

MALMİSANIJ

ZAZACA-TÜRKÇE

SÖZLÜK

FERHENGÊ

DİMİLKİ-TIRKİ

weşanên
DENG

EĞİTİM DİZİSİ : 5
Birinci Baskı : Deng Yayınları
Ekim 1992

Yönetim Yeri ve Yazışma Adresi:
SÜREÇ İNŞAAT TURİZM VE YAYINCILIK
TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ

Atatürk Bulvarı Emlak Bankası Apt. B. Blok
No: 146 Kat: 7 Daire: 28 Aksaray - İSTANBUL
Tel: 513 23 56 513 63 25 Fax: 513 87 36

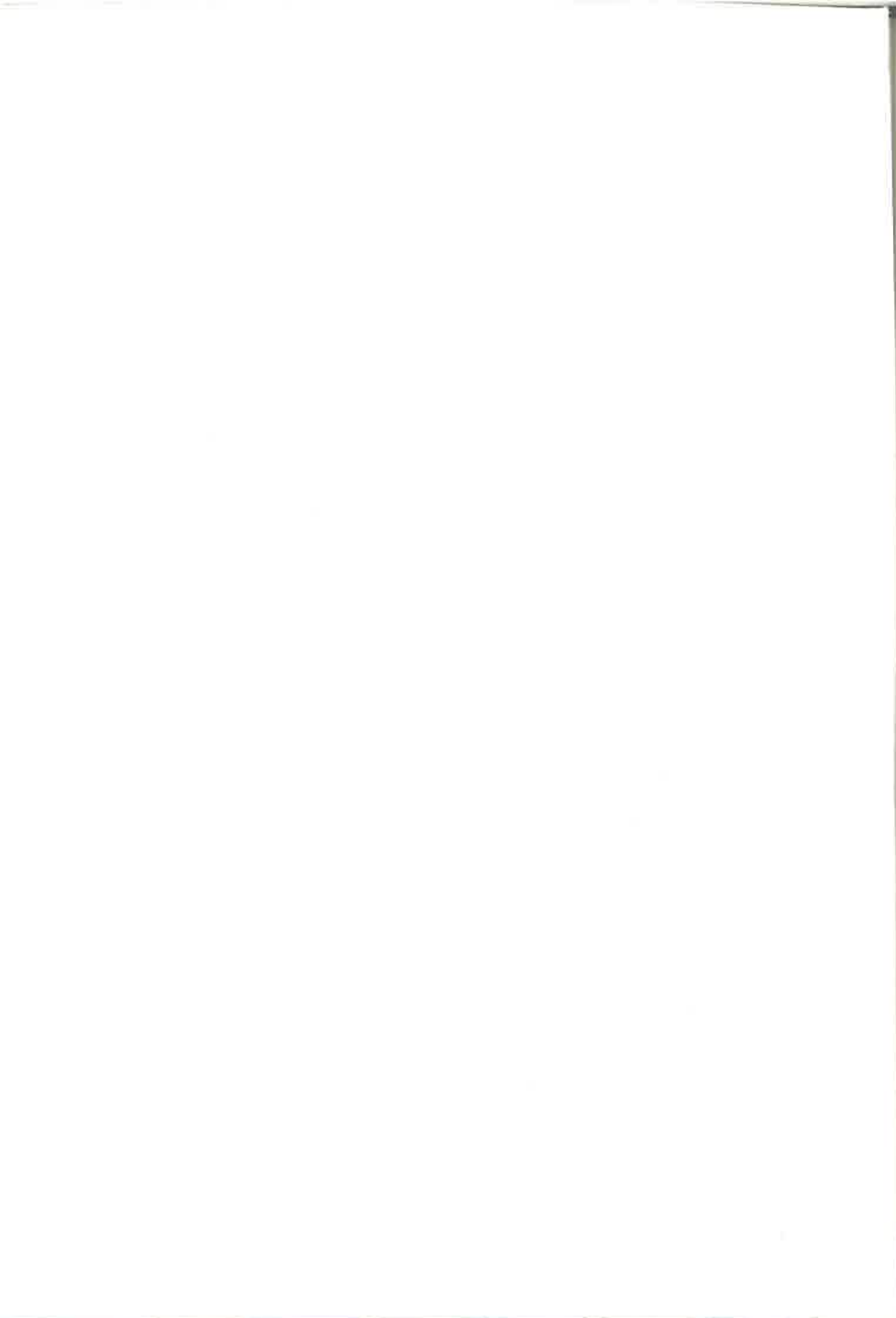
Baskı: Aydınlar Matbaacılık
Tel : 552 86 14

Malmisanij

**ZAZACA – TÜRKCË
SÖZLÜK**

**FERHENGÊ
DIMILKÎ – TIRKÎ**

**DENG
Yayınları**

Geh be Tazi astini ber men zened gûyed “te’al!”
Geh be Kordi gûyedem “**Borê nişine w nan were**”

Se’diyê Şirazi

Bazen el edip bana Arapça “te’al!”* der
Bazen de bana Kürtçe “**Borê nişine w nan were**”** der

Se’diyê Şirazi
(XIII. yüzyıl)

*te’al: Arapçada “gel” demektir.

Borê nişine w nan were: Kürtçede “Gel otur, yemek ye” anlamına gelir. Bugünkü Dımıli lehçesindeki karşılığı “Bıye ronşe û nan bıwere**” veya “**Bê roşe û nan bore**” biçimindedir.

Yayınevinin Notu:

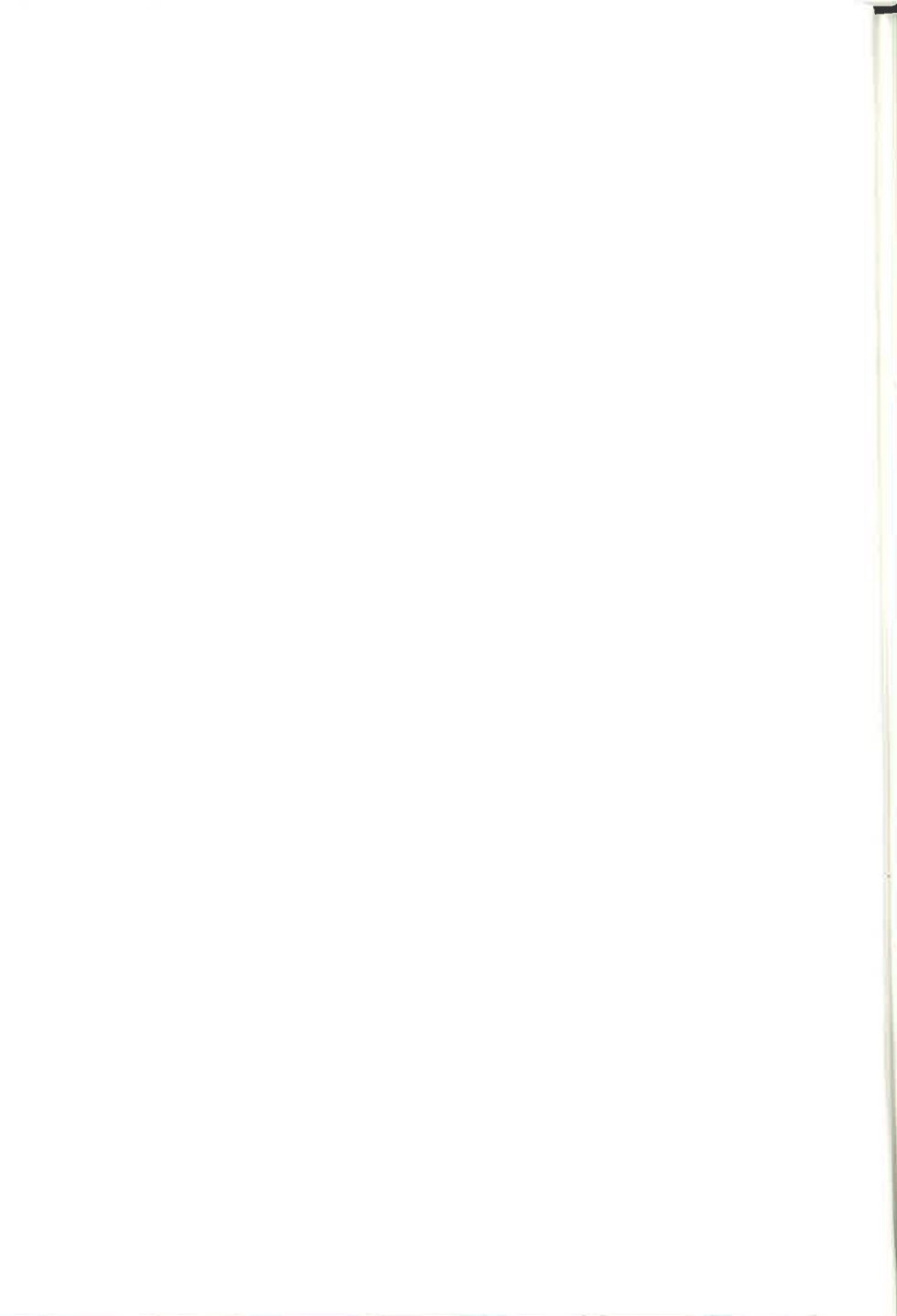
Ocak 1987 yılında Jina Nu yayınları arasında birinci baskısı yapılan bu eserin ikinci baskısını, yazarın onayını da alarak DENG yayınları arasında yeniden yayınlıyoruz.

KISALTMALAR (ABREVIATION)

e : eril (masculin) : neri

d : dişil (féminin) : mayki

b : bakınız : b'ewni

vatişê verni

Dımilki, Kurdîstanê Rojhelatêvakuri de hirêş wilayetan mıyan dı tay qeza, qesaba û dewan dı qısey beno. Heyanî ewro yew ferhengê zarava Dımilki çıno. Ê kı bı na zarava qısey kenê, xo ra vanê Kırđ yan zi Kırmanç. Kurmanci (Kırđasi), yini ra û zarava yini ra vanê Dımılı. Tıra Zaza, zarava yini ra Zazaki zi vajiyêno.

Des serri ra ver Kolık'ı dı mı dest bı ni ferhengi kerd. Kam gama kı mı firset di, ez sero xebetiyawo. No beyntar dı polisê Tırki ra nımitışi ver, des hezari ra vişêr kelimeyê kı mı pêser kerd bi, vindi biy. Hergû ray ez mecbur mendo mı newe ra dest pey kerd. Enawa ra nêbiyni, no ferhengo kı şıma dest dı, ka hina rınd bo.

No ferheng, cayanê binan hetı, hina vişi kelimanê dormarê Piran (Dicle), Sêwreg (Siverek) û Bingol'i nawneno.

Semedê kemi nusıyayişê Dımilki û çınbiyayişê ferhengê Dımilki ra, hedernayişê ferhengê enasarêni zor bı. Labrê fina zi gani yeweri dest pey bıkerdni. No kar nesibê mı bı, ez şad o. Eke wendox fikrê xo deraqdê ni ferhengi dı bıdo zanayiş ez hina zerweş beno.

Malmisanij
Sebatı, 1984 / Paris

önsöz

Bugüne kadar bir sözlüğü bulunmayan Dımılı lehçesi, Kuzeybatı Kürdistan'da on üç ilin değişik ilçe, bucak ve köylerinde konuşulmaktadır. Bu lehçeyi konuşanlar, kendilerine Kırd ya da Kırmanc, konuştukları lehçeye de Kırdki veya Kırmanciki demektedirler. Kürtçenin Kurmanc lehçesini konuşan Kürtler ise bunlara ve lehçelerine Dımılı demektedirler. Aynı lehçeyi konuşanlar Zaza, konuştukları lehçe ise Zazaki (Zazaca) olarak da adlandırılmaktadır.

Ancak uzun aralıklarla üzerinde çalışabildiğim bu sözlüğü hazırlamaya on yıl önce Kolik'ta başlamıştım. Bu arada onbinden fazla sözcüğü içeren yüzlerce sayfalık çalışmalarımı, Türk polisinden korumak isterken yitirdim ve birkaç defa yeniden başlamak zorunda kaldım. Öyle olmasaydı elinizdeki sözlük daha zengin olabilirdi.

Bu sözlük, diğer yörelerin yanı sıra daha çok Piran (Dicle), Siverek ve Bingöl yörelerinden alınan sözcükleri içermektedir.

Dımılı Lehçesinin yeterince yazılmamış olması ve daha önce hazırlanmış bir sözlüğünün bulunmaması, bu lehçede bir sözlük hazırlamayı ister istemez güçleştiriyordu. Fakat bunlara rağmen birilerinin bir yerden işe başlaması gerekiyordu. Bu iş bana nasip olduğu için mutluyum. Okuyucunun öneri ve eleştirileri beni ayrıca sevindirecektir.

Malmisanij
Şubat, 1984/Paris

deraqdê ferhengi dı

çend qısey

1-Keliman û vatanê ni ferhengi ra tay, kelime û vateyê k1 m1 zanay yan zi m1 fekdê çend kesanê Dımilki qısekerdoxan ra nuştê. Aybini m1 tekstanê nuştan ra gırewtê. Ni teksti, bibliyografya dı nawıyayê. M1 ca nêda kelimanê vıraştanê wendan k1 şar nêvano.

2-Heyana k1 m1 ra amey m1 ca da asar keliman k1 ca ra ca ciya vajıyênê. Ni keliman ra kamı k1 ez bawer o hina raşt a m1 me'na yay nuştê. Aybinan ver dı zi m1 nuşt k1 b'ewni na kelima vijnaya ra. Ma vajime k1, m1 me'na "hargûş"i nušta. Kelimey k1 no kok ra yenê labrê ciya telaffuz benê, m1 hıni newe ra izeh nêkerdê; m1 yini ver dı nuşt b. hargûş (yani: b'ewni kelima "hargûş"i ra).

3-Zarava Dımilki dı gilangan yew yew kelima cay dı neri, cay dı mayki vajıyêna. Enasar kelimey kam ca ra k1 giyrıyayê bı hewabê ay cay nusıyayê. Yani eke kelima ay ca dı neri ya neri, mayki ya mayki nusıyay.

4-Tay kelimey estê k1 cay xo dı zi gege bı -1 (yan zi -e), gege zi bê -1 (-e) vajıyênê. M1 beyntarê ni keliman û -1 (-e) dı yew xêzekı ronay. Ma vajime:

- dew-1 /d : köy

- dayk-e /d : anne

5-Kemi zi bıbê, kelimey estê k1 tımo pırejmar (pluriel) ê. Beyntarê ni keliman û herfa "i" dı zi yew xêzekı ronıyay. Ma vajime:

- zimbêl-i : bıyık (bıyıklar)

6-Naman (nom propre) ra, ma ca da namanê qezayan, koyanê berzan, royan, tay mintıqan, 'eşiranê gırdan û namanê mitoloji-kan yan zi tarixıyan.

sözlükle ilgili açıklamalar

1-Bu sözlükte yer alan sözcük ve deyimlerin bir kısmı, kendi bildiğimiz veya bu lehçeyi konuşan kişilerin ağzından derlediklerimizdir. Diğerleri ise bibliyografya bölümünde adı geçen metinlerin taranmasıyla elde edilen sözcüklerdir. Halkın kullanmadığı, aydınların türettiği sözcüklere yer verilmedi.

2-Aynı sözcüğün bölgeden bölgeye değişen değişik biçimlerine mümkün mertebe yer verilmiştir. Bu tür, bölgeden bölgeye farklı söylenen sözcüklerden doğru olanlarına göndermede bulunduk. Örneğin tavşan anlamına gelen "hargûş" sözcüğünün, aynı sözcüğün diğer biçimlerine göre daha doğru olduğuna inandığımız için "hargûş" sözcüğünü açıkladık. Bu sözcüğün değişik yerel söyleyiş biçimlerinden herbirinin karşısına ise b. hargûş (yani : bakınız hargûş sözcüğüne) diye yazdık.

3-Dımlı Lehçesinde bazı sözcükler bir bölgede eril iken, başka bir bölgede dişil olarak kullanılabilirler. Böylesi sözcükler için, sözcüğün alınmış olduğu bölge temel kabul edildi. Yani sözcük, alındığı bölgede eril olarak kullanılıyorsa eril (e), dişil olarak kullanılıyorsa dişil (d) diye belirtildi.

4-Bazı sözcükler ise aynı yörede bile hem sonuna -ı (veya -e) olarak kullanılmakta hem de sonuna bu sesi almaksızın kullanılmaktadırlar. Böylesi sözcüklerle sözkonusu -ı (veya -e) arasına kısa bir çizgi koyduk. Örneğin:

dew-ı/d: köy

dayk-e/d: anne

5-Az olmakla birlikte bazı sözcükler de her zaman çoğul biçimiyle kullanılmaktadırlar. Böylesi sözcüklerin aslı ile çoğul takısı olan -i arasına kısa bir çizgi kondu. Örneğin:

zımbêl-i : bıyık (bıyıklar)

6-Özel adlardan il, ilçe, büyük dağ, nehir adları ; birkaç köyü kapsayan bölge ya da aşiret adları ile mitolojik veya tarihsel ünü olan kişi adlarına yer verildi.

bibliyografya

1-Aliqemer, Çemê Muzır, Dengê Komkar (Kovara Federasyonona Komelên Karkerên Kurdistan lı Elmanya Federal), Frankfurt, no:23 (Kanun 1980), r:9

2-Ali, Sabahattin; Estaneka Mêşna, Tadayox: M. Dewîj, Tirêj (Kovara Çande û Pişeyi), İzmir, no:1 (1979), r:39

3-Arif, Ahmed; Sinayîşê Tû, Zerredî, Tadayox: Malmisaniş, Devrimci Demokrat Gençlik (Türkçe-Kürtçe Aylık Siyasi Gençlik Dergisi), İstanbul, no:3 (Nisan 1978)

4-Bariçek, Roşan; 1860 dî Zazaki, Tirêj, no:3 (1980), r:38

5-Bedirxan, Celadet Ali; Mewlûda 'Usman Efendi û Zarê Dûmîli, Hawar (Kovara Kurdi), Şam, no:23 (27 Temûz 1933)

6-Bıra; Roştaya Ma, Roja Welat (Rojname Siyasi û Çandi), Ankara, no:7 (22 Gulan 1978), r:11

7-Brindar, M. ; Engîştê Kejê, Tirêj, no:2 (1980), r:32

8-Brindar, M. ; Zazaki dîr Pronav (Zamir), Tirêj, Stockholm, no:4 (1981), r:54

9-Dersîmî, Dr. Vet. M. Nuri; Kürdistan Tarihinde Dersim, Halep, 1952, r:42-56, 110

10-Dewîj; Çibenokê Zazaki, Tirêj, no:2 û 3

11-Dewîj; Pira Hewt Sera, Tirêj, İzmir, no: 3 (1980), r:52

12-Dewîj; Zazaki dîr Vatey Verinan, Tirêj, no:1 û 4

13-Evren Çı ra Milet Este Zere, Dengê Komkar, no: 57 (17-9-1983), r:14

14-Farûq; Ê Ma Wo, Tirêj, no:2 (1980), r:57

- 15-Farûq; Xal û Warîza, Tirêj, no:2, r:60
- 16-Ferhad, Hüseyin; Vîlê Kurdan, Tadayox: Malmisanîj, Tirêj, Stockholm, no:4 (1981), r:51
- 17-Gêlc; Ver Gırotış, Tirêj, no:3 (1980), r:48
- 18-Hadank, Karl û Mann, Oskar; Mundarten der Zaza (Hauptsächlich aus Siwerek und Kor), Berlin, 1932
- 19-Hes ve Destê Kam Ame Kîstene, Dengê Komkar, no:51-52 (10-4-1983), r:16
- 20-Heyder; Ay Wext, Hêvi (Kovara Çandiya Giştî), Paris, no:2
- 21-Hikmet, Nazım; Ayê, Tadayox: Malmisanîj, Tirêj, no:1 (1979), r:36
- 22-Huseyin, Hesên; (Name), Berbang, Stockholm, no:10 (Nisan 1983), r:22
- 23-Jaba, M. Auguste; Dictionnaire Kurde-Français, St. Petersburg, 1879
- 24-Le Coq, A. V.; Kurdische Texte, Berlin, 1903, r:63-103
- 25-Lerch, P.; Forschungen über die Kurden und die Iranischen Nord-Chaldäer, 1857, St. Petersburg
- 26-Macerai Silemoni Gınce, Roja Newe (Kürtçe-Türkçe Gazete), İstanbul, no:1 (15-5-1963), r:4
- 27-Malmisanîj; Bêri, Hêvi (Kovara Çandiya Giştî) Paris, no:2
- 28-Malmisanîj; Çend Deyirê ma, Berbang, Stockholm, no:12, r:16-17
- 29-Malmisanîj; Dımilki dı Ciyayeya Vatışan, Hêvî, Paris, no:2, r:86-103
- 30-Malmisanîj; Dımilki dı Daçek, Berbang, Stockholm, no:15, r:15
- 31-Malmisanîj; Dımilki dı Lêkerê Hevdudani, Hêvî, Paris, no:1 (Îlon 1983), r:67
- 32-Malmisanîj; Dızd û Qral, Berbang, Stockholm, no:10 (Nisan 1983), r:16
- 33-Malmisanîj; Dil Konusunda Bir Araştırma, Devrimci Demokrat Gençlik, İstanbul, 1978, no:1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11
- 34-Malmisanîj; Etnik; Ktabê Ramıtey; Tirêj, no:2 r:27-29

35-Malmisanij; Ganfiday Dersımı, Berbang, Stockholm, no:11 (Gulan 1983), r:10-11

36-Malmisanij; Gunc, Yasax û'Eyb, Berbang, no:17, r:11

37-Malmisanij; Ma Çı Waşt?; Errik; Deza; Tirêj, Stockholm, no:4, r:59-66

38-Malmisanij; Raberi, Tirêj, no:1-2-3-4

39-Malmisanij; Şiretê Kali, Tirêj, no:1 (1979), r:43

40-Malmisanij; Têkılıya Zaravayan, Berbang, Stockholm, no:7-8-9

41-Malmisanij; Zaza (Dımılı), Lehçesinde Yazan Bir Ozan: Melay Xasi, Devrimci Demokrat Gençlik, İstanbul, no:2 (Mart 1978)

42-Malmisanij; Zaza-Kürt Atasözleri, Armanc, Stockholm, no:5-6-7-8 (1979)

43-Malmisanij; Zerra Mı; Ewro û Meştı; Ma Bı Çıman Diy, Tirêj, no:3 (1980), r:22-29

44-Mehmed; Bımusne, Tirêj, İzmir, no:2 (1980), r:57

45-Qazi, Seyid; Dersim, Tirêj, Stockholm, no:4 (1981), r:50

46-Qazi, Seyid; (Dersim), Dr. Şıvan, Kürt Millet Hareketleri ve Irakta Kürdistan İhtilali, Stockholm

47-Tayfun, M.; Zaza-Kürt Türküleri, Özgürlük Yolu (Aylık Siyasi Dergi), Ankara, no:19 (Aralık 1976), r:71-83

48:Usman Efendi; Bıyışa Pêxember (Mewlûda Nebi-Bı Kurdiya Dûmılı, Zaravayê Sêwrekê), Şam (Damascus), 1933

49-Xagû Vera, Dengê Komkar, Frankfurt, no:51-52 (10-4-1983), r:16

50-Xasi, Mela Ehmedê; Mewlîdê Nebi, Diyarbekir, Litografya Matbaası, 1899

51"Xezal", Roja Welat (Rojnama Siyasi û Çandi), Ankara, no:3 (Çıleya Pêşin 1977), r:12

52"Xonay Heci", Roja Newe (Kürtçe-Türkçe Gazete), İstanbul, no:1 (15-5-1963), r:4

53"Yeka Nek", Hêlin (Kovara Kurdi ya Zarokan), Stockholm, no:3 (1983), r:13

54-Zazaki-Tırki (Ferhengok), Tirêj, no:1-2-3-4

55-Zaza Lügatçesi Hakkında, Sürec (Üç Aylık Siyasay Kül-

tür Dergisi), no:2, r:11-13

56-Zerteng, Pankısar; Zazakiyê Ezırgani û Diyarbekır, Tirêj, no:3 (1980), r:7

58-Zılfi; Dayê Mı Hêfê To Guret, Gaziya Welat (Ji bo Şerê Azadi û Wekheviyê Rojnama Mehi), Frankfurt, no:3 (1980), r:10

59-Zılfi; Dayê Mı Hêfê To Guret, Berbang, Stockholm, no:16, r:16

60-Zılfi; Ferhengok (Dımılki-Kurmanci-Tırki), Hêvi, Paris, no:1 (İlon 1983), r:107-123

61-Zılfi; Piyakerê Koledarunê Tırki, Ronahi, Zurich, no:22 (Gelawêj 1977),

62-Zılfi; Xelil, Hesen Qela, Şevdin, Pore; Özgürlük Yolu, no:43 (Aralık 1978), r:87

63-Zilan, Reşo; Kurtenivîsarek li Ser Dîroka Zimanê Kurdî yê Nivisandî, Berbang, Stockholm, no:11, r:7-8

A

a/d: o

aa: yaa, öyle mi?

aba: abla (hitap ederken kullanılır)

aba: anne (hitap ederken kullanılır)

abdestxane/e: apteshane, aptes yeri, ayakyolu

abeyiş: b. abiyayış

abıasan: öylece, benzeri

abı Hûmay: "Tanrıya yemin ederim ki" anlamında kullanılan bir söz

abırıyayış: b. abırırıyayış

abırnayış: ayırmak

abırırıyayış: ayrılmak

abıyayış: açılmak, çözülmek

a binı/d: diğeri

abişo: dün gece

abişoyên/e: dün geceki, dün gece-den kalan

abo gore: ona göre

abuqat/e: avukat

abuşên/e: dün geceki, dün gece-den kalma

abtışo: daha önceki gece

acêr: aşıya doğru

'acız/e: aciz

acir: aşı

açarnayış: 1)geri çevirmek, çevirmek 2)döndürmek

açınayış: örmek

'ad: yemin, and, söz verme

ada/d: o

adar: mart ayı

adaşt: öte taraf

aday/d: o, onu

'ad bo wa'd bo: "yeminler olsun" anlamında kullanılan bir söz

ademaqli: adamakıllı

adeşt: b. adaşt

adê/e: o, onu

adê: onlar

adıl/e: b. adır

adılkan/e: b. adırca, adırgan

adır/e: ateş

adırca/e: ateş yakılan ocak

adır dekewtış: 1)tutuşmak, yanmak, ateşe kapılmak 2)içine ateş düşmek 3)mecaz olarak: yanısıya ağrımak 4)içi içine sığmamak, durmamak

adır devıstış: yakmak, ateşe vermek

adire/e: bir cilt hastalığı

adırgan/e: ateş yakılan ocak

adırge/e: çakmak

adırın/e: ateşli

adırını/d: ateşli

adiri gırewtış: 1)ateşi fazla olmak, vücudu ateş basmak 2)tutuşmak, yanmak

adiri mendış: ateşe benzemek (çok keskin, hızlı, çevik ve beceriklilik için kullanılır)

adır kerdış: ateş yakmak

adır pa nayış: yakmak, ateşle tutuşturmak

adır pa neyış: b. adır pa nıyayış

adır pa nıyayış: yakılmak

adır pıra nayıne: ateşe vermek, ateşle yakmak, yakmak
adır tepişyayış: tutuşmak, yanmak
adır û şewat: (vücutta) şiddetli ateş, aşırı ağrı
adır varayış: b. adır varayış
adır varayış: ateş yağmak (aşırı pahalılığı veya çok sıkıntılı bir durumu ifade etmek için deyim olarak kullanılır)
adır varnayış: ateşe vermek, ateş yağdırırcasına davranmak
adır veşnayış: ateş yakmak
adır wekerdene: b. adır wekerdiş
adır wekerdiş: 1)ateş yakmak
 2)kaba kuvvet kullanılarak birisine yapılan ağır baskıyı ifade eden bir deyim
adi/e: o, onu
adi: adi, bayağı
a dina: öbür dünya, ahiret
adiyey: adilik
'ad kerdış: yemin etmek
ado/e: o, o ki
'ad-wa'd kerdış: yemin billah etmek
'ad û wa'd: yemin, and
'ad û wa'd kerdış: yemin billah etmek
afatı/d: afet, afat
afeti/d: afet, felaket
afinaya/d: serilmiş olan
afinaye/e: b. afinaya
afinayış: sermek
afinayox/e: seren
afinayoxı/d: seren
afyon/e: afyon
a game/d: hemen, o an, anında

ageyraya/d: dönen
ageyraye/e: dönen
ageyrayıne: geri dönmek
ageyrayış: geri dönmek, tersyüz olmak
ageyreno vano: "üstelik dönüp şöyle diyor" anlamına gelen bir deyim
ageyreno û vano: b. ageyreno vano
ageyrnayış: döndürmek, geri çevirmek
ageyrnayox/e: geri çeviren
ageyrnayoxı/d: geri çeviren
agirewtış: üzerine girmek, örtmek
agirewtıx/e: geren, üzerine geren
agırotış: b. agirewtış
aha: işte, haydi, hoppala
ahay gıdı: keşke, ah be!
a heta: o tarafa, o yandan
a hetı/d: o yan, öte
ahli: ahali, halk
aid: ait, ilgili
aja: ora, orada
ajan/e: ajan
ajaney: ajanlık
ajanı/d: b. ajan
ajgel/e: b. azgel
ak: b. hak
akerda/d: açık
akerde/e: açık
akerdene: açmak
akerde verdayış: açık bırakmak
akerdiş: açmak, çözmek
akewtış: (güneş, ay vb) doğmak
a kı: nasıl olsa, o ki
a kıştı/d: o yan
ala: hele

alaf: b. alef

Alan: Dersim ve Piran (Dicle) yöresinde bir aşiretin adı

alaqnayış: asmak

alawıtış: yoğurmak

alayi/d: askeri alay

alçax/e: alçak

alçaxı/d: alçak

aldak: taşlık

aldebalde/e: ilkbaharın yetişen bir bitki adı

Alduş: Adıyaman'a bağlı Gerger ilçe merkezinin adı

alef/e: hayvan yemi olarak kullanılan ot; saman vb.

'alem: dünya, yeryüzü, alem

aleman/e: bir tüfek çeşidi

Aleman: b. Alman

Alemanki: b. Almanki

aleti/d: 1) alet, araç 2) karasaban

Alewi: Alevi

Alewiyey: Alevilik mezhebi

'alım/e: alim, bilgin

alım: alışma, alışkanlık

alım gırewıtış: alışmak

'alımı/d: b. 'alım

alınça/d: erik (b. alınçı)

alınçêrı/d: erik ağacı

alınçı/d: erik

alışkı/d: yanak

alışvêriş: alışveriş

alışvêriş kerdış: alışveriş yapmak

ali/d: tükürük

ali: ahali

Alla/e: Allah

Alla wekil: Allah'a yemin ederim ki

alli/d: tükürük

alli kerdış: tükürüklemek

alliya...rokerdış: kısa zamanda bir işi yapması için özellikle çocuklara "yere tükürüyorum, tükürüğüm kurumadan gidip gelmelisin" anlamında söylenen bir deyim

allû/d: tükürük

allû kerdış: b. alli kerdış

Alman/e: Alman erkeği

Almanı/d: Alman kadını veya kızı

Almanki: Almanca

Almanya: Almanya

almas/e: elmas

almost: b. almas

aloziyayış: buruşmak, kırışmak

altun/e: altın

altunên: altından yapılmış olan nesne

altunêne/d: b. altunên

altunin/e: altından yapılmış olan nesne

aluc: erik

alucêr/d: erik ağacı

alunçı/d: erik

alunçêrı/d: erik ağacı

aluşk-ı/d: yanak

Alû: Dersim'de bir aşiret adı (b. Alan)

al-vêr kerdış: alışveriş yapmak

'am: b. xas û 'am

amartış: saymak

amayene: gelmek (b. ameyine)

amayis: b. ameyiş

amayış: gelmek

amendiş: (yağış) dinmek

amenna: "inandık", "diyecek yok", "kabal"

ameyine: gelmek

ameyine diyene: görülmek

ameyine hurend: yerine gelmek

ameyine hurê: anlaşmak
ameyine kıstene: öldürülmek
ameyine pêser: toplanmak
ameyine qırkerdene: kırılmak,
 toptan öldürülmek, jenoside tabi
 tutulmak
ameyine ra vir: hatırlamak
ameyine sare: başına gelmek, ba-
 şa gelmek
ameyine vırastene: yapılmak, ku-
 rulmak
ameyine war: aşağı inmek
ameyine wastene: istenilmek, is-
 tenmek
ameyine wendene: okunmak (b.
 ameyiş wendiş)
ameyine werdene: (yemek) yen-
 mek, yenilmek
ameyine werte: ortaya çıkmak,
 oluşmak
ameyine xapine: kandırılmak
ameyini: b. ameyine
ameyiş: gelmek
ameyiş ca: yerine gelmek
ameyiş dayiş: verilme
ameyiş dıwar: aşağı inmek
ameyiş diyayiş: görülmek, görün-
 mek, bulunmak
ameyiş fa'm kerdış: anlaşılmak
ameyiş hetı: yanına gelmek
ameyiş kıştış: öldürülmek
ameyiş nuştış: yazılmak
ameyiş pê ser: bir araya gelmek,
 toplanmak
ameyiş qalda...ser: (birisinin) sö-
 züne gelmek
ameyiş rayırı ser: yola gelmek
ameyiş rotış: satılmak
ameyiş ser: 1)üzerine gelmek

2)üste çıkmak
ameyiş temaşe: seyretmeye
 gelmek
ameyiş towbe: tövbe etmeye gel-
 mek, tövbeye gelmek
ameyiş vatiş: söylenmek
ameyiş verni: 1)yolu kesilmek
 2)yolunu kesmek
ameyiş vıraştış: yapılmak
ameyiş war: inmek, aşağıya
 gelmek
ameyiş wendiş: okunmak
ameyiş zanayiş: bilinmek
ameyox/e: gelen
ameyoxı/d: gelen
amên/e: (süt vb. için) maya (b.
 amin)
amıke/d: hala, bibi
amınan/e: yaz mevsimi
amıno: b. aminan
amıyayiş: gelinmek, gelmek
amin: amin
amin/e: (süt vb. için) maya
amin kerdış: (süt, yoğurt vb) ma-
 yalamak
amir: amir
'amiya: kamu, genel
amnan/e: yaz mevsimi
amnani: yazın
amnon: b. aminan
amnûn: b. aminan
amordene: saymak
amordış: saymak
Amriqa/d: Amerika
amver/e: yaşıt, denk
amverey: yaşıtlık, denk olma
 durumu
amverı/d: yaşıt, denk
-an: -ler (-lar) çoğul takısı

ana: böyle, öyle
anacı/d: künye
Anadoli/d: Anadolu
anasar: böylesi, böylesine
anaw': madem, öyleyse
ancax: ancak
ancıya: yine
ancıyayış: çekilmek
anci: yine, yine de
ancına: yine, yine de
andı: bu kadar, bunca
-ane: "lık" anlamını veren sıfat takısı
angıştane/e: yüzük (b. engıştane)
anıştış: konmak
anka: şimdi
ankerdiş: yapmak (b. hınkerdiş)
ano/e: bu
ansı: böyle
antış: 1)sürmek (zaman almak)
 2)çekmek 3)dölmek amacıyla atın çiftleşmesini sağlamak
antış pêsere: toplamak, yığmak
antış we: çekmek
anû: böyle
anvard: aşağı
anver: aşağı
anvero: yukarı
anyayış: bakmak
apey: geri
apey dayış: 1)geri vermek, iade etmek 2)geriye bırakmak, geriye yönelmek 3)esirgemek, birisine çok görmek 4)saçı (vb. şeyi) örmek
apey verdayış: geri bırakmak
aqıl/e: akıl
aqıl/e: akıllı
aqıl ameyiş sere: akli başına gelmek

aqılbalıx/e: ergin, reşit
aqılbalıxı/d: ergin, reşit (kız veya kadın)
aqıl dayış: akıl vermek, öğüt vermek
aqıldarıye/d: akıl verme, akıl hocalığı
aqilê xwı gırewtış xwı sare: aklını başına toplamak
aqilê xwı girotış xwı sere: aklını başına toplamak
aqilê xwı antış xwı sere: aklını başına toplamak
aqilê xwı pernayış: aklını kaçırmak
aqilê xwı vin kerdış: aklını yitirmek
aqıl gırewtış: akıllanmak, ders almak, akıl almak
aqıl girotış: b. aqıl gırewtış
...aqılıyayış: farkına varmak
aqılı: akıllı
aqılı vınderdiş: uslu durmak
aqıl kerdış: akıl etmek
aqıl pernayış: aklını kaçırmak
aqıl tamam nêbıyayış: akli küt olmak
aqıtıyayış: ayrılmak
aqıtnayış: ayırmak
aqılı: akıllı
aqreb/e: akrep
aqreba: akraba
aqruba: akraba
aqubetı/d: akıbet
'ar/e: utanç
'ar: b. 'ardi
a ra: ötürü, o nedenle
ara: 1)b. arayı 2)yemek yememiş olan, karnı aç olan

ara bıyayış: aç karınla, bir şey yememiş olmak, karnı aç olmak
aradını/d: 1)aç karınla 2)kahvaltı
aradını kerdış: kahvaltı etmek
araq/e: ter
ara û bera: aç karınla, hiç bir şey yememiş durumda bulunma
ara xo kerdene: kahvaltı etmek
arayı: 1)açlık 2)kahvaltı, açlığı gidermek için yemek öncesi yenilen ufak tefek yiyecek
arayı kerdış: kahvaltı etmek
arayıya xwu kerdış: kahvaltı etmek
arazi: arazi
arbançi/e: değirmenci
arbêş/e: tavşan (b. hargûş)
arcı/d: ucuzluk
arcon/e: b. erjan
'ard/e: yer, toprak (b. 'erd)
arda/d: getirilmiş olan
'arda nayış: yere koymak
'arda vıstış: yere çalmak
'ard bo, asmên bo: "nerede olursa", "mutlaka" anlamlarında kullanılan bir deyim
arde/e: getirilmiş olan
ardene: getirmek
ardê xasi: b. xas(II)
'ard gırewtış: 1)yer kaplamak 2)arazi satınalmak
ardım/e: yardım
'ar dı menda/d: 1)yerde kalan 2) evde kalmış olan kız 3)değersiz
'ar dı mende/e: yerde kalan, değersiz
'ar dı mendış: 1)yerde kalmak 2) (kız) evde kalmak 3) değersiz olmak

ardım kerdış: yardım etmek
ardın/e: unlu
ardış: 1)getirmek 2)doğurmak
ardış ca: yerine getirmek, ifa etmek
ardış dayış: getirtmek
ardış emani ser: aman dedirtmek, çok sıkıştırmak, zor durumda bırakmak
ardış meydan: meydana getirmek
ardış rayırı ser: yola getirmek, yolun üzerine getirmek
ardış sere: 1)başa getirmek 2)başarmak
ardış teber: dışarı getirmek, çıkarmak
ardış war: aşağı indirmek
ardış xwı vir: hatırlamak
ardış xwı vira: hatırlamak
'ar dı verdayış: yerde bırakmak, yüzüstü bırakmak
ard-i: un
'ardi: kökü yerde olan, yerde, yer ile ilgili
'ardi bına: "cehennem dibine", "varsın olsun" anlamında kullanılan bir söz
'ardiya: 1)şeyya saklanan yer 2)pazarlama yeri
ardox/e: getiren
ardoxı/d: getiren
'ard û asmên: mutlaka, herşeye rağmen
'ard wışk, azmên berz o: "yer kuru, gök uzak", "yapılacak bir şey yok, elden bir şey gelmiyor" anlamında bir deyim
areme: arama
areme bıyayış: arama olmak,

aranmak
areme kerdış: üzerini aramak, yoklamak
areq/e: ter
arewançi/e: değirmenci
areye/e: değirmen
arezi: arazi
arê/e: değirmen
arê bıyayış: toplanmak, toplanılmak
arêdaya/d: toplanmış olan, derlenmiş olan
arêdaye/e: b. arêdaya
arê dayene: toparlamak, toplamak
arê dayış: toplamak, derlemek
arêdayox/e: toplayan, derleyen
arêdayoxı/d: b. arêdayox
arê dıyayış: toplanmak, derlenmek, derlenilmek
arêkerda/d: derlenen, toplanmış olan
arêkerde/e: b. arêkerda
arê kerdene: toplamak
arê kerdış: toplamak, derlemek
arêkerdox/e: toplayan, derleyen
arêkerdoxı/d: b. arêkerdox
arê şıkıyayene: kafiyeli olmak, yakışmak
arêze: açık
argoş/e: b. hargûş
argûş: b. hargûş
'arif: arif, anlayan
arıq/e: ter
arıqıyayış: terlemek
arısaya/d: dinlenen, dinlenmiş olan
arısaye/e: b. arısaya
arısayış: dinlenmek

arısayox/e: dinlenen, dinlenmiş olan, istirahat eden
arısınaya/d: dinlendirilen
arısınaye/e: dinlendirilen
arısınayış: dinlendirmek
arısınayox/e: dinlendiren
arısınayoxı/d: dinlendiren
arış/e: 1)ekmeklik tahıl
 2)değirmen
arıza: arıza, bozukluk
ari: b. arayı
ariya xwı kerdış: b. arayıya xwı kerdış
ariya xwı şıkıtış: açlığını gidermek, kahvaltılık birşeyler yemek
ar kerdene: b. 'ar kerdış
'ar kerdış: pişman olmak, tövbe etmek, utanmak
arko/e: inatçı, katı kişi
Armeni: Ermeni
Armını: Ermeni
Arminki: Ermenice, Ermeni dili
Arnawud/e: Arnavut
arnawud/e: inatçı, asi
arnawudı/d: inatçı, asi
'ar nayış: yere koymak, yere bırakmak
a roj: o gün
aroş/e: b. hargûş
arrı/d: yemlik
arrıncı: çok öğütme durumu, çok öğütülen
arrıncı kerdış: çok öğütme, un ufak etmek
arrısayış: b. arısayış
arrış/e: ekmeklik tahıl veya un
arrızi: aidiyet, iyelik, özel, kişiye ait
'ar sawıtış: yere sürmek

'arsız/e: arsız (b. bê'ar)
 'arsızey: arsızlık (b. bê'arey)
 arsi/d: değirmen taşı
 'arş/e: arş, göğün dokuzuncu katı
 'arşê Ellay/e: arş, Allah'ın arşı, Allah'ın katı
 artış: b. ardış
 'ar û namus: utanç ve namus
 arûş/e: tavşan (b. hargûş)
 arûzî/d: kıldan yapılan ve çuvalın ağzını dikmekte kullanılan ip
 arûzîk-i: sıcak mevsimlerde suda cırlak bir ses çıkaran bir su hayvanı
 arwançi/e: değirmenci
 arwêş/e: b. hargûş
 arye/e: değirmen
 arye kerdış: b. arê kerdış
 asa/d: asa, değnek
 asan: kolay
 asan bıyayış: 1) dinlenmek 2) (has-talık) iyileşmek, ağrısı dinmek
 asaney: kolaylık
 asaney reydi: kolayca, kolay kolay
 asan vındertış: uslu durmak, yaramazlık etmemek
 asar: işaret verme
 asar: öylesine, öylesi
 asarên: öylesi
 asayene: b. asayış
 asayış: görünmek
 asê: asi, inatçı, aşılması güç, asi coğrafi yer
 asê geyrayış: ters davranmak, (iş) ters getmek
 asıl bıyayene: işlenerek terbiye edilmek
 asın/e: demir
 asın caweno, paxır rokeno: "çok güçlüdür", "istediğini yapabilir"

anlamında bir deyim
 asınên/e: demirden yapılmış olan nesne
 asıngaz: demirden yapılmış olan nesne
 asının/e: demirden yapılmış olan nesne
 asi: asi, isyankar
 asiman/e: gök
 ask-ı: keçiler için ad olarak kullanılan bir sözcük
 askonayış: b. eşkawnayış
 aslan/e: aslan (b. şêr)
 asme/d: ay, mehtap
 asmer/e: esmer, karayağız
 asmên/e: asmin
 asmêr: üzüm ağacı, asma
 asmı/d: ay (b. aşme)
 asmi/d: ay, mehtap (b. aşme)
 asmin/e: gök
 asminê feki/e: damak (b. azminek)
 asminê hewtîne/e: göğün yedinci üst katı
 asmye/e: b. asmin
 asnawer/e: yüzen, yüzücü
 asnaweray: yüzücülük
 asnawerı/d: b. asnawer
 asnawı/d: yüzme
 aspar/e: atlı, süvari
 aspıcı/d: bit
 aspijekı kerdış: insanda bulunabilecek bitleri bulup öldürme işi
 aspijı/d: bit
 aspijın/e: bitli
 aspize/d: bit
 aspızın/e: b. aspijın
 astare/e: yıldız
 astarê serê sıpedi/e: şafak yıldız

aste/e: kemik
 astık/e: kemik
 astonık/d: hikaye, masal
 astor/e: at
 astorı/d: dişi at
 astuer/e: at
 aswas: kuruntu, işkillenme, korku
 aşanayış: eşelemek
 aşanayox/e: eşeleyen, eşici
 aşanayoxı/d: b. aşanayox
 aşaneyiş: b. aşanyayış
 aşanyayış: eşelenmek
 aşayış: eşelemek
 aşçı: aşçı, ahçı
 aşık/e: 1)çingene 2)gezgin çalgıcı,
 gezgin sanatçı
 aşıkey: çingenelik, yüzüzlük
 aşıkey kerdış: yüzüzlük etmek,
 çingenelik etmek
 aşıkı/d: b. aşık
 aşıq/e: aşık olan, seven
 aşıqı/d: aşık (kız veya kadın)
 aşıq bıyayış: aşık olmak
 aşı/d: aşı
 aşı kerdış: aşı yapmak
 aşır/d: aşiret (b. aşiret-1)
 aşiret-1/d: aşiret
 aşırı/d: küçük tuluk
 aşkawnayış: (dikiş) sökmek
 aşma payiziya peyenı/d:sonbaha-
 rın sonuncu ayı
 aşma payiziya veryenı/d: sonba-
 harın ilk ayı
 aşma/d: aylık
 aşme/d: ay
 aşme/e: aylık
 aşmı/d: ay (b. aşme)
 aşmı giyriyayış: ay tutulması
 durumu

aşm-i: ay
 aşt: b. aşt û naşt
 aşt: barışma, barışık
 aşt bıyayış: barışmak
 aşti kerdış: barıştırmak, yatıştır-
 mak, dindirmek
 aşt û naşt: ötede beride, şurda
 burda, bu yan öte yan
 aşxane/e: lokanta
 atê: 1)abla 2)yenge (ağabeyin eşi,
 üvey anne vb. için kullanılır)
 atıkı/d: b. atê
 atıla: fasıla, ara
 atmece/e: atmaca
 atmıce: b. atmece
 atmıje/e: atmaca
 atıqıyayış: ayrılmak, kopmak
 Avasû: Dersim'deki bir aşiretin
 adı (Abasan)
 avdestxane/e: apteshane, ayak
 yolu
 avende: düzey, had, denk, hiza
 avendedê xwu ra vındertış: had-
 dini bilmek, haddini aşmamak,
 konumuna uygun davranmak
 aver: 1)ileri 2)öte taraf 3)önce
 aver berdiş: ilerletmek
 aver bıyayış: ileride olmak
 aver şıyayış: ileri gitmek
 avê: ilkin, önce (b. aver)
 avinde: b. avende
 avısta/d: serili olan (çamaşır vb)
 avıste/e: serili olan
 avıstış: sermek
 avlêr: söğüt ağacı
 avring/e: davar kırkmakta kulla-
 nılan makas, kırklık
 avzel: önemli
 avzimek/e: dere

avzin: kayış tokası, kemer tokası
aw/d: 1)su 2)çay, dere, ırmağ
aw/e: o
awa: öyle
awa: usül, adet (b. hewa)
awa gulan/d: gül suyu
awa goştı/d: et suyu
awan bıyayış: işlek olmak, şen olmak, bayındır olmak, düzenlenmek
awan kerdış: bayındır kılmak, işlek veya şen hale getirmek
aw antış: su çekmek
awa riy rıyayış: yüzünün suyu dökülmek, utanmaz olmak
awa şamıkan/d: domates suyu
awa weri: içme suyu
awayi: sulak
Awa Zemzem/d: Zemzem Suyu
awca: ora, orada
aw dayene: b. aw dayış
aw dayış: sulamak, suvarmak
aw dı şıyayış: akan suya kapılıp gitmek, akan su tarafından götürülmek
awe(I): o
awe(II)/d: su
awekı/d: küçük su birikintisi, küçük çay
away dayış: kişiyi yok etmek
away dıyayış: yok edilmek
aw fek tı şıyayış: ağzı sulanmak, iştahı çekmek
aw gırewtış: su çekmek, su almak
awguzıyayış: durulanmak, süzülme
awguznayış: arıtmak, süzmek, durulamak
awı: b. awe(II)

awı/d: o
awın/e: sulu, cıvık
awını/d: sulu
awi: 1)onlar 2)o (eril)
awi/d: meni, bel suyu
awi: 1)suda yaşayan veya suda yetişen 2)sulu arazi
awi: çimen
awi/d: kırağı, çiğ
awi kewtış: çiğ düşmesi, kırağı düşmesi
awka fırrıngıyan/d: domates suyu, domates salçası
awka riy/d: yüz suyu, utanç
awka riy rıyayış: utanmaz olmak, yüzünün suyu dökülmek
awka xwı antış: suyunu çekmek
awka zerdı/d: sarı su, safra
awke/d: su
awke/e: evdeki lavabo veya banyo yeri
awke...ra çarnayış: çalkalamak (su ile çalkalamak)
aw kerdış: ezberlemek, çok tekrarlama sonucunda iyi bilmek
awkı/d: su
awkı dı kerdış: suya atmak, akan suya bırakmak, suya salmak
awle: sivilce, küçük çıban, çiçek hastalığı
awleyın/e: çopur, çiçek hastalığı geçirmiş ve yaralarının izi belli olan kişi
awleyını/d: b. awleyın
awnû: onlar
aw o, na wo: -den beri, o zamandan beri
awr/d: gebe hayvan
awra bıyayış: b. awre bıyayış

awre/d: gebe hayvan
awre **biyayış**: (hayvan) gebe olmak
awrêş/e: tavşan (b. hargûş)
awrêz: suyun süzülmesi
awrış/e: tavşan (b. hargûş)
aw **rışnayış**: 1)işemek 2)su dökmek
Awropa/d: Avrupa
Awropayij/e: Avrupalı erkek
Awropayiji/d: Avrupalı kadın
awrûpa: erkek şalvarlığı olarak kullanılan bir cins siyah bezin adı
Awrûpa/d: Avrupa
aw **û wer**: yiyecek içecek, su ve yemek
aw **wardış**: su içmek
aw **wext**: o zaman, o sırada
aw **xwı ro kerdış**: su dökünmek, düş olmak, yıkanmak
aw **xwı ser zelal kerdış**: çok gecikmek anlamında bir deyim
awza: b. awca
awzê: su sızıntısı olan yer
awzilık: sarılık hastalığı
awzim: su sızdıran veya su belirtisi olan yer
ax: ah!
axa/e: ağa
axayey: ağalık
axayi: ağalık
axbandır: ilkbaharın tarlalarda biten yapraksız, çiçeksiz ve ince bir şerite benzeyen, kökü beyaz, gövdesi yeşil renkli bir bitki olup pişirilerek yemeği yapılır (bazı yörelerde bu bitkiye **mezlaq** denir)
axır: nihayet, en sonunda
axiri: nihayet, en sonunda, ne de

olsa
axır makina/d: ağır makinalı silah
axırwext: kıyamet zamanı, son zaman
axırzeman: b. axırwext
axler-i: ağa (ağalar)
axme/e: yağma
axme biyayene: dağılmak, yayılmak
axme biyayış: yağma edilmek
axme kerdış: yağma etmek
axpin: verimli bir çeşit toprak
axpir: verimli bir çeşit toprak
axret/e: ahiret, öbür dünya
exrete/d: ahiret
axri: nihayet
axrike: nihayet, en sonunda
axriki: nihayet, en sonunda (b. axrike)
axu/e: zehir
axur/e: ahır
ax wax kerdış: ah vah etmek, yakınmak, hayıflanmak, üzülme
ay/e: o, onu, ona
ay: ah, of, ay!
ay: onlar
aya: uyanık (uyumamış olan)
aya/d: o
aya biyayış: uyanmak, uyanık olmak (uyumamış olmak)
ayacıs/d: öylesi, o tür
ayadısı/d: öylesi, o tür
ayahewa: öyle
aya kerdış: uyandırmak
aya ki: nasıl olsa, o ki, madem
ayam/e: hava durumu (**Ewro**
ayam weş o: Bugün hava güzeldir)
ayawa: öyle

aybin/e: diğeri, diğeri
ayca: ora, orası, orada
aycus: öyle, öylesi, o şekilde
'ay daykê: "vay anası" anlamında acı duyma ve hayret ifadesi olarak kullanılan bir ünlem
aydı: öyle, o tür, o şekilde
aydus: öyle, öylesi, o tür, o şekilde
ayeti/d: ayet, Kur'an cümlelerinden herbiri
ayeti kerime: Kur'an ayeti
Ayet-kursı: Ayetü'l-kürsi duası
ayê/d: o
ayê: onlar
ayê nayê: onu bunu, şunu bunu
ay hesab bıke: öyle ki, düşün ki
ayi/e: o
ayi: onlar
ayi kerdış: 1)(çocuk dilinde) uyutmak, uyutmak 2)ninni söylemek
ayit: ait, ilgili
ay kı: nasılsa, o ki
ayle: aile
ayna: onlar
aynan: onlar
'ayne/e: ayna
ayno: onlar (b. aynan)
ayo/e: o
ayo: onlar (b. aynan)
ayo kı: nasıl olsa, o ki, madem
ay ra: ondan ötürü, o nedenle, ondan
ayre/e: değirmen
ayrek: mide
ay ri: ona
ay roj o, ıno roj o: o günden beri, o gün bu gündür, o zamandan beri
ay tewır: o tür, o şekilde
az/e: nesil

aza/e: üye, organ
azad/e: özgür
azadey: özgürlük
azadi/d: özgürlük
azadiye/d: özgürlük
azad kerdış: azad etmek, özgür kılmak
azan/e: ezan
azanê şerif/e: ezan-ı şerif
azayey: üyelik
azayi: üyelik
azenê: gibi (b. hezey)
azê azi: soyunun soyu, neslin nesli
azgel: bir ağaç türü
azı: dal
azmên/e: gök
azmîn/e: gök
azminek: damak
azna/d: yüzme (b. asnawı)

B

ba/e: baba (b. babi, baw)
bab/d: kabile, aşiret (b. babı)
baba'egit/e: babayiğit
baba'egitey: babayiğitlik
babagundi/d: kargaşa, gürültülü-patırtılı durum
babançi/e: bağ koruyucusu, bağ bekçisi
babançiyey: bağ bekçiliği
babet: çeşit
babı/d: kabile, aşiret
babi/e: baba
babik: pekmez, yağ ve ekmekten oluşan tatlı bir yemek
babko: b. babik
babo: baba (hitap sırasında kullanılır)
bac: vergi
bacenax/e: bacanak
baci: sonra (b. ba'di)
bacic: bakla
ba'dê coy: daha sonra
ba'di: sonra
ba'di cû: sonra, daha sonra
badihewa: bedava
bedilhewa: bedava
ba'dini: daha sonra
ba'do: sonra
ba'dû: sonra
bafin/e: alüminyum
bafinên: alüminyumdan yapılmış

olan eşya

bafinên/d: b. bafinên

bafını/d: alüminyumdan yapılan eşya

bahado: sonra (b. ba'di)

bahdê: b. ba'di

bahdo: sonra (b. ba'di)

bahs/e: konu

bahs kerdış: söz etmek, bahsetmek, sözünü etmek

bahs kewtış: şart tutmak, yarırmak

ba'jê...ameyiş: kızmak, kahrolmak

ba'jê...ardış: öfkelen-dirmek, kahretmek

ba'jê..., ... ra ameyiş: -den nefret etmek

bajık/e: biber

bajı(I): sonra (b. ba'di)

ba'ji(II): öfke, kızgınlık, nefret

ba'ji...ardış: nefret ettirmek, kızdırmak, kahretmek

ba'jiyaya/d: 1)kahrolan
2)zamansız ölen

ba'jiyaye/e: b. ba'jiyaya

ba'jiyayış: 1)çok kızmak, öfkelenmek, kahrolmak 2)zamansız ölmek, çatlayıp ölmek, gebermek

ba'jnayış: 1)kızdırmak, öfkelen-dirmek 2)kahretmek, kahredip öldürmek

bak/ê: b. bawk

bakal/e: b. bawkal

bakıl/e: baba

bala: öyleyse, madem

Balaban: Erzincan yöresinde yaşayan bir aşiret

bala xwı dayış: dikkat etmek,

gözlemek

balcanı/d: patlıcan

balcûnı: b. balcanı

balçıqa/e: Belçika yapısı tabanca

Baldiwane/e: bir halk hikayesi kahramanı (**Behlül-i Divane**)

balduzı/d: baldız

balê: bari, hiç olmazsa

balışna/d: yastık

balıx/e: ergin, bülüğa eren

balıx bıyayış: bülüğa ermek, er-
ginleşmek

balıxey: erginlik, bülüğa erme

balıxey: beğenme, hayranlık
duyma

balıxey...ameyiş: birisine veya bir
şeye hayranlık duymak

balıxey...ardış: hayran kalmak

balıxı/d: b. balıx

balonı/d: balon

balqonı/d: balkon

balsna/d: b. balışna

balte/e: balta

baltuzı/d: baldız

balwer: bir çeşit kuş

-ban: meslek belirten bir sonek

ban/e: ev, bina

banad/d: çıplak, üzerinde giysisi
olmayan

ban akerdış: ev soymak

bancan: patlıcan (b. balcanı)

bancı/e: küçük yaştaki köpek

bancıy/d: b. bancı

ban çarnayış: dam loğlamak

bander: öğretme, alıştırma,
öğrenme

banderbeyox/e: öğrenen, alışmış
olan

banderbıyaya/d: alışkın, öğren-

miş olan

banderbıyaye/e: b. banderbıyaya

bander bıyayış: öğrenmek,
alışmak

banderkerda/d: alışkın, kendisine
bir şey öğretilmiş olan kişi

banderkerde/e: b. banderkerda

bander kerdış: alıştırmak, öğ-
retmek

banderkerdox/e: öğreten veya
alıştıran

banderkerdoxı/d: b. bander-
kerdox

bandêrı/d: hakimiyet, egemenlik

bandır: b. bandêrı

bane/e: çıplak, üzerinde giysisi
olmayan

banek/e: çocukların yaptığı oyun-
cak evcik

banekey kerdış: evcilik oynamak

baneki vıraştış: evcilik oynamak

bane û banqılız/e: çırılçıplak, hiç
giysisi olmayan

bani çımı/e: göz kapağı

bankıla/d: bakla

bankıla xatunan/d: bir cins yaba-
ni bakla

bano 'ardi/e: tek katlı ev

baqıl/e: akıllı

baqlênı/d: akıllılık

baqlewa/d: baklava

baqur/e: sığır sürüsü

bar/e: 1)yük 2)umiursama, kaygı

barayış: 1)bağırmak 2)ağlamak

barayox/e: 1)bağıran 2)ağlayan

barçawuş/e: başçavuş

bardaxı/d: bardak

bardış: götürmek

bare/e: pay, hisse

bare bıyayine: bölünmek, bölüşmek

bare kerdene: bölüşmek, paylaşmak

bare...kerdene gıran: yükünü ağırlaştırmak

bargıran/e: yükü ağır olan

bargını/d: loğ, yuvak

bargir/e: beygir

barı/e: ince

barı/d: pay, hisse

barıbıyaye/e: bölüşülmüş olan şey

barı bıyayış: bölüşülmek, paylaşmak

barı bıyayış: incelmek

barıkerda/d: bölüşülmüş olan şey

barıkerde/e: b. barıkerda

barı kerdış: paylaşmak, bölüşmek

barı kerdış: inceltmek

barıkerdox/e: paylaştıran

barıkerdox/e: incelten

barıxı/d: kabile

barıyek/e: incecik

barıyekı/d: incecik

barıyêr/e: daha ince

bari: ince

barıçek/e: incecik, ipince, zarif

barikey: incelik

bar kerdış: göçmek, yüklemek

barmayış: ağlamak

barmı/e: ağlama, ağlayış

baro gıran/e: ağır yük, riskli iş

bar ra: yüklü, yük ile

barrayış: 1) ağlamak 2) bağırma

barr-bar: bağırta çağırta, ağlama ve feryat sesi

barrı/e: ağlama

barrı/d: ağlama sesi

barrı-çızzi: ağlama ve feryat sesi

barrı kerdış: ağlatmak

barrı ro kerdış: ağlatmak

barut/e: 1)barut 2)(mecaz olarak) çok ekşi

barxane/e: kervanın konaklama yeri

baryêk/e: ince

barz/e: yüksek

barz bıyayış: b. berz bıyayış

barze/e: yükselti, yüksekçe

barz kerdış: kaldırmak, yükseltmek

basit/e: basit, sade

bask/e: kol, kanat

bask dayış: dal budak salmak

bastêx/e: pestil

bastonı/d: baston

baş/e: iyi

başat/e: değer

başı/d: iyi

baş kerdış: iyi etmek

baş k1: şükür, iyi ki

başna/d: b. balışna

başneki/d: ökçe, topuk

başneki şıkıtış: ayakkabının topuk kısmını içe doğru bükerek ayakkabıyı giyme

batım: doğum, doğuruş

batım: batın, gizli olan

batım ra zanayış: gaip olandan haberdar olmak, görünmeyen yer ve nesnelere olaylar hakkında bilgi vermek

batırzan: b. çamur batırzan

bavo: 1)baba, babacığım 2)"vay be, mahfoldum" anlamında hayıflanma ifadesi

bavo gori: "vah yavrum" anlamında hayıflanma ve acıma ifadesi

bavo qırbano: "kurban olduğum", "yazık oldu" anlamlarında yakınma veya sevgi ifadesi
bavo qırvano: b. bavo qırbano
baw: baba, dede
bawç: b. bawk
bawer bıyayış: inanmak, ikna olmak, güvenmek
baweri: inanma, inanç, kani olma
bawer kerdış: 1)inanmak 2)emin olmak 3)güvenmek 4)ummak
bawı/e: baba
bawk/e: baba
bawkal/e: dede, ata
bawko: güç durumunda kalınca veya ağırlarken kullanılan bir çığlık ifadesi
bawo: baba
bax/e: bağ, ip, şerit
baxçe/e: bahçe
baxdenos/e: maydanoz
Bayqan: Siirt'e bağlı bulunan Baykan İlçesi. Bu ilçeye bağlı olan Madaran, Çırrı ve Xelikan (Xellan) köylerinde Dımbılı (Zaza) lehçesi konuşulur (b. Dımbılı)
baytar/e: baytar, hayvan hastalıkları hekimi
baz/e: doğan (kuşu)
bazar/e: 1)pazar günü 2)pazarlık, pazarlama yeri
bazari: pazarla ilgili, pazara uygun, pazarlık usülünce
bazar kerdış: pazarlık etmek
bazar vêr bıyayış: başkasına oranla daha iyi olmak
bazbend/e: bilek veya koldaki bağ (b. bazûbend)
bazı/e: kol, kolun dirseği (b. bazû)

bazık: bilezik (b. bazın)
bazılcan: patlıcan
bazın/e: bilezik
bazû/e: kol
bazûbend/e: kol bağı
be: -e (ismin -e hali)
be: ile
bede: -e, ona
bedeliyayış: değişmek
bedeliyayox/e: değişen, değişikliğe uğramış olan
bedelnaya/d: değiştirilmiş olan
bedelnaye/e: değiştirilmiş olan
bedelnayış: 1)başkasıyla değiştirmek 2)trampa usülü alıp satmak, değiş tokuş
bedelnayox/e: değiştiren
bedelnayoxı/d: b. bedelnayox
bede mendış: -e benzemek
beden/e: gövde, vücut, beden
bedene/e: beden, sur
bedene/e: badana, sıva
bedenekerde/e: badanalı
bedene kerdış: badanalamak
bedew: 1)güzel 2) hanımefendi anlamında kullanılan bir sözcük
be'dê: sonra
bedêl: 1)bedel, karşılık, kat 2)karşılıklı kız alıp verme durumu ve bu tür evlilik 3)karasaban ve öküzlerle çift sürerken öküzlerden birinin dinlenebilmesi için yedekte bulundurulmuş üçüncü öküz
bedêlî/d: karşılıklı kız alıp verme biçimindeki evliliklerde evlenen kızlardan herbiri
bedêlî kerdış: karşılıklı kız alıp vermek
be'di: sonra

bedl/e: kıyafet, giyecek
Bedlis: Bitlis
be'dû: sonra
be'ejiyayış: b. ba'jiyayış
be'ejnayış: b. ba'jnayış
beer bıyayış: b. ber bıyayış
beer kerdış: 1)yarayı deşmek ve içinden cerahatını çıkarmak
 2)yerden su çıkarmak
beg/e: bey
begem kerdış: beğenmek
behc: b. ba'ji(II)
behışt: cennet
behr/e: deniz
behriya: bahriye, denizcilikle ilgili
behs/e: b. bahs
behsê...kerdış: sözünü etmek, bahsetmek
bejik/e: b. zeftiyo bejik
beji: 1)karasal 2)su kıtlığı olan yer
bekar/e: bekar
bekçi/e: bekçi
bel/e: 1)dikleşmiş olan şey 2)dik kulaklı
bela/e(I): bela
bela/e(II): bela arayan kişi, başkasının başına musallat olan kişi, zorba
bela ardış xwu sere: kendi başına bela etmek, başına iş açmak
bela bıyayış: bela olmak
bela desawıyayış: kendisine bela bulaşmak
beladê...kewtış: belasına düşmek
bela erinayış: bela edinmek
bela geyrayış: bela aramak
bela kewtış: belaya girmek, belaya çatmak
belalık: ufak üzüm

bela sawıyayış: belaya bulaşmak
belas: bedava, beleş, karşılıksız
belasû/e: bir çeşit adi cinsten pamuklu bez
belate: meyvenin henüz yeni olgunlaşmaya başlaması
belate bıyayış: meyvelerin tek tük olgunlaşmaya başlaması
belate dekewtış: b. belate bıyayış
belay/d: b. bela(II)
belay...kewtış: belasına düşmek, belaya çatmak
belay kewtış: belaya girmek, belaya çatmak, belaya düşmek
belay seredê...bıyayış: başının belası olmak
belay seri/e: baş belası
belay..., ver xwı dayış: hışmını kendi üzerine çekmek, belasına bulaşmak
belay xwı desawıtış: -e musallat olmak, belasını başkasına bulaştırmak
belay xwı deyış: belasını bulmak (b. belay xwu dıyayış)
belay xwı dıyayış: belasını bulmak
belay xwı tıra hera berdış: -e bela olmamak, -e çatmamak
belay xwı tıra hera vıstış: -e bela olmamak, -e çatmamak
belay xwı viynayış: belasını bulmak
belazi: pancar
beledin: değerli
belediya/d: belediye
belek/e: alaca renkli, siyah-beyazlı
belekı/d: alacalı, siyah-beyazlı
belekın/e: alçalı

belengaz/e: 1)zavallı, yoksul
 2)başboş kişi
belengazey: zavallılık, yoksulluk
belengazı/d: b. belengaz
belengûş: kulak dibi, kulak me-
 mesi, kulak arkası
belê: evet, peki
belg/e: giyecek, üst baş, kıyafet,
 giysi
belge/e: vesika, belge
belı: belli
belı/d: b. bel
belı bıyayış: belli olmak
belıngaz/e: b. belengaz
belıngazêy: b. belengazey
belıngazey seri ser dı ameyış: ba-
 şına kötülükler gelmek ve sıkıntı
 çekmek
beli: belli
beli/d: palamut
beli gandê xo bıyayış: can derdi-
 ne düşmek
belik: elle ufaltılmış olan tütün
belk/e: b. belg
belka: belki
belki: belki
belkiya: b. belki
bell/e: 1)dikleşmiş olan şey 2)dik
 kulaklı (daha çok hayvanlar için
 kullanılır)
bellı/d: b. bell
belli/d: palamut
belli: belli
bellu: belli (b. belli)
bellu/d: palamut
belluwer/e: palamut yiyen, vahşi
belo/e: b. bılo
belxem/e: balgam
belxemin/e: balgamlı

belxul/e: bulgur
belya: belki
bencere/e: ekinlere zarar veren bir
 yabani ot
bencire/e: b. bencere
bend/e: set, bent, duvar
bend/e: kin
bend antış: set çekmek
bend bestış: kin bağlamak
bende dı bıyayış: kollamak, izle-
 yip beklemek
bendike/e: hayvana yüklenen
 odun yükünde, iki yandaki odun
 dizilerinden her biri
be'ndi: sonra (b. be'di)
be'ndi der: sonradan, daha sonra
bend kerdış: duvar yapmak, set
 çekmek
beng: benek
beng/e: sarhoş edici
beng wardış: (mecazi olarak) sar-
 hoş olmak, ne yaptığını bilmez du-
 rumda olmak
beng werdış: b. beng wardış
bengi/e: kendinden geçmişcesine
 bir şeye tutkun olan
beniadem/e: insanoğlu, be-
 niadem
benişt: sakız
benka: bir kucak odun
beno: peki, olur, belki, mümkün
benzin/e: benzin
beqa nêkerdış: anında ölmek, ses
 çıkaramadan ölmek
beqı/d: kurbağa
beqqal/e: bakkal
beqqaliya: bakkal dükkanı
ber/e: 1)kapı 2)dışarı (b. teber)
ber/e: taş

bera: bile, dahi
bera/e: erkek kardeş (b. bira, bırar)
be...ra: -e (ismin -e hali)
beraj/e: baraj
beran/e: 1)koç 2)mecaz olarak: yiğit
beraney: 1)koçluk 2)yiğitlik
beranı bıyayış: koyunun çiftleşme ihtiyacı duyması durumu, kösnüme
beran wardış: koyunun koçla çiftleşmesi
berar/e: erkek kardeş
berat/e: beraat, hapisten çıkma kararı
berat bıyayış: beraat etmek
berat kerdış: beraat etmek
beraza/e: erkek kardeşin oğlu (b. bıraza, bırarza)
berbanık/e: peşkir, peştemal, iş yaparken öne bağlanan önlük
berbat/e: berbat, kötü
berbatey: berbat, çok kötü durum
berbatey qırrıkı dı bıyayış: diz boyu rezalet içinde kalmak
berbatey ardış qırrıkı: her şeyi berbat etmek
berbatey pede ardış: çok kötü duruma düşürmek
berbatey ronayış: durumu büsbütün kötüleştirmek, ortalığı berbat etmek
berbayış: b. bermayış
berber/e: berber
berbereg: berberlik
berberxane/e: berber dükkanı
berberrû: özellikle bağlarda biten zararlı ve dikenli bir bitki
ber bı ber geyrayış: kapı kapı do-

laşmak

ber bıyayene: bir şeyin önünün çıkması, bir şeyin görünmeye başlaması

ber bıyayış: 1)sıvı bir şeyin bulunduğu yerin kabuğunu yarıp dışarı çıkması 2)bir şeyin önünün çıkması (görünmesi)

berda/d: 1)evlendirilip kocasının evine götürülen kadın 2)kaçırılan kız veya kadın 3)götürülmüş olan

berde/e: götürülmüş olan (b. berda)

berdene: götürmek

berdene sere: başarmak, başarıyla sonuçlandırmak

berdın: b. berdene

berdış: götürmek, kaçırmak

berdış sere: 1)başarıyla sonuçlandırmak 2)başta götürmek

berdoş/e: berdoş

bere: 1) -e, ona 2)haydi, hücum!

bere ameyış: 1)uygun gelmek, yakışmak 2)iyi gelmek, yaramak 3)rastgelmek

bere aqlıyayış: farkına varmak

bere geyrayış: 1)-i aramak 2)bahane aramak

3)dokunmamak, karışmamak

bere gınayış: isabet almak, -e değmek

bere hıwayış: -e gülmek, dalga geçmek

bere homeyış: b. bere ameyış

bereket/e: bereket, bolluk

bereket definayış: bereketli olmasını sağlamak, bereketlendirmek

beremenda/d: iyi, şık, uygun

beremende/e: b. beremenda

bere mendiş: başkasına benze-
mek, -e benzemek
berendılı/d: üç yaşından küçük
olan koyun
bere nıştış: -e dokunmak
bereq/e: parıltı, parlama
bereqiyaya/d: parlayan, parlak
bereqiyaye/e: parlayan, parlak
bereqiyayine: parlamak, pa-
rıldamak
bereqiyayış: parlamak
bereqnaya/d: parlatılmış olan
bereqnaye/e: parlatılmış olan
bereqnayış: parlatmak
bereqnayox/e: parlatan
bereqnayoxı/d: parlatan
bere resayış: b. bide resayış
bere tadayış: 1) dolandırmak, hak-
kı olan ücret veya eşyayı verme-
mek 2) önce araları iyi iken sonra-
dan (birisine) kötü davranmak
berew: kaş
berey: geç
berey biyayış: geç olmak
ber eyştış: düşük yapmak (hayvan
için kullanılır)
bergir/e: beygir (b. bargir)
beri vera ageyrayış: kapıdan
dönmek
berj/e: b. barz, berz
ber kerdış: b. beer kerdış
berket/e: bereket
berket devıstış: bereketlendir-
mek, bereketli olmasını sağlamak
ber kutış: kapıyı çalmak
bermayış: ağlamak
bermı/e: ağlayış
bermi ro kerdış: ağlatmak
bermok/e: b. bermokın

bermokın/e: sık sık ağlayıp sızla-
yan, ağlamaklı
bermokını/d: b. bermokın
bero/e: b. beran
berpa/e: ayaklar altında ezilen,
muhtaç
berpay şari/e: başkasının ayağına
düşen, başkasının hizmetine koşan
ber pıro akerdış: evine gidip ziya-
ret etmek, (birisini) görmeye
gitmek
ber pıro padayış: üzerine kapıyı
kapatıp içerde bırakmak
ber pıro qefelnayış: üzerine kapı-
yı kitlemek
berradi/d: bileği, bileme aracı,
eğ
berrehı/d: eyvan, önü açık salon
berrezıyayış: bağırarak, haykır-
mak, çıkışmak
berrezıyayox/e: bağırarak,
haykıran
berrezıyayoxı/d: bağırarak,
haykıran
berrıyayox/e: b. berrezıyayox
berrıhı/d: eyvan, önü açık salon
(b. berrehı)
berr: kara, toprak
berri/d: kara, toprak, kır, karasal,
karaya ait, sahra
berril/e: yağsız, yağsız yemek
bers: b. barz, berz
bertil/e: rüşvet
bervayene: ağlamak
bervayış: ağlamak (b. bermayış)
ber ve ber: nesil nesil
bervıs/e: b. bermayış
ber vıstış: düşük yapmak (hayvan
için kullanılır)

berx/e: kuzudan büyük olan küçük yaştaki koç
berxudar: ünlem olarak "be adam!" anlamında kullanılır
berxudar: b. berxudar bıyayış
berxudar bıyayış: en çok "berxudar bi" biçiminde; berhudar ol, sağıl anlamında kullanılır
berz/e: yüksek, yüce
berz: odun dizisi
berzane/e: yüksekçe yer, yükseklik, yükselti
berz beyiş: b. berz bıyayış
berz bıyayış: 1)yükselmek, yüksek olmak 2)yükseltmek, kaldırılmak
berze/e: yükselti, yüksekçe yer
berzek/e: yüksekçe, biraz yüksek
berzey: yükseklik
berzêr/e: daha yüksek
berzêri/d: daha yüksek
berzi/d: yüksek, yüce, yüksekçe
berzi: yükseklik
berzin/e: başın yatarken konduğu yüksekçe yer, başucu
berz kerdış: yükseltmek, kaldırmak
bes: yeter, sadece, yeter ki
bes bıyayış: yetmek, yeterli olmak
bese kerdene: gücü yetmek, yapabilmek
besetnayış: gerinmek, germek
besev: yeterlilik, yeterli
besılma/d: b. besılma
besıtınayış: b. besetnayış
besir: görüş, görme gücü
beskımatı/d: peksimet
besılma/d: besleme, hizmetçi kadın

besta/d: bağlı
beste/e: bağlı
besteyey: bağlılık
besteyiş: bağlanmak (b. bestıyayış)
bestı/d: kulaç
bestış: bağlamak
bestıyayış: bağlanmak
bestox/e: bağlayan, bağlayıcı
bestoxı/d: bestox
beş/e: 1)saç, perçem, kakül 2)oğlak vb. hayvanların başındaki aklık
beşer/e: insan, beşer
beşila/d: kavun
beşni/d: boy endam, insan boyu
beşn û balı/d: boy pos, endam
beşnweş/e: güzel boylu, endamı güzel
betal/e: 1)işsiz, çalışmayan 2)aşırı, çok 3)kullanılmayan, işe yaramayan, kullanılmayan, geçersiz
betal bıyayış: 1)işsiz olmak, çalışmamak 2)aşırı veya çok olmak 3)geçersiz olmak
betâl mendış: işsiz kalmak, çalıştırılmamak
betaleki/d: çalışmama, boş durma
betaleki kerdış: çalışmayıp boş durmak
betaley: işsizlik
betaley û tırraley: tembellik, işlememek, kişinin atıl kalma durumu
betalı/d: işsiz kız veya kadın
betali: işsizlik
betel/e: yorgunluk
betelıyaya/d: yorgun
betelıyaye/e: yorgun
betelıyayış: yorulmak
betelıyayox/e: yorulan

betelnayış: yormak
betelnayox/e: yorucu, yoran
betil/e: yorgunluk (b. betel)
betilıyayış: yorulmak (b. beteliyayış)
betılınayış: yormak (b. betelnayış)
betılınayox/e: b. betelnayox
betil/e: yorgunluk (b. betel)
bettı/d: bir çeşit ördek
b'ew: bak, şuna bak
b'ew bıder: şuna bak, -e bak
b'ewni: bak, şuna bak, bakınız, işte
bewran/e: güvercin
bewrane/d: dişi güvercin
bewrani: yoğurtla kabağın birbirine karıştırılmasından meydana gelen bir yemek
bewraq: b. boraqı
bewronı/d: b. bewrane
bexçe/e: bahçe
bexil/e: cimri
be xo hesyayış: uyanmak
bexş/e: bağış, bahş
bexşi...kerdiş: bağışlamak, ...hâ-tırına vermek
bexşiş/e: bahşiş
bexş kerdiş: bağışlamak, bağıшта bulunmak
bext/e: 1)baht, talih, şans 2)kişiden beklenen güvence
bexto siya/e: kara baht, kötü talih
bext çın bıyayış: 1)kalles olmak 2)talihsiz olmak, şanslı olmamak
bext...nêbıyayış: güvenilmemek, güvenilmez olmak
bext û itibar: değer, saygınlık
bey/d: ayva (b. beyı)
beyan/e: bildirim, açık söyleme

beyan kerdiş: beyan etmek, açığa çıkarmak
beyare/e: ekilmemiş arazi
beyı/d: ayva
beyiti/d: beyit
beyiş: b. bıyayış
beylu: b. belli
beynate/e: ara, arada
beyntar/e: ara
beyntar dı mendiş: ortada kalmak
beyntari: aradaki, ortadaki, ortanca
beyntari kewtiş: ortalığa düşmek, ortalıkta dolaşmak
beyntar kewtiş: 1)ortalığa düşmek, ortalıkta dolaşmak 2)araya girmek, ayırmak
beyraqdar/e: bayraktar
beyşla/d: kavun
beytı/d: beyit (b. beyiti)
beytuti: bayat
beytuti bıyayış: bayatlamak
beytuti kerdiş: bayatlamasına neden olmak
beytutiye: bayatlık, bayat olma durumu
beze: kuraklık
bezirgan/e: bezirgan, tacir
bezn/e: yüz, çehre
bezne/d: b. beşni
bezor: zorla, zoraki
bezra/d: çekirdek
bezre/e: tohum, ekilen tane
bezre dekerdiş: 1)yarıcılık sisteminde taraflardan birinin tohumu vermesi 2)tohum serpmek
bezre eştiş: tohum serpmek
bezre eytiş: tohum serpmek

bezre vıstış: tohum sèrpmèk
bezrı/d: sivilce, ufak çıban
bezrıkı/d: sivilce, ufak çıban
bezrın/e: sivilceli
bê-: önünde bulunduğu sözcükle-
 re “-sız (-siz)” olumsuzluk anlamı-
 nı veren bir edat
bêaqıl/e: akılsız
bêaqıley: akılsızlık
bêaqılı/d: akılsız
bê’ar/e: arsız, utanmaz, haylaz
bê’arey: arsızlık
bê’arey xwı nayış: arsızlaşmak,
 arsızlığa vurmak
bê’arı/d: b. bê’ar
bêbask/e: kolsuz, kanatsız
bêbav/e: 1)kalleş 2)merhametsiz,
 zalim, acımasız
bêbavey: kalleşlik
bêbavı/d: b. bêbav
bêbereket: bereketsiz
bêbereketey: bereketsizlik
bêbext/e: 1)talihsiz, 2)kalleş
bêbextey: 1)talihsizlik 2)kalleşlik
 (b. bêbexti)
bêbextı/d: b. bêbext
bêbexti: 1)kalleşlik 2)talihsizlik
bêbexti kerdış: kalleşlik etmek
bêbextiye/d: bahtsızlık, kalleşlik
bêbın/e: dipsiz
bêcus/e: soysuz
bêcusey: soysuzluk
bêcusı/d: b. bêcus
bêcusi: soysuzluk
bêçara/d: çaresiz
bêçare/e: çaresiz
bêçareyey: b. bêçareyi
bêçareyi: çaresizlik
bêçıke/d: parmak

bêdad/e: 1)tatsız 2)yaramaz
bêdadey: 1)tatsızlık 2)yaramazlık
 (b. bêdadi)
bêdadı/d: b. bêdad
bêdadi: 1)tatsızlık 2)yaramazlık
bêdarû: ilaçsız, dermansız
bêdej/e: ağrısız, acısız, üzüntüsüz
bêderd/e: dertsiz
bêderdı/d: b. bêderd
bêderman/e: çaresiz, ilaçsız
bêdesmac/e: 1)aptestsiz 2)cünup
bêdesmacey: 1)aptestsizlik
 2)kadında aybaşı olma durumu
 3)cünup olma (b. bêdesmaci)
bêdesmacı/d: 1)kadının aybaşı ol-
 ma durumu 2)aptestsiz kadın
bêdesmaci: 1)aptestsizlik
 2)kadının aybaşı olma durumu
 3)cünup olma
bêdest: 1)elsiz, kolsuz 2)korkak,
 başkasına karışmayan
bêdestey: 1)korkaklık 2)elsizlik
bêdest û bêpa: eli kolu bağlı, elsiz
 ve ayaksız
bêdeřmaj/e: b. bêdesmac
bêdeřmajey: b. bêdesmaci
bêdeřmajı/d: b. bêdesmacı
bêdeyax/e: sabırsız, dayanamayan
bêdeyaxey: sabırsızlık, dayan-
 mazlık
bêdeyaxı/d: dayanamayan, sa-
 bırsız
bêdin/e: dinsiz
bêdin û bêiman: 1)dinsiz imansız
 2)gaddar
bêduřmiři: düşüncesiz, düşün-
 meksizin
bêdebe/e: edepsiz
bêdebeý: edepsizlik

bêedebî/d: b. bêedeb
bê'emel/e: kalleş, güvenilmez, kötü iş yapan
bê'emeley: kalleşlik
bêfayde: faydasız, yararsız
bêfesal/e: ölçüsüz, uyumsuz, yaramaz
bêfesaley: 1)yaramazlık, haylazlık 2)ölçüsüzlük, uyumsuzluk
bêfesalı/d: b. bêfesal
bêfêm/e: anlayışsız, kavrayışsız
bêfêmey: anlayışsızlık
bêfêmî/d: b. bêfêm
bêgan/e: cansız
bêguman: kuşkusuz
bêhal/e: halsiz, bitkin, ağır hasta
bêhaley: halsizlik, bitkinlik, ağır hasta olma durumu
bêhalı/d: b. bêhal
bêhayî: habersiz, gafil
bêhed: 1)sayısız, sonsuz derecede çok 2)haddini bilmeyen
bêhedd û bêhesab: sayısız, sınırsız derecede çok
bêhemd: istemeden, gayriihtiyari, doğal olmayan gelişme
bêhenekî: şakasız, gerçek
bêhesab: sayısız, çok, pekçok
bêhewn/e: uykusuz
bêhewney: uykusuzluk
bêhewn mendîş: uykusuz kalmak

bêheya: hayasız, utanmaz
bêhêş/e: unutkan, unutarak, unutkanlıkla
bêhêşey: unutkanlık
bêhêşî/d: b. bêhêş
bêhêvi: umutsuz
bêhêviyey: umutsuzluk, dayanık-

sızlık, desteksizlik
bêhuner/e: maharetsiz, beceriksiz
bêhunerey: beceriksizlik
bêhunerî/d: b. bêhuner
bêhûmayî: tanrıtanımazlık, ateizm, Tanrı'nın emrine karşı gelecek şekilde davranma
bêilac/e: çaresiz, ilaçsız
bêilacey: çaresizlik
bêilajî/d: çaresiz, ilaçsız
bêiman/e: imansız
bêimaney: imansızlık
bêimanî/d: b. bêiman
bêimkan/e: olanaksız, imkansız
bêimkaney: olanaksızlık
bêisaf/e: insafsız
bêisafey: insafsızlık
bêisafî/d: b. bêisaf
bêj: çeşit
bêj/e: vergi, pay
bêj dayîş: vergi vermek
bêj eyştîş: vergiye tabi tutmak, alınacak parayı ödeyecek olanlar arasında bölüşmek
bêj kerdîş: bir şeyin masrafının karşılığını aralarında bölüşmek
bêj vıstîş: vergiye tabi tutmak, alınacak parayı ödeyecek olanlar arasında bölüşmek (b. bêj eyştîş)
bêkar/e: 1)işsiz 2)evlenmemiş olan, bekar
bêkarey: 1)bekarlık 2)işsizlik
bêkarî/d: b. bêkar
bêkes/e: kimsesiz
bêkesey: kimsesizlik
bêkesî/d: kimsesiz (kız veya kadın)
bêkesî: kimsesizlik
bêkeşen: b. bêkesî
bêkeyf/e: 1)keyifsiz, neşesiz

2)hasta

bêkeyfey: 1)neşesizlik

2)rahatsızlık, hastalık

bêkeyfı/d: 1)keyifsiz, neşesiz

2)hasta

bêllu: b. belli**bêmalifet/e:** terbiyesiz**bêmalifetey:** terbiyesizlik**bêmalifetı/d:** terbiyesiz (kız veya kadın)**bêmarı:** annesiz, annesi olmayan**bêmay û bêpiy:** annesiz babasız, öksüz**bêmcâl:** zavallı herif**bêmerhemet/e:** merhametsiz**bêmerhemetey:** merhametsizlik**bêmerhemetı/d:** b. bêmerhemet**bêminnet/e:** teklifsiz, teklifsizce**bêmrad/e:** körolası, kahrolası, meret**bêmradı/d:** b. bêmrad**bêmuqun:** 1)kendisiyle başedilemeyen, yaramaz, afacan

2) yapılması olanaksız, olmayacak iş, imkansız

bêna'f/e: yararsız**bêna'fey:** yararsızlık**bêna'fı/d:** yararsız**bênama/d:** adsız**bêname/e:** adsız**bênamus/e:** namussuz**bênamusey:** namussuzluk (b. bênamusi)**bênamusey xwu nayış:** namussuzca işler yapmak**bênamusı/d:** b. bênamus**bênamusi:** namussuzluk**bênan û bêaw:** aç ve susuz, ekmezsiz ve susuz**bênate/e:** ara**bênımaj/e:** namaz kılmayan kimse**bênesib/e:** nasipsiz**bênomıs/e:** b. bênamus**bênomısey:** b. bênamusey**bêntırro/e:** gelecek üçüncü gün**bênturro/e:** b. bêturro**bêosıl/e:** 1)usülsüz 2)yaramaz, haylaz, edepsiz**bêosıley:** 1)usülsüzlük

2)yaramazlık

bêpaşti: arkası (tarafatları) olmayan, dayanaksız**bêpaştey:** dayanaksızlık, desteği (tarafatları) olmama durumu**bêpere-y:** parasız**bêperr:** kanatsız**bêpir/e:** kalleş**bêpirı/d:** kalleş (kız veya kadın)**bêpiri:** kalleşlik**bêqedr:** değersiz, saygınlığı olmayan**bêqewet/e:** 1)kuvvetsiz 2)yoksul**bêqewetey:** 1)kuvvetsizlik

2)yoksulluk

bêqewetı/d: b. bêqewet**bêqeyd/e:** kayıtlı olmayan, kayıtsız**bêqeydı/d:** 1)kayıtlı olmayan

2)resmi nikahı olmayan kadın

bêqiyet/e: kıymetsiz, değersiz**bêqiyetey:** değersizlik**bêqusur/e:** kusursuz**bêqusurey:** kusursuzluk**bêqusurı/d:** kusursuz**bêraqı/d:** bayrak**bêraqı pa kerdış:** bir şeyi açıkça ilan etmek, baş kaldırmak, bayrak

asmak

bêrar/e: b. bêrayir**bêraxı/d:** bayrak (b. bêraqı)**bêray:** yolsuz (b. bêrayir)**bêrayir/e:** 1)yolu olmayan, yolsuz

2)çaresiz 3)kötü yola sapan kişi

bêrayirey: 1)yolsuzluk 2)çaresizlik**bêrayırı/d:** b. bêrayir**bêrehm/e:** merhametsiz, gaddar**bêrehmı/d:** merhametsiz, gaddar**bêrexbet/e:** rağbetsiz, değersiz**bêrexbetey:** değersizlik, itibarsızlık**bêri/d:** özlem**bêri kerdış:** özlemek**bêriwanı/d:** süt sağıcı kız veya kadın**bêro:** ruhsuz**bêrro/e:** öbür gün**bêrsığı/d:** beşik**bêrûmet/e:** değersiz, saygınlığı olmayan**bêsebır/e:** sabırsız**bêsebrey:** sabırsızlık**bêsebrı/d:** sabırsız (kız veya kadın)**bêser/e:** 1)başsız 2)uçsuz 3)başıboş**bêser/e geyrayış:** başıboş dolaşmak**bêsol/e:** 1)tuzsuz 2)tatsız, yaramaz kişi**bêsoley:** 1)tuzsuzluk 2)tatsızlık, yaramazlık**bêsolı/d:** 1)tuzsuz 2)tatsız, yaramaz kişi (kız veya kadın)**bêsuç/e:** suçsuz**bêsuç/e:** suçsuz (b. bêsuc)**bêşeref/e:** şerefsiz**bêşerefey:** şerefsizlik**bêşerefi/d:** b. bêşeref**bêşermey:** utanmazlık**bêşew:** dün gece (b. bişewka)**bêşık:** şüphesiz, kuşkusuz**bêşige/d:** beşik**bêtaluka/d:** tehlikesiz**bêtaluke/e:** tehlikesiz**bêta'm/e:** tatsız**bêta'mey:** tatsızlık**bêta'mı/d:** tatsız**bêta'mi:** tatsızlık**bêtebat/e:** yerinde durmayan, sabırsız**bêtedarık/e:** hazırlıksız, tedariksiz, tedbirsiz**bêtedarıkay:** hazırlıksızlık**bêter/e:** beter, daha çok**bêterarık/e:** b. bêtedarık**bêterbê/e:** terbiyesiz**bêterbêyey:** terbiyesizlik**bêterı/d:** b. bêter**bêters/e:** korkusuz**bêtewı:** ağrısız, sancısız, dertsiz**bêtım/e:** bütün, hep, tam, tümünden**bêtımı/d:** b. bêtım**bêujdan/e:** vicdansız**bêujdaney:** vicdansızlık**bêujdanı/d:** vicdansız**bêumıd/e:** ümitsiz (b. bêhêvi)**bêvan:** b. filan bêvan**bêvankes/e:** falanca kişi**bêvav:** b. bêbav**bêveng/e:** sessiz**bêvengey:** sessizlik**bêvengi/d:** sessiz**bêvind:** durmaksızın, durmayan**bêvir/e:** 1)unutarak, yanlışlıkla

2)unutkan

bêvirı/d: unutkan**bêviri:** unutkanlıkla, unutarak;

unutkanlık
bêwayir/e: sahipsiz, kimsesiz
bêwayirey: sahipsizlik
bêwayır/d: b. bêwayir
bêwe/e: meret
bêwer/e: b. bêwayir
bêwext/e: 1)vakitsiz 2)normal zamanından önce doğan
bêwextı/d: b. bêwext
bêweyer/e: sahipsiz (b. bêwayir)
bêwıcdan/e: vicdansız
bêwıcdaney: vicdansızlık
bêwıcdanı/d: b. bêwıcdan
bêwıjdan/e: b. bêwıcdan
bêwıjdanı/d: b. bêwıcdanı
bêwuıdan/e: b. bêwıcdan
bêwuıdanı/d: b. bêwıcdanı
bêxeber/e: habersiz
bêxerberı/d: b. bêxeber
bêxebir/e: 1)habersiz 2)gayri ihtiyari, şuur dışı
bêxebir qalı kerdış: 1)sayıklamak 2)sayıklarcasına tuhaf konuşmak
bêxeyja: olmaksızın, hariç, dışında
bêxeyr/e: yararsız, hayırsız
bêxeyra: olmaksızın, hariç, dışında
bêxeyret/e: 1)gayretsiz, gayret sarfetmeyen 2)yapması gerekenleri yapmayan 3)hamiyetsiz
bêxeyretey: 1)yapılması gerekeni yapmama 2)gayretsizlik, hamiyetsizlik
bêxeyretı/d: b. bêxeyret
bêxeyrey: olmaksızın, hariç, dışında
bêxeyrey: hayırsızlık
bêxeyrê: olmaksızın, hariç,

dışında
bêxeyrı/d: b. bêxeyr
bêxêr: hayırsız (b. bêxeyr)
bêxof/e: korkusuz, ürpermezsizin
bêyom/e: uğursuz, tekinsiz
bêyomey: uğursuzluk
bêyomı/d: b. bêyom
bêzan/e: b. bêzıwan
bêzar: aciz olan, güçsüz
bêzar bıyayış: aciz olmak, baş edememek
bêzarey: acizlik
bêzehmet/e: zahmetsiz
bêzerrı: gönülsüz, istemeyerek
bêzıdı: takatsiz
bêzırar/e: zararsız
bêzıwan/e: dilsiz
bı: -e (ismın -e hali için ismin başına gelen bir edat)
bı-: fiilin emir kipi çekiminde kullanılan bir fiil öneki (préverbe)
bı: ile, beraber
bı abo...: adına yemin edilen isimden önce gelip “-e yemin ederim ki” anlamında kullanılan bir sözcük grubu
bıbo nêbo: mutlaka, nasıl olsa, ne de olsa, hiç olmazsa, yine, ancak, ister olsun isterse olmasın, olsa da olmazsa da
bı cı: ona
bı çarebê...: kişinin adına yemin edilirken sözkonusu kişinin adından önce gelip “başı hakkı için” anlamında kullanılan bir sözcük grubu
bıçqı/e: testere, bıçkı
bıde: b. bider
bıder: ona, -e, -i

bıder ameyiş: rastgelmek, yakışmak, uygun gelmek

bıder aqılıyayış: farkına varmak

bıder 'ebênayış: sokuşturmak

bıder geyrayış: 1)(onu) aramak
2)bahane aramak 3)vazgeçip karışmamak

bıder gınayış: 1) -e değmek ya da isabet etmek 2) -e dokunmak

bıder gınayış: b. bıder gınayış

bıder huwayış: dalga geçmek, birisine veya bir şeye gülmek

bıder mendış: benzemek

bıder nawıtış: -e göstermek

bıder nıştış: -e dokunmak

bıder qelebnayış: üzerine atmak, üstüne atmak

bıder resayış: 1)yetişmek, ulaşmak 2) -e vurmak

bıder şanayış: 1)dokundurmak, dayamak 2)içine katmak, üzerine serpmek

bıder şeyiş: birisine çekmek, birisine benzemek

bıder tadayış: beklenmedik biçimde birine hile yapmak, hakkını inkar etmek

bıh: 1)kapora 2)itimat, güven

bıh dayış: kapora vermek

bıh bere kerdış: -e güvenmek

bıho qet'i/e: kesin söz, kesin güvence

bı iznê...: sayesinde, izniyle

bıj: b. bıj bıj

bıj bıj: (çocuk dilinde) "çiş yap" anlamında kullanılan bir ifade

bıje: kirpik

bıje/d: bızi

bıjêk/e: b. bızêk

bıjı/d: (çocuk dilinde) çiş

bıko: yavru, oğul

bıkıltmey: kısaca

bılbıl: fokurdama sesi, kaynayan sınının çıkardığı ses

bılbıl/e: bülbül

bılbıllıkı: 1)fokurdama, fokurtu
2)su kabarcığı

bılbılo: yanık kokusu

bıllabıyaya/d: dökülmüş olan

bıllabıyaye/e: dökülmüş olan

bılla bıyayış: dökülmek

bıllakerda/d: dökülen, dökük

bıllakerde/e: dökülen, dökük

bılla kerdış: dökmek

bıllakerdox/e: döken

bıllık/e: (çocuk dilinde) çük, penis

bılo/e: çük, penis (b. bıllık)

bılu'nayış: bir şeyi bütün olarak yutuvermek

bımbar: barsak (içi doldurularak pişirilip yenen barsak)

bımbarek: mübarek

bımbarık/e: mübarek

bımbarıkı/d: "iyi saatta olsunlar", cin

bımrı: geberesi, kahrolasın

bımıro-mano: ne pahasına olursa olsun, ister ölsün ister kalsın, mutlaka

bın/e: alt, dip, aşağı

bına: alttan, kökten, temelden

bına gırewıtış: temelden almak, baştan başlamak

bına kerdış: 1)hububat vb. şeylerin tartısında hile yapmak

2)aşağıya sokmak, alta daldırmak

bınboçı: kuyruk altı

bıncaran: temelli, kökten

bınçeng/e: koltuk altı

bındest/e: ezilen, egemenlik altındaki, el altındaki

bındestayine: egemenlik altında olmak, ezilmişlik

bındestey: egemenlik altında olmak, ezilmişlik

bındestı/d: b. bındest

bındestiye: egemenlik altında olmak, ezilmişlik (b. bındestey)

bındê çımana: göz altından (çaktırmadan bakma)

bındê...kewtış: alttan alta çaktırmadan birisini iknaya veya kandırmaya çalışmak

bındê lingan dı şıyayış: ayaklar altında ezilmek

bındê paydê mı ra: "cehennemın dibine", "canıma değsin" anlamında kullanılan bir söz

bın dı: 1)temelli, kökten 2)hiç, ka-tiyyen

bıne: alt, dip

bıney: biraz

bıneyke: azıcık, birazcık, kısa bir süre

bıneykeki: birazcık, azıcık

bıneyna: biraz daha, az daha

bınê 'ardan: yerin dibi, yeraltı

bınê 'ardan dı ca nêverdayış: her yeri altüst etmek, kontrol edilmedi-k yer bırakmamak

bınê 'ardi: b. bınê ardan

bı nêbı: 1)olur olmaz, rasgele 2)doğar doğmaz

bınê çenganê...kewtış:

1)pohpohlamak 2)koltuğuna girmek

bınê destı ra: el altından, alttan al-

ta, gizlice

bınê estuna asmêni: yeryüzü, gö-ğün altı

bınê fıstani/e: kadınların fıstanın altına giydiği iç entari veya gecelik

bınê gûşı/e: kulak dibi, kulak memesi

bınêke/e: temel, kök

bınê lingon dı şıyayış: b. bındê lingan dı şıyayış

bınên/e: b. bının

bınênı/d: b. bının

bınê payan kewtış: ayaklar altına düşmek, ezilmek

bınê qalı dı mendış: başkasının iğneleyici veya hakaretamiz lafının altında kalmak

bınê...vıstış: kızın kızlığını gidermek, kızla cinsel ilişki kurmak, ırzına geçmek

bınê xetı/e: sınırın ötesi (Suriye sınırının ötesi, Suriye tarafı)

bınê xwı dekerdış: 1)altını doldurmak 2)altını kirletmek, altına pislemek

bınfıstan/e: b. bınê fıstani

bın gırewtış: tencere vb. yemek kaplarının yemek pişerken yanıp dip tutması

bının/e: alttaki, aşağıdaki

bın kewtış: kızın kızlığının giderilmesi, bikrin izale edilmiş olması

bın kewtış: altına girmek, altına düşmek; altı düşmek

bın-kulawı: külahlardan birinin altına yumurta veya başka şey koyup başkasına bunu bıldurmak suretiyle oynanan şans oyunu

bınpizze/e: binek hayvanlarında

koşumun (veya semerin) kolanı

bı pınanı: gizlice, illegal, sinsice

bı qeybê...: ...için

bır/e: 1) bodur ağaçlar, çalı çırpı

2) ormanlık, ağaçlık

bı...ra: ile, beraber

bıra/e: erkek kardeş (b. bırar)

bıra: bile, hiç, hatta, üstelik, sanki

bırak/e: ahbap, dost

bırakey: dostluk, ahbaplık, yarenlik

bırakeyna/d: erkek kardeşin kızı (b. bırarkeyna)

bırakı/d: dost, ahbap, yaren

bıra nêbo: hiç olmazsa, hiç yoksa

bırar/e: erkek kardeş

bırarey: kardeşlik

bırarkeyna/d: erkek kardeşin kızı

bırarza/e: erkek kardeşin oğlu

bıray axreti/e: ahiret kardeşi

bırayeni: kardeşlik (b. bırarey)

bırayey: kardeşlik (b. bırarey)

bıraza/e: erkek kardeşin oğlu (b. bırarza)

bırew-i: kaş

bırınc/e: pirinç

bırındılı/d: bir iki yaşındaki koyun (b. berendil)

bırıyaya/d: kesilmiş olan, kesik

bırıyaye/e: kesilmiş olan, kesik

bırıyayış: kesilmek

bırıyayışê hêvi: ümidi kesilmek

bırık/e: ağaçlık

bırke/e: karasaban tutağı

bırkı/d: siğil, ur

bırnaya/d: kesilmiş olan, kesik

bırnaye/e: kesilmiş olan, kesik

bırnayene: kesmek

bırnayış: kesmek

bırnayox/e: kesen, kesici

bırq/e: katran

bırır/e: iki grupta ve koşmak suretiyle oynanan bir oyun (b. çırır)

bırır/e: b. bır

bırırayış: bağırmaq, haykırmak

bırırekı/d: kesilmiş küçük ağaç dalı, çalı parçası

bırırık/e: testere

bırırıkın/e: tırtıllı, çentikli, dişli (araç)

bırırın/e: ağaçlık yer, ormanlık

bırwe: kaş, (b. bırew-i)

bı serebê...: bir kişinin adına yemin edilirken "başı hakkı için" anlamında sözkonusu adın önünde kullanılır

bıseytı/d: salkımdan koparılmadan önce kurumuş olan üzüm tanesi

bısılmana/d: müslüman (kadın veya kız)

bısılmane/e: müslüman (erkek veya erkek çocuk)

bısılmaneyey: müslümanlık

bısılmaneyi: müslümanlık

bıske/d: saç kakülü, zülüf, perçem

bıskezerde/d: sarı zülüflü (kız veya kadın)

bısk-1/d: saç kakülü, zülüf, perçem (b. bıske)

bısmilla: bismillahirrahmanirrahim sözünün kısaltılmış biçimi, besmele

bışewı: geceleyin

bışxı/e: b. bıçqı

bıter şewka: dün gecedan önceki gece

bıtı/d: kalça, but

bıtım: bütün
bıtırey: şımarıklık, büyüklük taslama
bıtmêrı/d: bir tür yabancı fıstık ağacı
bıtmir: b. bıtmêrı
bıvo: yapıştırıcı bir madde, zamk
bı xo: kendisi, bizatihi
bı xwı: b. bı xo
bıyane: oluş, oluşum
bıyare/e: sürülmemiş toprak
bıyaya/d: 1)olumlu, varlıklı 2)olan, meful
bıyaye/e: 1)olumlu, varlıklı 2)olan, meful
bıyaye dı bıyayış: varlık içinde olmak, zengin olmak
bıyayene: olmak
bıyayış: 1)olmak, oluşmak 2)doğmak 3)yakışmak, uygun gelmek
bıyayış a: b. abıyayış
bıyayış çewt: eğilmek, eğrilmek (b. çewt bıyayış)
bıyayış dı: dolmak (b. debıyayış)
bıyayış espar: ata binmek, süvari olmak
bıyayış pırr: dolmak, dolu olmak
bıyayış purı: üzerine dökülmek
bıyayış ra: b. rabıyayış
bıyene: 1)olmak 2)varlık
bız/d: keçi (b. bıze)
bıze/d: keçi
bızêk/e: oğlak
bızêke/d: dişi oğlak
bızı/d: keçi (b. bıze)
bızıke/d: oğlak
bızme/e: gıysinin bilek kısmındaki daraltısı

bızmêrı/d: bir ağaç çeşidi
bızmıkı/d: sivilce, siğil
bızmure/e: ilkbaharda yeşeren yabancı bir bitki ve bunun çiğ olarak yenen yumru biçimindeki ürünü
bızor: zorla, zoraki
bızıya/d: oğlak (b. bızêke)
bızıye/e: oğlak (b. bızêk)
bızıyêk/e: oğlak (b. bızêk)
bi: b. bin
bia: birlikte (b. piya)
biayenı: olmak (b. bıyayıne)
bıbıkı/d: gözbebeği
bıbıka çımı/d: gözbebeği
bıbıkı pêser nênayış: göz yummamak, hiç uyumamak
bıbıkı piya nênayış: b. bıbıkı pêser nênayış
biçare/e: çaresiz
bihar/e: b. bê'ar
bihês/e: 1)sersem, aklı başında olmayan 2)unutkan
bihês bıyayış: sersemleşmek, aklı başından gitmek
bikes/e: kimsesiz
bila seve: boşuna, yersiz, sebepsiz (b. billa sebeb)
bilat/e: bilet
bila teşbi: b. bila teşbih
bila teşbih: "benzetmek gerekirse", "benzetmek gibi olmasın", "örneğin" anlamlarında kullanılan bir deyiş
bilazığ/e: bilezik (b. bazın)
billa sebeb: hiç yoktan, sebepsiz, boş yere
bilhessa: özellikle, bilhassa
billahi: billahi (yemin etmek için kullanılan bir sözcük)

billey-i: billahi

bin: diğەر, öteki

bina/d: bina, yapı

binc/e: piç

binco heram: piç (hakaret için kullanılır)

bincurruk: 1)piç kurasu
2)hareketli, yaramaz çocuk veya ufak tefek anlamında genellikle hakaret için kullanılır

bine/d: diğەر, öteki

binı/d: diğەر, öteki (b. bine)

Bingol: Bingöl İli

bintero/e: gelecek üçüncü gün

binturnro/e: gelecek üçüncü gün (b. bintero)

bir/e: kuyu

birek/e: derin olmayan suyu kıt kuyu

biro/e: öbür gün

bişewka: dün gece

bişığı/d: beşik

biwıkı/d: b. bibıkı

bixeber/e: habersiz

biyaya/d: 1)varlıklı 2)iyi, olumlu

biyaye/e: 1)varlıklı 2)iyi, olumlu

biyayıne: olmak (b. biyayış)

biyayış: 1)olmak 2)doğmak 3)yakışmak, uygun gelmek (b. biyayış)

biyayış pır: dolmak (b. pır biyayış)

biyene: b. biyene

biyene gırse: büyümek

bo/e: b. ban

bo: koku

boça xwı rep kerdış: kuyruğunu dikleştirmek

boça xwı wetırnayış: kuyruğunu

dikleştirip sallamak

boçe/d: kuyruk

boçı/d: kuyruk (b. boçe)

boçık: 1)kuyruk 2)kuyruk soku-mu, belin alt arka kısmı 3)tarlanın başka tarla veya yerler arasındaki dar kesimi

boçık dekewtış: bel kayması

boçıkı/d: bir çeşit ayrıkotu ve bu-nun ürünü

boçın/e: kuyruklu

boçını/d: kuyruklu

boçqol/e: kesik kuyruklu hayvan

boje: kirpik

boji/e: kol (b. bazı)

boka: belki, keşke

boka vergi: kurda yem olma

bol: 1)çok, epeyce, pek fazla 2)bol, geniş 3)hayvan sürüsü (b. boll)

bolê bızan: keçi sürüsü (b. boll)

boll/e: hayvan sürüsü

bollagı/d: hayli, çok

bollıxey: bolluk, varlıklılık

bolû: belli

bom: aptal, salak

bombardıman kerdış: bombardı-man etmek, saldırmak

bomêni/d: aptallık, delilik

bon/e: b. ban

bonder: b. bander

bonder biyayış: b. bander biyayış

bonder kerdış: b. bander kerdış

bone/e: b. bane

bonko: yağışlı havalarda saçakla-rın üzerindeki toprağı dövüp sıkış-tırmak için kullanılan tokaç (b. ko-niy bani)

boqa...weriştış: 1)şımarıp ne ya-pacağıni bilmez durumda olmak

2)cinsel arzudan ötürü azgınlaşmak

boqboq kerdış: yersizce bağırip çağırmaq

bor/e: b. bure

boranı/d: güvercin

boraqı/d: adak olarak kesilen hayvan (Arapça aslında **Bûraq:** Peygamber Muhammed'in Mirac'da bindiğine inanılan binek)

boraqı dayış: adak olarak hayvan kesmek ve etini başkalarına dağıtmak

borek1/d: börek

borek1/d: küçük bir karınca çeşidi

borıncı/d: bir cins yabani kuşburnu (İlkbaharda yetişen meyvesi zamanla kırmızılaşır ve yenince buruk bir tad verir)

borıncêlı/d: bir çeşit yabani kuşburnu ağacı (b. borıncı)

bori/d: boru

borr: 1)kestone rengi, kızıla çalan renk, doru 2)kızıl veya koyu kırmızı renkteki büyükbaş evcil hayvanlar için ad olarak kullanılabilen bir sözcük

bors: kazan

bostan/e: bostan, sebze bahçesi

boston/e: b. bostan

botan/e: iftira

bover/e: karşı taraf, öte yan

bovera: karşıda, öte yanda

bovero: b. bovera

bow bow: hayret ifadesi olarak "vay be!", "bak hele!" anlamlarında kullanılan bir ünlem

bowli: belli (b. belli)

bowse/e: boyunduruğun halka

şeklindeki bir parçası olup çift sürerken hayvanın boynuna geçirilir

boxar: çakıl taşları

boxaz/e: boğaz

boxaz bê!: dövme esnasında harman dışına çıkmadan hayvanı çalıştırabilmek için bazan böyle seslenilir (sözcük anlamı: boğaza gel)

boxçe/e: bohça

boxe/e: 1)boğa, erkek sığır

2)iriyarı ve güçlü

boy/d: koku

boyax/e: boya

boyax kerdış: boyamak

boye/e: boya (b. boyax)

boyeçi/e: boyacı

boyet: bağ kulübesi (bazı yörelerde "welladı" denir)

boyn/e: kokan, kokulu, pis kokusu olan

boyne/d: b. boyun

boynı/d: b. boyun

boylı: b. belli

boylı bıyayış: belli olmak

boy qefeliyayış: canı sıkılmak, sıkıntından daralmak

boy ver dayış: rahatlamak, soluk almak

boz/e: 1)boz, gri, beyazımtırak

2)sarışın, kumral

bozek/e: açık sarı renkli bir incir çeşidi

bozek: kumral, hafifçe sarışın

bozek1/d: b. bozek

boz1/d: b. boz

bozo/e: 1)boz renkli 2)sarışın, kumral

bra: hiç, bile (b. bıra)

bra/e: erkek kardeş (b. bırar)
brak/e: dost, yaren (b. bıarak)
brakey: dostluk, yarenlik (b. bırakey)
brakı/d: b. brak, bıarak
brew-i: kaş (b. bırew-i)
brindar/e: yaralı
brindar bıyayış: yaralanmak, yaralı olmak
brindarey: yaralı olma durumu, yaralılık
brindarı/d: yaralı
brındar kerdış: yaralamak
brını/d: yara
brını wegırıyayış: yarası ağırlaşmak, yarası büyümek
Bucaq: Siverek yöresinde bir kaş köyü kapsayan bir aşiret ve bu aşiretin yaşadığı bölge
bucur/e: bücür, ufak tefek kişi
buer: kestane rengi (b. borrr)
bulbul/e: bülbül
bulel: yumak (b. gında)
bulıki: emekleme
bulıki geyrayış: emeklemek
bulıki şıyayış: emeklemek
buli: emekleme
buli geyrayış: emeklemek
buli kewtış: çocuğun emeklemeye başlaması
buli şıyayış: emeklemek
buluki: emekleme (b. bulıki)
bulu'nayış: yutuvermek
bum/e: baykuşun bir çeşidi
bum: bom, patlama sesi
bumba/d: bomba
buncuk: havuç
bune/d: diğer (b. bin)
bure/e: ekilmemiş arazi, ekilme-

miş olan tarla
huri/e: kaş (b. bırew-i)
buros: tencere
burr meydan o: hodri meydan!
burro dayış: düşürmek, devirmek
burro gınayış: düşmek
burro gunayış: düşmek (b. burro gınayış)
buru: kaş (b. bırew-i)
buruntı/e: enfiye
burxı/e: burgu
burxur/e: bulgur
busayış: uyumak
bu'ukı/d: (çocuk dilinde) böcek, kurt, böcü
buvı: (çocuk dilinde) yanma, ağrıma, yakıcı
buvıki: (çocuk dilinde) yanma, ağrıma, yakıcı
buweçe/d: b. boçı
buweston: 1)b. bostan 2)karpuz
bux/e: buhar, buğu
buxur: tütsü, buhur, buğu
buy/d: koku (b. bûy)
buya xwı verra dayış: b. bûya xwı verra dayış
buy dayış: b. bûy dayış
buy-germaxı: fena koku (b. bûy-germaxı)
buy-germaxı dekewtış: b. bûy-germaxı dekewtış
buyı/e: b. bûyın
buyın/e: b. bûyın
buyını/d: b. bûyın
buy kerdış: b. bûy kerdış
buz/e: buz
buzrıki/d: sivilce, küçük çıban
buzxane/e: buzluk, buzhane
bû/d: koku (b. bûy)

Bûcaq: b. Bucaq
bûça/d: bütçe
bûça...tebiştîş: peşine takılmak, kuyruğuna yapışmak, takibetmek
bûçı/d: kuyruk
bûn: b. bin
bûraqı/d: b. boraqı
bûrekı/d: küçük bir karınca çeşidi (b. borekı)
bûros: bakraç, kazan
bûtan/e: b. botan
bûver: öte yan, karşı taraf
bû-y: koku
bûya kıjbûy: yanık kokusu (özellikle bez vb. eşyanın yanınca çıkarıldığı koku)
bûya kıjbûy ameyiş: yanık kokmak
bûya murdarı/d: leş kokusu, leş gibi kokma
bûya xwı gırewtış: nefes almak, dinlenmek, mola vermek
bûya xwı verra dayiş: 1)nefes almak, dinlenmek, hava almak 2)deşarj olmak 3)kokusunu salmak
bûyci: köpek yavrusu
bûy dayiş: 1)kokmak, koku saçmak 2)koklatmak
bûy dekewtış: kokmak, kokuşmak
bûy devıstış: kokutmak
bûyfıssın-ı: sahte (iş)
bûy-germaxı/d: fena koku
bûy-germaxı dekewtış: fena kokuşmak
bûyın/e: 1)kokan, kokulu 2)pis, kötü
bûyını/d: b. bûyın
bûy kerdış: koklamak

bûy verra dayiş: koku saçmak, koku salmak
bûy verra dıyayış: koku saçılmak, kokusu çıkmak
bûy vetiş: koku çıkarmak, kokutmak
bûy vırsıki dıyayış: etrafa koku saçılmak, koku yayılmak
bye: b. bê-
byebextê: b. bêbextey
byesol: tuzsuz (b. bêsol)

C

ca/e: yer

ca: yatak

ca/d: o

ca ameyiş: yerine gelmek (b. ameyiş ca)

ca ardış: yerine getirmek

ca bedelıyayış: yeri değişmek, yer değişmesi

ca bedelnayış: yer değiştirmek

ca bı ca: yer yer, yerden yere

ca bıyayış: 1)yeri olmak
2)bulunmak

ca ca: yer yer

cacıxı/d: bir çeşit kabak

cacur /e: şarjör

ca dayış: 1)yer vermek
2)yerleştirmek

ca'de/e: cadde, yol

ca dekewtış: dayanabilmek, sabretmek

ca dest kewtış: yer bulmak, eline yer geçmek

ca'dey 'ami: ana yol, herkesin gidip geldiği yol

cadê xwu dı vındertış: 1)yerinde durmak 2)haddini bilmek

ca dayış: 1)yer vermek
2)barındırmak 3)yerleştirmek

ca dı: 1)yerinde 2)anında

ca dı dıyayış: uygun görmek, yerinde bulmak

ca'dıkerı/d: cadı, cadaloz

ca'dı kewtış: yola düşmek

ca dı mende/e: 1)yerde kalmış olan, geride kalmış olan, artakalan, değersiz 2)yardıma muhtaç olan

ca dı mendış: 1)kalmak, geride kalmak, yerde kalmak 2)hemen kalmak, anında kalmak

ca dı verdayış: 1)bırakmak 2)boşamak 3)geride bırakmak 4)yerinde bırakmak 5)anında bırakmak 6)vazgeçmek 7)terketmek
cado cayın/e: 1)yerli yerine 2)çok uzak yer

ca finayış: bir şeyi eski yerine koymak

cag: kazak örmek için kullanılan şiş

ca gırewtış: 1)yer almak
2)yerleşmek 3)yer kaplamak, yer tutmak

cahana/d: tay

cahdı/e: yol, cadde

ca hewelnayış: yer değiştirmek

cahil/e: 1)cahil 2)toy, genç

cahiley: 1)cahillik 2)gençlik

cahılı/d: b. cahil

cahil û cıwan/e: gencecik

ca kerdış: 1)bulmak 2)tespit etmek 3)iyice anlamak 4)yer etmek, yer edinmek

ca kewtış: yerine girmek

cal/e: acı

cam/e: cam

cama kerdene: b. cema kerdış

camat/e: b. cemat

camat gırêdayine: cemaat oluşturmak, toplanmak (b. cemat bestış)

cambaz/e: 1)cambaz 2)hayvan tüccarı

cambazêni/d: cambazlık

camekan/e: camekan

camende/e: geride kalan, yerde kalan, değersiz, artakalan (b. ca dı mende)

ca mendîş: 1)boş yerin kalması 2)geride kalmak

camêrd/e: 1)erkek 2)yiğit

camerdey: 1)erkeklik 2)yiğitlik

camerdey geyrayîş: yiğitlik namı peşinde olmak, yiğitliğe heveslenmek

camerdey kerdîş: 1)yiğitlikte bulunmak, yiğitçe davranmak 2)yiğitlik taslamak

camerdey ra kewtîş: cinsel iktidarını yitirmek (erkek için kullanılır), erkekliğini yitirmek

camêrd/e: 1)erkek 2)yiğit

camêrdek/e: korkmayan, yiğit, erkekçe davranan

camêrdekey: erkeklik, yiğitlik, mertlik

camêrdeki: yiğitlik, mertlik

camî/e: cami

cam kerdîş: camlamak

camurr/e: yanmış ateş közleri yığını

camus/e: manda

camuskeran: kışın parlayan bir yıldız

camusî/d: manda

can/e: can

cana/d: tay

canbaz/e: b. cambaz

cane/e: tay

ca nêdayîş...: sıkıştırmak, rahat

bırakmamak

ca'nım/e: cehennem

ca'nıme ra: "cehennemin dibine kadar", "varsın olsun" anlamında kullanılan bir deyim

ca'nımı: cehennemlik

canmêrd/e: yiğit, mert

canmêrdek/e: yiğit, mert

canmêrdî: yiğitlik

ca ra: kökten, temelden, bir kere

ca ra ca: yerden yere, yer yer

ca ra heweliyayîş: yerinden tepelenmek, yeri değişmek

ca ra hewelnayîş: yerini değiştirmek, yerinden tepletmek

ca ra kay kerdîş: yerinden tepelenmek, yeri sağlam olmamak

caran: hiçbir zaman

ca ra vecıyayîş: yerinden çıkmak

ca ra vetîş: yerinden çıkarmak

ca resayîş: varmak, yerine ulaşmak

carmêd/ε. b. canmêrd

carmêdek/e: b. canmêrdek

carmêrd/e: b. canmêrd

carmêrdek/e: b. canmêrdek

carmêrdî: b. canmêrdî

caro: b. caran

carrîs/e: inatçı, haşın

carrît/e: ateş küreği (b. carrut)

carrut/e: ateş küreği

caruk/e: b. carrut

casus/e: casus

casusey: casusluk

casusey kerdîş: ajanlık yapmak,

casusluk yapmak

casusî/d: casus

casusî: casusluk

ca tebiştîş: yer tutmak

cav/e: cevap

ca verdayne: bırakmak, boşamak
(b. ca verdayiş)

ca verdayiş: 1) bırakmak 2) geride bırakmak 3) yerde bırakmak 4) boşamak 5) vazgeçmek 6) terketmek

ca verdenı: b. ca verdayne

ca vıstış: bir şeyi eski yerine koymak

cawıta/d: çiğnenmiş olan

cawıte/e: çiğnenmiş olan

cawıtış: çiğnemek (dişlerle çiğnemek)

cawıtox/e: çiğneyen

cawıtoxı/d: b. cawıtox

cawıyaye/e: çiğnenmiş olan

cawıyayış: çiğnenmek (dişlerle çiğnenmek)

cawo cayın: 1) yerli yerine 2) çok uzak yer

cax/d: parmaklık, korkuluk, trabzan

caxı/d: parmaklık biçiminde yapılan basit avlu veya bahçe kapısı

caxekı/d: b. caxı

caxılme/e: parmaklıklı şey

cay: bir yerde, yeri

cay: sanki, niye

cay: yatak

cay/d: o, onun

cay bı, cay şı: "bir varmış, bir yokmuş" anlamında masalların başında söylenen bir söz

cay camêrdey kewtış: erginleşmek, bülüğa ermek (erkek için kullanılır)

cay çıwa tede çın bıyayış: dövülecek tarafı olmamak (güçsüz

olmak)

cay darbi tede çın bıyayış: dövülecek tarafı olmamak (güçsüz olmak)

cay...gırewtış: -nin yerini almak

cayı: 1) yerli, yerel, yerleşik 2) evcil

cayıl/e: 1) cahil 2) genç, toy (b. cahil)

cayız: caiz, uygun, cevaz verilen

cayke: bir yerde, bir yerlerde

caykı: bir yerde (b. cayke)

caykı bı, caykı nêbı: b. cay bı, cay şı

caykı bı, çınêbı: b. cay bı, cay şı
cayna: başka bir yer, başka bir yerde

cay ra vejıyayış: 1) çıkagelmek 2) bir yerden çıkmak, bir yerlerden çıkmak

cay resayış: bir yere varmak, bir yere ulaşmak

cay rutış: yerleri süpürmek

cay sebri veşnayış: sabrını taşımak, çok aşırı gitmek

cay xwı bedelnayış: yerini değiştirmek

cay xwı deyiş: yerini bulmak (b. cay xwı diyayış)

cay xwı dı: yerinde, durduğu yerde

cay xwı dı mendış: yerinde kalmak

cay xwı diyayış: yerini bulmak, yerini tutmak, hak ettiği yeri bulmak

cay xwı ra heweliyayış: yerinden oynamak, yerinden ayrılmak

cay xwı ra tê geyrayış: 1) teplenmek 2) yerinden oynamak

cazi/d: cadı
cebab/e: cevap (b. cewab)
cebap dayış: cevap vermek, cevaplandırmak (b. cewab dayış)
cebahir/e: cevahir
Cebaxçur: Bingöl Şehri
cebılxane/e: cephanes
cebır: zorla, cebr
cebxane/e: cephanes
ceddi newe/e: yepyeni
cefa/d: sıkıntı, cefa, meşakkat
cefa deyış: sıkıntı çekmek, eziyet görmek (b. cefa diyayış)
cefa diyayış: sıkıntı çekmek, eziyet görmek
cefa hêcı bıyayış: çektiği cefa veya gösterdiği çaba boşa gitmek
cefakêş/e: cefa çeken
cefa wardış: cefa çekmek, sıkıntı çekmek
cefa werdış: b. cefa wardış
celb/e: resmi makamların gönderdiği çağrı belgesi, celp
cele/e: biçilip dizilmiş ekin yığını
celeb/e: hayvan tüccarı
celı/e: b. cele
cellawı/d: 1)kara pekmez karışırlarak oluşturulan yiyecek 2)b. celq û cellaw
celq û cellaw/d: karla karışık çamur, karın oluşturduğu civıklık ve bataklık
cem/e: öğün, bir defada yenen yemek
cema/d: dizilerek oluşturulan küçük yığın, dizi
cema kerdış: dizip yığmak
cemat/e: cemaat, topluluk
cemat bestış: cemaat oluşturmak,

toplanmak
cematki: 1)toplumsal, toplumca, cemaat gibi, cemaate göre 2)b. cematki ronıştış
cematki ronıştış: iki bacağıını içe doğru birbirinin altına katlayarak (yere) oturmak
cem bıyayış: karnı şişmek, karın şişikliği
cemed/e: buz
cemedın/e: buzlu, çok soğuk
cemedıyaya/d: donan, donmuş olan
cemedıyaye/e: donan, donmuş olan
cemedıyayış: donmak
cemednaya/d: dondurulmuş olan
cemednaye/e: dondurulmuş olan
cemednayış: dondurmak
cemednayox/e: donduran, dondurucu
cemednayoxı/d: donduran, dondurucu
cem't/e: cemaat
cemıdiyayış: b. cemedıyayış
cemıdnayış: dondurmak
cemıd vıstış: kıracağı çalmak
cemiyet/e: cemaat, cemiyet
Cenabê Heq: Allah, Cenabı Hak
cenawer/e: kurt, canavar
cenayış: 1)(çalgı) çalmak 2)işlemek (pamuk vb), dövüp doğramak 3)(yoğurt vb. için kullanıldığında) kıvam vermek 4)sokmak, daldırmak
cenaze/d: cenaze
cenc/e: b. genc
cenceni: b. gencey
cendeg: ceset, leş

cenderme/e: jandarma
cendirme/e: jandarma (b. cenderme)
cenekı/d: kadın, kadıncağız (b. cenêki)
ceneykı/d: kadın, kadıncağız (b. cenêki)
cenêki/d: kadın, kadıncağız
cenêki: karı, karıcığım (kocanın karısına seslenirken kullandığı bir sözcük)
ceng/e: 1)savaş, cenk 2)kötülük
cengarı/d: pas, bakır pası
cengarı gırewtış: pas tutmak
cengarrın/e: paslı
cengarrını/d: b. cengarrın
cengba dındanan: aç karınla, hiç bir şey yememiş olma durumu
cengi/d: pas
cengi bestış: paslanmak, pas tutmak
cengi gırewtış: paslanmak, pas tutmak
cengi perrayış bıder: pas kapmak, paslanmak
cenike/d: kadın, kadıncağız
cenı/d: kadın, karı, bayan
cenı tıra bêzar bıyayış: evlenebilecek yaş ve fiziksel yapıda olmak ("küçük değil, koskoca herif olmuş" anlamında genç birisinden yakınırken kullanılır)
cenıya vıyay/d: dul kadın
cenıye/d: kadın
cennet/e: cennet
cenneti/e: cennetlik
ceph/e: cephe
cerayıne ra: geri dönmek
cerebnayış: denemek, sınamak

cerevnayene: b. cerebnayış
cergı/d: insan kümesi, grup
cerıbane/e: deneme
cerıbaney xwı vetış: kendi kendisini denemek, kendisini sınamak
cerıbnaya/d: denenmiş olan
cerıbnaye/e: denenmiş olan
cerıbnayış: b. cerebnayış
cerıme/e: rüşvet
cerran: topraklaşmakta olan bir taş cinsi
ceryan: cereyan
cesaret/e: cesaret
cesaret kerdış: cesaret etmek
cesed/e: ceset, ölü gövdesi
cesur/e: cesur
cesurı/d: cesur (kız veya kadın)
cetwel/e: cetvel
cew/e: arpa
cewab/e: cevap, yanıt
cewab dayış: cevap vermek, cevaplandırmak, yanıtlamak
cewher/e: cevher, gevher
cew-xele: Bir olayın olumlu veya olumsuz biçimde sonuçlandığını imalı olarak belirtmek için, **xele** (buğday): olumluluk; **cew** (arpa): olumsuzluk ifadesi olarak kullanılır. Olayın olumlu yahut olumsuz biçimde sonuçlandığını öğrenmek için ise "cew, xele?" diye sorulur.
cewzerdi: arpaların sararma zamanı
cexra/d: sigara (b. cıxara)
cey/e: o, onun
ceyran: 1)elektrik akımı, elektrik 2)hava akımı, cereyan
ceyran bırayayış: elektrik kesintisi olması, cereyan kesilmesi

ceza/d: ceza

ceza antış: ceza çekmek

ceza dayış: ceza vermek, cezalandırmak

ceza dıyayış: cezalanmak, ceza görmek

ceza gırewtış: cezaya çarptırılmak, cezasını görmek

ceza kerdış: cezalandırmak

cezali: cezalı

ceza nuştış: ceza kesmek, ceza yazmak

ceza wardış: ceza yemek, ceza giymek, hüküm giymek, cezaya çarptırılmak

ceza xwı dıyayış: cezasını bulmak, cezasını çekmek

cezbe/e: tarikat ehlinin kendinden geçme durumu, cezbe

cezbe kewtış: cezbeye tutulmak, cezbeye kapılmak

cezwe/e: cezve

cê: birbirini, birbirine, birbirinin, birbirinden

cê/e: o, onun, onu

cê: onlar

cêbı/d: cep

cêbkesan/e: yankesici

cêdı antış: çekip çekiştirmek, parçalara ayırmak

cêdı kerdış: birbirinden ayırmak, parçalara ayırmak, parçalamak

cêdikewta/d: dağınık, şapşal

cêdikewte/e: dağınık, şapşal

cêdı kewtış: birbirinden ayrılmak, parçalara ayrılmak, parçalanmak, dağılmak

cêdı vetış: (derisini) yüzmek, (giysisini) soymak, ayırmak, çözmek

cêdı vıstış: parçalarına ayırmak, sökmek

cê kerdış: ayırmak

cêko: -den beri, olaliberi

cêko çımê xwı akardı: doğaliberi, bileliberi, göreliberi

cêmyankewta/d: karışık, dağınık

cêmyankewte/e: karışık, dağınık

cêmyan kewtış: birbirine karışmak, birbirine girmek

cênc: b. genc

cênike/d: kadın (b. cenêki)

cêpkesanı/d: cepçi, yan kesici

cêr: aşağı, alt, güney

cê ra: birbirine, birbirinden

cêra: aşağıda, aşağıdan

cê ra aqıtıyayış: ayrılmak, birbirinden ayrılmak

cê ra bıyayıne: parçalara ayrılmak, birbirinden ayrılmak

cêra cor: baştan başa, baştan aşağıya kadar

cê ra kerdene: parçalara ayırmak, birbirinden ayırmak

cê ra şınasnayış: tanımak, farketmek, ayırabilmek, teşhis etmek

cê ra verra dıyayış: 1) doğurmak 2) birbirinden kopmak, ayrılmak

cê ra vetış: birbirinden ayırmak, seçmek, farkında olmak, çözmek, ayırabilmek

cêrayıne ra: geri dönmek

cêrên/e: alttaki, aşağıdaki

cêrênı/d: aşağıdaki, alttaki

cêrın/e: aşağıdaki

cêri/d: elti

cêr kerdene: yuvarlamak

cêro: aşağıdan, alttan

cêrû: b. cêro

cêr û cor: alt-üst, aşağı yukarı
cêser dı vetiş: birbirinden ayırmak, tanımak
cê ser kerdış: birbirinden ayırmak
cê ser kewtene: b. cê ser kewtış
cê ser kewtış: birbirinden ayırmak, ayrılmak
Cêxıye/e: bugün Bingöl'e bağlı bulunan Kiği ilçesi
cêz/e: çeyiz (b. ciz)
cı: o, onu, ona, onun; kendi
cı dayış: -e vermek,
cı fistene: içine koymak, yerleştirmek
cıft: palamudun içinde bulunduğu yuvası, palamudun alt kabuğu
cı geyrayış: 1)vazgeçmek, dokunmamak, karışmamak 2)aramak
cıgır/e: kızma, küsme
cıgırıyaya/d: kızan, küsen, alınan
cıgırıyaye/e: kızan, küsen, alınan
cıgırıyayış: kızmak, küsmek
Cıhud/e: Yahudi
Cıhudı/d: Yahudi kadın veya kız
Cuhudi: Yahudi
cı kerdış: koparmak, kesmek
cı kewtene: içine girmek, içine düşmek (b. dekewtış)
cı kutış: vurmak, dokunmak
cıl: 1)elbise 2)semer, çul (b. cile, cılı) 3)yatak (b. cılı)
cıla heri/d: semer, palan
cıl-cok: yatak-yorgan, eşya
cıl-cor: pılı pırtı, eşya
cile/d: semer, palan
cılı/d: 1)yatak 2)semer, palan 3)giysi, elbise
cılı ser nayış: (merkebe) palan vurmak

cıllı/d: 1)yatak 2)giyecek 3)semer, çul
cıllı dı bıyayış: 1)aşırı hasta olmak, yatalak olmak 2)yatakta olmak
cıllı kewtış: 1)yatağa girmek 2)çok hasta olmak
cıllı pıra gırewtış: giyecek giymek, elbise giymek
cıllı xwu ra dayış: giyinmek, elbise giymek
cıl û belg: elbise takımı, giyecek, kılık kıyafet
cım: kayıp
cım bıyayış: kaybolmak, ortalıktan yok olmak
cım'e/e: cuma günü
cım'et/e: b. cem'et
cımırd/e: erkek (b. canmêrd)
cımlı/d: un ile yağ ve pekmez - yahut şekerden- yapılan bir tatlı
cım û celat: kayıplara karışma, ortalıktan yok olma
cınawır/e: kurt, canavar, vahşi hayvan
cınayine: çalğı çalmak (b. cenayış)
cınayış: b. cenayış
cınaza/d: cenaze
cınaza hewa nayış: cenazeyi defnetmek
cınaza wedarıtış: cenazeyi gömmek, cenazeyi defnetmek
cındar/e: 1)cinli, cin çarpmış diye bilinen sinir hastası, asabi 2)cin çarpmış diye bilinen sinir hastalarını tedavi eden, cin kovan kişi
cındarı/d: b. cındar
cine/d: cin
cine: onlar, onların

cınêker: (bir) kadın
cınıke/d: kadın
cı nıştene: -e binmek
cı nıştış: -e binmek
cınıtene: çalmak (çalgvı vb. için kullanılır)
cını/d: kadın, karı, bayan (b. ceni)
cını kewtış: halk arasında "cin çarpması" olarak bilinen sinir hastasının kriz nöbetleri
cınnet/e: cennet
cınneti: cennetlik
cınnı/d: cin
cınnı dayış pıro: cin çarpmak
cınnın/e: cinli, cinlerce çarpılmış kişi
cınnine/d: b. cınnın
cınni amey bere: cinleri tutmak, asabileşmek, cinleri başına üşüşmek
cınni kewtış: cinleri başına üşüşmek, cin çarpma, sinir krizi geçirmek
cınnı/e: cinli, asabi, sinirli
cı ra: -e, ona, kendisine; -den, ondan
cı ra ameyış: elinden gelmek
cı ra bırnayış: koparmak
cı ra cı kerdış: koparmak (-den koparmak)
cı ra çenyayış: -den biçmek (-den koparmak)
cı ra gırewtış: -den almak
cı ra kerdış: kesmek
cı ra şıyayış: -e batmak
cı ra vetış: -den çıkarmak
cıreyış: b. cırıyayış
cı rê: ona
cırênayış: olay yaratmak (önemli

bir şey yapmak), önemli bir iş yapmak
cı ri: ona
cırıyayış: olay olmak, vukubulmak
cırm/e: 1)ceza, suç bedeli 2)yük, baş belası
cırm bıyayış: yük olmak, başa be-la olmak
cırm dayış: ceza ödemek, suç bedelini ödemek
cırnı/d: dibek, soku
cırnı kutış: dibekte bulgur vb. dövmek
cırte: cirit
cıs/e: soy, cins, tür
cısan: erken olgunlaşan üzüm çeşidi
cıslı: soylu
cısn/e: cins, soy
cı şanayış: üzerine serpmek
cıta/d: çift, iki tane
cıte/d: çift, iki tane
cıte kerdene: çift sürmek (b. cıte kerdış)
cıte kerdış: çift sürmek
cıtê: bir çift
cıtêr/e: 1)çiftçi 2)yaklaşık olarak bir dönüm kadar olan ve bir çiftçinin bir günde sürebileceği arazi
cıtêrı/d: çiftçi kadın veya kız
cıtêrey: çiftçilik
cıtı/d: çift (b. cıte kerdış)
cıtı kerdış: çift sürmek
cı vera: önünde, (onun) yerine
cıwan/e: genç
cıwanı/d: genç (genç kız)
cıwaney: gençlik

cıwanêne: yaşamak (bıcıyao/ bıcı-
ayo: yaşasın)
cıwanıkı/d: korkusuz, becerikli,
çalışkan kız veya kadın
cıwen/e: harman (b. cuwen)
cıwin/e: harman (b. cuwen)
cıxara/d: sigara
cıya: ayrı
cıya kerdış: ayırmak
cızdan/e: b. cuzdan
cıze/e: meme (b. çije)
cızık/e: meme
cızme/e: çizme, bot
ci/e: b. gı
cif/e: soluk, nefes
cif arê ro pêşıyayış: soluğunu sık
sık alıp vermek, nefesi tıkanmak,
yorulmak
cif dayış: soluk vermek
cifê xwı gırewtış: 1)soluk almak,
dinlenmek 2)nefesini tutmak, so-
luk almadan durmak
cif gırewtış: soluk almak
cif peysayış: soluğu kesilmek
cif pıro peysnayış: nefes aldırma-
mak, soluk almasına fırsat verme-
mek, kötü biçimde vurmak
cif ra bıyayış: soluk soluğa olmak,
çok yorulmak
cif verro nêameyiş: 1)hava sızdır-
mamak 2)soluk almamak
cigerı/d: ciğer
cigera mı: “iki gözüm”, “ciğerim”
anlamında sevgi ifadesi olarak kul-
lanılan bir deyim
cigere/d: ciğer
cilat/e: jilet
cile/e: cila
cile kerdış: cilalamak

cinegi/d: 1)yananın iki yanındaki
saç, favori 2)başa takılan kadın süs
eşyalarından
cingana/d: çingene (kız veya
kadın)
cingane/e: çingene
cinike/d: kadın
cinıye/d: kadın
cini: onlar
cıpi/d: cip
ciq: çocukla oynarken gözler bir
süre kapatılıp aniden açılarak böy-
le seslenilir, ce
ciq kerdış: 1)çocuğa “ce” demek
2)görünüp hemen kaybolmak, ce
demek
cir/e: aşağı.
cirin/e: aşağıdaki, alttaki
ciran/e: komşu
ciraney: komşuluk
ciranı/d: komşu kız veya kadın
cir cir kerdış: dır dır etmek, ciyak
ciyak ses çıkarmak
cirte: cirit
cirtıme/e: şingıl(b. qanqılê)
cıwan/e: yakışıklı erkek
cıya: ayrı
cıya bıyayış: ayrı olmak, ayrılmak
cıya cıya: ayrı ayrı
cıya kerdış: ayırmak (b. cıya
kerdış)
cıya mendış: ayrı kalmak
ciyayey: ayrılık, ayrı olma duru-
mu (b. ciyayi)
ciyayi: ayrılık, ayrı olma durumu
ciz/e: çeyiz
co: için
co: b. ca
coamerd/e: erkek (b. canmêrd)

coamerdeni: erkeklik, yiğitlik
coka: o nedenle, bundan ötürü
coka ra: o nedenle, bundan ötürü
coleg: maraba
com/e: b. cam
comerd/e: 1)cömert 2)erkek
comerde/e: cömert
comerdekey: cömertlik
comerdey: cömertlik
comerdı/d: cömert
comerdi: cömertlik
comêrd/e: erkek, yiğit (b. canmêrd)
comırr/e: b. camurr
cona/d: tay (b. cana)
cone/e: tay (b. cane)
conık/d: cesaretli ve becerikli kadın (b. ciwanıkı)
cor: çukur, kuyu
cor/e: yukarı, üst
cora: o nedenle, onun için, bu nedenle, ondan ötürü
cora cêr: baştan aşağı, baştan başa, serapa
cor dı gırewtış: alttan alıp laf sızdırmak
corê: b. caran
corên/e: üstteki, yukardaki
corın/e: yukardaki
corû: b. caran
cow: b. cew
coy: -den, onun (b. cûy)
cuab/e: cevap (b. cewab)
cuamêrd/e: erkek (b. canmêrd)
cuar: yukarı (b. cor)
cuav/e: b. cuab, cewab
cua ver: b. cuwa ver
cua wet: bundan öteye, -den öteye
cube/e: cübbe

cumle: cümle
cumleten: hepsi, hepsi birden
cuer: yukarı, üst (b. cor)
cuera: o nedenle (b. cora)
cueri: yukardaki, üstteki (b. corên)
cuên/e: harman (b. cuwen)
Cuhud/e: Yahudi
Cuhudi/e: Yahudi
cumbuşı/d: cümbüş
cunıbet/e: cünup, boy aptestini gerektiren durumda olan
cunıbetey: cünup olma durumu, şer'en yıkanmayı gerektiren durum
cunıbeteya xwı vetış: boy aptesti almak, yıkanmak
cunıbetı/d: b. cunıbet
cunubet/e: cünup
cunubetey: cünup olma durumu, şer'en yıkanmayı gerektiren durum
cur'etli/e: cesaretli
curmi meşut: cürm-i meşud, suçüstü
curre/e: gelişmeyip boyu küçük kalan (daha çok hayvan için kullanılır)
cus/e: 1)cins, çeşit 2)soy
cusan: erken olgunlaşan üzüm çeşidinin genel adı
cusın/e: asil, soylu
cusli: b. cusın
cuwa: -den
cuwab/e: cevap (b. cewab)
cuwal/e: çuval
cuwan/e: genç (b. ciwan)
cuwa ver: daha önce, önceleri
cuwen/e: harman

cuwera: bu nedenle, ondan ötürü
(b. cora)

cuy cuy: civcivleri çağırırken ses-
leniş biçimi

cusdan/e: cüzdan

cusı/d: Kur'an'ın otuz iki parça-
sından herbiri, cüz

cusme/e: çizme

cûna/d: b. cana

cûne/c: b. cana

cûserra: tan vakti, şafak vakti, sa-
bahleyin erkenden (b. dosere ra)

cûy/d: ağaç zamkı, badem ağacı-
nın yapışkan olarak kullanılan
salgısı

cûy: -den, için, o, onun

cwamêrd/e: b. canmêrd)

cwamêrdêni/d: b. camêrdi

Ç

ça: 1) nere, neresi, nerede, nereye?
2) niye?

çadire/d: çadır

çadırı/d: çadır (b. çadire)

çahar: dört

çaket/e: ceket

çakêt/e: ceket (b. çaket)

çakuç/e: çekiç

çakut/e: b. çakuç

çale/d: çukur

çaleki/d: küçük çukur

çaleki/d: b. çalı(II)

çalı/d(I): çukur

çalı/d(II): örtü veya çıkın olarak kullanılan bez parçası

çalı/d: sarnıç, su çukuru, kuyu

çalıkı/d: küçük çukur

çalım/e: gösterişli tavır, çalım

çalım kerdış: gösterişte bulunmak

çalma/d: kuru pekmez

çam: çam ağacı

çamur/e: çamur

çamur-batırzan/e: fazla çamurlu yer, çamur ve bataklık

çamuri/d: çamur

çamurin/e: çamurlu

çanqıl/e: baston, ucu eğri sopa

çanqılıyayış: eğrilip bükülmek, dolanmak

çanqılınayış: eğip bükmek, dolanmasına neden olmak

çante/e: çanta

çap: şinik, tahıl için kullanılan bir ölçü birimi

çape/d: çap

çapanı/d: el açıldığında baş parmağın ucu ile işaret parmağının ucu arasındaki uzunluk

çapıksuwar/e: çevik, atik

çaq/e: diz, bacak, baldır

çaqe/e: baldır

çaqıl: çakıl

Çaqılçıman/e: çocukları korkutmak için bacadan içeri gireceği söylenen hayali, olağanüstü bir yaratık, bir çeşit gulyabani

çaqırını: dört yan, etraf

çaqırniy dina: dünyanın dört bucağı, dünyanın etrafı

çar(I): b. çehar

çar(II): 1) alını akıtma hayvan, hayvan alınıdaki beyazlık veya alını böyle olan hayvan 2) tanınan, belli

çarber: avlu ve bahçe gibi yerlerin çitten yapılan kapısı

çar çar: b. çehar çehar

çarçewe: 1) pencere 2) çerçeve

çarçiba/d: 1) pencere 2) çerçeve

çardaxı/d: çardak

çare/e: alın

çare/e: çare

çare/d: b. çar(II)

çare berz kerdış: alnını yükseltmek, başını kaldırmak

Çarekan: Zara ile Divriği arasındaki bölgede yaşayan bir aşiret

çareki/d: kuruyunca pıtrak olan dikenleri, taze iken beyaz çiçekleri olan bir bitki

çares: on dört
çaresin/e: on dördüncü
çare tokerde bıyayı: alını açık olmak
çarés: b. çares
Çarê Ürişi/e: Rus Çarı
çarhıngı/d: kızıl renkli iri bir yaban arısı
çarı/d: b. çar(II)
çarig: tahıl ölçüsü olarak on altılık birim
çarın/e: dördüncü
çarınc/d: dördüncü
çarıng-ı/d: b. çarhıngı
çarix/e: çarık
çari: çalı çırpı (b. çarri)
çaring: b. çarhıngı
çarnayınc: çevirmek (b. çarnayış)
çarnayı: 1)gezdirmek, dolaştırmak 2)fırsatını kollamak 3)çevirmek 4)koyalamak
çarox/e: çarık
çarqırını: etraf, dört yan (b. çehar qırını).
çarres: on dört (b. çares)
çarr-i: çalı çırpı
çarşeme: çarşamba (b. çarşembe)
çar sey: dört yüz
çarşefi/d: çarşaf
çarşembe/e: çarşamba
çarşeme/e: çarşamba
çarşı: çarşı
çarşime/e: çarşamba (b. çarşembe)
çarşû/e: çarşı
çartelu: ilkbaharın yeşerip yazın kuruyan uzun dikenli bir ot
çat kerdış: (tüfek vb) çatmak
çatlıx: semiz

çatme bestiş: özellikle yas tutarken kadınların alınlarına bağ bağlaması
çatmey rayıran: yol çatı, birkaç yolun keşiştiği kavşak
çatray: patika
çawış/e: çavuş
çawres: kırk
çawresin/e: kırkıncı
çawresını/d: b. çawresin
çax/e: çağ, zaman
çaxano: -diği zaman, ne zaman ki, -ince, o zaman, o sırada
çaxe: -ince, o zaman ki, ne zaman ki
çaxıl: çakıl
çax kerdene: tespit etmek, farkına varmak
çaxo: -diği zaman, -ince, o zaman, o sırada
çaydanı/d: demlik, çaydanlık
çaye: nasıl, niye, niçin?
çayir/e: çayır, çayırılık
çayir û çiman: çayır çimen
çayxane/e: çayhane, kahvehane
çe: ne?
çe: b. keye
Çebaxçur: Bingöl Şehri
çecek/e: meme
çehar: dört
çehar çehar: dörder dörder
çeharın/e: dördüncü
çeharını/d: 1)dördüncü 2)dört taş oyunu
çehar qırını: dört köşe, etraf
çehar visti: seksen (b. heştay)
çehar visti û des: doksan (b. neway)
çehendi: 1)kaç? 2)ne kadar?

3)onca, o kadar ki
çeher: dört (b. çehar)
çeherin/e: dördüncü
çeherine/e: dördüncü
çeherını/d: dördüncü (b. çeherine)
çeher bı çeher: dörder dörder
çehergûşe: 1)dört köşeli 2)dört yan, dört taraf
çeherla: dört misli
çeherletı: dördüz
çeherpay: dörnala
çeherqat: dört kat, dört misli, kat kat fazlasıyla
çek/e: silah
çekerdış: fırlatmak, atmak, (b. çeng kerdış)
çekerdış miyan: içine atmak
çekal/e: eski ayakkabı
çekı/d: silah
çekı/d: giyecek
çeki dayış pera:giysi giydirmek
çekkal/e: b. çekal
çekma/d: yürüyüşü iyi olan binek hayvanı
çekme/e: b. çekma
çekos: cimri
çekule/e: deri kabuk
çekule bestış: derinin kabuk bağlaması
çekule vıstış: kabuk atmak, deri değiştirmek, kavlamak
çekur/e: kurumuş deri
çele: b. çelle
çelebi: saygın kişi, cömert
çelek/e: cimri, doyumsuz başkasının malında gözü olan, obur
çelekey: tamahkarlık, oburluk
çeleki/d: b. çekik

çeleng-ı/d: şık, güzel kız veya kadın
çelle/e: karakış, zemheri, kışın en soğuk günlerine rastlayan belirli kırk günü
çelp: el çırpması veya bir şeyin suya değmesiyle çıkan ses
çelpi: el çırpması veya bir şeyin suya değmesiyle ses çıkması
çeltug/e: çeltik
çel û çuk: çoluk çocuk
çem/e: göz
çem/e: nehir, çay
çemberı/d: çember
Çemçeçû Paşa: masalarda geçen bir özel ad
çemçillik/e: suyun yüksek bir yerden damlaması veya akması sırasında donmasıyla oluşan sarkık buz parçası
Çemê Muzırı: Munzur çayı
çemic/e: ovalı
Çemişgezeg/e: Dersim yöresinde bir ilçe, Çemişgezek (b. Çemişgezeg)
çemle/e: kulp
çena: şey
çena: kız (b. keyna)
çend: 1)ne kadar? 2)kaç? 3)biraz, birkaç, o kadar ki
çende: 1)kaç, birkaç 2)ne kadar?
çendeki: 1)her defasında 2) dıkça, ne kadar ki 3)her ne kadar 4)her şeye rağmen 5)bütün gücüyle
çendeki...de bi: var gücüyle
çendeki şına: var gücüyle, yapabildiğince
çendi: b. çend

çendı kı: 1)hepsi 2)her ne kadar

çene: niçin?

çene/e: çene

çeng/e: avuç

çengal/e: çengel

çengar/e: çengel

çeng bıyayı: 1)fırlamak

2)fırlatılmak 3)ziplamak, hopla-

mak, sıçramak

çenge: köşe

çengeziyayı: 1)fırlamak, sıçra-

mak 2)dengesini yitirip düşmek

çengeznayı: tutup fırlatmak

çengle/e: kol

çengleki kerdış: kollarını fazla

sallayarak yürümek

çengızıyayı: 1)sıçramak, fırla-

mak 2)dengesini yitirip düşmek

çengızınayı: tutup fırlatmak

çeng kerdış: fırlatmak, atmak

çeng to dayış: avuçlamak, avucu-

nu daldırıp doldurmak

çenik: çene

çennê: niçin?

çenyayı: biçmek, (meyve) kopar-

mak (b. çinayı)

çep/e: 1)sol 2)solak 3)ters, sapa

çepe/d: soldaki, sol

çepel: 1)pis, kirli, kötü 2)çapak

çepay: 1)solda olma durumu

2)solaklık

çepı/d: b. çep

çepi: çarpma sesi

çepkani: sollayarak, sollamasına,

sol yandan, solakça

çep kewtış: sapa olmak, ters düş-

mek, sola düşmek

çepo/e: solak

çepraz: çapraz

çeçal/e: çakkal

çeçan ser kewtış: sezmek, farkına

varmak

çeçayı: suyu kurumak

çeç kerdış: farketmek, tespit

etmek

çeçmaq/e: çakmak

çeçmaqıli/e: eski bir tüfek çeşidi

çeçqal/e: çakkal

çer: b. çehar

çerang: kiris (b. keron, şirit)

çeraya/d: 1)otlamış olan

2)hayvanlarca yenmiş olan ekin

veya otlak

çeraye/e: b. çeraya

çerayı: otlamak

çerçım/e: açık göz

çer çıman rey dı pawtış: dört

gözle beklemek

çerçi/e: attar, çerçi

çerdene: b. çertene

çere/e: ot, çimen

çerepuz/e: çimen, yeşeren ot

çerexıyayıne: 1)dönmek

2)kaymak (b. çerexıyayı)

çerez/e: çerez

çergüşe: dört köşeli olan şey, dik-

dörtgen veya kare biçiminde olan

şey

çerıyayı: otlanmak, hayvanlarca

yenmek

Çerkez/e: Çerkez

Çerkezi/d: Çerkez kadın veya kız

çerkınar: 1)etraf 2)dört yanlı, dört

köşeli

çerkınari: dört köşeli

çerm/e: deri, post

çerpay: dörtlü

çerpayki: dörtlü

çerqat: dört kat, dört misli, dört katlı

çerrexıyayış: kaymak

çerrexnayış: kaydırmak

çerrıxıyayış: b. çerrexıyayış

çerrıxnayış: b. çerrexnayış

çertelu/e: b. çartelu

çertene: b. çertış

çertış: otlamak, otlanmak

çerx/e: çark, bileği çarkı

çerxe/d: çark

çerxin/e: topuzlu

çerx kerdış: bilemek, çarkla bilemek

çeşit: çeşit

çeşit çeşit: çeşit çeşit

çet/e: iki dere veya yolun birleşme yeri

çetal: 1)çatal 2)çatallı

çetale/d: yemek çatalı

çetalê rayıran/e: birkaç yolun ke-siştiği kavşak

çetalın: çatallı

çete/e: çete

çetin/e: çetin, güç

çew: kimse

çewder/e: çavdar

çewek: çewwek

çewer: kimse, hiç kimse

Çewligi: Bingöl Şehri

çewres: kırk

çewresi: kırk günlük belirli süre (özellikle doğan bebeğin ilk kırk günü için kullanılır)

çewresi tê kewtış: başkasıyla kırkı çakışmak (aynı kırk günlük süre içinde meydana gelmek veya doğmak)

çewt/e: eğri, çarpık, ters, yanlış

çewt bıyayış: eğrilmek, eğri olmak, ters olmak

çewtek/e: eğrimsi, eğrice, eğri büğrü

çewtekı/d: b. çewtek

çewtey: 1)eğrilik 2)yanlışlık (b. çewti)

çewti: 1)eğrilik 2)yanlışlık

çewt kerdış: eğmek, bükmek

çewt û çewtvır: çok eğri, kıvrımlı, zikzaklı, eğri büğrü

çewwek: hiç kimse

çexmax/e: çakmak

çeye/e: ev (b. keye)

çeyregı/d: çeyrek

çê/e: b. keye

çêber/e: b. keyber

çêf/e: b. keyf

çêl û çûk: çoluk çocuk

çêna/d: kız (b. keyna)

çênekı/d: b. keyneki

çênê: b. keynê

çêr: yiğit

çêregı/d: çeyrek

çêrêni: yiğitlik

çêriya doy: ayran yayarken tulumu gergin tutan ağaç

Çêrmûgı/d: Diyarbakır'a bağlı bulunan Çermik İlçesi

çêsık: b. kêsık

çêver/e: b. keyber

çêvesaya: b. keyveşaya

çêvesaye/e: b. keyveşaye

çêwer: b. keyber

çı: 1)ne 2)ne kadar da, nasıl da 3)hiç 4)ister, isterse 5)neden?

çı beno: nedir, ne var?

çı bı: hayret, nasıl olur, ne oldu?

çıce/e: meme

çıçı/e: meme (b. çıce, çıçe)
çıçe/e: meme
çıçı: ne?
çı...çı...: ister..., ister...
çıçı yo: nedir, ne oluyor?
çıçi: ne?
çıçi ra: neden?
çıçi rê: neye?, neden?
çıço: nasıl?
çı 'ecêb a: ne tuhaf şey, hayret
çı 'ecêbı: hayret, çok acayip
çı fayde: ne yazık ki, ne fayda, kaç para eder, boşuna
çifte/e: uğursuz, tekinsiz
çifte/e: çifte namlulu silah
çifte çifte: civıltı
çiftexas/e: beyaz patiska
çıhar: b. çehar
çıber: b. çehar
çıj bıj: sıvı maddelerin fıskırınca çıkardığı ses
çıje/e: meme
çık: b. çı
çık: madeni veya cam eşyanın çıkardığı ses, tıkırtı
çıkara/d: neyin nesi, neci, kim?
çıkare/e: neyin nesi, neci, kim?
çıkayış: çıtlamak, tıkırdamak
çıkçık: cimri
çıke: çünkü (b. çunki)
çıkes: 1)hiç kimse, kimse 2)kim, neyin nesi?
çık esto/e: hepsi, ne ise, tümü
çıkê: çünkü (b. çunki)
çı kı: ne kadar ki, her ne kadar, hepsi, ne kadar varsa
çı kı bı: olsun, ne ise, hepsi
çı kı tıra amey: elinden geldiğince, elinden ne geldiye

çıki: madeni eşya veya cam eşya sesi, tıkırtı
çıkkes: hiç kimse
çıkos/e: cimri
çık o: ne, nedir?
çıkod/e: cimri
çıla/d: 1)çıra 2)bir çeşit gaz lambası
çılancıkı/d: b. çıraneki
çılanı/d: sümük
çılanın/e: sümüklü
çılanını/d: sümüklü
çılantı/d: sümük
çılantın/e: sümüklü
çılay: b. çıla
çılay kerdış: perişan etmek, çırasını söndürmek, sarartıp soldurmak
çıle: b. çelle
çıley: b. çıla
çıley kerdış: b. çılay kerdış
çılke/d: damla
çılkeki kerdış: su sıçratmak
çılkı/d: damla
çılle: b. çelle
çılm/e: sümük
çılmast: süzölmüş yoğurt
çılo/e: sümüklü
çılönç/d: sümük (b. çılantı)
çılönçıkı/d: çörten
çılontı/d: b. çılantı
çım/e: göz
çım akerde şeyiş: gözü arkada kalarak ölmek
çımandê xwı ra şıyayış: gözlerini yitirmek, gözlerinden olmak, körleşmek
çımanê mı bıdiyni: "keşke", "gözlerimle bir görebilseydim"

anlamında kullanılan bir söz

çıman verra geyrayış:

1)gözlerinin önüne gelmek

2)görünecek şekilde dolaşmak

çıman verra nêşıyayış: gözünün önünden gitmemek, hayalini unutmamak

çım bar bıyayış: tahammül et-

mek, istemek (**çım bar nêbıyayış:**

tahammül etmemek, çekememek)

çımbestekı/d: körebe oyunu

çım bırnayış: gözü kesmek, yapabileceğine inanmak

çım...de bıyayış: gözü (bir şeyde) olmak

çım de mendene: amacına ulaşamamak, isteği kursağında kalmak

çımdê...dı: gözünde, -e göre

çım...dı bıyayış: gözü (başkasında) olmak

çım dı xışın bıyayış: gözünde büyümek

çıme: 1)göz (evin bölümlerinden herbiri) 2)göze (su kaynağı) 3)etki alanı

çımê...vetış: hakkından gelmek (gözlerini çıkarmak)

çımê...tede bıyayış: 1)gözü...de olmak 2)niyeti olmak

çımê xwı akerdış: 1)hastalığı biraz iyileşmek 2)gözünü açmak, dikkat etmek

çımê xwı bıloqnayış: gözlerini faltaşı gibi açıp kötü kötü bakmak

çımê yê wardi: "gözünü seveyim" anlamında beğeni ifadesi

çımê yê wardo: b. çımê yê wardi

çımga/e: toprak altından çıkarılan

ve kökü yumru biçiminde olup ye-

nen bir bitki

çım...gınayış: gözü ilişmek

Çımışgezeg: Dersim (Tunceli) yöresinde bir ilçe, Çemişgezek

çımı çarnayış: göz gezdirmek

çımı dıyayış: gözüyle bizzat görmek

çımı pırr hesri bıyayış: gözleri yaşla dolmak

çımı rayi ra mendış: gözleri yolda kalmak

çımı rayir dı bıyayış: gözleri yolda olmak

çımı roşn bıyayış: gözü aydın olmak, gözleri iyi görmek

çımı sere dı kay kerdış: gözleri fıldır fıldır dönmek

çımı tari bıyayış: gözleri görmez veya az görür olmak, gözleri kararmak

çımıya kewtış: göze ilişmek

çımka: çünkü

çımke: çünkü

çımkewta/d: göz dolduran, beğenilen

çımkewte/e: b. çımkewta

çım kewtış: beğenilmek, göz doldurmak

çımki: çünkü

çımlil/e: yeşil gözlü

çımı lilawı kerdış: gözleri (ağrıyı) yaşarmak

çımı lil kerdış: gözleri berrakça parlamak

çımmırd/e: tokgözlü, gözü tok

çımmırd bıyayış: 1)gözü tok olmak 2)gözü doymak

çımmırdey: tokgözlülük

çım nêakerdış: göz açmamak,

ağır hasta olmak

çım pa gunayış: gözü ilişmek

çım pê gınayış: göz göze gelmek, birbirini görmek

çım pê ra nênayış: göz yummak, uyuyamamak

çım piya nênayış: göz yummak, uyuyamamak

çım...ra kewtış: gözü ilişmek, gözüne ilişmek

çım ra kewtış: gözden düşmek

çım rar dı bıyayış: gözü yolda olmak

çım ra vetış: gözden çıkarmak

çım rayıra mendış: gözü yolda kalmak

çım rayir dı mendış: gözü yolda kalmak

çımroşn/e: iyi görebilen

çımroşney: iyi görebilme, göz aydınlığı

çımroşnı: b. çımroşn

çım ser nayış: gözlemek, izlemek, kollayıp korumak

çım sero bıyayış: izlemek, gözlemek, kollayıp korumak

çımسیya/e: kara gözlü (beğeni ifadesi olarak kullanılır)

çımسیyay/d: b. çımسیya

çımсур/e: kızıl gözlü (beğenme ifadesi olarak kullanılır)

çımsurey: 1) zorbalık 2) kırmızı veya kızıl gözlü olma durumu

çımsurey kerdış: zorbalık etmek, baskı yapmak

çım şari dı bıyayış: gözü başkasında olmak, gözü elde olmak

çım şıkıtış: göz kırpmak

çım şıknayış: göz kırpmak

çım ta gunayış: gözü ilişmek

çım ta kewtış: gözü ilişmek

çım ta vıstış: gözü görmek, gözüne ilişmek

çım tede bıyayış: 1) gözü birinde veya bir şeyde olmak 2) yapmayı tasarlamak, yapmaya niyetli olmak

çımteng/e: cimri, kıskanç

çımtengey: cimrilik, kıskançlık

çımtersaya/d: gözü korkmuş olan, yılgın

çımtersaye/e: b. çımtersaya

çım tersayış: gözü korkmak, yılmak

çım tersnayış: göz korkutmak, yıldırma

çım tıra bırnayış: gözü kesmek

çım ver...dayış: göz koymak, görmek

çım ver de dayış: göz koymak, görmek (gözü ilişmek)

çımveyşan/e: açgözlü

çımveyşaney: açgözlülük

çımveyşanı/d: açgözlü

çımzeng/e: mavi gözlü, yeşil gözlü

çımzêq/e: gözleri büyük ve fırlak olan kişi, büyük ve çirkin gözlü kişi

çın: yok

çına: ne?

çına: elbise, çamaşır

çına ra: niçin?, neden?

çınay: eşya

çınay rê: neden, niçin?

çınay sero: niçin, ne yüzünden?

çınay xwı vetış: soyunmak, giysilerini çıkarmak

çınbıyaye/e: 1) yokluk, yoksulluk hali 2) bulunmayan, mevcut olmayan

çın bıyayış: b. çınbıyayış
çınd: 1)kaç 2)ne kadar 3)o kadar ki
 4)birkaç (b. çend)
çindeki: b. çendeki
çındı: b. çendi
çındolek: kökü yenen bir bitki
 (bazı yörelerde qerqaş ya da vil-
 liki denir)
çinebiyayene: yok olmak, yokluk
çineviene: b. çinebiyayene
çing: çingirtı, madeni eşyanın çı-
 kardığı ses
çingı: çingirtı
çınibıyayış: yok olmak, olma-
 mak, bulunmamak
çınki: çünkü
çıp: düşen su damlasının çıkardığı
 ses, şıp, pıt
çıqa: b. çıqas
çı qal a: ne demek, lafı mı olur?, o
 nasıl söz?
çıqale: çağla
çıqas: 1)ne kadar? 2)her ne kadar
çıqas kı: 1)her ne kadar, ne kadar
 ki 2)bütün gücü ile, var gücü ile
çıqas: b. çıqas
çı qewmıyawo: ne olmuş, ne ol-
 du?, ne vukubulmuş?
çıqlık/e: 1)köz 2)kıvılcım
çıqlıki dayış: gıdıklamak
çıqlıki diyayış: gıdıklanmak
çıqlık perrayış: kıvılcım sıç-
 raması
çıq û çaqırını: her taraf, etraf, dört
 yan
çır: b. çırır
çıra: neden, niçin?
çıra/d: bir çeşit ilkel gaz lambası,
 çıra

çıralıx: Alevilerde pirlere verilen
 maddi değer
çıranıkı/d: b. çıranekı
çırax/e: çırak
çıraxe/e: hekim
çıraxey: çıraklık
çıraxı/d: çırak (kız veya kadın)
çıray: hiç, hiçbir zaman
çırê: neden, niçin?
çırênayış: otlatmak
çıring: tokat sesi, madeni eşyanın
 çıkardığı ses, şırak
çıringayış: 1)parlamak 2)şırak di-
 ye ses çıkarmak
çıringi: tokat veya madeni eşyanın
 ses çıkarması durumu
çırısıyayış: parlamak
çırıyayış: hayvanlarca yenmek,
 otlanmak
çırı: niçin, neden?
çır kerdış: süt sağmak
çırpo: şıppadak, beklenmiyen ve
 ani bir zamanda
çırpoj: b. çerepuz
çırpoz: b. çerepuz
çırır/d: 1)kapı vb. şeylerin açılırken
 çıkardığı ses 2)yırtılma sesi
çırır/e: iki grupla ve koşmak sure-
 tiyle oynanan bir oyun (bazı yöre-
 lerde "bırr" denir)
çırıra şıti/d: 1)basınca fişkırın süt
 2)süt beyazı, çok beyaz, tertemiz
çırıray: hiçbir zaman
çırırê: hiçbir zaman (b. çırıray)
çırırı/d: 1)basınca fişkırın sıvı
 2)çeşme
çırırı: 1)kapı vb. şeylerin açılırken
 çıkardığı ses 2)yırtılma sesi
çirtan: oluk, çörtlen

çirtıkı/d: çitçit (bir çeşit düğme)
çirtıkı/d: fiske
çirtıkı/d: çörten
çirtıkı pa nêneyiş: fiske vurmamak
çı serey to bidejna: konuşmakta olan kişi tarafından "başını ağrıtmayayım, kısa keseyim" anlamında kullanılan bir deyim
çıt-1: keçiye kovarken (seslenirken) çıkarılan bir ses
çıtaw: nasıl?
çıter a: nasılsın?
çı tewır: nasıl?, ne biçim?
çıturi: nasıl?
çıva o: nedir?
çı vatış o: ne demek, o da laf mı?
çı veyna: bir de ne göreyim (beklenmedik şeyle karşılaşıldığını ifade etmek için kullanılır)
çıvit: çivit (mavi renkli bitkisel bir toz boya)
çıwa/d: çubuk, sopa, direk
çıwal/e: çuval
çıwareçekı/d: sopalarla oynanan ve ebe olanın sopasını kırmayı temel alan bir çocuk oyunu
çıwe/e: sopa, çubuk, direk
çıwey vıstış cı: sopalamak, sopayla vurmamak
çıxarı/d: gezinti
çıxdık/e: bir tür çiğ otu
çıxe: sığırlara seslenirken kullanılan bir sözcük
çıxe çıxe: b. çıxe
çıxını/d: çıkın
çıxır: çukur, çığır, karda açılan yol
çıxır dekerdiş: karda yürüyerek yol açmak

çıyo: şey, bir şey
çı yo: ne, nedir?
çı yo, çı kare wo: neyin nesidir, kimdir?
çize: cız
çize: meme (b. çije)
çızık/e: meme (b. çije)
çızıleyiş: b. çızılıyayış
çızılıyaya/d: iyice sağılan
çızılıyayış: iyice sağılmak, bütün verimi alınmak
çızılınaya/d: iyice sağılmış olan, bütün verimi alınmış olan
çızılınaye/e: b. çızılınaya
çızılınayış: son damlasına kadar sağmak, bütün verimini almak
çızılınayox/e: son damlasına dek sağan, ürününün hepsini alan
çızıyayış: 1)bağırarak 2)şiddetle ağrımak
çızzi/d: bağırtı, viyaklama
çızzi dekwetış: 1)ağrıdan ötürü veya kederden ötürü bağırarak, viyaklamak 2)bir tarafında şiddetli ağrı hissetmek
çi: şey, nesne
çiçeği/d: çiçek
çiçeğin: çiçekli
çi dey ri nêverdayış: 1)söylenmedik olumsuz söz bırakmamak 2)ona bir şey bırakmamak
çiê: bir şey
çik: 1)şey 2)ne?
çıkayene: feryat edercesine bağırarak
çik-e: bir şey, şey
çillık/ekadın üreme organının içi, klitoris
çılısıpi: bembeyaz
çilsiya/e: simsiyah

çilsur: kıpkırmızı
çilzerd/e: sapsarı
çiman/e: çimen
çi-miy: eşya, ıvır zıvır
çimoto/e: çimento
Çin/e: Çin
çina: başka bir şey
çinaya/d: b. çinaye
çinaye/e: biçilmiş olan, biçili
çinayını: biçmek (b. çinayış)
çinayış: biçmek
çinayox/e: biçici, toplayıcı, devşirici
çinayexı/d: b. çinayox
çi nêmend: 1)az kalsın, az daha, neredeyse 2)bir şey kalmadı
çinitene we: toplamak (b. we-çinayış)
çinko/e: tenekeden yapılma küçük su bakracı
çintene: biçmek
çip/d: baldır, ayak
çip: sıkı
çipçiplax/e: cırılçıplak
çiplax/e: çıplak
çiq çiq: kahkaha sesi
çiq çiq huyayıne: kahkahayla gülmek
çirçiplax/e: cırılçıplak
çirrim-i: paramparça
çirrimi çirrimi: parça parça, paramparça
çirrimi bıyayış: paramparça olmak
çirrimi kerdış: paramparça etmek
çi ser nayış: 1)yemek pişirmek 2)bir şeyin üzerine koymak, bir şeyi (başka şeyin) üzerine koymak

çi sero: neden, ne için?
çıştene: b. kiştış
çit/e: pamuklu basma, bez, kadınların kullandığı bir çeşit başörtü
çitale/e: mensucat, basma, bez eşya
çitare: b. çitale
çite/d: başörtüsü
çiv: 1)vızıltı 2)cıvıltı sesi
çivçiv: cıvıltı, kuş sesi
çivçiv kerdış: cıvıldamak
çivnayış: cıvıldamak
çiy/e: şey, nesne
çiy beyndê...nêkewtış: kafasına bir şey girmemek, bir şey anlamamak
çiyek: hiçbir şey
çiyeki: b. çiyek
çiyêk: bir şey
çiy geyrayış: 1)bir şey aramak 2)çıkar peşinde olmak, parsa peşinde olmak 3)dilenmek
çiy hêş nêkewtış: 1)akla yatmamak, bir şey anlaşılmmamak 2)bir şeye yaramamak
çiy hêştê...kewtış: 1)aklına yatmak 2)anlamak
çiy miy: eşya, edevat
çiyına: 1)başka bir şey 2)küsür 3)fazlalık
çiy nêmend: az kalsın, az daha, neredeyse
çiy pa nêverdayış: soyup soğana çevirmek, üzerinde bir şey bırakmamak
çiy pırcını ser vıstış: bir şeyi başarmak, verim elde etmek, sonuca ulaşmak
çiy tıra hêş kewtış: 1)bir şeye ya-

ramak, yararlı olmak 2) bir şey anlaşılacak

çiy weri: yiyecek maddesi

çiyeyki: hiçbir şey

çoğamı/d: baston, ucu eğri sopa, asa

çoğanı/d: baston, ucu eğri sopa, asa

çoğanı/d: karlı veya çamurlu yerde yürümekte daha çok çocuklarca kullanılan çatallı uzun sırık (ayaklar bu çatallı bölümlere konarak yürünür)

çoha: ceket

çok/e: diz

çok bıyayış: diz çökmek

çok dayış: diz çökmek

çol/e: çamurlu yer, bataklık

çolax/e: çolak, eli veya kolu sakat olan kişi

çole: b. çale

çolek-ı/d: b. çorek

çolemey: pestil, yağ ve undan yapılan tatlı bir yemek

çol û çomırr: fazla çamurlu olan yer

çomır/e: çamur

çomırrın/e: çamurlu

çomır û batıraxan: b. çamur-batıraxan

çonçıl: sert cisimlerden kopup fırlayan veya sıçrayan parça

çond: b. çend

çonday: ne kadar, bunca

çonqılıyayış: aradan dolanmak, eğrilmek (b. şanqılıyayış)

çonte/e: çanta

çöp/e: çöp

çöpçi/e: çöpçü

çöpçiyey: çöpçülük

çopol/d: tokat

çor: b. çehar

çor/e: hastalık, dert, veba

çorek1/d: çörek

çores: b. çewres

çormiş bıyayış: çürümek

çormiş kerdış: çürütmek

Çor Paşa: "çok büyük kimse" anlamında kullanılan bir ad

çor sey: b. çehar sey

çorsme: etraf, çevre, yöre, civar

çorşme: b. çorsme

çoşme: etraf, yöre, civar (b. çorsme)

çoşme geyrayış: etrafını dolanmak

çot: b. çewt

çow: b. çew

çowder/e: çavdar

çowres: kırk

çowt/e: b. çewt

çowtek/e: b. çewtek

çoxo/e: ceket

çukıs/e: cimri

çukıs1/d: cimri

çuko: ne?

çulag/e: merkep veya at semeri yapan kişi

çulbeyt1/d: özellikle kuru üzüm olarak kullanılan beyaz renkli ve iri taneli bir üzüm çeşidi

çume: b. çıme(2)

çungal/e: b. çengal

çungırrıyayış: büzülmek, kırışmak

çunke: çünkü

çunki: çünkü, için

çuntık/e: küçük çanta

çuranekı/d: çörten, oluk

çuranaı/d: çörten, oluk

çuranıkı/d: çörten, oluk (b. çuranekı)

çurıg/e: çürük

çurıg dayış pıro: çürüğe çıkar-mak, çürük göstermek

çurıgey: çürüklük

çurıgı/d: b. çurıg

çurıg vejıyayış: çürük çıkmak

çurımış bıyayış: çürümek

çurnıkı/d: çörten (b. çuranekı)

çurrı/e: yırtık

çurrı/d: b. çırır

çurtal: yırtık pırtık bez

çurug/e: çürük

çurup çurup: halay vb. oyunlarda

“haydi” anlamında kullanılan bir deyiş

çut: b. çutı

çut bı çut: çiftler çiftler

çut çut: çiftler çiftler

çuter a: nasılsın?

çutê: bir çift

çutı/d: çift

çutır: nasıl?

çutiri: nasıl?

çuturi: nasıl?

çutme perrayış: çifte atarcasına zıplamak

çuwa/d: sopa

çuwareqekı/d: b. çıwareqekı

çuwe/e: sopa, kalın direk

çuxur/e: çukur

çuye: sopa

çû: eşeğe seslenirken çıkarılan bir ses, çüş

çû: sopa veya değnek

çûnçûwa: çelikçomak oyunu

çwal/e: b. cuwal

D

da/d: anne

da/e: b. dat, ded

da/d: o

da!: be!

da-: sayıların önüne gelerek "yaklaşık" anlamını verir

(**davist:** yirmi civarında)

daax kerdene: b. deyx kerdış

da'ba/d: b. da'wa

da'ba bestiş: anlaşma sağlamak, barıştırmak

da'ba çi ya: "nedenmiş o", "neden öyle olsun" veya "mesele neymiş?" anlamlarında kullanılan bir söz

da'ba kerdış: b. da'wa kerdış

da'ba...kerdış: bir şeyin davasını gütmek, iddiasında bulunmak

daban/e: dayanma gücü

dabançe/e: tabanca

dabonçe: b. dabançe

da'ba têra kerdış: olay yaratmak, kavga çıkarmak

da'ba vetiş: b. da'wa vetiş

daçewres: kırk civarında

dad: lezzet, tat

dadceni/d: amca karısı

dades: on civarında

dadi/d: anne

dad nêmendış: tadı kalmamak, tat kalmamak

dadza/e: amca oğlu

dahires: otuz civarında

dahiris: b. dahires

daima: daima

dake/d: b. dayke

dakerdış: doldurmak (b. dekerdış)

dakile/d: anne, annecik

Dakon: Govdere ile Bingol arasındaki bölge

dalde/e: dulda, تنها ve sakin olan gözden ırak yer, gizlenme yeri

daldedê xwî nayiş: arkasına gizlemek, koruyup saklamak

dala: haydi ordan!, be!

dale da!: haydi be!, canım!

dalike/d: meşelik, fundalık

dalpa/d: damla

dalpey kerdış: damlamak

dalux: b. darlox

dama: sonra, peşinden, ardından (b. dıma)

damari/d: damar

damari/d: üvey anne

dame/e: dama

damêrri/d: üvey anne

damı/d: tuzak

damı kewtış: tuzağa düşmek

damı ronayiş: tuzak kurmak

damıs biyayene: dayanmak

damış biyayiş: dayanmak

damxa/d: damga

-dan: bir şeyin konduğu yer veya aracı ifade eden sonek (çaydan: demlik)

danequr/e: ağaçkakan

dapancas: elli civarında

dapireki/d: nine, yaşlı kadın

dapireki/d: uğur böceği

dapir-ı/d: büyük anne, nine

daponcas: b. dapanças

daçoq kerdış: buğday vb. tahıl ürünlerini tokaçla döverek sapından ayırmak

daqueç: beş taş

dar: 1)ağaç 2)tahta

-dar: sahip, -lı anlamını veren bir sonek

Darahêni: Bingöl'e bağlı bulunan Genç ilçe merkezi

dara tuyeri/d: dut ağacı (b. tuyeri)

daraxazi/d: darağacı

darb/e: 1)dövme, dayak 2)vuruş, darbe

darba guri: işin tam sırası

darba guri beyiş: işin tam sırası olmak

darba mergi: öldürücü darbe

darbı/d: 1)darbe 2)yara 3)uygun an

darbı dayiş pıro: darbe vurmak, birisine kötü bir şey yapmak

darbı pıro gunayiş: darbe yemek, kendisine kötü bir şey yapılmak, başına kötü bir şey gelmek

darb wardış: dayak yemek

darb werdış: b. darb wardış

darçe/e: tokmak, tokaç

darçı/e: tokaç, çamaşır tokmağı (b. darçe)

darçin/e: tarçın

dard/e: b. derd

dar da kerdış: asmak, idam etmek

dardayine we: kaldırmak (b. we-dardayiş)

dar de kerdene: idam etmek, asmak

dar dı bıyayiş: asılmak

dar dı kerdış: asmak, idam etmek

dare/d(I): ağaç

dare/e(II): Çıwa-reçekı adlı çocuk oyununda çocukların yenilen ve oyunbozanlık edenin aleyhinde söyledikleri tekerleme. Bu tekerleme: "dare dare, pipık mare" şeklindedir

dare kerdış: b. dare(II)

darey/d: tahra, odun kesmeye yarayan demir araç

darên/e: ağaçlı, ağaçtan yapılan nesne

darêni/d: b. darên

darê tuyere: dut ağacı (b. dara tuyeri)

dar-ı/d: 1)ağaç 2)tahta, ağaç parçası vb.

darı: b. darı kerdış

darı darı: tay tay (küçük çocukları ayakta durmaya özendirmek için söylenir)

darık/e: ağaç parçası, tahta parçası

darı kerdış: tay durmak, küçük çocuğun ayakta tek başına durabilme durumu

darın: ağaçlık, ağaçlı

darıtış: dayamak, üzerine yıkmak

darloq/e: b. darlox

darlox/e: dam loğunun çekilmesi için kullanılan çatallı araç

darg/e: uzun

darneqo/e: ağaçkakan

darober: b. dar û ber

darsıpe: kavak ağacı, ak kavak (b. sıpêdar)

darsoq/e: tokaç, çamaşır tokmağı

darû/e: ilaç

dar û ber: 1)ağaçlı yer 2)orman

3)dağ taş

darû bıyayış: ilaçlanmak, derman olmak, ilaç olmak

dar û camêrd/e: yetişkin, koskoca erkek

dar û ceni/d: yetişkin kız, koskoca kız

darû kerdış: ilaçlamak, tedavi etmek

darze/e: b. derze

darzını/d: b. derzini

das/e: ince bitki sapı, çöp

dase: b. dasey

dasey: yüze yakın, yüz civarında

dasık/e: bitki sapının kırıntısı, çöp

daş/e: tuvalet, ayakyolu

daşçesti: altmış civarında

daşt: 1)öte, karşı 2)beter

dašta: öteden, karşıda, karşıdan

dašta-našta: ötede beride

dat/e: amca (b. ded)

datan: amcagil, amca tarafı

datiza/e: amacaoğlu

datkeyna/d: amca kızı (b. dedkeyna)

dato: amca

davist: yirmi civarında

da'wa/d: 1)kavga 2)olay 3)hukuk davası

da'wa kerdış: kavga etmek

da'wa pıro nayış: kavga çıkarmak, olay yaratmak

dawar/e: davar

da'wa vetiş: 1)olay çıkarmak

2)kavga etmek, kargaşa çıkarmak

da'weçi/e: davacı

da'wet/e: davet, ziyafet

da'wetkerda/d: davetli (kız veya kadın)

da'wetkerde/e: davetli

da'wet kerdış: davet etmek, ziyafete çağırarak

da'wetli: davetli

dawılı/d: b. dawulı

dawulı/d: davul

dawulı cenayış: davul çalmak

dawulı kutış: davul çalmak

dax: dağlama, dağlama aracı

daxıl: dahil

daxılıye: dahiliye, içeri ile ilgili

Daxıstan/e: Dağıstan

dax kerdış: dağlamak

daxme: dağlama, damga

daxme kerdış: dağlamak, damgalamak

daxnaya/d: dağlanmış olan

daxnaye/e: dağlanmış olan

daxnayış: dağlamak

day/d: o, onun (b. daye-II)

day: anne (anneye seslenirken kullanılır)

daya/d: o

daya/d: 1)verilmiş olan
2)evlendirilen veya sözlü olan kız

dayçı/d: b. dayk-ı

daye/e(I): verilmiş olan şey

daye/d(II): o, onun

daye de: o anda; onda

dayene: vermek

dayene kıstene: öldürtmek

dayene pêro: dövüşmek, vurmak

dayene pıro: vurmak

dayene waro: (yere) düşürmek, yere indirmek

daye ra: o nedenle, ondan

dayê!: anne (hitap ederken kullanılır)

dayi/d: anne
dayim: daima
dayima: daima, devamlı
dayimi: devamlı, devam eden, sürekli, daimi
dayımiş bıyayış: dayanmak
dayine ardene: getirtmek
dayine arê: toplamak
dayine to: daldırmak, içine saplamak (b. to dayış)
dayıra/d: daire, çember
dayire/e: daire, resmi iş yeri
dayış: 1)vermek 2)(kızı) evlendirmek
dayış burro: yere atmak, düşürmek
dayış ceyran ro: cereyana vermek, elektrik şoku vermek (işkence yapmak)
dayış dest: yakalatmak, ele vermek, teslim etmek
dayış ditış: göstermek, görünmesini sağlamak
dayış 'erro: 1)yere atmak, yere çalmak, düşürmek 2)(güreşte) yenmek
dayış-gırewtış: 1)alış veriş yapmak, alıp satmak 2)denemek, ölçüp biçmek, düşünüp taşınmak
dayış-gırotış: b. dayış-gırewtış
dayış hesab ro: hesaplamak, hesaba vurmak
dayış icra: icraya vermek, icra yoluyla ödetmek
dayış kerdış: yaptırmak
dayış kınar: 1)bir kenara koymak 2)kenara çekmek, gizlemek
dayış mıyano: 1)içine vermek 2)ortasına dalmak

dayış nuştış: yazdırmak
dayış pêro: kavga etmek, dövüşmek, vuruşmak
dayış pêrû: b. dayış pêro
dayış pıra: giydirmek
dayış pıro: 1)vurmak 2)(davul vb) çalmak
dayış pıro şeyiş: çekip gitmek
dayış pırue: b. dayış pıro
dayış pure: b. dayış pıro
dayış purı: (yılan, arı vb) sokmak
dayış puroe: b. dayış pıro
dayış pyêr: b. pêro dayış
dayış qazıx ro: kazığa vurmak
dayış qırkerdış: kırdırmak, topluca öldürtmek
dayış rı ro: yüzüne vurmak, yüze vurmak
dayış serro: 1)kafasına vurmak 2)üzerine atmak 3)başına kakmak
dayış şınasnayış: tanıtmak
dayış şutış: yıklatmak
dayış teber: 1)açığa vurmak, açığa çıkarmak 2)dışa vurmak, dıșarıya yansıtma
dayış tebiştış: yakalatmak
dayış vatış: söyletmek
dayış vetış: çıkarttırmak
dayış waştış: istetmek
dayış wendış: okutmak
dayış xatırê...: ...hatırı için bağışlamak
dayış xwı ra: giymek
dayış xwı çokan ro: dövünmek, dizlerini dövme
dayış xwı mıl ro: iftira etmek
dayış zanayış: bildirmek, öğretmek
dayk-e/d: anne

daykê: "vay anam", "vay be" anlamında hayret, yakınma ve acınma ifadesi olarak kullanılan bir sözcük
daykê dayanê: hayret ve yakınma ifadesi olarak "vay anasını", "vay be!" anlamında kullanılan bir söz
dayk-ı/d: anne (dayk-e)
dayoz/e: veren, verici
dayoxı/d: veren, verici
dayra/d: 1)daire, çember 2)resmi çalışma yeri, daire
dayre: 1)resmi çalışma yeri 2)çember, daire 3)apartman katı, ev
dayza/e: b. datiza, deza
-de: ismin "de" hali (içinde anlamında)
-de: ile
de: "be!", "haydi be!" anlamında kullanılan bir sözcük
de: artık, eğer, bir de, ama
de'a/d: dua
de'a kerdış: dua etmek, duacı olmak
de'a qebug bıyayış: duası kabul olunmak
debare/d: geçim
debarı/d: geçim
debestış: 1)bir şeye bağlamak 2)(öküzü) çifte koşmak
debeya/d: b. debıyaya
debeye/e: b. debıyaye
debeyış: b. debıyayış
debırıyayış: barınmak, geçinmek
debırnayış: geçinmek, idare etmek, katlanmak, barındırmak
debırnayış: başkasından esirgemek (yapılması gerekeni

yapmamak)
debıyaya/d: 1)dolu, dolgun 2)kızgın, öfkeli
debıyaye/e: b. debıyaya
debıyayış: 1)içine girmek, dolmak 2)öfkeli olmak, kızgın olmak
debo/e: depo
debra xwı tê kerdış: 1)nafakasını sağlamak 2)hasadını yapıp ürün kaldırmak
debrı/d: 1)geçim 2)geçimi sağlıyan ürün
dec: acı, ağrı
decayış: b. dejayış
decenayış: daldırmak, içine sokmak
dad/e: amca
de...de: -de, içinde
dedkêna/d: amca kızı
dedo/e: amca
de 'ebênayış: sokuşturmak
deey: ta (ilerde)
de'ey/d: dua
de'ey kerdış: 1)dua etmek 2)dilemek
de'ey wendış: dua okumak, dua etmek
def/d: tef
defına/d: define
defena: yine, tekrar
defereknaye/e: içine doğranmış olan
defereknayış: içine doğramak
definaya/d: içine atılmış olan
definaye/e: içine atılmış olan
definayış: içine atmak
def kerdış: defetmek
defn kerdış: ölüyü gömmek
defter/e: defter

degeyrayış: aşağı inmek
de gidi: "haydi, gözünü seveyim, yapmaya çalış" anlamında kullanılan bir teşvik sözü
de gidi de: b. de gidi
degınayış: b. degunayış
degırewte/e: 1)üzerine sarılan 2)üstü örtülen
degırewtış: üzerini örtmek
degırotış: b. degırewtış
degunayış: 1)takılmak 2)(yara) ağrımak 3)dokunmak
degurote/e: b. degırewte
degurotış: b. degırewtış
deh: (at için kullanılırken) dehleme sözcüğü
deh: atlatma
deh: 1)yok canım, hadi canım! 2)bak işte 3)hani, nerede?
deha: 1)al sana, al işte 2)yok canım, hadi ordan!
deha: daha, henüz
deh bıyayış: atlatılmak, baştan savulmak
de hesıyayış: farkına varmak
de hıma: artık, haydi
dehire/d: öğle zamanı
deh kerdış: 1)(at) dehlemek 2)atlatmak, savmak
dehl: b. dehl-ı
dehlêrı/d: kavak ağacı
dehl-ı/d: ağaçlık, söğütlük veya kavak ağaçlarının bulunduğu yer
dehlir/d: kavak ağacı (b. dehlêrı)
dej/e: ağrı, acı, üzüntü
dejaya/d: 1)ağrıyan, acıyan 2)kızıp alınan
dejaye/e: b. dejaya
dejayış: 1)ağrımak, acımak

2)kızıp alınmak
dejayox/e: 1)acıyan 2)ağrıyan 3)üzülen, alınmış olan kişi
dejayoxı/d: b. dejayox
dej dayış: acı vermek, acıtmak
dejnaya/d: 1)acıtılan 2)üzülen, alınmış olan kişi
dejnaye/e: b. dejnaya
dejnayış: 1)ağrıtmak, acıtmak, incitmek 2)üzmek
dejnayox/e: 1)acıtılan, ağrıtan 2)üzün
dekarda/d: b. dekerda
dekarde/e: b. dekerda
dekardış: dekerdış
dekerda/d: 1)doldurulmuş olan, dolu 2)dolgun, şişman 3)kızgın
dekerde/e: b. dekerda
dekerdış: içine koymak, doldurmak
dekewtış: 1)içine düşmek, içeri düşmek, içeri girmek 2)faka basmak
dekewtış bınê payan: ayaklar altına düşmek, ezilmek
dekewtış cay camêrdan: bülüğe ermek (erkek için kullanılır)
dekewtış cılı: 1)yatağa düşmek, yatağa girmek 2)hasta olmak
dekewtış damı: tuzağa düşmek
dekewtış dest: 1)yakalanmak, ele geçmek 2)eline geçmek
dekewtış mıyan: 1)içine dalmak, içine girmek, katılmak 2)içine düşmek
dekewtış zerre: içeri düşmek, içine düşmek
dekı/d: hile, kalleşlik
dekı bede kerdış: b. dekı beder

kerdış

dekı beder kerdış: 1) birisine kal-
leşlik etmek 2) birisine hile yapmak

dekı bere kerdış: b. dekı beder
kerdış

dekı bider kerdış: b. dekı beder
kerdış

dekupeya/d: b. dekuپیaya

dekupeye/e: b. dekuپیaye

dekupeyiş: b. dekuپیayış

dekuپیaya/d: (demir vb. sert ci-
simlerde) içe doğru çöküntülü
olan

dekuپیaye/e: b. dekuپیaya

dekuپیayış: içe doğru çöküntü
olması (demir vb. sert cisimler için
kullanılır)

dekupnaya/d: içe doğru çökertil-
miş olan

dekupnaye/e: b. dekupnaya

dekupnayış: içe doğru çökertmek

dekupnayox/e: içe doğru çökerten

dekupnayoxı/d: b. dekupnayox

dekutış: dürtmek, dürtüklemek

dek û dilav: b. dek û dolav

dek û dolav: hile, sahtekarca iş

dela: be!, behey!

delal/e: iyi, güzel, değerli

deial/e: tellal

delal dayış: tellal çağırmaq, tella-
lin çağırması

delaley: değerlilik, beğenilir olma,
sevimsilik

delaley: tellallık

delalı/d: güzel, dilber, iyi, değerli

delali: çok sevilen, değerli, iyi

delal veyndayış: tellal çağırmaq,
tallalin çağırması

delané: delilik (b. deluane)

delane dı xwu nayış: 1) kendisini
deli gibi göstermek 2) çılginca dav-
ranmaq (b. deluane xwu nayış)

delavêre/e: dalavere, hile

delavêre kerdış: dalavere yapmak

dele/d: b. deli

deley/d: sût gibi bir salgısı olan ve
salgısı müşhil olarak kullanılan ze-
hirli bir bitki

delêlı/d: dalgınca oturup durma

delêlı kerdış: dalgınca ve işsiz
güçsüz oturup pinekleme

delı/d: 1) dişi köpek 2) kadın ve kız
için hakaret ve sövgü olarak kul-
lanılır

delil/e: 1) delil, belge 2) kılavuz

dellı: deli

dello/e: yahu, behey!

delo: b. dello

deloy lo: 1) türkülerde giriş ve na-
karat yahut bağlantılarda kullanı-
lan eril hitap sözü 2) bir şeye inanıl-
madığını, karşıdakinin yalan söy-
lediğini ifade etmek için kullanılır

dellu/e: deli

delluy/d: deli kız veya kadın

delu/e: deli

deluane: delilik

deluane xwu nayış: 1) kendisini
deli gibi göstermek 2) çılginca dav-
ranmaq

delu bıyayış: delirmek, deli olmak

Delu Fıkri: Deli Fıkri adında bir
Türk yönetici olup adı halk arasın-
da acımasızlık ve gaddarlığı ifade
eder ve çocuklar bu adla kor-
kutulur

delu kerdış: delirtmek, delirmesi-
ne neden olmak

deluyey: delilik
 delvargı/d: dişi kurt
 delvergi/d: dişi kurt
 delxa ameyiş bere: kafasına
 esmek
 delxe: 1)dalga (dalga geçme) 2)
 dalgınca düşünce
 delxe kerdış: dalga geçmek (boşa
 vakit geçirmek)
 delxer/e: alacalı, hareli, dalgalı
 dalkxerek/e: alacalı, hareli, dalgalı
 delxerı/d: alacalı, hareli, dalgalı
 dem/e: zaman
 dem/e: dem (çay demi vb)
 demankerde/e: kiralanıp işletilen
 yer
 deman kerdış: bir yeri kirayla alıp
 işletmek
 demaskul/e: b. demaşkul
 demaşkul/e: akröp
 deme/e: süre, zaman
 demekeyaya/d: 1)lekeli, benekli
 2)yıkandığı halde lekeli belli olan
 demekeyaye/e: b. demekeyaya
 demekeyayış: lekelenmek, kirlen-
 mek, yıkandığı halde lekeli
 kalmak
 demeknaya/d/yıkamakla gitmeye-
 cek türden lekelenmiş olan, kir-
 letilen
 demeknaye/e: b. demeknaya
 demeknayış: lekelemek, kir-
 letmek
 de me vajı kı: meğer ki, meğerse
 demey: bir süre, bir zamanlar
 demeykı: bir süre, bir ara
 demeyna: bir süre daha
 demey veri: geçenlerde, geçmişte
 dem girewtış: demlenmek, dem

tutmak

demıkeyış: b. demekeyayış
 demıkiyaya/d: b. demekeyaya
 demıkiyaye/e: b. demekeyaye
 demıkiyayış: b. demekeyayış
 demıknaya/d: b. demeknaya
 demıknaye/e: b. demeknaye
 demıknayış: b. demeknaye
 demûnçe/e: tabanca
 de naray: bu kez, ama bu defa
 denayine: doldurmak
 denayış: içine koymak
 dendan/e: diş
 dendık-ı/d: çekirdek, çekirdeğin
 yenen kısmı
 dene: 1)tane 2)tahıl 3)ekin
 deng/e: 1)sersem 2)az duyan, az
 işiten
 dengbêj/e: ses sanatçısı
 dengeser/e: inatçı, söz dinleme-
 yen, sersem
 dengeserey: inatçılık, söz dinle-
 mezlik
 dergeserı/d: b. dengeser
 dengı/d: ding, pirinç veya bulgur
 dövmeğe kullanılan dibek
 dengı/d: bağlı yük eşyası, denk
 dengı bestış: denklere hazırlayıp
 bağlamak
 dengıser/e: b. dengeser
 dengıserrey: b. dengeserey
 dengıserı: b. dengeserı
 dengız/e: deniz
 denıştış: -e dokunmak
 denışkar/e: nişan töreni
 denne/e: büyük kazan
 depernayış: sokuşturmak
 depıştış: 1)tutmak 2)yakalamak
 deprem̂/e: deprem

deq: b. deqı
deqa/d: dakika
deq bı deqı: benek benek, nokta nokta
deqdeqên/e: noktalı, benekli, çilli
deqdeqênı/d: b. deqdeqên
deqdeqo/e: benekli, noktalı
deqeresıyayış: dürtüklenip sıkıştırılmak, bir tarafı incitilmek
deqeresnayış: dürtüklemek, sıkıştırmak, bir tarafını incitmek
deqesıyayış: 1)ayak vb. organların sert bir yerle şiddetli teması sonucu kan veya irin toplaması 2)ihtiyacını gidermesi için birisine başvurmak, birisine işi düşmek
deqı/d: nokta, benek
deqiqa: dakika
deqo/e: 1)noktalı, benekli 2) (aşık oyununda) işaretli aşık kemiği 3)köpek adı olarak kullanılan bir sözcük
deqqa/d: dakika
deqtilo/e: daktilo
der: -de (ismin "de" hali), içinde
deraq: hakkında
deraqê: hakkında
derb: b. darb
derbetın/e: yaralı
derbetını/d: yaralı
derbı/d: darbi
derb wardış: b. darb wardış
derd/e: 1)dert 2)önemli olan 3)maksat 4)hastalık
der darıtış: üzerine bindirmek, üzerine dökmek, üzerine yığmak, üstüne yıkmak
derd erinayış: dert bulmak, kendi başına dert açmak, derde veya be-

laya bulaşmak
derdê...antış: derdine katlanmak, derdini çekmek
derdê ewladi/e: evlat acısı
derdê mı ay derd nıyo: "üstelik", "ona yanmıyorum da", "bu derdim yetmezmiş gibi..." anlamlarında kullanılan bir deyiş
derdên/e: 1)yanık, tutkun, istekli, hevesli 2)dertli
derdên bıyayış: istekli olmak, tutkunluk durumu
derdê...nêañcıyayış: sıkıntısına katlanılmaz olmak, çekilecek cinsten olmamak
derdênı/d: b. derdên
derdê zerrı/e: 1)gönül tasası, gönül acısı 2)evlat acısı
derdi beder kerdış: birini kızdırmak, birinin başına dertler açmak
derdi bere kerdış: b. derdi beder kerdış
derdi bıde kerdış: b. derdi beder kerdış
derd kı: önemli olan, iş ki
derdo: 1)ağıt, ezgi, dertleri dile getiren uzun hava 2)"ey dert!" anlamında hitap olarak kullanılır
derd û bela: 1)dert ve bela 2)vergi
derd û kul: dert ve acı, dert ve yara
dere/e: dere
derebe/e: daraba
dereca/d: derece
dereq: için, hakkında
deresaya/d: olgunlaşmış olan (meyve vb)
deresaye/e: b. deresaya
deresayış: olgunlaşmak (meyve vb. için kullanılır)

deresnayış: olgunlaşmasını sağlamak
dereyiş: eğilmek, bükülmek
dereyiş-wereyiş: eğilip doğrulamak, oturup kalkmak
dereynayış: eğmek, eğdirmek
derênayış: eğmek, bükmek
derg/e: uzun
dergaderg: uzunlamasına, uzunca
derganek: uzun boylu, uzunca, uzunlamasına
derganekey: uzunluk, uzuncasına
derganekey sero: uzunlamasına
derganekı/d: uzunca, uzun boylu
derg beyiș: b. derg bıyayış
derg bıyayış: 1)uzamak 2)uzun olmak 3)yatmak, uzanmak
dergek/e: uzunca, uzunluğu pek fazla olmayan
dergey sero: uzunlamasına, uzunluğuna
der geyrayiș: 1)karışmamak, dokunmamak 2)vazgeçmek, uğraşmamak
dergı/d: b. derg
dergı kerdıș: uzatmak
derg kerdene: uzatmak
derg kerdıș: uzatmak, yere uzatmak
dergo/e: uzun, uzun boylu
derg û dıla/e: upuzun
derg û dılay/d: upuzun
dergûșa/d: beşik
dergûšek: beşik (b. dergûșa)
dergûș-ı/d: beşik (b. dergûșa)
derhal: derhal, anında
derheq: hakkında
derıca/d: derece (b. dereca)
derıyayış: eğilmek

derman/e: ilaç, derman
dermat: b. tari û dermat
der mendıș: ziyaret etmek, uğramak
der qelebnayış: 1)bir şeyin üzerine başka bir şeyi atmak 2)çevirip katlamak
ders/e: ders
ders bıyayış: -e ders olmak
ders dayiș: ders vermek, ders okutmak
derse/d: ders
ders gırewtıș: 1)ders almak 2)öğrenmek
Dersım: Tunceli yöresinin eski adı
dersxane/e: derslik, dershane
der û cıran: konu komşu
Derwișcemalan: Dersim'de yaşayan bir aşiret (b. Dewrișcemalan)
derze/e: insanın sırtlayarak taşıdığı ekin veya çalı yükü
derze pıro nayıș: 1)insanın sırtlayacağı ekin veya çalı gıoi yükü hazırlaması 2)yük yüklemek
derzeyiș: b. derziyayış
derziyayış: (dikiş) dikilmek
derzını/d: 1)dikiş iğnesi 2)iğne, aşı
derzını dayiș pıro: iğne veya aşı yapmak
derzını dayiș xwu ro: aşılınmak, kendisine iğne yaptırmak
des: on
desaweyiș: b. desawıyayış
desawıtıș: üstüne sürmek, bulaştırmak
desawıtıox/e: süren
desawıtıoxı/d: b. desawıtıox
desawıyayıș: -e sürülmek, sıvaşmak, bulaşmak

des b1 des: onar onar
des des: onar onar
-de seri şıyayış: başa çıkmak, baş etmek
desın/e: onuncu
desını/d: 1)onuncu 2)onluk, on liralık
desla: on kat
deslet: onlu, onlu doğum
desmac/e: b. desmaj
desmaj/e: aptes
desmal-1/d: mendil
desqat: on katı, on misli
dest/e: 1)el 2)oyunda sıra, el
dest: b. deştı
desta/d: 1)deste, demet 2)çalıdan yapıp ahır vb. yerleri süpürmede kullanılan kaba süpürge
desta ameyiş: 1)elinden gelmek, yapabilmek 2)(ot vb) tutulup çekilen şeyin sökülüp veya kopup elde kalması
desta beyiş: b. desta bıyayış
desta bıyayış: elinde olmak, insiyatifinde olmak
desta...bıyayış: (birisine veya bir şeye) taraftar olmak
desta dayiş: çalıştırmak, ayak işlerini yaptırmak
desta geyrayiş: hizmetinde çalışmak, işlerini yapmak
desta girotış: b. dest ra gırewtış
desta...gırewtış: desteklemek, tarafını tutmak
desta herrıkiyayış: b. dest dı her-rıkiyayış
destakerda/d: b. destakerde
destakerde/e: 1)eli açık (cömert) 2)dilenci, el açan 3)elleri açık du-

rumda olan
dest akerdış: el açmak, dilenmek
desta kerdış: ele almak, eline almak
desta nayış: eline vermek, eline tutuşturmak
desta...nêkerdış: bırakamamak, terkedememek
destarı/d: el değirmeni
destawı/d: def'i hacet, tuvalet ihtiyacı
destawı kerdış: def'i hacette bulunmak, tuvalet ihtiyacını gidermek, işemek
dest beder kerdış: girişmek, başlamak
dest beder resayış: eli yetişmek, gücü yetmek
dest berdış xwu: 1)kavgada korkmayıp dövüşmek 2)(silah vb şeye) davranıp elini ona doğru götürmek
dest bere kerdış: girişmek, başlamak
dest bere resayış: eli yetişmek, gücü yetmek
destbesta/d: b. destbeste
destbeste/e: 1)eli (kolu) bağlı 2)başkasının egemenliğini kabul etmiş olan
destbê xwı : bizzat, kendi eliyle
dest bide kerdış: girişmek, başlamak
dest bide resayış: eli yetişmek, gücü yetmek
dest b1 dest: el ele
dest dayiş: elvermek, uygun olmak, sakıncası olmamak, hesabına gelmek

dest de bıyayine: elinde olmak

dest dı: satıŝta peşin, elde

dest dı bıyayış: 1)elinde (güeü-dahilinde, yetkisinde) olmak 2)elinde bulunmak

dest dı herrıkıyayıŝ: 1)elde silahın istemeyerek patlaması 2)elinden kaymak

dest dı mendış: 1)elinde kalmak 2)maiyetinde kalmak 3)satılmayıp elde kalmak

dest dı tebiŝıyayıŝ: elinde yakalanmak

dest dı tebiştış: elinde yakalamak

dest dı verdıyıŝ: elinde bırakmak (maiyetine terketmek)

dest dı wendış: (birisinin) yanında okumak, (birisinden) ders almak

deste/d: b. deştı

deste/e: 1)tutak, tutacak, sap 2)demet, deste

destek/e: destek

destek bıyayış: destek olmak, desteklemek

dest eştış: el atmak

destey: b. desta

destê Heqi: Tanrının izniyle

destê...nêgırewtıŝ: eli varmamak, yapmaya kıymamak

destê nımaji/e: sabahleyin, şafak vakti

destê şefaqi/e: şafak vakti, sabah erkenden

destê xwı berdış xwı : elini koynuna götürecek biçimde davranmak

destê xwı dayış: tarikatte bir şeyhin bir müride kendi manevi yetki-

sini vermesi

destê xwı henne nayış: 1)eline kına yakmak 2)bir şeye çok sevinmek

destê xwı pa nayış: 1)elini dokundurmak 2)vurmak 3)beğenmek, beğendiği şeyi göstermek

destê xwı pa nênayıŝ: karışmak, dokunmamak

destê xwı têpıstan kerdış: 1)ellerini koynuna sokmak 2)eli kolu bağlı olmak, bir şey yapamayacak durumda olmak

destê xwı tiro kerdış: 1)okşamak 2)elini sokmak, elini daldırmak

destê yewbinan gırewtış: 1)el ele tutuşmak 2)tokalaŝmak

destê yewbinan tebiştış: 1)el ele tutuşmak 2)tokalaŝmak

dest gırane dı bıyayış: eli (başkasının) yakasında olmak, hesap sormak

dest gınayış: eline ulaşmak,(ele) değmek

destgırêdaye/e: eli bağlı kişi, tutsak

destık-i: 1)tutaç, tutacak 2)kolluk, iş yaparken kola takılan kolluk

desti: evcil

desti bestış: 1)el bağlamak 2)elpençe durmak

desti çıwa gırewtış: eli değnek tutmak

desti-nuşte: b. destnıwışte

dest kerdış: 1)mastrübasyon yapmak 2)elle iŝarette bulunmak

dest kewtış: 1)ele geçmek,eline geçmek 2)bulunmak

3)yakalanmak

destki/e: mayasız yapılan ekmek
destmal-ı/d: mendil
dest nayış ser: 1)el koymak 2)elini üzerine koymak (b. dest ser nayış)
dest nêronayış: kavga veya çalışmada durmaksızın çabalamak, boyun eğmemek
destnıwışte/e: el yazması, elle yazılan
desto çep/e: 1)sol el 2)sol taraf
desto rast/e: 1)sağ el 2)sağ taraf
desto rast: b. desto rast
dest pa kerdış: başlamak (b. dest pey kerdış)
dest pey kerdene: başlamak, girişmek
dest pey kerdış başlamak, girişmek
dest pê kerdış: başlamak
destqol/e: kesik kollu, kolu kesik olan
destqolı/d: b. destqol
dest ra amayene: eline gelmek, eliyle beraber bir şeyin gelmesi
dest ra ameyış: elinden gelmek
dest ra dayenı: el uzatmak, yardımcı olmak
dest ra gırewtış: 1)elden almak, elinden almak 2)elden düşme eşyayı satın almak
dest ra herrıkiyayış: b. dest dı herrıkiyayış
dest ra nezih vejıyayış: elinden kaza çıkmak
dest ra sıyayış: 1)eline batmak 2)elinden çıkmak, gitmek 3)iş işten geçmek
dest ra vecıyayış: b. dest ra vecıyayış
dest ra vecıyayış: 1)elinden çık-

mak 2)iş işten geçmek, fırsat kaçırmak
dest ra vejıyayış: b. dest ra vecıyayış
dest ser kewtış: eli yatkınlaşmak, eli yatmak
dest ser nayış: 1)el koymak 2)elini üzerine koymak
destsıvık/e: el işlerini seri yapabilen
destsıvıkey: el çabukluğu
destsıvıkı/d: b. destsıvık
destteng/e: eli dar, maddi sıkıntı içinde olan
desttengey: el darlığı, eli darda olma
desttengı/d: b. destteng
destur dayış: terketmek
dest û lingı ra birıyayış: eli ayağı tutmaz olmak, eli ayağı tutmamak
dest û pay ra kewtış: eli ayağı tutmamak
destveng: 1)eli boş 2)silahsız, araçsız
destvengey: 1)eli boş olma 2)silahsız olma
dest xwı kerdış: kavgada boyun eğmemek, korkmadan gücünce vuruşmak, eli kalkmak
dest xwı ra verra dayış: 1)direnmemek, mücadeleyi bırakmak, karşı koymamak 2)kendisini boşlamak
des û çehar: on dört
des û dı: on iki
des û dıdı: on iki
des û heşt: on sekiz
des û hewt: on yedi
des û hire: on üç

des û hiyrê: on üç
des û jew: on bir (b. des û yew)
des û jû: on bir (b. des û yew)
des û new: on dokuz
des û panc: on beş
des û şeş: on altı
des û yew: on bir
des û zû: b. des û yew
deşaneyiş: 1)(ağaç ile ilgili kullanıldığında) silkmek 2)bir şeyin ucuyla dokunmak, dürtmek
deşeyiş: b. deşiyayiş
deşiyayiş: içine girmek, sığmak
deşmaj/e: b. desmaj
deşmaj herremıyayiş: 1)aptesi bozulmak 2)def'i hacette bulunmak
deşmaj ra: aptesli
deşta/d: dikilmiş olan
deşte/e: dikilmiş olan, dikili
deştenı: dikiş, dikmek
deştey: ovalık kesim
deş-ı/d: ova, düzlük alan
deşij/e: ovalı
deşijı/d: ovalı kız veya kadın
deş û beri: çöl, sahra
deva/d: dişi deve
deve/e: deve
deverdayiş: sarkıtmak, yere doğru sarkıtmak
deverdiyaye/e: sarkık
deverdiyayiş: sarkıtılmak, sarkımak, devrilmek
devıstış: içine atmak
dew: dev
de'wa/d: 1)dava 2)kavga
dewam: devam
dewam kerdış: devam etmek
dewar: sığır

dewar û bızı: sığır ve keçi sürüsü
dewe/d: köy
dewekı/d: 1)küçük köy 2)aşiret köyleri dışındaki köycük
dewesıyaya/d: tıkız, basılıp sıkıştırılmış olan
dewesıyaye/e: b. dewesıyaya
dewesıyayış: basılıp sıkıştırılmak, tıka basa dolmak
dewesnaya/d: basılıp sıkıştırılmış olan
dewesnaye/e: b. dewesnaya
dewesnayış: bastırıp sıkıştırmak, tıka basa doldurmak
dew-ı/d: köy
dewij/e: köylü
dewijey: 1)köylülük 2)aynı köyden olma durumu, hemşehrilik
dewijı/d: köylü (kız veya kadın)
dewısınayış: b. dewesnayış
dewız/e: b. dewij
dewl/e: deriden yapılmış kova (b. dowl)
dewlçe/e: küçük deri kova
dewletı/d: 1)devlet 2)maddi olanak, maddi varlık
dewletı gurıyayış: şanslı işlemek
dewm/e: devamlılık durumu, tahammül
dewqa baci: etrafında dönüp durma, baş dönmesi
dewqa baci kerdış: 1)etrafında dönüp durmak 2)mecaz olarak: çok dolaşmak
dewqa...şıyayış: başı dönmek, baş dönmesi
dewqı/d: ekmek sacı
dewqı/d: baş dönmesi
dewr/e: 1)zaman, devir 2)dönme

3)aktarma, devir
dewran/e: devran
Dewrişcemalan: Dersim'de yaşıyan bir aşiret
dewr kerdış: 1)devir yapmak, tam dönmek 2)hatmetmek, okuyup bitirmek 3)(başkasına) devretmek
dewrêş/e: derviş
dewrêşek/e: gezginci derviş
dewrna: 1)bir kere daha 2)başka bir devir
dews: basma, sıkıştırma, basınç
dewseyiş: b. dewesiyayış
dewsnayış: b. dewesnayış
dewuj/e: köylü (b. dewij)
dewûz/e: köylü (b. dewij)
dexeriyayış: üzgünce düşünmek, üzüntülü olarak dalmak
dexireyış: b. dexeriyayış
dexl: buğday-arpa veya buğdaydarı gibi tahıl karışımı
dey/e: o, onun
dey: ta (uzakta)
deyamış bıyayış: dayanmak
deyax kerdış: dayanmak
deyax wardış: dayak yemek
deye/e: çıkıntı, çentik, kert, yiv
deyeyin/e: yivli
deyira kay/d: oyun havası
deyira yê beyiş: türküsü olmak, dillere destan olmak
deyira zerrı/d: aşk türküsü, sevda türküsü
deyirı/d: türkü, ağıt, ezgi
deyirı eştiş ser: (üzerine) türkü yakmak
deyirı vetiş: türkü yakmak, türkü uydurmak
deyirı vıstiş ser: (üzerine) türkü

yakmak
deyış: 1)görmek 2)bulmak
deykı/d: anne (b. dayke)
deyhı/d: tülbent
deyn/e: borç
deyndar/e: borçlu
deyndarey: borçluluk
deyn kerdış: borç etmek, borçlanmak
deyra: bol, derya gibi
deyrbaz/e: türkücü, ses sanatçısı, türkü söyleyen
deyrbazey: türkücülük, ses sanatçılığı
deyr-ı/d: türkü (b. deyirı)
dey ri: ona (eril için kullanılır), bazı yörelerde "cı ri", "yê ri", "jey ri", "ey ri" biçiminde kullanılır
dey ri apey dayış: verilmesi gereken şeyi vermemek, esirgemek
dey ri bar beyiş: 1)önemsemek 2)yük olmak
dey ri bede geyrayış: -e bahane aramak
dey ri beder ameyiş: fırsat çıkmak, rastgelmek
dey ri bere ameyiş: fırsat çıkmak, rastgelmek
deyri bere geyrayış: -e bahane aramak
dey ri beyiş: b. dey ri bıyayış
dey ri bıyayış: 1) -e yaramak 2)çocuğu olmak 3)uygun olmak
dey ri decayış: 1)birisine acımak 2) -e üzülmek
dey ri derd beyiş: yüreğine dert olmak
dey ri derd kerdış: (başkasının) yüreğine dert etmek

dey ri derzini pa nêkerdiş: tırnağına değmemek (başkasına nisbetle çok değersiz olmak)

dey ri deyiş: (birisine) bulmak

dey ri duz kerdış: birisinin foyasını düzeltmek

dey ri 'etirıyayiş: (birisi veya bir şey için) üzölmek, üzerine titremek

dey ri 'eyan bıyayiş: (kendisince) bilinir olmak, ayan-beyan olmak

dey ri mal bıyayiş: 1)(ona) mal olmak 2)mülkiyetine geçmek

deyri mendış: 1)ettiğı yanına kalmak 2)kendisine miras kalmak

dey ri pardax kerdış: foyasını düzeltmek

dey ri qe: umurunda olmama, tınmama

dey ri tepa dayiş: b. dey ri apey dayiş

dey ri verdayiş: yanına komak, yanına bırakmak

dey ri wayırı kerdış: birisine sahip çıkmak, arka çıkmak, -e bakmak

dey ri wayir vejıyayiş: -e sahip çıkmak

dey ri werey geyrayiş: birisi için üzölmek, -i düşünmek

dey ri yew ber abıyayiş: ... için bir yol bulunmak, bir çaresi bulunmak, fırsat çıkmak

dey ri yew-dı qali kerdış: -e bir kaç laf etmek (hakkından gelmek), gerekeni yapmak

deyşte/d: ova (b. deştı)

deyyus/e: deyyus

deyyusey: deyyusluk

dez/e: b. dej

deza/e: amca oğlu

dezge/e: tezgah

dê/e: o

dêb/e: dev

dê dayine: çevirmek (b. tadayiş, dim dayiş)

dêdiqodu: dedikodu

dêke/d: büyük anne, anne

dêkı/d: ebe, doğum yaptıran kadın

dêlı/d: başka yere götürmek veya bekletmek üzere, kesilen asma dalına dizilen üzüm

dêmarri/d: üvey anne

dêmax: demek ki

dêr: türkü (b. dêrı, deyrı)

dêre/e: kilise

dêrı/d: b. deyrı

Dêrsım: Tunceli yöresinin eski adı

dêrsım: inatçı, katı kişı

dês/e: duvar

dêw/e: dev

dêw/e: dev

dêw: köy (b. dewe)

dêza: çömlek, küp, testi

dêzı/d: çömlek, küp

dêzı/d: 1)büyük ot, ekin veya yaprak yığını 2)dizi, küme

dêzı kerdış: 1)yığmak 2)dizmek

dêzıkı/d: çömlek

dı: iki

dı: haydi (b. de)

-dı: -de (ismin -de hali), içinde

dıbare/e: dubara, hile (b. dubare)

dıbxaxı/d: sepicilikte kullanılan madde, sepi

dıbxaxı kerdış: sepilemek, ta-baklamak

dıberı/d: 1)dubara, hile, ikili tuzak 2)dokuztaş vb. oyunlarda çifte yönlü olumlu oyun şansı elde etme durumu, iki kapılı

dı bı dı: ikişer ikişer

-dı boylı kerdış: belli etmek, çıkartmak

dıcem: iki öğün yemek

dıcey: iki parça, iki bölüm (b. dıjey)

dıcey kerdış: ikiye ayırmak, yarılamak (b. dıjey kerdış)

dıcnı/d: yağmur

dıdan/e: b. dından

dıdên: ikinci, ikincisi

dıdı: iki

dı dı: ikişer ikişer

dıdı dıdı: ikişer ikişer

dıdın: ikinci, ikincisi

dıdon/e: b. dından

dıfek/e: 1)iki ağızlı 2)iki tarafı keskin 3)kazma

dıgam: iki adım uzun atlama

dıgam perrayış: iki adım atlamak

dıgırewta/d: 1)yumuk, yumulu olan 2)kapalı, örtük

dıgırewte/e: b. dıgırewta

dıginayış: yummak, kapatmak, örtmek

dıgırıyayış: yumulmak, kapanmak, örtülmek (b. dugırıyayış)

dıgırotış: b. dugırotış

dıgoşe/e: iki köşeli

dıgrota/d: b. dıgırewta

dıgrote/e: b. dıgırewte

dı-hire: iki-üç, birkaç

dıhır-ı/d: öğle zamanı (b. dehire)

dı-hiri: b. dı-hire

dıje/e: kirpi

dıjey: iki parça, iki bölüm

dıjey bıyayış: ikiye ayrılmak, iki parça şeklinde bölünmek, yarılanmak

dıjey kerdış: ikiye ayırmak, yarılamak

dıjna/d: b. vay dıjna

dıjını/d: yağmur (b. dıcnı)

dıjını/d: un, yağ ve tuzdan yapılan bir yemek

dıkan/e: dükkan

dıkançı/e: b. dıkandar

dıkançıyey: dükkancılık, bakkallık

dıkandar/e: dükkancı, bakkal

dıkekı/d: 1)basamak, seki 2)çıkıntı

dıkı/d: 1)basamak, seki 2)çıkıntı

dıkuluk/e: ibibik kuşu

dıla: iki kat, iki misli

dılap-a/d: damla

dılavekı/d: dolapçık, küçük dolap

dılavı/d: dolap

dılbêr-ı: çınar ağacı

Dıldıl-ı/d: b. Duldulı

dıldı/e: b. dından

dıldon/e: b. dından

dılejg: çatallı, çift uçlu (hançer vb)

dıletı/d: ikiz

dılla: iki kat

dılule: çifte (çift namlulu tüfek)

dım: 1)arka 2)sonra 3)kuyruk

dıma: 1)sonra 2)ardısıra 3)arkasından

dıma geyrayış: 1)ardısıra (peşinde) dolaşmak 2)birisiyle metres hayatı yaşamak

dıma kewtış: peşine düşmek, peşisıra gitmek

dıma şeyiş: b. dıma şıyayış
dıma şıyayış: ardından gitmek, izlemek
dımbılık: b. dumbılık
Dımbılı: Baykan yöresindeki Dımıliler (Zazalar) kendilerine Dımbılı derler (b. Dımılı)
dımdım: yılbaşı eğlencesi ve bu eğlence sırasında söylenen tekerleme
dımduz: dümdüz
dıme: 1)arka, arkasına; ardından, peşinden 2)sonra
dımê/e: 1)koyun veya koç kuyruğu 2)kuyruk yağı
dımgoşa/d: b. dımgüşü
dımgüşü/d: yabaya benzeyen çatalı bir araç olup harman, ot, diken vb. işlerde kullanılır
dımı: peşinden, ardından
dım-ı kewtış: 1)peşine düşmek 2)üstüne düşmek, üzerine düşmek
Dımıl: Zaza, Dımıl
Dımılı: 1)Zaza 2)Zazaca, Zaza Lehçesi
Dımılki: Zazaca, Zaza Lehçesi
dım nayış: 1)koyalamak 2)peşine düşmek
dımo/e: b. dûman
dımpıstıke/d: kırkayak
dına: iki tane daha
dından/e: diş
dındanê kursı/e: azı diş
dından fek dı nêmendış: bütün dişleri dökülmek, ağzında diş kalmamak
dındani har bıyayış: dişleri kamaşmak
dındani qırçnayış: dişlerini gıcır-

datmak
dındani sexênayış: diş bilemek
dından vetış: diş çıkarmak
dından vıstış: diş dökmek, diş dökülmek
dındû/e: b. dından
dıng: "ding" diye çıkan ses
dınya/d: dünya
dınya xwı 'bedelnayış: vefat etmek
dınya xwı vıyarnayış: vefat etmek
-dı pêçi tadayış: (birisini) aşırı derecede ezmek, sıkmak
-dı qali kerdış: ...ile konuşmak
dıqat: iki kat, iki misli
-dır: de (isimin -de hali), içinde, ile
dırbet/d: yara
dırbetın/e: yaralı
dırdır: dırdır, kuru kalabalık
dıremı/d: dirhem, çok az
dıremıtı/d: dinamit
dırewtı /d: biz
dıreyış: yırtılmak
dırı: iki yüzlü (eşya için kullanılır)
dırıke/d: b. dırrıkı
dırıyayış: yırtılmak
dı ri: ona
dırnayış: yırtmak
dırrabıyaye/e: kopuk, kopan, kesilmiş olan, ayrılan
dırıra bıyayış: kopmak, ayrılmak, kesilmek
dırrakerde/e: koparılmış, kesilmiş olan
dırıra kerdış: koparmak, ayırmak, kesmek
dırrata/d: yırtık olan, yırtılan
dırrate/e: yırtık olan, yırtılan

dırreya: b. dırrata
dırreya/e: b. dırrate
dırreyiş: yırtılmak
dırrıkêl-ı/d: böğürtlen ağacı
dırrıkı/d: böğürtlen
dırrıkın/e: yapışan, yapışkan, di-
kenli olup batan
dırrıyaya/d: yırtılan, yırtık
dırrıyaye/e: yırtılmış olan, yırtık
dırvet: b. dırbet
dırvetın/e: b. dırbetin
dıs: cins, tür, çeşit
dısare/e: iki başlı
dıseme: b. dışeme
dısembe: b. dışembe
dısere/e: 1)iki başlı 2)iki uçlu
dı sey: iki yüz (200)
dıskınayış: yapıştırmak
dısmalı/d: mendil (b. destmalı)
dısmen/e: düşman
dısmenên: düşmanlık
dısmenêni: düşmanlık
dıstari/d: el değirmeni
dışax/e: iki dallı, iki çatallı
dışembe/e: pazartesi
dışeme/e: b. dışembe
dışıme/e: b. dışembe
dışmen/e: düşman
dışmenayi: düşmanlık
dışmen bıyayış: düşman olmak
dışmen erinayış: düşman edin-
mek, başkasını kendisine düşman
etmek
dışmeney: düşmanlık
dışmeney kerdış: düşmanlık güt-
mek, düşmanlıkta bulunmak
dışmeni/d: düşman
dışmiş bıyayış: düşünmek
dışnış bıyayış: b. duşmiş bıyayış

dıveng/e: çift ses, çift ses çıkaran,
yankılı ses
dıvisti: kırk
dıvisti û des: elli
dıwar/e: aşağı, alt
dıwês: on iki
dıwwıs: b. duyyes
dıyayını: görmek, bulmak
Dıyerbekır: Diyarbakır
dıyes/e: duvar (b. dês)
dıyın/e: ikinci
dıyını/d: ikinci, ikincisi
dıyın/e: ikinci
dıyine/d: ikinci, ikincisi
dızd/e: hırsız
dızdek/e: hırsızca işler yapan,
hırsız
dızdeni: hırsızlık
dızdey: hırsızlık
dızdey kerdış: hırsızlık yapmak
dızdı/d: hırsız (kız veya kadın)
dızdi: hırsızlık
dızı/d: kale
dızıkı/d: kalecik, küçük kale, kale-
ye benzeyen yer
dızınayış: çalmak
di/d: o, ona
diane/e: torba veya çuval vb. ağzı
diar/e: b. diyar
dıgrote/e: b. dıgırewte
dıgrotış: yummak, kapatmak,
örtmek
dik/e: horoz
dıkı/d: nine (b. dêke)
dıkı/d: ebe (b. dêkı)
dikleyr/e: küçük yaştaki erkek
keklik veya horoz
diko/e: horozlanan kişi, horoz gibi
olan

dikşır: 1)horoz dövüşü
2)tarafı kızıtırıp birbirine saldırtmada şaka yollu "dövüşünüz!" anlamında kullanılan bir sözcük
dilbaz/e: güzel konuşan
dilberı/d: dilber
dillımı/d: dilim, parça
dillım kerdış: dilimlere ayırmak, paramparça etmek
dim dayış: çevirmek, ters katlamak
dim deyayış: devrilmek
dimlaşt: ters (giyecek vb. için kullanılır)
din/e: din
dina: iki tane daha
dina/d: dünya
dina 'alem: dünya alem
dina bêro pêser: "dünya bir araya gelse", "ne olursa olsun", "her şeye rağmen olmaz" anlamlarında kullanılan bir deyim
dina dar dı: yeryüzünde, hiç bir zaman
dinalık: dünyalık, dünya için
dina vajo: "kim derse desin", "isterse herkes söylesin", "her şeye karşın" anlamlarında kullanılan bir deyim
dina xwı bedelnayış: geçinmek vefat etmek
dina xwı nêdiyayış: rahat yüzü görmemek, fırsat bulamamak
dina xwı viyarnayış: vefat etmek
dinc: sıhhatli, dinç
dindar/e: dindar, dinine bağlı
dindarey: dindarlık, dine bağlılık
din deyayış: devrilmek
dine: onlar, onların

dinemitı/d: dinamit
dini: onlar
dini: dini, dinsel
dinû: onlar, onların
diqet: dikkat
di ra: ona, ondan
diregı/d: direk
di-rê: b. dı-hire
ditış: görmek
diwan/e: 1)huzur, divan.2)üzerine oturulan divan, divanlık
diwanê herb: divan-ı harp
Diwanê Hûmay: Tanrı divanı, Allah'ın katı
diyar/e: 1)yukarı 2)üst 3)diyar
diyarê xurbet/e: gurbet diyarı
diyaya/d: görülmüş olan, görülen
diyaye/e: b. diyaya
diyayış: 1)görmek 2)bulmak
diyene: ikinci, ikincisi
diyeyiş: görülmek
diyine: ikincisi
do: daha çok Siverek ağzında fiil çekiminde gelecek zamanla ilgili yahut olasılık ifade etmek için kullanılan bir sözcük (**o do bêro:** o gelecek)
do/e: ayran (b. dû)
docık: düdük
dodo/e: bir kuş adı
dolabı/d: dolap
dolavı/d: b. dolabı
dolbendı/d: tülbent
dolçe/e: bakraç, deri kova
dolço/e: şapşal, "ağız açık ayran delisi" anlamında kullanılan bir sözcük
dolı/d: 1)vadi, çukurluk alan 2)göl
dolımı/d: kere, kez (b. donımı)

dolma/d: dolma
dom: b. dewm
doman: çocuk
domaney: çocukluk
domare/e: b. dormare
domarı/d: b. damarı
domdar/e: devamlı, devam eden
dome/e: b. dame
domen: b. doman
domon: çocuk (b. doman)
domoneni: çocukluk
donımı/d: 1)kere, kez 2)dönüm
 3)gidiş geliş, sefer
donımı: bir kere, bir gidiş geliş
donımına: bir kere daha, bir gidiş-geliş daha
dool: b. dawulı
dopol/e: öte yan, öte taraf, arka taraf, karşı taraf
dor: 1)etraf 2)o yan, o taraf
dor: sıra, oyunda el
doranı dekewtış: midesi boşalmak, çok acıkmak
do ra tıpiya: ondan sonra
dorı/d: 1)kere, kez 2)gidiş geliş, sefer
dorı/e: testi
dorı/d: büyük küp
dorı/d: sıra, oyunda el
dorıkı/d: küp, büyük çömlek
dorıkın/e: konik, elips biçiminde olan
dorıkını/d: b. dorıkın
dorımı/d: 1)kere, defa 2)gidiş geliş, sefer
dori: testi
dormale/e: etraf, çevre
dormar/e: etraf, yöre, çevre, civar
dormare/e: b. dormar

dormare pıro girewtış: etrafını kuşatmak, etrafını çevirmek
dorme/e: b. dormar
dorme...guretene: çevresini kuşatmak
dor û dormare: etraf, çepeçevre
dos: b. doş
dosera: sabahleyin erkenden, tan vakti (b. dosere ra)
dosere ra: sabahleyin erkenden, tan vakti
dost/e: dōst
dost bıyayış: dost olmak
dostey: dostluk
dostı/d: dost (kadın), yar, metres
dosya/d: dosya
doş: omuz
doş: yamaç, sırt
doş bıyayış: dönmek, dolaşmak, sendelemek
dōšek/e: dōšek
doş-i: omuz (omuzlar)
doş kerdış: döndürmek, yönünü çevirmek
dot: öte, karşı yaka
dotış: sağmak
dover: öte yan, karşı taraf, o taraf
dowl/e: deriden yapılmış olan kova (b. dewl)
dowlçe/e: b. dewlçe
dowletı/d: devlet
dowm/e: b. dewm
dowqa baci: b. dewqa baci
dowqa baci kerdış: b. dewqa baci kerdış
dowqa... şıyayış: b. dewqa...şıyayış
dowqı/d: b. dewqı
dowr: b. dewr

dowran/e: b. dewran
dowriya: devriye
dowr kerdış: 1) döven dövme esnasında öküzlere (hayvanların) yönünü geriye doğru ters çevirip dış taraftaki öküzü iç tarafa almak 2) devretmek, tekrar gözden geçirmek 3) başkasına devretmek
dowsnayıŝ: b. dewsnayış
doxan/e: doğan (kuşu)
doxız/e: domuz
doxızı/d: b. doxız
doxtor/e: doktor
doxtorı/d: bayan doktor
doyin/d: ayran çorbası
doyin/e: ayranlı
du: iki (b. di)
dubare/e: dubara, hile
dubare kerdış: dubara yapmak, hile yapmak
dubrı/e: arka
duc: b. têj
due/e: ayran (b. do)
dueŝ: yamaç, tepe sırtı (b. doş)
dugel: b. duyel
duğırıyayıŝ: kapanmak, yumulmak, örtülmek
duğırotıŝ: yummak, kapamak, örtmek
duginayıŝ: kapamak, yummak
dukan/e: dükkân
Duldulı/d: Hazreti Ali'nin Döldül adındaki atı
dulık/e: bakraç, küçük su kabı
duma: ardından, peşinden, sonra
duman/e: duman
dumbılık-ı: dümbelek, bir çeşit trampet, küçük davul
dumılbaz/e: davul çalan kişi

Dundule/d: b. Duldulı
dunık: kiler
dunya/d: dünya
durbun/e: dürbün
durey: uzaklık
durıke/d: ağıt, ninni
durıknayıŝ: kendi kendine türkü söylemek, ninni söylemek, ağıt söylemek
durıknayox/e: ninni söyleyen, ağıt söyleyen
durıknayoxı/d: b. durıknayox
durıst/e: dürüst
durıst bıyayış: 1) dürüst olmak 2) düzenli olmak, düzenlenmek
durıst kerdış: 1) dürüst olmasını sağlamak 2) düzene koymak
duri: uzak (**duri ra veyve weş o:** uzaktan davulun sesi hoş gelir)
duri kewtış: uzaklaşmak, ayrılmak
duri mendış: uzak kalmak
duri vındertış: uzak durmak
duri vıstış: uzaklaştırmak
durırikêh/d: b. dırıkêh
durust/e: dürüst
Durzi: Dürzü
durziyey: dürzülük (kurnazlık, hınzırlık anlamında kullanılır)
dus: 1) gibi, benzer 2) çeşit, tür, cins
dusaye/e: yapışık, yapışmış olan
dusayış: yapışmak
dusayış pa: b. pa dusayış
dusmale/e: mendil (b. destmal-ı)
dusmalı/d: b. destmal-ı
dusmen/e: b. duşmen
dusnaye/e: yapıştırılmış olan, yapışık
dusnayış: yapıştırmak

dust/e: hiza, seviye, aynı boy veya büyüklükte
duşenbe/e: pazartesi (b. dişembe)
duşmen/e: düşman
duşmeney: düşmanlık
duşmenı/d: b. düşmen
duşmiş: düşünce, anlayış
duşmiş bıyayış: düşünmek
duta/e: sağılmış olan
dutış: sağlamak
duwar: b. diwar
duwe/e: ayran (b. do)
duwel/e: yabancı devlet ya da ülke
duwes: on iki
duy/e: duman
duy dayış: tütsülemek
duye/e: is
duyel/e: yabancı devlet veya ülke (b. duwel)
duyes: on iki
duyeseş: iki yüz (200)
duyesın/e: on ikinci
duyesını/d: on ikinci, on ikilik
duyın/e: dumanlı
duy kerdış: duman çıkarmak, tütmek
duysey: iki yüz (200)
duyseyını/d: iki yüzlük, iki yüzüncü
duy vetış: tütmek, tüttürmek
duyyes: b. duyes
duyyesın/e: on ikinci
duyyesını/d: on ikinci
duz: düz
duzaduz: 1)dümdüz 2)doğrudan doğruya, direkt
duz bıyayış: düz olmak
duzd/e: hırsız (b. dızd)

duzdey kerdış: hırsızlık yapmak
duzdı/d: b. duzd
duzdkanı: hırsızca, hırsızvari
duzdki: hırsız gibi, hırsızvari
duze: düzlük
duzgun/e: 1)dolgun, semiz, şişman 2)sağlığı yerinde olan
duzgun bıyayış: 1)dolgun olmak, semiz olmak, semizleşmek 2)sağlığı yerinde olmak
duzguncy: 1)semizlik, şişmanlık, dolgunluk 2)sağlıklılık
duzgunı/d: b. duzgun
duz kerdış: 1)düzlemek 2)düzeltelemek, birisinin foyasını düzeltmek
duzmeydan: apaçık, açıkça, ortalıkta, doğrudan doğruya
duzraşte/e: 1)apaçık 2)meydan, ortalık
duz û rast: dümdüz
dû/e: ayran
dû/e: duman
dûdû: bir kuş adı
dûman/e: duman
dûn: duman
dûrı/e: testi
dûrı/d: büyük küp
dûri: uzak
dûri bıyayış: 1)uzak olmak 2)hicran 3)ilişkisi olmamak
dûy/e: duman
dûy dayış: tütsülemek, dumanlandırmak
dyês/e: duvar (b. dês)

E

e: evet

e: b. ez

'eba/d: aba

eba/d: ebe (b. dëki)

'Ebbasi: Abbasi soyundan gelen

ebe: ile (b. ebi)

ebed: son, nihayetsiz, hiçbir zaman, ebed

ebedi: sonsuz, sonsuza dek kalıcı, ebedi

ebediyyen: ebediyyen, sonsuza dek

'ebênayış: sokuştürmek

ebi: ile

'ebre/e: tartıda dara

'ecayib: acayip, hayret verici olan

'eceba: acaba

ecel/e: ecel

'eele/e: acele

'eele biyayış: acil olmak

'eele kerdış: acele etmek

'Ecem: Acem, İranlı

'ecemi: acemi

'ecemiyey: acemilik

'ecêba gıranı: çok tuhaf, garip

'ecêbı/d: acayip, tuhaf

'ecêb mendış: hayret etmek

'ecız/e: aciz

'ecız biyayış: bıkmak

'ecizey: acizlik, bıkkınlık

'ecizeyiş: b. 'ecızıyayış

'ecızıyayış: usanmak, bıkmak, yorulmak

'ecız kerdış: bıktırmak, usandırmak

'ecıznayış: bıktırmak

ecme'in: hepsi

ecnebi: yabancı, ecnebi, gayri müslim

ecnebiya: yabancı ülkeler

ecr/e: günah, vebal

ecr antış: 1)ahını çekmek

2)günahının cezasını çekmek

ecr dayış: günahının veya suçunun cezasını çekmek

'ecur-ı: acur

eczaci: eczacı

eczaxane/e: eczane

'eçı/d: bir çocuk oyunu, ebe, körebe

'eçı: (çocuk dilinde) vurma

'eçı kay kerdış: ebe (oyunu) oynamak

'eçı kerdış: (çocuk dilinde) vurmak

'eçı kerdış: b. 'eçı kay kerdış

eda kerdış: yerine getirmek, ödemek, eda etmek

'edalet/e: adalet

'edalı/d: 1)mart-nisan aylarına raslayan bir ay adı 2)gelincik çiçeği

ede: behey, seni..., ulan!

edeb/e: edep, terbiye

edebsız/e: edepsiz, terbiyesiz (b. bêdebe)

edebdê xwı ra vındertış: haddini bilmek, olgun davranmak

'edelıyayış: durdurulmak, bekletilmek

'edelnayış: durdurmak, bek-

letmek

'edet/e: adet

'edetan ra teber: alışılmışın dışında

'edetan ra vete/e: alışılmışın (gele-
neklerin) dışında, acıyıp

'edeti: normal, usüle uygun, mü-
kemmel

'edet kerdış: alışmak, adet
edinmek

'edet ra vete/e: b.'edetan ra vete

'edı: inekler için ad olarak kullanı-
lan bir sözcük

'edileyiş: b. 'edeliyayış

'edılınayış: b. 'edelınayış

'edız/e: aciz (b. 'ecız)

'edızayış: b. 'edızıyayış, 'ecızıyayış

'edızıyayış: yorulmak (b. 'eci-
zıyayış)

'edle/e: b. 'ezele

'edliya/d: adliye

'edû/e: düşman

ee: 1)evet, tabii 2)"aman", "amma-
da yaptın", "olmadı" anlamların-
da kullanılan bir ünlem

ee da: 1)tamam, anlaşıldı 2)"yok
canım", "öyle mi?" anlamlarında
kullanılan bir söz

ehli/e: ehl, ahali

'ef/e: af

efal: davranışlar, hareketler

'ef bıyayış: affedilmek, affo-
lunmak

efendi/e: efendi

'eferım: aferin, bravo

'efi ver kewtış: affa uğramak

'efiyet/e: afiyet, sağlık, esenlik

efkar kerdene: efkarlanmak,
üülmek

'ef kerdış: affetmek, bağışlamak

eflatun: değerli

eftanayış: cesaret etmek, yapabil-
mek (b. efterayış)

efterayış: korkmamak, cesaret et-
mek, yapabilmek

'efû: af

'efû kerdış: affetmek

eger: eğer

egerse: şayet, eğer

egersow: şayet, eğer

'egit/e: yiğit

'egitey: yiğitlik

ehali/e: ahali

'ehbab/e: ahabap

'ehbabey: ahabaplık

eh?: "ya, öyle mi?", "yok canım",
"hadi ordan sen de!" anlamların-
da kullanılan bir soru sözcüğü

ehēh: "olmadı", "hoppala", "hay-
di bakalım!" anlamlarında kulla-
nılan bir ünlem

ehende: bunca, bu kadar

ehendı: bunca, bu kadar

ehendına: bu kadar daha, bir o ka-
dar fazla

ehl/e: ehil

ehlaq/e: ahlak

ehlen sehlen: başkasıyla görüşü-
lünce, sevinç belirtmekte kullanı-
lan Arapça bir söz

ehlē kitab: Yahudilik, Hristiyan-
lık ve Müslümanlık Dinlerinden
birine mensup olan (Tevrat, Ze-
bur, İncil' ve Kur'an'dan birine
inanın)

ehli/e: ahali

ehli cenneti: cennetlik olan

ehli cınnet: b. ehli cenneti

ehli islam: İslam Dinine mensup olan, İslam toplumu
ehli kitab: b. ehlê kitab
ehli perda/d: 1)günahtır diye er-
gin yaştaki erkeklere görünmeden
yaşayan ve bu nedenle sürekli evde
(perde arkasında) kalan kadın
2)mecazi olarak: sakınan, utangaç
ehli perde/e: utangaç, sakınan,
dindar
ehli perdeyey: utangaçlık, çekin-
genlik, dindarlık (b. ehli perde)
ehli sunnet: Sünni denilen Hane-
fi, Şafii, Maliki, Hanbeli Mezhep-
lerinden birine mensup olanlar
ehliyet/e: yetki belgesi, ehliyet
ehmeq/e: ahmak
ehmeqey: ahmaklık
ehmeqı/d: ahmak (kız veya kadın)
ejdad/e: soy, atalar, sülale, ced
ejdeha/e: ejderha
ejdiha/e: ejderha (b. ejdeha)
ejne/e: doymamacasına çok yiyen
ejnebi: b. ecnebi
ek: b. eke
eke: şayet, eğer
e kerdış: 1)kabul etmek, onayla-
mak 2)kız istemeye gidildiğinde
kızın ebeveyninin kızlarını evlen-
dirmeyi kabul etmeleri
ekı: şayet, eğer
'ekıs/e: aksi, ters, inatçı (b. 'eks)
ekısew: şayet, eğer
'ekıs geyrayış: 1)ters gitmek, inat
etmek 2)zıddına davranmak
'ekıs kerdış: inat etmek
ekl/e: tad
'eks/e: 1)ters, aksine davranan
2)inatçı

ekseri: çoğunlukla, genellikle
ekseriya: çoğunlukla, genellikle
'eksê...şiyayış: zıddına davran-
mak, -nin dediğinin tersini
yapmak
eksıg/d: kadın
'eksi: 1)inatçı, geçimsiz, huysuz
2)ters, zıt
eksow: şayet, eğer
'elameti/d: alamet, belirti
elawıtış: yağurmak
elawıyayış: 1)yoğrulmak 2)mecaz
olarak: mahvolmak
elawnayış: yağurmak
'elbane/e: tef
'elbaneçi/e: tef çalan kişi
'elbekı/d: tahtadan yapılan bir çe-
şit kova
'elbı/d: tahtadan yapılan bir çeşit
kova
'elbıkı/d: b. 'elbekı
elbısım/e: ipek, ibrişim
elbısmên: ipekten yapılan, ipek
mamülü
'elbûne: b. 'elbane
'elefranga: alafanga, Avrupa işi,
Hıristiyan (Avrupa) alışkanlıkları
'elektirik: elektrik
'el'elo: hindi
'elem: (çocuk dilinde) sövgü ola-
rak kullanılan bir sözcük
elem/e: özlem acısı, manevi acı
Eleman/e: Alman
el-eman: illallah, yaka silkme
Elemanki: Almanca
'elem bıyayış: mahvolmak
'elem'eşkara: apaçık
elem kerdış: özlemek, özlemini
çekmek

eleqe/e: ilgi, alaka
eleqedar/e: ilgili, ilgilendiren
eleqedar bıyayış: ilgilenmek
eleqedarey: ilgilenme, ilgili olma durumu
'ele-texmin: tahmini olarak
'eleturka: alaturka, Osmanlıların veya Müslümanların yaşayışına göre
'Elewi/e: Alevi
'Elewiye: Alevilik
'leyh: aleyhine, aleyh, karşıt
'leyhiselam: "ona selam olsun" anlamına gelen Arapça bir ibare olup daha çok peygamber vb. din büyüklerinden birinin adı geçince kullanılır
'leykumsılam: aleykümselam
'leyla kırı/d: b. 'leyli
'leyli/d: devekuşu
elfaba/d: alfabe
elfatiha: 1)hazır bulunanları Fatiha suresi'ni okumaya davet etmek için söylenen bir sözcük 2)bir işin bitimi
elhasıl: sonuç olarak, hasılı, velhasıl
'elım bıyayış: mahvolmak (b. 'elem bıyayış)
'elım kerdış: mahvetmek
elifba/d: alfabe
eliyet/e: b. ehliyet
elhemdulilla: elhamdülillah, Allaha şükürler olsun
Ella/e: Allah
ella: (çocuk dilinde) uyuma
ella kerdış: (çocuk dilinde) uyumak
Ellat'ala/e: Allahu teala, yüce

Allah

Ellay sineni: Allahını seversen, lütfen
'elle: üzüm vb. ürünleri taşımakta kullanılan çok büyük ve kulpsuz olan sepet
'eletiriki/d: 1)elektrik 2)pille çalışan el feneri
em-: "bu" anlamına gelen ve daha çok zamanla ilgili olan bazı sözcüklerin başına gelen bir önek (emşo: bu gece)
eman: 1)aman, lütfen, ne olur 2)sakin 3)illallah (bıkkınlık ve kaçınma isteğini belirtirken kullanılır) 4)aman dileme, şikayetçi olma
Ella emana xwı imani sero bıgıro: "Allah canını (canımı) zamanında alsın" anlamında kullanılan bir deyim
emaneten: emanet olarak
emaneti/d: emanet
emaneti bıyayış: (bir şey) emanet olmak, emanet edilmek
emanet kerdış: emanet etmek
eman-hewar: "ne olur", "lütfen" anlamında yakınma ve dilek ifadesi
eman kerdış: illallah etmek, usanmak, bıkmak
eman-yeman: b. eman-hewar
'emar/e: b. 'embar
'emaret/e: b. 'emelet
'emaz/e: b. embaz
'embar/e: anbar
embaz/e: arkadaş
embazey: arkadaşlık
embazey kerdış: arkadaşlık yapmak, arkadaşlık etmek

embazı/d: arkadaş (kız veya kadın arkadaş)

'embırıla: tüylü yaprakları ve kekremsi tadı olan bir bitki

'emcê/d: amca karısı (hitap ederken kullanılır)

'emcı/d: amca karısı (b. 'emcini)

'emcıkı/d: 1)amca karısı 2)hala

'emcini/d: amca karısı

emegdar/e: emektar, emekçi

'emel/e: ishal, iç sürmesi

'emel/e: iş

'emela/d: işçi (kız veya kadın işçi)

'emel bere kerdış: -e güvenmek

'emel bide bıyayış: -e güvenilmek

'emel bide kerdış: -e güvenmek

'emel pey bıyayış: -e güvenilmek

'emel pey kerdış: -e güvenmek

'emele/e: işçi

'emelet/e: ameliyat

'emeleyey: işçilik, amelelik

emeni: ayakkabı (b. yemeni)

'emê/d: hala (babanın kızkardeşi-ne hitap ederken kullanılır)

'emı/d: hala

'emıkı/d: hala

emın: şey, nesne

'emır/e: yaş, ömür (b. 'umır)

emır/e: emir

emırber: emireri, subayların özel buyruğu altındaki er

'emirdê 'Uji ra: çok yaşlı ('Uj'un yaşıtı)

'emır dı: hiçbir zaman, hayatta

'emırıyayış: b. key mı 'emırıya

emır kerdış: emretmek

'emır kerdış: yaşamak, ömür geçirmek

'emırkırr/e: kısa ömürlü

emırname/e: emir belgesi

'emır vıyarnayış: ömür geçirmek, yaşamak

'emıza/e: hala oğlu

emin: 1)güvenen 2)güvenilir olan

'emkeyna/d: hala kızı

emlak: 1)taşınmaz mal (tarla vb)

2)emlak vergisi

emniyet/e: 1)güven, güvence

2)devletin polis ve askeri karakol kurumları, emniyet kuvvetleri

3)karakol

'emr/e: yaş, ömür

emr/e: emir, buyruk

emrê...de bıyayış: emrinde olmak

emrê Hûmay/e: Tanrı'nın emri

emr kerdış: emretmek, buyurmak

emsar: bu yıl

emsar: bu yıl

emsar vera: gelecek yıl

emsû: b. emşo

emşo: bu gece

en: en (**en vişi:** en çok, en fazla)

ena: böyle

ena/d: bu

ena dısı: böyle, bu tür, bu şekilde

ena game: bu anda, şu an, hemen

ena hele: şimdi, şu an

ena hewı: bu kez

ena ray: bu kez

enasar: böylesi

enasarên/e: böylesine, böylesi

ena vaje, qe me vaje: "tam da öyle", "tam doğruyu söylüyorsun"

anlamında deyim

enawa: böyle, bu şekilde

enawa ra: 1)böyle olmaktansa...

2)bu nedenle, böyle olduğu için

enay/d: bu, bunu

enayın: bu şekilde, böylece
enbaz/e: arkadaş
enbriyan: komşu
enca: burda, burası
'encê/d: b. 'emcê
'encı: b. 'emcı
'encıkı: b. 'emcıkı
'encını: b. 'emcını
encil/e: incir
encilor/e: incir ağacı (b. incilewr)
ende: bu kadar
endek: ufacak, şu kadarlık
ende ke: bunca, o kadar ki
endê: kadar
endi: bunca, bu kadar, o kadar ki
endihey: bunca, bu kadar
endihey ra: b. endihey
endıkek: şu kadarlık, azıcık (bi-
 razıcık)
endi: artık
endina: bu kadar daha, bir kat
 daha
'en'ena/d: sövgülerde geçen ve sü-
 lale, soy anlamında kullanılan bir
 sözcük
'enê: güya
enê: bunlar
enê/e: bu
'enê kı: güya
'enê vaja: "pardon", "güya şöyle
 diyecektim" anlamında kullanılan
 bir söz
engaz: karasaban
engele/e: kol, kolun üst kısmı
engemi/e: b. engemin
engemin/e: bal
engemên/e: b. engemin
engumye/e: b. engemin
engıstane/e: yüzük

engısta engıstani/d: yüzük
 parmağı
engısta eşhede/d: şahadet parma-
 ğı, işaret parmağı
engısta lıngan/d: ayak parmağı
engıstani: yüzük
engısta orti/d: orta parmak
engısta pile/d: başparmak
engısta pılı/d: başparmak
engısta qılancı/d: serçe parmak
engısta şade/d: işaret parmağı
engısta şadı/d: b. engısta şade
engıstere/ε: yüzük
engıstı/d: parmak
engıstırı/e: yüzük
engura maran/d: yabani bir bitki
engura miçika-n/d: b. engura
 mılcıkan
engura mılcıkan/d: taneleri çok
 ufak olan üzüm
engûr-ı/d: üzüm
enhewa: böyle
eni/e: bu, bundan, bunu
eni: bunlar
eniyan: bunlar
enka: şimdi
enkay: şimdi, şimdiye dek
eno/e: bu
eno cus/e: bu tür, bu şekilde, bu
 cins, böylesi
eno dus/e: bu tür, bu şekilde, böyle
eno tewır: bu tür, bu şekilde, böyle
'Ensari: Ensari (Peygamber Mu-
 hammed'e Medine'de yardımcı
 olanlar)
en tewır: böyle, bu tür, bu şekilde,
 bu çeşit
'entika/d: b. 'entike
'entike/e: 1)antika 2)orijinal

3)mükemmel

enuşk/e: kirlenmiş olan insan

enuşkı/d: b. enuşk

enû/e: bu (b. eno)

enûe/e: bu (b. eno)

enwa: böyle

enyo: bunlar, bunları

epey: epey

epey-i: epey

epeyce: epeyce

(era cı) kotene: -e dokunmak

(era dest) kotene: ele geçmek

era dıme: ardisıra, peşine

era dıme kotene: peşine düşmek

era ser kotene: cesaret edip üstüne

varmak

era ser verdayene: üstüne dökmek

erazi: arazi

erbab/e: usta, tatlı dilli, becerikli,

ehil

erbabey: ustalık, tatlı dilli olma

erbabı/d: b. erbab

'erbane/e: tef

erbiş/e:(b. hargûş

ercan: ucuz

'erd/e: yer, toprak, tarla

'erdeş: sivri uçlu küçük çubuklarla

çocukların oynadığı bir oyun ve bu

oyunda kullanılan sivri uçlu çu-

buklar (b. mihin, pij)

erdiş: getirmek (b. ardiş)

erdişi/d: sakal

erdişi sıpi kerdiş: sakal ağartmak

erdişi verra dayiş: sakal bırakmak

Erdurek: Palu'ya bağlı Gökdere

Nahiyesi

'ereb/e: fotoğraf filmi, negatif

'Ereb/e: Arap

'Erebı/d: Arap (kız veya kadın)

'ereba/d: araba, motorlu taşıt aracı

'ereb bazari: götürü usülü ile (pazarlık)

'Erebistan: Arabistan

'Erebki: Arapça

'erefat/e: arefe (bayramdan önceki gün)

ereq/e: ter

ereq dayiş: terlemek

ereqê çari/e: alın teri

ereqıyaya/d: terli, terlemiş olan

ereqıyaye/e: b. ereqıyaya

ereqıyayış: terlemek

ereqıyayox/e: terleyen, terleyici

ereqıyayoxı/d: terleyen, terleyici

ereqi/d: rakı

ereqnaya/d: terletilmiş olan

ereqnaye/e: b. ereqnaya

ereqnayış: terletmek

ereqnayox/e: terleten, terletici

ereqnayoxı/d: b. ereqnayox

'ereq vetiş: terlemek

ereqwer/e: rakı içen, içkici

'eresad/d: arsa

'eresat/e: mahşer yeri, mahşeri kalabalık

Erev/e: b. 'Ereb

erey/e: geç

erey kewtış: gecikmek

erê/d: ey! (kadına seslenirken kullanılır)

erê: geç (b. erey)

erê kewtış: b. erey kewtış

'erf û 'edet: örf adet, gelenek

erinaya/d: satın alınan

erinaye/e: satın alınan

erinayış: satın almak

erinayox/e: satın alıcı, satın alan

erinayoxı/d: b. erinayox
erişe/d: sakal
erişü/d: b. erişe
erişin/e: sakallı
erişüpi/e: aksakallı
erj: değer, kıymet, fiyat
erjan/e: ucuz
erjan bıyayış: ucuz olmak, ucuzlamak
erjaney: ucuzluk
erjaya/d: değerli, değen, kıymetli
erjaye/e: değerli, değen, kıymetli
erjayış: değerli olmak, değmek, ...değerinde olmak
erjel/e: ecel, ömrün sonu
erjı/d: 1)ucuzluk, fiyat düşüklüğü
2)değer, kıymet
erjiş/e: kurşun madeni
erjişayine: 1)atılmak 2)silah sıkılmak (b. erziyayış)
erjişayış: b. erziyayış
erme/e: kol, omuz
ermı: b. erme
ero/e: behey, ulan, yahu!
'ero: yere, yere doğru
(ero c1) cêrayene: -i aramak
(ero c1) ginayene: -e değmek, dokunmak
ero c1 şıyayene: -e benzemek
eron/e: b. ruwen
erq/e: b. ereq
erqê mergi/e: ölüm teri, ecel teri
erqê mergi rokerdiş: ecel teri dökmek
erqi/d: b. ereqi
'erra geyrayış: 1) yerde dolaşmak
2)-i sürümel, yerlere sürtünmek
'errakewta/d: yatık, yere yatmış olan

'errakewte/e: b. 'errakewta
'erra kewtış: 1)yere serilmek
2)yere yatmak
'erra kırrancıyayış: sürüklenmek
'erra kırrantış: sürüklemek
'erra vecıyayış: yerden bitmek, yerden çıkmak
'erra vıstış: yere sermek, yere yatırmak, devirmek
errikey: taacüp ve hayret ifadesi olarak kullanılan bir sözcük (b. errik)
errik: hayret ve şaşkınlık ile alaylı ifade biçimi olarak kullanılan bir sözcük
'erro dayış: düşürmek, yere çalmak
'erro ginayış: yere düşmek, düşmek
'erro gunayış: b. 'erro ginayış
'erro kerdış: yere sokmak, (yere) dikmek
'erroşıyaya/d: yere batısaca
'erroşıyaye/e: yere batısaca
'erro şıyayış: yere batmak, yere girmek, aniden kaybolmak
'err tik tik: koç yahut tekenin toslamasını sağlamak için, söylenen bir söz
'ersa/d: arsa, yer
'ersat: b. eresat
'ersat qurmuş bıyayış: mahşeri kalabalık oluşması
'ersat ronıyayış: mahşeri kalabalık oluşması
'erş/e: arş
erşawıtış: göndermek
'erşê Ellay dı: "Allah'ın katında", "Allah nezdinde", "Allah da bili-

yor ki...”, “Allah’ın da bildiği gibi” anlamlarında kullanılan bir deyim olup söz konusu şeyin gizli olmadığını ifade eder.

'erû: b. 'ero

'erzaq/e: erzak

'erzele/e: b. 'ezele

erzihal/e: dilekçe, arz-ı hal

Erzingan: Erzincan

erziyayış: atılmak

'erz û 'eyal: çoluk çocuk

'esas: esas, aslında

esasen: aslında, esasen

esasında: aslında, esasında

'esbeti/d: soy, aşiret

'esebi: sinirli, asabi

eser/e: eser

eshebe/e: sahabe, sahabi, Peygamber Muhammed zamanında yaşayıp onunla muhatap olan veya onu gören kimse

eshal/e: b. erzihal

'esid: dut pekmezi

'esiri/d: un ile yağ ve pekmez (yahut şeker) den yapılan bir tatlı (b. cımlı)

'esira tırênaya/d: kavrulmuş un, yağ ve pekmez (ya da şeker) den yapılan bir çeşit helva

eskemle/e: sandalye, iskemle

eskence: işkence

Eskenderê Zulqerneyn: b. İskenderi Zulqerneyn

eskara: b. 'eşkara

eskeft/e: mağara

esker/e: asker

eskerey/d: askerlik

eskeriya/d: askeriye

eskeriyed: askerlik

eskıcı/d: kuru üzüm

eskıjı/d: kuru üzüm

eskınce/e: bağbozumunda üzümün sırasını çıkarmak için kullanılan tendere araçlarından

eskınce: işkence

eskıze/d: kuru üzüm

eskura/d: daha çok sıvı yiyecekler için kullanılan bir kap

'esl: 1) asıl, temel 2) soy

'esla: asla, hiç bir zaman

'esla: aslında, zaten

'eslen: aslında, aslen

'esleten: asla katiyyen:

'eslınde: aslında

'esl û fesl: soy-sop, aslı, öz

esmer: b. emser

esmer: esmer, kahverengi

esmo: b. emşo

esmû: b. emşo

esnaf/e: 1) esnaf 2) (bir şeyden) anlayan, uzman

esnaw-ı/d: yüzme

esnaw kerdış: yüzmek

esnawın: duymak, dinlemek (b. eşnawıtış)

espar/e: süvari, atlı

espar bıyayış: ata binmek, süvari olmak

esparey: süvarilik

espar kerdış: bindirmek, süvari olmasını sağlamak

espıceki kerdış: insanın vücudu veya giyisilerinde bulunabilecek bitleri bulup öldürme işi

espıcı/d: bit

espıcın/e: bitli

espıcını/d: bitli

espıcı pa bıyayış: bitli olmak, üze-

rinde bit bulunmak

espiji/d: bit

Esrafil/e: İsrail adındaki melek

Esrail: İsrail

esral/e: b. esrar

esrar/e: esrar, uyuşturucu bir madde

esrarkêş/e: esar için

essalamû 'aleykum: selamün aleyküm

estafilla: estağfirullah

estaneka estemberi: masalların bitiminde söylenen bir tekerleme sözü

estanekı/d: masal

estanık-ı/d: b. estanekı

estar/e: astar

estarkerde/e: astarlı, astarlanmış olan

estar kerdış: astarlamak

estare/e: yıldız

estareyin/e: yıldızlı

estarey sıbay/e: sabah yıldızı (feciir zamanı görünen yıldız)

estarey aşme/e: Venüs, Zühre yıldızı

estarê roci/e: Venüs, Zühre yıldızı

est bıyayış: var olmak

este/e: kemik

estemberi: b. estaneka estemberi

Estambul: İstanbul

estene: atmak (b. eştiş)

estene zeri: içeri atmak (b. eştiş zere)

esteni: atmak (b. eştiş)

esteni tever: dışarı atmak (b. eştiş teber)

estere/e: boynuz

esteritene: b. esteritış

esteritış: sıyırıp silmek

este werdiş poste verdayiş: "çok uğraştırmak", "başını ağrıtmak" anlamında bir deyim

estewrını/d: kısır, doğurmayan (hayvanlar için kullanılır)

estey...puç kerdış: aşırı kötülükte bulunmak suretiyle çok üzme

esti/e: kemik

esti/e: yen, giyeceğin kolu

estire/e: ustura

estırı/e: boynuz

estonek-ı/d: masal (b. estanekı)

estor/e: at, beygir

estora pêxemberan/d: ince yapılı ve yeşil renkli bir böcek

estore/d: b. estor

estorı/d: b. estore

estorrını/d: b. estewrını

estowrını/d: b. estewrını

estri/e: boynuz

estunı/d: sütun, kalın direk

estuwer: b. estor

'es û 'esbeti: soy-sop

'eşa: yatsı

'eşerey mubeşşere: aşere-i mübeşşere, İslam inancına göre bu dünyada cennete gidecekleri müjdelenmiş olan on kişi

'eşeri/e: haşarı, cinsel gücü fazla olup azgınca davranan (daha çok hayvanlar için kullanılır)

'eşêfı/d: ekinlerin içindeki yabancı otlar

'eşêfı kerdış: ekinlerin içindeki yabancı otları ayıklamak

'eşiri/d: aşiret

'eşkara: açık olan, aşikar

eşkawayiş: b. eşkawıyayış

eşkawıta/d: b. eşkawıte
 eşkawıte/e: söküük
 eşkawıtış: (dikiş) sökmek, çözmek
 eşkawıyayış: (dikişi) sökülmek
 eşkawıyayış: (dikiş, düğüm vb)
 sökmek
 eşkenayış: muktedir olmak, yap-
 bilmek, edebilmek
 eşkenayış pey: gücü yetmek (biri-
 sine gücü yetmek)
 eşkera: aşkar, açık biçimde
 eşkiji/d: kuru üzüm
 eşkuçı/d: b. eşkiji
 eşnawıtış: işitmek, duymak
 eşnawutış: işitmek, duymak
 eşpıceki kerdış: b. espıceki kerdış
 eşpıji/d: bit
 eşpıji dekewıtış: bitlenmek
 eşpıji pa bıyayış: b. espıcı pa
 bıyayış
 eşpış/d: bit
 eşq: aşk
 eşq dekewıtış: şevkli olmak, (bir
 işe) çok isteklenmek
 eşqerı/d: keçiler için ad olarak kul-
 lanılan bir sözcük
 eşqi/e: eşkıya, şaki
 eşqiya: haydut, eşkıya
 eşraf: eşraf, asilzade
 eştış: atmak, fırlatmak
 eştış cı: -i vurmak, dövmek
 eştış dı: içine atmak
 eştış kendil: ipe çekmek, idam
 etmek
 eştış pê: birbirine silah sıkmak,
 atışmak, vuruşmak
 eştış ser: 1)üzerine atmak
 2)üzerine yıkmak 3)baskın
 yapmak

eştış teber: dışarı atmak
 eştış werte: ortaya atmak
 eştış zere: 1)içine atmak, içeri at-
 mak 2)mecaz olarak: hapishaneye
 atmak
 eşya: eşya
 'eterıyayış: 1)hayıflanmak 2) -e
 üzülmek
 'etif: meyve (ürün) toplanırken
 gözden kaçma vb. nedenlerle geri-
 de kalmış olan ürün
 'etif kerdış: asıl ürün kaldırıldıktan
 sonra kenarda kıyıda kalan
 ürünleri toplamak
 'etırıyayış: b. 'eterıyayış
 etiya: bura, burada, burası
 etya: b. etiya
 'evd/e: kul, abd
 'evdal/e: derbeder, zavallı, abdal
 eve: b. ebe
 'ew: hav (köpeğin havlarken çıkar-
 dığı ses)
 ew: ve de, ve veya
 ew: o
 'ewara/d: soytarı, serseri, aylak,
 avare
 'eware/e: b. 'ewara
 'eware beyış: b. 'eware bıyayış
 'eware bıyayış: zahmet etmek,
 zahmete girmek
 'eware kerdış: zahmete sokmak,
 zahmet ettirmek
 'ewareyey: avarelik, aylaklık, ser-
 serilik
 'ewayış: havlamak
 ewca: ora, orası, orada
 ewe: o (ewe wo: odur)
 'ew'ew: havlama sesi
 'ew'ewık/e: çakal

'ewi: uluma, haylama sesi
 ewke: şey
 ewlad/e: evlat
 ewladey: evlatlık (evlat olma durumu)
 ewladey ra eyştış: evlatlıktan men etmek, evlatlıktan atmak
 ewladey ra vıstış: evlatlıktan men etmek, evlatlıktan atmak
 ewladê ewladan: çocukların çocukları, torun
 ewladı/d: evlat (kız çocuğu)
 ewliya: evliya
 ewniyayış: bakmak
 ewr/e: bulut
 ewra: ora, orada
 ewraq-ı: evrak
 ewrêş/e: b. hargûş
 ewro/e: bugün
 Ewropa/d: Avrupa
 ewropa: erkek şalvarı olarak kullanılan siyah renkli bir bez
 ewroyin: bugünkü
 ewsel: bahçelik yer
 ewta: burası, burada
 ewta ewra: burda orda (derken), şurda burda (derken)
 ewtanayış: cesaret etmek (b. ewtarayış)
 ewtarayış: cesaret etmek
 ewwela: öncelikle, evvela
 ewweliyat: evveliyat, öncesi, geçmiş
 ewwıl: önce, evvel
 ewwılı: önce, ilkin
 'ewwûli: önce, ilkin
 ewza: b. ewca
 ex: ah
 exi: 1) tükürünce çıkarılan ses

2) tüh (birisine kızınca hakaret etme ifadesi olarak kullanılır)
 exin tuf: b. exi
 exleb: genellikle, çoğunluk
 exlemur/e: ihlamur
 exter/e: ihtiyar, yaşlı (b. extiyar)
 extiyar/e: ihtiyar, yaşlı
 extiyarey: ihtiyarlık, yaşlılık
 extiyarı/d: ihtiyar, yaşlı kadın
 exx: ah, keşke
 exx bavo: "keşke", "vah bel!" anlamında hayıflanma ifadesi olarak kullanılan bir söz
 exx gıdi: b. exx bavo
 exx gidino: b. exx gıdi, exx bavo
 exx kı: keşke
 ey/e: o
 ey: onlar
 ey...: (iyelik ifade etmek için kullanılır ve ilgili olduğu sözcükten önce gelir) -nın, -ki (ey to: seninki), b. yê
 ey: yeter
 ey: ey, hey, behey, yahu, ulan
 eya/d: o
 eya: evet, öyle, peki
 eyam/e: hava durumu
 'eyan: belli, açık, aşikar
 'eyan bıyayış: belli olmak, açığa çıkmak, aşikar olmak
 'eyan kerdış: açıkça belli etmek
 'eyar: ayar, belirli ölçü, ölçü aygıtı
 'eyar kerdış: ayarlamak
 'eyarsız: 1) ayarsız, ayarı bozuk olan 2) ahlak veya karakteri bozuk olan kişi
 'eyb/e: ayıp
 'eyb o, 'eyb o: "ayıp ediyorsun", "çok ayıp", "ne gezer?", "lafı mı

olur?" anlamlarında kullanılan bir söz

'eyb o to ri: b. 'eyb o'eyb o

'eyd/e: b. eyd û 'erefati

'eyd û 'erefati: bayram günleri, bayram arefesi

'eyel: 1)çocuk, küçük 2)kadın, eş

'eyel-meyel: 1)çoluk çocuk 2)karı, eş

eyı: o

eyino: onlar

eyjdiha/e: ejderha (b. ejdeha)

'eyl: b. 'eyel

eyla: fakat, ama

ey la: "be yahu", "behey", "ulan", "yeter be!" anlamlarında kızma ve çıkışma ifadesi olarak kullanılan bir söz

'eylek: çocuk

'eynad/e: inatçı

'eynadey: inatçılık, inat

'eynadey kerdış: inat etmek, inatçılık etmek

'eynadı/d: inatçı

'eynad kerdış: inat etmek, inatçılık etmek

'eynadı/d: inatçı

'eynad kerdış: inat etmek

'eynbê xwı: 1)bizatihi, bizzat kendisi 2)kendi düşüncesi ile

'eynbê xwı zanayış: bile bile, bizzat bilmek

eynı/e: çeşme, kaynak

eyni: bunlar

'eyni: aynı, aynısı, tıpkı

eyno: onlar

ey ri/e: ona(ey ri mend: yanına kaldı, ettiği yanına kaldı)

eyro/e: bugün

eyrue/e: b. eyro

eyro roj/e: bugüne bugün

eyroyên: b. eyroyın

eyroyın/e: bugünkü, bugünlük

eyrû/e: b. eyro

eyşı/d: b. erişi

eyşo/e: sakallı

eyşşıpi/e: b. erişşipi

eyştış: atmak, fırlatmak

eyştış 'ard: yere atmak

eyştış kopekbazaran fek: sopayı verıştirmek, iyice sopalayıp dövmek

eyştış mezate: açık arttırmaya çıkarmak suretiyle satmak

eyştış...ser: 1)üzerine atmak, üzerine yıkmak 2)baskını yapmak, üzerine saldırmak

eyştış tê fek: hepsini birden dövmek, tümüne vurmak, hepsini birbirine katmak

eyştış xenceri fek: hançerlemek

eyştış xwı pey: arkasına atmak, himayesine almak, korumak

eyştış xwı ser: 1)kendi üzerine atmak 2)dökünmek 3)örtünmek

4)(kadınla ilgili kullanıldığında) kendi isteğiyle erkekle cinsel ilişki kurmak

eyv/e: b. eyb

eywanı/d: bir tarafı dışarıya açık olan salon veya oda, eyvan

ey xwı dı biyayış: 1)kendi bildiğinden şaşmamak; hep aynı şeyde diretme 2)egoist olmak, hep kendi açısından değerlendirmek

3)kendi işinde olmak

ey xwı ra nêmendış: bildiğinden geri kalmamak, elinden geleni geri

komamak

eyyam: b. eyam

ez: ben

eza: ben, ben ki...

'eza/d: ölü için tutulan yas, yas, ta-ziye, başsağlığı ziyareti

'ezab/e: işkence, azap, sıkıntı, ceza

'ezabê qebri/e: kabir azabı

'ezabı/d: b. 'ezab

eza korı: "vah vah", "yazık oldu" anlamında kullanılan bir söz

ezan/e: ezan (b. azan)

ezan wendene: ezan okumak

ezber: ezber

ezber kerdış: ezberlemek

ezbet: aşiret, boy, soy

'ezeb/e: bekar

'ezebey: bekarlık

'ezebı/d: bekar, evlenmemiş olan kız

ezel/e: ezel, en eski zaman

'ezele/e: bir nevi yazlık çardak, bağ veya ağıl çardağı

ezêt/e: b. eziyet

ezi (ez zi): ben de, ben

Ezirgan: Erzincan

'ezim: büyük, ulu, azim

'eziyayış: usanmak, bıkmak, yorulmak (b. ecızıyayış)

eziyet/e: eziyet

ez ke esta: böbürlenme ve kendisini büyük görüp büyük gösterme ifadesi olarak "ben ki..." anlamında kullanılan bir söz

ez kı esta ez: "varsa yoksa ben" anlamında kullanılan bir söz

'ezle/e: b. 'ezele

ezman/e: b. asmin

ezmû/e: b. asmin

ezo (ez do): ben...

Ezrayil/e: Azrail

ez se vana: "ben ne diyorum biliyor musun?", "baksana", "diyorum ki" anlamlarında kullanılan bir söz

ez se vano, tı se vani: "benim dediğim başka, sen yanlış anlıyorsun", "benim dediğim başka, senin dediğin başka", "ben ne diyorum sen ne diyorsun" anlamlarında kullanılan bir söz

Ezurım: Erzurum

ez vano..., tı vaje...: "ben diyeyim..., sen de...", "öyle dediğime bakma, aslında daha..." anlamında bir deyim

ezyet/e: eziyet

E

ê: evet

ê/e: o

ê: onlar

ê: (iyelik için kullanılır ve ilgili olduğu sözcükten önce gelir) -nın, -ki (b. yê)

ê: ey (hitap sırasında kullanılan bir ünlem)

êdeg/e: yedek

êdi: artık

êhe: keçiye durdurmak için çıkarılan bir ses

êhekı: "peki, şimdi ne olacak", "sonuca geldik" anlamlarında kullanılan bir sözcük

êhtiyac/e: ihtiyaç

êhtiyacey/e: ihtiyaç

êleg/e: yelek

êlul-ı/d: eylül ayı

êm/e: yem

êm dayış: yemlemek, yem vermek

êmiş/e: yemiş, meyve

êm kerdış: yemlemek, yem vermek

-ênda: "bir tane" anlamını veren sonek

êndi: artık (b. êdi)

-êndo : "bir tane" anlamını veren sonek

êne/e: cuma günü

ênı: b. eynı

êqbal/e: şans, talih, ikbal

-êr: daha, üstünlük, fazlalık anlamını ifade eden bir sonek (**pilêr**: daha büyük)

êre/e: ikinci

êrewo teng/e: ikindinin son saatleri, akşam üzeri

êrey: ikinci zamanı

-êrı: meyve adının sonuna gelerek ağaç anlamını veren bir sonek (**gozêrı**: ceviz ağacı)

êrı /e: b. ewro, eyro

êrmı/e: kol

êrxat/e: ırgat, işçi

êrxatey: ırgatlık, işçilik

êrxatey kerdış: ırgatlık yapmak, işçilik yapmak

êrxatı/d: b. êrxat

êsayış: b. asayış

êwa: onunla birlikte

êwan: eyvan

êxım/e: 1)hasım, düşmanlık duyan 2)denk, aynı seviyedeki (kişi)

êxrac kerdış: ihraç etmek

Êzıdi/e: 1)Yezidi 2)Yezit

Êzıdiyey: 1)Yezitlik 2)Yezidilik

F

fabriqa/d: fabrika
fahm: anlayış, anlama
fahm bıyayış: anlaşılmak
fahm kerdış: anlamak
faiz/e: faiz
fa'jı/d: adım
fa'ji kewtış: paytak paytak yürümek
fal/e: fal
fal âkerdış: fal açmak, fala bakmak
falçi/e: falcı
falçiyey: falcılık
fal eyış: fala bakmak
fal vıstış: fala bakmak
fam: anlayış, anlama (b. fahm)
fam bıyayış: anlaşılmak (b. fahm bıyayış)
fam bıyayene: anlaşılmak (b. fahm kerdış)
fam kerdene: anlamak (b. fahm kerdış)
fam kerdış: anlamak
fani: geçici, ölümlü, fani
fanosı/d: fanus, fener
faq/e: adım, bacak
faqulta/d: fakülte
faran/e: bir çeşit büyük balık
Farıs: Fars
Farısı: Farsça (b. Farıski)
Farıski: Farsça

fasıd/e: karıştırıcı, bozucu, bozuk, fasit
fasıq/e: fasık
fasıqey: fasıklık
fasun/e: yünlü kumaş
fa'ş/e: ahlaksız, gereksiz aşırı davranışlarda bulunan
fa'şane: ahlaksızca, aşırı olumsuzca davranma
fa'şane dı xwı nayış: ahlaksızlaşmak, ahlaksızca davranmak
fa'ş bıyayış: ahlaksız olmak, aşırı ahlaksızca davranışlarda bulunmak
fa'şı/d: fahişe, ahlaksız kadın
Fatiha/d: Kur'an'ın ilk suresi olan Fatiha Suresi
fatiha: bir işin bitişini ifade eden bir sözcük
fade/e: fayda, yarar
fade bıyayış: yararı olmak, yarar olması
fade kerdış: yararı olmak, çaresi olmak
fade nêkeno: 1)zorunlu olarak, çaresi yok 2)yararsız, olanaksız
fyadelı: faydalı, yararlı
fyaz/e: faiz
fecır/e: felç
fedakar/e: fedakar
fedakarey: fedakarlık
feg/e: b. fek
fehş: şımarık, kibirli
fek/e: ağız
fek/e: yalım, keskinlerin keskin yüzü
fekafeki: yaklaşık olarak, ne-redeyse
fekakerda/d: ağzı açık, salak

fekakerde/e: b. fekakerda
feka kerdış: ağzına koymak, yemek
feka nayış: yedirmek
feka niyayış: yedirilmek, ağzına konmak
fekbê xwı dekewtış: kendi lafı ile düşmek, itiraf etmek
fekçarox/e: çarpık ağızlı olan, ağzı yara bere içinde olan
fek çeçayış: susuzluktan ağzı kurumak
fekdewlçe/e: ağzı geniş olan, ağzı büyük ve biçimsiz olan kişi
fekdê...kewta: "haddine mi düşmüş?" anlamında bir deyim
fekdowl/e: b. fekdewlçe
fekê gay/e: döven döverken ürünü yememesi için öküzün ağzına takılan ağızlık
fekê gay bestış: döven döverken ürünü yememesi için öküzün ağzını bağlamak
fekê..., xwı bırnayış: kendisinin sözle sık sık rahatsız edilmesini önlemek
fekê xwı...kerdış: muhatap kabul ederek birisiyle sertçe konuşmak
fekê xwı pa nayış: tadına bakmak, yemek
fekhera/a: ağzı büyük olan, geniş ağızlı
fek:nalêz/e: sümsük, şapşal
feknurr: yüzükoyun, tersyüz
feko perrayış: birisine karşı gelecek her söylediğine karşılık başka bir şey söylemek, muhatap kabul ederek sözle atışmak
fek pêra nêniyayış: ağzı kapan-

mamacasına çok konuşmak
fekra: 1)dopdolu, tıka basa dolu 2)ezbere, şifahi
fek ra ameyişê zerrı: yüreği ağzına gelmek
fekra bıyayış: dopdolu olmak, tıka basa dolu olmak
fekra kerdış: tıka basa doldurmak, iyice doldurmak
fek...ra verra dayış: 1)vazgeçmek, bırakmak 2)boşamak
fek ra vetış: ağzından çıkarmak, ağızdan çıkarmak
fek ro perrayış: b. feko perrayış
fekşirin/e: tatlı dilli, tatlı konuşan kişi
fekşiriney: tatlı dillilik
fekşirını/d: b. fekşirin
fektê...kewta: b. fekdê...kewta
fektê...kewtış: diline düşmek
fek tıra verdayış: 1)vazgeçmek, bırakmak 2)boşamak
fek tıra verra dayış: 1)bırakmak, boşlamak, ümidini kesmek 2)boşamak
fekuley pıro gınayış: esnemek
fekuley pıro gunayış: esnemek (b. fekuley pıro gınayış)
fekûrû: yüzükoyun, tersyüz
fek vajêna: dile kolay
fek verdayış: vazgeçmek, bırakmak
fek welayış: esnemek
fekweş/e: tatlı dilli
fekweşey: tatlı dillilik, tatlı sohbetli olma
fekweşı/d: b. fekweş
felaketi/d: felaket
felaketi seri ser dı ameyış: felak-

ketlerle karşılaşmak, başına felaket gelmek

felaketi seri ser dı ardış: başına felaket getirmek

felc/e: felç

felc bıyayış: felç olmak

felc kerdış: felç etmek

felek/e: felek

felekı/d: neş'e, keyif

feleqe/e: falaka

felk: böbrek (b. velke)

fellı/d: tarla sürerken karasabanın giremediği ve dolayısıyla sürüle-meyen, ancak kazma ile kazmak veya bellemek suretiyle ekin ekilen engeli yer ve bu tür yerlerin bel-lenmesi

fellıh/e: çok çalışın, güçlü olup iyi çalışın

fellı kendış: b. fellı

fellı tede mendış: 1)karasabanın giremediği yerin sürülememesi, böyle yerlerin ekilemeden kalması 2)meceza olarak açığı kalmak

fellı verdayış: 1)tarla sürerken sürülmemiş yer bırakmak 2)açık bırakmak, açığı kalmak

fell-i: foya (foyalara), açık, kusur

felqe/e: parça

felqe/e: korkusuz kişi, korku nedir bilmeyen, baskı ve dayaktan çekinmeyen

felqe bıyayış: parçalanmak, yarılmak, bölünmek

felqe felqe: parça parça, paramparça

felqe kerdış: parçalamak, yarmak, bölmek

fen: hile, sahtekarlık

fen: fen

fenafilla: tarikatta ve genel olarak tasavvufta fenafillah mertebesi, Allah'ın varlığı içinde onunla bütünleşip yokolma

fenerı/d: fener

feni: gibi, aynı, eşit

feqet: fakat

feqi/e: medrese öğrencisi, fıkıh öğrenimi yapan kişi, fakih

feqir/e: fakir, yoksul

feqira meheyırı/d: zavallı kız veya kadın

fequireni: fakirlik, yoksulluk

fequirey: fakirlik, yoksulluk

feqir fıqare: fakir fukara

feqırı/d: fakir, yoksul

feqiro meheyır/e: zavallı

feqir û fıqare: fakir fukara

feraiz/e: feraiz, islam miras hukuku

feraset: anlayış, kavrayış, maharet

Ferat: 1)Fırat Nehri 2)büyük akarsu, nehir

ferayış: uçmak (b. fırrayış)

ferekıyayış: ufalanmak, doğranmak

fereknayış: ufalamak, doğramak

fereset/e: fırsat

ferenza: faraza

ferfat: berbat, kötü

ferıknayış: ufalamak, doğramak

ferıknayox/e: ufalayıcı, doğrayan

ferın: fırın

ferız/e: farz

ferk/e: kırıntı, çok küçük parça

fermalû: 1)hakkında ferman çıkmış olan, fermanlı 2)kanun kaçağı

3)dillere destan olan

fermalû bıyayış: 1)fermanı çık-mak, hakkında buyruk çıkmak
2)dillere destan olmak

fermalû kerdış: 1)hakkında fer-man çıkarmak 2)dillere destan etmek

ferman/e: buyruk, ferman, emirname

ferman vera kerdış: fermanını boynuna asmak, ölüm kararını boynuna takmak

fermasun/e: farmason, mason

ferq/e: fark

ferq kerdış: 1)farkında olmak, ayır-rımında olmak 2)farketmek
3)görebilmek

ferset/e: fırsat

ferş/e: parça, kırıntı, tike

ferş/e: delişmen, aşırı davranışları olan (**ferş kerdış:** aşırı olumsuz ve anormal davranmasına neden ol-mak, baştan çıkarmak, ayartmak; rezil etmek)

ferşane: delişmenlik, aşırı ve anor-mal davranma durumu, baştan çıkma veya baştan çıkarma (**ferşa-ne dı xwı nayış:** delişmence dav-ranmak, zıvanadan çıkmak, aşırı ve anormal davranmak)

ferşbıyaya/d: aşırı olumsuz davra-nışlarda bulunan

ferşbıyaye/e: b. ferşbıyaya

ferş bıyayış: 1)aşırı olumsuz dav-ranışlarda bulunmak 2)rezil olmak

ferşık/e: çok küçük parça, kırıntı

ferşıkeye/e: b. ferşıkıyaye

ferşıkıyaye/e: çok ufak parçalara ayrılımış olan

ferşıkıyayış: çok ufak parçalara ayrılmak

ferşıkıyaye/e: çok ufak parçalara ayrılmış olan

ferşıkıyayış: çok ufak parçalara ayırmak

fert: 1)fert, bir tane 2)tek, çiftin zıddı

fert wehid: biricik, yalnız bir kişi

ferz: farz

ferzane: gereklilik, farz olma durumu

ferz bıki: faraza, farzet ki

ferz bıyayış: farz olmak

ferzê mehal: farzımuhal, faraza

ferzi mehel: b. ferzê mehal

ferz kerdış: 1)farz kılmak 2)farz etmek, varsaymak

fesad/e: 1)fesat, karıştırıcı, bozucu
2)laf dolaştıran, dedikoducu

fesadey: 1)fesatlık, karıştırıcılık
2)laf dolaştırma, dedikoduculuk

fesadey kerdış: laf dolaştırmak, dedikodu yapmak

fesadı/d: b. fesad

fesala guri/d: işin sırası, işe uygun zaman

fesaleki: usulcacık, yavaşça

fesalı/d: uygun zaman

fesalı/d: 1)ölçü, uyum 2)yavaşça

feselnaya/d: b. feselnaye

feselnaye/e: ölçüsü alınmış olan, biçilen giysi

feselnayış: 1)dikiş için ölçüp biç-mek, ölçüsünü almak 2)hesabını görmek

fesı/d: fes

fesih/e: fasih, açık ve anlaşılır olan

fesinî/d: kereste, odun vb. şeyleri

yararken yarılmış bölümlere bırakılan demir parçaları

fesl: b. 'esl û fesl

fesla/d: fasulye

fesle: fasulye

fesle/e: kısa süre, aralık, fasıla

fesubhanellah: şaşma veya kızmayı belirten bir sözcük, fesüphanellah

feşeriyayış: şişmek, böbürlenmek

feşırıyayış: b. feşeriyayış

feteliyayene: gezmek, dolaşmak

feteliyayış: 1)rengi solmak, renk atmak 2)gezmek, dolaşmak

fetelnayene: 1)kovalamak
2)gezdirmek

fetelnayış: 1)kovalamak
2)gezdirmek

fetelnıyayine: gezdirilmek, dolaştırılmak

feteq/e: çatlak

feteqayış: b. feteqıyayış

feteqıyayış: patlamak, çatlamak

feteqnayış: patlatmak, çatlatmak

fetesıyayış: boğulmak

fetih kerdış: fethetmek

fetıq: 1)patlak, çatlak 2)fitik

fetır: mayasız ekmek

fetiseyış: b. fetesıyayış

fetsal: fistan veya etekli entari giyip altına don, şalvar veya pantolon giymeme durumu

fetwa/d: fetva

fewt: ölüm haberi

fewt/e: namaz rekatlarından herbiri

fexr bıyayış: 1)sevinip ferahlamak, onur duymak *2)şımarmak, kibirli olmak

fêhl/d: foya

fêm/e: anlayış

fênde/d: fen, kurnazca plan

fiçi/e: fiçi

fiçı/d: henüz çiçeğini bile atmamış, yeni oluşmuş olan küçücük sebze ürünü

fık/e: ağız (b. fek)

fıkır/e: fikir

filan: filan

filan bêvan: falan filan, falanca filanca

filankes: falanca kişi

filan binê bêvan: falanca kişi, ünlü kişi

filan û bêban: b. filan bêvan

filfılık: kelebek

filfılıka şew/d: gece kelebeği

filhan/e: nadas

filhan wekerdış: anız bozmak, nadasa bırakmak

filıtıyayış: kurtulmak

filıtınayış: kurtarmak

filim/e: film

filite/e: bir çeşit tüfek, filinta

filqonos/e: laçka

filqonosı/d: laçka

fına: yine, tekrar

fındayêni: durmak (b. findetene, vındertış)

findetene: durmak (b. vındertış)

fındı/d: mum

fındıqı/d: fındık

fın fin: arasına, bazan (b. ge ge)

fın-ı: kere, defa

fını: bir kere, bir defa

fıqare: yoksul (b. feqir)

fıraç: tas, tabak, kap kakac

fıraçşı/d: bulaşık suyu

fıraşşû/d: bulaşık suyu
fırayış: uçmak (b. fırrayış)
fır bıyayış: içilmek
fırçe/e: fıçı
fırçe/e: fırça
Fırengsüz/e: Fransız
Fırensa/d: Fransa
Fırensüz/e: Fransız
Frensızı/d: Fransız kadını veya kızı
fırêze/e: 1)biçilmiş tarla ve buradaki ekin kökleri, anız 2)mecazi olarak: verim, yapılan iş
fırınçı: fırıncı
fıringê neheyan: taze yeşil nohut
fıring-i/d: domates
fıringzehmeti: frengi hastalığı
fırız: kökleri yaygın olan bir cins yabanotu
fır kerdış: içmek
fırnayış: uçurmak, uçurtmak
fırını/d: fırın
fırnık: burun (b. pırnıkı)
fırq: seyrek
fırır: soluk alıp verirken çıkarılan ses, fosurdama
fırır: pır
fırıraya/d: uçan, uçmuş olan
fırıraye/e: b. fıırıraya
fırırayış: uçmak
fırırayox/e: uçucu, uçan
fırırayoxı/d: uçan, uçucu
fırır çık: çocukla oynarken onu havaya fırlatıp tutma sırasında söylenen bir söz (bazan "fırır çıkey" denir)
fırır kerdış: içmek
fırırşend/e: fırsat
fırırşet/e: fırsat
fırırşet deyiş: fırsat bulmak (b. fıırşet dıyayış)
fırırşet dest kewtış: fırsat ele

geçmek
fırırşet dıyayış: fırsat bulmak
fırırşet vinayış: fırsat bulmak
fırırşine/e: fırtına
fırırşıqalı/d: portakal
fırırşta vergi/d: kırlarda biten bir çeşit zehirli mantar
fırırşı/d: osuruk
fırırşiker/e: 1)osurgan 2)kaypak kişi, tutarsız kişi
fırırşı teder nêvındertışsır: gizleyememek, duyduğu her lafı başka yerde söylemek
fırırşı/d: osuruk
fırırşiker/e: b. fıırşiker
fırırşikerey: 1)osurganlık 2)kaypaklık, tutarsızlık
fırırşikerı/d: b. fıırşiker
fırırşı teder nêvındertış: b. fıırşı teder nêvındertış
fırırştan/e: fıırştan
fırırştene: atmak (b. vırtış)
fırırşt fıırşt kerdış: oynakça ve gösterişli yürümek
fırırştıqı/d: fıırştık
fırırştoto: b. fıırştan
fırırştoneki/d: b. estaneki
fırırşt: fıırştırtı
fırırşt/: kof
fırırştıyey: kofluk
fırırşt fıırşt: soluk alıp verirken çıkarılan ses, fosurdama sesi
fırırşt fıırşt kerdış: soluk alıp verirken ses çıkarmak, fosurdamak
fırırştı/d: dalak
fırırştı/d: kof (b. fıırşt)
fırırştı: soluk alıp verme sesi, fıırştırtı
fırırştıqı/e: fıırştık, binek hayvanlarının dışkı
fırırştıyey: soluk alıp verirken ses çıkarmak, fosurdamak

fişşi: soluk alıp verirken çıkarılan ses; fişirtı
fişt: fişirdama sesi
fiştan/e: b. fistan
fitar: 1)iftar vakti 2)oruç tutmamış olan (oruçlu olmayan)
fitar bıyayış: Ramazan'da oruç tutmamak
fitar kerdış: iftar açmak, iftar yemek
fitıq/e: fitık
fitili/d: fitil
fitna/d: birisinden duyduğu lafi başka birisine söyleyen, fitne çıkarılan kız veya kadın
fitne/e: b. fitna
fitneyi: dedikoculuk, laf taşıma
fitneyi kerdış: birinden duyduğu lafi karşı tarafa söylemek, fitne sokmak
fitrı/d: fitre, fitır sadakası
fituy/d: fetva
fitûy/d: fetva
fitûy dayış: fetva vermek
fitûy vetış: fetva çıkarmak
fızıl: dedikoducu, ispiyoncu
fızılêni/d: dedikoduculuk, ispiyonculuk
fidane/d: fidan
fil/e: fil
fila/d: file
filar/e: b. firar
filketi/d: firkete
finaya/d: atılmış olan, düşürülen
finaye/e: b. finaya
finayış dı: içine atmak
finayış: 1)atmak 2)düşürmek 3)sokmak
fincanı/d: fincan

fineyiş: atılmak (b. finıyayış)
finıyayış: atılmak
finna seğeri: "cehennemin dibine kadar yolu var" anlamında kullanılan ve Arapça "fi'nari's-seqer"den bozulma bir söz
fiqayış: kahkaha atmak
fiqfiq: b. fiqfiqı
fiqfiqı/d: kahkaha
fırar/e: kaçak, fırar
fırarey: fırarda olma durumu, fırar etme durumu
fırarı/d: kaçak, fırar
fırar kerdış: fırar etmek
fırari: fırası
Fir'ewn/e: Firavun denilen eski Mısır hükümdarı
fırnayış: düdük veya ıslık çalmak
Fir'own/e: b. Fir'ewn
fırrıke/d: düdük
fırrıkı/d: düdük (b. fırrıke)
fısebililla: fisebilillah, Allah yolunda
fıseg: b. fişeki
fısıknayış: sıvışmak, tüymek
fistan: fistan, entari
fistene duri: uzaklaştırmak
fistene tê: birbirine katmak (b. tê vıstış)
fiş/e: fiş, makbuz
fişeki/d: fişek, kurşun
fişıl/e: odun veya tahta parçası, taş parçası
fişili kerdış: odun veya tahtayı yarmak, uzunlamasına parçalamak
fiştaqı/d: ahlaksız kadın, orospu
fitık: resmi tebliğ belgesi, resmi belge, askerlikle ilgili resmi belge

- fitike/d:** ıslık
fom kerdış: b. fa'm kerdış
fonosı/d: fanus
fors/e: gösteriş, fors
fors kerdış: gösteriş yapmak, gösterişte bulunmak
fos: bozuk
fos bıyayış: bozuk olmak, bozulmak
fotêlı/d: fötr şapka
fotêrı/d: fötr şapka
fotıraf/e: fotoğraf
fowqel'ade: fevkalade, olağanüstü, çok iyi, mükemmel
fowqılade: fevkalade, olağanüstü, çok iyi, mükemmel
fowt: b. fewt
fowtê nımaji/e: namaz rekâtı
foye: foya
frên/e: fren
frêze/e: b. firêze
fuqare/e: zavallı, fakara
fuzul/e: yaramaz, haylaz, münasebetsiz, gereksiz yere her işe karışan, kendisine düşmeyen sözler söyleyen, boşboğaz
fuzuley: yaramazlık, münasebetsizlik, haddini bilmezlik
fuzuley kerdış: yaramazlık yapmak, haylazlık yapmak, münasebetsizce davranmak, haddini bilmeyerek davranmak
fuzuli: gereksiz, fuzuli

G

ga/e: öküz

gac: b. gacı

gajı/d: iplik çilesi, iplik yumağı

gala bere kerdış: saldırmak, hü-cüm etmek

gale/e: heybenin eşya konan taraf-larından herbiri, büyük heybe

galır: zambak

gam: b. game

gam bı gam: 1)adım adım 2)an be an

game/d: an

game/d: adım

game eştene: adım atmak

gamê: bir an, bir süre

gamêş/e: manda

gam-ı/d: b. game

gamı ena gamı, se'etı ena se'etı:

“dem bu demdir”, “tam bu sıra-larda”, “tam zamanı” anlamların-da geçmiş bir olaya atıfta bulunur-ken de kullanılan bir söz

gami: bir an, bir süre

gamina aver: bir an önce

gam û se'etı: sık sık, ikide bir, daki-kada bir

gan/e: can

ganawır/e: canavar, merhametsiz

ganbo gani: diri diri, canlı haliyle

gan dayış: 1)can vermek 2)bir şeye çok düşkün olmak

gan dekewtış: canlanmak

gan devıstış: canlandırmak, can vermek

gandê...kewtış: canına tak etmek, usanmak

gandê...vıstış: sabrını taşırmak, canını sıkmak, usandırmak, bez-dirmek

gandê xwı râ bêzar bıyayış: ca-nından bezmek, usanmak

ganê...waştış: canı istemek

ganê xwı ...ser nayış: uğruna can vermek, yoluna can koymak

ganfıda/e: fedai

gangêr/e: can alıcı, Azrail, can alan melek (b. gangir)

gangêri ver dı bıyayış: komada olmak, ölüm meleğinin elinde ol-mak, ölüme yaklaşmak

gangêr...nawıyayış: ölümü yak-laşmak, Azrail kendisine gö-rünmek

gangıran/e: ağır canlı, hareketle-rinde yavaş davranan, üşenik

gangıraney: ağırcanlılık, üşe-niklik

gangıranı/d: b. gangıran

gangir: can alan, Azrail

gani/e(I): canlı

gani(II): gerek, mutlaka

gani bıyayış: canlanmak, canlı olmak

gani gani: canlı canlı, diri diri

gani geyrayış: sağ gezmek, sağ kalmak

gani kerdış: canlandırmak

gani verdayış: sağ bırakmak, sağ komak

gani ver dı bıyayış: can çekişmek
ganiyey: canlılık, canlı olma, yaşama
gan û goşt: dolgun vucutlu, iriyarı, şişman
gan û goştın/e: dolgun, iriyarı, şişman
gan û goştını/d: b. gan û goşt
gan û iman xwı ro gırewtış: canla başla çabalamak, kendisini çok yorarak uğraşmak
gan û iman xwı ro gırotış: b. gan û iman xwı ro gırewtış
gan vejıyayış: can çıkması, canı çıkmak
gan vetış: canı çıkmak, can çekişmek
gan weş bıyayış: canı sağ olmak
garan-ı/d: hayvan sürüsü
gargaro/e: b. garo
garm: sıcak
garo/e: genellikle ağaç kovuklarında yuva yapan karışık renkli büyükçe bir kuş
garo-n/d: b. garan-ı
gasar/e(I): omça, asma kütüğünün kalın dalları
gasar/e(II): yük için kullanılan kalın ipin ucuna bağlı olup yükü bağlarken ipin uygun biçimde kullanılmasına yarayan çatallı ağaç parçasından ibaret olan bir araç
gastar/e: b. gasar(II)
gawan/e: sığırtmaç, sığır çobanı
gawır/e: dinsiz, müslüman olmayan, gavur
gawırey: gavurluk, dinsizlik
gawır-ı/d: b. gawır
gawırı seri ser de nêro: "Allah

kimseye göstermesin", "gavurun başına dahi gelmesin" anlamında çok kötü bir durumu anlatmak için kullanılan bir deyim
gawırki: 1)gavur gibi, dine ters düşecek biçimde 2)çok gaddarca, zalimce 3)müslüman olmayan toplumların dili, ecnebi dili
gawo/e: b. gawan
gawon/e: b. gawan
gawur: b. gawır
gawırey: b. gawırey
gawırki: b. gawırki
gaxoni: "sernewe" veya "serra newey" denilen yılbaşı günü çocukların evleri dolaşarak topladıkları yiyecek türünden hediyeleri dolaşarak çerez, yiyecek vb. toplamak
gaxoni arê dayış: yılbaşında evleri dolaşarak çerez, yiyecek vb. toplamak
gaxoni gêrayış: b. gaxoni arê dayış
gay cıtı/e: çift süren öküz, çifte koşulan öküz
gay dayış: 1)ineği boğayla çiftleştirmek 2)mecaz olarak: başına olmadık işler getirmek
gazı/d: ısırma, dişleme
gazı/d: kerpeten
gazı-gaz: bağırtı çağırma
gazi: imdat çağırması, çağırma, çağrı
gazi kerdış: sesli olarak çağırma, bağırtı imdat istemek
gaz kerdış: ısırma
gaz xwı ro bıyayış: 1)pişman olup ne yapacağını bilemez olmak, kendi kendini yemek anlamında bir deyim 2)gözü dönmek, saldırganlaşmak
ge: arasıra, bazan, bazı zamanlar

geber!: "geberesin!" anlamında birisine kızınca söylenen bir sözcük

geberbıyaya/d: geberesi

geberbıyaye/e: b. geberbıyaya

geber bıyayış: 'gebermek

geber kerdış: gebertmek

geda/d: kız çocuğu

gede/e: erkek çocuk

gede ardış: çocuk doğurmak

gedeyey: çocukluk (b. gedeyi)

gedeyi: çocukluk

gedi ver dı bıyayış: hamile, gebe,

çocuk doğurmak üzere olmak

gefi/d: tehdit, övünüp başkasını

tehdit etme

gefi bcre wardış: başkasını tehdit

ederek yakınmak

gefi dayış: bir şey hakkında yapı-

lan ya da yapılacak olanları övüne-

rek söylemek, övünüp tehdit eder

gibi konuşmak

gefi kerdış: övünüp başkasını teh-

dit etmek

gefi wardış: birisini tehdit ederek

yakınmak

gef û gurri: tehdit ve övünme

sözleri

gegane: arasıra, bazan

ge ge: arasıra, bazan

geji: süpürge (b. gezi)

gelan gidan: gelen giden, yolcu

gelanke: kez, bir defa, bir kez

gelek: epey, hayli, çok

geleki: epey, hayli, çok

gellat: bedavacı

gelo: 1)ey, yahu, be! 2)acıba

gem/e: gem

gemar-ı/d: kir, pislik, toz

gemarın/e: kirli, kirlenmiş olan, pasaklı

gemarrın-ı/d: b. gemarın

gemarrıney: kirlilik, pasaklılık

gemernayıŝ: kirletmek

gemı/d: meşelik, ağaçlık, ormanlık

gemırnayıŝ: kirletmek (b. gemernayıŝ)

gemırrıyayıŝ: kirlenmek, pasaklı olmak

gemı/d: gemi

gemıye/d: gemi

gem kerdış: gem vurmak, binek hayvanına gem takmak

genc/e: genç

gencıy: gençlik

gencı/d: genç (kız)

gend û gemarı: kir pas, çer çöp

gend û gewel: b. gend û gemarı

gene/e: kene

genem: buğday (b. genım)

gengola/d: içinde bebek uyutulan ve beşik görevini gören salıncak (b. kengula)

genım/e: buğday

gepe: yudum, ağız dolusu

ger/e: uyuz

ger: eğer

gerange: bir kez, bir defasında, ke-re, kez

gerd: toz

gerden/e: gerdan, boyun, çene altı

gere/e: şikayet

gere: b. gerek, gani

gerek: gerek (b. gani)

gereke: gerek, gerekir ki (b. gani)

gerengı: b. gerange

gerewtış: almak (b. gırewtış)

Gerger: Adıyaman'a bağlı bulunan bir ilçe (b. Aldûş)

gergûş: b. dergûş-ı

germ: sıcak

germa duyeni/d: b. germey doyını

germagerm: sıcağı sıcağına

germawı/d: yemeklik bulgur, dövme vb.

germaxı: 1)kir • pas, pislik

2)terlemekten dolayı insanın özellikle koltuk altlarında veya başka yerinde oluşan küçük sivilce

germaxıjn/e: pasaklı, kirli ve kötü kimse

germaxıjney: pasaklılık, kirlilik

germaxıjını/d: b. germaxıjn

germaxın/e: pasaklı, kirli ve kötü kimse

germaxıney: pasaklılık, kirlilik

germaxını/d: b. germaxın

germe/d: çorba

germewer/e: çorba içici

germey: sıcaklık

germey doyını/d: ayran çorbası

germey puni: içine nane otu katılmış olan bir çeşit çorba

germı/d: çorba

germıke/d: ılıca

germın/e: 1)sıcak 2)ısıtan

germın bıyayış: ısınmak

germıney: sıcaklık, ısıtılma durumu

germını/d: 1)sıcak, ısınmış olan

2)ısıtan

germın kerdış: ısıtmak

germi: sıcaklık

germi/d: çorba

germiya duyene/d: ayran çorbası

germkerda/d: ısıtılmış olan

germkerde/e: ısıtılmış olan

germ kerdış: ısıtmak

germ kerdox/e: ısıtan, ısıtıcı

germo: kaplıca

gerong: b. gerange

gerri/e: uyuz

gerre/e: şikayet, ihbar

gerre kerdış: şikayet etmek

gerrey xwı bere kerdış: birisine şikayetini bildirmek, birisine şikayetinde bulunmak

gerre...to ameyiş: eskiden yaptığı bir iş veya alışkanlığı yapmak istemek

gerriin/e: uyuzlu, uyuz olan

gerriney: uyuz olma durumu

gerriını/d: b. gerriin

gerri vetiş: uyuz olmak

gerrey xwı tede kerdış: birisine şikayetini bildirmek, birisine şikayetinde bulunmak

gest: b. geşt

geşt/e: daha çok çingene veya dilenci gibi kimselere başkasının verdiği eşya yahut para, parsa

geveze/e: geveze

gevezıyayış: toz toprak içinde debelenmek

gevezınayış: tozlu veya çamurlu yerde debelendirmek

gevızekı/d: tozlu veya çamurlu yerde debelenme

gevızekı kerdış: tozlu veya çamurlu yerde uzanıp debelenmek

gevızıyayış: b. gevezıyayış

gevızıyayox/e: tozlu veya çamurlu yerde debelenen

gevızınayış: b. gevezınayış

gevz-ı/d: b. gevızekı

gewat/e: pezevenk
gewatey: pezevenklik
gewatı/d: b. gewat
gewel: 1)salya 2)çöp, çöplük, artıklar
gewen/e: geven, keven
gewenda/d: ahlaksız, başıboş, ser-seri, soytarı
gewende/e: b. gewenda
gewendeyey: serserilik, soytarılık, ahlaksızlık
gew-ı/d: hayvanların içine konduğu üstü açık, etrafı çit veya duvarla çevrili olan yer
gewr/e: beyazımsı, beyazımtırak, kül rengi veya bu renklere haiz olan, kumral
gewre/d: b. gewr
gewrek/e: beyazımtırak, gri; kumral
gewrı/d: b. gewr
gewş/e: 1)gevşek 2)cimri 3)korkak
gewşek/e: 1)gevşek 2)cimri 3)korkak
gewşekyey: 1)gevşeklik 2)cimrilik 3)korkaklık
gewşekı/d: b. gewşek
gewşı/d: b. gewş
gewz: 1)beniz 2)(bitki için kullanıldığında)taze ve yeşil olan
gewzkewta: benzi soluk, rengi uçuk, suratı asık (moralî bozuk) olan
gewzkewte/e: b. gewzkewta
geyraya/d: 1)çok gezip görmüş olan, gezen, dolaşan 2)dilenci
geyraye/e: b. geyraya
geyrayını: gezmek (b. geyrayış)
geyrayış: 1)gezmek, dolaşmak

2)aramak 3)dilenmek
geyrayış a: b. ageyrayış
geyrayox/e: 1)gezen, dolaşan 2)arayan 3)dilenen, dilenci
geyrı/d: yuvarlak, dairevi olan, silindir, çember
geyrnayış: dolaştırmak, döndürmek, gezdirmek
gez/e: bir çeşit kıymetli kumaş
gez/e: ilgin ağacının bir türü olup genellikle çay ve dere kenarlarında yetişen bir çeşit çalı
gezi/e: süpürge
gez-ı/d: külleme (bir bağ hastalığı)
gezi dayış pıro: bağda külleme hastalığının olması
gezi kerdış: süpürmek
gezwe: kudret helvası
gêj/e: sersem, bunalmış olan, şapşal
gêj bıyayış: sersemleşmek, şapşallaşmak, bunalmak
gêjey: sersemleşme, şapşallık, bunalma
gêjı/d: b. gêj
gêj kerdış: sersemleştirmek, bunaltmak
gêjo/e: b. gêj
gêl/e: dal (b. gıl)
Gêl: Diyarbakır'a bağlı bulunan Eğil bucağı
gêlbızane/d: baharın yetişen ve yenebilen bir yaban bitkisi
-gêr: "alıcı, alan" anlamını veren bir sonek (**gangêr:** can alan)
gêrayış: gezmek, dolaşmak, aramak
gêrayış a: b. ageyrayış
gêre/e: şikayet (b. gerre)

gêrm: pilav yemeği, sulu sıcak yemek, çorba

gêrma duye/d: b. germey doyını

gêrma duyın: b. germey doyını

gêrrık: sudaki girdap

gêsi/d: saç örgüsü

gêsi kerdış: saç örgü yapmak

gêstı: b. gêsti merdiş

gêstı merdiş: çok acıkmak (açlıktan ölüncesine acıkmak)

gı/e: insan dışkısı, bok

gı: b. kı

gıbırı: (argoda)yüzü kara çıkan, mahcup olan

gıbırıy/d: b. gıbırı

gıcık/e: saç

gıdi: küçük, ufak

gıdi: "aman", "behey", "ey!" anlamında bir ünlem

gıdino: b. gıdi

gıdiş: biçilip dizilmiş ekin yığını

gıjgıj: 1) yanan şeyin çıkardığı ses

2)kuru kalabalık

gıjık/e: saç

gıjıkın/e: 1)saçlı 2)çok karışık dalları olan çalı

gıjıkını/d: b. gıjıkın

gıjı!: tahrik olup düvesimesi ve inekle çiftleşmesi için boğaya seslenişte kullanılan bir sözcük

gıjı bıyayış: boğanın çiftleşmek üzere tahrik olması

gıjı kerdış: 1)inek veya düve ile çiftleşmesi için boğayı tahrik etmek 2)saldırtmak

gıjolek: rüzgarın meydana getirdiği hortum (b.veyvey,cınnan)

gıl/e: uç, tepe (**gılê kowû:** dağların tepeleri)

gıl/e: dal

gıla/d(I): saç örgüsü (bazı yörelerde **gêsi** denir)

gıla(II): yine, bir kere daha (b. gılana)

gılabueç: saç örgüsü kısa olan (kız veya kadın)

gılana: yine, bir kere daha, tekrar

gılanga-n: bazan, arasıra

gılangi: kere, defa, kez

gılangi: bir defa, bir keresinde

gılangına: bir kere daha

gılar: 1)oğlak veya keçilerin boyunlarının alt kısmında sarkan küçük kesecik 2)boynunda böyle kesecik bulunan hayvan

gılbı/d: boğaz

gılçıje/e: annenin ilk çocuğu

gıldanı/d: erken olgunlaşan iri taneli üzüm çeşidi

gıl dayene: dal budak salmak, filizlenmek

gıle: saç örgüsü (b. gıla)

gılêjgı/d: salya

gılêjgı kerdış: salya akıtmak

gılêjgın/e: salyalı

gılêjgını/d: b. gılêjgın

gılıl/e: 1)darı 2)mısır

gılilok: b. cınga

gıl kerdış: dalını kesmek, budamak

gıllık: kadın üreme organının içi, klitoris

gilli/d(I): göz bebeği, göz

gilli/d(II): üzüm tanesi

gilli dekewtış: üzüm tanelerinin tek tük olgunlaşmaya başlaması

gilli kerdış: 1)üzüm yerken sadece salkımdaki bazı taneleri yemek

2)üzüm tanelerini salkımdan koparmak

güllikor/e: gözü kör olan, kör olası

güllikori/d: b. güllikor

gülliperraya/d: gözü çıkasica

gülliperraye/e: gözü çıkasica

güllü perrayış: 1)gözü çıkmak

2)"emdiği süt burnundan gelmek" anlamında çok yorulma ve güçlük-
le karşılaşmayı ifade eden bir
deyim

güllü pernayış: birisinin hakkın-
dan gelmek, birisine hakettiği sert-
likte davranmak, gözünü çı-
karmak

güllü ra: dopdolu, tıka basa dolu,
tıklım tıklım

güllürışaya/d: gözü çıkasica

güllü rışayış: "emdiği süt burnun-
dan gelmek" anlamında çok yorul-
ma ve güçlüklerle karşılaşmayı ifa-
de eden bir deyim

güllü rışnayış: hakkından gelmek,
birisine hakettiği sertlikte davran-
mak, gözünü çıkarmak

güllü to bırışi: "gözlerin kör olur
inşallah" anlamında kullanılan bir
ilenç sözü

güllü to perri: "gözlerin çıksın
inşallah" anlamında kullanılan bir
ilenç sözü

güllü vetış: hakkından gelmek, (kö-
tü) birisine hakettiği biçimde dav-
ranmak, gözünü çıkarmak

güllüya engurı/d: üzüm tanesi

güllüyanê to kor ko: "gözünü kör
etsin" anlamında kullanılan bir
ilenç sözü

güllüyekı kerdış: salkımı dalından

koparmadan üzüm tanelerinin ba-
zılarını koparıp yemek

gılöng-ı: b. gılöngü

gılpoçı/d: saç örgüsü

gılör: yuvarlak (b. gılöver)

gılöver: yuvarlak, yuvarlak olan
nesne

gılze/e: b. gırze

gılze kerdış: b. gırze kerdış

gım: b. hım gım

gımayış: 1)ateşin gür olarak yanıp
ses çıkarması 2)ağız kapalı olarak
çıkarılan ses

gımerre/e: fare pisliği

gımgım: ateş (veya sobanın) gür
olarak yanarken çıkardığı ses,
gümbürtü, anlaşılmayan ses

gına: b. gında

gınayene: değmek, dokunmak

gınayene waro: yere düşmek

gınayine ro...: değmek

gınayis waro: yere düşmek, düş-
mek (b. 'erro gınayış)

gınayış: 1)değmek 2)ulaşmak

gınayış 'ero: yere düşmek,

gınayış pıru: b. pıro gınayış

gınayış pure: b. pıro gınayış

gınc: 1)eski püskü bez, çocuk bezi
2)elbise (b. kınc)

gında/d: yumak

gında kerdış: yumak yapmak, yu-
maklamak, yumak gibi sarmak
gında xwı tıra wekerdış: ümidi
kesilip ilişkisini kesmek, elini ete-
ğini çekmek

gındır bıyayine: yuvarlanmak

gındır dayış: yuvarlamak

gındır dıyayış: yuvarlanmak

gındır kerdene: yuvarlamak

gındırnayış: yuvarlamak
gındırriyayış: yuvarlanmak
gındolek: toparlak, yuvarlakça
gini: gerek
gıra/d: b. gıran
gıra/d: düğüm
gıra dayene: bağlamak
gıra dayış: düğümlemek, bağlamak
gıran/e: 1) ağır 2) ağırbaşlı, olgun
gırane/e: yaka
gırane dayış dest: yakayı ele vermek, yakayı kaptırmak
gırane weşanayış: yaka silkmek
gıraney/d: 1) ağırlık 2) ağırbaşlılık
gıraney...tebiştış: yakasına yapışmak, yakasını tutmak
gıranêr: daha ağır
gıranı/d: b. gıran
gıranıye/d: ağırlık
gırbestı/d: b. gırêbestı
gırçıkı/d: 1) ağaç veya ağaçtan mamul eşya parçasının boğumlu olan kısmı 2) çentik, kertik
gırçıkın/e: 1) ağaç veya ağaçtan mamul eşya parçasının boğumlu olması 2) çentikli, kertikli
gırd/e: büyük, cüsseli
gırd bıyayış: büyümek, büyük olmak
gıregır: toplumda büyük kimse, eşraf, ileri gelen (kişi)
gırewta/d: 1) tıkalı, tıkanık 2) alınmış olan, tutulmuş olan 3) örtülü
gırewte/e: b. gırewta
gırewtış: 1) almak 2) kapatmak 3) tıkamak 4) yakalamak 5) tutmak 6) yummak 7) örtmek 8) ısırıcı veya

zehirli hayvanın insanı kapması veya sokması
gırewtış xwu ser: üstüne almak, görev edinmek, üstlenmek
gırewtox/e: alan, alıcı
gırey/d: 1) düğüm 2) boğum
gıreya korı/d: kördüğüm
gıreya hokını/d: ilmik şeklindeki düğüm
gıreya hûkı/d: b. gıreya hokını
gıreya qırıkı: gırtlak
gırey vero ameyiş: 1) geçirmek 2) hık tutmak
gırêbestı/d: içine bir şey konup saklanmak üzere düğümlemiş olan küçücük çıkın
gırêdaya/d: b. gırêdaye
gırêdaye/e: 1) bağlı olan, bağımlı olan 2) düğümlemiş olan, düğümlü olan
gırêdaye bıyayış: 1) bağlı olmak, bağımlı olmak 2) düğümlü olmak, düğümlemiş olmak
gırê dayene: bağlamak
gırê dayine: bağlamak
gırê dayış: bağlamak
gırênaye/e: pişirilmiş olan, kaynatılmış olan
gırênayene: kaynatmak
gırênayış: kaynatmak
gırêş/e: b. gırrêş
gırıyayış: kaynamak
gırgırıyayış: mızmızlanmak, kararsızca söylenip durmak, kararsız davranmak
gırmıke/d: yumruk
gıron/e: b. gıran
gırone/e: b. gırane
gırone weşayış: yaka silkmek

gırone weşıyayış: 1)yaka silmek
 2)kendisinden yaka silkinir olmak
gıronêr: b. gıranêr
gırote/e: b. gırewte
gırotış: b. gırewtış
gırotış a: b. agırewtış
gırotış pıra: b. pıra gırewtış
gırr: 1)gür, sık 2)"gırr" sesi
gırr bıyayış: 1)gür olmak, sık ol-
 mak 2)(ateş ve kavga için kullanıl-
 dığında) alevlenmek
gırrêş/e: eski bez parçası
gırr kerdış: 1)gürleştirmek, sıklaş-
 tırmak 2)(ateş ve kavga için kulla-
 nıldığında) alevlendirmek
gırs/e: büyük, kocaman
gırse/d: büyük (b. gırs)
gırse biyene: büyümek
gırş: b. gırs
gırwe/e: iş
gırweyiş: 1)işlemek 2)çalışmak
gıryane/e: yaka
gıryone/e: b. gıryane
gırz/e: büyük (b. gırs)
gırze/e: bağlanmış olan çalı, ekin,
 ot gibi şeylerin büyük demeti
gırze kerdış: "gırze" denilen bü-
 yük deste halinde bağlamak
gısak: süpürge
gıst: b. gıştı, engıştı
gıšta eşhede/d: işaret parmağı
gıšta mıyanêni/d: orta parmak
gıştane/e: 1)yüzük 2)yüksük
 3)orakla ekin biçerken daha fazla-
 sını elde tutup tutamı kontrol et-
 meyi sağlayan el aracı
gıšta ortı/d: orta parmak
gıšta pillı/d: başparmak
gıšta q. . . /d: serçe parmak

gıšta şadı/d: işaret parmağı
gıšta xwı çım ra kerdış: "iyilik
 yapmak" anlamında kullanılan
 bir deyim (daha çok olumsuz biç-
 miyle kullanılır)
gıšta xwı pa nayış: 1)parmak bas-
 mak, imza atmak 2)beğenmek
 3)vurmak, dövmek
gıştı/d: parmak
gıştı berz kerdış: parmak kal-
 dırmak
gıştı dekutış: parmakla dürtmek,
 parmak atmak
gıştı pa nayış: 1)parmak tasmak,
 imza atmak 2)beğenmek
 3)vurmak, dövmek
gıştırı/e: yüzük
gıştı pê nawıtış: parmakla birbiri-
 ne göstermek
gıştı pê nawıyayış: parmakla gös-
 terilmek
gıştone/e: b. gıştane
gıx: süt çocuklarının çıkardığı se-
 vinç sesi
gıxi: b. gıxxıki
gıxi kerdış: b. gıxxıki kerdış
gıxxıki: süt çocuklarının çıkardığı
 sevinç sesi
gıxxıki bıki!: süt çocuğuna ses çı-
 karması için söylenen bir söz
gıxxıki kerdış: süt çocuğunun se-
 vinç sesi çıkarması
gıyın/e: boklu, pis
gıyını/d: b. gıyın
gızgalık/e: kıvılcım
gızgalıki çıman ra perrayış: göz-
 lerinden kıvılcımlar sıçramak; şid-
 detli baskı, basınç veya yediği da-
 yaktan ötürü gözleri kararır olmak

gızgız: cızırtı

gızık/e: karışık veya dolaşık saç (b. gıjık)

gızı bıkı: (çocuk dilinde) dişleri yeni çıkan çocuğa "dişle!", "ısır!" anlamında söylenen bir söz

gızı kerdış: (çocuk dilinde) ısır-mak, dişlemek

gızı kı: b. gızı bıkı

gızkına/d: b. gıjıkını

gıjj: çalı, çalı çırpı

Ginian: Sivas'a bağlı bulunan Za-ra dolaylarında yaşayan bir aşiret

gışt: b. gıştı, engıştı

gışta mıyonen/d: orta parmak (b. gışta mıyanêni)

gışta qılinc/d: serçe parmak (b. gışta qılancı)

gıştone/e: b. gıştane

giy darı/e: ağaç salgısı

giy goşi/e: kulak kiri, kulaktan çı-kan pislik

giyreyiş b. giyriyayış

giyriyaya/d: 1)tıkalı, tıkanık 2)alınmış olan, tutulmuş olan

giyriyaye/e: b. giyriyaya

giyriyayış: 1)alınmak 2) kapan-mak 3)tıkanmak 4)yakalanmak 5)tutulmak 6)yumulmak

giy vamêri/e: badem ağacının sal-gladığı ve zamk olarak kullanılan bir madde

giy xwı dekerdış: bir şeyi iyice kötü duruma getirmek, içine et-mek, içine sıçmak

giy xwı kerdış: tuvalet ihtiyacını gidermek, def'i hacette bulunmak, bokunu yapmak

giy xwı , xwı ro kerdış: altını kir-

letmek, pisliğini altına etmek

glongı/d: kere (b. gılangı)

gocacı/d: düğme

goçeri: göçebelik (b. koçeri)

goçını/d: çuvaldız

goelık/e: b. golık

goge/d: b. gogı

gogebaxan: ayçiçeği (b. verûjik)

gogercin: güvercin (b. boranı)

gogı/d: tahta veya ağaçtan yapılmış olan ve bazı çocuk oyunların-da kullanılan küçük top, tomak

gol/e: göl

gol: 1)beştaş (b. nuştar, xalxalo), 2)yuvarlak

gol/d: bok böceği de denilen siyah bir süne (b. golala gi)

golala gi/d: bok böceği, mayıs böceği

Gola Gocığı: Elazığ ili sınırları içinde bulunan Hazar (Gölcük) Gölü (Halk arasındaki bir inanışa göre, bu gölün suyundan içenlerin tükürüğü hayvanların hasta veya görmeyen gözlerine şifa verir).

golala giy/d: b. golala gi

golala zerrêni/d: parlak yeşil renkli bir süne çeşidi olup daha çok sıcak mevsimlerde ot, ekin veya ağaçlar arasında rastlanır

golalı/d: siyah renkli bir süne

golbıza/d: nevrüz çiçeği

golek/e: b. golık

golekı/d: küçük göl: gölcük

golı/d: göl

golıg: at

golıge/d: binek hayvanı, merkep, dişi at

golık/e: buzağı, dana

golıkı/d: dişi buzağı
gol kay kerdış: beştaş oynamak
gom: b. gam
gom bı ena gom a, se'et bı ena se'et a: dem bu demdir (b. gamı ena gamı, se'eti ena se'eti)
gom bı gom: b. gam bı gam
gome/e: içinde genellikle hayvanlıkla uğraşanların barındığı dağ-başlarında veya kırlardaki tek ev
gomêş/e: b. gamêş
gom-ı: b. game
gomik: bir an
gomina over: bir an önce
gom û se'et: b. gam û se'eti
gon/e: b. gan
gonar: "gözünü sevdiğim", "dini-ne yandığım", "koskoca" anlamlarında kullanılan bir sözcük
gonarı/d: b. gonar
gonên/e: kanlı (b. gonin)
gonênı/d: kanlı (b. gonını)
gongêr/e: b. gangêr
gongil biyayış: yuvarlanmak
gongıro/e: b. gangıran
goni: gerek, mutlaka (b. gani)
goni: hayvan memesi
goni: canlı (b. gani)
goni/d: 1)kan, 2)kan davası
goni ameyış: kanamak, kan akmak
goni bıla biyayış: kan dökülmek, çok sayıda insan öldürülmesi
goni billa kerdış: kan dökmek, insan öldürmek
goni bına şıyayış: 1)kan işemek, ağır hasta olmak, 2)meceza olarak çok kızmak, kahrolmak
goni bırıyayış: akan kanın ke-

silmesi

goni bırnayış: akan kanı kesmek
goni biyayış: kanamak
goni dayış: 1)kan davasında diyet (vermek), öldürülen veya yaralananın ailesine mal yahut para vermek, 2)kana ihtiyacı olan hastaya kan vermek
goni dekewtış çım: gözü kanlanmak, gözüne kan girmek
goni dı mederıyayış: her tarafı kana bulanmak
goni dı medernayış: kana bulamak
goni dı mendış: her tarafı kan içinde kalmak
goni goni: canlı canlı (b. gani gani)
goni kerdış: kanatmak
gonin/e: kanlı
gonını/d: kanlı
goni pede şıyayış: 1)kanı akmak, kanlanmak, 2)kan işemek, kan kusmak
goni qelebnayış: 1)kan kusmak, 2) mecazi olarak: kızmak, kahrolmak
goni...ra ameyış: kanamak, -den kan gelmek
goni rışayış: kan dökülmek, kan akmak
goni rışnayış: kan dökmek
goni...ro gurıyayış: -e kanı kaynamak
goni rokerdış: 1)kanını dökmek, 2)meceza olarak: bir iş için çok uğraşmak
goniştirin: sempatik kişi, cana yakın

goni şırın bıyayış: cana yakın olmak, sempatik olmak

goni û gonaşır: kan revan, kana bulanmışlık

goni varayış: kan yağmak, çok kan dökülmek

goni verra dayış: kan aldirmek, kanını aldirmek

goni vındertış: 1)kanı durmak 2)akan kanın kesilmesi

goniwer/e: hunhar, kan içici, gaddar

goniwerı/d: b. goniwer

goniya...fır kerdış: ...kanını içmek, birisine aşırı derecede kin duymak

goniya mergi qelebnayış: 1)kan kusmak 2)ecel terleri dökmek, çok çabalamak, çok yorulmak

goniya mergi rokerdış: 1)kan kusmak 2)ecel terleri dökmek, çok çabalamak, çok yorulmak

goniya ...wardış: kanını içmek, -e aşırı derecede kin duymak

gon ver dı bıyayış: b. gani ver dı bıyayış

gopalı/d: ucu yuvarlak olan sopa

gopo/e: iri yarı ve biçimsiz olan

gor/e: mezar

gord-e/e: kılıç

gore: göre, kadar, yeterli

goreba: göre, kadar

gorımı/d: görümce

gorjalı/d: pıtrak

gormara korı/d: kör yılan

gormarı/d: kör yılan

gormorre: kargaşa

gorn/e: mezar

gorozı/d: tomar

gorr/e(I): b. gor

gorr/e(II): 1)sıcak mevsimlerde geceleri hayvan sürüsünün açık arazide bekletilmesi 2)hayvanların geceleyin bekletildiği açık arazi

gorr bestış: sıcak mevsimlerde geceleri hayvan sürüsünü açık arazide bekletmek (özellikle hayvan dışkısının tarlada kalarak gübrelenmesi için hayvanlar belirli tarlalarda bekletilirler)

gort: bayır

gos/e: b. goş

gos dayene: b. goştari kerdış

gosedar/e: b. goştarey

gosırmət bıyayış: kepaze olmak

gosırmətı/d: rezalet, felaket, kötü durum

gosırmətı seri ser dı ameyış: çok kötü duruma düşmek, felaketlerle karşılaşmak, kepaze olmak

gos nayine ro: b. goşi ronayış

gost/e: b. goşt

goş/e: kulak

goşa kewtış: kulağına gelmek, işitmek

goşare/e: küpe

goşa xwı ...nayış: kulak vermek, dinlemek, kulak asmak

goşbell/e: dik kulaklı

goşdari kerdış: dinlemek

goşe/e(I): salkım

goşe/e(II): 1)köşe 2)duvar yapımında kullanılan büyük kesme taş

goşê...antış: kulağını çekmek

goşê...gırewtış: kulağını tutmak, kulağına yapışmak

goşê...tepiştış: kulağını tutmak

goşê xwı gırewtış: 1)kulaklarını

sarıp bağlamak 2)kulaklarını tıkamak, dinlememek
goşê xwî ser nayîş: kulak kabartmak, kulak vermek, dinlemek
goşgıran/e: ağır işiten, sağır
goşgıraney: ağır işitme, sağırılık
goşgıranı/d: b. goşgıran
goşi bell kerdîş: kulaklarını dikleştirmek, dikkatle kulak kabartmak
goşi gıran bıyayîş: ağır işitmek, sağır olmak
goşi giyrıyayîş: 1)kulağı tıkanmak 2)kulağı örtülmek, kulağı kapanmak
goşi reqayîş: kulakları çınlamak
goşi ronayîş: kulak kabartmak
goşi vit kerdene: b. goşi bell kerdîş
goşle/e: salkım artığı, üzümü koparılmış olan salkım çöpü
goş...nayîş: dinlemek, kulak vermek
goş pa kewtîş: kulak asmak, önemsemek, dikkate almak
goş sero bıyayîş: kulağı ... -de olmak, dinlemek
goşt/e: et
goştarey: dinleme, kulak verme
goştarıtış: dinlemek (b. gûşdarıtış)
goştarıtox/e: dinleyen, dinleyici
goştari kerdîş: dinlemek, kulak vermek
goştdekerda/d: dolgun vücutlu kız veya kadın
goştdekerde/e: dolgun vücutlu
goştê gandê...rıyayîş: 1) çok sıkıntı ve eziyet çekmek 2)etleri çürüyüp dökülmek

goştê gandê...wardîş: başının etini yemek
goştê...kewtîş: kulağına gelmek, duymak
goştên/e: etli, eti budu yerinde olan
goştgıran/e: iriyarı, dolgun vücutlu
goştî: kavurma
gotırge/e: uzun gövdeli olup ucundaki yuvarlak başlığında sık dikenleri bulunan bir bitki
Govdere: Palu'ya bağlı bulunan Gökdere (Erdurek) ve çevresindeki bir bölge
govendî/d: halay, bir çeşit oyun
govendî gırewtîş: halay çekmek, halaya durmak
govendî kerdîş: oynamak, halay çekmek
gow/e: b. gewî
gowr: b. gewr
gowrık: kül renginde olan, beyazımsı toprak
gowşek: b. gewşek
goyıl/e: gönül (b. zerrî)
goynayene: övmek, methetmek
goze/d: ceviz
gozaçix/e: açıkgöz, kurnaz, uyanık
gozeke/d: ayak bileği kemiği, aşık kemiği
gozekı/d: b. gozeke
gozêrî/d: ceviz ağacı
gozê xwî barı kerdîş: (birisiyle) kozunu paylaşmak
gozı/d: ceviz
gozlıg: gözlük

gozmiçikı/d: b. gozmirçikı
gozmirçikı/d: yuvarlakça yapılı ve çok hareketli, atik olan
guda miri/d: pazı, hamur topağı
guda vewrı/d: kar topu
gudı/d: 1)yuvarlak eşya 2)balyoz 3)topak, pazı 4)futbol topu
gudı kay kerdış: top oynamak, futbol oynamak
gudı kerdış: 1)yuvarlaklaştırmak, topak yapmak 2)top oynamak
gudıkı/d: küçük top, yuvarlakça olan küçük şey
gudıkın/e: yuvarlak, toparlak
gudlıkın/e: yuvarlak, toparlakça olan şey
gudlıkın biyayış: yuvarlaklaşmak
gudlıkın kerdış: yuvarlaklaştırmak
gudvewre/d: kar topu oyunu
gudvowrı/d: b. gudvewre
gueme/e: b. gome
guez: b. gozı
guherr: b. gorr (II)
guh: içyağı
guj: kayma veya akma sırasında çıkan ses
guj guj: 1)akıntı veya geçiş dolayısıyla çıkan ses 2)akıcılığı ifade etmek için kullanılan bir söz
gujj: b. guj
gujji: kayma veya akma sesi
guk/e: b. golik
guke/d: b. golıkı
gul: hayvanlara yedirilen yaprak
gulane/d: mayıs ayı
gulan feka nayış: kurşuna tutmak, kurşuna dizmek
gulang: saç örgüsü, b. gıla(I)

gulanı/d: b. gulane
gula qatqati/d: gül
gulaş/e: güreş
gulaş gırewtış: güreş tutmak, güreşmek
gulaş tebiştış: güreş tutmak, güreşmek
gulbaxe: b. gulbaxey muran
gulbaxey muran: boncuk çilesi, henüz işlenmemiş olan boncuk dizilerinden her biri
gulbızık: nevruz çiçeği
gule: saç örgüsü, b. gıla (I)
gule/d: gül
gule/e: gülle, mermi
gule/d: b. gilbı
gulêrı/d: gül ağacı
gulı/d: gül, çiçek (b. gule)
gulli: b. gilli
gulover: yuvarlak, yuvarlak yapılı olan
gum: yankılı ve gümbürtülü ses, gümbürtü, güm
gum: b. gumı
guman/e: şüphe, kuşku
guman biyayış: 1)bulunmak, nadir bulunmak 2)umulmak, kendisinden beklenmek
gumanê...kerdış: -den şüphelenmek
guman kerdış: ummak, beklemek
gumayış: 1)uğuldamak 2)gümbürdemek
gumê xwı dekerdış: yanakları şişercesine yudum almak, yudumunu doldurmak
gumgumıkı/d: Bir cins semender olup halk arasında, insanın dişlerini görünce sayacağı ve saydığı diş-

lerin dökülmelerine neden olacağı yolunda bir inanç vardır. Bundan ötürü onu gören çocuklar, dişlerini göstermemek için ağızlarını kapatıp onu öldürmeye çalışırlar.

gumi/d: ağız kapalı olarak şişirilen yanak, yudum, yudumluk

gumi: uğultu

guna: 1)günah 2)yazık

gunayış: 1)değmek, dokunmak 2)ulaşmak

gunayış piro: -e değmek, üzerine düşmek

gune: gerek, gerekir ki,(b. gani)

gune/e: 1)günah 2)yazık

gunek: 1)yazık, günah 2)vay haline!

gunekar/e: 1)günahkar, suçlu 2)yalancı

gunekarey: 1)günahkarlık, suçluluk 2)yalancılık

guneke: yazık

gunekê to: 1)vay haline 2) (sana) yazıklar olsun !

guney...ameyiş...: 1)ahını almak 2)acımak

guney...şiyayiş...: ahı tutmak

guraş/e: b. gulaş

gure/e: iş

gure dekewtiş: işi düşmek

gurenayış: çalıştırmak, işletmek

guretene: almak

gurewo nebaş/e: 1)kötü iş 2)cinsel ilişki

gurewo xırab/e: 1)kötü iş 2)cinsel ilişki

gureyayene: çalışmak (b. gurıyayış)

gureyene: b. gurıyayış

gureyiş: b. gurıyayış

gureyişê dewlet: şanslı işlemek, başına devlet kuşu konmak

gurênayış: işletmek, çalıştırmak

gur gur: 1)hüngür hüngür 2)şapur şapur (çıkan ses)

gurıyayış: çalışmak, işlemek

gurm: gümbürtü

gurme-gurm: gümbürtü, gümbürtülü ses

gurmika şekeri/d: şeker tanesi

gurmiki/d: 1)yumru, şişkinlik, kabartı 2)tane (şeker tanesi ve benzeri için kullanılır)

gurmikin/e: yuvarlakça, yumru şeklinde

gurmi: gümbürtü

gurota/d: b. girewta

gurote/e: b. girewte

gurotiş: b. girewtiş

gurr: 1)gürleme, gümbürtü 2) hep birlikte gitme

gurrayış: gürlmek

gurri: 1)gürleme 2)guruldama sesi

gurri/e: aşırı kel olan kişi

gurri...ra ameyiş: gürlmek, gürlüdemek

gurrnik: pıtrak (b. gorjalı)

gurwe/e: iş

gurze/e: gürz

gustire/e: yüzük

guvde/e: gövde

guvvayış: vınlamak

guvvi: vınlama sesi

guwaz: b. goze

guwend: b. gûyend

guweş/e: b. goş

guweşe/e: b. goşe (II)

guwešt/e: b. goşt

guweštari: b. goštarey
guyen/e: hayvan memesi
guzız/e: güve
guzızıyayış: yağın bozulup acılaşması
gû: ki (b.kû)
gûk: b. golık
gûlal: b. golalı
gûler: b. gılover
gûllık: 1) göz bebeği, b. gulli, gilli (1); 2) yumurta sarısı
gûm: b. gûmı
gûm gûm: gümbürtü, güm güm
gûmı/d: b. game
gûn/e: b. gan
gûnê xwı ...ser nayış: b. ganê xwı ..ser nayış
gûngêr/e: b. gangêr
gûni: hayvan memesi (b. guyen)
ğûni: gerek, mutlaka (b. gani)
ğûni: canlı (b. gani)
gûni/d: kan
gûni qelebnayış: b. goni qelebnayış
gûni tıra ameyış: -den kan akmak, kanamak, kanı akmak
gûni verra dayış: kan akıtmak
gûniya xenziri bo: "haram olsun" anlamında kullanılan bir deyim
gûn kewtış: canlanmak
gûa vetış: b. gan vetış
gûş/e: kulak
gûşa kewtış: kulağına çalınmak, duymak
gûşare/e: küpe
gûşı xwı ...darıtış: dinlemek, sözüni dinlemek
gûştarıtış: dinlemek

gûşdari kerdış: dinlemek
gûşe/e: salkım
gûşe/e: 1) köşe, kenar 2) duvar yapımında kullanılan büyük kesme taş
gûşle/e: üzümü alınmış salkım artığı, üzümsüz salkım çöpü
gûş pa kewtış: 1) ilgilenmek 2) önemsemek
gûş...ra kewtış: ilgilenmek, önemsemek, kulak asmak
gûştarıtış: dinlemek (b. gûşdarıtış)
gûta sılli/d: tezek, sığır pisliği
gûyend/e: kıldan yapılan kalın kısıp
gûzı/d: ceviz
gûzi: acı (biber acısı)
gwel: b. golı
gwel: daire biçiminde, dairevi
gwel: eski evlerde mutfak görevi gören bölüm
gweme/e: b. gome
gweštari: b. gûşdari kerdış, goštarey
gweštari kerdış: b. gûşdari kerdış
gwinı/d: kan (b. goni)
gwinı billa kerdış: b. goni billa kerdış
gwinı dayış: b. goni dayış
gwinın/e: b. gonin
gwinını/d: b. gonini
gwinı rıšnayış: b. goni rıšnayış

H

ha: hayır

ha: efendim, buyur

ha: 1)haydi 2)işte, al sana, bak şimdi 3)öylece 4)öyle ise 5)habire 6)oldu, peki, tamam 7)ya, öyle mi?

ha bebem, de bebem: “derken”, “az gittik, uz gittik”, “nihayet” anlamlarında kullanılan bir deyiş

hac/e: hac

hacac/e: hacca gitmekte olan, hac ziyaretini yapan kimse

haceti/d: araç

hacı/d: 1)ihtiyac 2)araç

hachacıkı/d: kırlangıç

had: çok acı, çok tatlı, keskin tadı olan

haci/e: hacı, hacca gitmiş olan kişi

hadê: 1)haydi, haydi bakalım 2)haydi ordan, sen de (red etmek, kovmak için kullanılan bir ifade)

hadire: hazır, hemen

hadire bıyayış: hazır olamk

hadire kerdış: hazırlamak

hadi: haydi

hadre: b. hadire

hafız/e: ezbere Kur'an okuyan kişi, hafız, ezberci

ha gıdı ha: “haydi, seni göreyim” anlamında, birşey yapmak üzere olana işi başarıp bitirmesi için teşvik amacıyla söylenen bir söz

ha gıdı, de gıdı: b. ha gıdı ha

hagi/d: haber, malumat

hagidar: farkında olma, kollama, uyanık

hagidar bıyayış: gözkulak olmak, ilgilenmek, kollamak

hagidarey: 1)malumat 2)ilgilenme durumu

hagidar kerdış: haberdar etmek, uyarmak

hagi pey bıyayış: farkında olmak, haberdar olmak

hagosı: hat, çift sürmede karasabanın çizdiği hatların her birisi, çizgi

hah: olması beklenen birşeyin gerçekleşmesi durumunda söylenen bir sözcük

hah: 1)ya? yok canım? öyle mi? 2)amaan!

ha ha: hemen hemen, aşağı yukarı

ha...ha...: 1)ister...ister... 2)istediği kadar (ha vaje ha vaje: istediğin kadar söyle)

haj: b. hac

haji/d: b. hacı

haj lenglengi/d: leylek, hacı leylek

hak/e: 1)yumurta 2)erkek yumurtalığı, taşak

haka bıyayış: b. hak ra bıyayış

hakım/e: hakim, yargıç

hakımey: hakimlik, yargıçlık

haki bın dı bıyayış: çok kumaz olmak, kendisinden beklenmeyecek derecede hilekar ve kumaz olmak

haki kerdış: yumurta tokuşturma suretiyle oynanan oyunu oynamak, yumurta tokuşturma

hak kerdış: yumurtlamak
hak ra bıyayış: yumurtlamak üzere olmak, tavuğun yumurtlayacak durumda olması
hal/e: hal, drum
hal/e: tehlikeli bir hastalık
hala: hele
halbıko: halbuki
hal bıyayış: halledilmek, çözümlenmek
halbuki: halbuki
hal çın bıyayış: takatsiz olmak, çok hasta olmak, güçsüz olmak
halet: karasaban (b. aletı)
halê...hewale bıyayış: hali harap olmak, hali duman olmak
halê...hewale kerdış: harap etmek, (halini) duman etmek
halên/e: yuva (b. halin)
halên: salıncak biçimindeki çocuk beşiği
halên bestış: yuva yapmak, yuvalamak, yuva kurmak
halên vıraştış: yuva yapmak
hal-hewal: hülâsâ, kısacası
halihazır: mevcut durumda, halihazır
halin/e: yuva
hal kerdış: halletmek, çözümlenmek
hal-mesela: hülâsâ, kısacası
hal ra kewtış: takatten kesilmek, bitkin olmak
ha û hewal: durum, ahval
ha û kar: iş güç
hayen/e: yuva (b. halin)
hana: fakat, ama
hana: o anda, hemen; faraza
hana hama: hemen hemen, ne-

redeyse
hameyiş: gelmek (b. ameyiş)
Hamilkan: Amerikan, Amerikalı
hamûta: bihaber, ilişkisi bulunmayan, tümü ile habersiz olarak
hamver/e: yaşıt, tay, denk
hanci: yine (b. anci)
handê: kadar
hando: kadar
hani yo: işte, budur
hanqar/e: yöre, çevre
hanqas: azıcık, birazcık, o kadar-cık; o kadar ki, hemen hemen
hanqeras: b. hanqas
Haq/e: Tanrı, Allah
haqe/d: hak, emeğin karşılığı
haqêni: haklılık
haqiya xo vinayene: vedalaşmak
Haq keni: "Allahını seversen", "lütfen" anlamında kullanılan bir söz
haq...sero bıyayış: birinde alacağı olmak
har: kudurmuş olan, çılgın
har bıyayış: 1)kudurmak 2) (diş ile ilgili olarak kullanıldığında) diş kamaşmak
harçi: b. herçi
hard/e: yer (b. 'ard)
hare/d: b. har
harey: kudurganlık, kudurmak
hargûş/e: tavşan
har kerdış: kudurtmak
hasayış: görünmek, görülmek
hasıd/e: kiskanç
hasıl: hasıl, verim, elde edilen
hasılı: kısacası, sonuç olarak, nihayet, hasılı
hasılı kelam: sözün kısası, kısaca

hasıl kerdış: 1)ürün elde etmek

2)işleyip verimini almak

has kerdene: b. hes kerdış

hast: b. aşt

hast biyayene: b. aşt bıyayış

haşa: haşa

haşme/d: b. aşme

hata: -e kadar, -inceye kadar, ta ki, dek

hata ke: ta ki, -inceye kadar

hatıkı: belki, ola ki, bakarsın

hatiya: bura, burası (b. etiya)

ha vaje, ha vaje: “boşuna”, “istediğin kadar söyle” anlamında kullanılan bir söz

ha vajı, ha vajı: b. ha vaje, ha vaje

havıl-ı/d: yardım, yarar

haw/e: o (b. aw)

haw: işte, şu anda

haw: b. hawn

hawa: hava

hawa dayış: kaldırmak

hawante: avanta, boşuna

hawle/d: b. hewlı

hawn: 1)uyku 2)rüya (b. hewn)

hawna: yine, tekrar, bir daha (b. hewina)

ha wo: “işte”, “olmak üzeredir”, “olmaktadır” anlamlarında kullanılan bir deyiş

hawtay: b. hewtay

hawtês: b. hewtês

hawtêsın: b. hewtêsın

hay: keşke, ah, eyvah

haya/d: sak, uyanık (uyumamış olan)

haya: sadece bu kadar, ancak o kadar

hayde: b. haydê

haydê: hayda, haydi

haydi: hayda, haydi

haye: sadece bu kadar, ancak o kadar

haye/e: sak, uyanık (uyumamış olan)

haye bıyayış: uyanık olmak (uyumamış olmak)

haye bıyayış: -den ibaret olmak, hazır bulunandan ibaret olmak, mevcut kadar olmak

haye kerdış: uyandırmak, uyanık tutmak

hay hay: baş üstüne, hay hay, tabii

hayı/d: haber, malumat

hayi: sak, uyanık (uyumamış olan)

hayi bıder bıyayış: gözkulak olmak, kollayıp korumak

hayi...bıyayış: 1)haberdar olmak, farkında olmak 2)gözkulak olmak 3)kollamak

hayi kerdış: uyandırmak

hayi pey bıyayış: gözkulak olmak, kollayıp korumak; -den haberdar olmak

hayi pey kerdış: gözkulak olmak, ilgilenmek, kollayıp korumak

hay kı: keşke, ah keşke

hay lemin: 1)“vay başıma gelir”, “vay halime” anlamında kullanılan bir söz 2)feryat, bağırıp çağırma 3)kargaşa, ana baba günü

haylo: ya?, öyle mi?

haylo: 1)hoppala, amma da 2)maşallah 3)eyvah, ne yazık!

hay wa'd bo: “tövbeler olsun”, “yemin ederim ki” anlamlarında kullanılan bir söz

haza: b. ayca
hazar: bin
hazır: hazır
heb: 1)tane 2)birazcık 3)tahıl
 4)hap, tablet
heba hebi: birer birer, teker teker,
 tek tek
hebalek: zırnık, azıcık
hebek: azıcık, birazcık
hebi/d: 1)tane 2)hap 3)tahıl, to-
 hum 4)birazcık, azıcık
hebiki: hedik, kaynatılmış buğday
hebina: biraz daha
hecematı/d: hacamat
hecet/e: 1)araç 2)erkeğin üreme
 organı
haceti/d: araç
heci: hacı
hed/e: sınır, had
heddê xwı dı vındertış: haddin-
 de durmak, haddini aşmamak
heddê xwı zanayış: haddini
 bilmek
heddi/d: mezar taşı
hedef/e: hedef, nişangah
hedernayış: hazırlamak
hedı/d: b. heddi
hedire/d: can sıkıntısını giderme
hedırnayış: hazırlamak
hedis/e: hadis, peygamber Mu-
 hammed'in sözü
hedise/e: hadise
hediya/d: hediye
hediyayış: dinmek, durmak, du-
 rabilmek, barınmak
hediy: hediye
hedre: hazır, çabucak, anında
hedre bıyayış: hazır olmak, hazır
 bulunmak

hedre kerdış: hazırlamak
heey: 1)hey! (çağırılmak üzere biri-
 sine seslenirken kullanılır)
 2)efendim (b. hey)
hefil/e: küspe (salkım küspesi)
hefilnayış: bir şeyi yoğururcasına
 sıkıp deforme etmek
hefırnayış: b. hefilnayış
hefl/e: b. hefil
hefs/e: hapis, cezaevi
hefsi: tutuklu, mahpus
hefsxane/e: hapishane, cezaevi
heft: b. hewt
hefte: b. hewte
heh: öyle mi?, ya?
hejeti/d: b. heceti
hejhejıkı/d: kırlangıç
hejire: yaban inciri
hekim/e: hekim
hekimey: hekimlik
heke/e: keklik, tavuk ve benzeri
 hayvanların erkeği, damızlık
hekmety: hayli, çok, epeyce
hel: hal, çözüm
hel: kül rengi, gri
hela: hele
hela baci: çocuklar arasında, sağ
 elin işaret parmağı sol elin ayası-
 nın içine konarak dolaştırılmak su-
 retiyle bir şey istemek amacıyla
 kullanılan bir deyiş
hela hela: "hele şuna bak!" anla-
 mında beklenmeyen bir durum
 karşısındaki hayret ifadesi
helak: 1)helak 2)ağır hasta, koma-
 da olan
helak bıyayış: çok ağır biçimde
 hasta olmak, yok olmak
helak kerdış: 1)helak etmek 2)çok

ağır hasta olmasına neden olmak

helal/e: helal (**helal bo:** 1-maşallah, aşkolsun 2“helal olsun” anlamında kullanılan bir söz)

helaley: helal olma durumu

helaley sero: meşru, helal biçimde

helaley waştış: helallaşmak

helaliye/d: helallaşma

helal kerdış: helal etmek

hela şanı/d: öğleden sonra, öğlen sonrası

helaw: 1)helva 2)pekmez (b. helawı)

helawa awını/d: sıvı haldeki pekmez

helawa rıbi/d: pekmez (veya şeker), kavrulmuş un ve buğdaydan yapılan bir çeşit helva (b. 'esira tırênaya)

helawa wışkı/d: katı pekmez (pekmezin çok kaynatılmasıyla özel biçimde hazırlanan bir çeşit helva)

helawı/d: helva, pekmez

helawın/e: tatlı olan yiyecek

helawını/d: b. helawın

helawı/d: pekmeze un karıştırılarak özel biçimde hazırlanan bir çeşit helva

hela yeri/d: öğlen sonrası, öğleden sonra

helba/d: helva (b. helwa)

helbet: elbette

helbısım/e: b. elbısım

helbûy: bez veya yün gibi şeylerin yanınca çıkardığı koku

hele/e: an (b. helı)

heleket/e: b. hareket

helesıyaya/d: 1)ezilip bozulan, çü-

rüyen, çürüyüp kokuşan 2)meceza olarak: hantal

helesıyaye/e: b. helesıyaya

helesıyayış: çürümek, ezilip bozulmak, çürüyüp kokuşmak

helesnaya/d: 1)çürütülüp kokutulan, ezilip bozulan 2)meceza olarak: çok dövülen

helesnaye/e: b. helesnaya

helesnayış: 1)ezip bozmak 2)çürütüp kokutmak 3)meceza olarak: çok dövmek

helênayış: eritmek

helfanekı/d: rastgele debeleşme

helfo/e: hantal ve sallapati davranan

helfone/e: kır eğlencesi

helhele: kötü koku

helı/d: 1)an 2)öğle zamanı, öğle paydosu

heliyyayış: erimek

heli: bir an, bir süre

helim/e: uysal, halim

helimey: uysallık

helimı/d: b. helim

helke/e: kova

hella hella: 1)allah allah (olumsuz bir durum karşısında tepki ifadesi olarak kullanılır) 2)“yok canım?”, “öyle mi?” anlamında taacüp ifadesi olarak kullanılır

hella-hella: kargaşa, gürültülü partitli durum

helle: hoppala

helle helle: b. hella hella

hellı: b. helı

hellıseyış: b. helıseyış

hellısnayış: b. helesnayış

helliyyayış: erimek

helm/e: soluk, koku
helmele/e: kargaşa, gürültü patırtı
helnaya/d: eritilmiş olan
helnaye/e: b. helnaya
helnayış: eritmek
helpez/e: etene, son, meşime
helqa/d: halka
helqa bestiş: daire teşkil etmek, halka bağlamak
hel û game: sık sık, ikide bir
helwa/d: helva
helye: bir süre, biraz (b. heli)
hem: hem, üstelik
hema: 1)ama 2)ancak
hema: 1)daha, henüz 2)hemen 3)o zaman, daha sonra
hemal/e: hamal
hemaley: hamallık
hemalı/d: b. hemal
hemalı/e: 1)hamail, bir çeşit muska 2)merkep semerinde bulunan bir kayış veya bağ
hemaliya/d: hamal ücreti, taşıma ücreti
hemalki: hamal gibi, hamalca
hemam/e:1)hamam, banyo yapılan yer 2)evlerde lavabo veya bulaşık yıkama yeri
hembaz/e: arkadaşı
hembazi: arkadaşlık
Hembeli: Hanbeli mezhebi veya bu mezhebe mensub olan kişi
hember: karşıt
hemçola/d: salıncak
hemd/e: hamd, şükür
hemdi/d: mezar taşı
hemd kerdış: şükretmek, hamdetmek
hemd û hal: 1)kendi isteğiyle, var

gücüyle 2)doğal gelişme
hemd û halê xwı : 1)kendi isteğiyle, insiyatifiyle 2)var gücüyle, bütün gücüyle 3)doğal gelişimiyle
hemd û sena: hamd ü sena, şükür
heme: hep, tüm, tümü, hepsi
heme: ama
heme: sanki (Heme ez ameya tı nêverdani: Sanki ben gelmişim de sen bırakmıyorsun)
hemekes: herkes
hemelnayış: sindirmek, tahammül etmek
hemet: koruma
hemet bıyayış: korunmak, sakınmak
hemetkerda/d: korunan, sakınan
hemetkerde/e: b. hemetkerda
hemet kerdış: korumak, korunmak, sakınmak
hemgên/e: b. hengemin
hem... , hem... : hem...hem...
hem... , hem ki: hem...hem de
hemı/d: (çocuk dilinde) yiyecek
hemı kerdış: (çocuk dilinde) yemek yemek
hemılınayış: sindirmek
hemın: hepsi (b. hemini)
hemila/d: hamile, gebe olan kadın
hemine: hepsi, hepsini (b. hemini)
hemini: tümü, hepsi, hepsini
hem kerdış: (çocuk dilinde) yemek
heml/e: gebe kadının karnındaki bebek
hemle/d: hamile, gebe kadın (b. hemila)
hemlık: semiz, şişmanca
Hemolek: masallarda adı geçen

bir masal kahramanı

hemşeri/e: 1)hemşehri 2)askerlik arkadaşı

hemşeriyey: 1)hemşehrilik 2)asker arkadaşlığı

hemşira/d: hemşire

hemti/d: yemeklik buğday ürünü-ri (bulgurluk, dövme ve benzeri)

hemzale/e: b. erzele

hen: böyle, öyle, öylesi, bu kadar (b. ena)

hena: böyle

hena: bu

henar: nar (b. henarı)

henarêri/d: nar ağacı

henarı/d: nar

henarıyer/d: b. henarêri

henciriyayine: sızlamak

hend: bu kadar,böylesine

henda: kadar

henday: kadar, bu kadar

hendayên: bunca, bu kadar

hendê: kadar

hendhey: bunca, bu kadar

hendı: bunca, bu kadar

hendı hey: bunca, bu kadar

hendi/d: karpuz

hendi: artık

hendina: bir kat daha, bu kadar daha

hendo: kadar

hene/e: kına

Henefi: Hanefi mezhebi veya bu mezhebe mensup olan kişi

henek: şaka (b. henekı)

henek: çene

henekerda/d: kınalı, kınalanmış, kına yakılmış olan

henekerde/e: b. henekerda

hene kerdış: kınalamak, kına yakmak

henekeya xwı .kerdış: (birisiyle veya bir şeyle) dalga geçmek

henekı/d: şaka

heneki: şakadan, şaka olarak, şakacıktan

heneki kerdış: şaka yapmak

heneyın/e: kınalı, kınalanmış olan

heneyını/d: heneyın

henê: böyle, böylesi

henên: böylesi, öylesi

hengemin/e: bal

hengı/d: arı

hengure/d: üzüm

heni: pınar, çeşme (b. eynı)

heni: bazı

heni/e: bu (b. ni, eni)

heni: bunlar (b. nê, eni)

heni: onca, öylesine, o kadar; öyle, böyle

heni: artık, henüz (b.hını)

hen ke: öylesine, onca, o kadar ki

henki: biraz

henne: b. hene

henne kerdış: kına yakmak, kınalamak

henney kerran/e: kara yosunu, taş veya kayaları kaplayan yosun

henney qurrınçan/e: kara yosunu, ağaçların üzerini kaplayan yosun

heno: o kadar, onca

heno/e: bu (b. eno)

hentê: bunca, bu kadar; onca, o kadar

henzar: bin

hepa: b. heppa

hepi: (çocuk dilinde) yiyecek,

mama
hepı kerdış: (çocuk dilinde) yemek yemek
hepıs/e: hapis, cezaevi
hepısxane/e: hapisane, cezaevi
heppa: (çocuk dilinde) yiyecek, mama
hep û hazır: büyükçe, koskoca
Heq/e: Tanrı
heq: 1)hak 2)borç
heqaret kerdış: hakaret etmek
heqa xo: gerek, gerekir ki (hakkıdır)
heqbe/e: b. heqibe
heqdê...ra ameyiş: hakından gelmek
heqdê xwı ra ameyiş: becerikli olmak, kendi işlerini yapabilmek
heqê 'ardıya: depolama veya pazarlama ücreti
heqê qevdı: Hasat sırasında bir grup işçi topluca ekin (özellikle buğday) biçerken, ekin sahibinin hasat yerine gelmesi üzerine, bu işçi grubunun sağ başındaki "serpale" denilen işçi, ekin sahibine gösterecek şekilde elindeki biçilmiş ekin tutamını kaldırır; bu durumda ekin sahibi, "serpale"ye hediye verir, buna "heqê qevdı" denir.
heqı/d: hak, doğru, gerçek
heqibe/e: heybe
heqiqi: hakiki, gerçek
heq kena: allahaşkına
heq kerdış: hakketmek
heqli: haklı
Heqo: Tanrım! (dilek ve dua için kullanılır)

heq o kı: gerek, gerekir ki
heq ra ameyiş: 1)hakkından gelmek, üstesinden gelmek 2)işten anlamak
heq...sero bıyayış: birisinde alacağı olmak, birisinde hakkı olmak
heqtê...ra ameyiş: hakından gelmek, üstesinden gelmek
heqtê xwı ra ameyiş: becerikli olmak, kendi işlerinin üstesinden gelmek
her: b. herrı
her:her, hep, herbiri
her/e: 1)eşek 2)şımarık, kibirli
hera: 1)geniş 2)uzak
hera beyiş: b. hera bıyayış
hera bıyayış: 1)uzak olmak 2)geniş olmak, genişlemek
hera geyrayış: -den uzak gezmek, uzaklaşmak
hera kerdış: genişletmek
hera kewtış: 1)uzaklaşmak 2)uzak düşmek
heram/e: haram
heram bıyayış: haram olmak, zehirzıkkım olmak
heram kerdış: haram etmek
heramwer/e: haram yiyici, haramzade
heramxur/e: b. heramwer
herane: şımarıklık, kibirlilik
herane dı xwı nayış: şımarıkça davranmak, laubalileşmek
herane xwı nayış: b. herane dı xwı nayış
heraret/e: hararet
hera vıstış: uzaklaştırmak
herayey: genişlik

herayey sero: genişliğine, geniş boyutuyla

herayêr: daha geniş

herayi: genişlik

herb/e: harp, savaş (Herbê Şêx Se-idi: 1925'de olan Şeyh Sait ayaklanması)

Herbê Umûmîya: Birinci Dünya Savaşı, umumi savaş

herbîyaya/d: şımarmış olan, şımarık

herbîyaye/e: b. herbîyaya

her bîyayîş: şımarık

herbi: açıkça

herbiya: harbiye

herb kerdîş: savaşmak, savaş yapmak

herb ronayîş: savaş ilan etmek, savaş çıkarmak

herb ronîyayîş: savaş çıkması, savaşın ilan edilmesi

herçîqas: her ne kadar

herçîqas: b. herçîqas

herçi: 1)bir kere, kesinlikle

2)şayet, ancak 3)hiç, hiçbir zaman

4)her ne ki

herd/e: b. 'erd

herdî: her ikisi, ikisi

herdînan: her ikisi, ikisi de

herdise/d: b. erdîş

here/d: b. herri

here/d: dişi eşek

heredîyayine: kızmak, alınmak

hereket/e: hareket

hereket kerdîş: hareket etmek, kı-mıldamak

herekî/d: gayri ciddi iş

herekî/d: büyük_ay yıldız takımı

heremîyayîş: 1)bozulmak, çürü-

mek 2)zayıflamak 3)kötüleşmek

heremusîk: b. hermuşk

herey: şımarıklık, kibirlilik

herey: b. erey

herey kotene: b. erey kewtîş

herê: ikinci zamanı (b. êre, yere)

herê: (kadına seslenirken) "yahu", "hey!" anlamlarında kullanılan bir sözcük

herê: söz veya türkû dinleyen kişi tarafından, duygulanınca, hayıflanma ve duygulanma ifadesi olarak kullanılan bir sözcük (bazan türkücü veya konuşmacıyı tasdik anlamında da kullanılır)

herê: b. nê herê

herê herê(I): "ya, öyle mi?", "hiç de öyle değil" anlamında söylenen inanılmadığını belirten bir söz

herê herê(II): kadın veya kıza hitaben kullanılan bir tehdit ve yakınma ifadesi

herê hero: erkeğe hitaben kullanılan çıkışma ve tehdit ifadesi

herê kî: b. herê herê (I)

herê mîsri/e: 1)beyaz renkli büyük bir eşek cinsi 2)"koca herif", "kos-koca adam" anlamında hakaret ifadesi olarak kullanılır

herê şami/e: beyaz renkli büyük bir eşek cinsi

herfî/d: harf

hergî: b. hergû

hergû: her bir

hergû...cay ro şîyayîş: her biri bir tarafa dağılmak

hergû yew: her biri

hergû çî: her bir şey, herşey

herhal: herhalde

herı/d: toprak
herı/d: dişi eşek
herımıyayış: b. heremıyayış
herımınayış: herımınayış
herındı/d: iz, yer (b. herundı)
herındı kerdış: iz bırakmak, iz yapmak
herını/d: b. herrın
herış/e: ağız (sütten yapılan ağız)
heri mendış: mecaz olarak: kocaman olmak, çok büyük olmak
herınayış: b. erınayış
heri nışno, kırri şino: “güçlüye gücü yetmiyor da güçsüzle uğraşiyor” anlamında bir deyim
herkendık/e: içe doğru oyuk olan küçük yar
her kerdış: şımartmak
herkes: herkes
herme/e: omuz, kol
hermele: kargaşa, gürültü, patırtı
hermele kerdış: gürültü patırtı etmek
hermend/e: meret, yok olasıca, kör olasıca (insanın dışındaki varlıklar için kullanılır)
Hermeni: b. Armeni
hermet: meret
hermete/d: kadın, kadıncağız (tanınmıyan kadın için kullanılır)
hermetê/d: b. hermet
hermetı: b. hermete
hermusık: b. hermuşk
hermuşk/e: köstebek
hernayine: b. erınayış
her nê, kırrı: “aşağı yukarı aynı şey”, “ha şöyle ha böyle” anlamında bir deyim
her nı kırrı: b. her nê kırrı

hero/e: “ulan”, “behey”, “yahu” anlamlarında kullanılan bir hitap sözcüğü
heroz/e: her gün (b. her roj)
herraj/e: meydan okuma, kavgavehesi
herraj waştıj: kavgayı istemek, meydan okumak
herre: “hoppala”, “buyur bakalım!” anlamında kullanılan bir sözcük
herre: “defol”, “hadi oradan” anlamında kullanılan bir sözcük
herremıyayış: b. heremıyayış
herrên/e: topraktan yapılmış olan, topraklı
herrênı/d: b. herrên
herrı/d: toprak
herrımınayış: 1)bozmak
 2)kötüleştirmek
herrın/e: topraktan yapılmış olan, topraklı
her roj/e: her gün
herrış/e: b. herış
herrundı/d: b. herundı
herr û hera: çok geniş, genişçe, engin
herr û wellı: toz toprak
herr û wellı xwı serro kerdış: 1)üzülüp dövünerek başına toz toprak dökmek 2)yapacağı birşey kalmamak, ne yapacağını bilmez olmak, çaresiz kalmak
hersı: b. hesrı
hersik: köstebek (b. hermuşk)
hersı rışnayış: gözyaşı dökmek (b. hesrı rışnayış)
herş: b. hesrı (I)
herún: b. herundı

herundi/d: 1)iz, yer 2)yerine, yerinde
herune/d: b. herundi
herv/e: b. herb
herve: çabuk
her werdış: "çok acayip ve olumsuz davranışlarda bulunmak", "şaşkınca davranmak" anlamlarında kullanılan bir deyim
heryew/e: her bir, her birisi
heryewe/d: b. heryew
herzale/e: b. erzele
herzel: b. erzele
herzel: eşya konan rafa benzer yer
hes: b. heş (I)
hes: b. heş (II)
hes/e: ses, çıt
hes: sevgi
hesab/e: hesap
hesabana: güya, hesaplamalara göre
hesaban gore: güya, hesaplamalara göre
hesab dayış: hesap vermek
hesabdê...ra : düşüncesine göre, hesabına göre, hesabınca
hesabê...bıyayış: 1)etkisi olmak, 2)saygınlığı olmak 3)hesabı olmak
hesabê...kerdış: saymak, saygı göstermek
hesab kerdış: hesaplamak
hesab nêameyiŝ: 1)hesabına gelmemek 2)sayılmayacak kadar çok olmak
hesab persayış: hesap sormak
hesab ro dayış: hesaplamak, hesaba vurmak, hesabını görmek
hesad/e: hasat
hesav: b. hesap

hese/d: b. heş
hesebıyayış: 1)hesaplanmak, sayılmak 2)saygı gösterilmek, saygı duyulmak
hesebnayıŝ: 1)hesaplamak, saymak, hesaba katmak 2)saygı göstermek
heseni: yuvarlak taneli yeşil renkli bir üzüm çeşidi
heser/e: özlem, efkar
hesê xwı kerdış: seşini çıkarmak, konuşmak
hesıbnayıŝ: b. hesbnayıŝ
hesır: b. hesrı (I)
hesır antış: iç çekmek, imrenmek, b. hesrı (IV)
hesır bıyayış: defolmak
hesır kerdış: kovmak, defetmek
hesır kerdış: yaşarmak
hesir/e: esiri
hesiri/d: hasır
hesiyayış bı xo: 1)uyanmak 2) aklı başına gelmek
hes kerdene: sevmek
hes kerdış: 1)sevmek 2) istemek, can atmak
hesnayine: b. eşnawıtış
hesnayış: farkına vardırarak
hesret mendış: hasret kalmak
hesret-ı/d: hasret, özlem
hesrı/d(I): gözyaşı
hesrı/d(II): hasret, imreniş
hesrı/d(III): hıçkırık
hesrı/d(IV): iç çekiş
hesrı antış: 1) iç çekmek 2)hasret çekmek
hesrı pıro antış: -e imrenmek
hesrı kerdış: gözü yaşarmak
hesrı pêpey gunayış: gözyaşları

birilmek, gözleri yaşarmak üzere olmak

hesri rışnayış: gözyaşı dökme

hesri war kerdış: gözyaşı

dökme

hest: katı, sıvı olmayan

hest: b. heşt

hestay: b. heştay

heste/e: kemik

hestey: katılık, sıvının karşıtı

heřtê: b. heřtê

heştî: b. heste, este

heş/e(I): ayı

heş(II): susma, suskunluk, "sus!"

emri

heşa: haşa

heşa huzuri ra: haşa huzurdan

heşde: b. heştay

heşî/d: dişi ayı

heşî qul kerdış: birisine baskı ya-

panlara hitaben söylenen ve "çok

mu güçlüsünüz?", "bunca yiğit

misiniz?" anlamına gelen bir

deyim

heşîr bıyayış: kıyamette haşrol-

mak, ölümden sonra dirilmek

heşîr kerdış: dinsel inanışa göre

kıyamette ölüleri diriltmek

heşîyayine pê: b. pê heşîyayış

heşîr/e: b. hesir

heşmetkar: hayran kalma, candan

isteme, hayran kalan

heşr: gözyaşı (b. hesrî)

heşr bıyayış: b. heşîr bıyayış

heşşî/d: dişi ayı (b. heşî)

heşt: sekiz

heştay: seksen

heştayın/e: sekseninci

heşt bî heşt: sekiz sekiz, sekizer

sekizer

heřtê: on sekiz

heřtêsin/e: on sekizinci

heřtêşine/d: on sekizinci

heřtêşını/d: b. heřtêşine

heştın/e: sekizinci

heştine/d: sekizinci

heştını/d: b. heştine

heştla: sekiz kat, sekiz misli

heştlet: sekizli doğum, sekizli

heştqat: sekiz kat, sekiz misli, se-

kiz katlı

het: 1)yan, nezd, taraf (b. hete) 2)-

e doğru, tarafına

heta: -e doğru

heta: -e kadar, kadar

heta...bıyayış: taraftarı olmak, ta-

rafını tutmak

heta ke: ta ki, -inceye kadar

hetan: b. hetana

hetana: 1) -e kadar, -inceye kadar

2)dahi, bile, hem de, üstelik 3)ta ki

hetana kı: ta ki, -inceye kadar

hetani: kadar, dek

heta...ra şıyayış: -e doğru gitmek,

-e yönelmek

heta...şeyiş: b. heta...ra şıyayış

heta...şeyiş: -e kadar gitmek

hete/d: yan, yön, taraf, -e doğru,

nezd, kat, yanında, yanısıra,

birlikte

hetek: b. hete

hetê...guretene: ...tarafını tutmak

hetî/d: b. hete

hetî bıyayış: yanında olmak

hetîkıyayış: pislige veya kötülüğe

batarcasına bulaşmak, kepaze ol-

mak, berbat olmak

hetîknayış: berbat etmek, kepaze

etmek, pislige veya kötülüğe iyice bulaştırmak

heti:--e doğru, tarafına

heti pey: geriye doğru, sonra

heti ra: bir yandan, bir yana

hetiya: etiya

heto bin: diğer taraf, öte yan

hetona: b. hetana

hetoni: b. hetani

heto yew ra: bir yandan

heto zû ra: b. heto yew ra

hetta: -e kadar

hetûni: b. hetani

hev/e: b. heb

heval/e: arkadaş

hevala: gelin götürme esnasında daha çok kadınlarca söylenen bir türkü çeşidi

hevaley: arkadaşlık

hevring/e: koyun veya keçi kırkmakta kullanılan büyük makas

hew: kez, kere (b. hewi)

hew: b. hewn

hewa/e: 1)hava 2)rüzgar

hewa: 1)şekil, biçim, tarz, çeşit 2)gibi

hewa dayiş: kaldırmak, saklamak

hewadis/e: havadis

hewa kewtış: havalanmak, havaya fırlamak

hewaki: havadan, havalı, havaya atarak

hewale: havale

hewale bıyayış: havale edilmek, havale olunmak, sevkedilmek

hewale kerdış: havale etmek, sevk etmek

hewanaya/d: 1)saklı, gizli 2)kaldırılmış olan

hewanaye/e: b. hewanaya

hewa nayış: 1)kaldırmak

2)gizlemek, saklamak

hewa nayış-ronayış: ölçüp biçmek, ölçüp tartmak, kaldırıp indirmek, evirip çevirmek, denemek

hewa neyış: b. hewa nıyayış

hewa nıyayış: 1)kaldırılmak

2)gizlenmek, saklanılmak

hewar/d: imdat çağırısı, imdat

hewas/e: heves

hewas kerdış: heves etmek, heveslenmek

hewa vıstış: havalandırmak, havaya uçurmak, havaya kaldırmak, havaya atmak

hewayış: gülmek

heway...kerdış: öykünmek, taklit etmek, ...gibi yapmak

heway ma: bizim gibi, bizim dilimiz (Zazaca)

hewe: kere, defa, kez (b. hewi)

heweliyayış: yeri değişmek, yerinden oynamak, teplemek, yer de-

ğiştirmek

hewelnayış: yerini değiştirmek, tepletmek, yerinden oynatmak

heweskar/e: hevesli

hewêk: bir kere, bir kez

hewênayış: 1)barındırmak

2)avutmak

hewı/e: gülüş, gülmek

hewı/d: kez, kere, defa

hewıleyış: b. heweliyayış

hewıhyayış: b. heweliyayış

hewılınayış: b. hewelnayış

hewi: bir kere

hewı/d: avuntu, can sıkıntısının giderilmesi

hewina: bir kere daha
hewiya xwı ardış: avunmak, kendisini avutmak, kendi can sıkıntısını gidermek
hewl/e: iyi, değerli, uygun, cesur
hewla xwı ...ser vıstış: birisine iyiliği geçmek, iyilik etmek
hewl bıyayış: iyi olmak, değerli olmak, yiğit olmak
hewlêr: daha iyi
hewlı/d: b. hewl
hewlı/d: iyilik
hewlı...ser kewtış: iyiliği geçmek, iyilikte bulunmak
hewl kerdış: iyi etmek
hewlı kerdış: iyilik etmek
hewn/e: uyku, rüya
hewna: tekrar, yine, yeniden, bir daha
hewna: daha, henüz
hewna hewna: bir kere daha, bir daha
hewna kerdış: 1)söndürmek
 2)uyutmak 3)tekrar..yapmak
hewn ameyış: uykusu gelmek
hewna sıyayış: 1)sönmek
 2)uyumak 3)tekrar gitmek
hewn deyış: b. hewn dıyayış
hewn dı beyış: uykuda olmak
hewn dı mendış: uykuda kalmak
hewn dıyayış: rüya görmek
hewnê serran/e: mecaz olarak: çok uzun süren uyku
hewnê şewan heram kerdış: uykuyu haram etmek
hewngıran/e: uykusu ağır olan
hewnıyayış: bakmak
hewn nêkerdış: uyku uyumamak, gözünü uyku tutmamak

hewn remayış: uykusu kaçmak
hewnsıvıkey: uykusu hafif olma
hewn veynayış: b. hewn viynayış
hewn viynayış: rüya görmek
hewq/e: kavis, kubbe, binada yuvarlak kemer, tonoz
hewr/e: bulut
hewrai: bulutlu
hewrın/e: bulutlu
hewsar/e: yular
hewş/e: avlu
hewt: yedi
hewtanayış: cesaret etmek, korkmadan yapabilmek
hewt asmêni: gö-
 gün yedi katı
hewtay: yetmiş
hewtayın/e: yetmişinci
hewtay bı hewtay: yetmişer yetmişer
hewtayını/d: b. hewtayın
hewt bı hewt: yedişer yedişer
hewte/e: hafta
hewtês: on yedi
hewt hewt: yedi yedi, yedişer yedişer
hewtın/e: yedinci, yedisi
hewtını/d: yedinci, yedili, yedisi
hewtla: yedi misli, yedi katı, yedi kat
hewtlet: yediz, yedili doğum
Hewt Nison: Rumi takvime göre Nisan'ın yedinci günü. Genellikle kadın ve çocuklar bugün kırlara çıkıp eğlenirler. Bu gelenek günümüzde de bazı yörelerde sürmektedir.
hewtqat: yedi kat, yedi misli, yedi katlı

hewtsey: yedi yüz
hewz: yeşil
hewz bıyayış: yeşermek, yeşillenmek
hewzek: yeşilimsi, yeşile çalan
hewzên: yeşilli
hewzı/d: havuz
hey: efendim
hey: hey, behey, ey!
hey: hele, bir kere
heya: 1) -e kadar 2)ta ki, -inceye kadar
heya: evet, peki (b. eya)
heya/d: haya, utanma duygusu
heya kerdış: utanmak
heyana: 1)oluncaya kadar, dek 2)dahi, bile, hem de, üstelik
heyani: 1) -ceye kadar 2) öyle ki, o kadar ki
heyasız/e: hayasız, utanmaz
heyat/e: hayat, yaşam
heyatı/d: salon
heyban: b. heywan
heybet/e: heybet
heybet kerdış: ürpermek, korku ile karışık saygı duymak
heybi kewtış: çıldırırçasına sinirlenmek
heycan/e: heyecan
heyecan/e: heyecan
heyecani gırewtış: telaşlanmak, heyecana kapılmak
heyf: 1)yazık, heyhat 2) değmezlik, değersizlik 3)hayıflanma
heyf/e: intikam
heyf gırewtış: öç almak, intikam almak
hey finayış: cezbeye tutulmasına neden olmak

heyf kı: ne yazık ki
hey gıdı: "ah be!" anlamında özenmeyi ifade eden bir söz, keşke
hey hewar: 1)"vay be!" anlamında hayret ifade eden bir söz 2) imdat çağırısı
heykel: heykel
hey kewtış: cezbeye tutulmak
heyna: bir kez daha
heyra: b. heyran
heyran: hayran
heyran bıyayış: hayran olmak
heyran kerdış: kurban etmek
heyran qırbân: yalvar yakar, hayran kurban
heyran û heşmetkar: çok istekli olma, çok sevme, hayran olma
heyra qırba: b. heyran qırbân
heysiyet/e: haysiyet
heyst: sekiz (b. heşt)
heystay: b. heştay
heystayın/e: b. heştayın
heystês: b. heştês
heystêsın/e: b. heştêsın
heystın/e: b. heştın
heystıne/d: b. heştıne
heystını/d: b. heştını
heyta: hem de, üstelik, daha da, habire, hala
heywan/e: hayvan
hey vıstış: cezbeye tutulmasına neden olmak
heywax: eyvah, yazık, heyhat
heywo/e: b. heywan
hezaz: bin
hezaz: toprak kayması
hezaz: bir çeşit cüzzam hastalığı
hezaz buko to: "cüzzam hastalığına yakalanasın!" anlamında bir

ilence

heze-y: gibi, kadar

hezhezıyayış: çürüyüp dökülme

heziran-ı/d: haziran ayı

heznı/d: yas, hüzn

Hezo: Siirt'e bağlı bulunan Kozluk ilçe merkezinin adı

hezret-i/e: peygamberler vb. din büyüklerinin adlarının başında saygı ifadesi olarak kullanılan bir sözcük

Hezurım: Erzurum

hê: daha

hê: efendim, ne dedin?, ne diyorsun?, nasıl?, ne?, değil mi?, öyle mi? anlamlarında kullanılan bir sözcük

hê be hê: gide gide, gitgide

hêç/e: 1)cinsel dürtülerden dolayı azgınlaşan hayvan 2)mecaz olarak: azıtma , aşırı davranışlarda bulunma

hêç-ı/d: birdirbire benzeyen bir oyun

hêçı/d: b. hêç

hêçı bıyayış: hiçleşmek

hêçı kerdış: hiçleştirmek

hêç kerdış: 1) (hayvanı) azgınlaştırmak 2)azıtmasına neden olmak, şımartmak

hêdi: yavaş

hêdi hêdi: yavaş yavaş

hêdike: yavaşça

hêdiki: 1)yavaşça 2) derken

hêf/e: intikam, öç (b. heyf)

hêf: yazık (b. heyf)

hêfê...guretene: intikamını almak

hêga/e: tarla

hêgın/e: gücü yeten, yapabilen,

hakkından gelen

hêgın bıyayış: gücün yeterliliğinden ötürü bir şey yapabilmek, hakkından gelmek

hêlekı/d: düz ve yassı olan küçük taş, toprak tabanlı evlerin tabanını düzleştirip pekleştirmek için kullanılan düz ve yassı taş

hêlı/d: oyunda oyun merkezi olan yer veya direk

hêm/e: taraf, yan

hên: 1)böyle 2)öylesine, o kadar

Hêni: Diyarbakır'a bağlı Hani ilçesi

hêni/e: çeşme

hêrnayine: b. erinayış

hêrs/e: öfke kızgınlık

hêrs bıyayış: kızmak, sinirlenmek

hêrsê xwı ...sere kerdış: bir şeye olan öfkesi ile başka birisine kızmak

hêrsok/e: sinirli, çabuk kızan

hêrsokın/e: çabuk kızan, öfkeli, kızgın, sinirli

hêrsokıne/d: b. hêrsokın

hêrs: gözyaşı (b. hesrı)

hêruge/d: erik

hêsa: hisse, pay (b. hisse)

hêsir/e: esir

hêsir bıyayine: esir olmak

hêsir bıyayış: esir olmak

hêsirey: esirlik, esaret

hêsirey reyde: 1)binbir güçlkle 2)esaretle, esirlikle

hêsire/d: b. hêsir

hêş/e: bellek, us, akıl

hêş ameyiş sere: aklı başına gelmek

hêş çın bıyayış: belleği zayıf ol-

mak, unutkan olmak

hêşê xwı antış pêser: 1)aklını başına toplamak 2)hafızasını toplamak, hatırlamaya çalışmak

hêşê xwı antış xwı sere: aklını başına toplamak

hêşê xwı ser nayış: dikkat etmek

hêşê xwı vıla kerdış: aklını oynatmak

hêşin: yeşil

hêşir/e: b. hêşir

hêşirêni: esirlik, esaret (b. hêşirey)

hêşkewta/d: 1)akla yatkın olan, akla uygun olan 2)değerli, beğenilen

hêşkewte/e: b. hêşkewta

hêş kewtış: akla yatmak, akla uyumak, uygun olmak

hêş sere dı nêmendış: 1)aklı başında kalmamak 2)bellegi zayıflamak

hêş sere ra şıyayış: akli başından gitmek, kendini kaybetmek

hêş...sero bıyayış: dikkatleri...üzerinde olmak

hêş ser şıyayış: akli ermek, kavramak, anlamak

hêştê...kewtış: aklına yatmak, aklına uygun gelmek

hêş ver şeyış: b. hêş ver şıyayış

hêş ver şıyayış: akli ermek, anlamak

hêş vıla bıyayış: 1)aklı başından gitmek 2)bellegi zayıflamak, unutkan olmak

hêşyar/e: uyanık, farkında olan

hêşyar bıyayış: uyanmak, farkına varmak

hêşyar kerdış: uyandırmak,

uyarmak

hêt-1/d: 1)kalça, baldır, uyluk 2)büyük et parçası

hêtim/e: yetim, anne veya babası ölmüş olan

hêtimey: yetimlik, yetim olma durumu

hêtim1/d: yetim (kız çocuğu)

hêtimxane/e: yetimhane, öksüz evi

hêvi/d: ümit, umulan, beklenen

hêvi bıryayış: umudu kesilmek, umudu kalmamak

hêvidar/e: umut eden, ümitli

hêvi kerdış: ummak, ümidetmek

hêwla/d: b. helwa

hêwna şıyayene: uyumak (b. hewna şıyayış)

hêz/e: güç

hêz dayış xwı : davranmak, gücünü toplayıp bir şey yapmaya kalkmak

hı: efendim, peki

hı: hayır

hıfz: muhafaza, koruma

hılçayış: nefes nefese solumak

hılç û hılç: sık sık soluk alıp verme

hıle/d: b. heli

hıleyayış: erimek (b. heliyayış)

hılık: b. xıllık

hılke/e: b. helke

hıllı: b. heli

hıll û gam: sıksık, ikide bir, dakikada bir

hılpayış: 1)hüngür hüngür ağlamak, hıçkırmak 2)ağlamadan sonra iç çekme, hık

hılپ hılپ: hüngür hüngür (ağlayış)

hılpi: hıçkırık

hılqık-i: geçirme

hıl û gamı: sık sık, ikide bir, daki-kada bir

hım: hem, hem de

hım: "haydi" anlamında bir şeyin başladığını ifade eden bir sözcük (b. hım-gım)

hım: 1)ya, öyle mi? 2)"anlaşıldı", "tamam", "oldu" anlamlarında kullanılan bir sözcük

hım-gım: iki taraftan birinin "hım!", birinin de "gım!" diyerek karşılıklı ve birlikte bir şeye başlaması anlamında kullanılan bir söz

hıma: 1) daha, henüz 2)ama 3)hemen 4)ancak, o zaman, ondan sonra 5)haydi, artık 6)isterse, diyelim ki, yeter ki; faraza

hıma hıma: yaklaşık olarak, hemen hemen, neredeyse (b. hama hama)

hıma hıma kı: neredeyse, az daha, yaklaşık olarak

hıma ına: 1)uluorta, rasgele 2)aniden, böyle birdenbire

hım...hım... : hem...hem...

hımı: vurma sesi

hımı tıra ameyiş: vurunca ses çıkarmak, vuruluşunun sesi duyulmak

hım û gım: b. hım-gım

hım û hayê: dipekte bulgur veya dövme dövülürken karşılıklı söylenen sözlerden olup bunu söyleyene karşılık diğer kişi genellikle "perkutayê" der

hım zi: üstelik, hem de

hın: 1)o kadar, öyle, öylesine

2)böyle, bir de (hın di: bir de baktı)

hına: böyle (b. ena)

hına: daha fazla, daha da

hınarêrî/d: nar ağacı

hınarı/d: nar (b. henarı)

hına vişi: daha ziyade, daha çok

hınawlêrî/d: b. henarêrî

hın bıyo kı: artık öyle ki, öyle olmuş ki

hında: 1)kadar 2)bu kadar, bunca

hındey: kadar

hındê: kadar

hındı: 1)bu kadar, bunca 2)öyle, öylesine

hındî/d: karpuz

Hındustan: Hindistan

hıng/d: b. hıngı

hıng: gülüş sesi

hıng/e: dönem, sıra, esna, zaman, an

hıngerir: b. engûrî

hıng hıng: gülüş sesi, kahkaha

hıng hıng hıwayiş: kahkaha ile gülmek

hıngı/d: arı

hıngıle/e: kol

hıngıley kındî/e: 1)tuluk olarak kullanılan hayvan derisinin bacak bölümü 2) (yağmur ile ilgili olarak kullanıldığında) "bardaktan boşanırcasına" anlamında çok yağış olduğunu belirten bir deyim

hıngı-ling: tek ayakla yürüme

hıngımên/e: bal

hıngî: kahkaha

hıngayiş: kahkaha atmak

hınıko: b. hınıko

hını: artık

hını: öyle, böyle

hını: bu, bunu (ni, eni)
hıniko: "işte budur", "burdadır"
 anlamında kullanılan bir sözcük
hını yo: b. hıniko
hınıyo: öylesine
hınkerdiş: yapmak
hıntıka...vetiş: çok dövmek, pesti-
 lini çıkarmak
hınzar: bin
hınzar bin: binlerce, pek çok,
 bin bir
hınzar hınzar: milyon
hınzar û yew: bin bir
hırç: b. hırçi mendiş
hırçi mendiş: çok büyük ve kaba
 saba olmak
hışar: sarp kayalıklı yer
hıwateyiş: gülmek
hıwayiş: gülme, gülmek
hıwe/e: kürek
hıwı/e: gülme, gülüş
hi: ıslak, yaş (b. hiy)
hibe kerdış: hibe etmek
hicab: hicap, utanç, utanma
 duygusu
hicz kerdış: haciz koymak
hidi hidi: b. hêdi hêdi
hidiki: yavaşça, derken
higa/e: b. hêga
hıkaya/d: hikaye
hikmet: 1)hikmet 2)gizliyi bilme
 (b. hikmeti)
hikmetı/d: 1)hikmet 2) gizliyi
 bilme
hile/e: 1)hile 2)daha önce kırılmış
 ya da yerinden çıkmış, hastalık ge-
 çirmiş olan organ
hilebaz/e: hilekar, hile yapan
hilekar/e: hilekar, hile yapan,

sahtekar
hilekarey: hilekarlık
hilekari: hilekarlık
hile kerdene: hile yapmak
hile kerdış: hile yapmak
hileyın/e: 1)hileli 2)daha önce kı-
 rıklık çıkıklık geçirmiş olan organ,
 sakat, hastalıklı
him/e: kök
himı/d: büyük taş
hin: onlar (b. yini, inan)
hina: daha da, daha fazla (b. hına)
hini/e: pınar, çeşme (b. eynı)
hini: bu
hini: onlar (b. yini)
hini: böyle (b. enawa)
hira: geniş (b. hera)
hira bıyayene: açılmak, ge-
 nişlemek
hira hire: kahkaha
hirayi: genişlik (b. herayi)
hire/d: b. ırı (II)
hire: üç
hire bı hire: üçer üçer, üç üç
hire hir: 1)at kişnesmesi 2)kahkaha
 atarak gülmek
hire hire: üçer üçer, üç üç
hires: b. hiris
hiresey: üç yüz
hiresın/e: b. hirisın
hiresını/d: b. hirisını
hire vetene. b. ırı vetiş
hirê: üç
hirê hirê: üçer üçer, üç üç
hirêmêna: üçü, üçü de
hirês: on üç
hirê sey: üç yüz
hirêyên: üçüncü
hirhir: kahkaha, fıkırdıyarak

gülme
hirhir **hıwayiş:** kahkaha ile
 gülmek
hiri: üç
hiri bı hiri: üçer üçer, üç üç
hiricem: üç öğün (yemek)
hirigam: üç adım uzun atlama
hirigam perrayiş: üç adım
 atlamak
hirigûşı/d: üç dalı olan yaba
hiri kerrey desta nayiş: birisine
 nikahı üzerine yemin içirmek
hiri kerrey...eyştîş: boşamak
hiri kerrey...vıstîş: boşamak
hirıla: üç kat
hirilet/e: üçüz
hiriletî/d: üçüz
hirin/e: üçüncü, üçlü
hirına: üç tane daha, üç daha
hirine/d: üçüncü, üçüncüsü
hirını/d: üçüncü, üçlü, üçü (b.
 hirine)
hirıqat: üç kat, üç misli

hirıs: otuz
hiri sey: üç yüz
hirısın/e: otuzuncu
hirısını/d: b. hirısın
hiri visti: altmış (b. şeyşti)
hiri visti û des: yetmiş (b. hewtay)
hiro/e: hekimlikte de kullanılan
 bir bitki
hirqe hirqe: hıçkırık sesi, ağlama
 sesi
hirrayiş: atın kişeneyerek ses çı-
 karması
hirsey: b. hiri sey
hirye: b. hire
hiryes: b. hirês

hiryın/e: b. hırın
hiryine/d: b. hirıne
hisse/e: pay, hisse
hissedar/e: mirasta payı olan,
 varis
hissedarey: varis olma durumu,
 ortak olma
hisset/e: haysiyet
hissetsız/e: haysiyetsiz
hisey xwı gırewtış: 1)payını al-
 mak 2)kadının miras hukukuna
 göre payına düşeni alması
hissıdar/e: b. hissedar
hişt: hişt, hey, baksana!
hişyar/e: uyanık, farkında olan
hit/e: ıslak, yaş
hite/d: ıslak, yaş
hittık: tiftik yünü, tiftik keçisi
hivi/d: ümit
hiy: ıslak, yaş
hiy bıyayiş: ıslanmak, yaş olmak
hiyey: ıslaklık, yaş olma durumu
hiy kerdîş: ıslatmak
hiy-zıwa: b. hiy-zıwa kerdîş
hiy-zıwa kerdîş: Şanslıyı tesbit et-
 mek için veya bir şeyin bölüşülme-
 si sırasında başvurulmuş bir yoldur.
 Ele alınan ince bir taşın bir tarafı-
 na tükürülerek ıslatılır. Karşıdaki
 kişi "hiy" (ıslak) veya "zıwa" (ku-
 ru) dedikten sonra taş havaya fırla-
 tılır. Düşen taşın görünen tarafı-
 nın karşıdaki kişinin söylediğine
 uygun olup olmamasına göre so-
 nucun kimin lehinde olduğu an-
 laşılır.
hiyrês: b. hirıs
hiz/e: ahlaksızca davranışlarda

bulunan

hizane: ahlaksızca davranış, edepsizce davranış

hizane dı xwı nayış: b. hizane xwı nayış

hizane xwı nayış: iyice ahlaksızlaşmak, ahlaksızca davranmak

hizareki/d: örtü veya çıkın olarak kullanılan ufak bez parçası

hizarı/d: örtü veya çıkın olarak kullanılan bez parçası

hiz bıyayış: iyice ahlaksız olmak, ahlaksızlaşmak

hızı/d: hiz

ho: sığırlara sesleniş sırasında kullanılan bir sözcük

ho: 1)efendim, buyur 2)haydi, alsana

ho: hayır, değil

ho he: oha (sığırları durdurmak amacıyla kullanılır)

ho: kendi, kendisi (b. xo, xwı)

hok: yumurta (b. hak)

hok: köşe

hoka xwı pey vıstış: işini yapmak, işini yaptırmak, zor işi bitirmek, güçlüğü atlatmak anlamlarına gelen bir deyim

hokeki kerdış: 1)yan çizmek, bahane arayıp kaytarmak 2)yürürken veya koşarken dolambaçlı bir yol takip etmek

hokı/d: ilmik

hokı/d: 1)dönemeç 2)dolambaçlı yürüyüş veya koşma 3)yan çizme, sıvışmak için bahane arama

hokı dayış pıro: ilmikleme

hokı pey vıstış: b. hoka xwı pey vıstış

hokı pıro dayış: ilmikleme

hokmat/e: hükümet

hol/e: b. hewl, howl

hol a ya kı: en iyisi

holêr/d: kavak ağacı

holı/d: holı kerdış

holı kerdış: döven dövmeye başlamadan önce hayvanları harman yığını üzerinde dolastırarak bu ekin yığınınını düzeltmek

hollıke/d: avcılıkta taş veya çalı ve yapraktan yapılan gizlenme yeri

Homa/e: Tanrı (b.Hûmay)

homarıtış: saymak

Homay: b. Hûmay

Homay zano: herhalde, galiba, (sözcük anlamı: Allah bilir)

homeyiş: (ot vb. için kullanıldığında) bitmek

homeyiş: b. ameyiş

hon/e: b. hewn

hona: henüz, daha (b. hıma)

honde: 1)bu kadar 2)artık

honde ke: -inceye kadar, dek, o zaman

hondık: azıcık, şu kadarıcık (b. endek)

honeyi: böyle (b. enawa)

honık/e: serin

honık bıyayış: serin olmak

honık kerdış: serinletmek

honqeras: b. hanqas

hop: 1)hoppala, hop 2)"dur" anlamında kullanılan bir sözcük

hophop kerdış: hoplayıp zıplamak, gürültü patırtı etmek, rasgele davranmak

hopo/e: rasgele davranan, gayri

ciddi veya kaba saba davranışları olan kişi

hoppela: hoppala

hor/e: b. hewr

hora: zaten (b. xora)

hordı: ufak, küçük (b. hurdı)

horiye/d: huri

hortme/e: b. ortme

hostayêni: ustalık

hostı: b. heste, este

hoş: eşeğe seslenirken kullanılan bir sözcük

hot: b. hewt

hoto/e: ipsiz, başıboş, yarı çıplak, gayri ciddi vb. özellikleri olan kişi

hotoboz: otobüs

howl/e: iyi, değerli, cesur (b. hewl)

howla...ser kewtış: birisine iyiliği geçmek

howla xwt ...ser vıstış: birisine iyiliği geçmek, birisine iyilik yapmak

howl bıyayış: b. hewl bıyayış

howlı: b. hewlı

howlı/d: b. hewlı

howl kerdış: b. hewl kerdış

hown/e: b. hewn

howna: tekrar, bir kez daha (b. hewna)

howna kerdış: b. hewna kerdış

howna şeyiş: b. hewna şeyiş

howna şeyayış: b. hewna şeyayış

hown deyiş: b. hewn dıyayış

hown dıyayış: b. hewn dıyayış

howneyiş: bakmak (b. hew-nıyayış)

howq/e: b. hewq

howsar/e: b. hewsar

howt: yedi (b. hewt)

howtay: b. hewtay

howz: b. hewz

howzı/d: havuz

hoş: eşeğe seslenirken kullanılan bir sözcük

hozor: b. hezar

hu: kendi, kendisi (b. xo)

hucra/d: hücre

hucum: saldırı, hücum

hucuma bere kerdış: -e saldırmak

hucuma...kerdış: b. hucum kerdış

hucum kerdış: hücum etmek, saldırmak

hudut/e: hudut, sınır

hukım/e: hüküm, yargı (b. hukum)

hukım/e: 1)etki, egemenlik, hüküm 2)kuvvetlice, sert bir şekilde

hukımdar/e: 1) hükümdar, padişah 2)hükmeden

hukımdarey: 1)hükmetme durumu 2)hükümdarlık

hukım kerdış: 1)hükmetmek, egemenlik kurmak, egemenliğini sürdürmek 2)zorlamak, gücünü göstermek

hukımlı: 1)hükmeden, egemen olan 2) sertçe,kuvvetlice

hukmat/e: hükümet

hukmê şer'eti: şer'i (dini) hüküm

hukmê...ver: -nin zorundan, etkisiyle

hukmi reydi: sertçe, kuvvetlice

hukum/e: hüküm, yargı

hukum: 1)etki, egemenlik, hüküm 2)kuvvetlice, sert bir şekilde

hulla/d: evin içinden dama çıkmak için açılan büyük delikten yağış, toz vb. girmesin diye bu deli-

ğın üzerine siper olacak şekilde
damda yapılan yer
hulla êri/d: b. hela yêri
hulle/e: aşık kemiği ile oynanan
bir oyun
hullı/d: öğle zamanı (b. helı)
hullıkın/e: konik, koni biçiminde
olan
hull û gamı: b. hıl û gamı
hunde: bunca, bu kadar (b. ende)
huner/e: beçeri, güç
huner çın bıyayış: becerememek,
gücü yetmemek
hunerê...zanayış: gücünü bilmek,
yapısını bilmek
hunkuf/e: denk, aynı düzeydeki
kişi
huni: böyle (b. ena, enawa)
huquq/e: hukuk
hurak/e: keser
hurdemênia: her ikisi, ikisi
hürdenı: ikisini
hurdı: ufak, küçük parça, kırıntı
(b. wurde)
hurdı hurdı: ufak ufak, küçük kü-
çük, yavaş yavaş (b. wurde wurde)
hurdı kerdene: parçalara ayır-
mak, doğramak (b. wurdı kerdış)
hurdi: ikisi, her ikisi, ikisini
hurdine: ikisi, her ikisi
hurende/d: yer, iz
hurê ardene: barıştırmak
hur_ke: her bir (b. hergû)
hur_ke jew: b. hergû yew
hurmet/e: hürmet, saygı
hurmetê hebibi kerdo: “inşal-
lah”, “dilêrim ki” anlamında daha
çok ilençlerde kullanılan bir söz
hurmet kerdış: saygı göstermek,

hürmet etmek
hurme: yabancı bir kadına hitap
ederken kullanılan bir sözcük
hurmi/d: tanınmayan kadın
hurna: ikisi, her ikisi (b. hurdine)
hurr-i: tümünden, bütünüyle, safi,
sadece
hurriyet: 1)hürriyet, özgürlük
2)Türkiye’de Cumhuriyet
Dönemi
husk: b. wuşk
hut/e: balina
hut/e: nem
hut antış: nem çekmek
hutê binê berriya-n: 1)yerin altın-
da dolaştığına inanılan büyük bir
hayvan 2)balina 3)mecaz olarak:
çok iri yarı ve çok güçlü olan
hutın/e: nemli
hu ver sanayine: önüne katmak
(b. xo ver şanayış)
huwate: gülerek, gülme, gülüş
huwatış: gülmek
huwayış: gülmek
huwe/e: kürek
huwiyet/e: hüviyet, kimlik
huwnayış: güldürmek
huyayine: gülmek
huyi/e: kürek (b. huwe, wiye)
huzur/e: huzur, yüzüne karşı
huzur/e: huzur, rahat etme
hûkeki kerdış: b. hokeki kerdış
hû kerdış: yuhalamak
hûkı: b. hokı
hûkı mûkı: sahte iş, yalan dolan,
dönemeçli, dolambaçlı
hûkı tadayış: köşeyi dönmek, dö-
nemeci dönmek
hûmarıtış: saymak

hûmarıttox/e: sayan, sayıcı

Hûma-y/e: Tanrı

Hûmay biko: inşallah, Allah vere

hûmaygırewta/d: b. hûmaygırewte

hûmaygırwte/e: canı çıkasıca, geberesi, Allah canını alasıca

hûmaygırota/d: b. hûmaygırewte

hûmaygırote/e: b. hûmaygırewte

Hûmay kenı: Allahını seversen, Allah için, lütfen

Hûmay kerd kı: bereket ki, iyi ki, şükür ki

Hûmay nêko: Allah göstermesin, Allah etmesin

Hûmay ra 'eyan a: "Allah bilir", "nasıl olsa Allah doğrusunu bilir" anlamında söylenenin doğru olduğunu anlatan bir söz

Hûmay sineni: Allahını seversen, Allah aşkına, lütfen

Hûmays kenı: b. Hûmay sineni

Hûmay t'ala: Allahü teala, yüce Tanrı

Hûmay t'ala yew ber ako: "Allah bir çare bula", "inşallah bir çaresi bulunur" anlamında dilek ifadesi

Hûmay vajo: Allah izin verirse, inşallah

Hûmay vajo e: Allah izin verirse, Allah uygun görürse, inşallah

Hûmay zano: 1)herhalde, Allah bilir 2)doğrusu

hûnık/e: b. honık

hûri/d: huri, cennet kızı

hût/e: nem

hût antış: nem çekmek, nemlenmek

hûye/e: kürek (b.huwe)

hyedi: b. hêdi

hyedike: b. hêdiki

hyediki: b.hêdiki

hyega/e: b. hêga

Hyene: b. Hêni

hyeris: otuz

-ic: b. -ij

ihind: bu kadar, bunca (b. ende, ehende)

ih: 1)inlerken çıkarılan bir ses 2)ilenc veya dua ederken kullanılan bir sözcük

-ij: yer adının sonuna gelerek kişinin oralı olduğunu belirten mensubiyet takısı (**Piranij:** Piranlı; **şaristanij:** şehirli)

-ik: küçültme eki

imaz/e: b. embaz

'imbar/e: b. 'embar

imbarık: mübarek, kutlu (imbarık bo : mübarek olsun, kutlu olsun)

imbarkên: mübarek, kutlu (imbarkên bo : mübarek olsun, kutlu olsun)

imbaz/e: arkadaş (b. embaz)

imbazı/d: kız veya kadın arkadaş (b. embazı)

imbıryan: komşu

'ımı/d: b. 'emı

'ımıza/e: b. 'emıza

imno/e: b. aminan

imsar: bu yıl (b. emser)

ımşo: bu gece (b. emşo)

ın/e: bu (b. no, eno)

-ın: -lı, -li (solın:tuzlu)

ına: b. ena

ına/d: bu (ına wa, ına ya: budur)

ına: 1)böyle 2)bu tarafa

ına: bedava

ına dısı/d: bu tür, böyle, bu şekilde (b. ena dısı)

ına hewa: böyle, bu şekilde

ına kerd kı: "bir de baktı ki", "baktı ki" anlamında kullanılan bir söz

inasar: böyle, böylesi

inasarên: böylesi, böylesine

ınawa: böyle, bu şekilde, öyle (b. ına hewa)

ınay/d: bu, bunu (b. enay)

ınbaz/e: arkadaş

ınca: bura, burda, burası

ında: kadar (b. henda)

ındek: şu kadarlık, küçücük, azıcık (b. endek)

ındı: bu kadar, bunca (b. ende, endi)

ındı hey ra: bunca, bu kadar (b. endi hey ra)

ındı kı: bunca, onca, o kadar ki, öyle ki

ındi: artık (b. endi)

ındina: bu kadar, daha

ın dus: böyle, bu çeşit, böylesi

ınê/e: bu (b. enê)

ınê: bunlar (b. enê)

ıngılısıyayış: uyuşmak (vücut organlarının uyuşması)

ıngılısnayış: uyuşturmak (vücut organlarını uyuşturmak)

İngilistan/e: İngiltere

İngiliz/e: İngiliz

ıngiliz/e: bir tüfek çeşidi, İngiliz tüfeği

İngilızı/d: İngiliz kız veya kadını

İngilizki: İngilizce
 ıngımin/e: bal (b. hengemin)
 'ıngırnayış: b. xwı 'ıngırnayış
 'ıngırriyayış: somurtup durmak,
 sezdirmeden bakmak
 ıngıştı/d: b. engıştı
 ıngıştıri/e: yüzük (b. engıştıri)
 ınguri/d: b. engûri
 ınhawa: böyle (b. enawa, enhewa)
 ınhew: bu kez, bu defa (b. ena
 hewı
 ınhewa: böyle, bu şekilde (b. enhe-
 wa, enawa)
 -ını: -lı, -lık anlamlarını veren bir
 takı (desını: onlu, onluk)
 ını/e: bu, bunu (b. eni, ni)
 ını: bunlar (b. eni, nê)
 ının: bunlar (b. eniyan)
 ınka: 1)şimdi 2)şimdiye dek (b. nı-
 ka, enkay)
 ınkay: şimdiye dek (b. enkay,
 nıkay)
 ınkey: şimdi, şu anda (b. nıka,
 enka)
 ınna/d: bu (b. na, ena)
 ınnyo: bunlar, bunları (b. eniyan)
 ınnû/e: bu (b. no, eno)
 ınnû: b. eniyan
 ıno/e: bu (b. no, eno)
 ıno çı gure wo: "bu ne biçim iş?"
 anlamında bir olay karşısında şaş-
 kınlığı veya tepkiyi dile getiren bir
 söz
 'ıntayış: ıklamak
 'inte'ınt: ıkıntı, ıklama
 ın tewır: bu tür, bu çeşit (b. eno
 tewır)
 'ınt'ınt: ıkıntı sesi
 'ınt'ınt kerdış: 1)ıklamak

2)ımızganmak
 'inti: ıkıntı
 ınya: bunlar (b. eniyan)
 ısmar: b. emser
 ıspar/e: b. espar
 ıspenax/e: ıspanak
 ıspide/d: bit (b. espıcı, espıjı)
 ıstami/d: bir çeşit gelberi (b. osto-
 mi, pıstı)
 ıstanek-ı/d: masal (b. estanekı
 vıstonekı)
 ıstanık: masal (b. estanekı)
 ıstonık: masal (b. estanekı)
 ıstare/e: yıldız (b. estare)
 ıstere/e: boynuz
 ıstiri: yıldız (b. estare)
 ıstor/e: at (b. estor)
 ıstre: b. ıstri, ıstere
 ıstri/e: boynuz (b. ıstere)
 ışkence: işkence
 ışkije/d: kuru üzüm (b. eskıjı)
 ışkijı: b. eskıjı
 ışmo: b. emşo, ımşo
 ışna/d: vişne
 ışne: b. ışna
 ıştıri: boynuz (b. ıstere)
 ıxtıyar/e: ihtiyar
 -ız: b. -ıj, -ıc

i

-i: -ler, -lar çoğul takısı (keyneki: kızlar)
-i: -lik, lık anlamını veren bir takı (nêweşi: hastalık)
i/e: o
i: onlar
i: evet
îade: iade, geri verme
îade kerdış: iade etmek
îabet/e: b. ibadet
îadet/e: ibadet
îadet kerdış: ibadet etmek
îblis/e: iblis, şeytan
îbna/d: ibne, orospu
îbne/e: ibne
îbneyey: ibnelik
îbret: ibret
îbret bıyayış: ibret olmak
îbretê 'alemi: îbret-i alem, ibret için, örnek alınması için
îbret gırewtış: îbret almak
îbreti 'alem: ibret i alem
îbrışım: ibrişım, ipek
îcab kerdış: icap etmek
îcad/e: icat
îcad bıyayış: icat edilmek, icat olmak
îcad kerdış: icat etmek
îcare: icar, işletmek üzere kiralamak
îcare kerdış: işletmek üzere ki-

ralamak
îcaze/e: icazet, diploma, ruhsat
îcra: icra
îçalek/e: ufacık, ufak tefek olan
îçtıma: toplanma, ictima
îdam/e: idam, asmak suretiyle öldürme
îdam bıyayış: idam edilmek, asılmak
îdam kerdış: idam etmek
îdara/d: fanus, bir çeşit gaz lambası
îdare/e: idare, yönetim, geçim
îdare bıyayış: 1) idare edilmek, yönetilmek 2)geçinmek
îdare kerdış: 1)idare etmek, yönetmek 2) geçinmek, geçindirmek
îdareten: idareten
îddi'a: iddia
îfade/e: ifade
îfade dayış: ifade vermek
îfade gırewtış: ifade almak
îfade kerdış: ifadesini almak, ifadeye çekmek
îflas: iflas
îflas kerdış: iflas etmek
îftıra: iftira
îhmalkar/e: ihmâl eden, ihmalkar
îhmal kerdış: ihmâl etmek
îhram: ihram, Kabe'yi ziyaret sırasında hacıların büründükleri örtü
îhtimal: ihtimal
îhtiyac/e: ihtiyaç, gereksinim
îhtiyacey/d: gereksinim duyma, ihtiyaç duyma durumu
-ik: b. -iz
îkramya/d: ikramiye
îkram kerdış: 1) ikram etmek,

sunmak 2) indirim yapmak
ilac/e: ilaç
ilaj/e: b. ilac
ilan/e: ilan
ilan bıyayı: ilan edilmek, ilan olmak
ilan dayı: ilan vermek
ilan kerdı: ilan etmek
ilawe/e: ilave, eklenti
ilawe bıyayı: ilave edilmek, eklenmek
ilawe kerdı: ilave etmek, eklemek
ilerigelan: ileri gelen, toplumun saygın kişisi, eşraf
'ilm/e: ilim, bilim
ille: ille, mutlaka
illeh: 1) ille, mutlaka 2) daha çok
illehi: b. illeh
illehim: b. illeh
'ilm/e: ilim, bilim
ilmuxeber/e: ilmuhaber, resmi durum belgesi
iltimas: iltimas
iltimas kerdı: iltimas geçmek, kayırmak
imam/e: 1)imam, cemaate namaz kıldırın kişi 2)tespihin ucundaki büyük ve uzun parça
imamey: imamlık
imamey kerdı: imamlık yapmak, namaz kıldırınak
iman/e: iman
iman ardı: inanmak, iman getirmek
imansız/e: b. bêiman
imansız/d: b. bêimanı
imantiki: b. imantiki ra
imantiki ra: dopdolu, iyice dolu, hıncahınç

imdad/e: yardım, imdat
imdad dayı: yardım etmek, imdadada gitmek
imdad dı şeyi: imdadına gitmek, yardıma gitmek
imdadey: imdat durumu, yardım
imdadey dı şeyi: b. imdad dı şeyi
imdad kerdı: yardım etmek
imdad waştı: imdat istemek, yardım istemek
imkan/e: imkan, olanak
imkan cın bıyayı: olanağı olmak, imkansız olmak
imkansız: b. bêimkan
imtihan/e: imtihan, sınav
imtihan bıyayı: imtihan olmak
imtihan dayı: imtihan vermek, sınav vermek
imtihan kerdı: imtihan yapmak, sınava tabi tutmak
imtihan kewtı: imtihana girmek, sınava girmek
imza/d: imza
imza dayı: imza vermek
imza eştı: imza atmak
imza kerdı: imzalamak
imza vıstı: imza atmak, imzalamak
-in: -lı, -li anlamını veren bir takı (rengin: renkli)
in: onlar (b. inan, yini)
ina: onlar (b. inan)
ina kerdı: b. inan kerdı
inam kerdı: b. inan kerdı
inan: onlar
inana/d: inanılır, güvenilir kadın; kendisine inanılıp güvenilen
inane/e: inanılır, kendisine inani-

lip güvenilen

inan bere kerdış: birisine güvenmek, birisine inanmak

inaney xwı ...kerdış: güvenmek, inanmak

inan kerdış: inanmak, güvenmek

İncil/e: Hristiyanların kutsal kitabı İncil

incilewr/e: incir ağacı

incılı/d: incir

incılınayış: ezmek, suyunu çıkarırcasına dövmek

incilowr/e: b. incilewr

incırax: mahvoluş, bedensel olarak çok kötü biçimde yıpranma

incırax kerdış: mahvetmek, çirasını söndürmek

inci/d: inci

indi: artık (b. êndi)

ine: onlar

inê: onlar

ingılız/e: b. İngiliz

İngılız/e: b. İngiliz

İngılızı/d: b. İngiliz

İngılızki: 1)İngilizce 2)İngiliz gibi, İngilizvari

inı/e:çeşme (b. eynı)

ini: onlar, onları

inkar/e: inkar

inkarey: inkar etme, inkarcılık

inkareya...kerdış: inkar etmek

inkar kerdış: inkar etmek

inkey: şimdi

inko/e: b. imkan

ino: onlar (b. inan)

inon: b. inan

inqılab/e: inkılap, darbe, ihtilal

insan/e: insan

insan bıyayış: adam olmak, iyi in-

san olmak

insanetey: insaniyet, insanlık

insaney: insanlık, insan olma

insanı/d: insan, kadın

insanı bıyayış: b. insan bıyayış

inşalla: inşallah

inşat/e: inşaat

'ıntıka/d: antika; çok iyi mükemmeli, ilginç

'ıntıke/e: b. 'ıntıka

intızam: intizam, düzenlilik

inû: onlar (b. inan)

inzıbat/e: inzibat

inzıbatey: inzibatlık, inzibat erimi olma durumu

ipeg/e: ipek

iptal: iptal

iptal bıyayış: iptal olmak, iptal edilmek

iptal kerdış: iptal etmek

ıqrar/e: itiraf

ıqrar kerdış: itiraf etmek

İran: İran

İranıj/e: İranlı

İranıjı/d: İranlı kız veya kadın

İraq: Irak

İraqıj/e: Iraklı

İraqıjı/d: Iraklı kız veya kadın

ırı/d(I): bir türlü çeşidi

ırı/d(II): vücutta allerji sonucu

belirli şişkinlikler ve beneklerin

oluşmasıyla beliren bir hastalık

ırı vetış: vücutta şişkinlik ve be-

neklerle beliren bir hastalığa yaka-

lanmak, b. ırı(II)

iro/e: hekimlikte de kullanılan bir

bitki (b. hiro)

isa/e: b. insan

isaf/e: insaf

isaf kerdış: insaf etmek, insafılı davranmak
isafsız: b. bêisaf
isafli: insafılı
isaf tede çın bıyayış: insafsız olmak, insaftan yoksun olmak
isan/e: b. insan
ısız/e: b. ıssız
ısızey: b. ıssızey
İskenderi Zulqerneyn: Büyük İskender, İskenderi Zülkarneyn
iskıla/d: 1)iskele 2)inşaat yapılırken çıkıp inmek için kullanılan tah tadan yapılmış geçici merdiven
islam/e: islam, müslüman
islametey: b. islamiyetey
islamiye: b. islamiyet
islamiyet: islamiyet, islam dini
islamiyetey: islamiyet, müslümanlık
isleh: islah
isleh bıyayış: islah olmak, islah edilmek
isleh kerdış: islah etmek
ıslıh: b. isleh
ıslıh kerdış: b. isleh kerdış
ismê 'ezem: çok etkili olduğuna inanılan bir dua, Allah'ın değerinin en fazla olduğuna inanılan adı
iso/e: b. insan
isot/e: biber
ispat/e: ispat, kanıtlama
ispat bıyayış: ispatlanmak, kanıtlanmak
ispatey: ispat durumu, kanıtlama
ispat kerdış: ispatlamak, kanıtlamak
ispenax/e: ispanak

ısqat: ıskat, ölenlerin yerine getir-medikleri dinsel görevleri için verilen sadaka
ısqat dayış: ıskat vermek
ısqat weş kerdış: belli bir üsüle uygun olarak ıskat vermek
israf/e: israf, gereksiz harcama
issaf/e: b. isaf
ıssız/e: ıssız, تنها olan yer
ıssızey: ıssızlık, tenhalık
ıssot/e: b. isot
istane: b. gıştane
istıda/d: istida, dilekçe
istıfa: istifa
istıfade: istifade, yarar, yararlanma
istıfade kerdış: istifade etmek, yararlanmak
istıfa kerdış: istifa etmek
istıfa xwı dayış: istifasını vermek, istifa etmek
istıf bıyayış: istiflenmek, dizilmek
istıf kerdış: dizmek, istiflemek
istıkam: istihkam
istıqamet/e: istikamet, yön
istıqaq/e: istihkak
istirehet/e: istirahat, dinlenme
istirehet kerdış: istirahat etmek, dinlenmek
istirhet/e: b. istirehet
istifar: istiğfar, Tanrıdan affedilmesini dileme
isyan/e: isyan
isyan bıyayış: isyan çıkması, isyan edilmesi
isyan kerdış: isyan etmek
iş/e: iş (b. kar)
işalla: b. inşalla
işaret/e: işaret

işaret dayış: işaret vermek, işaret etmek
işaret kerdış: 1)işaret etmek
 2)işaretlemek
işat/e: b. inşat
işıkı/d: çocuk oyuncacı, oyuncak
iş kerdış: iş yapmak
iş kı: önemli olan, iş o ki
işlig/e: gömlek
iştekerde/e: mayalanıp yoğrulan hamur veya böylesi hamurdan yapılan ekme
işte kerdış: hamura maya katmak, mayalamak
işteh/e: iştah
iştıma: b. içtım
iştıma bıyayış: ictıma olmak, toplanmak
iştıma kerdış: ictıma etmek, toplamak
iştirak/e: iştirak, katılım
iştiri: boynuz (b. ıstere)
ita: bura, burada, burası
it'am/e: b. imtihan
ite'et/e: itaat
ite'et kerdış: itaat etmek, emre uymak
itham/e: imtihan (b. imtihan)
itham bıyayış: b. imtihan bıyayış
itimad/e: itimat, güven
itimas/e: iltimas
itıqad/e: itikat, inanç
itiraz/e: itiraz
itiraz kerdış: itiraz etmek, karşı çıkmak
itibar: saygınlık, itibar, güven
itibar bere bıyayış: -e güvenilmek
itibar bere kerdış: -e güvenmek
itibar bıde bıyayış: -e güvenilmek

itibar bıde kerdış: -e güvenmek
itibar bıyayış: güvenilmek, -e güvenilmek
itibar kerdış: güvenmek
ittıfaq/e: ittifak, birlik
ixbar/e: ihbar, ispiyon
ixbar bıyayış: ihbar edilmek, ihbar olmak
ixbar gırewtış: ihbar almak, ihbar edinmek
ixbar kerdış: ihbar etmek
ixlemur/e: ihlamur
ixrac/e: ihraç
ixrac kerdış: ihraç etmek
-iye: -lık, -lik anlamını veren bir takı (vêsanıye: açlık)
iyê: onlar (b. yê, ê)
-iz: b. zi
izehet/e: izahat, açıklama
izeh kerdış: izah etmek, açıklamak
izıbat/e: b. inzıbat
İzidi: 1)Yezidi 2)yezit
İzidiyey: 1)Yezidilik 2)yezitlik
izım-ı/d: odun
izımı vetış: odun kesmek
ızın/e: izin
ızın dayış: izin vermek
ızın gırewtış: izin almak
ızınli: izinli
izm: b. ızın
iznê...dayış: izin vermek, müsaa-de etmek
'izzet-ikram: birisinin değerini bilip ikramda bulunma, iyi ağırlama
'izzet-ikram kerdış: birisine değer verip saygı göstermek, iyi ağırlamak

J

ja: ora, orada, orası (b. wica, wuca)

ja/d: o (b. ya)

jan/e: dert, ağrı, sızı, sancı, hastalık, öldüren hastalık

jan dekewtış: 1)öldürücü hastalığın yayılması (birçok kişi veya hayvanın hastalığa yakalanıp ölmesi) 2)sancı yapmak, sancılanmak

jan dekewtış: özellikle el ve ayağın fazla üşümekten dolayı sızlayıp tutmaz olması, uyuşması

janın/e: hastalıklı, marazlı, dertli

janını/e: b. janın

jan kerdış: acı vermek, sızlamak

jan vetış: hastalığa yakalanmak

ja'r/e: zehir

ja'r bıyayış: 1)zehir olmak, zehir zıkkım olmak 2)zehir gibi olmak (çok acılaşmak) 3)bozulmak 4)çok sinirlenmek

ja'r dayış: zehirlemek, zehir vermek

ja'rên/e: zehirli, çok acı, çok sinirli

ja'rênı/d: b. ja'rên

ja'ri/d: zehir, hayvanın zehirli salgısı

ja'rin/e: zehirli, çok acı, çok sinirli

ja'rinı/d: b. ja'rin

ja'riya mari/d: yılan zehiri

ja'r kerdış: 1)zehir etmek, zehir

zıkkım etmek 2) (yemeği) çok acı veya çok tuzlu yapmak 3)çok sinirlendirmek

jay/d: o (b. ya)

je: b. ze, se

jen/e: b. zên(I)

jen kerdene: zên kerdış

je'r/e: zehir

je'ri/d: b. ja'ri

je'riya mari/d: yılan zehiri

jew: bir (b. yew)

jewbin: birbirini (b. yewbinan)

jewbina: birbirine (b. yewbinan)

jewbini: birbirini (b. yewbinan)

jewi: biri, birisi (b. yewi)

jewin: birinci (b. yewın, yewını)

jewna: bir tane daha (b. yewna)

jewndes: on bir (b. yewendes, yewndes)

je'y/e: o, onu (b. yey)

jê: o (b. yê, cı)

jê: gibi, benzer (b.zê)

jêde: b. zêde

jêhat/e: becerikli, açıkgöz, yaman (b. jihat)

jêhate/d: b. jêhat, jihatı

jên: b. zên

jêweg/e: işsiz güçsüz

jimel: b. zımbêl-i

jımnû: birbirini (b. yewbinan, yewmın)

jını/d: kadın, karı

jırç: kuş pisliği (b.ziç)

ji: de, dahi (b. zi)

ji: b. zê

jiare/d: b. ziyarı

jihat/e: becerikli, açıkgöz, yaman

jihathey: beceriklilik, açıkgözlük

jihatı/d: b. jihat

jil: uçurum

jil: b. zil

jindan/e: b. zindan

jini: onlar, onları (b. yini)

jipe/d: cip

jivayene: inlemek

jo: b. yew

joa: b. zuwa

jobina: b. yewna, sewbina

jondes: on bir (b. yewendes, yewndes)

ju: b. yew

juyi: birlik (b. yewey)

jû: b. yew

jû bi jû: b. yew bı yew

jûbin: birbirini (b. yewbinan)

jûbina: 1)birbirini 2)başka, bir başkası (b. yewna)

jûbini: birbirini, bir diğerini (b. yewbinan)

jûendes: b. yewendes

jûvin: b. jûbini, yewbinan

jûyeni: birlik, birliktelik (b. yewey)

jûyin: birinci, birincisi (b. yewın, yewını)

K

ka: b. kani

ka: 1) -se idi, -sa idi (olsaydı)
2)şimdiye dek, madem 3)bir de bakardın

kaba/d: aşık (kemiği)

kapçık/d: b. kapçık

kabe/e: b. kaba

Kabe/e: Mekke'de bulunan ve müslümanlarca kutsal sayılarak ziyaret edilen Kâbe

kabe şak hameyiş: şansı yaver gitmek

kabe şak kewtiş: şansı yaver gitmek, şanslı olmak

kabey kerdış: aşık oynamak

kacın: b. kamcin

kaf/e: yamaç veya kayalıktaki oyuk yer, in, sığınak, kovuk

kafık/e: b. kaf

kafir/e: kafir, dinsiz

kafirbav/e: küfür olarak "kafirin çocuğu" anlamında kullanılan bir sözcük

kafirey: kafirlik, dinsizlik, vicdansızlık

kafır/d: b. kafir

kafi: kafi, yeterli

kainat/e: kainat

kal/e: dişsiz kişi, dişleri dökülmüş olan

kal/e: yaşlı, dede

kal/e: çiğ, ham, pişmemiş olan, olgunlaşmamış olan

Kalan: Tunceli

Kalan: Dersim yöresinde yaşayan bir aşiret

kalan/e: bahçede veya ekinlerin içinde bulunan yabancı bitkilerin ayıklanması

kalani/d: b. kaleni

kalan kerdış: bahçede veya ekinlerin içinde bulunan yabancı bitkileri ayıklamak

kaleke/d: belin yan tarafı

kaleni/d: kın (bıçak, hançer vb. kını)

kaley: yaşlılık

kaley: dişsizlik, dişleri dökülmüş olma durumu

kaley: çiğlik, hamlik, olgunlaşmamışlık

kalêni: yaşlılık

kalı/d: dişleri dökülen, dişsiz kadın

kalı/d: olgunlaşmamış olan, çiğ, ham, pişmemiş olan

kalık/e: 1)dede, ata 2)ihtiyar, yaşlı

kalık û pirik bi: "çok yaşayasın", "Tanrı uzun ömürler versin" anlamında kullanılan bir deyim

kalme/e: kılıç

kalni/d: b. kaleni

kalo/e(I): dede, yaşlı kimse

kalo/e(II): halk arasında "serra newey (sernewe)" denilen yılbaşında düzenlenen eğlenceli oyunlarda, süslenip değişik kıyafetlere bürünerek halkı eğlendiren ve çeşitli hediyeler, yiyecek vb. toplayan kişi veya bu eğlencenin genel adı

kalo vıraştış: yılbaşında “kalo” denilen oyunlar düzenlemek, b. kalo (II)

kam/e: kim, hangisi

kamci: b. kamcin

kamcin: hangi, hangisi

kamder/e: hangisi

kamderı/d: hangisi

kamı/d: b. kam

kamıj: hangi, hangisi (b. kamci)

kamık/e: kim, hangi şey

kamıkı/d: b. kamık

kami/e: kim, hangisi; kimi, hangisini

kamkes: kim, her kim ki

kam keso: kim, kim ki

kamo: kim, kim ki

kan: b. keyen, kehen

kanca: nere, nerede, nereye, neresi

kanci: b. kamci

kancin: hangisi (b. kamcin)

kani: 1)hani, nerede 2)hele

kankılı/d: ceviz gibi yemişlerin bütün halindeki çekirdeği

kapanı/d: evin taban veya tavanında açılan ve bir insanın girip çıkabileceği büyüklükte olan delik

kapçıkı/d: bilek

kar: 1)iş 2)kazanç, kâr

kara: b. kerra

karban/e: b. karwan

kardış: b. kerdiş

kardi/e: kırlarda biten ve pişirilerek yemeği yapılabilen bir bitki

kard-i/d: bıçak

kardi kerdış: bıçaklamak

kardiya 'alafıranga: iki tarafı kesen bıçak

kardiya bırıkını/d: kesici tarafı testere gibi dişli olan bir bıçak çeşidi

kardiya çerkezi/d: kama, çerkez bıçağı

kardiya kaleni/d: 1)açılıp kapana-bilen bıçak, evde mutfak işlerinde kullanılan büyük bıçak, ekmek bıçağı 2)kama

kardiya verro kerdişi/d: kama

kare: b. kerre

kareki: hiç bir iş, iş

karge/d: tavuk

kargı/d: b. karge

karı/e: 1)arı kovanı, petek 2)ambar, tahıl ambarı

karıtış: b. karıtenı

karıtenı: ekin ekmek, tohum ekmek (**karıt:** ekti; **bıkere:** ek!)

kariy hebi/e: tahıl ambarı

kariy hıngan/e: arı kovanı

karker/e: çalışkan, çalışan

kar kerdene: 1)iş yapmak, çalışmak 2)kar etmek

kar kerdış: 1) iş yapmak, çalışmak 2)kar etmek

karlı: karlı, kazançlı

karlı vejıyayış: karlı çıkmak

karm/e: kurtçuk

karm dekewtış: kurtlanmak

karmê...pıro ameyiş: canı...istemek, eskiden yapmış olduğu bir şeyi yapmak istemek

karmê...to ameyiş: b. karmê...pıro ameyiş

karmê xo rışnayış: kurtlarını dökmek, istediği bir işi yapıp ferahlamak

karmıjın/e: kurtlu, kurtlanmış

olan

karmıjını/d: b. karmıjın**karmi dayış pıro:** 1)kurtlanmak

2)çürümek

karmi dekewtıış: kurtlanmak,

içinde kurtçuk oluşmak

karm û kêz: börtü böcek**kar û debarı:** iş güç**kar û gure:** iş güç**karwan/e:** kervan, yolcu kafilesi**karwançi/e:** kervancı, kervan işi

ile uğraşan kişi

karwançiyey: kervancılık**karwo/e:** b. karwan**kas:** b. kaş**kas kerdene:** b. kaş kerdış**kaş/e:** yamaç, yokuş**kaş:** çekiş, çekme**kaşanı/d:** iz, sürüklenen bir şeyin

bıraktığı iz

kaşêlı/d: sürüklenen bir şeyin bır-

raktığı iz, sürüklenen şey

kaşka: keşke**kaşkan:** keşke**kaşkerda/d:** çekilen, yerde çekil-

miş olan

kaşkerde/e: b. kaşkerda**kaş kerdış:** çekmek, sürüklemek**kaş kerdış xo sere:** başına çekmek,

örtünmek

kaşkerdox/e: çeken, çekici**kaşkerdoxı/d:** b. kaşkerdox**kaşki:** keşke**kaş û kuş:** yamaç yokuş, dağ bayır**kata:** nere, nereye, hangi tarafa?**kata:** ateş ve külün altında bekleti-

lerek pişirilen kalınca bir ekmek

çeşidi

katatı/d: kafa**kate/e:** kemik**katı/d:** kafa**katıb/e:** katip**katıbey:** katiplik**katıkı/d:** kafa**kavır/e:** kuzu, koç**kavır ardış:** kuzulamak, kuzu do-

ğurmak

kavır/d: dişi kuzu**kaxıd/e:** kağıt**kaxıte/d:** kağıt**kay/e:** oyun, oynama**kay bıyayene:** oynanmak**kaydaya/d:** oynatılan**kaydaye/e:** b. kaydaya**kay dayış:** 1)oynatmak 2) teplet-

mek, kıpırdatmak

kay gedan: çocuk oyunu, ciddi ol-

mayan iş

kay kerdene: oyun oynamak**kay kerdış:** 1)oyynamak

2)teplenmek, kıpırdanmak

kaykerdox/e: oynayan, oyuncu**kaykerdoxı/d:** b. kaykerdox**kayinat/e:** kainat**kayinat vajo:** "kim söylerse söyle-

sin", "isterse dünya söylesin,

boşunadır" anlamında kullanılan

bir deyim

ke: kî**ke'an:** b. kehen**kebab/e:** kebab**kebab bıyayış:** kebab olmak, iyice

pişmek

kebani/d: ev hanımı**keboni/d:** b. kebanı**keç/e:** b. keço**keçel/e:** kel**keçele/d:** kel kız veya kadın

keçelek/e: hafifçe kel olan kişi, kel

Keçelek: bir masal kahramanının adı

keçelek: kartala benzeyen bir kuş

keçeleklî/d: hafifçe kel olan kız veya kadın

keçele: kellik

keçelini: kellik

keçelî/d: b. keçele

keçel û gurri: tam kel olan

keçê: 1)erkeğin karısına seslenirken kullandığı bir sözcük (asıl anlamı: kız) 2)"kız", "kadın" anlamında hitap esnasında kullanılan bir sözcük

keço: 1)kimi yörelerde kadının kocasına seslenirken kullandığı bir sözcük 2)"herif", "be adam!" anlamında hitap esnasında kullanılan bir sözcük

ked/d: emek (b. kedî)

keda polan/d: el emeği

keder/e: keder, tasa, kaygı

kedî/d: emek

kef/e: köpük

kefalet: kefalet

kefaleten: kefaletle, kefaleten

kefaletname/e: kefaletname

kefarete/e: günah veya suç karşılığı olarak yapılan iş

kefarete gunan bo: sıkıntılı bir durumu geride bırakan kişiye hitaben "geçmiş olsun" anlamında kullanılan bir söz

kef dayiş: köpük saçmak, köpürmek

kefen/e: 1)kefen 2) mecaz olarak: bembeyaz, çok beyaz

kefen kerdış: kefenlemek, kefene

sarmak

kefgêr/e: b. kefgir

kefgir/e: kevgir

kefi/d: kefiye, bir çeşit baş örtüsü ve kuşak olarak kullanılan bez

kefil/e: kefil

kefil bıyayiş: kefil olmak

kefiley: kefillik, kefalet

kef kerdış: köpük saçmak, köpürmek

keftar/e: 1)sırtlan 2)çok yaşlı 3)yavaş hareket edebilen hantal kişi

kehen: eski

kej/e: sarışın, kumral

kejek/e: kumral, hafifçe sarışın olan kişi veya hayvan

kejekî/d: b. kejek

kejey: sarışınlık, kumrallık

kejê: 1)sarışın veya kumral olan kız yahut kadına hitap ederken kullanılan bir sözcük 2)"güzel", "güzelim" anlamında kız veya kadına hitap ederken kullanılan bir sözcük

keji/d: 1)sarışın veya kumral saçlı olan kız yahut kadın 2)sarıya çalan renkteki hayvanlar için ad olarak kullanılan bir sözcük

kejo/e: 1)sarışın 2)sarıya çalan renkteki öküz vb. hayvanlar için ad olarak kullanılan bir sözcük

kek/e: ağabey

keka: (çocuk dilinde) şeker, meyve vb. yiyecek

keke/d: pire

kekî/d: b. keke

ke k1: b. kerd k1

kekka: b. keka
keko/e: 1) ağabey 2) baba
keko bırawo: "aman yarabbi",
"vay bel!", "abu!" anlamında hay-
ret ifadesi olarak kullanılan bir söz
kekû/e: b. keko
kekû/e: guguk kuşu
kekû bırawo: b. keko bırawo
kel/e: teke
kel/d: b. keli
kela/d: kale
kela...ameyiş: canı istemek, eski-
den yaptığı bir işi veya alışkanlığı
yapmak istemek
kelakela amnani: yazın şidetli
sıcağı
kelakeli: sımsıcak, sıcağı sıcağına
kela...weriştış: coşmak, can-
nı...yapmak istemek
keli/d: 1) kaynama, kaynama nok-
tası 2) kanı kaynama, coşma
Kelamê Ellay: 1) Kelamullah,
Tanrı sözü, Kur'an 2) "Kur'an'a
yemin ederim ki" anlamında ye-
min içmek için kullanılan bir söz
Kelamê Hûmay: b. Kelamê Ellay
Kelamê Qedim: b. Kelamê Ellay
kelandırı/d: tırpan
kelasing: taşı uzağa fırlatmaya ya-
rıyan bir çeşit sapan
kelasung: b. kelasing
kela...weriştış: "ayranı kabarmak",
"coşmak" anlamında kullanılan bir deyim
kelawı/d: külâh
kelax: kuzgun, bir çeşit karga
kelazı/d: kösnük inek, ineğin çift-
leşme istekliliği
kel beyiş: b. kel bıyayış

kel bıyayış: keçinin kösnümesi,
keçinin çiftleşme istekliliği
kelbut: b. kelebut
keldaya/d: kaynatılmış olan, kay-
namış olan, çok sıcak olan, kızgın
keldaye/e: b. keldaya
kel dayiş: 1) kaynatmak, kayna-
mak 2) çok sıcak olmak, kızgın ol-
mak, ısısı fazla olmak
keldoş: b. keldweş
keldweş: ateş közleri ve külün altı-
na konarak pişirilen ekmeğin yağ
ve yoğurla karıştırılmasıyla yapı-
lan bir yemek
kele/e: tere yağı
kelebıyaya/d: kudurmuş olan,
huysuz, yaramazlık edip başkasını
rahatsız eden
kelebıyaye/e: b. kelebıyaya
kelebıyayış: 1) kudurmak
2) yaramazlık yapıp başkasını ra-
hatsız etmek
kelebıyayox/e: yaramazlık yapan
kişi
kelebıyayoxı/d: b. kelebıyayox
kelebut: yaramazlık, haylazlık
kelebut kerdış: yaramazlık yap-
mak, haylazlık yapmak
kelek/e: direklere bağlanmış olan
şişirilmiş tulumlardan oluşan ve
nehirlerde ulaşım için kullanılan
bir çeşit sal, kelek
kelek bestış: kelek hazırlamak (b.
kelek)
kelekçi: kelek işi ile uğraşan
kelekçiyey: kelekçilik
kelekçiyey kerdış: kelek işi ile uğ-
raşmak, kelekçilik yapmak
kelekelı/d: b. kelakeli

kelemayış: b. kelemıyayış
kelemça/d: kelepçe
kelemçey: b. kelemça
kelemıyaya/d: dile gelip konuşan, dili çözülp konuşan
kelemıyaye/e: b. kelemıyaya
kelemıyayış: dile gelip konuşmak, dili çözülp konuşmak
kelendirı/d: tırpan
kelepur/e: 1)başkasından zorla alınan eşya 2)parsa
kelesungı/d: b. kelasing
keleş/e: haydut
keleşey: haydutluk
keleşey kerdış: haydutluk yapmak, korsanca davranmak
keleşı/d: b. keleş
keley/d: saçta veya hayvanda bulunan kepek
keleyn/e: kepekli olan
keleynı/d: keleyn
keleze/e: b. kelije
kelğiri: ağlamaklı olma, gözleri yaşarma durumu
kelheydanı /d: bir çeşit çorba
kelı/d: kaynama noktası, çok sıcak
kelıdaya/d: b. keldaya
kelıdaye/d: b. keldaye
kelı dayış: b. kel dayış
kelı dıyayış: 1)kaynamak 2)kaynatılmak 3)çok sıcak olmak, kızgın olmak
keliste/e: 1)kereste 2) cüsse
kelı tiro ameyış: b. kelı to ameyış
kelı to ameyış: kaynama noktasına gelmek, kaynamak
kelı tû ameyış: b. kelı to ameyış
kelice/e: teke (b. kelije)

kelije/e: teke
kelimey şadet: b. kelimey şahadet
kelimey şahadet: şahadet kelimesi
kelje/e: b. kelije
kelm: kurt veya köpek dişi
kelme/e: boyundurukta bulunan ve öküzün boynuna geçirilip altına bağlanan iki küçük çubuktan her biri
kelmel/e: öteberi, eşya, yiyecek
kelmıte/e: kesek, iri toprak parçası
kelnaya/d: b. keldaya
kelnaye/e: b. keldaye
kelp/e: köpek, it
kelpaça/d: obur
kelpaçe/e: 1)kellepaça 2)obur
kelpaçeyey: b. kelpaçeyi
kelpaçeyi: oburluk
kelpa heramı/d: kız veya kadına hakaret etme veya çıkışma esnasında "pis köpek", "pis herif!" anlamlarında kullanılan bir söz
kelpe/e: Bir cins semender olup halk arasında, gördüğü erkeğin hayalarını yakalayacağı yolunda bir inanç vardır. Yine bu inanca göre, erkeğin hayalarını yakalaması halinde şu şartla bırakabilir: Yedi değişik köyün değişik (renkli) yedi eşeği bir arada zırlayacak.
kelpy: itlik, köpeklik
kelıpı/d: dişi köpek
kelpıza/d: kepaze
kelpize/e: kepaze
kelpize bıyayış: kepaze olmak, perişan olmak
kelpize kerdış: kepaze etmek
kelpizeyey: b. kelpizeyi
kelpizeyi: kepazelik

kelpızıeyi pede ameyiş: kepaze olmak, başına kepezelikler gelmek
kelpızıeyi pede ardış: kepaze etmek, başına kepezelikler getirmek
kelpızıeyi seri ser dı ameyiş: başına kepezelikler gelmek
kelpo heram/e: birisine hakaret etme veya çıkışma esnasında "pis köpek", "pis herif" anlamlarında kullanılan bir söz
Kelûm Hûmay: b. Kalamê Hûmay
kel wardış: keçinin teke ile çiftleşmesi
kêl werdış: b. kel wardış
kemal/e: değer, önem
kemañçe/e: kemañçe
kemane: az, yetersiz; kusur, eksiklik, azlık, yetersizlik
kemane/e: keman
kemaneyi: yetersizlik, azlık
kemaqıl/e: aklı kıt olan, yarı deli
kemaqıley: aklı kıt olma, yarı delilik, akıl kıtlığı
kemaqılı/d: b. kemaqıl
kember/e: kemer
kemberı/d: keçi adı olarak kullanılan bir sözcük
kemer/e: taş
kemere/d: taş, kaya
kemerın: taşlı, taşlık, kayalık
kemey: azlık eksiklik
kemeyiş: b. kemiyayış
kemênayış: 1)azaltmak, eksiltmek 2)güç yitirmek, gücü zayıflamak
kemêr: daha az
kemılte/e: kesek, iri toprak parçası
kemi: 1)az, eksik 2)azlık, eksiklik
kemi kerdış: 1)azaltmak, eksilt-

mek 2)kısmak
keminayış: b. kemênayış
kemiyaya/d: eksilen, azalan
kemiyaye/e: eksilen, azalan
kemiyayış: eksilmek, azalmak
kemur: b. kemere
kemver/e: dar, genişliği az olan
kemverey: genişliği az olma
kemveri/d: b. kemver
kemzanaye/e: 1)az bilen, iyi bilmeyen 2)az bilinen, eksik bilinen
kenar/e: kenar
kenari/e: kenardaki, kenarda olan
kenaya/d: kazılan, kazılmış olan
kenaye/e: b. kenaya
kenayını: kazmak, kazımak
kenayış: 1)kazımak 2)kazmak 3)kaşımak
kend/e: küçük yar veya yamaç
kenda/d: kazılan, kazılmış olan
kendal/e: yamaç, hafifçe dik olan yar
kende/e: kazılmış olan yer, hendek, çukur
kendık/e: b. kend
kendir/e: organ, kendir
kendış: 1)kazmak 2)kazımak 3)kaşımak 4)şeşelemek
kendil/e: b. kendir
kendili qerefnayış: olmadık işler yapmak
kendox/e: kazan, kazıcı
kendoxı/d: b. kendor
kenef/e: ayakyolu, yüznumara
kenger/e: bir bitki ve bunun pişirilerek yapılan yemeği
kengula/d: salıncak, çocukların içinde uyutulduğu salıncak
keniyayış: 1)kazılmak, kazanmak

2)kaşınmak

kenkolay/db. kengula

kepeği/d: hububat veya unun elenmesinden sonra geriye kalan kırıntı ve ufak artıklar, kepek

kepeki...ver kerdiş: 1)mat etmek, geride bırakmak, alt etmek, yenmek, perişan etmek, mahcup duruma düşürmek 2) (hayvan için kullanıldığında) ...önüne kepek dökmek

kepı/d: başlık, kep

kepuge/d: burun

-ker: "yapan", "yapıcı" anlamında bir işi yapanı ifade eden takı (zivker: kuyumcu)

ker/e: sağır (b. kerr)

kera/d: taş (b. kerra)

kerandış: çekmek (b. kırantış)

kerba/e: kirve (b. kerwa)

kerbayey: b. kerbayi

kerbayi: kirvelik

kerbayi kerdiş: başkası ile kirve olmak, kirvelik yapmak

Kerbela: 1)Kerbela, Hz. Hüseyin'in öldürüldüğü yer 2)mecaz olarak: su kıtlığı olan yer, çok ama

kerbetin: kerpeten (b. gazı)

kerce/e: kene

kerda/d: 1)yapılmış olan 2)yapan

kerde/e: b. kerda

kerdene: yapmak, etmek

kerdene arê: toplamak

kerdene kola hu: omuzuna almak (b. xwı koliki nayış)

kerdene pay: giymek (şalvar, ayakkabı vb. belden aşağı giyilen giyecek ve ayağa giyilen şeyler için

kullanılır)

kerdene pırr: doldurmak

kerdene tê ser û tê bin ra: altüst etmek

kerdene tê zere: birbirine katmak, birbirine geçirmek

kerdene tope: toplamak

kerdene tê ra :deşmek, karıştırmak

kerdene vindi: kaybetmek

kerdene ya: b. yakerdene

kerdiş: yapmak, etmek

kerdiş a: b. akerdış

kerdiş de: doldurmak, içine koymak (b. dekerdiş)

kerdiş derg: b. derg kerdiş

kerdiş hordı: doğramak, ufaltmak

kerdiş ml: 1)boynuna atmak

2)boynuna takmak 3)yüklemek, birisinin üzerine atmak (b. ml kerdiş)

kerdiş maney: b. maney kerdiş

kerdiş peyda: b. peyda kerdiş

kerdiş pıro: b. pıro kerdiş

kerdiş ra: b. rakerdiş

kerdiş tê mıyan: birbirine katmak, birbirine karıştırmak (b. tê mıyan kerdiş)

kerdiş tê vırare: kucak kucağa bırakmak, yanyana bırakmak (b. tê vırare kerdiş)

kerdiş ver: önüne bırakmak (ver kerdiş)

kerdiş vera: boynuna takmak, boynuna asmak, önüne takmak

kerdiş vini: b. vindi kerdiş

kerdiş weya: b. weye kerdiş

kerdiş weye: b. weye kerdiş

kerdiş xo dest: eline almak, eline

veya bileğine takmak (b. xo dest kerdiş)

kerdiş xo pıstan: koynuna koymak, koynuna sokmak (b. xwı pıstan kerdiş)

kerdiş zıt: b. zıt kerdiş

kerd k1: “yapmak istedi”, “yapmaya davrandı”, “neredeysen yapacaktı” anlamında kullanılan bir söz

kerdax/e: yapan, eden, yapıcı, fail, özne

kerdaxı/d: b. kerdax

kere/e: kaya, kayalık, taşlık dağ kesimi

kere/e: tere yağ

kerebe: kehribar, oltu taşı

keramatı/d: keramet

kerişkû/e: klaşinkof markalı silah

kerğa kore: “az şey”, “en ufak bir şey” anlamında kullanılan bir deyim

kerğa mısri/d: hindi

kerğa siyay/d: (uğursuz) kara tavuk

kerğa siyay..veyndawo: şanssızlık, uğursuzluk ve musibet olduğunu belirten bir deyim

kerge/e: üzümün sıkılıp sırasının çıkarıldığı yer, bağbozumu

kerge/d: tavuk

kerğı/d: b. kerge

kerğula/d: b. kengula

keriŋ: turna (b. quling)

keriŋe/e: kereste, cüsse

keri: hayvan sürüsü, koyun sürüsü

kerim: yüce, büyük anlamında Allah'ın vasfı olarak kullanılan bir sözcük

kerjal/e: iş gücü, zahmet

kerje/e: kene

kerkotı/d: buğdaydan yapılan bir çeşit dövme ve bunun çorbası

kerkueti/d: b. kerkotı

kerkut/e: kükürt

kerkûti/d: b. kerkotı

kerme/e: kurtçuk

kermatı: 1)hayli, çok 2)keramet

kermejin/e: b. kermiğin

kermicin/e: kurtlu, kurtlanmış olan

kermicını/d: b. kermicın

kermişin/e: 1)kurtlu, hastalıklı, kurtlanmış olan 2)pis

kermişini/d: b. kermiğin

kermik/e: kurtçuk

kermi dayış pıro: 1)kurtlanmak 2) (diş için kullanıldığında) çürümek

keron/e: dam direklerinin üzerine sıralandığı ana direk, kiriş

kerpe/e: özellikle eğimli arazide bir ağaç dizisi ve taşlardan oluşturulan set

kerpiç/e:kerpiç

kerre/e: sağır

kerre/d: taş

kerre 'ardi/d: bir bölümü toprağa gömülü olan taş

kerre bıbiyni feteqiyay bi: “taş olsa çatlardı” anlamında çok güç koşullarda olduğunu ifade eden bir deyim

kerre bıbiyni helliyayni: “taş olsa erirdi” anlamında bir deyim

kerre bıyayış: 1)taşlaşmak, taş kesilmek 2) aniden ölüvermek, ansızın cansız kesilmek, sesi soluğu kesilmek 3)çok sağlamlaşmak, sağ-

lam olmak, pekleşmek

kerra çeçmaqi/d: çakmak taşı

kerra deyamiş nêbena: "taş olsa dayanmaz" anlamında kullanılan bir deyim

kerra kerdış: 1)taşlaştırmak
2)iyice sağlamaştırmak
3)öldürüvermek, bir anda cansız hale getirmek

kerraki: çok sağlam, taş gibi sağlam, sımsıkı

kerra mendış: 1)çok sağlam ve dayanıklı olmak, sıkı ve pek olmak (taş gibi olmak) 2)çok sert olmak

kerrane: sağırılık, sağırmasına

kerrane dı xwı nayış: sağırması gibi davranmak, duymamazlıktan gelmek

kerr bıyayış: sağır olmak, sağırlaşmak

kerre/e: kayalık, taşlık yer, büyük taş kütleli, kaya

kerre û kuçi: her taraf, her şey, dağ taş

kerre w kuçi: b. kerre û kuçi

kerre w lemi: b. kerre û kuçi

kerrey: sağırılık

kerrey desta nayış: 1)yemin içirmek (boşanma yemini içirmek)

2)kariyi boşamak; karısını boşatmak

kerrey...eştış: karısını boşamak

kerreyın/e: taşlı, taşlık

kerreyını/d: b. kerreyın

kerrey qeseba dı bıyayış: çok yürekli olmak, korkusuz olmak

kerrey varayış: taş yağmak, beklenmedik kötü şeylerin olması

kerrey ver...dayış: 1)taşlamak, ta-

şa tutmak 2)yuhalamak, ayıplamak

kerrey...vıstış: boşamak

kerrey wegirotış: taş taşımak, taş sırtlamak, çok ağır işler yapmak anlamında bir deyim

kerrık/d: henüz olgunlaşmamış olan incir

kerri: sağırılık (b. kerrey)

kerr û gêj/e: sersem, bunak

kerr û lal/e: 1)sersem, bunak

2)sağır ve dilsiz

kert: çeyrek, dördte bir

kert bı kertı: kerte kerte

kertı/d: kerte, kertik, çentik

kertıkı/d: kerte, kertik, çentik

kertıkın/e: çentikli, kertikli, tırtıllı

kertıkıne/d: b. kertıkın

kerti kerdış: kertmek, kertikleme

kerwa/e: kirve

kerway/d: kirve (kadın)

kerwayey: kirvelik

kerwayi: kirvelik

kexxane/e: taşlık, taş ocağı, maden ocağı

kexxane/e: genelev, kerhane

kexxaneçi/e: kerhaneci (hakaret ve sövgü olarak kullanılır)

kerzık: b. kerje

kes: kişi, kimse, hiç kimse

kesa/d: 1)kaplumbağa 2)mecaz olarak: çok kısa boylu, ufak tefek

kese/e: b. kesa

kesegean: bir çeşit aygır

kesekı/d: kilit

kesha/d: arpacık soğanı

kesi: 1)kimse, hiç kimse 2)şahsi

kesk: yeşil

keskên/e: yeşilli, yeşil renkli
kesme/e(I): pekmeze un katılmak suretiyle kaynatılarak özel biçimde hazırlanan tatlı bir yiyecek
kesme(II): daha çok çocuklarda meydana gelen anüs hastalıklarından olup anüste kaşıntı ve kızartılı şişkinlik şeklinde belirir
kesme bıyayış: b. kesme (II)
kesmeyın/e: anüsünden hastalıklı olan, b. kesme(II)
kesmeyını/d: b. kesmeyın
kespere/e: bir çeşit iri saçma
kestane/e: kestane
keş: b. kes
keş/d: 1)şalvar veya mintanın bacaklar arasında kalan ön kısmı 2)büyük baş dişi hayvanların üreme organı
keşif: keşif
keşif kerdış: 1)keşfetmek 2)keşif yapmak, adli olayla ilgili keşif yapmak 3)kontrol etmek
keşiş/e: keşiş
keşk/e: ayrılan pişirildikten sonra kurutulup daha sonra yemeği yapılan dövme buğday
keşkere/e: merkeple taş taşımak için kullanılan ve semerin iki tarafına sarkıtılan ağaçtan veya tahtadan yapılma araç
keten: keten
kēvra: b. kerwa
kew/e: köpük
Kewan: Dersim yöresinde yaşayan büyük bir aşiret
kewani/d: b. kebanî
kewçika...dı vejyayış: kendisine tesadüf etmek, şansına rastlamak

(genellikle olumsuz rastlantılar için kullanılır)
kewçike/d: kaşık
kewçiki: b. kewçike
kewe: yeşil (b. kîho)
kewe kerdene: yeşil görünmek, yeşil olmasını sağlamak (b. kîho kerdış)
kewela: yeşil giysili, yeşilli, yeşilimtrak
kewir: çabuk kırılabilen yaşlı ağaç
kew kerdış: köpüklenmek, köpürmek
kewndêz/e: kepçe
kewo: mavi (b. kîho)
kewr: b. kewir
kewra: b. kerwa
kewri: b. kariy hebi
Kewser: Kevser, müslümanlarca cennette var olduğuna inanılan kutsal bir su
kewta/d: 1)düşen, düşük, düşmüş olan 2)yaşlı 3)yatalak, hasta olup yatakta olan 4)olanaksız, imkansız
kewte/e: b. kewta
kewte bıyayış: 1)düşmüş olmak 2)yaşlı olmak 3)yatalak olmak, yatakta yatacak derecede hasta olmak 4)olanaksız olmak
kewtene: düşmek (b. kewtış)
kewtene ra dıme: peşine düşmek
kewtene ra vir: b. vir kewtış
kewtış: 1)düşmek 2)inmek 3)dinmek 4)bitmek, yorulmak
kewtış beyntar: 1)araya düşmek 2)araya girmek, (kavga edenleri)ayırarak
kewtış cêr: aşağı düşmek
kewtış dest: dest kewtış

kewtiş dı: b. dekwetiş
kewtiş dime: peşine düşmek (b. dımı kewtiş)
kewtişê tesli: ümidi kesilmek, vazgeçmek (b. tesli kewtiş)
kewtiş mahkîma: b. mahkema
 kewtiş
kewtiş mıyan: b. mıyan kewtiş
kewtiş pê: b. pê kewtiş
kewtiş pê mıyan: b. tê mıyan
 kewtiş
kewtiş rayır: yola düşmek (b. rayir
 kewtiş)
kewtiş şapda...: ağına düşmek, -
 nin eline düşmek
kewtiş teber: b. teber kewtiş
kewtiş tê: (ateş vb.) tutuşmak,
 canlanıp gelişmek, gelişip serpil-
 mek (b. tê kewtiş)
kewtiş tê mıyan: b. tê mıyan
 kewtiş
kewtiş war: aşağı düşmek
kewtiş yobinû: birbirine düşmek
key: 1) ne zaman? 2)ta ki, -inceye
 kadar
key: b. kay
keya/e: muhtar, köy yöneticisi
keyber: 1)kapı, bahçe kapısı
 2)evin önü
key bo kî: "bir an önce olsun" an-
 lamında istek ifade eden bir söz
keye/e: ev
keye dı mendış: 1) (kız için kulla-
 nıldığında) evde kalmak 2)alıcısı
 bulunmamak
keyeker/e: evi ile ilgili gereksinim-
 lerini giderecek biçimde davranan
 ve işini bilen, ekonomik davranan
 kişi

keye kerdış: ev kurmak, evinin ge-
 reksinimlerini karşılayıp işini gü-
 cünü bilmek, işinde gücünde
 olmak
keyekerey: evinin gereksinimleri-
 ni giderecek biçimde davranıp işi-
 ni gücünü bilme, ekonomik
 davranma
keyekerı/d: iyi ev kadını (b.
 keyeker)
keyekı/d: çamaşırhane, çamaşır
 yıkama yeri
keyen/e: eski, köhne (b. kehen)
keyen bıyayış: eskimek, eski
 olmak
keyenek/e: eski püskü, eskimiş
 olan
keyeney: köhnelik, eskilik, eski-
 mişlik
keyeni/d: b. keyen
keyeni: eskilik
keyen kerdış: eskitmek
keye w kulfet: çoluk çocuk, ev
 bark
keyexerebıyaye/e: evi yıkılası
keyf/e: keyif
keyf...ameyiş: sevinmek, sevmek,
 keyiflenmek
keyf ca de bıyayış: keyfi yerinde
 olmak
keyf dayış: keyif vermek, sevin-
 dirmek
keyfê...ardış: sevindirmek, neşe-
 lendirmek
keyfê...ca dı bıyayış: keyfi yerinde
 olmak, neşesi yerinde olmak
keyfi: keyfi, keyfe göre
keyf kerdış: 1)sevinmek, neşelen-
 mek 2)keyif sürmek, eğlenmek

keyfli: 1)keyifli, neşeli
 2)geçlendirici
keyf-sefa: b. keyf û sefa
keyf û sefa: zevk,ve sefa, keyif
keyf û şayi: keyifve neşe
keyf weş bıyayış: 1)keyfi yerinde olmak 2)keyfi yerine gelmek, keyfi düzelmek
keyf/e: ev (b. keye)
keyif: keyif
key ke: -ince, olunca, olduğu zaman, ne zaman ki, ta ki
key kî: b. key ke
key mî bixerrıpyo: “yazık, çok üzüldüm”, “vah vah” anlamında kullanılan bir söz
key mî 'emire: b. key mî 'emırıya
key mî 'emırıya: “vah vah”, “çok üzüldüm” anlamında kullanılan bir söz
key mî veşo: “yazık, çok üzüldüm”, “vah vah” anlamında kullanılan bir deyim olup “**key mî to ri veşo**” biçiminde de kullanılır (kelime anlamı: evim yana, evim yansın)
key mî xerrepya: 1)“evim yıkıldı”, “yuvam dağıldı”, “mahvoldum” anlamında kullanılan bir deyim 2)b. key mî bixerrıpyo
key mî xerrıpe: b. key mî xerrepya
keyna/d: kız
keyna: 1)ne zamandan beri? 2)ta ne zamandan beri, eskiden beri
keyneke/d: kız
keynekeki/d: kızcağız, zavallı kız, küçük kız

keynekey: kızlık, bıkır
keynekeya...tıra gırewtış: kızlığını gidermek, kızla cinsel ilişki kurmak
keynekey ra vıstış: kızlığını gidermek, kızla cinsel ilişkide bulunmak
keyneki/d: kız (b. keyneke)
keyney: b. keynê
keynê: 1)kıza hitap ederken veya çağırırken kullanılan bir sözcük 2)erkeğin karısına seslenirken “kız!” anlamında kullandığı bir sözcük
keyo kî: b. key bo kî
key pêran/e: baba evi, aile ocağı
keyrî/d: bir veya iki yaşındaki keçi
keyveşaya/d: evi yanası kadın (hitap sırasında kullanılan bir sözcük)
keyveşaye: evi yanası herif (hitap sırasında kullanılan bir sözcük)
keyxerrepyaye: b. keyxerrıpyaya
key...xerrepnayış: evini yıkmak, ocağını söndürmek
keyxerrıpyaya/d: “evi yıkılacağı”, “kör olacağı” anlamında yakınma ifadesi olarak kullanılan bir sözcük
key...xerrıpnayış: evini yıkmak, ocağını söndürmek
key xwî bar kerdış: evini başka yere taşımak
kez/e: sarışın (b. keş)
kezlately: sıkıntı, eziyet, rezalet
kezzab/e: yalanc
kê/e: b. keye
kê: kim
kê: kişi
kêber/e: kapı (b. keyber)
kêf/e: keyif

kêfçi: tiryaki

kê hes kenî: istek ve sevinçle, seve seve

kêl/e: teke (b. kel)

kêla binê adiri/d: hamuru ateş közleri ve külün altına koyarak pişirmek süretiyle yapılan bir ekmek çeşidi

kêla mari/d: yılanın çöreği (yılanın daire biçiminde kıvrılıp durması)

kêleki/d: 1)çocuklar için yapılan küçük ekmek 2)ortasında çoğu zaman bir delik bırakılan çörek şeklindeki ekmek

kêlî/d: 1)çörek (b. kêleki) 2)yılan çöreği (b. kêla mari)

kêlî bestîş: (yılan vb.) çöreklenmek

kêlîkîn/e: dairevi, yuvarlak, halka biçiminde olan

kêlîkîni/d: b. kêlîkîn

kêlpenî: köpeklik, itlik (b. kelpay)

kêm: az, eksik

kêm kerdene: azaltmak (b. kemi kerdîş)

kêna/d: kız (b. keyna)

kênat/e: kin

kênat bestîş: kin bağlamak

kênekî/d: b. keyneki

kê qiymiş nêbenî: “insan kıymıyor”, “doyum olmuyor” anlamında kullanılan bir söz

kêrdî/d: b. kardi

kêrr: b. kerr

kês: kişi, kimse (b. kes)

kêsîk/e: para kesesi

kêş: b. kês, kes

-kêş: “...çeken” anlamında söz-

cüklerin sonuna bitişen bir takı (**renckêş:** eziyet çeken, zahmet çeken)

kêşî/d: dizi, yığın

kêşî bıyayîş: dizilmek, yığılmak

kêşî kerdîş: yığmak, dizmek

kêş kerdîş: b. kêşî kerdîş

kêvani/d: b. kebanî

kêver/e: b. keyber

kêwaniye/d: b. kebanî

kêwran/e: b. karwan

Kêxi: b. Kixi

kî: ki (b. ke)

kîdê kîdê: b. kîdî kîdî

kîdî: oğlağı çağırırken veya kovarken kullanılan bir sözcük

kîdî kîdî: oğlağı çağırma sırasında kullanılan sözcükler

kî ena w: madem, öyle ise, şayet böyle ise

kîfîr: sövme, sövgü, küfür

kîft: omuz

kîhaney: eskilik, eskime, köhnelik

kîhar/d: bir veya iki yaşındaki keçi (b. keyrî)

kîhêlî/d: cins at, küheylan

kîho: mavi, yeşil

kîho bıyayîş: yeşermek, yeşillenmek; mavileşmek, morarmak

kîho kalî: yemyeşil, mosmor

kîho kerdîş: 1)yeşertmek, yeşil olmasını sağlamak 2)morartmak 3)yeşil görünmek

kîhola: yeşilli, yeşil giysili (b. kewela)

kîhoyek: yeşilimsi, yeşilimtrak; mavimsi, mavimtrak

kîhoyey: mavilik, yeşillik

kîhoyî: mavilik, yeşillik

kına w: b. kına w
kıj: 1) cızırtı, yanma sesi 2) "boşa gitti", "yandı", "geçti" anlamında kullanılan bir sözcük
kıj bıyayış: boşa gitmek, yanmak
kıjbûy/d: özellikle bez veya yünlü eşyanın yanarken çıkardığı yanık kokusu
kıjık bıyayış: 1) iyice yanmak, tümüyle yanıp kül olmak 2) mecaz olarak: perişan olmak, mahvolmak, çok baskı görmek, kavrulmak
kıjık kerdış: 1) iyice yakmak 2) mahvetmek, perişan etmek, çok baskı yapmak
kıji: cızırtı
kıjj: b. kıj
kıjjık bıyayış: b. kıjık bıyayış
kıl: beyazımsı veya beyaz renkli olan (daha çok hayvanlar için kullanılır)
kıla adırı/d: yalaz, ateşin alevi
kıla amnani/d: yazın şiddetli sıcağı
kıla binê 'ardi/d: 1) cemre 2) yer solucanı
kıla doan: ayrıncı çalkalama
kıla hajıyan/d: çok gür olarak yanan ateşin çıkardığı büyük alev (daha çok açık havada yakılan büyük ateş alevi için kullanılan bir tamlama)
kılame/d: türkü
kılaşinge: b. kelasing
kılawı/d: külah
kılbızıkı/d: nevruz çiçeği, nevruz otu
kıle/d: alev, yalaz

kıle pa nıso: yanasıca
kılı/d: göze çekilen sürme
kılı/d: alev, yalaz (b. kıle)
kılı bıyayış: 1) alevlenmek 2) ateşin alevlendirilmesi 3) çok sıcak olmak, çok ısınmak
kılı kerdış: 1) ateşi alevlendirmek, ateşe üfürüp yakmaya çalışmak 2) çok sıcak hale getirmek, iyice ısıtmak
kılımı/d: kilim
kilise/e: kilise
kilit/e: anahtar
kilitkerda/d: kitlenmiş olan
kilitkerde/e: b. kilitkerda
kilit kerdış: kilitlemek
kılhayış: öksürmek
kıl/e: yapağı, koyun yünü
kılkıny/d: yünlü, pürtlüklü
kıllı/d: b. kıllo
kıllı: b. kılı
kıllı bıyayış: b. kılı bıyayış
kıllı dekewtış binê 'ardi: toprağa cemre düşmesi
kıll kerdış: b. kılı kerdış
kılllo/e: 1) hafifçe beyaz olan, abraş 2) öküz vb. hayvanlardan beyaz renkli olanlara verilen ad
kılm: kısa
kılm bıyayış: kısaltmak, kısa olmak
kılme/d: kısa
kılmey: kısalık
kılm kerdış: kısaltmak
kılmo/e: kısa boylu olan
kılwa komırı/d: kızgın kömürün alevi
kınar/e: kenar
kınar dayış: 1) bir kenara koy-

mak, yana bırakmak 2)çekilmek, bir kenara çekilmek, desteğini çekmek

kınarên/e: kenardaki, kıyıdaki

kınarı: kenardaki, kıyıdaki

kınc/e: elbise, giysi

kınd/e: 1)su koyup taşımak için kullanılan ve özellikle bütünlüğü bozulmadan teke derisinden yapılan bir çeşit tuluk 2)mecâz olarak: çok yemek, çok içmek (b. xo kınd kerdış)

kınıtene: kaşımak

kır/e: penis, erkeklik organı

kır: b. kırır

kırbas/e: beyaz renkli bir çeşit bez

kırbit/e: kibrit

kırç: kırılma ya da sürtünmeden çıkan ses

kırçayış: tıkırdamak (b. kırç)

kırçi: kırılma ya da sürtünme sesi

kırç kırç: kırılma ya da sürtünme sesi, tıkırtı

kırç kırç kerdış: kırılma veya ke-mirme sonucu ses çıkarmak, tı-kırdamak

Kırd/e: 1)Dımıl, Zaza 2)Kürt 3)ağa veya bey aileleri ve asilzadeler dışında kalan halk tabakası

kırdane: kürtvari, kürtlüğe uygun olarak

Kırdas/e: Kurmanc, Kurmanc lehçesini konuşan Kürt

Kırdasi: Kurmanc, Kurmanc lehçesi

Kırdaşki: b. Kırdasi

Kırdki: 1)Dımili lehçesi, Zaza lehçesi 2)Kürtçe 3)kürtvari, Kürt usülünce

kıremit: kiremit

kırê/e: pazar günü

kırê heri, sey veri: (argoda) “ay-nen eskisi gibi”, “değişen bir şey yok” anlamında kullanılan bir deyim

kırêj/e: kireç

kırê şeytani tadayış: Kayıp eşyayı aramak (Eşyası kaybolan çocuklar, giysilerinin bir tarafını burarak kaybolan eşyayı ararlar. Burulan giysi parçası, şeytan penisi var sayılır ve burdukça kayıp eşyanın daha kolayca bulunacağı sanılır.)

kırısnaşine: taşımak (b. kırıştış)

kırkınıc/d: yengeç

kırm: gevrek bir şeyin kırılması veya çiğnenmesiyle çıkan ses

kırmı: gevrek bir şeyin kırılması ile çıkan ses

Kırmanc/e: 1)Dımıl, Zaza 2)Kurmanc 3)Kürt

Kırmanci: Kurmanc lehçesi

kırmanci/e: uzun namlulu bir tü-fek çeşidi

Kırmanciye/d: Kırmancılık (Za-zalık), Kürtlük

Kırmanski: Dımili lehçesi, Zaza lehçesi

Kırmanc/e: b. Kırmanc

Kırmonci: b. Kırmanci

kıron/e: b. keron

kırr/e: kısa

kırr: sürtünme veya sürüklenmeden dolayı çıkan ses

kırr/e: kulağı güdük olan, küçük kulaklı oğlak, teke vb. hayvan

kırancıyayış: sürüklenmek, yer-den çekilmek

kırant/e: ilkbaharın kırlarda ve dağlık yerlerde biten, tadı ve yapısı yönünden soğana benzeyen yabancı bir bitki olup yeşil olan gövdesi yenir

kırantış: çekmek, sürüklemek

kıranti/d: acı sıvı, zehir

kıranti rokerdiş: midedeki zehirli veya acı sıvıyı kusmak

kırantiya mergi bo: “zehir zıkkım olsun”, “haram olsun” anlamında bir ilenç sözü

kırantiya mergi rokerdiş: 1)midedeki zehirli sıvıyı kusmak 2)mecaz olarak: ecel teri dökmek, çok eziyet çekmek

kırta qalı: sözün kısası, lafın kısacası

kırır bırnayış: kısa kesmek

kırrek/e: kısacık, kısa boylu olan

kırrekı/d: b. kırrek

kırreki/d: tay, sığa

kırreşeyiş: b. kırreşiyayış

kırreşiyayış: taşınmak, sürüklenmek

kırırı/d: kısa

kırırı/d: kulağı güdük olan, küçük kulaklı oğlak, teke vb. hayvan

kırırı/d: kayalık tepe, kayadan olan yüksekçe yer

kırırı/e: sığa, tay

kırırım kerdış: biçercesine dipten kesmek veya koparmak

kırırı reydi: kısaca, kısacası, hülasa

kırırıştış: taşımak

kırır heri/e eşek sıpası

kırır kerdış: kısaltmak

kırır kırır: kıtır kıtır (gevrek şöyle-

rin kırılınca veya yenirken çıkardığı ses)

kırrontış: b. kırrantış

kırt: en ufak ses, çıt (kırt nêkerdiş: çıt çıkarmamak)

kırta/d: köpek ve kurt gibi hayvanların yavrusu, enik

kırte/e: b. kırta

kırtıkı/d: 1)azıcık 2)tane (b. kırtıka sabuni)

kırtıka sabuni/d: sabun tanesi (bir kalıp sabun, bir kısmı kullanılmış olan küçük sabun parçası)

kırwas/e: b. kırbas

kırye/e: pazar günü (b. kırê)

kısı/d: ferç, rahim, kadın üreme organı, kadın ve dişi memeli hayvanların tenasül organı

kısısı/d: b. kısı

kıst: yan (b. kıştı)

kıst (kıştı) ameyiş: yan gelip yatmak

kıstene: öldürmek (b. kıştış)

kış: tavuk gibi kümes hayvanlarını veya kuşları kovmak için kullanılan bir sözcük

kışiyaya/d: öldürülen, öldürülmüş olan

kışiyaye/e: b. kışiyaya

kışiyayış: öldürülmek

kış kerdış: tavuk gibi kümes hayvanlarını veya kuşları kovmak için “kış” demek (b. kış)

kışını/d: küşne, karaburçak

kışta/d: öldürülen, öldürülmüş olan, maktul

kışta kewtiş: yatmak, yan yatmak, uzanmak

kışta nayış: yana eğmek, yana yık-

mak, eğriltmek, eğmek
kışta vıstış: 1)yatırmak, uyutmak
 2)yan yatırmak
kışte/e: b. kışta
kışte/d: 1)böğür 2)yan, taraf
kıştı/d: 1)böğür 2)yan, taraf (b. kışte)
kıştı kewtış: yan yatmak, kaykıl-
 mak, uzanmak
kıştış: öldürmek
kıştkani: yan yan, ters, yanlama-
 sına, çarpık, çapraz, çaprazlama
kıştkani hewnıyayış: yan yan
 bakmak, ters bakmak
kıştox/e: b. kuŝtox
kıştoxı/d: b. kuŝtox
kışt û kınar: etraf, civar
kışt û kınari: etraf, civar, dört yan
kışt û kınari de: şu yanda bu yan-
 da, sağda solda, şurda burda, öte-
 de beride
kıtab/e: kitap
kıtabi: kitaba uygun, kitapta ya-
 zıldığı gibi, kitabi, dine uygun
kıtav: b. kitab
kıtım/e: nüfus kaydı yapılmamıŝ
 olan, yazılmamış olan
kıx: (çocuk dilinde) pis, kötü şey,
 yenmemesi gereken şey, kış, kaka
kıxayıŝ: öksürmek
kıxı: b. kış
kıye/e: ev (b. keye)
kızir/e: tellal, resmi fermanları
 halka duyuran kişi
ki: ki
ki: de, dahi (b. zi)
-ki: 1) -ce, -çe anlamını veren bir
 takı (Farıski: Farsça) 2) -cesine, -
 casına anlamını veren bir takı (za-

lmki: zalimcesine)
kıafir/e: b. kafır
kıbar/e: 1) kıbar, nazik 2)kıbirli,
 mağrur
kıbarey: 1)kıbarlık, naziklik
 2)kıbirlilik
kiler/e: kiler
kilit/e: b. kilit
kilit kerdış: kilitlemek
killi/d: gözbebeği (b. gılli)
killikor: gözü kör olan (b. gıllikor)
kilo/e: kilogram
kilometre/e: kilometre
kilun/e: b. kilo
kin/e: kin
kin bestış: kin bağlamak
kin kerdış: kin gütmek, kinini sür-
 dürmek
kıp: dopdolu, tıkabasa dolu olan,
 hınçahınç
kıp bıyayış: iyice dolmak, tıkaba-
 sa dolmak, dopdolu olmak
kıp kerdış: iyice doldurmak, tıka-
 basa doldurmak
kıra/d: kira
kıraçi: kiracı
kıraçiyey: kiracılık
kırqazi: koyu menekşe rengine de
 ve geniş yapraklı olan bir bitki
kise/e: 1)kese, para kesesi
 2)Osmanlı döneminde 500 kuruş-
 luk para miktarı
kisedê marda xwı ra şıyayış:
 1) yok yere gitmek, boşa gitmek
 2)kim vurduya gitmek
kısık/e: torba, kese (b. kise)
kistene: öldürmek (b. kıştış)
kışta/d: b. kışta
kışta kewtış: b. kışta kewtış

kişta nayış: b. kişta nayış
kişta vıstış: b. kişta vıstış
kişte/e: b. kişte
kiştı/d: b. kiştı
kiştış: öldürmek
kiştkonı: b. kiştkani
kivar: b. kibar
Kixi: Bugün Bingöl iline bağlı olan Kiği ilçesi
kiye/e: ev (b. keye)
ko/e: dağ
ko: ki, belki, ola ki
ko: fiilin başında kullanıldığında, olabilirlik ve gelecek zaman anlamı veren bir sözcük (ko bêro: gelecek, gelebilir)
koca: nerede, nere, neresi?
koç/e: göç, hicret
Koçan: Dersim yöresindeki bir oymak
koçe/e: tomurcuk, gonca
koçeki: köçekçe, kıvrak oyun
koçer/e: göçebe, göçer
koçeray: göçerlik, göçebelik
koçerı/d: göçebe kadın veya kız
koçeri: göçebelik
koçên: tomurcuk, gonca (b. koçe)
koçıke/d: b. kewçıkı
koçıkı/d: b. kewçıkı
koç kerdış: göçmek, göç etmek
kod/e: tahıl vb. şeyleri ölçmek için kullanılan ağaçtan yapılmış büyük kap
kodık/e: b. kod
kofi/d: kadınların başlıklarında bulunan ve özgün bir görünümü olan düğümlü bölüm
ko finayış: b. ko vıstış
koh/e: dağ

kohon: eski, eskimiş olan
kojeya/d: kemirilmiş olan
kojeye/e: kemirilmiş olan
kojeyış: b. kojıyayış
kojıyaya/d: kemirilmiş olan
kojıyaye/e: kemirilmiş olan
kojıyayış: kemirilmek
kok/e: kök
ko kewtış: delirmek, çıldırmak anlamında kullanılan bir deyim
kokım/e: kocamış, yaşlı
kokıme/d: b. kokım
kokımeni: yaşlılık
kok ra: kökten, temelden
kok ra cı ardenı: kökünü kazımak, bitirmek, öldürüp tüketmek
kol: omuz
kol/e: b. koll
kola/d: kadın köle
kol bıyayış: keskinliği kalmamak, kesiciliğini yitirmek, körelmek, körlenmek
kole/e: köle
koley: körlük (kesiciliğini yitirme durumu)
koley: boynuzsuzluk
koleyey: kölelik
koleyin: kölelik
kolı/d: boynuzsuz keçi veya koyun vb. dişi hayvan
kolı/d: keskinliği olmayan, kör
kolı: b. kolı
koliki nayış: kişinin başkasını (özellikle çocuğu) omuzlarında taşıması (taşınan kişinin bacaklarından her biri, omuzlayan kişinin boynunun iki yanından öne doğru sarkaçak biçimde)
kolı: odun

koli nayış: b. koliki nayış
kol kerdış: köreltmek (kesiciliğini yitirtmek)
koll: boynuzsuz keçi, koyun vb. hayvan
koll/e: keskinliği olmayan, kör
kom/e: b. kam
kom: toplu, yığın
kom bıyayış: toplanmak, yığılmak, kümelenmek
komca: nere, neresi
komder: hangi, hangisi (b. kamder)
komı/d: b. kamı
komı/d: 1)grup, topluluk 2)toplanma 3)yığın, küme
komı/d: ağaç dalları ve direklerden yapılmış bir çeşit basit barınak
komık: kim, hangisi (b. kamık)
komır/e: kömür
kom kerdış: toplamak, yığmak
komur/e: kömür
kona/d: b. kone
kone/e: sinsi, kurnaz
konı/e: tokaç, tokmak
koni: b. kani
koniy bani/e: yağışlı havalarda saçakların üzerindeki toprağı dövüp sıkıştırmak için kullanılan tokaç
konkolu/d: meşe ağacının bir çeşit kozalağı
kopek/e: köpek (insanlar için hakaret ifadesi olmak üzere kullanılır)
kopekbav/e: köpek oğlu, köpoğlu (küfür olarak kullanılır)
kopekbazari: sopa atmak, dayak
kopekzay: köpoğlu (küfür olarak kullanılır), köpek oğlu

kopekzay kopek: köpek oğlu köpek (küfür olarak kullanılır)
kor/e: kör
kora: nere, nereye, nerede?
kor bıyayış: kör olmak, körelmek
korbela: kuzgun
korbeşik/e: köstebek
kor bıyayış: kör olmak, gözleri görmemek
korê/d : b. kor
korê/e: özellikle darı, mısır vb. bitkilerde tanelerin kararıp çürümesi biçiminde beliren bir hastalık
korêk/e: darı
korêk/e: gözleri iyi görmeyen, kör gibi olan
koremişk/e: tarla faresi
korêy: körlük
korê/d: körolası (hitab sırasında kullanılır)
korfêm/e: anlayışsız, kavrama yeteneği kıt olan
korfêmi/d: b. korfêm
ko vıstış: "çıldirtmek", "delirtmek" anlamında kullanılan bir deyim
korja/d: 1)sedeyten olan bir çeşit süs ve nazar boncuğu olup çocukların giysisine takılır 2)gözbebeği
korkani: kör gibi, körcesine, rasgele, tahmini
kor kerdış: 1)kör etmek, körleştirmek 2)kutsal bir şeyin kişiyi çarpması
kormêx/e: kazık
kormit/e: tadı acı olup ilkbaharda biten ve ekmekle yenebilen yeşil renkli bir bitki
kormuşk/e: tarla faresi

koro/e: kör herif, kör olası
kortekı/d: kafanın arka kısmı
kortı/d: kafanın arka kısmı
kose/e: b. koşe
kose/e: köse, yüzünde kıl çıkmayan
kose/é: b. kalo (II)
kose xemelnayış: b. kose xemılınayış
kose xemılınayış: 1) yılbaşı (serne-we) eğlencesi için “kose” veya “kalo” denilen kişileri giydirip süslemek 2) mecaz olarak: şaka, gayri ciddi iş, gizli kapaklı iş yapmak, hileli iş yapmak
koseyey: köselik, köse olma durumu
koseyey: yılbaşında düzenlenen geleneksel bir oyun ve eğlence
koseyey kerdış: 1) “koseyey” denilen yılbaşı eğlence oyununu oynamak 2) şaka, gayri ciddi iş yapmak (b. kose xemılınayış)
koseyi: b. koseyey
Ko Sıpi: b. Koşo Sıpi
kostek/e: kurnaz, ikiyüzlü
kostekey: kurnazlık, ikiyüzlülük
kostekı/d: 1) kurnaz, ikiyüzlü kız veya kadın 2) başkası için kız ayarlayan kadın
koşe/e: köşe
koşkar/e: ayakkabı tamircisi, ayakkabı dikicisi
koşkarey: ayakkabı tamirciliği, ayakkabı dikiciliği
koşke/d: köşk
koşme: b. çoşme
kota: nereye, neresi?
kota/d: kemirilmiş olan

kotat/e: el, parmak, burun gibi bir uzvu sakat veya kesik olan, çolak
kotat bıyayış: çolak olmak
kotatey: çolaklık
kotatı/d: b. kotat
kote/e: b. kota
kotek: kötek, dayak
kotene: b. kewtiş
kotene merax: meraklanmak
kotene ra cı: tutuşmak
kotene ra raye: yola düşmek, yola koyulmak
kotene ra werte: içine dalmak, içine düşmek, ortaya düşmek
kotene zere: içeri girmek, içeri dalmak
koter/e: saçını kesmiş olan kişi, saçsız veya saç çok az olan kişi
koterı/d: b. koter
koterı/d: üveyik, bir çeşit yabancı güvercin
koteri/d: kabuğu pürüzlü olan tatlı bir kavun çeşidi
koter kerdış: saçını dipten kesmek
kotile/e: yığın, küme, kütle oluşturmak
kotilme/e: yığın, yığıntı, kütle
kotilme bıyayış: yığılmak, üst üste yığılmak, küme olmak
kotilme kerdış: yığmak, üst üste yığmak, küme oluşturmak
kotiş: kemirmek
kotiş: b. kewtiş
kotiş dı: içine düşmek (b. de-kewtiş)
kotiş ra: b. rakewtiş
kotiş rue: b. rokewtiş
kotiş viri: hatırlamak (b. vir

kewtiş)

koti: nere, nereye, nerde?

koti: kötü, kirli, pis, hastalıklı

kotin/e: kötü, pis (b. koti)

kotiney: pasaklılık, pislik

ko vıstış: delirtmek, çıldırtmak anlamında bir deyim

kow: b. kew

kowndêz/e: b. kewndêz

Kowser: b. Kewser

kowtiş: b. kewtiş

kowtiş tê: b. tê kewtiş

koye/e: yığın, küme

koye bıyayış: yığılmak, küme oluşturmak

koye kerdış: yığmak, kümelemek, küme yapmak

Koy Ger: Dersim'deki Munzur Dağı'nın yüksek bir tepesi

koyi: yabani, dağlı, ilkel

koy kise ra: boşu boşuna, boşa harcamak, havantadan

Koyo Sipi: Palu yakınlarındaki Akdağ

Koy Qafdağı/e: Kaf Dağı

Koy Tujiki: Dersim yöresinde bulunan yüksek bir dağ

Koy Zel: Dersim yöresinde bulunan yüksek bir dağ

koz: cemre (**kozê 'erdi kewto:** top-rağa cemre düşmüş)

koz/e: oğlakların barındığı yer (b. kozık)

kozıg: kömür ocağı

kozık/e: yeni doğan oğlak, kuzu veya buzağının içinde bakıma alındığı yer

kozık/e: bir çeşit mevzi, pusu yeri

kozire/e: kor, ateş parçası, köz

yığını

kozire/e: harmanda arpa veya buğdayın kalburlanması son-
ra artakalan başak ve saplar

kuare/e: 1) tahıl ambarı 2) petek, kovan

kuç: b. kerre û kuçi

kuça/d: sokak

kuçani/e: ateş yakılan ocak

kuçe/e: b. kuça

kuçelan/e: ateş yakılan ocak

kuçeran/e: ateş yakılan ocak

kuçık/e: köpek

kuçıke/d: ocak taşı

kuçlan/e: b. kuçelan

kuçlık/e: b. kuçelan

kuço: 1)(çocuk dilinde) köpek 2)b. kuço kuço

kuço kuço: köpeği çağırmak için böyle seslenilir

kud: linç, felç

kue/e: b. ko

kueli: b. koli

kuem: b. komı

kuere/e: b. kor

kuf: 1) "pof" 2) "yalan söylüyorsun" anlamında kullanılan bir sözcük

kufayış: "pof" diye ses çıkarmak, homurdanmak, homurtulu ses çıkarmak

kufeni: homurtu, horultu

kufıkı/d: küf

kufıkı bestış: küflenmek

kufıkı perrayış bere: küflenmek

kufıkı perrayış bıder: b. kufıkı perrayış bere

kufıkıyaya/d: küflü, küflenmiş olan

kufıkıyaye: b. kufıkıyaya
kufıkıyayış: küflenmek
kufıkıyayış: küflendirmek, küflenmesine neden olmak
kufır: 1)küfr, dinsizlik 2)küfür, sövgü
kufır kerdış: sövmek (b. nengi çınayış)
kufi: homurtu, horultu, hışırtı
kufkuf: 1) **po** 2)yalan atma, atmasyon
kufnayış: 1)“**po**” diye ses çıkarmak, homurdanmak 2)çok yalan söylemek
kufır: b. kufır
kufıta/d: köfte
kufıtey dekerdey: içli köfte
kufıtey qatıxını: b. kufıtey qatıxı
kufıtey qatıxı: dövmeden yapılan köftelerin yoğurt veya yağa katılmasıyla oluşan bir çeşit yoğurtlu köfte
kuho: mavi, yeşil (b. kıho)
kuj/e: ev içinde iki duvarın birleştiği yer, köşe
kukıyayış: üveymek, baykuş vb. kuşların ötmesi
kul: 1)iyileşmesi güç olan hastalık veya yara, dert 2)bir kimseye kızınca “geberesin” anlamında kullanılan çıkışma ifadesi
kulav/e: keçe
kulawı/d: külâh
kulbe/e: küçük çapa
kulbızıkı/d: nevrüz çiçeği
kulçı/d: palamudun içinde bulunduğu yuvası, oyuk (b. kulıncı)
kuleyê vewrı/e: kar tanecığı
kulên/e: 1) ağır yarası veya hastalı-

ğı olan; dertli, acıklı 2)bir şeye düşkün veya tutkun olan
kulfet: karı; aile, çoluk çocuk
kulhayış: öksürmek
kulhayox/e: öksüren
kulhı/e: öksürük
kulhı gırewtış: öksürüğe yakalanmak, öksürecek derecede üşütmek
kulı/e: kalça
kulıke/d: külâh
kulıkı/d: kabuk (nohut kabuğu vb. için kullanılır), post
kulın/e: 1) dertli, acısı fazla olan, ağır yarası veya hastalığı olan 2)bir şeye düşkün veya tutkun olan
kulıncı: palamudun içinde bulunduğu yuvası, oyuk
kulı...kerdış: birisini çok kızdırmak, çok üzme, başına olmadık işler getirmek
kulli: tüm, hep
kulli heram: tümüyle veya kesinlikle haram olan
kulmıkı/d: yumruk
kulxan/e: külhan
kumça/d: düğme
kumkomok: b. gumgumıkı
kunce/e: susam
kund/e: baykuş
kundez/e: kepçe (b. kewndêz)
kundo kor: 1)kör baykuş, baykuş 2)uğursuzluk belirtisi, uğursuz ötüş
kunês: itme, itişme
kunês kerdış: itmek, itişmek
kung: uyuşuk, uyuşmuş olan organ
kung bıyayış: uyuşmak
kung kerdış: uyuşturmak

kung kerdox/e: uyuşturan, uyuşturucu
kung kerdoxı/d: b. kung kerdox
kuni/d: bir tarafı sivri ya da keskin olan iğne ve balta gibi araçların arka tarafı
kuniya derzını/d: 1) iğne deliği, iğnenin sivri olmayan arka ucu 2) iğne ucu kadar değersiz, çok önemsiz
kunya/d: künye
kup: sert bir cismin başka bir şeye değince çıkardığı ses
kupa aklı: akıl küpü, çok akıllı olan
kupı/d: küp
kur: külah
kura: nere, nereye, nerede?
kura kı esto: neredeyse (olmak üzere olan bir durumu ifade etmek için kullanılır)
...kura, ...kura: ...nerde, ...nerde (düzeyleri çok farklı olan iki şeyin karşılaştırılamıyacak kadar farklı olduğunu, birinin çok daha olumlu, diğerinin olumsuz olduğunu veya bir şeyin çok uzak olduğunu ifade etmek için kullanılır)
kurani/d: kurna, yalak
kurani/d: ateş ocağı, fırın vb. ocağı
kuras: b. kırbas
kurata/d: şaka, mizah (b. kuşad, kuşatey kerdış)
kurbışık/e: b. kurmuşık
Kurd/e: Kürt
Kurdêni: Kürtlük
kurdkanı: kürtvari
kure: 1) demirci ocağı 2) mecaz ola-

rak: çok yalan söyleyen, yalancı
kureçi/e: demircilik yapan kişi
kureçiyey: demircilik
Kureysan: Dersim'de yaşayan bir aşiret
kurêk/e: bir çeşit darı (b. korek)
kurih: badem çağlası
kuri: sıpa (b. kurrı)
kurkı/d: kürk
Kurmanc/e: Kurmanc, Kurmanc lehçesini konuşan kişi
Kurmanci/e: Kurmanc lehçesi
kurmanci/e: namlusu çok uzun olan eski bir tüfek çeşidi
kurmuşık/e: 1) köstebek, tarla faresi 2) su ile çok oynayan ve su ile oynamayı seven kişi için benzetme olarak kullanılır
kurnı/d: kurna, yalak
kurnıkı: beşik
kurr: çocuk uyutmak için kullanılan bir sözcük
kurr: sıpa veya tay gibi hayvanlara seslenirken kullanılan bir sözcük
kurr bıyayış: b. kurrı bıyayış
kurrı/e: tay, sıpa
kurrı /d: kulakları güdük olan keçi, koyun vb. hayvan
kurrı/d: kayalık tepe (b. kırrı)
kurrı bıyayış: başına üşüşmek, etrafına toplanılmak
kurrik/e: çorap
kurrı kerdış: başına üşüşmek, etrafına toplanılmak
kurri/d: tay, sıpa (b. kurrı)
kurr kerdış: b. kurrı kerdış
kurr kerdış: çocuk uyutmak için ninni söylemek
kursı/e: kürsü, sandalye

kursi: b. dındanê kursi
kurtık/e: bir çeşit yerel gocuk veya ceket
kurt kurt: dırır, çok konuşma
kurt kurt kerdış dırır etmek
kurtnayış: dırır etmek
kusera: nereye, hangi tarafa?
kuspo/e: vücudu toparlakça ve bo-yu kısa olan kimse
kuşad: şaka
kuşatey kerdış: şaka yapmak
kuşne/d: küşne
kuşnı/d: b. kuşne
kušta/d: öldürülen, öldürülmüş olan
kušta kewtış: yatmak (b. kışta kewtış)
kuşte/e: b. kušta
kuşttox/e: öldüren, katil, öldürücü
kuşttoxı/d: b. kuşttox
kutakut: tam, ne eksik ne fazla
kuteni: dövmek
kutıbxane/e: kütüphane
kutık/e: köpek
kutıka asarêni/d: kız veya kadın için “boşver, ciddiye alma onu” anlamında kullanılır
kutıkbav/e: köpoğlu (sövgü olarak kullanılır)
kutıke/d: dişi köpek
kutıkey: köpeklik, rezalet
kutık muy xwı rışneno: çok kötü ve ahlaksızca yapılan bir şeyi veya bir durumu ifade etmek için “ta-hammül edilecek gibi değil” anlamında kullanılan bir devim
kutıko asarên/e: “boşver, ciddiye alma onu” anlamında kullanılır

kutık purtê xwı rışneno: b. kutık muy xwı rışneno
kutık tukê xo erzeno: b. kutık muy xwı rışneno
kutıkwayır/e: öfkelenince eşya ve hayvan için “meret”, “körolası” anlamında kullanılan bir sözcük
kutıkwayırı/d: b. kutıkwayır
kutıkweer/e: b. kutıkwayır
kutıkzay: köpoğlu, köpek oğlu (sövgü olarak kullanılır)
kutıkzay kutıki: köpek oğlu köpek (sövgü olarak kullanılır)
kutış: dövmek
kutkane: köpek gibi, rezilce, reza-letle, bin bir güçlkle
kutkani reydi: b. kutkane
kutkeyi: rezillik, köpeklik
kuvarı: arı kovarı, petek
kuvarık/d: mantar
kuwayış: 1)dövmek, vurmak
 2)dürtmek
kuwe/e: dağ (b.koh)
kuweyiş: dövülmek
kuxayını: öksürmek
kuy/d: kabak
kuya şêxani/d: bir kabak çeşidi
kuya zımıstani/d: kışa saklanan bir kabak çeşidi
kuyaya/d: dövülen, dövülmüş olan
kuyaye/e: b. kuyaya
kuyayış: dövülmek
kuz/e: testi (b. kuze)
kuze/e: testi
kuze/e: sansar, porsuk
kû/e: dağ (b. koh)
kû: ki, ola ki, herhalde, muh-temelen

kû/d: kabak

kûç: göç (b. koç)

kûçe/e: b. koçe

kûç kerdış: göç etmek (b. koç kerdış)

kûh/e: dağ

kûmı/d: b.komı

kûnı/e: tokaç (b. komı).

kûr/e: kör

kûse/e: köse

kûse/e: b. kalo (II)

kûseyi: b. koseyi

kûşkı/d: köşk (b. koşke)

kûyayene: düşmek

kûyayenı: b. kûyayene

kûyi: yabani, dağlı, ilkel

kwarı/d: b. kuare

L

la/d: b. lay

la/e: iplik, sicim

la: 1)yahu, be, ulan, hey 2)erkeğin karısına seslenirken kullandığı bir hitap sözcüğü

-la: sayının sonuna gelerek misli, kat anlamını veren bir ek (dıla: iki misli)

la: 1)ya, peki, öyle, işte 2)ama, fakat, lakin

labante/e: parfüm, lavanta

labaşe: yufka ekmeği

labelê: fakat, yine de, lakin, ama, ancak

la'biker/e: kurnazca yalvaran, kurnazca konuşan veya davranan, yaltakçı

la'bikerey: kurnazlık, numara yapma durumu

la'bi: yaltaklanma sözleri, numara

la'bi kerdış: yaltaklanmak, numara yapmak

labnê: b. labelê

labrê: b. labelê

lac/e: oğul, erkek çocuk

lacek/e: erkek çocuk, oğlan

lacê bıray/e: erkek kardeşin oğlu

lacık: b. lacek

la ilahe illallah: 1)"Allah'tan başka tanrı yoktur" anlamında Arapça bir söz 2)"yapılacak başka bir

şey yok", "varsın olsun" anlamlarında kullanılan bir deyim

laj/e: b. lac

lajek/e: b. lacek

lakani: b. lekani

lakaya/d: sızlayan, yalvaran

lakaye/e: b. lakaya

lakayış: sızlanmak, yalvarmak, yakarmak

lakayox/e: sızlayan, yakaran

lakayoxı/d: b. lakayox

lakı: peki, ya, eğer, şayet, madem, öyleyse

lakım: lakin, fakat

lal/e: dilsiz, kekeç

lal bıyayış: 1)dilsiz olmak, kekeç olmak 2)dili tutulmak, bir şey diyememek

lalek/e: kekeç

lalekî/d: b. lalek

laley: dilsizlik, kekeçlik

lalı/d: b. lal

lali: dilsizlik, kekeçlik

lal kerdış: 1)dilsizleştirmek, konuşamaz duruma getirmek 2)susturmak

lalo/e: dilsiz, kekeç

lal û tat/e: dilsiz ve durgun olan kişi, anlama ve konuşma yeteneği küt olan kişi

lamatı/d: tokat (b. lapat-ı)

lamba/d: lamba

lam û cim: lamı cimi, söylenecek fazla laf

lane/e: lahana

lane/d: 1)delik 2)in, ayı ini, mağara

lan-ı/d: delik (b. lane)

lani: b. lan-ı

lao: 1)be, ulan, yahu,hey 2)oğul!
lapık/e: eldiven (b. lepık)
laqe: alaka, ilgi
laqerdi: söz, konuşma, lakırdı
laqey tû pey niyo: "sen gerisine karışma", "sen hiç karışma", "hiç sorma, durum çok iyi" anlamlarında kullanılan bir söz
laqırdı: laf, konuşma, lakırdı
laqırdı kerdış: konuşmak
las: b. leş-e
laser/e: sel
lastık/e: lastik
lastkotin/e: pürtüklü ve kalın bir bez çeşidi
laşer: b. laser
lat/e: b. let
Latini: Latince, Latin alfabesi
la û las: perişan, sürünen kişi
lavrê: b. labelê
law/e: 1)yahu, be 2)oğul!
lawaya/d: havlayan, havlamış olan
lawaye/e: b. lawaya
lawayene: b. lawayış
lawayış: havlamak, ürümek
lawayox/e: havlayan, havlayıcı
lawayoxı/d: b. lawayox
lawıke/d: b. lawuke
lawnaya/d: emzirilen, emzirilmiş olan
lawnaye/e: b. lawnaya
lawnayış: emzirmek
lawnayoxı/d: emziren, emzirici
lawneyiş: b. lawnıyayış
lawnıyayış: emzirilmek
lawo/e: b. law, lao
lawuke/d: türkü, ağıt
lawure/d: b. mundiya lawurı
lax kerdene: şaka yapmak

lay/d: dere, çay
layekı/d: derecik, küçük çay
layık/e: erkek çocuk, oğlan
layıq: layık, layık olan
layıq bıyayış: layık olmak
layıqı/d: b. layıq
lay leheyfi/e: yorgan dikmekte kullanılan kalın iplik
Laz:Laz
laz/e: oğul, erkek çocuk (b.lac)
lazek: b. lacek
lazê bıray/e: erkek kardeşin oğlu, yeğen (b. lacê bıray)
Lazki: 1)Lazca 2)Laz gibi
lazım: lazım, gerekli
lazım bıyayış: lazım olmak, gerekmek
lazımey: gereklilik, lazım olma
lazut/e: mısır
le: b. lez
le: be, yahu, ulan, hey (b. la)
leb/e: el, avuç (b. lep)
lebat: çaba, çalışma tavrı
lebeyiş: b. lebiyayış
lebiyayış: yalvarmak, yakarmak
lebleboy: leblebi
lec: kavga, savaş
lecı: b. lec
lecı kerdış: b. lec kerdış
lec kerdış: kavga etmek, savaşmak, mücadele etmek, direnmek
lee: yahu, be, ulan, hey (b. le, la)
lef: dalga
legan: leğen
legan/e: bir tabanca çeşidi
leheyf/e: yorgan (b. lıheyf)
leheyf pıro' dayış: yorgan kaplamak, yorgan dikmek
lehim/e: lehim

lehimkerda/d: lehimli, lehimlenmiş olan
lehimkerde/e: b. lehimkerda
lehim kerdış: lehimlemek, lehim yapmak
lehmacun/e: lahmacun
le'im/e: b. lehim
le'imkerda/d: b. lehimkerda
le'imkerde/e: b. lehimkerde
lej: kavga, savaş
lejj-ı: aynı kökten gelme çatallı bölümlerin herbiri, dal
leji: b. lezi
lej kerdış: kavga etmek, savaşmak
-lek: bir küçültme eki (wırdêlek: küçücük, ufakık
lek: on bin (10 000)
lekan-i: fazla kar yağın yerlerde kara batmamak için, ayağın altına bağlanan bir çembere ağ şeklinde gerilmiş iplerden oluşan araç
lekate/e: biçilen ekinlerin tarlada kalan döküntü ve artıkları veya bunları toplama işi
lekate kerdış: ekinin biçilmesinden sonra tarlada kalan döküntü ve artık başakları toplamak
leke/e: leke
leke bıyayış: leke olmak, lekelenmek
leke kerdış: lekelemek, leke yapmak
lekeyın/e: lekeli
lekeyım/d: lekeli
lekmatı/d: tokat, şamar
lekmatıkı/d: lakap, takma ad
lekmatıkı pa nayış: lakap takmak
lekmatıkı...vetış: lakap takmak
lekmatı pa vıstış: tokatlamak, to-

kat vurmak
lekmatı kerdış: tokatlamak, şamar vurmak
lekmi/d: benek
lele: be, yahu, canım!
lele/e: lala
leleri bere (bıder) vetış: ...başına olmadık işler getirmek
lekmatı/d: tokat, sille (b. lepat-ı)
lem/d: b. lemı
lemekı/d: b. lemı
lemet: yakınma, yerme, zemmetme
lemet/e: zimmet, zimmete geçen, borç
lemetê...dı bıyayış: yanında alacağı olmak
lemetê...kewtış: zimmetine geçmek
lemet kerdış: yakınmak, zemmetmek, kötölemek, birisinin gıyabında onun aleyhinde konuşmak
lemı/d: 1) ağaçcık, bodur ağaç topluluğu 2) sebze bitkisi
lemı: b. lemın
lemın: "vah be", "vay halime" anlamında kullanılan bir sözcük
lemıney: b. lemın
lemınê: b. lemın
leng: aksayan, topal
lengan/e: leğen
lengaya/d: aksayan, topal
lengaye/e: b. lengaya
lengayış: topallamak, ayağından aksamak
lengeri/d: büyük tepsi, tabak
lengeri/d: 1) dairevi olan 2) fotr şapka
leng-ı/d: b. leng

lengı/d: b. nengı
lenglengı/d: leylek
lenglengo: tek ayak ile yürüme
lep/e(I): el, avuç
lep/e(II): bulamaç, lapa; kedi ve köpek gibi hayvanlar için un ve sudan hazırlanan yiyecek
lepat-ı/d: tokat, sille
lepık/e: eldiven
lepık/e: genellikle çocuklarca incecik ağaç dallarından düz olarak örülüp pestil veya pekmez helvası yapılırken içine birkaç kez batırılan ve kışa saklanıp tatlı kısmı yenen bir nesne (delikli küçük taşlara ip geçirilerek pestil veya pekmez helvasına batırılmak suretiyle yapılan çeşitleri de vardır)
lepuk/e: eldiven (b. lepık)
leq: kıpırdama
leq: bir şeyin yerinden oynamasıyla çıkan ses
leqam-ı/d: lakap
leqamı pa nayış: lakap takmak
leqamı...vetış: lakap takmak
leqayış: 1)teplenmek, yerinden oynamak 2)sallanmak 3)asılmak
leqnayış: 1)tepletmek, yerinden oynatmak 2)sallamak 3)asmak
ler kerdış: yuvarlamak
lerzayenı: b. lerziyayış
lerzayış: b. lerziyayış
lerze: acele, çabuk (b. lezi)
lerze kerdene: acele etmek
lerz-ı/d: 1)sallantı, titreyiş, titreme 2)deprem
lerzı dekewtış: 1)ürpermek 2)sallantı olması, deprem olması
lerziyayış: titremek

lerznayış: titretmek, sallamak
lese: b. leş-e
leş: savaş, kavga
leş-e/d: leş, ceset, gövde
leşı/d: b. leş-e
let/e: bir yere dikilmiş olan yuvarlakça bir taş, her oyuncunun elindeki düz taşları sırayla fırlatıp bu taşı dikili olduğu yerden uzaklaştırmaya dayanan bir çocuk oyunu ve bu oyunda her oyuncunun sahip olduğu düz taşın adı
lete/e: 1)parça, bölüm 2)ekmek parçası
lete bıyayış: parçalanmak, parçalara ayrılmak, dilimlere bölünmek
lete kerdış: b. letey kerdış
lete lete: parça parça, bölüm bölüm'
letey kerdış: parçalamak, parçalara ayırmak, dilimlere ayırmak
letı: b. lete
let-ı: sayının sonuna gelerek o sayıda "doğum" anlamını verir (diletı: ikiz, ikili doğum)
letı bıyayine: b. lete bıyayış
lew/e: dudak
lew/d: b. lewı
lewalew: 1)dudak dudağa 2)ağzına dek dolu
lewçe/e: bir yerin ya da eşyanın ağız kısmındaki çıkıntılı veya kıvrık bölümü
lewçurr/e: dudağı yarık olan, eğri dudaklı
lewçurrı/d: b. lewçurr
lewde/e: övendirenin sivri olmayan arka ucundaki yassı demir
lewe/d: öpücük (b. lewı)

lewe/e: tepe

lewe/e: yan, nezd, kıyı

lewe pıra nayine: öpmek

lewê xwı gaz kerdış: 1)dudağını ısırmak 2)imalı olarak bir şey kas-tetmek amacıyla birisine bakıp du-dağını ısırmak

lewê xwı tuti kerdış: dudaklarını sarkıtmak, somurtmak

lewha/d: lewha

lewı/d: öpücük, buse

lewı pa dayış: öpmek

lewı pa nayış: öpmek

lewı...ra dayış: -i öpmek

lewıyayine: teplenmek, yerinden oynamak

lewi deverdayış: dudaklarını sar-kıtmak, somurtmak, kızmak, üzölmek

lewi deverdıyayış: dudakları sarkıtmak, somurtmak, kızmak, üzölmek

lewi kerdış: ağlamak üzere olanın dudaklarının hareket etmesi

lewi pê ra dayış: 1)öpüşmek 2)dudaklarını birbirine yapıştı-rmak, ağzını kapatmak

lewi pê ra sıyayış: öpüşmek, ku-caklaşıp öpüşmek

lewi qırmıçıyayış: dudakları bü-zölmek, dudakları solmak

lewi qırmıçnayış: dudak bükmek

lew kerdene: öpmek

lewnayış: b. lawnayış

lew nayış...: öpmek

lew nayış pa: öpmek

lew nayış pıra: öpmek

lew pa nayış: öpmek

lew pıra nayış: öpmek

lew...ra dayış: öpmek

lew... ra nayine: -i öpmek

lew...ra nayış: -i öpmek

lewsurı/d: 1)kırmızı dudaklı, du-dakları kırmızıya boyanmış kadın 2)orospu

lewşeqata/d: çatlak dudaklı, du-dakları yarık olan

lewşeqate/e: b. lewşeqata

lewtenık/e: ince dudaklı

lewtenıkı/d: b. lewtenık

lewтік/e: oğlak ve kuzu gibi hay-vanların annesinin sütünü emme-sini engellemek amacıyla ağızları-na takılan ağızlık

lewтіш: süt emmek (hayvan için kullanılır)

lewтіyayış: emzirilmek, süt emmek

lewтut/e: dudakları sarkık ve kalın olan kişi

lewтutı/d: b. lewтut

lewutene: hareket etmek

lewuye: hareket

lewverradaya/d: dudakları sarkık olan kız veya kadın

lewverradaye/e: dudakları sarkık olan kişi

lew verra dayış: dudaklarını sar-kıtmak, somurtmak, kızmak

ley/d: direk, sırık

ley : yan, nezd

leyaq: layık, layık olan

leyaq bıyayış: layık olmak

leyaqı/d: layık, layık olan

leyekı/d: ince direk veya sırık

leyêke/d: fidan

leyir/e: 1)yavru, çocuk, çocukca-ğız 2)filiz, yeni biten darı veya mı-

sır bitkisi 3) cıvcıv

leyrey: çocukluk, yavruluk, yavru olma durumu

leyrı/d: yavru, kızcağız

leyletul qedir: Müslümanlara göre kutsal gecelerden olan Ramazan ayının 27. gecesi, leyle-i kadir

Leyl ü Mejnun: 1) Leyla ile Mecnun 2) mecaz olarak: aşık olanlar, birbirlerini çok sevenler

leym/e: kir

leymın/e: 1) kirli 2) koyu, siyahımsı

leymınek/e: 1) biraz kirli olan 2) hafif koyu renkli, siyahımsı

leymını/d: b. leymın

leymın û lêşıkın/e: kir pas içinde olan, kirli

leymın û lêşıkını/d: b. leymın û lêşıkın

leymunata/d: limonata

leymuneta/d: limonata

leymunı/d: limon

leym û lêşe: kir pas, pislik

leym û lêşıkı: b. leym û lêşe

leyr/e: b. leyir

leyrek/e: 1) hayvan yavrusu

2) çocuk

leyreki/d: b. leyrek

leyreki bın dı bıyayış: "beklenmedik derecede kurnaz olmak", "saman altından su yürütmek" anlamında kullanılan bir deyim

leyreki fırnayış: 1) yavrularını büyüüp uçacak duruma getirmek

2) mecaz olarak: çocuklarını yetiştirip büyüterek evlendirmek

leyreki kerdış: yavrulamak

leyreki pizze dı bıyayış: kurnaz

ve hilekar olmak, içten pazarlıklı, olmak

leyreki vetiş: yavrulamak

leyrı/d: b. leyırı

leyrık/e: yavru, yavrucak (b. leyrek)

leyro/e: oğul, yavru!

leyro luri: ağıt ve türkülerde "oğul", "yavrum" anlamında kullanılan bir söz

lez: kavga, savaş (b. lec, leş)

lez: acele, çabuk

lezalez: kolay kolay, çabucak

leza to ya: "acelen ne?", "senin sıran mı be?" anlamında zamansız bir şey yapana hitaben söylenen bir söz

leze: kavga, savaş (b. lec, leş)

lezey: çabukluk, acele, acillik

lezi: çabuk, süratli, acele

lezi kerdış: acele etmek, (bir işi) çabuk yapmak

lezkani: süratle, çabuk davranarak, aceleyle

lez kerdene: kavga etmek (b. lec kerdış)

lez kerdış: b. lezi kerdış

lez lez: çabucak, süratli

lezzet/e: lezzet, tad

lê: kadına seslenirken kullanılan bir hitap sözcüğü

lê: yan, taraf, nezd (b. ley)

lêçek: bir çeşit küçük tülbent

lêl: b. lêlî

lêlê: kadına hitap için kullanılan bir sözcük, türkülerde giriş ve taksim bölümlerinde sıkça kullanılan bir sözcük

lêh: bulanık (sıvı için kullanılır)

lêm/e: 1)irin 2)kir (b. leym)
lêmın/e: kirli (b. leymın)
lên/e: tencere, kazan
lêr bıyayış: yuvarlanmak
lêsiyayış: yalanmak
lêş: kir
lêşi: b. leym û lêşe
lêşıkı: b. leym û lêşıkı
lêşıkın: b. leymın û lêşıkın
lêşın/e: kirli
lêşını/d: kirli
lêyş: b. lêş
lêyşın: b. lêşın
lêzık/d: salgı, bulamaç gibi cıvık şey
lêzıkın/e: bulamaç gibi cıvık olan, salgılı
lêzıkını/d: b. lêzıkın
Lıcı: Diyarbakır'a bağlı bulunan Lice ilçesi
lıheyf/e: yorgan (b. leheyf)
lı'im/e: lehim
lı'im kerdış: b. lehim kerdış
Lıjı: b. Lıcı
lıla: yahu, be, ulan, hey
lımıtış: b. nımıtış
lıncı: çamur
lınci: b. lıncı
lınc û lêz: cıvık çamur, bataklık
lıng/d: ayak
lınga xwı ta vıstış: uğramak, baş vurmak
lınge/d: ayak
lınge estene: adım atmak, ayak basmak (b. lıngı eştış)
lınge estene ve..ver: çelme takmak (b. lıngı eştış ver)
lıngı/d: ayak
lıngı eştış: adım atmak, ayak

basmak
lıngı eştış ver: çelme takmak
lıngı vıstış ver: çelme takmak
lıske: b. alışkı
lıştış: yalamak
lıtenı: süt emmek
lıvdı/d: dikenli bir bitki
lıvını/d: yatak
lız/e: kırlarda yetişen geniş yeşil yapraklı ve zehirli bir bitki
lızg: dal (b. lejg-ı)
lızna/d: b. lujına
lızz: b. lız
lıa: b. liya
lıç/e: çapak
lıçıkı/d: civciv
lıf/e: banyo yaparken vücudu temizlemek için kullanılan kese
lıl: mat renk, mavimsi
lılawı/d: hastalıktan dolayı akan gözyaşı
lılık/e: ayna
lıll: b. lil
lıllat'ala: lillahi teala, "Allah için", "Allah'a güvenerek" anlamlarında kullanılan Arapça bir söz
lıllawı/d: b. lılawı
lımın/e: kirli (b. leymın)
lır: b. leyir
lısa/d: lise
lısta/d: liste
lıtene: b. lewtış
lıter/e: litre, eskiden kullanılan sekiz okkalık ağırlık ölçüsü birimi
lıya: yahu, be, ulan, hey! (b. la)
lıo: ya, yahu, be, ulan, behey, hey!
lıobi: fasulye
lıocıne/d: baca
lıocını/d: b. locıne

lojını/d: b. locine
lok/e: naylon, plastik
lokên/e: naylondan yapılmış olan, plastikten yapılan eşya
lokın/e: lokên
lolık: bir tırtıl çeşidi
lolo: 1)erkeğe hitap sırasında kullanılan bir sözcük;hey, be, behey, yahu 2)türkülerde daha çok giriş ve bağlantılarda kullanılan bir sözcük
lomey: sitem, serzeniş, yakınma
lomey bıyayı: sitem edilmek, serzenişte bulunulmak, kendisinden yakınılmak
lomey kerdış: sitem etmek, serzenişte bulunmak, yakınılmak
lonayı: b. lawnayı
lon-e: b. lane
lop/e: b. lep (I)
loq/e: çifte, hayvan tekmesi
loq/d: dam loğu, yuvak
loqante/e: lokanta
loqera/d: barsak, bağırsak
loqıla: b. loqera
loqım/e: lokum
loqımte/e: b. loqante
loqi eştış: hayvanın çifte atması, tekme atmak
loqi eyştış: b. loqi eştış
loqi vıstış: b. loqi eştış
loqla: b. loqera
loqloq: tırıs, binek hayvanının dötrnala olmayan sarsıntılı koşması
loqloq vazdayış: tırıs koşmak
loqloq xar dayış: hayvanı tırıs koşturmak
Loqman Hekim: Lokman He-

kim, bütün dertleri iyileştirdiğine inanılan efsanevi bir hekim
loqme/e: lokma
loqmey geyrayış: yemek yemek için başkalarına gitmek, başkalarından birşeyler koparmaya çalışmak
loqra/d: b. loqera
loqtızık: hayvanın zıplayıp koşarak attığı tekme
loqtıziki eştış: 1)hayvanın çifte atması 2)mecaz olarak: sevinç duyup yerinden hoplamak, neşelenmek
loqtıziki eyştış: b. loqtıziki eştış
lorı/d: toprağın altını boşaltan ve toprak altında yuvalanan bir çeşit tarla faresi
lori: ninni, ninni söylerken kullanılan bir sözcük
lori dayış: çok döymek, perişan etmek
loter/e: kalın parça (yumuşak şeylerin parçası için kullanılır)
loterı/d: b. loter
lowayine: b. lawayı
lowha/d: b. lewha
lox: b. loxi
loxı/d: loğ, yuvak
lox kerdış: loğlamak
loxme: b. loqme
loxmey geyrayış: b. loqmey geyrayış
lozene/d: b. locine
lozin: ocak (b. locine)
lucını/d: b. locine
lue/d: tilki
luela adırı/d: çömlek içine konularak ateş közleri ve kül altında pi-

şirilen bir çeşit ekmek
luela toqı/d: içine çökelek konularak sac üzerinde pişirilen bir çeşit pide
lueli/d: b. lüwel
luxı/d: b. lox
luh: büyük taş, kökü toprakta olan büyük taş
lui/d: tilki (b. luy)
lujına/d: evlek
lujını/d: baca
lukısı/d: lüks lambası
luks: lüks
lul/e: ağaç aşısı, bitki aşısı
lul: kıvrımlı, bükümlü
lula/d: uzun kemik
lul gırewtış: aşının tutması, . aşı tutmak
lulı bend/e: kavalcı, kaval çalan
luli/d: kaval
luli/d: uzun kemik
luli/d: boru
luliya tıfıngı/d: tüfek namlusu
lul kerdış: bitki aşılama
lunayış: b. lûnayış
luwecını/d: baca (b. lujını)
luwel: ateş közlerinin altına konarak pişirilmek üzere hazırlanan hamur
luweli/d: bir çeşit pide
luwi/d: tilki
luxet/e: lügat, ağdalı konuşma
luxet qalı kerdış: lügat parçalamak, ağdalı konuşmak
luy/d: tilki
luzım: lüzum, gereklilik
luzım bıyayış: lüzum olmak, gerekmek
luzım kerdış: lüzum etmek, ge-

rekmek
luzum: lüzum
luzum bıyayış: lüzum olmak, gerekmek
luzum kerdış: lüzum etmek
lû/d: tilki (b. luwi)
lûbi: fasulye, bakla
lûcını/d: baca
lûe/d: b. luyi
lûmey: b. lomey
lûnayış: tepletmek, yerinden oynatmak
lûrıknayış: ninni söylemek
lûwi/d: tilki
lûye/d: tilki (b. lûwi)
lyuli: b. luli

M

ma/d: anne

ma: biz

ma: niye?, sanki, be!

mabên/e: ara, orta

mabên çın bıyayış: arası olmak, arası bozuk olmak, birisiyle küskün olmak

mabên heremıyayış: arası bozulmak

mabên heremıyayış: arayı bozmak

mabên vıraştış: arayı yapmak, arayı düzeltmek

mabên weş bıyayış: ...ile arası iyi olmak, haşır neşir olmak

mabên weş kerdış: arayı düzeltmek, iyi geçinir olmak

mabın/e: ara, orta (b. mabên)

macir/e: muhacir, göçmen

macun/e: macun

ma'd/e: iştah

ma'd bıder şıyayış: iştahı çekmek

ma'd bıyayış: iştahı olmak

ma'd çın bıyayış: iştahsız olmak, iştahı olmamak

ma'de/e: 1) mide 2) iştah

ma'de giyriyayış: iştahı olmak, iştahı kaybolmak

madem: madem, madem ki

ma'den/e: maden

Ma'den: Elazığ'a bağlı bulunan

Maden ilçesi

ma'dê xo hera kerdış: sabırlı davranmak, tahammüllü davranmak

ma'dê xo teng kerdış: tahammülsüzce davranmak, tahammül edememek

ma'd giyriyayış: b. ma'de giyriyayış

ma'f: b. mahf

ma'fa/d: kutu

ma'f bıyayış: mahvolmak

ma'fize: b. mahfize

ma'f kerdış: mahvetmek

mahf: mahv, mahvolma

mahf bıyayış: mahvolmak

mahfize: 1) muhafaza 2) muhafaza birliği, koruyucu

mahfize bıyayış: 1) muhafaza olmak 2) muhafaza edilmek, korunmak

mahfize kerdış: muhafaza etmek, korumak

mahf kerdış: mahvetmek

mahine/d: kısırak

mahını/d: b. mahine

mahkema/d: mahkeme

mahkema bıyayış: mahkeme olmak, mahkemeye çıkmak

mahkema kerdış: mahkemeye çıkarmak, mahkemesini yapmak

mahkema kewtış: mahkemelik olmak, mahkemeye düşmek

mahkıma/d: mahkeme

mahkum/e: 1) mahkemece aranan kişi, kanun kaçağı 2) hükümlü, tutuklu

mahkum bıyayış: 1) hüküm giymek, ceza yemek 2) kanun kaçağı olmak, dağa çıkmak

mahkume: 1)mahkumluk, mahkumiyet, tutukluluk, hüküm giyme durumu 2)kanun kaçağı olma durumu, haydutluk, dağa çıkma durumu

mahkumey kerdış: haydutluk yapmak, dağa çıkmak

mahkumı/d: b. mahkum

mahluq/e: mahluk, yaratık

mahluqı/d: b. mahluq

mahpusxane/e: hapisane, cezaevi

mahre/e: nikah

mahre bıyayış: nikahlanmak (kadının nikahlanması)

mahre kerdış: nikahlamak

mahsere/e: üzümün sıkılıp sırasının çıkarıldığı yer

mahşer/e: mahşer

maiyet: maiyet, emir altındaki

mak: düğme

make/d: dişi

maki: düğme (b. mak)

makina/d: 1)makine 2)otobüs vb. motorlu araç

ma'kum/e: b. mahkum

mal/e: 1)mal 2)davar

mala hali: "şu hale bak!" anlamında beğenilmeyen bir durumu tepkiyle belirten bir ifade

malaka mendış: bakakalmak

malba/d: b. marula

mal bıyayış: mal olmak

malêbı/d: yaba

malê dina/e: 1)dünya malı 2)mecaz olarak: değerli mal, çok fazla miktarda mal

malêvı/d: malêbı

malê xızna/e: hazine malı, hazine mülkü olan arazi

malêzı/d: bulamac

ma'lım/e: öğretmen

ma'lımı/d: bayan öğretmen

malifet/e: terbiye

malifetli: terbiyeli, uslu

Maliki: İslamiyetteki dört sünni mezhepten biri olan Maliki mezhebi ve bu mezhebe mensup olan kişi

maliyet/e: maliyet, mal oluş

malmalıklı/d: kertenkele

malmalok: b. malmalıklı

malmolık: b. malmalıklı

malo pes/e: davar (b. mal û pes)

malueliki: hamur ve ince bulgur ile yapılan, daha sonra üzerine tarhana dökülerek hazırlanan bir yemek

ma'lum/e: 1)öğretmen 2)bilinen, malum

ma'lumat: malûmat, bilgi

ma'lumey: öğretmenlik

ma'lumı/d: bayan öğretmen

mal û ga: büyük baş hayvanlar

mal û hal: mal mülk, mal varlığı, mal ve hal

mal û hal ra bıyayış: maldan mülkten olmak, her şeyini yitirmek

mal û hal ra kerdış: maldan mülkten etmek, her şeyini yitirmesine neden olmak

mal û mülk: mal mülk

mal û pes/e: davar

mal vejiyayış: maden çıkmak, define çıkmak

malyez: malêzı

malzeme/e: malzeme

ma maran/d: kayalıklarda yaşayan

büyük bir kertenkele cinsi
ma mazıyan/d: birbirine yapışık
 iki mazıdan meydana gelen büyük
 mazı çeşidi

Mameki: Tunceli

ma'mele/e: 1)muamele 2)cinsel
 ilişki

ma'meley xwı tê mıyan kerdış:
 birbiriyle alışverişte bulunmak,
 birbiriyle ilişki kurmak

ma'mile: b. ma'mele

ma'mur/e: memur

ma'muretey: memuriyet, me-
 murluk

ma'murey: memurluk

ma'na/d: mana, anlam

ma'na kerdış: anlamını açıklamak

ma'na vetiş: anlam çıkarmak

manayış: benzemek

mandalina/d: mandalina

mandene: kalmak

mane: bahane

mane/e: b. mıyane

maney: bahane

maney geyrayış: bahane aramak

maney kerdış: bahane etmek

mang/d: ay

manga/d: inek

ma'ni: engel, mani

ma'ni bıyayış: mani olmak, engel
 olmak

ma'niki veyndâyıŝ: kendi kendine
 rasgele yüksek , sesle türkü
 söylemek

manila/d: büyük taşları kaldı-
 rmakta kullanılan büyük madeni
 kaldırıcı, lövye

mankere/d: dişi eşek

mankeri/d: dişi eşek (b. mankere)

manqal/e: mangal

manqır/e: mangır, eskiden kulla-
 nılan ikibuçuk para

manto/e: manto

manyaq/e: manyak

mapusxane/e: mahpusane, cezaevi

maqul/e: 1)güzel ve olgunca sözler
 söyleyen kişi, itibarlı kişi 2)makul,
 uygun

maquley: 1)olgunluk, itibarlılık

2)akla uygunluk, makul olma

maqulı/d: b. maqul

mar/d: anne

mar/e: yılan

maraz/e: maraz, müzmin hastalık
 (b. merez)

marazın/e: b. merezın

marcû/d: mercimek

marda xwı ra bıyayış: doğmak,
 anasından doğmak

marda xwı ra kewtış: (anasın-
 dan) doğmak

marda xwı ra peyda bıyayış:
 doğmak

marda/d: ölü, ölmüş olan

marde/e: b. marda

mardıŝ: 1)ölmek (b. merdiş)

2)sönmek (yanan şeyin sönmesi)

mare/e: nikah

mare betal bıyayış: nikahı geçeri-
 siz olmak

mare bırnayış: nikah kıymak

mare ca dı bıyayış: nikahı geçerli
 olmak

marekerda/d: nikahlanmış olan
 kadın, nikahlı kadın

mare kerdış: nikahlamak

mare ra berdış: nikahlı kadını ka-
 çırmak

mare ra bıyayış: nikahlı olmak (daha çok kadın için kullanılır)
mare ra rey kewtış: (kadın) nikahlı iken başka erkek ile kaçmak
mare ra sıyayış: (kadın) nikahlı olduğu halde başka erkek ile kaçmak
mare vıstış ser: kız veya kadını nikahlamak
marğ/e: ölüm (b. merg)
marı/d: anne
marı/d: dişi yılan
marık/e: (çocuk dilinde) yılan, böcek
mari/d: dişi kuş, ana kuş; dişi keklük
marji/d: mercimek
marmalûk/d: kertenkele
marmase/e: yılanbalığı
maro siya/e: 1)kara yılan (halk arasında nazar etme ihtimali olan kişilere hitaben, nazar etmelerini önlemek amacıyla “**pışt pışt, maro siya to ra pey**” şeklinde bir söz söylenir, 2)meceza olarak kötü niyetli, düşmanca
marqa/d: marka
mar qilênayış ow...ver nayış: “e çok büyük bir kötülük yapmak” anlamında kullanılan bir deyim
martin: bir tüfek çeşidi olan martin
marul/e: marul
marula/d: kertenkele
mar û pırı: ana avrat (küfürlerde kullanılır)
masa: balık (b. mase)
masaya/d: şişkin, şişmiş olan
masaye/e: b. masaya
masayış: şişmek

mase/e: balık
mase/e: masa
ma'seran ra ameyiş war: bağbozumu döneminin sona ermesi
ma'sere/e: b. ma'sire
ması/d: şişman, şişkin, şişmiş olan
ma'sire/e: b. mahsere
masnayış: şişirmek
mast/e: yoğurt
mastawa/d: dövme, ayran ve yağdan yapılan bir yemek
mastba/d: b. mastawa
mastêr/e: huni
masul/e: mahsül
masura/d: vücuttaki kabartı veya şişkinlik
masurey pa bestış: döverek vücudunda şişiklikler meydana getirmek
maşe/e: maşa
maşella: maşallah, bravo
ma'sêl/d: büyük asma ağacı
ma'slêrı/d: büyük asma ağacı
maşut/e: ipek böceği cinsinden bir tırtıl
ma'tac/e: muhtaç
ma'tacey: muhtaç olma, gereksinim
ma'tacı/d: b. ma'tac
ma'taj/e: b. ma'tac
mat/e: şaşırın, şaşırmış olan
mat bıyayış: 1)şaşırmak, hayret etmek 2)mat olmak, oyunda tümünden kaybetmek
mat kerdış: mat etmek, oyunda yenmek
mat mendış: hayret etmek, şaşırmak, afallamak
maturra/d: iş yapmayan, tembel,

boş gezen kimse
maturre/e: b. maturra
ma vaji: b. ma vajime
ma vajime: diyelim ki, söz gelimi, örneğin
mawerdı/d: gül
ma'win/e: muavin
ma'winey: muavinlik
maxı/d: 1)damın üzerini örtmekte kullanılan direk 2)odun dizisi
may/d: anne
mayaxwı ra bıyayış: anasından doğmak, doğmak
maydenoz/e: maydanoz
maye/d: anne
ma'yene/e: muayene, kontrol
ma'yene bıyayış: muayene olmak
ma'yene kerdış: muayene etmek
ma'yenexane/e: muayenehane, kontrol yeri
mayenı/d: dişi
mayê: anne (hitap sırasında kullanılır)
ma'yine/e: b. ma'yene
mayine/d: kısırak (b. mahine)
mayını/d: b. mahını
mayke/d: dişi, dişil
maykey: dişilik
maykı/d: b. mayke
mayki/d: dişi, dişil, dişisel
may maron/d: b. ma maran
mazbut: sağlam
ma'zeme/e: malzeme
mazêri/d: meşe ağacı
mazga/d: kuyruk sokumu kemiği
mazga dekewtış: bel kayması
Mazgêrt: Dersim yöresindeki Mazgirt ilçesi
mazi/e: mazi

ma'zıme/e: malzeme
mazırma/d: sıra üzümü ve bunun teveği
mazi çınayış: b. mazi çıynayış
mazi çıynayış: mazi toplamak
mazi geyrayış: toplamak için mazi aramaya çıkmak
mazi û gezi: b. tê reydı mazi û gezi çınayış
mazot/e: mazot
me-: fillerin olumsuz emir formunda filliden önce gelip olumsuzluk anlamı verir (menuse: yazma!)
me'aş/e: maaş
meb'us/e: mebus, milletvekili
meb'usey: mebusluk, milletvekilliği
mecal: güç, fırsat, olanak, mecal
mecbur/e: mecbur
mecbur bıyayış: mecbur olmak
mecburen: mecburen, zorunlu olarak
mecburetey: mecburiyet, zorunluluk
mecburi: mecburi, zorunlu
mecbur kerdış: mecbur etmek
mecbur mendış: mecbur kalmak
mecırfe/e: b. mecrefe
mecide/e: meciydiye (Osmanlı döneminde kullanılan 20 kuruşluk para)
meclıs/e: 1)meclis 2)göz (evin bölümlerinden herbiri)
mecmu'a/d: dergi, mecmua
mecrefe/e: damın üzerinde biriken karı küremekte kullanılan uzun tahta kürek
mecırfe/e: b. mecrefe
medeniyet/e: medeniyet

mederiyaya/d: pisliğe bulaşmış olan, berbat olan

mederiyaye/e: b. mederiyaya

mederiyayış: pisliğe bulaşmak, berbat olmak

medernaya/d: pisliğe bulaştırılmış olan, berbat edilmiş olan

medernaye/e: b. medernaya

medernayış: pisliğe bulaştırmak, berbat etmek

medet: medet, yardım

medırayış: b. mederiyayış

medırnayış: b. medernayış

medinet/e: b. medeniyet

medresa/d: medrese

medrısa/d: b. medresa

mefet/e: menfaat, çıkar, fayda

mehal: b. mihal

mehcub/e: mahcup

mehcub bıyayış: mahcup olmak

mehcub kerdış: mahcup etmek

Meheli: Karacadağ yöresinde bir kaç köyü kapsıyan ve Dımılı (Zaza) lehçesiyle konuşan bir aşiret ile bu aşiretin bulunduğu yöre adı

meheyır/e: zavallı, yoksul, yoksun

meheyrey: zavallılık, yoksulluk

meheyır/d: b. meheyır

mehla/d: mahalle

mehlan/e: zaman, vade, sıra

mehluq/e: mahluk, yaratık

mehluqat: mahlukat, yaratıklar

mehrum/e: mahrum, yoksun

mehrum bıyayış: mahrum olmak, yoksun olmak

mehrumetey: mahrumiyet, yoksunluk

mehrumey: mahrum olma, yoksunluk

mehrum kerdış: mahrum etmek, yoksun bırakmak

mehrum mendış: yoksun kalmak

mehşer/e: mahşer

me'ine/e: muayene

mejbur: b. mecbur

mejburen: b. mecburen

mejburi: b. mecburi

mejbur mendış: b. mecbur mendış

mejde/e: b. mecide

mejide/e: b. mecide

mejrife/e: b. mecrefe

mejir/e: b. macir

Mejnun: 1)Mecnun (Leyla'nın sevgilisi) 2)mecaz olarak: aşık, çok seven, derbeder, sersem

mekan/e: mekan

mekruh/e: mekruh

mekteb/e: mektep, okul

mektebli: mektepli, öğrenci

mektev/e: b. mekteb

mektub/e: mektup

mekubı/d: yiyeceklerin üzerine kapatılarak onların korunması için veya içine eşya konmakta kullanılan geniş ve büyük sepet

mela: inşaallah, Allah vere

mela/e: b. mella

melaiketı/d: melaike, melek

mele/e: 1)solucan, tenya 2)çekirge

mele/e: duvarcı malası

melem/e: b. melhem

meleşe/e: sivrisinek

melhem/e: merhem

melhemên/e: yumuşak tabiatlı, yumuşak huylu

melik/e: melik, padişah

mella/e: molla, din adamı, imam

mellayey: mollalık, imamlık
melmeket: b. memleket
melqe: bir çeşit yemek
melqep: dokumacılıkta kullanılan ve yumak saran bir çeşit makara
melqı: küfür
melul/e: efkarlı, üzgün, melul
melulı/d: b. melul
me'lum/e: b. ma'lum
mel'um: mel'un, lanetli, lanetlenmiş olan
meme: (çocuk dilinde) yiyecek, mama
memık/e: meme
memleket/e: memleket, ülke
memnun/e: memnun
memnunetey: memnuniyet, hoşnut olma
memnuniyet: memnuniyet, hoşnut olma
memnun kerdış: memnun etmek, sevindirmek
Mem û Zin: ünlü Kürt aşk destanı ve bu destanın iki kahramanı Mem ile Zin
me'na/d: mana, anlam
me'na kerdış: b. ma'na kerdış
menda/d: kalan
mendaye/e: kalan
mende/e: kalan
mendene: kalmak
mendiş: kalmak
mendiş: benzemek
mendox/e: kalan, kalıcı
mendoxı/d: b. mendox
men'e kerdış: men etmek
menewşe: menekşe
menfe't/e: menfaat, çıkar
menfi't: b. menfe't

meng-ı/d: ay
mengür/d: orta büyüklükte sını
menşur/e: meşhur
mentıq/e: mantık
mentıqe: mıntıka
mentışe: menteşe
menzil/e: mesafe, menzil, erim
mepısxane/e: b. mahpusxane
meqam/e: makam
meqati...bıyayış: korumak, bakmak
meqati kerdış: bakmak, beslemek
meqbul/e: makbul
meqbuz/e: makbuz
meqera/d: makara
meqes/e: makas
meqeseki/d: uzun vantuzları olan çekirge büyüklüğündeki bir böcek
meqeşer/e: kuruyunca siyahlaşan bir çeşit nohutun, kabuklarından arındırıldıktan sonra geriye kalan kısmı olup bulgur pilavı vb. yemeklere katılır
meqlum: altı üstüne getirilmiş olan, ters döndürülmüş olan, ters, tersyüz
meqlumbıyaye/e: tersyüz olan, ters çevrilmiş olan
meqlum bıyayış: tersyüz edilmek, ters çevrilmek
meqlumkerda/d: tersyüz edilen, altı üstüne çevrilmiş olan
meqlumkerde/e: b. meqlumkerda
meqlum kerdış: tersyüz etmek, altını üstüne getirmek
meqlumkerdox/e: tersyüz çeviren, altını üstüne çeviren
meqsed/e: maksat
mer/e: bel, toprağı belleme aracı

meram: 1) meram, amaç 2)kin, garaz
meramî çarnayış: birisine karşı kinini sürdürüp bahane aramak, kin gütmek
meraq/e: merak
meraq bıyayış: merak olmak, merak edilmek
meraq kerdış: merak etmek
merasım/e: merasım, tören
meraz/e: b. merez
merci/d: mercimek
mercû/d: mercimek, mercimek çorbası
merd/e: cömert, yiğit
merda/d: 1)ölü, ölmüş olan 2)çok güçsüz ya da ağır hasta
merde/e: b. merda
merde bıyayış: 1)ölü olmak 2)ağır hasta olmak, komada olmak, ölmek üzere olmak
merdek/e: b. mêrdek
merdeki: ölü gibi, ölücesine
merdene: ölmek, ölüm
merdey: ölmek
merdim/e: 1)adam 2)akraba
merdimey: 1)insanlık, adam olma 2)akrabalık
merdimı/d: 1)adam 2)kız veya kadın akraba
merdiş: 1)ölmek 2)sönmek (yanmakta olan bir şeyin sönmesi)
merdiwan/d: merdiven
merdox/e: ölümlü, ölen
merdoxı/d: ölümlü, ölen
merdum/e: adam
merdumi: 1)akrabalık 2)insanlık, adam olma
merdumek/e: adamcık, adamca-

ğız, herif
merduşû: tenişir tahtası
mere/e: fare, sıçan
merekı/d: samanlık
merengoz/e: marangoz
merengozey: marangozluk
mereqaney: yerde debelenme, yerde yuvarlanma
mereqaney dayış: birisini yerde yuvarlamak, debelendirmek
merşe/e: sivrisinek (b. meleşe)
merze/e: maraz, müzmin hastalık
merezin/e: hastalıklı, marazi
merezını/d: b. merezin
merezi ...kerdiş: başına olmadık işler açmak, çok kızdırmak, çok kederlendirmek, verem etmek
merze kerdış: b. merazi...kerdiş
merzeli: b. merazin
merge/e: ölüm
merge/d: çayırılık, mera, otlak
mergi/d: b. merge
mergi ra aver: çok acil (ölüm pahasına yapılması gerekli olan), çok önemli
mergi ra over: b. mergi ra aver
mergi ra xırabêr bıyayış: ölümden beter olmak, çok kötü durumda olmak, ağır hasta olmak
mergi verra ageyrayış: ölümden dönmek, çok tehlikeli bir durumu atlatmak
merg û cê: 1)ölüm kalım 2)her ihtimale karşı, ne olur ne olmaz
merheba/d: merhaba
merheba dayış: merhaba vermek, selamlamak, merhaba demek
merheba kerdış: b. merheba dayış
merhemet/e: merhamet

merhemet kerdış: merhamet etmek, acılamak, insafa gelmek
meri/e: testi
merız: b. merez
merız kerdış: b. merez kerdış
merji/d: mercimek
merjir/e: b. mihacı
merjuelı: karınca
merkerda/e: bel ile bellenen yer, belenmiş olan
mer kerdış: bel ile bellemek
merkez: merkez
mermer/e: mermer
mermi/d: kurşun, mermi
meroe/d: b. meroy
meroy/d: armut
merr/e: b. mer
merram/e: b. meram
merram bestış: kin bağlamak
merram çarnayış: b. meramı çarnayış
merramê xwı debestış: birisine kin bağlayıp onun için bahane aramak
merre/e: b. mere
mersela/d: b. mesela
mersıla/d: mesela
merşe/e: sivrisinek (b. meleşe)
merteba: mertebe, düzey
meru/e: testi (b. meri)
merx/e: ardiç
merxuta/d: 1)buğday ve mercimek benzeri şeylerin karşımından yapılan bir yemek 2)öğütölmemiş mercimekten yapılan bir çeşit çorba
merzi...kerdış: b. merezi...kerdış
mesafe/e: mesafe, uzaklık miktarı
mesah: sandık, çuval

mesayi/d: mesai, çalışma zamanı
mescid/e: mescit
mesela/d: 1)hikaye, olay, mesele 2)mesela, örneğin
mesih kerdış: meshetmek
mesıla/d: b. mesela
mesıla rovetış: meseleyi açmak, konuyu açmak, konuyu açıp danışmak
mesini/d: ibrik
meske/d: b. meşke
mesken/e: mesken, devamlı kalınan yer
mesleg/e: meslek
meslet: musallat
meslet bıyayış: musallat olmak
meslet kerdış: musallat etmek
mesqera: şaka
mesref/e: masraf
mesref bıyayış: masraf olmak, masraf edilmek, harcanmak
mesref kerdış: masraf etmek, harcamak
mest bıyayış: yorgun düşmek, doyasıya tad almak, mest olmak
meste: b. meşte
meste biro: yarın öbür gün (b. meşte bêro)
mesti: b. meşte
mesul/e: mes'ul, sorumlu
mesuletey: sorumluluk, mes'uliyet
mesuley: sorumluluk
meşhur/e: meşhur, ünlü
meşke/d: tuluk
meşkı/d: 1)tuluk, tulum (b. meşke) 2)karın, göbek
meşkın/e: göbekli
meşkıını/d: göbekli

meşki verra dayış: 1)göbek bırakmak, şişmanlamak 2)göbeğini açmak, göbeğini açık bırakmak
meşko/e: göbekli, şişman
meşkoy/d: göbekli kız veya kadın, şişman
meşkurr/e: kurumuş hayvan derisi, kurumuş tuluk parçası
meşore kerdış: meşverette bulunmak, birisiyle müşaverede bulunmak
meşrubat: meşrubat, içilecek şeyler
meşte/e: yarın
meşte bêrro: yarın öbür gün, yakında
meştı/e: b. meşte
meşti/e: b. meşte
meşur: b. meşhur
meşxul/e: meşgul
meşxul bıyayış: meşgul olmak, uğraşmak
meşxul kerdış: meşgul etmek, uğraştırmak
metbaxı/d: mutfak
metbe'a/d: matbaa
metbe'a ro gunayış: matbaada basılmak, yayınlanmak, basılmak
metelik/e: metelik
metelik nêkerdış: metelik etmek, bir şeye yaramamak
meteliko sur/e: çok değersiz, beş para değerinde
metere/e: matara, su matarası
meteris/e: pusu, pusu için özel olarak yapılmış yer
metqep/e: matkap, delgi
metre/e: metre
metre/e: b. metere

metres/e: pusu (b. meteris)
mevaje ke: 1)meğer, meğerse, oysa 2)"sanma ki", "öyle düşünme", "deme ki" anlamlarına gelen bir deyiş
mevajı: b. mevaje ke
mevajı kı: b. mevaje ke
mewc: esinti, rüzgar esimi, rüzgar dalgası
mewcud: mevcut
mewj: şekil, çeşit, tür, tarz
mewlıd: mevlit, mevlidin okunduğu dini ziyafet veya toplantı, mevlit
Mewlud/e: Peygamber Muhammed'in doğumunu konu alan manzum eser. Dımılı (Zaza) lehçesiyle yazılan Mevludlardan ilki 1898 yılında Mela Ehmedê Xasi tarafından, ikincisi ise 1903 yılında Siverek Müftüsü 'Usman Efendi Babij tarafından yazılmıştır.
mewlud dayış: mevlit okutmak, mevlit töreni düzenlemek
mewqı/e: 1)mevki 2)yöre
mewt: 1)"geber", "öl" anlamında kızgınlığı dile getiren çıkışma sözcüğü 2)umacı
mewzer/e: mavzer tüfeği
mexara/d: mağara
mexdur/e: mağdur, haksızlığa uğramış olan
mexdur bıyayış: mağdur olmak
mexdur kerdış: mağdur etmek
mexel-ı/d: hayvanların yatması
mexelı bıyayış: hayvanların yatması, hayvanların bir arada durup beklemesi
mexelı kerdış: hayvanları topluca

bekletip yerlerinde çöküp uzanmalarını sağlamak

mexelı kewtış: hayvanların yatması

mexenet/e: cimri

mexer/e: düz ve verimli arazi

mexera/d: mağara

mexeza/d: mağaza

mexfiret: mağfiret, bağışlama

mexl/e: götürü bağ, tohuri

mexlute: buğday ve mercimek benzeri tahıl karşımından yapılan yemek

mexmelekı/d: küçük ve beyaz tülbent veya bunun parçası

mexmelı/d: tülbent

mexmelsıpi/d: mecaz olarak kadın

mexsed/e: b. meqsed

mexreb/e: akşam, gurup vakti

mexsus: mahsus

mey/d: koyun

meyasir: mayasıl

meybı/d: tevek, asma ağacı

meydan/e: meydan

meydan kewtış: meydana çıkmak, ortaya çıkmak

meydan waştış: meydan okumak, kavgaya davet etmek

Meydi: Mehdi (kimi inançlara göre kıyamet günü gelecek olan kurtarıcı)

meyes-e/d: sinek, karasinek

meyesı/d: b. meyes-e

meyit/e: ölü, ceset

meyit hewa nayış: ölüyü defnetmek, cenazeyi gömmek

mejde/e: b. mecide

meyl: meyil, eğilim, eğim

meyman/e: konuk, misafir

meymani: konukluk

meymun/e: maymun

meymunı/d: dişi maymun

meyne/e: orta, bel, sırt (b. mıyane)

meysı/d: b. meyes-e

meys û mozi: börü, böcek, sinekler

meyste/e: yarın

meystı/e: b. meyste

meyt/e: ölü, ceset

meyvı/d: b. meybi

meywa: meyve

meywe: meyve

meyxane/e: meyhane

meyxoş: mayhoş

mezal: b. mecal

mezal dayene: fırsat vermek, aman vermek

mezate/e: mezat, açık arttırmayla satış

mezbut: mazbut, sağlam, sıkı, derli toplu

meze/e: evlerde rastlanan beyaz bir böcek, bir kurtcuk

mezel-e: 1)mezar 2)mezarlık

me'zeret/e: mazeret

mezg/e: beyin

mezheb/e: mezhep

mezlaq/e: İlkbaharın tarlalarda biten, yaprak ve çiçekleri olmayan, ince bir şerit biçiminde, kökü beyaz, gövdesi yeşil renkli bir bitki olup pişirilerek yemeği yapılır (bazı yörelerde "axbandır" denir).

mezlum/e: mazlum

mezra/d: mezra

mezun/e: mezun

mezun bıyayış: mezun olmak

mêjde/e: b. mecide
mêjık/e: çok yediği halde doymayan, doyumsuz,
mêjıkı/d: b. mêjık
mêjil/e: menzil, erim (b. menzil)
mêl/e: meyil, eğilim
mêl kerdış: tarafgir davranmak, taraf tutmak
mêl...sero bıyayış: eğilimi olmak, eğilimli olmak
mêman/e: konuk, misafir
mêmaney: konukluk, misafirlik
mêman gırewtış: misafir kabul etmek, konuk almak
mêman hewênayış: konuk ağırlamak, misafir almak
mêman kerdış: konuk etmek, misafir etmek
mêne/e: b. mıyane
mêneb/e: kiler, evde erzak vb. eşyanın konduğu oda
mêne qerefiyayış: beli kırılmak (mecaz olarak: sıkıntıya düşmek, çok güç durumda kalmak)
mêne qerefnayış: belini kırmak (mecaz olarak: mat etmek, perişan etmek)
mêra bestış: b. mêra dayış
mêra dayış: beline sarmak, beline bağlamak, kuşanmak
mêrat/e: meret
mêratı/d: meret
mêratmenda/d: meret, körolası
mêratmende/e: meret, körolası
mêrde/e: 1)evli erkek, koca 2)erkek
mêrdek/e: herif, adamcağız
mêrde kerdış: kocaya varmak, evlenmek

mêrdı/e: koca (b. mêrde)
mêrdım/e: 1)adam, insan 2)erkek akraba
mêrdımaney: 1)insanlık, adamlık 2)akrabalık 3)insanca davranış, iyilik
mêrdımani: b. mêrdımaney
mêrdımek/e: 1)adamcağız, herif 2)sözde akraba
mêrdımey: 1)insanlık, adam olma 2)akrabalık
mêrdımey kerdış: 1)akrabalık kurmak, kız alıp vermek 2)insanlıkta bulunmak, iyilik yapmak
mêrdımên/e: akraba düşkünü, akrabalarına bağlı olan
mêrdımênı/d: b. mêrdımên
mêrdımı/d: 1)kadın 2)kadın akraba
mêrdımwer/e: yamyam, insan yiyen insan
mêrdımwerrey: yamyamlık
mêrdımwerı/d: yamyam kadın
mêrdo: "be herif", "be adam" anlamında çıkışma sözcüğü olarak kullanılır
mêrdum/e: adam, erkek
mêrık/e: herif, adam
mêrkuj/e: katil, adam öldüren
mêrkujey: katillik, insan öldürme
mêrri/d: üvey anne (b. damêrri)
mêrxas/e: kahraman, yiğit
mêşı/d: b. meyes-e
mêşe/e: kuru, koruluk, meşelik, orman
mêşelıx/e: koruluk, meşelik, orman
mêşna/d: koyun

mêwe: meyve
mêw-ı/d: tevek, asma
mêx/e: çivi
mêx kerdış: mihlamak, çivilemek,
 çivi çakmak
mêx kutış: çivi çakmak
mêxş: karasinek (b. meyes-e)
mı: ben (b. min)
mıcew: kirpik
mıclewr: karınca
mıcowher/e: mücevher
mıdafê: müdafaa, savunma
mıdafê kerdış: savunmak
mıdafî: müdafî, savunan
mıdur/e: müdür
mıdurey: müdürlük
mı'ezzem: muazzam
mıfetiş/e: müfettiş
mıfreze/e: müfreze
mıfte/e: anahtar
mıftî/e: müftü
mıft û belaş: yok pahasına, çok
 ucuz
mı gıllî ko: "gözümü çarpsın",
 "gözüm çıksın" anlamında yemin
 etmek için kullanılan bir söz
mıhacı/e: muhacir, göçmen
mıhal: zaman (çı mıhal: ne
 zaman?)
Mıhemed: İslam dininin peygam-
 beri olan Muhammed
mıheqqeq: muhakkak, mutlaka
mıherebe/e: muharebe, savaş
mıhin/e: 1)kazık 2)duvara çakılıp
 eşya asılmaya yarıyan bir çeşit kal-
 lın çivi 3)çocukların bir oyun sıra-
 sında kullandıkları ucu sivriltilmiş
 değnek ve bunlarla oynanan oyunun
 adı

mı'ine/e: b. ma'yene
mıj/e: sis
mıja/d: kirpik
mıjdani/d: müjde (b. mızgını)
mıjdıyanı/d: müjde (b. mızgını)
mıje/e: kirpik
mıjew: kirpik
mıjlewrekı/d: karınca
mıjlewrı/d: karınca
mıjlokı/d: karınca
mıjlorı/d: b. mıjlewrı
mıjlowr: b. mıjlewrı
mıj û duman: sis ve duman,
 sis-pus
mıjûlıyayış: konuşmak
mıl/e: boyun
mılaketı/d: melek
mıl bıyayış: 1)boynuna atılmak,
 kendisine suç yüklenmek
 2)boynuna takılmak
mılç: öpüş sesi, dudakların açılıp
 kapanırken çıkardığı ses
mılçewt/e: boynu eğik olan, boy-
 nu bükük olan, eğri boyunlu
mılçıkı/d: kuş, serçe
mılçi: öpme sırasında çıkan ses,
 ağız şapırdaması
mılç mılç: şapır şapır, öpme veya
 yemek yeme sırasında çıkan ses
mıldê...kerdış: b. mıl kerdış
mıldê...kewtış: b. mıl kewtış
mıl dı mendış: boynunda kalmak,
 (suç veya günah) üzerinde kalmak
mılaketı/d: 1)melek 2)mecaz ola-
 rak: halim selim, uslu, yumuşak
 huylu
mılet: millet (b. milleti)
milê xwı , xwı ver nayış: boynu-
 nu bükmek, önüne bakmak, söyle-

yecek şey bulamamak, mahcup olmak, utanmak, üzgün olmak, sessiz kalmak

mılıçık: serçe

milis: milis

milk/e: mülk

mıl kerdış: 1)boynuna takmak 2)(suçu) boynuna atmak, suçü yüklemek, üzerine yıkmak

mıl kewtış: (suç veya günah) boynunda kalmak, üzerinde kalmak

mılkırr/e: kısa boyunlu, boynu kısa olan kişi

milla/e: b. mella

mille/e: b. mella

mılltı/d: millet, halk; el

mılınayene: mırıldamak

mıloçıke: karınca

mılosnayış: emmek

mılqı/d: küfür, sövgü

mılul/e: melul, üzgün

mılul bıyayış: üzölmek, dalgın ve üzgün olmak

mıluley: üzgünlük, melul olma durumu

mın: ben, beni

mınafıq/e: münafık

mınafıqey: münafıklık

mınafıqı/d: münafık kız veya kadın

mınaqaşe: münakaşa, tartışma

mınara/d: minare

mınasıb/e: uygun, münasip

mınasıbı/d: b. mınasıb

mınawre kerdış: manevra yapmak

mınnet/e: minnet

mınnet antış: yapılan iyiliğe karşı eziklik duymak (mınnet nêantış:

pervasızca davranmak, minnet altında kalmamak)

mınnet kerdış: yapılan iyiliği başa kakmak (mınnet nêkerdış: pervasızca davranmak, minnet etmemek)

mınewer/e: münevver, aydın kişi

mınewşe: menekşe

mınnet/e: b. minet

mınnet antış: minet antış

mınnetê xwı ...kerdış: b. minet kerdış

mınnet kaş kerdış: b. minet antış

mınnet wedarıtış: b. minet antış

mıntıqa/d: mıntıka, bölge, yöre

mın û tû wesi: “sana tavsiyem”, “benden sana tavsiye olsun” anlamında kullanılan bir söz

mı qala tû şekeri reydı bırnay: “sözünü balla kesiyorum” anlamında kullanılan bir nezaket sözü (kısaca “qala tû şeker” de denir)

mı vatışê to pey bı şeker bırna: b. mı qala tû şekeri reydı bırnay

mıqar/e: yontma kalemi, marangozlukta ve ağaç yontmak yahut delmekte kullanılan ucu yassı demir parçası

mıqayt: bakım, koruma

mıqayta: b. mıqayt

mıqayt bıyayış: beslenmek, korunmak, bakımı yapılmak

mıqayte: b. mıqayt

mıqayte bıyayış: b. mıqayt bıyayış

mıqayt kerdış: beslemek, bakıp korumak

mıqawe/e: mukavva

mıqıl/e: tava

mıqlê/e: tava

mıqnatıs/e: mıkknatıs

mırad/e: murat

mı ra kı: bence (sandım ki), güya

mıraz: b. mirad

mırcan: mercan

mırçık/e: kuş, serçe

mırçıke/d: dişi kuş, serçe

mırd/e: tok

mırdal: leş, hayvan ölüsü

mırdane: tokluk, tok olma durumu,

tokluğuna, doyarçasına

mırdaq-ı/d: evin çatısını çatmakta

kullanılan ince çubuk veya tahta

parçaları

mırda xo: doyasıya, doyuncaya

dek, canının istediği kadar

mırd bıyayış: doymak, doymuş

olmak, tok olmak

mırd kerdış: doyurmak

mırdi wardış: 1)doyasıya yemek

2)mecaz olarak: bolluk içinde ya-

şamaktan ötürü gözü dönmek

mırdyaq: b. mırdaq-ı

mırêba: maraba, yarıcı

mırênayış: 1)öldürmek, ölmesine

göz yummak, ölmesine neden ol-

mak 2)söndürmek

mırık: kepek

mırıki bıyayış: (çocuk dilinde)

ölmek

mırıçıke/d: dişi kuş, serçe

mırıçıkı/d: b. mırıçıke

mırid/e: mürit

mırıki bıyayış: (çocuk dilinde)

ölmek

mırıki kerdış: (çocuk dilinde) öl-

dürmek

mırıwa/e: b. mırêba

mırjan: b. mırcan

mırod/e: b. mirad

mıroy/d: armut

mıroyêrı/d: armut ağacı

mırozın/e: somurtkan, ekşi surat-

lı, asık suratlı, üzgün

mırüz/e: yüz hatları, surat

mırûzê xwı cal kerdış: somurt-

mak, yüzünü buruşturmak, sūra-

tını asmak

mırûzê xwı tırş kerdış: suratını

ekşitmek, yüzünü buruşturmak,

somurtmak

mırw-ı/d: armut (b.mıroy)

mısa'de/e: müsaade, izin

mısa'de dayış: izin vermek, müsa-

ade etmek

mısa'de kerdış: müsaade etmek,

izin vermek

mısafır/e: konuk, misafir

mısafırey: misafirlik

mısafır hewênayış: misafir ağırla-

mak, misafir kabul etmek

mısaşı/d: övendere

mısaşre/e: b. mışewre

mısaşre: öğrenmiş olan, alışkın

mısaşene: öğrenmek, alışmak

mısaşayış: öğrenmek

Mıs'ef/e: 1)Mushaf, Kur'an

2)yemin içerken kullanılan bir söz-

cük (b. Mıshef)

mısewırı/e: b. mışewre

mıseyt: b. bıseytı

mıseli bıyayıne: çok üşümek

Mıshef/e: 1)Mushaf, Kur'an

2)yemin için kullanılan bir sözcük

mısilman/e: müslüman kişi

mısilmana/d: b. mısilman

mısilmane/e: b. mısilman

Mısılmaney: Müslümanlık, İs-

lamiyet

Mısılmaniye: b. Mısılmaney

Mısır: Mısır

mısk/e: fare

mısk û 'emer: mısık ve anber, güzel koku

mısnayıne: göstermek

mısnayış: öğretmek, göstermek

mısqal/e: çok az, çok ufak, azıcık

mısqalek: azıcık, ufacık, küçücük

mısqalı/d: b. mısqal

mısqalı zerre: zerre kadar, zerrecik, miskal-i zerre.

mıst: avuç

mıste/e: bir ekmek çeşidi

mısteheq: müstahak

mıstıba/d: bahçenin etrafına örülen taş duvar

mıstıheq: b. mısteheq

mıstnayış: göstermek

mıswak/e: misvak

mışeqqet: sıkıntı içinde olan kişi, perişan, meşakkat

mışeqqet bıyayış: perişan olmak

mışeqqet kerdış: perişan etmek

mışewre/e: meşveret, danışma

mışewre kerdış: meşverette bulunmak

mışewrıyayış: danışmak

mışmışêrî/d: kayısı ağacı

mışmışı/d: kayısı

mışmışyêr: b. mışmışêrî

mışone/e: b. muşone

mışore: b. mışewre

mışowre: b. mışewre

mıştaxe: düzeltilip sivanarak, üzerine kurutulmak amacıyla

meyve serilen yer

mıştêrî: müşteri

mıştîrî: b. müşteri

mışûtı/d: 1)geviş 2)yemek artığı

mışûtı kerdış: geviş getirmek

mıtáf/e: b. mifte

mıtale: mütalaa, tetkik, okuma

mıtboxı/d: mutfak

mıtehit/e: müteahhit

mıte'itey: müeahhitlik

mıterhı/d: karşılıklı birbirinin

işinde çalışma, imece

mıterhı kerdış: imece ile çalışmak

mıteserrıf/e: b. muteserrıf

mıtewlı: mütevellî

mıtêl/e: döşek, yorgan vb. yatak eşyasının kılıfı

mıtfaxı/d: mutfak

mıtowlı: b. mıtewlı

mıtırıb/e: çalgıcı, çingene

mıwafık: muvafık, uygun

mıxara/d: b. mexera

mıxenet: muhtaç

mıyan: iç, ara, orta

mıyana kerdış: içine daldırmak, sokmak

mıyançı/e: aracı, kavga edenleri ayıran kişi

mıyançıyey: aracılık, kavga edenleri ayırma

mıyançıyey kerdış: aracılık yapmak, kavga edenleri ayırmak

mıyandar/e: bulgur veya dövmenin daha ufaltılmış çeşidi

mıyandis/e: mühendis

mıyane/e: sırt, bel

mıyanê hele/e: öğle zamanı

mıyanê hıllı/e: öğle zamanı, öğle paydosu

mıyanên/e: ortanca, ortadaki, aradaki

mıyanêne/d: b. mıyanên
mıyanê roji/e: öğle, gün ortası
mıyanê şewê/e: gece yarısı
mıyani: 1)ortadaki, aradaki, ortanca 2)gizli, gizliden
mıyan kerdış: 1)bir şeyi başka bir şeye katmak, içine katmak 2)ortasına sokmak
mıyan kewtış: 1)içine dalmak 2)araya girmek, ayırmak
mıyanpolan/e: iki omuz arası, sırt
mıyen: b. mıyan
mıyin/e: b. mihin
mıyo: b. mıyan
mıyon: b. mıyan
mız/e: b. mij
mız: mayhoş
mızewır/e: kurnaz, üçkağıtçı, sahtekar
mızgını/d: 1)müjde 2)verilen iyi bir habere karşılık olarak verilen hediye
mızgını dayış: müjde vermek
mızgını waştış: müjde istemek, müjdeye karşılık hediye istemek
mızımız: geveleme, konuşurken kem küm etme
mızımızıyayış: gevelemek
mızımız kerdış: gevelemek, kem küm etmek
mızımıznayış: ağzında gevelemek, kem küm etmek
mız û duman: b. mij û duman
mi/e: koyun
miçalek: (çocuk dilinde) azıcık, birazcık, küçücük
miçıkı/d: b. mırıçıke
mıhrab/e: mihrap
mıkab: metre küp, metre kare

Mikayil/e: Mikail adındaki melek
mil/e: kumluk, kumlu batak
milar: b. milyar
milim: milimetre
millun/e: milyon
milluner/e: milyoner
milyar/e: milyar
mimber/e: minber
minder/e: minder
minibusı/d: minibüs
miqdar: miktar
miqdari zerre: zerre kadar, zerrecik
miqrob/e: mikrop
mir/e: hamur
Mirac: Miraç, İslam inancına göre Peygamber Muhammed'in göğe çıktığı gece
miras/e: miras
miraz/e: ekmeklik hamur için kullanılan maya
mirazkerde/e: mayalanmış hamur veya böylesi hamurdan yapılmış olan ekmek
miraz kerdış: hamura maya katmak, mayalamak
mirçık/d: b. mırıçıke
mire/e: bey
mire: aşık oyununda aşığın taraflarından kısmen düz olan tarafı ve bunun görünecek şekilde dik durması
mireyey: beylik (b. mirey-i 1)
mireyi: 1)beylik, bey olma durumu 2)bir tüfek çeşidi
mir kerdene: hamur hazırlamak
mirza/e: beyzade
misal: misal, örnek
mitro/e: metre

mix/e: çivi
miyan: iç, ara orta
miyane/e: bel
miyanebari: ince belli
miye/d: koyun
miyer/d: koyun
miza xwı dekerdış: içine etmek, berbat etmek, içine işemek
miza xwı ver...dayış: b. miza xwı dekerdış
miza xwı , xwı ro kerdış: 1)altına işemek 2)çok korkmak
miz-e/d: sidik, çiş
miz-ı/d: b. miz-e
mızı kerdış: işemek
miziker/e: altını ıslatan, çişini altına yapan kimse
mizikerı/d: b. miziker
mizi/e: penis, erkeklik organı
mizo/e: b. miziker
mizzi/d: b. miz-e
mizzi ver xwı dayış: 1)altına işemek 2)çok korkmak
mizzi xwı ro kerdış: 1)altına işemek 2)çok korkmak
mocla/d: karınca
mocle: karınca
Modan: b. Modkan
mode/e: moda
mode: göz ilacı olarak kullanılan ve içine su katılınca kırmızılaşan bir toz
modeli/e: bir tüfek çeşidi
modern: modern
Modkan: Mutki yöresindeki aşiretler ve bunların yaşadığı bölge (b. Modki)
Modki: Bitlis'in kuzeyine düşen dağlık bölge ve buradaki Mutki il-

çesi. Yöredeki aşiretler de Modki veya Modkan diye adlandırılırlar. Mutki yöresindeki Mermend, Şen, Şênık, Kolaz, Meydan, Niç, Torxan, Ersan, Êxık, Sılınd, Cıraç ve Misi köyleri ile yakınında bulunan Hezo (Kozluk), Baykan ve Sason ilçelerine bağlı birkaç köyde Dımıli (Zaza) Lehçesinin diğer yörelerden bazı yönleriyle ayrı olan bir şivesi konuşulur. Bu yöredeki halk kendilerine ve konuştukları lehçeye **Dımbılı** diyor.

mojla/d: karınca (b. morcela)

mojle: b. morcela

mojley kutıkan: büyük bir karınca çeşidi

mojnayış: göstermek

molet/e: mühlet, süre

molet dayış: süre tanımak, mühlet vermek

molıkı/d: tenya, solucan

momın/e: mü'min

mone/e: b. miyane

money: b. maney

money kerdış: bahane etmek

monga/d: b. manga

mor/e: mühür

mor/e: b. mar

morcela/d: karınca

morçıla/d: b. morcela

mordem/e: adam, insan; erkek

mordemek/e: herif, adamcağız (b. mêrdek)

mordemeni: akrabalık, insanlık

mordene: ölmek

mordene: saymak

mordeni: b. mordene

mordım/e: b. mordem

more/e: b. mare
moreke/d: boncuk
moreva/e: b. mirêba
morevaeni: marabalık (b. mırêbayı)
moridene: saymak (b. bımorım: sayalım)
morkerda/d: mühürlü, mühür-
 lenmiş olan
morkerde/e: b. morkerda
mor kerdene: mühürlemek, mü-
 hür vurmak, onaylamak
mor kerdış: mühürlemek, mühür
 vurmak, onaylamak
mornayeni: mühürlemek
mornayış: mühürlemek
mor pa nayış: mühürlemek, mü-
 hür vurmak, mühür yapıştırmak
morzela/d: karınca (b. morcela)
mose/e: balık (b. mase)
mosla/d: karasabanın en uzun
 parçası olan direk kısmı
mosnayış: öğretmek
Mosqof/e: Moskof, Rus
Mosqof/e: b. Mosqof
most: b. mast
motaz: b. ma'tac
Motıkan: b. Modki
motış: göstermek
Motki: b. Modki
motorı/d: motor
movet/e: muhabbet, sohbet (b.
 muhbet)
mowj: b. mewj
Mowlud/e: b. Mewlud
mowlud dayış: b. mewlud dayış
mowqı/e: b. mewqı
mowqıf/e: mevkuf, tutuklu
mowsım/e: mevsim

mowt: b. mewt
mowzer/e: b. mewzer
mowzı/e: mevzu, konu
mowzi: mevzi
mowzibehs: mevzubahis, söz
 konusu
moxlı/d: elek
mozi/d: bir çeşit eşek arısı, yaban
 arısı
mozi kerdış: bir çeşit yabancı arı-
 nın -özellikle baharın- sığırları
 sokmasıyla bu hayvanların alabil-
 diğine koşması
mozır/e: kıskanç, başkasının yara-
 rını istemeyen kişi
mozırı/d: b. mozır
moz kerdış: b. mozi kerdış
mu: ben (b. mın)
muallimêni: öğretmenlik
muawin/e: muavin, yardımcı
muawiney: muavinlik
muayene/e: muayene
muayene kerdış: muayene etmek
muayenexane/e: muayenehane
mubah: mübah
mubaşır/e: mübaşir
mucadele/e: mücadele
mucahid/e: mücahit
mucewher/e: mücevher
muciza/dr: mucize
muçı/d: öpücük, öpüş
muçı bıyayış: öpülmek
muçı kerdış: öpmek
mudır/e: müdür
mudırey: müdürlük, müdür olma
 durumu
mudıriyet: müdüriyet, müdürlük
mud'umum/e: savcı, müddei
 umumi

muebbed: müebbed, sonsuz
muejnayış: b. mojnayış
muessese/e: müessese
mufreze/e: müfreze
mufti/e: müftü
mufto belaş: b. mıft û belaş
muhbet/e: muhabbet, yarenlik
muhim/e: mühim, önemli
muhit/e: muhit, çevre
muhterem: muhterem
muj/e: sis
muje/e: kirpik
muj û duman: sis ve duman, sis-pus
mukafat/e: mükafat, ödül
mukemmel: mükemmel
mulayim: mülayim, uysal
mulç: b. mılç
mulçi: b. mılçı
mulosnayış: milosnayış
mumı/d: mum
mumkun: mümkün
munasıb/e: münasip, uygun
munasıbı/d: b. munasıb
munday aşma Fatma/d: gök-kuşağı
munda Hezreti Fatma/d: gök-kuşağı
mundi/d: kuşak
mundiya lawurı/d: karışık renkli ve kalın bir kuşak çeşidi, Lahor kuşağı
muntene: örmek (saç örgüsü vb. için kullanılır)
munkur/e: münkir, dinsel inançlara karşı çıkıp inkar eden
muntezem: muntazam, düzenli
Munzor/e: b. Munzur
Munzur/e: Dersim'deki bir dağ ve

ırmağın adı
muqawe/e: mukavele, sözleşme
muqayese/e: mukayese, karşılaştırma
muqaytê xo bıyayış: kendini korumak, kendisine dikkat etmek, dikkatli olmak
muqeddes/e: mukaddes, kutsal
mura/d: boncuk
muracat/e: müracaat, başvuru
muracat kerdış: müracaat etmek
murad/e: mura †
mura nefesi/d: nazar boncuğu
mura zengı/d: mavi renkli nazar boncuğu
murd/e: b. mırd
murdar/e: 1)mundar, kesilmeden ölen hayvan 2)pis, pasaklı
murdar bıyayış: mundar olmak, hayvanın kesilmeden ölmesi; haram olmak
murdarey: mundarlık, pislik
murdarı/d: b. murdar
murdar kerdış: mundar etmek, haram etmek, bir şeyi berbat etmek
murekeb/e: mürekkep
murıye/d: armut (b. mıroy)
murız/e: b. mıruz
murızê xwı cal kerdış: b. mıruzê xwı cal kerdış
murızê xwı tırış kerdış: b. mıruzê xwı tırış kerdış
murı: b. mıroy
murû: b. mıroy
musa'id/e: müsait, uygun
musaya/d: öğrenen, öğrenmiş olan, alışan
musaye/e: b. musaya

musayine: öğrenmek
musayış: öğrenmek, alışmak
musıbetı/d: musibet, felaket
musluxı/d: musluk
musnaya/d: kendisine bir şey öğ-
retilmiş olan, alıştırılmış olan
musnaye/e: b. musnaya
musnayış: öğretmek, alıştırmak,
göstermek
musnayış: b. milosnayış
musteqil: müstakil, bağımsız
mustık/e: emzik
muş/e: köstebek, tarla faresi
muşahid/e: müşahit, gözlemci
muşane/e: döven (harmanda kul-
lanılan araç)
muşane kutış: dövenle harman
dövmek
muşanı/e: b. muşane
muşembe/e: muşamba
muşê 'ardi/e: köstebek
muşo kor/e: köstebek, tarla faresi
muşû kor: b. muşo kor
mu'teber: muteber, geçerli
muteserrıf/e: Osmanlılar döne-
minde sancaklardaki en büyük
devlet yöneticisi, mutasarrıf
muwefeq: muvaffak
muwefeq bıyayış: muvaffak ol-
mak, başarmak
muweqqet: muvakkat, geçici
muxaberat: haberleşme, muhabe-
rat; istihbarat
muxabere/e: muhabere, ha-
berleşme
muxalefet/e: muhalefet
muxalif/e: muhalif
muxbir/e: muhbir, ispiyoncu, jur-
nalleyen kişi

muxbirey: muhbirlik
muxtar/e: muhtar
muxtarey: muhtarlık
muxurb: akşam, gurup vakti (b.
mexreb)
muy/d: kıl, tüy (b. muye)
muya heramı/d: vücutta erken çı-
kan tüycük veya apışarası ile koltu-
kaltlarında çıkan kıllar
muye/d: kıl
muyezzin/e: müezzin
muyın/e: 1)kılı 2)kıldan yapılmış
olan
muy seri: 1)başta bulunan saç
2)meceza olarak: pek çok, sayısız
muy..telli bıyayış: tüyleri diken
diken olmak, çok kızmak, öfke-
lenmek
Muzır: b. Munzur
mû: kıl, tüy
mûnayış: örmek
mûnda Hezreti Fatma/d: gök-
kuşağı
mûndi/d: kuşak
mûnış yobinû: birbirine benze-
mek, benzeşmek
mûra/d: boncuk
mûra zengı/d: mavi nazar
boncuğu
mûrû: armut
Mûtki: b. Modki
mûxara/d: mağara
mûy/d: kıl, tüy
mûy bı mûy: "inceden inceye",
"adım adım" anlamında kullanı-
lan bir deyim
mûyın/e: kılı, kıldan yapılmış
olan şey
mûyını/d: b. mûyın

mûy şeqnayış: kılı kırk yarmak,
çok adil davranmak

Mûzır: b. Munzur

mûzır/e: kıskanç, başkasının yararını istemeyen

mûzırey: kıskançlık, başkasının zararını isteme

myerde/e: b. mêrde

myeşna/d: b. mêşna

N

na/d: bu

na: böyle

na: b. nan

-na: itibaren, -den beri anlamını veren bir sonek (parna: geçen yıldan beri)

-na: sayının sonuna gelerek "iki misli", "daha" anlamını veren bir ek (şeşna: altı daha)

naçar/e: çaresiz

nadıyene: bakmak (**nadênê:** bakıyorlar)

na'f/e: yarar, çıkar, menfaat

na'fet/e: yarar, çıkar

na'fet dayiş: yarar vermek, yararı olmak

na'fet diyayiş: yarar görmek, yararlanmak

naha: şey

nakı/d: göbek

nakı bırnayiş: 1)göbek kesmek, göbeğini kesmek 2)saygı gereğine uymayıp kendisinden büyük olanlara ve saygın kişilere laübalice, adıyla hitap edenlerin bu davranışı için kullanılan bir deyim

na kıştı/d: bu taraf, bu yan, beri

nalayene: b. nalayiş

nalayiş: inlemek

nalbêri/d: nar ağacı

nalcıx/e: balta

nale/e: nal

nale dayiş pıro: nallamak, nal çakmak

na'let: lanet

na'leti: lanetlenmiş olan, lanetli

naley kerdiş: 1)nallamak, 2)çok dövmek, perişan etmek

nalên/e: nalin

nalı: b. neyılı

nalıkı/d: düve (b. neyılı)

nalını/d: inleyiş, inlemek

nali: inleyiş, inleme

nalmkı/d: küçük yemek tabağı

namdar/e: ünlü, tanınmış

namdarey: ünlülük, nam salma

name/e: ad, isim (**namey to bı xeyr?:** adını bağışlar mısın?, adın ne?)

namebê Hûmay: Tanrı'nın adına (yemin ederim ki)

namedar/e: ünlü, meşhur, tanınmış

name dayiş: 1)nam salmak, ün salmak 2)adını vermek, adını almak

name geyrayiş: ün aramak, şöhret peşinde olmak, şöhret düşkünü olmak

name gırewtış: nam salmak, nam almak, meşhur olmak

name gırotiş: b. name gırewtış

name...ra nayiş: ad takmak, ad koymak

namerd/e: namert, sözünün eri olmayan

na'met/e: nimet

name wo çi yo: bir şeyin göstermelik olduğunu, gereksiz olduğunu ifade etmek için "ne gereği var?",

“çok mu önemli?” anlamında kullanılan bir deyim

name xwı ra nayış: kendisini adlandırmak, kendisini dillere destan etmek; kendine ad takmak

namey...vıyartış: adı geçmek

namheram/e: namahrem, gizli ve günah olan

namıtış: bükmek

namus/e: namus

namusli/e: namuslu

namussız/e: b. bēnamus

namvet/e: insanın adını kötüye çıkaran, kişi ile ilgili bildiklerini başka yerde anlatıp kişiyi deşifre eden

namveti/d: b. namvet

namzat/e: namzet, aday

namzed/e: namzet, aday

nan/e: ekmek

na...na...: ya...ya...

nana tire/d: oklava ile yapılan ince ekmek

nana veyekı/d: düğün yapıldıktan sonra evlendirilen çiftin yakınlarından ve özellikle evlendirilen erkeğin ailesince konu komşuya gönderilen ekmek, tatlı vb.

nana veyvi/d: b. nana veyekı

nana vêkı: b. nana veyekı

nanê/d: ekmek, ekmek tanesi

na'ne/e: nane

nanê miçıkan/e: bir çeşit ot

nanê tire/e: yufka ekmeği

nanê...vecıyayış: nafakası temin olmak, ekmeği çıkmak

nanê...vetış: ekmeğini çıkarmak, geçimini sağlamak

nan işte kerdış: ekmek yapmak üzere hamura maya çalmak

nankor/e: nankör

nanmiki/d: b. nalmiki

nano iştekerde/e: mayalı ekmek, mayalanmış olan ekmek

nano patire/e: mayasız ekmek

nano wışk/e: b. nano wuşk

nano wuşk/e: yavan ekmek, kuru ekmek

nanpizze/e: karın tokluğuna

nanpizze xebetıyayış: karın tokluğuna çalışmak

nan ra bırıyayış: yemekten kesilmek, yiyemez olmak

nan û aw: yemek, yiyecek, ekmek ve su

nan û awkı: b. nan û aw

nan û solı: 1)ekmek ve tuz 2)mecaz olarak: yiyecek, yemek

nan vetış: 1)başkasını ağırlamak üzere yemek hazırlayıp sunmak, yemek çıkarmak 2)nafakasını çıkarmak, ekmeğini çıkarmak (b. nanê...vetış)

na o: işte, budur

nara: bu kez, şimdi

naray: bu kez, şimdi

narbe/e: filiz, dalda biten filiz

nardanı/d: merdiven (b. nardiwanı)

nardiwanı/d: merdiven

nargile/e: nargile

narın: narin

naroj: bugün

nas/e: tanıdık, tanış

na's/e: haylaz, yaramaz

na's: b. ta's na's bıyayış

nas bıyayine: tanınmak

nas bıyayış: tanıdık olmak, tanış olmak

nas kerdene: tanımak
nas kerdış: tanımak
naşi: toy, genç ve deneyimsiz kişi
naşiyey: toyluk, genç ve deneyimsiz olma durumu
naşt: beri
našta: beri yanda, beride, beriden
naşt-daşt: ötede beride, şurda burda
naşt-dašta: ötede beride, bu yandan o yandan
našta-yašta: b. naşt-dašta
naşt û aşt: ötede beride
nat: b. nata
nata: beri, beride, beriye, bu taraf, bu yan
nat-dot: b. naşt-daşt
nât ra: bu yandan, bu taraftan
nat û dot: ötede beride
nat-wata: o yan bu yan, ötede beride
na ver: bu yan, beri
navroce: ögle
nawa: böyle, bu şekilde
nawari: doksan (b. neway)
na'wayış: miyavlamak
nawıtış: göstermek
nawıyayış: gösterilmek, görmek
nawnayış: göstermek
nawo: yeni (b. newe)
naxır: sığır sürüsü
naye: bu, bunu
nayê/d: bu, bunu
nayılı/d: düve
nayine: bunlar
nayine pa: (silah) sıkmak, ateş etmek
nayine ro: koymak, indirmek

nayış: koymak, yerleştirmek
nayış pa: b. pa nayış
nayış pıra: 1)b. pa nayış 2)ateşle tutuşturmak
nayış rayırı ser: 1)yola koyulmak, yola düşmek 2)yola koymak, yol üzerine koymak
nayış ro: b. ronayış
nayış rû: b. ronayış
nayış ser: b. ser nayış
nayış xwı ver: kendi önüne koymak
naylon/e: naylon
nayšta-dayšta: b. našta-dašta
naz: naz
nazbali/d: küçük yastık, kuş tüyüyle doldurulmuş olan, ince yastık
nazık/e: 1)nazık 2)ince, şeffaf
nazıkek: nazık, bedensel yapısı ve davranışlarıyla nazık olan kişi
nazıkekı/d: b. nazıkek
nazıkey: nazıklık
nazıkı/d: b. nazık
Nazımıya: Tunceli'ye bağlı bulunan bir ilçe (b. Qızılkilise)
nazır/e: nazır, bakan
naz-i: naz, cilve
nazi kerdış: naz yapmak, nazlanmak
nazo/e: bir kaç kişinin serçe parmaklarıyla elele tutuşarak oynadıkları bir halk oyunu, bir çeşit halay
ne: b. ne...ne...
ne- : başına geldiği sözcüğe -sız, -siz olumsuzluk anlamını veren bir edat (nezan: cahil, bilgisiz)
nebalıx/e: erginleşmemiş olan ki-

şi, henüz bülüğa ermemiş kişi
nebalıxey: bülüğa ermemişlik, er-
gin olmama durumu
nebalıxı/d: b. nebalıx
nebaş/e: kötü, uygunsuz
nebaşey: kötülük, uygunsuzluk
necar/e: marangoz
necax/e: küçük balta, nacak
necıs/e: insan dışkısı
neçar/e: 1)sakat 2)zavallı, çaresiz
ne da ne gırewt: “anında öldü”,
“ses çıkaramadan öldü” anlamın-
da kullanılan bir deyim
nef/e: menfaat, çıkar, yarar
nefer/e: 1)er, nefer 2)fer t, tek bir
kişi
nefes/e: 1)nefes, soluk 2)nazar
nefes bıyayış: nazara gelmek,
kendisine nazar değmiş olmak
nefes dayış: soluk alıp vermek
nefes gırewtış: soluk almak
nefesın/e: başkasına bakınca na-
zar eden kişi, başkasına nazar değ-
diren uğursuz kişi
nefesını/d: b. nefesın
nefesê tû...dı: bir kişinin nazarın-
dan korunmak için ona hitaben
“nazarın -e olsun” anlamında kul-
lanılan bir batıl inanç sözü olup
“pışt pışt! nefesê tû pey kariyan
dı” biçiminde de söylenir
nefes kerdış: nazar etmek, başka-
sına nazar değmesine neden
olmak
nefes peysayış: soluğu kesilmek
nefes peysnayış: soluğunu kes-
mek, soluk kesmek
nefet/e: menfaat, yarar, çıkar
nefiqe/e: nafaka

nefis/e: nefis (b. nefis)
neflı/d: bir çeşit ot, yonca
nefret/e: nefret
nefs/e: 1)nefis, bedensel arzu, iş-
tah 2)kendi, bizatihi
nefsê xwı pêt kerdış: arzuladığı
halde iradesine hakim olup arzula-
dığı şeyden uzak durmak
nefsê xwı şınayış: iradesine ha-
kim olmak, arzularına gem vura-
bilmek.
nefs kewtış: çok arzulamak, çok
acıkmak
nefspêt/e: iradesine hakim olan,
arzularına gem vurabilen kişi
nefspêti/d: b. nefspêt
nefs...ra kewtış: b. nefspêt
nefssıst/e: nefesine düşkün olan kişi
nefssıstı/d: b. nefssıst
neft/e: petrol
neftalin/e: naftalin
nege/e: iftira
nege...kerdış: iftira etmek
nege w bêğırane: asılsız iftira
neha: şey
neha/d: nohut
ne henek a: dile kolay, şaka değil
neheq/e: haksız
neheqey: haksızlık
neheqey...kerdış: haksızlık et-
mek, haksızlıkta bulunmak
neheqi: haksızlık
nehey siyay: kuruyunca kabuğu
siyahlaşan bir çeşit küçük nohut
nejar/e: b. necar
nejax/e: b. necax
nejrnayış: süslemek, süslemeli ve
işlemeli dikiş yapmak, dikiş ile
süslemek

nejdi: b. nezdi, nuzdi
nek: b. ne ki
nek/e: diş
neka: şimdi
nekay: şimdi, şimdiye dek
nekeh/e: nikah
nekes/e: cimri
nekê xwı qıç kerdış: ağız açık kalıp dişlerini göstermek
neki: yoksa, aksi takdirde
ne ki: değil ki, sadece...değil, -den dolayı değil
neki seqênayış: diş bilemek
Neknekil: Nekir-Münkir (İslam inancına göre ölüyü sorguya çekeklerine inanılan melekler)
neqarsa/d: b. neqarse
neqarse/e: büyük dişli olan, dişi büyük olan
neqçıç/e: dişleri açıkta kalıp görünen
neqçıç/d: b. neqçıç
neqçoçıkın/e: dişleri fırlak ve büyük yükçe olan kişi
neqçoçıkını/d: b. neqçoçıkın
nelamet/e: lanet, lanetli, kötü kişi
nemac/e: 1)namaz 2)sabah
nemaci: sabahleyin
nemaj/e: 1)namaz 2)sabah
nemaji: sabahleyin
nemir/e: 1)yumuşak 2)yumuşak huylu kişi
nemir bıyayış: yumuşak olmak, yumuşamak
nemirey: b. nemrey
nemir kerdış: 1)yumuşatmak 2)bir işi yumuşakça yapmak
nemir nemir: yumuşak yumuşak, yavaş yavaş, yumuşakça

nemr: yumuşak (b. nemir)
nemrayi: yumuşak hava, yumuşaklık
nemrek: 1)yumuşakça, biraz yumuşak olan 2)yumuşak huylu
nemrey: 1)yumuşaklık 2)havanın yumuşaklığı 3)yumuşak huyluluk
nemrı/d: b. nemir
ne...ne...: 1)ne...ne... 2)ya...veyahut...
neney: nine (hitap sırasında kullanılır)
nengı/d: küfür, sövgü
nengi çınayış: sövmek
nengû/e: tırnak (**nengû qesnayış**: tırnak kesmek)
neng û nengşorı/d: küfür, sövüp sayma
nengûy...nêkerdış: tırnağına değmemek, birisine kıyasla çok değer-siz olmak
nepıxıyayış: şişmek
neq: b. neheq
neqeb/e: 1)duvarda veya dağlık ve kayalık yerdeki geçit, gedik, açıklık 2)cephesiz
neqeb akerdış: gedik açmak, geçit açmak
neqeb dekerdış: gedik açmak, geçit açmak
neqeni: b. neheqi
neqernayış: b. neqırnayış
neqeshnayış: nakış yapmak. nakış ile işleyip süslemek, nakışla bezemek
neqılçı/e: nakliyecisi, nakleden, eşya aktaran
neqıl kerdış: nakletmek, aktarmak

neqırnayış: değirmen taşını çentikleme, diş açmak, dişemek, sert maddelerde ve taşta çentik açmak, kertik yapmak
neqış/e: nakış
neqışkerda/d: nakışlı, nakışla süslenmiş olan
neqışkerde/e: b. neqışkerda
neqış kerdış: nakış yapmak, nakışlamak
neqışnaya/d: nakışlanmış olan, nakışla süslü olan
neqışnaye/e: b. neqışnaya
neqışnayış: b. neqışnayış
neqi: b. neheqi
neqiye: b. neheqi
neql: nakil, aktarma
neqlı/d: çok büyük kazan
neqliya/d: nakliye
neqra/d: davul
neqşên/e: b. neqşin
neqşin/e: nakışlı
nequr/e: gaga
nequr dayış pıro: gagalamak
nequri kerdış: gagalamak
nequr kerdış: gagalamak
nequri kerdış: gagalamak
nequrr/e: b. nequr
nequs/e: çimdik
nequsiki: b. nequs
nequsiki tede tadayış: çimdikleme, makaslamak
nequsi kerdış: çimdikleme, makaslamak
nequs kerdış: b. nequsi kerdış
nequs tede tadayış: çimdik atmak, çimdikleme, makaslamak
nerdiwan: merdiven
nerey: erkeklik, erillik

nergız : nergis
neri/e: eril, erkek
nerimayki: çift cinsiyetli kimse, cinsiyeti tam belli olmayan, erkeksi kadın veya kadınsı erkek, erselik, hünsa
nerm/e: yumuşak
nermıkı/d: bingıldak
neru/e: 1)bitkinin filiz kısmı ya da tohum veren ortadaki ana sapı 2)b. neruy piyanzi
neruy piyanzi/e: soğan bitkisinde yukarıya doğru daralan ve bir boru biçiminde olup yenen, ucu püs-kül biçiminde olup tomurcuklu, gövde kısmı hafifçe sertleşen ve kalınlaşan yeşil kısım
nesaxın/e: hastalıklı, sağlıklı olmayan, çürük
nesaxıney: hastalıklılık, sağlıksız olma durumu
nesaxını/d: b. nesaxın
neseb/e: nüfuz alanı, etki alanı
neseb/e: evin tabanında açılan ve bir kişinin girebileceği büyüklükte olan delik
neseliyayış: (suyu) süzülme, suyundan arınmak
neselnaye/e: süzülmüş olan, süzülü
neselnayış: suyunu süzmek, suyundan arındırmak
nes'et/e: nasihat
nes'et kerdış: nasihat etme
nesıl: nesil, kuşak, soy
nesileyış: b. neseliyayış
nesılıyayış: b. neseliyayış
nesılınayış: b. neselnayış
nesib/e: nasip, kısmet

nesib bıyayış: nasip olmak, kıs-
 met olmak
nesli/d: nesil, soy
neşadır/e: nişadır
neternayış: b. netirneyiş
netirneyiş: gözetleyip kollamak,
 sezdirmeden gözlemek
ne têda: hariç, dışında, ...sa-
 yılmazsa
netica/d: netice, sonuç
netice: netice, sonuç
ne'ûzûbillah: neuzûbillah, Allah
 korusun
ne verni ya, ne peyni ya: uçsuz
 bucaksız, sonsuz, çok
new: dokuz
newa/d: 1)yeni 2)giysisi yeni olan
 kız veya kadın 3)bir işin acemisi
 olan kız veya kadın
newalı/d: vadi, dere
neway: doksan
newayın/e: doksanıncı
newayını/d: doksanıncı
newbeti/d: nöbet
newbı/d: nöbet, sıra
new bı new: dokuzar dokuzar
newe/e: 1)yeni 2)şimdi, daha he-
 nüz 3)bir işin acemisi olan kişi
newe bıyayış: 1)yenilenmek, yeni-
 leşmek, yeni olmak 2)yeni giysi
 giymek, üzerinde yeni giysi bu-
 lunmak
newekerda/d: kendisine yeni giysi
 giydirilmiş olan, yenilenen
newekerde/e: b. newekerda
newe kerdış: 1)yenilemek, yenileş-
 tirmek 2)yeni giysi giydirmek
newe newe: yeni yeni, daha yeni,
 henüz yeni

newe ra: yeniden, yeni baştan
newerna: yeniden
newernayış: b. newırneyiş
newese/d: b. nêweşi
newete/d: b. newbeti
neweyey: yenilik (b. neweyi)
neweyi: yenilik, yenileme, ye-
 nilenme
newês: ondokuz
newın/e: dokuzuncu
newını/d: 1)dokuzuncu, dokuzlu
 2)dokuz taş oyunu
newırnaya/d: dikişle süslenen, iş-
 lemeli
newırnaye/e: b. newırnaya
newırnayış: 1)dikişle süslemek, iş-
 lemek, nakış yapmak 2)abartmak,
 süslü püslü anlatım
newke: şimdi
newla: dokuz misli, dokuz kat
newlet: dokuzlu doğum, bir do-
 ğumda doğurulan dokuzlu
new new: dokuzar dokuzar
newqat: dokuz misli, dokuz kat,
 dokuz katlı
newuye/d: yeni
newû ke: -inceye kadar, ya
newyes: b. newês
nexefıyaya/d: şişen, şişkin
nexefıyaye/e: şişen, şişkin
nexefıyayış: şişmek
nexıfıyayış: b. nexefıyayış
nexıfeyiş: b. nexefıyayış
nexıleyiş: b. nexıhıyayış
néxılıyayış: dolu olmak, (ağaçtaki
 meyve vb. için kullanıldığında)
 çok olmak
nexış/e: nakış
nexışnaya/d: b. neqışnaya

nexiŝnaye/e: b. neqışnaye
nexiŝnayiŝ: b. neqeŝnayiŝ
nexŝ/e: nakış (b. neqış)
nexŝên/e: b. neqşin
Nexŝibendi: İslamiyetteki tarikat-
 lardan biri, Nakŝibendi
nexŝin/e: nakışlı, işlemeli (b.
 neqşin)
nexŝ kerdış: nakışlamak (b. neqış
 kerdış)
nexŝ û niĝar: nakış ve resim, işle-
 me, süs
ney/e: bu, bunu
ney: hayır
neya nê: “yoksa öyle deĝil mi?”, “
 deĝil mi?” anlamında kullanılan
 bir söz
neyayiŝ: konmak, konulmak (b.
 niyayiş)
neyili/d: düve
neyiş: b. niyayiş
neyılı/d: b. neyili
neyû tepya: artık, bundan sonra
nezaket/e: nezaket
nezan/e: cahil, bilgisiz, bilinçsiz
nezaney: b. nezani
nezaney kerdış: cahillik etmek
nezanı/d: b. nezan
nezani: cahillik, bilgisizlik, bilinç-
 sizlik
nezaret/e: nezaret
nezaretxane/e: nezarethane,
 karakol
nezdı: yakın
nezih/e: kaza, kötü olay
nezih vetiş: olay çıkarmak, elin-
 den kaza çıkmak, kaza yapmak
nezle/e: nezle
nê/e: bu, bunu

nê: bunlar
nê: hayır, deĝil
nê: ya, yahut, yoksa
nê-: sözcüğün başına gelen bir
 olumsuzluk edatı (nêsermaye:
 utanmaz kişi)
nêameyiŝ hesaban: sayısız dere-
 cede çok olmak
nêameyiŝ vatiş: söylenemeyecek
 durumda olmak, söylenmemek,
 anlatılmamak, dile getirilmemek,
 söylenemeyecek kadar kötü veya
 çok olmak
nê biko, nê boro: “inşallah hemen
 ölür” anlamında kullanılan bir
 ilenç sözü
nêbıyaya/d: 1)yaramaz, kötü
 2)olumsuz 3)olgunlaşmayan
nêbıyaye/e: b. nêbıyaya
nêbo: sakın, olmaya ki
nêbo nêbo: sakın ha, olmaya ki,
 aman!
nêçar: çaresiz, yoksul
nêçe: nice, neçe
nê da, nê ĝirewt: “anında öldü”,
 “hemen öldü” anlamında kullanı-
 lan bir deyim
nêdiyo, bere ’ecêb mendo: sonra-
 dan görme tipler için “görünce ne
 yapacağını bilemez oldu” anla-
 mında kullanılan bir deyim
nêĝirewtiŝê destı: elin tutmama-
 sı, eli tutmamak, eli varmamak,
 kıymamak
nê herê: “kesinlikle olmaz”, “ha-
 yır”, “yok canım” anlamında kul-
 lanılan bir söz
nêjdi: b. nezdi
nêke: yoksa

nêkerdiş nenguy...: tırnağına değmemek

nê kerd, nê werd: “hiç bir şey yapmadan gitti”, “hemen ölüverdi” anlamında bir deyim

nêkır: yoksa, yahut, aksi takdirde (b. nêke)

nêm: yarım, yarı, buçuk

nêmbestı/d: yarım kulaç

nêmcet: 1)eksik, yarım, yarım yamaalak 2)organlarından biri veya birkaçı sakat olan kişi

nêmcetek/e: b. nêmcet

nême: 1)yarı, yarım 2)yarııcılık, ortakçılık; ortak mal, ortaklaşa

nême bıyayış: 1)ortak olmak, yarı yarıya ortak olmak 2)yarılanmak, yarıya bölünmek, yarısı kalmak, yarıya inmek

nême kerdış: yarılama

nêmenda/d: b. nêmende

nêmende/e: 1)tükenesi, yokolası, meret, kalmayasıca,2)kalmaya

nême nême: yarım yarım, yarı yarıya

nêmerdene: ölümsüzlük

nêmerdeni: ölümsüzlük

nême û nêmla: yarı yarıya, yarısı, yarının yarısı

nême û nêmlet: b. nême û nêmla

nêmewo yew: b. nêmew yew

nêmew yew: yarı yarıya, yarısı, bir taraftan, bir nedeni de

nêmey nêmlay: yarının yarısı, çeyrek

nêmey roji: gündüzün ortası, günün yarısı, yarım gün

nêmey şewı: gece yarısı (b. nimey şewı)

nêmjê: b. nêmcet

nêmla: yarı katı, yarım misli

nêmlet: b. nême û nêmlet

nêmlete/e: 1)yarım parça 2) ekmeğin dörtte biri; ekmeğin parçası

nêmletı: yarım, parça, yarım yamaalak

nêmrar/e: b. nêmrayır

nêmrayır: yarı yol, yolun yarısı

nêmrayır ra verdayış: yarı yolda bırakmak

nêmserra/d: yarım yıllık, altı aylık olan

nêmserre/e: b. nêmserra

nêmwelçekı/d: yarım ölçek (b. welçekı)

nêmxeyr o: “ne olur”, “yapmaz olaydı”, “çok mu acayip?” anlamlarında kullanılan bir deyim

nêne: hayır, değil, hayır öyle değil

nê...nê... : 1)ya...ya... 2)ne...ne de...

nêpawıta/d: korunmayan, sakınmayan

nêpawıte/e: b. nêpawıta

nêpewta/d: ham, çiğ, pişmemiş olan, pişirilmemiş olan

nêpewte/e: b. nêpewta

nêpowte/e: b. nêpewta

nêr: eril cins (b. neri)

nêresaya/d: yetişmemiş olan, varmamış olan; olgunlaşmayan, büyümemiş olan

nêresaye/e: b. nêresaya

Nêrıbey: Diyarbakır'ın Hani ilçesi yöresinde Nêrıb adıyla anılan yedi köy ve buralarda yaşayan bir aşiret

nêrız: çok iyi, çok değerli (eşya ve

hayvanlar için kullanılır)
nêşermaya/d: utanmaz, hayasız
 kız veya kadın
nêşermaye/e: utanmaz, hayaşız
nêt/e: niyet
nêt ardış: niyet etmek
nêtê...xırab bıyayış: niyeti kötü
 olmak
nêt heremnayış: niyetini bozmak,
 kötü bir şey yapmak amacıyla ka-
 rarını değiştirmek
nêt kerdış: niyet etmek, niyet-
 lenmek
nêto xırab/e: kötü niyet, art
 düşünce
nêt xırab kerdış: niyeti bozmak,
 kötü bir şey yapmaya karar vermek
nêwedarıtış: 1)kaldırmamak
 2)(silah vb.) ateşlenmemek
nêwedarıyayış: 1) çekilmez ol-
 mak, çekilmemek 2) kalkmamak
nêwenda/d: okumamış olan, oku-
 ma yazması olmayan, analfabet
nêwende/e: b. nêwenda
nêwes/e: b. nêweş
nêweseni: b. nêweşani
nêweş/e: 1)hasta 2)nahoş, hoş
 olmayan
nêweşa gedi/d: gebe kadın, hami-
 le, lohusa
nêweşani: hastalık
nêweş bıyayış: 1)hasta olmak
 2)nahoş olmak
nêweşen: b. nêweşani
nêweşey: 1)hastalık 2)nahoşluk,
 tatsızlık
nêweşey 'eyeli/d: gebe kadın, ha-
 mile (b. nêweşa gedi)
nêweş1/d: b. nêweş

nêweşi/d: 1)hastalık 2)nahoşluk,
 tatsızlık
nêweşine/d: hastalık
nêweşiye/d: hastalık
nêweş kewtış: hastalanmak, hasta
 düşmek
nêweşyayi: hastalık (b. nêweşi)
nêzanayış ters çı yo: korku nedir
 bilmemek, hiç korkmamak
nê zi: yahut, ya da, veya
nı-: fiil çekiminde fiilden önce ge-
 lerek olumsuzluk anlamı verir
(nışno/nışkeno: yapamıyor,
 edemiyor)
nıcaq/e: nacak, küçük balta
nıha/d: nohut (b. neha)
nıjdi: b. nızdı
nıka: şimdi, şimdiye dek, herhalde
nıkay: şimdiye dek, herhalde
nıkayın/e: şimdiki
nık û newe: 1)yepeyi 2)hemen
 şimdi
nımac/e: 1)namaz 2)sabah
nımaj/e: b. nımac
nımajê tırbêhan/e: teravîh
 namazı
nımajı: sabahleyin
nımaj kerdış: namaz kılmak
nımaj taxernayış: namazı gecik-
 tirmek, geç namaz kılmak, namazı
 ertelemek
nımaj vernayış: b. nımaj vi-
 yarnayış
nımaj viyarnayış: namazı kaçır-
 mak, namazı kılamadan zamanın
 geçmiş olması
nımaz/e: namaz
nımeyiş: saklanmak (b. nı-
 mıyayış)

nımıta/d: 1)saklı, gizli
 2)defnedilmiş olan
nımıte/e: 1)saklı, gizli
 2)defnedilmiş olan
nımıtene: gizlemek
nımıtiki: gizli, gizlice, illegal
nımıtış: 1)saklamak, gizlemek
 2)defnetmek
nımıyayış: 1)saklanmak, gizlen-
 mek 2)defnedilmek
nımız: alçak, yüksek olmayan
nımız bıyayış: alçalmak, alçak
 olmak
nımızkani: alçak olarak, alçak bir
 şekilde
nımz: b. nızım
nınga xwı ta vıstış: b. linga xwı
 ta vıstış
nıngı/d: b. lingı
nıqar: keser
nıqıki: hık tutma
nıqıki verı ameyiş: hık tutmak
nıqıtıkı/d: son nefes
nıstene: konmak, inmek, oturmak
 (b. nıstış)
nıstene ro: oturmak (b. ronıstış)
nısteni: b. nıstene
nısayış: 1)konmak, inmek
 2)dinmek
nıška: aniden, birdenbire, ansızın
nıškê: b. nıška
nışk ra: aniden
nışnayış rue: oturtmak (b. ro-
 şanayış)
nıştayını: binmek
nıştene ro: binmek
nıstış: 1)konmak 2)inmek
 3)oturmak 4)binmek 5)dinmek,
 yatışmak 6)dokunmak

nıstış: b. nuştış
nıstış cı: -e binmek
nıstış pa: b. pa nıstış
nıstış ro: b. ronıstış
nıstış rûc: b. ronıstış
nıstış we: binmek (b. wenıstış)
nıwıst: muska (b. nıwıst)
nıwıstene: yazmak (b. nuştış)
nıwışte/e: 1)muska 2)yazılı olan,
 yazı
nıwıstox/e: yazan, yazar
nıx: deveyi yatırabilmek için söy-
 lenen bir söz
nıxtıka peyenı/d: ölüm anındaki
 son nefes, ölüm anı (b. nıqıtıkı)
nıya: böyle
nıyan: bunlar
nıyan: ya, veya
nıyanên: böylesi, böyle
nıyanêne/d: böylesi
nıya...nıya...: ya...ya...
nıya ra tepıya: bundan böyle,
 bundan sonra
nıyayış: konulmak, koyulmak,
 konmak
nıyayış pa: 1)konulmuş olmak
 2)yapışmak (b. pa nıyayış)
nıye: hayır (b. ney, nê)
nıyet/e: niyet
nıyet kerdış: niyet etmek
nıyoncık: yumruk (b. nuncıkı)
nızdi: yakın
nızdi bıyayış: yakın olmak, yak-
 laşmak
nızdi kerdış: 1)yaklaşmak
 2)yaklaştırmak
nızdiy...kerdış: yaklaşmak
nızdiyey: yakınlık
nızım: alçak, yüksek olmayan

ni/e: bu, bunu
ni: bunlar
ni: ya, yahut
ni: 1)değil 2)fiil çekiminde kullanıldığında olumsuzluk anlamını verir (b. nê)
ni'aw: miyav (kedi sesi)
niçik/e: en uç nokta, doruk noktası
nihayet: nihayet, sonunda
nikih/e: nikah
nim: yarım, yarı
nimçe: eksik, yarım
nime: namaz (b. nımaz)
nime: 1)yarı, yarım 2)orta 3)ortak mal, yarıcılık, ortakçılık
nime kerdış: yarılamak, yarım bırakmak, yarım yapmak
nimet/e: nimet
nimey şewı/e: gece yarısı
nimê şewe/e: gece yarısı
nimrayır/e: yarı yol
nimroj/e: öğle, yarım gün
nimruej/e: b. nimroj
nina: bunlar
nine: bunlar, bunları
ninım nina: b. ninna
ni...ni...: ne...ne de...
ninna: daha çok oyun türkülerinde geçen bir nakarat sözcüğü
ninnayey: b. ninna
ninnayê: b. ninna
nino: bunlar (b. niyan)
nire/e: boyunduruk
nireyiş: b. niriyyiş
niritış: ileriye veya sağa sola sallamak suretiyle çalkalamak (yoğurt vb. için kullanılır)
niriyyiş: ileriye geriye veya sağa

sola sallanmak suretiyle çalkalanmak (yoğurt vb. için kullanılır)
nisan/d: b. nisanı
nisan: b. nişan
nisanı/d: nisan ayı
nişan/e: 1)nişan 2)işaret 3)silah sıklan yer, hedef 4)"nişanekı" oyununda dikili taşlardan herbiri (b. nişanekı)
nişan bıyayış: 1)nişanlanmak 2)işaret edilmek
nişanekı/d: İki grup oyuncu tarafından oynanan bir çocuk oyunu. Bu oyunda iki taraf, birbirine karşı ve aynı hizaya gelecek şekilde birkaç taş dikerler. Daha sonra sırayla karşı tarafın dikili taşlarına elle taş fırlatmak suretiyle düşürmeye çalışırlar. Rakip tarafın bütün dikili taşlarını önce düşüren grup, galip sayılır. Galip oyuncular, yenilen oyunculara iki grubun taşlarının bulunduğu mesafe boyunca binerler ve yenilenlerce taşınırlar.
nişankerda/d: nişanlı kız, nişanlanmış olan, işaretlenmiş olan
nişankerde/e: nişanlı, nişanlanmış olan
nişanlı: nişanlı (b. nişankerde, nişankerda)
nişan kerdış: 1)nişan almak, bir yeri hedef seçmek 2)nişanlamak, evlendirilecek olan kıza nişan takmak
nişan pa kerdış: b. nişan kerdış
niwes/e: b. nêweş
niweşi/d: hastalık
niy/e: bu, bunu
niy: bunlar

niya/d: bu, bunu
niya: böyle
niyadayene: bakmak
niyajê/d: amca karısı
niyan: bunlar, bunları
niyanê: böylesi
niya nê: “değil mi?”, “yoksa öyle değil mi?” anlamında kullanılan bir söz
niyaz: adak
niyet/e: niyet
niyet dı bıyayış: yapmayı düşünmek, niyetlenmek, ...niyetinde olmak
niyet kerdış: niyet etmek, niyetlenmek
niyo: bunlar, bunları (b. niyan)
nizam intizam: nizam intizam, düzenlilik
nizamiya: nizamiye, askeri kışla ve garnizonlardaki genel giriş çıkış kapısı
no/e: bu
no: veya, yahut
no: b. new
no/e: b. nan
nobeçi/e: nöbetçi
nobetı/d: nöbet
nobı/d: nöbet, sıra
nobı gırewtış: nöbet tutmak
nogın-ı/d: düve
nomdar/e: b. namdar
nome/e: ad, isim (b. name)
nometış: eğmek
nomıs: b. namus
non/e: b. nan
no...no... : ya... veya...
nor/e: bu yan
nor-dor/e: etraf, çevre

normal: normal
norre/e: b. nor
nover/e: bu taraf, bu yaka, bu yan, beri
now: b. new
nowba bızan/d: sürüyü gütme sırası (bazı köylerde sırasıyla her gün davar sahiplerinden birisi köyün davarını güder), keçileri gütme sırası
nowbetı/d: nöbet, sıra
nowbı/d: nöbet, sıra
nowbı kerdış: bir işi nöbetleşe yapmak, nöbetleşmek
nuç: “hayır”, “olmaz” anlamında çıkarılan bir ses
nuçıkı/d: yumruk (b. nuncıkı)
nuçıkı kerdış: yumruklamak
nufus: nüfus
numıtış: gizlemek, saklamak (b. nımitış)
numıre/e: numara
numro/e: numara
nuncıkı/d: yumruk
nuqta/d: nokta
nuqtıka peyenı/d: ölüm anındaki son nefes
nur/e: nur
nurr: devrik, tersyüz edilmiş olan şey (daha çok içi boş olan şeyler için kullanılır)
nurri bıyayış: 1)devrilmek, eğilmek 2)tersyüz olmak (b. nurr)
nurri kerdış: 1)devirmek 2)tersyüz etmek, ters çevirmek
nusıyaye/e: yazılı, yazılmış olan
nusıyayış: yazılmak
nuskı dayış: itmek, itelemek
nuskı diyayış: itilmek, itelemek

nusnayış: yazmak
nusxan: 1)noksan, eksik 2)zayıf, güçsüz 3)kör (b. nuxsan)
nusxaney: 1)noksanlık, eksiklik 2)zayıflık, güçsüzlük 3)körlük (b. nuxsaney)
nuşta/d: 1)kayıtlı olan, kaydedilmiş olan 2)yazılı, yazılmış olan kişi veya şey
nuştar/e: beş taş
nuşte/e: 1)muska 2)b. nuşta
nuşte kerdış: 1)yazmak (b. nuştış) 2)muska yapmak
nuştış: yazmak
nuştış kerdış: yazmak (b. nuştış)
nuştox/e: yazar, yazan
nuştoxı/d: b. nuştox
nutı/d: sirke (bit yumurtası)
nutıke/d: sirke (bit yumurtası)
nutıq/e: nutuk, söylev
nutıq dayış: nutuk vermek, nutuk çekmek
nutıq wendış: nutuk çekmek, nutuk okumak
nux: eğik, hafıçe kambur
nuxsan/e: 1)noksan, eksik 2)zayıf, güçsüz 3)kör, gözleri iyi görmeyen kişi
nuxsaney: 1)noksanlık, eksiklik 2)zayıflık, güçsüzlük 3)körlük, görme zayıflığı
nuxsanı/d: b. nuxsan
nuxta/d: nokta
nuxtıkı/d: nokta, benek
nuxtıkın/e: noktalı, benekli
nuxtıkını/d: b. nuxtıkın
nuzayış: inlemek, hafıçe inlemek
nuzdı: yakın
nuzdı bıyayış: yaklaşmak, yakın

olmak
nuzdı kerdış: yaklaşmak
nuzdıyey: yakınlık
nû/e: bu (b. no)
nû/e: b. nan
nû: ya, yahut (b. nê)
nûn/e: b. nan
nûna tire/d: oklava ile yapılan ince ekmek (b. nana tire)
nûncık: b. nuncıkı)
nûr/e: nur
nûrani: nurlu
nya: ya, yahut (b. nê, niyan)
nye: hayır (b. nê, ney)
nye-: b. nê-

o/e: o

-o: -dır, -dir (zerd o: sarıdır)

obal/: vebal

pbın/e: diğer, diğeri, öbürü

ocax/e: ocak, aile ocağı

ocaxê to kor bo, berê to mor bo:
“öcağın sönsün” anlamında bir
ilenç sözü

ocaxkor/e: 1)çocuğu olmayan, er-
kek çocuğu olmayan 2) ocağı ba-
tasıca

ocaxkırı/d: b. ocaxkor

oda/d: anne

oda/d: oda

odır/e: b. adır

of: 1)of, uf (acı duyarak veya sızla-
narak çıkarılan ses) 2)öf (usanç ve-
ya tiksinti belirten ses)

offoys: of, aman! (acı veya sızı du-
yulunca çıkarılan ses)

offoysêk: b. offoys

ohe: oha (sığırlara seslenirken çı-
karılan bir ses)

o ki: nasılsa, madem ki, o ki

Oli: Ali (Hz. Ali)

omarıtış: saymak

omarıttox/e: sayan, sayıcı

ombaz/e: arkadaşı

ömeta Mihemedi/d: Muham-
med'in ümmeti, müslümanlar

ometi/d: ümmet, herkes, kamu

omeyiş: b. ameyiş

omeyiş war: inmek (b. ameyiş
war)

omış bıyayiş: b. pê ameyiş

omıyayiş: gelmek (b. ameyiş)

omno/e: b. amınan

omver: b. amver

-on: b. -an

ona: 1)böyle (b. ana) 2)boşuna,
bedava

onca: yine, tekrar (b. ancina,
onciya)

onceyiş: b. ancıyayiş

oncina: yine (b. ancina)

onciya: yine (b. anci, oncina)

onciyayine: çekilmek (b. an-
cıyayiş)

ondêr: sahipsiz, meret

onı/d: bedava

onıyayiş: bakmak (b. ewniyayiş)

ontene: çekmek (b. antış)

onteni...ser de: üzerine gitmek,
üzerine saldırmak

ontış wu: sıvamak (paçaları
sıvamak)

or: aşağı (b. war)

o ra dıma: sonra, ondan sonra

oraqı/d: evrak (b. ewraqı)

ordu/e: ordu

'ore'or: böğürme sesi, sığırın bö-
ğürme sesi

orês: ardiç ağacının bir çeşidi (b.
wers)

orês: dağların tepelerinden yuvar-
lanan büyük kar kütlesi, çığ (b.
vewrês)

Orım/e: Rum

Orımı/d: Rum kız veya kadını

Orımki: 1)Rumca 2)Rum gibi

Orıs/e: Rus

Orısı/d: Rus kız veya kadını

orısıpi/d: orospu

Orıski: Rusça

orıspi: orospu

orıspiyey: orospuluk, fahişelik

'ori: böğürme

Orrım: b. Orım

Orrıs: b. Orıs

ortaq/e: ortak

ortaqey: ortaklık

ortax/e: ortak

ortaxey: ortaklık

ortaxey kerdış: alışverişte bulunmak, ortaklaşa iş yapmak

ortaxı/d: b. ortax

orte/e: orta

orte dı mendış: ortada kalmak

orte dı wardış, kiştı dı rokewtış:

“çaktırmadan nimetlerinden yararlanıp riskine katlanmamak” anlamında kullanılan bir deyim

ortey kewtış: ortalığa düşmek, ortalığı yaygaraya vermek, yaygara koparmak, rasgele herkesle konuşup ilişki kurmak

orti: ortanca, ortadaki

ortme/e: evlerin yanında bulunan ve evin bir kapısının damına açıldığı tek katlı küçük binanın damı

osayine: b. asayış

osıl/e: 1)usül 2)yavaşça

osılı reyde: 1)usülüne göre 2)yavaşça

osıl osıl: usülcacık, uslu uslu, yavaşça

osıl vındertış: uslu durmak

osın: b. asın

ospar/e: atlı (b. espar)

ostıne/d: direk, sütun (b. estunı)

ostomi: bir çeşit ateş küreği, bir çeşit gelberi

ostor/e: b. estor

ostorı/d: b. estore

oşt: hoş

otapızı/d: otobüs

otıbusı/d: otobüs

otır: öyle, öylesi (b. otur)

otur: öyle, öylesi, o tür

over: 1)öte yan, öte taraf 2)ileri, öne doğru, ön (b. aver)

over şıyayış: ileri gitmek (b. aver şıyayış)

over tepa: ileri geri

ow: b. aw

ow: ve, ve de, bir de

o waxt: o sırada, o zaman

owca: ora, orası, orada

owe/d: b. aw

owı/e: o

owı/d: b. aw

owkı/d: b. awkı

owlad/e: b. ewlad

owladey: b. ewladey

owladey ra eyştış: evlatlıktan atmak, evlatlıktan reddetmek

owladey ra vıstış: evlatlıktan atmak, evlatlıktan reddetmek

owliya/e: evliya

owneyış: b. ewniyayış

ownıyayış: b. ewniyayış

owra: ora, orda, orası (b. ewra)

owrês/e: b. hargûş

owta: b. ewta

ox: oh

oxır: uğur (oxır bo: uğurlar olsun, güle güle)

oxıro xeyrên: hayırlı yolculuklar,

uğurlu

oxmo: meğer

oxmo k1: meğer, meğerse

oxweş: “oh”, “canıma değsin”,
“çok iyi” anlamında memnuniyet
ifade eden bir sözcük

oxxeş: b. oxweş

oxxeşek: b. oxweş

oxxeş kerdış: (yapmakla) çok iyi
etmek

oy: acı duyma veya feryat ifade
eden bir sözcük

oyn: numara, hile, oyun

oyniker/e: numaracı, hilekar,
kurnaz

oyni kerdış: numara yapmak,
kurnazlık yapmak, sahte sözlerle
aldatmaya çalışmak

oynikerey: numara yapma duru-
mu, kurnazlık, hilekarlık

oynikerı/d: b. oyniker

oyo k1: nasıl olsa, madem, madem
ki, o ki

ozev/e: b. 'ezeb

ozeve/d: b. 'ezebı

P

pa/e: ayak, tekme
pa: 1)ile, beraber, beraberinde
2)takılı, yapışık
pa'a: "vay be!" anlamında hayret ve acınma ifadesi olarak kullanılan bir ünlem
pa anıştış: üzerine konmak (b. pa niştış)
pa'ay: b. pa'a
pabe: bekleyiş, bekleme, beklenti
pabe bıyayış: beklemek
pabesta/d: bağlı, bağımlı, ilgili, yapışık
pabeste/e: b. pabesta
pabeste bıyayış: bağlı olmak, yapışık olmak
pa bestış: -e bağlamak
pabe verdayış: emaneten birisinin yanına bırakmak, gözetimine terketmek
pabe vındertış: -i beklemek
pabey...bıyayış: -i beklemek
pabey...verdayış: b. pabe verdayış
pa bıyayene: 1)(gidip) bir şeye ta-kılmak 2)b. pa bıyayış
pa bıyayış: 1)beraberinde olmak, yapışık olmak, üzerinde olmak 2)(bitki vb. için kullanılırken) ürü-nü olmak
paca/d: pencere
pace: b. paca

paç/e: 1)gömlek 2)entari (b. paçı)
3)bez
pa çerayış: sırtından geçinmek, otlanmak
paçı/d: uzun entari, fistan
pa'çol: ezme, eziliş
pa'çol bıyayış: ezilmek
pa'çol kerdış: ezmek
pa'çolnayış: ezmek
padaya/d: kapalı, yumulu, örtük
padaye/e: b. padaya
padayış: kapatmak, örtmek, yummak
pa dayış: ...ile birlikte vermek
padıyayış: kapanmak, örtülmek, yumulmak
padişae/e: padişah
padişah/e: padişah
padişayey: padişahlık
padusaya/d: yapışık
padusaye/e: yapışık
pa dusayış: -e yapışmak, -e tutunmak
paduseki/d: yapışkan bir bitki
pa dusnayış: yapıştırmak, tut-turmak
padusok/e: yapışkan
pa est bıyayış: b. pa bıyayış
pa finayış: 1)sertçe vurmak, (to-kat) yapıştırmak 2)çengellemek, sürgülemek
pağı/d: arsa
pa gunayış: 1)aniden hastalığı ağırlaşmak 2)değmek
pa guretenc: giymek
pah: b. peh
paha: b. pehe
pahliwan/e: pehlivan
pahn: geniş, enli, yassı

pahn bıyayış: geniş olmak, enli olmak, yassı olmak

pahney: enlilik, genişlik, yassılık

pahnı/d: b. pahn

pahn kerdış: genişletmek, yassılaştırmak

paij: b. payız

paj: beş (b. panc)

paja/d: b. paca

pajın/e: beşinci, beşlik (b. pancın)

pajını/d: beşinci, beşlik, beş liralık (b. pancine)

pajıtış: kabuğunu soymak (b. patış)

pajla: b. panjla

pak: temiz (b. pank)

pak kerdış: temizlemek (b. pank kerdış)

pa kerdış: takmak

pa kewtış: 1)üzerine düşmek

2)uğraşmak 3)değmek 4)...ile beraber düşmek 5)asılı kalmak, takılmak

pa kewtış: (ağaç için kullanıldığında) ürün vermek

pakêti/d: paket

pala/d: kadın ırgat, işçi kadın, kol emekçisi kadın

palan/e: bir yıldız adı

palaxı/d: ot veya bitkilerin kuruyup yerde kalan birikintisi

palax û pûş: b. puş û pelaxı

palazı/e: b. perazi

pale/e: ırgat, işçi, kol emekçisi

palto/e: palto

paleyi: ırgatlık, işçilik

Palı: Elazığ'a bağlı bulunan Palu ilçesi

pali: 1)ekin biçimi 2)işçilik, ır-

gatlık

pa'liwan/e: b. pahlıwan

pa'liwaney: pehlivanlık

palka/d: b. paluka

palsna/d: topuk

paluka/d: fabrika

pa mendene: b. pa mendış

pa mendış: 1)üzerinde kalmak

2)takılı veya asılı kalmak

3)beraber kalmak, birlikte kalmak

pampoli/d: şose, karayolu

pa'n: geniş (b. pahn)

panayene: 1)(silah vb.) sıkmak

2)vurmak

panayış: 1) yapıştırmak

2)dokundurmak, değıdirmek, dokunmak 3)(silah vb.) sıkmak, ateş

etmek 4)(ad, lakap vb.) koymak

5)(ateş vb.) yakmak, tutuşturmak

6)(el vb.) sürmek

pa'n bıyayış: b. pahn bıyayış

panc: beş

pancas: elli

pancasın/e: ellinci

pancasını/d: ellinci, ellilik

panc bı panc: beşer beşer

pance/e: 1)paça 2)kırkılan keçinin

sırtında ve arka bacaklarında kır-

kılmadan bırakılan kısım

pancekerda/d: arka kısmı kırkıl-

mamış keçi (b. pancey kerdış)

pancey kerdış: keçiyi kırkarken

arka kısmını ve arka bacaklarının

killarını kırkmamak

pancês: onbeş

pancêsın/e: onbeşinci

pancêsını/d: onbeşinci

pancı/e: paça (pantolon veya şal-

varın ayak bileği kısmı), b. pance

pancın/e: beşinci
pancine/d: beşinci
pancını/d: b. pancine
panc panc: beşer beşer
panc visti: yüz (100)
pa niştış: üzerine konmak, konmak, yapışmak
pa niyayış: 1) yapıştırılmak
 2) dokundurulmak, değiştirilmek
 3) (silah vb.) sıkılmak, kendisine ateş edilmek 4) (ad, lakap vb.) kendisine takılmak 5) tutuşturulmak, tutuşmak, yanmak 6) -e sürülmek
panj: beş (b. panc)
panj bı panj: beşer beşer (b. panc bı panc)
panjin: b. pancın
panjını: b. pancını
panjla: beş misli, beş kat
panjletı/d: beşiz
panjqat: beş misli, beş kat, beş katlı
panj visti: b. panc visti
pank: temiz
panka/e: 1) açık hava 2) açık ve soğuk havada esen bir rüzgar
pank bıyayış: 1) temiz olmak, temizlenmek 2) bir şeyden kurtulmak
pa'n kerdış: b. pahn kerdış
pankey: temizlik
pankısar/e: temiz kişi, temizliği seven ve temizliğe dikkat eden kişi
pankısarey: temizlik, temizlikseverlik
pankısarı/d: b. pankısar
pank kerdış: temizlemek
pank û delal: tertemiz
pansey: beşyüz

pantile/d: b. pontılı
pantor-i: pantolon
panz: b. panc
panzşembe: perşembe
papori/d: şose, karayolu
paqlewa/d: baklava
par: geçen yıl
par: pay
parçe/e: 1) parça 2) korkusuz kişi, zır deli
parçe bıyayış: parçalanmak, parça olmak
parçe kerdış: parçalamak
parçe parçe kerdış: paramparça etmek
parçı: b. parçe
parçin/e: b. perçin
pardax kerdış: foyasını gizlemek, eksikliğini giderip gizlemek
pardım/e: paldım, kuskun
pardisû/e: padesü
parên/e: geçen yılki (b. parin)
parêni/d: b. parên
parêz: perhiz
parı/d: pay
parı kerdış: paylaşmak
parin: geçen yılki, geçen yıldan kalma
pars/e: sorma, soru
pars: sadaka
pars arê kerdene: dilenmek, sadaka toplamak
parsayış: sormak (b. persayış)
parse/e: dilenme, dilencilik
parsek/e: dilenci
parsekçi/e: b. parsek
parse kerdış: dilenmek, dilencilik yapmak
parsekey: dilencilik, tamahkarlık

parseki/d: b. parsek
parsınci: dilenci
parsınciyey: dilencilik
partal: elbise yırtığı, yırtık pırtık bez
parti/d: paṛti
parxêl: kağı, at arabası
paryine/d: b. parêni
parzum/e: süzgeç, süzğü (b. parzum)
parzum bıyayış: b. parzum bıyayış
parzum/e: süzgeç, süzğü
parzum bıyayış: süzölmek (süt vb. için kullanılır)
parzumkerde/e: süzölmüş olan, süzölü
parzum kerdış: süzmek
paseport/e: pasaport
pasey: b. pansey
passer dı: b. paṣti ser dı
paste: pasta
pastexane/e: pastahane
Pasûr: Diyarbakır'a bağı bulunan Kulp ilçe merkezinin adı
paşa/e: paşa
paşayey: paşalık
pa şendılyayış: dır yere asılı kalmak, sarmak
paşeport/e: pasaport
paşêne/e: cumartesi
pa şıyayış: birlikte gitmek, beraberinde gitmek
paşkıl/e: tekme
paşkıl eştış: tekme atmak, çifte atmak
paşkıl vıstış: b. paşkıl eştış
paşmêr/e: birisine destek olan veya arka çıkan kişı
paşmêrey: birisine arka çıkma ve-

ya destek olma
paşmura/d: koyruksokumu kemiğı
paşna/d: topuk, ökçe
paşt: sırt, arka
pašta...gırewtış: tarafını tutmak
pašta nayış: yüklemek, birisinin sırtına bırakmak
pašta...tebiştış: ...tarafını tutmak
paşti/d: 1)sırt, omuzların arka kısmı 2)arka 3)destekleyen, taraftar, dayanak
paşti dayış: destek olmak, güç vermek, sırtını vermek
paşti ser: b. paṣti ser dı
paşti ser dı: sırtüstü, geriye doğru
paşti ser dı kewtış: sırtüstü yatmak.
paştrêş/e: yük taşımaktan dolayı sırtı yara olan binek hayvanı
pa't/e: basık, yassı
pa't bıyayış: yassılaşmak, genişliğıne incelmek
pa'tıkı/d: mantar
pa'tıkın/e: yassı, basık
pa'tıkını/d: b. pa'tıkın
patış: kabuğunu soyamak
patil: b. pontili
patile: mayasız ekmek (b. patire)
patile: b. patira
patira/d: yufka ekmeğın içine çökelek vb. maddeler koyarak yağlanması gibi değışik biçimlerde hazırlanan hamur işi yiyecek (bunun çökelekli olanına "patira tora-qi", şekerli olanına "patira şekerı" denir)
patira toraqi/d: b. patira
patire/e: mayasız yapılan ince

ekmek

pa't kerdış: yassılaştırmak, genişliğine inceltmek

patron/e: patron

pa vıstış: sertçe vurmak, yapıştırmak

pawıta/d: korunan, sakınan; beklenen

pawıte/e: b. pawıta

pawıtış: 1)beklemek, durmak

2)kollamak, korumak 3)ummak

pawıttox/e: bekleyen, bekleyici

pawıttoxey: bekleyicilik, bekçilik

pawıttoxı/d: b. pawıttox

pawıyayış: beklenmek, beklenilmek; korunmak

pawutene: beklemek (b. pawıtış)

pawutış: 1)beklemek, durmak 2)kollamak 3)ummak

Pax/e: Dersim merkezinde bir nahiye

paxır/e: bakır

pay dayış pıro: 1)bozmak, sabot etmek 2)ayakla ezmek 3)ayakla vurmak

paydos/e: paydos

paydos kerdış: paydos etmek

paye/e: gösteriş, kibir

payedar/e: kibirli, gösteriş meraklısı

payedarey: kibirlilik, üstünlük taslama

payedarı/d: b. payedar

paye gırewtış: nam kazanmak

payeker/e: kibirli, gösteriş meraklı kişi, gösteriş yapan

paye kerdış: kurumluluk, üstünlük taslamak, kibirli davranmak

payekerey: kibirlilik, kurumluluk

payekeri/d: b. payeker

paye kewtış: kibirlenmek, gururlanmak, böbürlenmek, kibirliliğe kapılmak, şımarmak

pay hakan nayış: çok yavaş yürümek anlamında kullanılan bir deyim

payıbê...verdayış: -nin yanına bırakmak, emanet etmek

payıb verdayış: b. pabe verdayış

payıtext/e: başkent

payız/e: sonbahar

payıza/d: 1)sonbahara ait 2)güzün doğan oğlak, kuzu vb. hayvan

p'ayize/e: b. payıza

payizo peyen/e: güzün son bölümü, sonbaharın sonları

pay kerdış: giymek (belden aşağı giyilen giyecekler veya ayağa giyilen şeyler için kullanılır)

pay kewtış: yürüeyebilir duruma gelmek, yürümeye başlamak

pay...nayış: -e basmak

pay ra: ayakta dikili, ayaküstü

pay ra vındertış: ayakta durmak

pay şeyış: b. pay şıyayış

pay şıyayış: yürümek, yayan gitmek

paytext/e: başkent

paytunı/d: fayton

pay vazdayış ser: ayakla üzerine çıkıp ezmek

pay vındertış: ayakta durmak

pay vınertış: b. pay vındertış

pay xwı nayış ser: b. pay xwı ...ser nayış

pay xwı ...ser nayış: (ayağı ile) bir şeyin üzerine basmak

pazın: pazen, bir çeşit pamuklu

bez

pede: -e, içine**pede ameyiş:** 1)başına gelmek

2)içinden (sıvı) sızmak, içine sızmak

pede ardış: başına getirmek**pede dayene:** b. pede dayış**pede dayış:** (yılan arı vb. için kullanıldığında) sokmak**pede finayış:** üzerine atıp sarkıtmak, sarkacak şekilde takmak**pede giyriyayış:** tutulmak (bir organın çalışamaz duruma gelmesi)**pede kerdış:** 1)ağzından doldurmak, ağzından içeri atmak

2)ağzına tutmak, yedirmek 3)içine salmak

pede kewtış: 1)bir şeye tutunup asılı durumda kalmak 2)sarkmak**pede şendeliyayış:** sarkmak, bir yere tutunup kendisini sarkıtmak**pede şendelnayış:** -den sarkıtmak, üzerine atıp sarkıtmak**pede şendeliyış:** b. pede şendeliyayış**pede şeyiş:** b. pede şıyayış**pede şıyayış:** 1)içine katılıp beraberinde gitmek, (suya vb.) kapılıp gitmek 2)sırayla söylemeye devam etmek 3)içine (sıvı) sızmak**pede vıstış:** b. pede finayış**pedikerdi:** ayrına ekmek doğranarak hazırlanan bir yiyecek**pedi kerdış:** 1)içine atmak, akıntıya vermek 2)içine doğramak, içine katmak**peen:** b. peyen**peh:** beğenme veya alay etme sırasında kullanılan bir sözcük olup

"maşallah", "vay be!", "amma da..." anlamlarında kullanılır

pehe: b. peh**peh peh:** b. peh**pejmıreyiş:** b. pejmıriyayış**pejmıriyayış:** düşünmek**pejn:** bir şeyin hareket ettiğini belli belirsiz sezdirenen ses**pel/e:** yaprak, kanat, sayfa**pelas/e:** kıldan yapılan bir çeşit basit kilim**pelaxı/d:** b. palaxı**pelekneyiş:** gözleyip kollayacak şekilde beklemek**pelesqa/d:** palaska**pelexıyayış:** b. pelıxıyayış**pelexnayış:** b. pelıxnayış**pelg/e:** yaprak, kanat**pelhel:** 1)bulamaç 2)mecaz olarak çok yumuşak**pelıxıyayış:** ezilmek**pelıxnayış:** ezmek, sıkmak suretiyle ezmek**pele tıra neyayış:** kanat sahibi olmak, kanatlı hale gelmek, kanatlanmak (b. perri pa niyayış)**pele tıra niyayış:** b. pele tıra neyayış**pellısıyayış:** solgunlaşmak (b. pulısıyayış)**pellısnayış:** soldurmak, solmasına neden olmak (b. pulısnayış)**pellıxnayış:** b. pelıxnayış**pelpelık/e:** kelebek**pelxaçı/d:** 1)kül altında pişirilen bir çeşit kalın ekmek 2)mecaz olarak hantal, hareket edemeyen ve

ya çok yavaş hareket eden

peme/e: pamuk

pemeyin/e: pamuklu
penas/e: b. pense
pençe/e: pençe, yırtıcı hayvanların pençesi
pence/e: ayakkabı pençesi
pencera/d: pencere
pencey kerdış: (ayakkabı) pençelemek, pençe vurmak
pencira/d: b. pencera
penci dayış pıro: pençelemek, pençesi ile vurmak
penci kerdış: pençelemek, pençesi ile tırmıklamak, tırmalamak
penci pıro bıyayış: pençesi ile tırmıklamak, pençelemek
pencurr/e: pençe, tırmık, tırnak beresi
pencurri kerdış: tırmıklamak, tırmalamak, pençelemek
pencurri pıro bıyayış: pençelemek, pençesi ile tırmıklamak
pendurrıtı/d: bir çeşit yemek (b. mastawa)
pendusayış: şişmek, su toplayıp şişmek
peni: b. peynir
penir/e: peynir
pense/e: kadınların boyunlarına veya başlıklarına taktıkları madeni pul
pensı/e: b. pense
pensı/d: pens
penzere: b. pencera
pepaz/e: papaz
pepi kerdış: (çocuk dilinde) giymek
peppa: (çocuk dilinde) ayak, giyme; ayakta durma, kalkma
peppû/e: baharın yeşeren ve yene-

bilen yeşil renkli küçük bir kır bitkisi

pepû/e: bir kuş

pepûg/e: b. pepûk (I)

pepûk/e(I): Guguk kuşu, ibibik kuşu. Halk arasında bu kuş ile ilgili etiolojik bir hikaye anlatılır. Buna göre, aslında bir kız olan bu kuş ile küçük erkek kardeşi birlikte birgün kenger toplamaya giderler. Eve dönerken küçük kardeşte bulunan torba yırtık olduğundan torbadaki kengerler dökülmüştür. Kız, torbada kenger bulunmadığını görünce, küçük kardeşini kengerleri yemekle itham eder. Masum olan küçük kardeş, onu ikna edemez ve "istersen bu bıçakla karnımı yarıp bak" der. Bunun üzerine bacısı bıçakla kardeşinin karnını yarıp bakar fakat kardeşinin karnında sadece kurtlu bir ot çıkar. Küçük kardeşini böylesine haksız bir nedenle öldürmüş olmanın acısıyla "way leminê pepûkê!" diye feryat eder ve o anda "pepûk" oluverir. Öterken halen şöyle dediği varsayılır: "kekko!/mı nekuşt, xencer kuşt/dısmal pışt (ağabey!/ben öldürmedim, hançer öldürdü/mendil sardı).

pepûk/e(II): zavallı, perişan olan

pepûng/e: b. pepûk

per/e: kanat, yaprak, sayfa

pera gırewtış: giymek (b. pıra gırewtış)

perarey: iki gün önce, daha önceki gün

perayene: 1)fırlayarak düşmek
2)uçmak (b. fırrayış)

perayış: b. perrayış

perazı/e: kuş veya tavuk kanadı

perçe/e: parça

perçin/e: çit

perçinkerde/e: çitli, çitle çevrili olan

perçin kerdış: çitlemek

perde/e: perde

pere/e: para

pere kerdış: para etmek, kabul edilmek, etkisi olmak

perey: önceki gün

pereyın/e: önceki günkü, önceki günden kalma

pereyın/e: paralı

perey wardış: rüşvet yemek (para yemek)

pergende/e: 1)perişan, durumu kötü olan 2)dağınık, düzensiz kişi

pergende bıyayış: perişan olmak

pergendeyey: perişanlık, perişan olma, zavallılık

peri/d: peri

peri pa neyiş: b. perri pa niyayış

perişan: perişan

perişan bıyayış: perişan olmak

perişaney: perişan olma durumu, perişanlık

perişaney seri ser dı ameyiş: başına çok kötü olaylar gelmek, perişan edici bir durumla karşılaşmak

perişanı/d: perişan kız veya kadın

perişan kerdış: perişan etmek

periyen/e: entari (fistan veya gömleğin altında giyilen yakasız ve uzun bir giysi olup erkeğin giydiği beyaz renklidir), b. pırên

perjun/e: b. pırojını

perkuta: b. hım û hayê

pernayış: 1)uçurmak, kaçırmak
2)aşırmak, çalmak 3)bir şeyi kesip atmak

pernayış: b. depernayış

pero: -e, ona (b. pıro)

pero dayine: vurmak

pero dayis: b. pıro dayış

pero gınayine: çarpmak, değmek

peroj: öğle vakti

peroji/d: öğle yemeği

perojiy /d: öğle yemeği

peroz: öğle vakti

perozayın: öğle yemeği (b. perojiye)

perperık/..: kelebek

perperık/e: pul (tülbind vb. eşya için süs olarak kullanılan ortası delik metal levhacık)

perpetıyayış: çırpınmak, debelenmek, yüpürmek

perpızıyayış: çırpınmak, debelenmek, yüpürmek

perı/e: yaprak, kanat, sayfa

perraye/e: 1)kaçak, firar 2)uçan, sıçrayan

perrayış: 1)uçmak 2)sıçramak, atlamak 3)hayvanın ürküp sıçraması

perrayış cenı: kadına sarkıntılıkta bulunmak, el atmak

perrayış cı: (yılan vb.) sokmak (mar perra bi cı: onu yılan sokmuştu)

perrayış ser: 1)üzerine atlamak, üstüne atlamak 2)(hayvan için kullanıldığında) çiftleşmek

perrayış xwı ser: sıçrıyarak aniden uyanmak

perrazı/e: b. perazi
perre: taraf
perrê...ameyiş: (sevincinden) kanatlanmak, (neşesinden) uçar gibi olmak
perri pa niyayiş: 1)kanat sahibi olmak, kanatlanmak 2)mecaz olarak neşesinden adeta uçmak
perro peyso: "hiç kalmadı", "hiç yok" anlamında kullanılan bir deyim
perrşikta/d: kolu kanadı kırık, ümitsiz
perrşikte/e: b. perrşikta
perr û bask: kol kanat
pers/e: soru
persayine: sormak
persayiş: sormak
persayox/e: soran
pers kerdene: sormak
pers kerdış: sormak
persşikta/d: b. perrşikta
persşikte/e: b. perrşikta
pertal/e: yırtık pırtık^o giysi veya bez
per û bask: kol kanat (b. perr û bask)
perû dayiş: vurmak (b. pıro dayiş)
pervaz: menteşe
perzım/e: b. parzum
perzım bıyayiş: b. parzum bıyayiş
perzım kerdış: b. parzum kerdış
perzum/e: b. parzum
pes/e: davar, hayvan sürüsü
pesewe/d: gece, akşam
pesing/e: b. pising
peskımatı/d: peksimet
peşkofi/d: gevik, yaban keçisi
peşeme/e: peşembe

peşm/e: yün
peşmên/e: yünlü
peşmêne/d: yünlü
peşmırıyayiş: gülümsemek
peşmi: yün (b. peşm).
peşti/d: b. paştı
petage: petek
petatızı/d: patates
pewçıyayiş: pişmek, pişirilmek
pewçıyaya/d: pişen, pişkin
pewçıyaye/e: pişen, pişkin
pewçıyayiş: pişmek, pişirilmek
pewta/d: pişirilmiş olan, pişirilen
pewte/e: b. pewta
pewtış: pişirmek
pey: ile, vasıtasıyla; -e; -i
pey: 1)son, sonra 2)ard, arka, geri
peya/d: yaya kız veya kadın
pey ameyiş: ...ile bir şey satınalı-nabilmek
peya niştış: arkasına binmek, arkasına konmak
pey beran: hapishane
pey beri dı bıyayiş: hapishanede olmak, tutuklu olmak
pey bı: ile, vasıtasıyla
peyda: bulunan, meydana olan
peyda bıyayiş: 1)bulunmak, temin edilmek 2)çıkagelmek, aniden ortaya çıkmak, peydahlanmak 3)doğmak, -den çıkmak
peyda kerdış: bulmak, edinmek, sağlamak, temin etmek
pey de: ötesinde, ardında, arkasında, giyabında, arkada
pey dı: sonra, arkada, ardında, giyabında (b. pey de)
pey...dı hasayış: destek olmak, desteklemek, desteğini göstermek

(arkasında görünmek)

pey dı mendış: 1)arkada kalmak, ardında kalmak 2)geç kalmak

pey dır: b. pey dı

pey dı verdayış: geride bırakmak, arkasında bırakmak

pey dı ver dı kerdış: öne arkaya sallamak, ileri geri yalpalamak

peye/e: 1)yaya, piyade 2)koruyucu erkek, yiğit

peye bıyayış: inmek, yaya olmak

peye kerdış: yayan hale getirmek, indirmek

peyen/e: 1)sondaki, en arkadaki 2)en sonunda, nihayet

peyene/d: 1)sonuncu, sondaki, arkadaki 2)sonunda, nihayet, son

peyenı: b. peyene

peyeyey: 1)yiğitlik 2)yayan olma durumu, piyadelik

peyeyey kerdış: yiğitlik yapmak, yiğitlikte bulunmak

peyeyi: 1)yiğitlik 2)yayan olma durumu, piyadelik

peyeyi kerdış: yiğitlik yapmak, yiğitlikte bulunmak

peyê cû: sonra, -den sonra

peygoş kerdış: kulakardı etmek, önemsememek

pey hesıyayış: duymak

pey heşıyayını: duymak (b. pey hesıyayış)

pey iman ardış: -e iman getirmek, inanmak

peykani: gerisıngeri (**peykani şı-yayış:**arkasına bakmadan geriye doğru yürümek)

pey kay kerdış: ...ile oynamak, dalga geçmek

pey iman kerdış: -e iman getirmek, iman etmek, inanmak

pey kewtış: 1)ardına düşmek, peşine düşmek 2)-den dolayı düşmek, ...ile düşmek

peymaweyış: ölçülmek, tartılmak (b. peymawıyayış)

peymawıta/d: ölçülen, tartılan

peymawıte/e: ölçülen, tartılan

peymawıtış: ölçmek, tartmak

peymawıtıx/e: ölçen, ölçücü

peymawıtıxı/d: b. peymawıtıx

peymawıyayış: ölçülmek, tartılmak

pey merdış: -den dolayı ölmek (yedıği) bir şeyden dolayı ölmek

pey nayış: arkasına bindirmek, hayvanın üzerindeki birisinin arkasına başkasını bindirmek, arkasına koymak

pey nıştış: arkasına binmek, arkasına konmak

peyni: 1)son, arka, ard 2)kıç, göt 3)sonuç, nihayet, sonunda

peyni ameyış: 1)sona ermek, sonu gelmek, bitmek 2)sonda gelmek, sonunda gelmek

peyni ardış: 1)sonuçlandırmak 2)bitirmek, sonunu getirmek, hepsini tüketmek

peyniya...ardış: sonunu getirmek, bitirmek, hepsini tüketmek

peyni pıro ardış: b. peyni ardış

peyniya peyniyanı: en son, en sonunda, en sondaki, nihayet

peyniya...zanayış: sonunu bilmek, içyüzünü bilmek, ne olacağıni önceden bilmek

peyniye/d: son, arka

pey paye kerdış: ...ile gösteriş yapmak, ...ile övünmek

pey paye kewtış: b. pey paye kerdış

pey perdi kewtış: kadının sürekli olarak evde kalması ve namahrem olarak bilinen erkeklere yüzünü göstermemesi

peypeyki: gerisingeri (**peypeyki şıyayış:** arkaya bakmaksızın gerisingeri yürümek)

pey ra: 1)arkadan 2)sonra, sonradan, iş işten geçtikten sonra

pey ra mendış: arkada kalmak, geride kalmak

pey ra pey kewtış: peşine takılmak, arkasına düşmek, kuyruğuna takılmak

peysayış: kurumak (sıvının kuruması ya da kesilmesi), tükenmek

peyser: geriye doğru, geriye, arka üstü

peyser çarnayine: geri döndürmek, geriye çevirmek

peysnayış: (sıvının) kaynağını tüketmek, kurutmak

pey şanayış: arkasına dayamak

peyşayış: pişmek (b. pewjıyayış)

pey şeyiş: b. pey şıyayış

pey şıyayış: 1)su (veya sıvı) sızdırmak 2)...ile gitmek 3) -den ötürü gitmek 4)mecaz olarak: -den dolayı ölmek veya iflas etmek

pey şınayış: b. şınayış pey

pey vındertış: 1) -den ötürü durmak 2)(yenilen bir yiyecekten dolayı) uzun süre acıkmamak

pey vıraştış: ...ile yapmak, ...ile oluşturmak

pey xwı nayış: yanına alıp vermemek, sahip çıkıp korumak

pey zanayış: 1)haberdar olmak, bilmek 2) -den dolayı bilmek, ...ile bilmek

pê: birbirine, birbirini

pê: ile, vasıtasıyla (b. pey)

pê ameyiş: uyuşmak, birbirine uygun gelmek, anlaşmak, barışmak, (iş) rast gelmek

pê ardış: 1)uydurmak, yalan uydurmak 2)barıştırmak 3)uyumlarını sağlamak

pêçe/e: peçe

pêçek/e: 1)küçük bebek 2)bebek kundağı

pêçekerda/d: peçeli kız veya kadın

pêçe kerdış: peçe takmak, peçelemek

pêçeki/d: 1)kundaktaki bebek 2)sarmaşık bitkisi

pêçi/d: yükün sıkı bağlanması amacıyla, yük sarmakta kullanılan ipe geçirilerek dolandırmak suretiyle sıkılamakta kullanılan küçük çubuk parçası

pêçı tede tadayış: mecaz olarak: kişiyi çok sıkılamak, eziyet etmek

pêda: b. peyda

pêda bıyayine: b. peyda bıyayış

pê darıtış: birbirine dayamak, birbirinin üzerine yıkmak

pêdest: el ele, birlikte

pêdestı antış: (bir şeyi) birbirinin elinde çekiştirmek

pêdest kewtış: el ele tutuşmak, birbirine destek olmak

pêdı: birbiriyle, bir diğeriyle

pê feka neyiş: b. pê feka nıyayış

pê feka nıyayış: yüzyüze gelmek, dalaşmak, karşı karşıya gelmek
pê feko perrayış: ağız kavgası yapmak, sözle dalaşmak
pê fek ra vatış: hep bir ağızdan söylemek, birbirinin ağızından kapıp söylemek
pê geyrayış: 1)birbirini aramak 2)birbirinden vazgeçmek, birbirine karışmamak
pê gınayış: birbirine katılmak, katışmak, birbirine değmek
pê gırewtış: birbirine yapışmak, birbirine tutunmak
pê gore: uygun, birbirine göre, orantılı
pê gunayış: b. pê gınayış
pê guretene: yakalamak, tutmak
pê hesıyayış: 1)birbirinin farkına varmak, birbirinden haberdar olmak 2)duymak (b. pey hesıyayış)
pê heşıyayene: haberdar olmak, enformasyon almak (b. pê hesıyayış)
pêhetı: yanyana, bir arada
pê huyıyayene: -e gülmek, ...ile alay etemek
pêjımın: birbirini (b. yewbinan)
pê kerdış: anlaşmak, birbiriyle uyum sağlamak, uyuşmak
pê kewtış: tartışmak, birbirine düşmek
pê kırrancıyayış: kavga etmek üzere çekişmek
pêlek/e: torba
pêlı/d: dalga (su veya hava dalgası)
pêlın: dalgalı
pê manayış: birbirine benzemek, benzeşmek

pê mendış: birbirine benzemek, benzeşmek
pê mışewrıyayış: birbirine danışmak
pêmiteni: ölçmek (b. peymawıtış)
pê nawıtenu: birbirine göstermek
pê nawıtış: birbirine göstermek
pêndır/e: peynir (b. penir)
pêni/d: son; sonunda, nihayet (b. peyni)
pê persayış: birbirinin hal hatırını sormak, birbirini sormak, birbirine sormak
pêpey gınayış: ardarda yığılmak, birikmek
pêpey gunayış: b. pêpey gınayış
pêpey nayış: arka arkaya koymak
pêpey nıştış: birbirinin arkasında (hayvana) binmek, arka arkaya binmek
pê pis bıyayış: birbiriyle bozuşmak, birbirine karşı kötüleşmek
pêr/e: baba, ata
pêr: b. pêro
pêra: birbirine, birbirinden
pêrabesta/d: birbirine bağlı olan
pêrabeste/e: b. pêrabesta
pêra bestış: birbirine bağlamak
pêrabestox/e: birbirine bağlayan, bağlayıcı
pêra dayış: örtmek, kapatmak
pêra dıyayış: örtülmek, kapanmak
pêra dusayış: birbirine yapışmak
pêra dusnayış: birbirine yapıştırmak
pêra kewtış: birbirine değmek, birbirine takılmak
pêra nayış: 1)birbirine yapıştır-

mak 2) birbirine silah sıkamak
pêra nıyayış: birbirine yapışmak
pêrar: geçen yıldan önceki yıl
pêrarên/e: geçen yıldan önceki yıl-
 la ait, bir önceki yıldan kalma
pêrarêni/d: b. pêrarên
pêrarı/d: küçük yol, patika
pêra weş bıyayış: birbirinden hoş-
 nut olmak, araları iyi olmak
pêrd/e: baba
pêre: 1) hepsi (b. pêro) 2) birbirine,
 birbirlerine
pê resayış: 1) birbirine ulaşmak,
 birbirine yetişmek 2) birikmek,
 toplanmak 3) kıyasıya vuruşmak,
 kıyasıya dövüşmek
pê restene: b. pê resayış
pê reşteni: b. pê resayış
pêrêz: art arda, dizi, sıralanış
pêrez bıyayış: art arda sıralan-
 mak, dizilmek
pêrêz kerdış: art arda dizmek, sı-
 ralamak
pêrı: b. pêro
pêrıko: hepsi, tümü
pêrın: b. pêruni
pêro: 1) hepsi, hep, tüm 2) birbirine
pêro bıyayış: dalaşmak, birbiriyle
 kapışmak
pêro dayene: döğüşmek, vuruş-
 mak, birbirine vurmak, kavga et-
 mek (b. pêro dayış)
pêro dayine: b. pêro dayene
pêro dayis: b. pêro dayış
pêro dayış: döğüşmek, vuruşmak,
 kavga etmek, savaşmak
pêro gunayış: birbirine değmek,
 çarpışmak
pêrone: hepsi, tümü, hepsinin

pêruni: hepsi, tümü, hepsinin
pêrû: b. pêro
pêser: üst üste, birbiri üzerine, bir
 araya, bir arada
pêser: b. peyser
pêser bıyayış: birikmek, toplan-
 mak, yığılmak
pêser dı: birbiri üzerine, üst üste
pêser dı kerdış: üst üste giymek,
 üst üste asmak
pêser kerdış: biriktirmek, derle-
 mek, toplamak, yığmak, üst üste
 yığmak
pêser nayene: b. pêser nayış
pêser nayış: üst üste koymak,
 yığmak
pêser nıyayış: üst üste konmak,
 yığılmak
pêsero: üst üstte, topluca, tümü
pêserra kerdış: üst üste yığmak,
 üst üste sokuşturup dizmek
pêserra kewtış: birbiriyle cinsel
 ilişkide bulunmak
pêserro: birbiri üzerine, biribiri-
 nin üstüne
pêserro dayış: birbirine katmak,
 birbirinin üzerine yere atmak
pêserro gınayış: birbirinin üzeri-
 ne yere düşmek, birbirinin üzerine
 yığılmak
pêserro gunayış: b. pêserro
 gınayış
pêser sıyayine: gerilemek, geriye
 gitmek
pêser sıyayine: b. pêser sıyayış
pêser şıyayış: birbirine benze-
 mek, benzeşmek
pêser vısnayış: birbirinden ko-
 parmak

pê şa bıyayış: birlikte sevinmek, birbirine kavuşup sevinmek

pê şanayış: 1)katıştırmak, birbirine karıştırmak 2)birbirine dayamak 3)monte etmek

pê şa'tnayış: çekişip sözle birbirini kırmak, bozuşmak

pêşin: peşin

pêşmalı/d: peştemal

pêşt: arka, sırt

pêt: 1)sağlam, güçlü, sıkı, sert, pek, dinç 2)yüksek ses, sesli 3)zengin 4)hızlı

pêta xwı ardış: vargücülle davranmak, bir şeyi yapmak için tüm gücünü kullanmak

pêt bıyayış: 1)sağlam olmak, pek olmak, sıkı olmak 2)dinç olmak 3)zengin olmak

pêtey: 1)sağlamlık, güçlülük, sıklık, peklik, dinçlik 2)zenginlik 3)seslilik

pêt kerdış: 1)sağlamlaştırmak 2)sıkmak, sıkılaştırmak 3)zenginleştirmek 4)(ses vb. için kullandıkça) yükseltmek

pêvera kewtış: birbiriyle karşılaşmak

pêvero: yanyana

pêvero kerdış: ödeşmek, fit olmak, ödeşmeyi sağlamak

pêvero kewtış: yanyana yatmak, kucak kucağa yatmak, yanyana yer düşmek

pêvero nayış: 1)yanyana koyup ölçmek, kıyaslamak, karşılaştırmak 2)yanyana dizmek, yanyana dikmek

pêvero neyış: b. pêvero nıyayış

pêvero nıyayış: 1)yanyana konulup ölçülmek 2)kıyaslanmak, karşılaştırılmak 3)yanyana dikilmek, yanyana dizilmek

pêvero şeyiş: b. pêvero şıyayış

pêvero şıyayış: 1)yanyana (birlikte) gitmek 2)yarışmak

pêverro kerdış: birbirinin yanına sokuşturup sıkıştırmak

pê vıraştış: ...ile yapmak (b. pey vıraştış)

pêw: birbirine (b. pê)

pê werdene: kavgada dayak yemek

pêxember/e: peygamber

pêxemberey: peygamberlik

pêxemberê axırzemanı/e: son peygamber (Muhammed)

pêzeweng/e: pezevenk

pêzewmbini: birbirini

piçpiç: fısıltı, fısıldaşma

piçpiç kerdış: fısıldaşmak, fısıltılı konuşmak

pıf: üfürme sesi

pıf kerdış: üfürmek, üfleme

pılar: etene, (hayvanlarda) son

pılas/e: b. pelas

pılêş/e: etek

pılık/e: b. pıllık

pılınt/e: kötü, pis, kirli

pılıntı/d: b. pılınt

pıllık/e: şapkanın siperi

pılol: bulamaç, suda pişirilen unlu bir yiyecek

pılor: bulamaç, suda pişirilen unlu bir yiyecek

pıloziyayış: sıkılıp veya basılıp ezilmek

pıloznayış: (sulu meyve veya bir yarayı vb) sıkıp ezmek, basıp

ezmek

pılıpılık: kelebek (b. pelpelik)**Pılumer**: Dersim yöresinde bulunan Pülümür ilçesi**pınani**: gizli, gizlice, illegal**pıncar/e**: yenebilen bazı otlar**pıncı/d**: tuluk veya deride sıvıyı

sızdırabilen çok küçük delik

pındısıki/d: olgunlaşmak üzere olan incir**pıntı/e**: b. pıntın**pıntın/e**: pasaklı, kirli, pis**pıntıney**: pasaklılık, kirlilik, pis olma durumu**pıntını/d**: b. pıntın**pıntın û pis/e**: b. pıntın**pıntın û pısı/d**: b. pıntın**pır**: dolu (b. pırr)**pır**: sümkürme sesi**pıra**: 1) -e, ona 2) -den, ondan, içinden**pıra**: ile**pıra bestış**: -e bağlamak**pıradaya/d**: 1)örtük olan, giyinik 2)örten, giyilen şey**pıradaye/e**: b. pıradaya**pıra dayış**: örtmek, üzerini kapatmak, giydirmek**pıra gırewtış**: 1)giymek, giyinmek 2) -den almak**pıra guretene**: pıra gırewtış**pıra kerdış**: sokmak, içine sokmak, takmak, içine koymak (b. tıra kerdış)**pıra kerdış**: üzerine sürmek**pıran/e**: lokma (**pıranê nani**: ekme lokması, yemek lokması)**pıra nayine**: -e silah sıkmak**pıra nayış**: yapıştırmak, daldırmak**pıranek/e**: bir lokmacık, azıcık **pıranê meşna/e**: ilkbaharda yetişen ve pişirilerek yenebilen bir bitki**pıra şanayış**: üzerine serpmek**pıra şanıyayış**: üzerine serpilmek**pıra şıyayış**: 1)içinden gitmek, içinde gitmek 2)üzerinden gitmek, üzerinde gitmek 3)içine girilmek 4) -e batmak**pıra şonayış**: b. pıra şanayış**pır bıyayış**: dolmak, dolu olmak**pırç/e**: saç, kıl, tüy**pırçıkın/e**: kılı, tüylü**pırçıkını/d**: b. pırçıkın**pırçıkıyayış**: tüylerini yolmak**pırçın/e**: tüylü, kılı**pırçı ra wardış**: tümünden yemek, her şeyi ile birlikte bir çırpıda yemek**pırç ra werdış**: b. pırçı ra wardış**pırd/e**: köprü**pırdı**: anında, çabucak, bir çırpıda, hemen**pırên/e**: gömlek veya fistanın altında giyilen uzun entari (erkeklerin giydiği beyaz renklidir)**pırênbaz-i**: kadınların giydiği uzun şalvar**pırêntaq**: yalnız entari giyme durumu veya böyle giyinmiş olan kişi**pırjını/d**: b. pırojını**pır kerdene**: doldurmak**pır kerdış**: doldurmak**pır kerdış**: sümkürmek**pırnıkan ra ameyış**: burnundan gelmek**pırnıkan ra ardış**: burnundan getirmek

pırnıke/d: burun

pırnık-ı/d: burun

pırnıkı berz bıyayış: burnu havada olmak, kibirlenmek

pırnıkı tadayış: yüz çevirmek, ilgilenmemek, yüzünü çevirmek

pırnıkı veşayış: utanmak

pırnıkkotat/e: burnu kesik, burnu kopuk veya burnu ezilmiş olan

pırnos/e: yüzün ön kısmı, somak, surat

pıro: -e, ona

pıro berrezıyayış: b. pıro berri-zıyayış

pıro berrızıyayış: -e bağırarak

pıro bestış: 1)yüklemek, sırtına bindirmek 2)yükünü bağlayıp hazırlamak

pıro bırnayış: ceza kesmek, birisinin başkasına verdiği zararı tespit edip kendisine ödetmek

pıro bıyayış: 1)üzerine dökülmek, üstüne dökülmek 2)kapıp almak, el atmak

pıro cenayış: batırmak, içine daldırmak

pırocını/d: kalbur

pıro çızzayış: -e bağırarak

pıro çungurrıyayış: tırmanmak

pıro dayene: vurmak

pıro dayis: b. pıro dayış

pıro dayış: vurmak

pıro gınayış: 1) -e değmek, -e isabet etmek 2)çarpmak, değmek 3)üzerine (üstüne) çökmek, üzerine düşmek

pıro gırewtış: üzerine örtmek

pıro gunayış: b. pıro gınayış

pırojını/d: kalbur

pıro kerdış: üzerine dökmek, üzerine serpmek

pıro kurr kerdış: b. kurrı kerdış

pıro mal bıyayış: -e mal olmak, üzerine mal olmak, kendisine ait sayılmak

pıro mal kerdış: -e mal etmek, üzerine mal etmek, -e ait saymak

pıro masnayış: (bir tarafını) şişirmek

pıro nayış: yükü bağlayıp hazırlamak

pıro nurri kerdış: (bir şeyin kapğını vb.) üstüne geçirmek, üzerine kapatmak, üzerine indirmek

pıro pêser bıyayış: başına üşüşmek, üstüne toplanmak, başına toplanmak

pıro pêser kerdış: 1)başına üşüşmek, başına toplanmak 2)üzerine yığmak, üzerine toplamak

pıro qelebnayış: üzerinden aşmak; alt etmek, yenmek

pıro sur bıyayış: bir işe içtenlikle sarılıp yapmak, canla başla uğraşmak, (işe) ısınmak

pıro şanayış: üzerine serpmek

pıro şıkıtış: 1)kötülemek 2)bir tarafını kırmak

pıro şıyayış: benzemek, -e çekmek

pıro tadayış: -e hile yapmak, daha önce yaptığı veya söylediğinin tersini yapmak

pırozine/d: kalbur (b. pırojını)

pırpar/e: semizotu

pırpırok/e: çabuk kızan

pırr: dolu

pırrawo: bravo, yaşa, aferin

pırr bıyayış: dolmak, dolu olmak

pırr kerdene: doldurmak

pırr kerdış: doldurmak

pırt/e: b. purt

pırt: eşya, pılı pırtı

pırtıqalı/d: portakal

pırto perarey: bugünden önceki dördüncü gün

pırto perey: bugünden önceki üçüncü gün (b. perarey)

pırto pêrar: bu yıldan önceki üçüncü yıl

pırt-pêrar: b. pırto pêrar

pıryen/e: b. pırên

pısa /d: şalvarın uçkur geçirilen üst kısmı

pıseki/d: şalvar veya donun iki bacak arasındaki kısmı

pısik: b. pısing

pısing/e: kedi

pısinge/d: dişi kedi

pısingi/d: dişi kedi (b. pısinge)

pıskı/d: zülûf, kakül, saç perçemi

pıskı/d: gübre

pıskılı/d: püskül

pıskılın/e: püsküllü

pıskılın/e/d: b. pıskılın

pıskıvıtı/d: bisküvi

pıskonı/e: bir tarafı yanıp ateş haline gelen odun veya ağaç parçası

pıskule/d: püskül

pısqıltı/d: bisiklet

pısqulı/d: b. pıskılı

pıstan/e: insanın koynu, memelerin alt kısmı

pıstandê xwı nayış: koynuna koymak, saklamak

pıstın/e: b. pıstan

pısti/d: pişmekte olan ekmek vb. yiyecekleri çevirmekte kullanılan

demir araç, bir çeşit gelberi

pıstiya tıfıngi/d: tüfek namlusunun içini temizlemek ve eskiden tüfeklere patlayıcı madde doldurmak için kullanılan ince madeni çubuk

pıstpıst: fısıltı

pıstpıst kerdış: fısıltıyla konuşmak

pış: kediyi kovmak için seslenirken kullanılan bir sözcük, pıst

pışê: 1)kediyi çağırırken kullanılan bir sözcük, kediyi sesleniş biçimi,

pısipisi 2)(çocuk dilinde) kedi

pışıkı nıştış: öfkesi dinmek

pışi/d: akciğer

pışkayış: hapşırma

pışkı/d: davranış, iş

pışkı/d: gübre

pışkı/d: bir şeyin bölüşülmesi sırasında veya bir şeyin tesbit edilmesi için başvurulan bir yöntem, bir çeşit kura çekme

pışkı kerdış: Bir şeyin bölüşülmesi veya tesbiti için bir çeşit kura çekme işlemine başvurmak. Bu işlem şöyle yapılır: Örneğin iki tarla iki kardeş arasında bölüşülecekse, hakem görevini gören ve paylaştırmayı yapacak olan kişi, eline iki çöp alarak bir diğer kişiyle beraber hangi çöpün hangi tarlayı temsil ettiğini belirler. Daha sonra bu belirlemeden haberi olmayan kardeşlerden birisi, çöplerden birini seçer. Seçtiği çöp, hangi tarlayı temsil ediyorsa, o tarla kendisine, diğer tarla da diğer kardeşe ait olur. Yahut çöpler kişileri temsil

edecek şekilde belirlenebilir. O zaman, seçimi yapacak olan kardeş, her çöpü bir tarlaya doğru atar ve çöp hangi tarlaya doğru atılmışsa o çöpün temsil ettiği kişi, o tarlaya sahip olur.

pışkılı/d: koyun, keçi, tavşan, deve gibi hayvanların dışkısı, kış

pışkı vıstış: b. pışkı kerdış

pışo/e: 1)kediyi çağırırken kullanılan bir sözcük, kediyi sesleniş biçimi 2)(çocuk dilinde) kedi, pisipisi

pışotı/d: yemek artığı

pış pış: pisipisi (kedileri çağırarak için kullanılan sözcük)

pışt: kediyi kovmak için kullanılan bir sözcük, pist

pışta/d: sarılı olan, örtük

pışte/e: b. pışta

pıştı: b. pışt

pıştış: sarmak, sarmalamak

pışti: b. pışt

pışûtı/d: b. pışotı

pıt/e: çocuk

pıt: çıt, en ufak ses (**pıt nêkerdış:** çit çıkarmamak)

pîtê: 1)bebek (kız çocuğu) 2)erkeğin karısına seslenirken kullandığı bir sözcük

pıtı/d: bebek (kız çocuğu)

pıtık/e: bebek (erkek çocuk)

pıtıkı/d: bebek (b. pıtı)

pıto/e: 1)bebek (erkek çocuk) 2)kadının kocasına seslenirken kullandığı bir sözcük

pıtpıt: fısıltı, kendi kendine söylenme; dırđır

pıtpıtıyayış: kendi kendine söylenme

pıtpıt kerdış: kendi kendine söylenme, fısıldaşmak; dırđır etmek

pıx: daha çok hayvanları ürkütme amacıyla beklenmedik bir anda çıkarılan ses

pıxêri/d: ateş yakılan ocak, baca

pıx kerdış: hayvan veya insanı ürkütme amacıyla beklenmedik bir anda seslenmek

pıya: birlikte, beraber

pıyabeste: birbirine bağı olan

pıyadiyayış: örtülmek, kapanmak

pıya nayış: birbirine yapıştırmak veya birbirine değıdirmek

pıyanz/e: soğan

pi/e: baba

pij/e: 1)ucu sivri ağaç parçası 2)aynı adla anılan oyun için çocukların kullandığı ucu sivriltilmiş kısısa çubuk

pijeman-i: pijama

pijeme-y: pijama

pijık/e: ucu sivri ağaç parçası

piji kay kerdış: ucu sivriltilmiş kısısa çubuklarla yumuşak-ıslak top rak üzerinde bu çubukları dikine çakarak birbirinin çubuklarını düşürmeye dayanan oyunu oynamak (b. pij)

pil/e: büyük, yaşça büyük olan

pilan/e: plan

pılaqı/d: plak

pilaw : pilav

pil beyış: b. pil bıyayış

pil bıyayine: büyümek

pil bıyayış: büyümek, büyük olmak

pile/d: büyük (b. pil)

piley: büyüklük, yaşça büyük olma

pilêne: büyüklük

pilêr/e: daha büyük

pılı/d: b. pile

pili: büyüklük

pil kerdış: büyütme

pill/e: büyük (b. pil)

pillay: büyüklük

pillêr: daha büyük

pil qalı kerdış: büyük konuşmak, kendisini aşan bir konuda büyük laf etmek

pil û peleng: çok büyük

pil û qız: büyük küçük

pimawıtış: ölçmek

pinc/e: piç

pine/e: yama

pine bıyayış: yamalanmak

pineçi/e: ayakkabı tamircisi, yamacı

pineçiyey: ayakkabı tamirciliği

pinekerda/d: yamalı

pinekerde/e: yamalı

pine kerdış: yamalamak, yamamak

pine pa dayış: yamalamak, yamamak

pineyın/eyamalı

pineyıney: yamalılık, yamalı olma durumu

pipık: şiş, şişkinlik

pipıke/d: (çocuk dilinde)popo

pipıkı/d: şiş, şişkinlik

pipıkı bıyayış: şişmek

pipıkı kerdış: şişirmek

pipık mare: b. dare (II)

piqabı/d: 1)gramafon, teyp
2)küçük kamyonet

pir/e: 1)yaşlı 2)Alevilikte dinsel anlamda büyük kişi, pir

pira ca'dıkerı/d: cadı, kocakarı

pira dusayış: b. pêra dusayış

Piran: Diyarbakır'a bağlı bulunan Dicle ilçe merkezinin eski adı

pirar: b. pêrar

pirbab/e: ata, dede (b. pirbav)

pirbav/e: ata, dede

pir bıyayış: yaşlanmak

pire/d: yaşlı kadın

pirek/e: yaşlıca, yaşlı olan

pirekı/d: yaşlıca, yaşlı kadın

pi resayış: b. pê resayış

pirey: yaşlılık, ihtiyarlık

pirı/d: 1)yaşlı kadın 2)erkeğin karısı (bazı küfürlerde bu anlamda kullanılır) 3)kocakarı, cadı 4)nine

pirık/e: dede

pirıka şıti/d: süt kaymağı

pirıke/d: örümcek, örümcek ağı

pirıkı/d: nine, büyük anne

pirıkı/d: kaymak (süt kaymağı)

pirıkı bestış: (süt vb.) kaymak bağlamak

pirıkı bestış: ağ örme, örümcek ağı bağlamak

pirıkıyayış: ağ (örümcek ağı) bağlamak, örümceklenmek

pirıkıyayış: 1)(süt vb.) kaymak bağlamak 2)büzülmek, kırışmak, kırışıkların oluşması

pirkeçel/e: saklambaç oyunu

pirkeçelekı/d: saklambaç oyunu

pir kerdış: ihtiyarlatmak, yaşlanmasına neden olmak

Pirmansur: Şerefnamedeki bilgilerden 10. yüzyılda yaşadığı anlaşılan bir ermiş olup halkın ziyaret-

gahı olan mezarı halen **Piran** yakınlarındaki Dêrey (Dêran) köyündedir. Egil-Mırdasi beylerinin atalarından olduğu belirtilen Pirmansur, halk arasındaki söylentiye göre, önceleri bir hırsız iken çaldıklarını yoksullara verdiği için ermiş olur (**Pirmusur** ve **Pim-sur** de denir).

piro: hep, hepsi (b. pêro)

Piron: b. Piran

Pironey: Diyarbakır'a bağlı bulunan Piran (Dicle) ilçe merkezi ile Bazbendi, Kuferbı, Kormıgi, Dızdeyni, Culbeyni köylerinin bulunduğu bölgenin ve buralarda oturan aşiretlerin genel adı.

pirû: hepsi (b. pêro)

pir û pirbab: atalar, dedeler

pis/e: pis, çirkin, kirli

pis bıyayış: kirlenmek, kötüleşmek, kötü olmak, pis olmak, çirkinleşmek, yaramaz olmak

pisey: pislik, pis olma durumu, çirkinlik, kirlilik

pisı/d: b. pis

pis kerdış: kirliletmek, pis olmasına neden olmak, kötüleştirmek

piştı: b. pişt

piştış: sarmak (b. piştış)

piya: birlikte, beraber

piyade/e: piyade

piya bestış: birbirine bağlamak

piya kerdış: 1)anlaşmak (b. pê kerdış), 2)birlikte yapmak

piya nayene: b. piya nayış

piyanz/e: soğan

piyare/e: üvey baba

piyase/e: piyasa

piyase kerdış: dolaşmak, tur atmak

piya weş bıyayış: barışmak, anlaşmak, araları iyi olmak

piya weşi bıyayış: b. piya weş bıyayış

piya weşi kerdış: barıştırmak

piyayey: birliktelik

piyaz/e: soğan (b. piyanz)

piyê pêr/e: dede (babanın babası)

piyonz/e: b. piyanz

piyor: hepsi, hep (b. pêro)

piyo zura/e: üvey baba (b. piyare)

piyûz/e: b. piyanz

pize/e: karın, mide

pizeveşn/e: merhametli, başkasına acıyan

pizeveşney: merhametlilik, yufkayürekli

pizze/e: karın

pizze bere veşayış: -e acımak

pizze bere veşnayış: -e acımak

pizze bıder veşayış: -e acımak

pizze bıder veşnayış: -e acımak

pizzedê xwı dı vatiş qey: sanmak (b. xwı pizze dı vatiş qey)

pizze dı bıyayış: 1)düşünmek, gönlünde olmak, niyeti olmak 2)karnında olmak

pizze dır bıyayış: b. pizze dı bıyayış

pizzedo safi ra: içtenlikle, yürekten

pizze fek ra ameyış: 1)yüreği ağzına gelmek, çok korkmak 2)çok koştuktan dolayı nefes nefese yorgun olmak

pizze pey veşnayış: -e acımak

pizzepil/e: 1)obur 2)karnı büyük

olan, büyük karınlı

pizzepiley: oburluk

pizzepılı/d: b. pizzepil

pizzera: içten, yürekten, içtenlikle

pizze şeyiș: b. pizze Őıyayiș

pizze Őıyayiș: ishal olmak

pizze...veŐayiș: 1) -e acımak
2) mide veya karın yanması (ağ-
rılması)

pizzeveŐn/e: merhametli

pizze...veŐnayıș: -e acımak

pizzeveŐn bıyayiș: merhametli
olmak

pizzeveŐney: merhametlilik

pizzew safi ra: içtenlikle, yürekten

pizzew Şenik/e: göbeğin altı,
küçük karın

pizzew werdi: b. **pizzew Şenik**

pizzewiŐin/e: 1) obur 2) karnı bü-
yük olan

pizzey xwı dı watiș: içinden söy-
lemek, düşünmek; sanmak (b. xwı
pizze dı watiș qey)

pizzi ver dı bıyayiș: doğurmak
üzere olmak, gebe olmak

plaqı/d: b. pilaqı

plor: b. pılor

poçı/d: kuyruk

po finayiș: örmek, takmak

po gınayene: farkına varmak

poj: b. panc

pokerde/e: takılı, boyuna asılmış
olan

po kerdiș: takmak, başkasının
boynuna asmak

pol/e: 1) omuz, kol 2) kucak dolusu
3) taraf, yan

pola/e: çelik (b. polat)

pola bıyayiș: kolunda olmak,

omuzunda olmak

polad/e: çelik

pola kerdiș: omuzuna takmak,
omuzunda taşımak, koluna tak-
mak, omuzlamak

polat/e: 1) çelik 2) silah kuruşunu 3)
çok sağlam, çok sert

polate: silah kuruşunu

polayın/e: çelikli, çelik mamulü;
çok sağlam, çelik gibi sağlam olan,
dayanıklı

polıs/e: polis

politıqa/d: politika

pol nayiș: omuzuna koyup taşı-
mak, omuzuna koymak; omuz-
latmak

pompolı/d: Şose veya asfalt ka-
rayolu

ponc: beș (b. panc)

poncas: b. pancas

poncsey: beș yüz (500)

poncı/e: paça (b. pance)

ponj: beș (b. panc)

ponjın/e: beșinci (b. pancın)

ponjını/d: b. ponjın, pancine

ponsey: beș yüz (b. pansey)

pontile/d: b. pontilı

pontilı/d: burularak sarılan ot de-
meti (kışlık hayvan yemi olarak
kurutulup saklanır)

pontoli: pantolon

pontori: b. pontoli

por/e: saç

porcını/d: kalbur (b. pırocını)

pordergi/d: uzun saçlı (kız veya
kadın)

porkejey/e: sarı saçlı

porkejey: sarı saçlı olma durumu,
sarışnlık

porkeji/d: sarı saçlı kız veya kadın
porr/e: saç (b. por)
porsipi: aksaçlı, yaşlı
porsiya/e: siyah saçlı
porsiyay/d: siyah saçlı kız veya kadın
posman bıyayine: b. poşman bıyayış
postal: ayakkabı
poste/e: deri, post
poste/e: posta
poste bıyayış: derisi yüzülmek
posteci/e: postacı
poste kerdış: derisini yüzmek
postexane/e: postane
poşman: pişman, pişman olan
poşman bıyayış: pişman olmak
poşmaney: pişmanlık, pişmanlık duyma
poşman kerdış: pişman etmek, pişman ettirmek
poşte/d: b. paşti
poşti/d: b. paşti
poşti kerdene: sırtlamak
potene: b. pewtış
potin: potin
po vıstış: örmek, takmak
powjıyayış: pişmek
powta/d: pişen, pişmiş olan, pişkin
powte/e: b. powta
powtış: pişirmek
pox: çabuk kırılabilen beyaz renkli bir taş çeşidi
poxnotı/d: lira, panginot
poz: poz, gösteriş
poz dayış: poz vermek
pozmk: burunun delinmesi suretiyle buruna takılan bir süs

pro: b. pıro
pro beyış: b. pıro bıyayış
pro dayış: b. pıro dayış
puç: çürük, kof
puç/e: çorap
puç bıyayış: çürümek
puçey: çürüklük
puçık: çorap (b. puç, punc)
puç kerdış: çürütme
pueh: b. peh
puehe: b. peh
puf: püf, ağızla üfleme, üfürme sesi
puffayış: 1)puflamak 2)homurdamak
puf kerdene: b. puf kerdış
puf kerdış: üfleme, püfleme, üfürme, söndürme
puk/e: soğuk hava, tipi
pul/e: tepe
pul/e: pul
pulıs/e: b. polis
pullısıyaya/d: solgun, pörsümüş olan, pörsük
pullısıyaye/e: b. pullısıyaya
pullısıyayış: solmak, pörsümek, solgunlaşmak
pullısınayış: soldurmak, pörsümesine neden olmak
pun/e: kümes
punc: çorap
puncı/d: küçük bitki ve ot tanesi
pund/e: filiz, gonca
pund dayış: filizlenmek, goncalanmak
pune/e: güzel kokusu olan ve bazı çorbalara katılan bir bitki
purçıkın/e: kılı (b. pırçıkın)
pure: -e, ona (b. pıro)

pure bıyayış: b. pıro bıyayış
pure dayış: vurmak (b. pıro dayış)
pure kerdış: üzerine dökmek (b. pıro kerdış)
purı: -e, ona (b. pıro)
purı cenayış: 1)(bir şeyin kapağını vb.) kapatmak 2)batırmak
purı dayış: vurmak (b. pıro dayış)
purı kerdış: üzerine dökmek (b. pıro kerdış)
purı şonayış: üzerine serpmek (b. pıro şonayış)
pur kerdış: doldurmak (b. pırr kerdış)
puro: -e, ona, onda (b. pıro)
puro dayış: vurmak (b. pıro dayış)
puro şonayış: b. pıro şonayış
purozını/d: kalbur
purt/e: tüy, pürtük, kıl, saç
purtık: pürtük
purtıkın/e: tüylü, pürtüklü, yün-
 lü, kılı
purt kerdene: tüylerini yolmak
puskulı/d: püskül
pusula/d: pusula
puş/e: yaprak
puşê piyanzi/e: 1)yeşil soğan
 2)soğan kabuğu
puşotı/d: yemek artığı
puşırığı/d: bir çeşit bulamaç, lapa
puşt/e: 1)gözü kız veya kadınlarda
 olan yahut onlarla gayri meşru iliş-
 ki kuran kişi 2)kalles, puşt
puştey: puştluk, namussuzluk
puştı/d: iffetsiz kız veya kadın
puş û pelaxı: yaprak veya ot artık-
 ları birikintisi
put/e: oğul, çocuk, bebek
putek/e: bebek, oğlan çocuğu

putekı/d: bebek, kız çocuğu
putı/d: küçük kız çocuğu, bebek
puxur: buğu, buhar (b. bux)
puze: otlak
pûç: çürük, kof (b. puç)
pûç bıyayış: çürümek (b. puç
 bıyayış)
pûk/e: tipi, kar fırtınası
pû kerdış: (boynuna) takmak (b.
 po kerdış)
pûş/e: yaprak (b. puş)
pûncı/d: b. punci
pûnk: b. pank
pûrt: b. purt
pûş û palaxı: b. puş û pelaxı
pyer: b. pêro
pyerû: b. pêro
pyeser: üst üste; birlikte (b.
 pêsero)
pyêro: hep, hepsi, tüm (b. pêro)
pyor: 1)hep, hepsi 2)birbirlerine
 (b. pêro)
pyore: b. pyor, pêro

Q

qab/e: 1)kap 2)kapak, kılıf
qabas/e: asker, Osmanlı askeri, kavas (b. qewas)
qebaxêri/d: kavak ağacı
qabe/e: kahve, kahvehane
qaberengi: kahverengi
qabkerda/d: kaplı, kaplanmış olan
qabkerde/e: b. qabkerda
qab kerdış: kaplamak
qabqalını/d: kırmızı renkli ve iri taneli bir üzüm çeşidi
qaçax/e: kaçak kişi veya eşya
qaçaxçî/e: kaçakçı
qaçaxçiyey: kaçakçılık
Qadiri: Kadiri tarikatı veya bu tarikata bağlı olan kişi
qaf/e: kafa, kafatası
qaf/e: kabuk
qaf: b. qafek
Qaf/e: b. Qaf Daxi
Qaf Daxi/e: Kaf Dağı (masallarda adı geçen bir dağ)
qafek: hurda, eski veya kırık eşya
qafik: 1)kabuk 2)b. qafek
qafike/d: kafa
qahar: kahır, üzüntü
qaharnayış: kızdırmak, üzmek, kahretmek
qahp/e: namussuz, kahpe
qahpıki/d: kahpe, orospu

qahpo/e: b. qahp
qahr/e: kahır, üzüntü, sıkıntı, meşakkat
qahr bıyayış: çok üzölmek, kahrolmak
qahrê xo...kerdiş: 1)kızdırmak, üzmek 2)kahretmek
qahrıyayış: 1)kızmak, üzölmek 2)kışkanmak 3)küsmek
qahri...kerdiş: 1)üzömek, kızdırmak 2)kahretmek
qahr kerdış: kahretmek, üzömek
qahrnayış: kızdırmak, üzömek
qahwalti/d: kahvaltı (b. aradını)
qahwe/e: kahve
qala...kerdiş: sözünü etmek, bahsetmek
qala ma wa cadê xwı dı bo: “laf aramızda”, “söz aramızda kalsın” anlamında kullanılan bir deyim
qalan reydi: sözlü olarak, söylemek, sözü geçmek
qala...pere kerdış: sözü para etmek, sözü geçmek
qala peyeni/d: son söz
qala tû şeker: b. mı qala tû şekerı reydi bırnay
qala vengi/d: boş laf, boş iş, bir şeye yaramayan
qala verni û peyeni/d: son ve kesin söz, ilk ve son söz
qala...vıyartış: sözü geçmek, sözü dinlenmek
qalayış: melemek
qalda xwı ra nêmendış: sözünü sakınmamak, lafını esirgememek
qalda xwı sero vındertış: sözünde durmak
qalê...keni: “sözünü ettiklerine göre”, “dediklerine göre”, “söyle-

diklerine bakılırsa” anlamında kullanılan bir söz

qalê...kerdene: sözünü etmek (hakkında konuşmak)

qalê...kerdiş: sözünü etmek

qalê...mekî: “hiç sözünü etme”, “sözünü etmeye değmez” anlamında kullanılan bir söz

qalê...nêbenî: sözü edilmeye değmez, sözü edilemeyecek kadar olumsuz

qalê...pê vıyartış: lafla dalaşmak, sertçe münakaşa etmek, sözle birbirini kırmak, sözle kavga etmek

qalê...zi benî: -nin de sözü mü olur?, çok değersiz, önemsiz

qalı/d: söz, laf

qalı apey dayış: b. qalı tepa dayış

qalıb: kalıp

qalıba sabunî/d: sabun tanesi, sabun kalıbı

qalıb bestış: 1)kalıplamak, kalıp yapmak 2)kalıbını hazırlamak

qalı bere gunayış: -e laf dokunmak, söz dokunmak

qalı bere kerdış: 1) -e kırıcı ve kötü laf söylemek 2)b. qalıbı bere kerdış

qalı bere şanayış: laf dokundurmak, dokunacak laf söylemek

qalıbı/d: oyunda kazanılan her bir parti, oyunda galibiyet

qalıbı/d: kalıp

qalıbı bere kerdış: oyunda yenmek, oyunda galibiyet almak

qalı bider kerdış: b. qalı bere kerdış

qalı bider şanayış: b. qalı bere şanayış

qalı bırnayış: 1)sözünü kesmek,

lafını kesmek 2)söz kesmek

qalı cawıtış: 1)çok soru sorarak gereksiz detayları öğrenmeye çalışmak 2)dedikodu yapmak, çok konuşmak

qalı derg kerdış: sözü uzatmak

qalı eşnawıtış: 1)söz dinlemek 2)laf işitmek, yapılan bir şeyden ötürü azarlanmak

qalı fam nêkerdiş: söz anlamamak

qalı fek dı bırnayış: başkasının sözünü kesmek, sözünü tamamlatmamak

qalı fek kewtış: yeni öğrendiği ya da duyduğu bir şeyi sık sık söyleyip durmak

qalı hamey qalı: “laf lafı açtı”, “laf açıldı”, “sözü edildi”, “söz açılmışken” anlamlarında kullanılan bir deyim

qalık: kabuk (b. qalığı)

qalıka şekeri/d: şeker tanesi

qalıka vinci/d: sakız tanesi

qalı kewtış: önemsenip kendisinden söz edilmek, konuşma konusu olmak, değeri artmak

qalığı/d: kabuk

qalığı/d: göz çukuru

qalığı/d: sakız tanesi (b. qanıki)

qalın/e: kalın

qalın/e: başlık (b. qelen)

qalınçı/d: bağ budama vb. işlerde kullanılan orağa benzer bir çeşit küçük tahra

qalınay: kalınlık

qalınêr: daha kalın

qalı qal a: “söz sözdür”, “verilen sözde durulmalıdır” anlamında

kullanılan bir deyim

qalı qala...bıyayış: hep...-den sözedilmek

qalı qırf tebiştış: sözü kendisine yönelik olumsuz anlamda söylenmiş gibi kabul etmek, sözü hakaret olarak (olumsuz anlamıyla) anlamak veya öyle değerlendirmek

qalı...ra antış: -den laf çekmek, laf almak

qalı...ra gırewtış: -den laf almak, laf çekmek

qalı...ra teber kerdış: laf sızdırmak, söz söyletmek, ağzından laf almak

qalı...şanayış: laf dokundurmak, dokunacak söz söylemek

qalı tebiştış: 1)söz dinlemek, söze uymak 2)sır tutmak

qalı tede vındertış: sır saklamak, söylenmemesi gereken sözü başkasına söylememek

qalı tepe dayış: sözünü esirgemek (qalı tepe nêdayış: sözünü esirgemek)

qalı vıstış: sözünü ettirmek, önemsenecek duruma gelmesine neden olmak, -den söz edilmesine neden olmak

qalızav/e: geveze, çok konuşan

qalızavey: gevezelik

qalı kenê: "söylediklerine göre", "sözünü ettiklerine bakılırsa" anlamında kullanılan bir söz

qalı keni: b. qalı kenê

qalı kerdış: 1)konuşmak 2)sözünü etmek, söz etmek

qalı kewtış: 1)laf dalmak, konuşmaya dalmak 2)çocuğun konuşa-

bilir duruma gelmesi, konuşmaya başlamak

qalı pê vıyartış: sözle dalaşıp birbirini kırmak, kavga etmek

qalı ver bere dayış: b. qalı ver bider dayış

qalı ver bider dayış: -e laf atmak, söz dokundurmak

qallike/d: kabuk

qallike/d: b. qanıki

qaltaxı/d: kaltak, iffetsiz kadın

qaluçi/d: orak

qalune/d: pipo

qalunı/d: b. qalune

qalúbela: kalubela

qal û qırfı: laf, dedikodu

qama/d: kama

qamçi/d: kamçı

qamçi/d: iki grup oyuncuyla oynanan ve rakip oyuncuya kamçı vurmaya dayanan bir oyun

qamçi kay kerdış: "qamçi" oyununu oynamak (b. qamçi)

qamçi kerdış: 1)kamçılmak, kamçı ile vurmak 2)b. qamçi kay kerdış

qamçur/e: emlak vergisi, vergi, mal vergisi

qamet: namaza başlarken söylenen sözler, kamet

qamet ardış: kamet getirmek

qamı/d: boy

qamı vetış: boy atmak, boyu uzamak

qamış/e: kamış

qampireki: mantar

qamyonı/d: kamyon

qanat/e: kat, tabaka

qan bıyayene: kandırılmak

qancıxı/d: kancık
qancuxı/d: kancık
qandê...: ...için, nedeniylə
qandê cey: onun için, o nedenle
qandê coy: onun için, o nedenle, bu nedenle
qanıka vilinci/d: sakız, sakız tanesi
qanıki/d: sakız
qanqile/e: şingil, salkım parçası, küçük salkım
qanqole/e: b. qanqile
qanser/e: kanser
qantır/e: katır
qantırı/d: katır
qantiri mendış: “çok büyük olmak”, “iriyarı olmak” anlamında (daha çok hakaret etmək için) benzetme olarak kullanılır
qantut: grup halinde oynanan bir çocuk oyunu
qanun/e: kanun, yasa
qanunen: kanunen, yasal olarak
qanuni: kanuni, yasal
qanzı/d: kaz
qa'p: b. qahp
qapan/e: kantar
qapan: çevrili, kapalı
qapax/e: kapak
qapaxê...dayış pıro: kapağını kapamak, kapağını örtmek
qapaxê seri/e: kafatası
qapı/d: kahpe
qapıki/d: kahpe, orospu
qapiy mıradan/e: murat kapısı, dilek yeri
qapqapık: takunya, nalın
qapsunı/d: kapsül
qaput/e: kaput, palto

qaq/d: koni biçiminde olan bir topaç çeşidi
qaqı/d: kafa
qa'r: b. qahr
qar antış: kahr çekmek
qardı/d: borç, emanet
qardı dayış: ödünç vermek; emanet olarak vermek
qardı kerdış: ödünç almak; emaneten almak
qardıyan/e: gardiyan
qareman/e: kahraman
qaremaney: kahramanlık
qareyis: b. qahriyayış
qarê...antış: kahrını çekmek
qarış bıyayış: karışmak
qarıyayene: b. qahriyayış
qarkêş/e: kahr çeken, eziyet çeken, acılara katlanan, zorluklara karşı dayanıklı olan kişi
qarme/e: kavurma (b. goştı)
qarmış bıyayış: karışmak
qarna/d: karne
qarnaqsi: sevimsiz, can sıkıcı, karınağrısı
qarnayış: b. qaharnayış
qarse/e: ucu sivriltilmiş olan çubuk, uzun kazık
qarsı/d: çok üşüme
qarsı dekewtış: çok üşüme, donarcasına üşüme
qarşû/e: karşı
qart/e: kart, karton parçası
qart/e: kart, yaşlı, bayat
qarton/e: karton
qas: b. qasê
qasa/d: kasa
qasê: kadar, miktarınca
qasıd/e: elçi

qasıdı: sağlam
qasıdı kerdış: sağlamaştırmaq,
 sağlam yapmak
qaş/e: b. qaşık
qaşık/e: kabuk
qaş kerdış: kabuğunu soymak
qat: kıt, kıtlık
qat/e: kat, tabaka
qat bı qat: 1)kat kat, birkaç misli
 2)tabaka tabaka
qat bıyayış: katlanmaq, kıvrılmək
 bükülmək
qat bıyayış: kıt olmaq, bir şeyin
 kıt bulunması
qatê cıllan/e: elbise takımı
qatıl/e: katıl
qatır/e: katır
qatire/d: katır
qatırı/d: katır (b. qatire)
qatırı mendış: b. qantırı mendış
qatırleyr/e: yavru katır
qatıx/e: 1)süt ürünleri 2)yoğurt
qatıxın/e: yoğurtlu
qat kerdış: katlamak
qatma/d: b. patıra
qatqatı/d: yağlanmış yufka ekmeq
qav û qacax: kap kacak
qawanozı/d: kavanoz
qawaxe/d: kavak
qawe/e: kahve, kahvehane
qawerengi: kahverengi
qaweçi/e: kahveci
qawexane/e: kahvehane
qawısız: arsız, utanmaz
qawışı/d: b. qawuşı
qawıte/d: buğdayın kavrularaq
 öğütülmesinden sonra yağda kı-
 zartılması suretiyle yapılan bir yi-
 yecek, kavut

qawi: niçin? (b. qey)
qawul: kabul (b. qebul)
qawul kerdış: kabul etmek (b. qe-
 bul kerdış)
qawunı/d: kabuğu kalın ve daya-
 nıklı olduğundan uzun süre bozul-
 madan kalabilen bir kavun çeşidi,
 kışlık kavun
qawuşı/d: koğuş
qawxe/e: kavga
qaxıd/e: 1)kağıt 2)mektup
qaxıdı/d: lira, varak
qay: 1)herhalde, galiba 2)için
 3)tabii, elbette
qay cınay: niçin, neden?
qayde/e: 1)kaide 2)türkü, türkü
 makamı
qaydê: için, nedeniyle
qaydı reydi: usülen, makamına
 göre, kaidesiyle
qayfeçi/e: kahveci
qayil: isteyen, istekli, razı
qayil bıyayıne: istemek, razı
 olmaq
qayil bıyayış: istemek, razı olmaq
qayim: sağlam, yerine oturmuş
 olan
qayim bıyayış: sağlam olmaq,
 sağlamaştırmaq
qayim kerdış: sağlamaştırmaq
qayış/e: kayış, deri kemer
qayış/e: kin, kin gütmek, inat
qayışekı/d: kin gütmek, birisinin
 inadına davranmaq, birisiyle inadı-
 na yarışma
qayışekı kerdış: kin gütmek, biri-
 sinin inadına davranmaq, birisiyle
 inadına yarışmaq
qayış kerdış: b. qayışekı kerdış

qayit kerdene: beslemek (ez qayit kon: ben besliyorum)

qay la: 1)tabii, elbette 2)herhalde
qaymax/e: kaymak (süt vb.kaymağı)

qayme/e: yokuş, yukarıya doğru
qayme gunayış: yokuşu çıkmak, yokuş yukarı çıkmak, yokuşa yönelmek

qaymeki: yukarıya doğru, yokuş yukarı

qaymeqam/e: kaymakam

qaymeqom/e: b. qaymeqam

qaynax/e: kaynak, lehim, yapıştırıcı

qaynax kerdış: lehimlemek, iki madeni parçayı kaynakla birbirine yapıştırmak

qayta bıyayış: bakılmak, beslenmek, korunmak (b. mıqayt bıyayış)

qaytakerda/d: bakımlı, korunan, beslenen

qaytakerde/e: b. qaytakerda

qayta kerdış: bakıp korumak, beslemek, bakımını yapmak (b. mıqayt kerdış)

qaz: 1)kaz 2)hindi

qaz: gaz, gazyağı

qazanc/e: kazanç

qazanc kerdış: kazanmak, kâr etmek

qazax/e: kazak, fanila

qazaxi/d: gazyağı

qazı/d: 1)dişi kaz 2)dişi hindi

qazık/e: kazan

qazıx/e: kazık

qazıx ro gınayış: kazığa vurulmak, kazığa çakılmak

qazi/e: kadı

qazux/e: kazık

qazux ro gunayış: b. qazıx ro gınayış

qe: hiç, katiyyen (b. qet)

qe'a: b. qıxe

qebale/e: götürü iş, kabala

qebale/e: deri, kabuk, post

qabale bestış: kabuk bağlamak

qebale eştış: b. qebale vıstış

qebale gırewtış: götürü iş almak, götürü usülü iş yapmak

qebale kerdış: götürü usülü iş yapmak

qebale vıstış: kabuk atmak, kabuk değiştirmek, deri değiştirmek, derisi soyulmak

qebale webıyayış: kabuğu soyulmak, derisi soyulmak, kabuk veya deriden büyük bir parçanın soyulması

qebedayi/e: kabadayı

qebebet/e: kabahat

qeb'et/e: b. qebebet

qeb'et/e: ırza geçme, cinsel ilişki

qeb'et bere kerdış: b. qeb'et bider kerdış

qeb'et bider kerdış: ırzına geçmek, birisiyle zorla cinsel ilişki kurmak

qeb'et kerdış: 1)kabahat işlemek, suç işlemek 2) b. qeb'et bider kerdış

qebhet/e: b. qebebet

qebız: kabız

qebız bıyayış: kabız olmak

qebila/d: kabile, akrabalar, soy sop

qebrax/e: namussuz, deyyus,

serseri

qebraxey: pezevenklik, deyyusluk, serserilik**qebraxı/d:** namussuz kadın, iffetsiz, serseri kadın**qebırı/d:** mezar, kabir**qebrıstan/e:** mezarlık, kabristan**qebul:** kabul**qebul bıyayış:** kabul olunmak, kabul edilmek**qebul kerdış:** kabul etmek**qebz:** kabız**qebz bıyayış:** kabız olmak**qecek/e:** çocuk**qeç/e:** çocuk, yavru**qeçek/e:** b. qeç**qeçekey:** çocukluk**qeçekı/d:** kız çocuğu**qeçkey:** b. qeçekey**qeda/e:** kaza, bela; facia, felaket**qeda û bela:** kaza ve bela**qedayif:** kadayıf**qedeħı/d:** kadeh**qedeme/e:** kademe**qedemli:** kıdemli**qedena/d:** iriyarı, biçimsizce büyüklük olan, kadana (**qedeni mendış:** kadana gibi olmak, iriyarı olmak)**qedene/e:** b. qedena**qeder/e:** kader**qeder:** 1)kadar 2)miktar**qeder:** kıymet, kadir**qederê ilahi:** 1)Tanrının belirlediği kader 2)tesadüfen, rastlantı**qedeynayış:** bitirmek (b. qedênayış)**qedênayış:** bitirmek**qedıhı/d:** kadeh**qedım/e:** keser**qedıyayenı:** bitmek, tükenmek**qedıyayış:** bitmek, tükenmek**qedife/e:** kadife**qedıyayış:** bitmek (b. qedıyayış)**qedr/e:** değer, kıymet, kadir, saygınlık**qedrê...zanayış:** değerini bilmek, kadrini bilmek**qedro/e:** kadro**qedr û qiymet:** değer, kıymet, saygınlık**qedr zanayış:** değerini bilmek**qedum/e:** keser**qedyayış:** b. qedıyayış**qeeri:** hariç, gayri, dışında**qefçıl:** çirkin, pis**qefçılıye:** çirkinlik, pislik**qefelayış:** b. qefelıyayış**qefelıyaya/d:** 1)kilitli 2)yorgun

3)üşümüş olan

qefelıyaye/e: b. qefelıyaya**qefelıyayene:** yorulmak (b. qefelıyayıne)**qefelıyayıne:** 1)yorulmak 2)kitlenmek 3)üşümek**qefelıyayış:** 1)kitlenmek 2)üşümek

3)yorulmak 4)tıkanmak; tutukluk yapmak

qefelnaya/d: 1)kitlenmiş olan, kilitli 2)üşütülmüş olan**qefelnaye/e:** qefelnaya**qefelnayış:** 1)kilitlemek 2)gücü yetmek 3)üşümesine neden olmak

4)sıkıca tutmak, sıkıca yakalamak

qefelıyayış: b. qefelıyayış**qefes/e:** 1)kafes 2)evlerde süs eşyası, boncukla işlenmiş baş örtüsü,

kap kacak gibi eşyanın içine konduğu camekanlı küçük dolap

qefileyiş: b. qefeliyayış
qefilyaya/d: b. qefeliyaya
qefilyaye/e: qefeliyaye
qefilyayış: b. qefeliyayış
qefilnayış: b. qefelnayış
qefilyayış: b. qefeliyayış
qefilyayış: b. qefeliyayış
qeher/e: kahr
qeheriyayış: kızmak, üzölmek, kıskanmak (b. qahrıyayış)
qehernayış: b. qaharnayış
qeher/e: kahr, üzöntü
qeher bıyayış: b. qahr bıyayış
qehrıyayış: b. qahrıyayış
qeher kerdış: b. qahr kerdış
qehrnayış: b. qehernayış
qej'a/e: dondurucu soğuk, buz, buzul
qej'a bestış: buzlanmak, donmak
qejek/e: çocuk (b. qeçek)
qela: kalay
qel'a/d: kale
qelaçi/e: 1)kalaycı 2)mecaz olarak: kirli kişi
qelafet/e: vucut, boy pos
qela kerdış: kalaylamak
qelancıke/d: karga
qelancıkı/d: serçe parmak (b. en-gışta qılanıcı)
qelas/e: kalas
qelaşık/e: kabuk
qelaw: b. qelew
qelb/e: kalp, gönöl, yürek
qelb/e: kusmuk
qelbê...ameyiş: 1)midesi bulanmak, kusacak duruma gelmek 2)mecaz olarak: tiksirmek, nefret etmek
qelbı/d(I): kible

qelbı/d(II): harmanda döven döv-verken altta kalan dövölmemiş ekin saplarını üste çıkarmak için harman yığınını ters çevirme işi
qelbı dayış: b. qelbı (II)
Qelbiney: Seferan ve Melekan denilen iki büyük aşiretin bir kısmının da kaldıkları, bugün Diyarbakır'ın Dicle (Piran) ilçesine bağlı bulunan Qelbin, Dêrey (Dêran), Zeydan, Gulzan, Golan köylerinin ve bu köylerin bulunduğu yörenin genel adı olup merkezi Qelbin (Bo-zöva) köyüdür.
qelb şıkıtış: gönöl kırmak, üzmek
qelb verdayış: gönöl kırmak, üz-mek, darıltmak
qelebalıx: kalabalık
qelebıyaya/d: 1)devrilmiş olan, devrik 2)yatan 3)ters çevrilmiş olan
qelebıyaye/e: b. qelebıyaya
qelebıyayış: 1)yatmak, uzanmak 2)devrilmek 3)kusulmak (bir şeyin kusulmuş olması) 4)ters çevril-mek, katlanmak
qelebıyayox/e: 1)yatan 2)devrilen 3)ters çevrilen, katlanmış olan
qelebıyayoxı/d: b. qelebıyayox
qelebnaya/d: 1)devrilen, devrik 2)ters çevrilen, katlanmış olan 3)kusulan şey 4)yatırılan
qelebnaye/e: b. qelebnaya
qelebnayış: 1)yatırmak 2)devirmek 3)kusmak 4)ters çevir-mek, katlamak
qelebnayox/e: 1)deviren 2)kusan 3)ters çeviren, katlayan
qelebnayoxı/d: b. qelebnayox

qeleşçi/e: kaleci
qeleşçi/e: kalaycı
qeleşçiyey: kalaycılık
qeleşçiyey: kalecilik
qelefet: b. qelafet
qelemı/d: kalem
qelem kerdış: ağaç vb. şeyleri ras-gele üstten kesmek
qelen/e: başlık
qelew/e: şişman, dolgun, besili, gelişkin, semiz
qelew bıyayış: semiz olmak, dolgun vucutlu olmak, şişman olmak, şişmanlamak
qelewey: semizlik, şişmanlık, dolgun vucutluluk
qelfe/e: kalfa
qelfe: b. qıfle
qelıbeyiş: b. qelebıyayış
qelıbıyaya/d: b. qelebıyaya
qelebıyaye/e: b. qelebıyaya
qelıbnayış: b. qelebnayış
qelım kerdış: b. qelem kerdış
qelın/e: başlık (b. qelen)
qelışıyayış: yarılmak
qelışnayış: yarmak, uzunlamasına bölmek
qelite: kalite
qelleş/e: kalleş (b. bêbext)
qelleşey: kalleşlik (b. bêbextey)
qelm/e: b. qelen
qeln/e: b. qelen
qelp/e: 1)geçersiz olan nesne, kalp. sahte 2)sahtekar
qelp/e: tembел
qelp bıyayış: sahte olmak, geçersiz olmak, bir şeyin kalpazanca olması
qelp bıyayış: tembел olmak, tem-

belleşmek
qelpey: geçersizlik
qelpey: tembellik
qelpey kerdış: tembellik yapmak
qelpey xwı nayış: tembел davranmak, tembelleşmek
qelpı/d: tembел kız veya kadın
qelp vejıyayış: sahte çıkmak, geçersiz olduğu anlaşılmacak
qelsayış: yarılmak (b. qelışıyayış)
qelûnı/d: b. qalûne
qem'a/d: harman yerindeki ürün artığı, çerçöple karışık tahıl taneleri
qemamı/d: b. qem'a
qemer: 1)karayağız, esmer 2)b. qemeri
qemerı/d: keçiler için ad olarak kullanılan bir sözcük
qe mevaje: "deme gitsin", "hiç sözünü etme", "hiç sorma" anlamlarında kullanılan bir söz
qemtı/d: kadın başörtüsü veya kuşak olarak da kullanılabilen ince bez parçası
qemtıkı/d: b. qemtı
qenal: kanal
qencele/e: b. qırincele
qencepçe: simli iplikle yapılan oya
qen'et/e: kanaat
qen'et bestıyayış: kanaat hasıl olmak, ikna olmak
qen'et hasıl bıyayış: kanaat hasıl olmak
qen'et kerdış: inanmacak, kanaat getirmek
qe nêbo: hiç olmazsa, bari, nisbeten
qenı/d: kıç, göt, anüs

qenti/d: b. qemti

qeqere ra: "ne olursa olsun", "vız gelir", "cehenemin dibine kadar" anlamlarında kullanılan bir söz

qequba: b. qequbo

qequbo: 1)kekliğin ötüşü
2)meydan okuma

qer: 1)siyah 2)siyah renkli kişi, eşya veya hayvan

qeraçi: b. qereçi

qeraj/e: yokuş, yamaç

qeram/e: b. qerram

qeram bestiş: b. qerram bestiş

qeraqol/e: karakol

qerar/e: karar

qerar dayiş: karar vermek

qerarname/e: kararname

qerawatı/d: kravat

qeraz: b. qeraj

Qerbegan: Elazığ'a bağlı bulunan Palu ilçesinin bir yöresini kapsayan ve otuz dört köyde yaşayan bir aşiret ile bu aşiretin yaşadığı köylerin genel adı

Qerbego: b. Qerbegan

Qerbegoney: b. Qerbegan

qerebafunı/d: gramafon

qerebalıx: kalabalık

Qerebegoney: b. Qerbegan

qerebine/e: karabina, eski bir tüfek çeşidi

Qere Çarşeme: halkın geleneksel olarak kutladığı eğlence günlerinden biri

qereçi: 1)çingene 2)kalbur, yüzük, nazarlık gibi eşya yapıp satan ve halkın verdiği eşya ile geçinen göçebe bir topluluk

qereçiyey: 1)çingenelik 2)mecaz

olarak: utanmazlık, dilencilik, yüzsüzlük

qerefiyayiş: kopmak

qerefnaya/d: koparılmış olan, kopuk

qerefnaye/e: b. qerefnaya

qerefnayiş: koparmak

qerek/e: siyahımsı

qereke/d: boğaz

qereki/d: 1)siyahımsı 2)siyah renkli dut veya üzüm çeşidi

qeremendû: erkek şalvarlığı olarak da kullanılan siyah renkli adi cinsten bir bez

qeremiyayiş: vucutta kırgınlık olması

qeremnayiş: b. xwu qerimnayiş

qereqol/e: karakol

qerequş/e: b. qerquş

qereşe/e: iriyarı

qeresiyayiş: donarcasına çok üşümek

qerewana/d: karavana

qerez/e: garaz, kin

qerfeiyiş: b. qerefiyayiş

qergund: başa gelen belalar, kargaşa

qergundi: gürültü patırtı, kargaşa

qerı/d: b. qer

qerıfiyayiş: b. qerefiyayiş

qerıfnayiş: b. qerefnayiş

qerımiyayiş: vucutta kırgınlık olması

qerısiyayiş: donarcasına çok üşümek

qerısnayiş: çok üşümesine neden olmak

qerı/d: olgunlaşınca koyu mor veya siyah renkte olan bir üzüm

çeşidi

qerm/e: vucut kırımlığı

qero/e: b. qer (2)

qerpoz: gürbüz

qerqesun: kurşun

qerqit/e: katran

qerqol/e: b. qereqol

qerquş/e: bir cins kartal, akbaba

qerraj/e: b. qeraj

qerram/e: yosun

qerram bestis: yosun tutmak, yosunlanmak

qerremıyayış: b. qerımıyayış

qerrimeyış: b. qerımıyayış

qerrımıyayış: b. qerımıyayış

qersune/d: b. qerşun

qerşun: kurşun

qert/e: 1)kart, geçkin 2)yaşlı

qert/e: kart, fiş

qertal/e: kartal

qerteliyayış: b. qertılıyayış

qertelnayış: b. qertılınayış

qertılıyaya/d: 1)aşığı doğru sarkan, sarkık 2)yırtılan

qertılıyaye/e: b. qertılıyaya

qertılıyayış: sökün etmek; kopup aşağı sarmak, yırtılmak

qertılınayış: koparıp aşağı sarkıtmak, yırtmak

qerxın/d: çömlük, yemek kabı

qesa/d: söz, laf, konuşma

qesab/e: kasap

qesabey: kasaplık

qesas/e: kısas, intikam

qesas dayış: yaptığı kötülüğün veya işlediği suçun karşılığını ödemek, yaptığının cezasını çekmek

qesas gırewtış: intikam almak

qesba/d: b. qeseba

qesd/e: 1)kasıt, bile bile yapma 2)yalan

qese: b. qesa

qeseba/d: ciğer

qeseba...çızayış: yüreği sızlamak, ...için üzülmek, acımak

qeseba honık bıyayış: yüreği ferahlamak, yüreği rahatlamak, istediği gerçekleşmek

qesebapêt/e: yüreği pek olan, yürekli, cesur

qesebapêt bıyayış: 1)yüreği pek olmak 2)korkusuz olmak, yürekli olmak, yiğit olmak 3)yüreği dayanmak, dayanıklı olmak

qeseba pırr kerrey bıyayış: “korkusuz olmak”, “yüreği pek olmak” anlamında bir deyim

qeseba veşayış: 1)midesi ekşimek 2)yüreği sızlamak, acımak, üzülmek

qeseba xwı honık kerdış: yüreğini rahatlatmak, özlemine çektiği bir şeyi doyasıya yapmak

qeseba xwı rehet kerdış: b. qeseba xwı honık kerdış

qesetura/d: kasatura

qesey bıyayene: konuşulmak

qeseyiş: b. qesıyayış

qesey kerdene: konuşmak

qeseykerdox/e: konuşan, konuşmacı

qesê kerdene: konuşmak

qesê virênan: atasözleri

qesı kerdene: b. qesey kerdene

qesıyaya/d: 1)kesilen, kesilmiş olan (süt vb.), 2)kırpılan, kırılmış olan 3)yorgunluktan dolayı vücudunda kırıklık olan

qesıyaye/e: b. qesıyaya
qesıyayış: 1)kesilmek, kırılmak, kırılmak 2)vücut organlarında yorgunluk sonucu kirginlik olması 3)süt, ayran vb. sıvıların kaynatılırken kesilmesi
qesida/d: kaside
qesnaya/d: b. qesnaye
qesnaye/e: kırılmış, kesilmiş olan
qesnayış: 1)makasla kesmek 2)kırılmak, kırılmak
qesrı/d: kasır, köşk
qest/e: 1)kasıt, bile bile yapma 2)yalan
qest/e: parça
qestikên/e: sahte, yapay, gerçek olmayan, şakadan
qestiki: güya, sözüm ona
qestikin: b. qestikên
qestiko: şaka, mahsus söyleme, yalan yere
qesti: kasıtlı; şaka; mahsus söyleme, yalan yere
qesti kerdış: şakadan söylemek, mahsus söylemek
qesti kerdış: büyük parçalar halinde kesmek
qest kerdış: inadına davranmak, aksine davranmak, birisinin kızacağı şeyleri yapmak, kasıtlı davranmak
qest kewtış: inatlaşmak, biribirinin inadına davranmak, başkasıyla yarışmak, -nin tersine davranmak, kasıtlı davranmak
qest û qerez: kasıt ve garaz, kasıt ve kin; mahsus, inadına
qesti ra: b. qesti
qes/e: köpük

qesı-y: susuz bölge, suyu bulunmayan yöre
qesebû/e: kaşağı
qesebû kerdış: kaşağılamak
qesernayış: kabuğunu soyamak
qesır/e: b. keşr
qesıyı/d: b. qesı
qes kerdış: köpüklenmek
qesmer/e: maskara, soytarı, komik kişi, ciddiyetsiz
qesmerey: maskaralık, komiklik, soytarılık, ciddiyetsizlik
qesmereya xwı ...kerdış: dalga geçmek, alaya almak
qesmerki: komikçe, ciddiyetsizce, serserice
qesr/e: kabuk (tahıl ürünleri vb. için kullanılır)
qet: asla, hiç
qet/e: parça, koparılan parça
qetaf kerdış: bir giysi veya aracın aşınan, yırtılan veya kırılan parçasının yerine yenisini koymak
qethane: katiyyen, kesinlikle hayır
qetıfnayış: sıkıca tutup kavramak
qetfe/e: karasabanda tutak ile karasabanın uzun direği arasında bulunan küçük parça
qetife/e: b. qetfe
qet'iyen: katiyyen, kesinlikle
qet nêbo: hiç olmazsa, hiç yoksa
qetran/e: katran
Qetrepoz/e: çocukları korkutmak için bacadan gireceği söylenen hayali, olağanüstü bir yaratık, bir çeşit gulyabani
qetrı/d: sağanak, yağmur (b. dıcnı)
qevdı/d: 1)tutam, demet 2)kabza

qevdı hewa nayış: b. heqê qevdı
qewaxêri/d: kavak ağacı
qewas/e: asker, Osmanlı askeri,
 kavas
qewernayış: b. qewırnayış
qewet/e: kuvvet, güç
qewet bo: çalışmakta olana hita-
 ben "kolay gelsin" anlamında söy-
 lenen bir söz
qewet çın bıyayış: gücü olma-
 mak, güçsüz olmak, yoksul olmak
qewet dayış: kuvvetlendirmek,
 güç vermek
qewete ra kewtene: güçsüzleş-
 mek, takati kalmamak
qewete wastene: yardım istemek,
 kuvvet istemek
qewet kerdış: gücü yetmek, yap-
 mayaya çalışmak
qewetli: kuvvetli
qewırıyayış: kovulmak
qewırnayış: kovmak
qewl/e: söz
qewlîx/e: b. qowlîx
qewl vıraštene: anlaşmak, söz-
 leşmek
qewm/e: kavim, akraba, kabile,
 konu komşu
qewmıyayış: vuku bulmak, ol-
 mak, (olay) meydana gelmek
qewqızıyayış: durduğu yerde ha-
 reket etmek (insan için kulla-
 nılır), sendelemek, debelenmek
qews/e: mimari yapıda yuvarlak
 kemer, yapılarda kavisli bölüm
qewul: kabul (b. qebul)
qewum: sıkıştırma
qewurnayış: kovmak (b. qe-
 wırnayış)

qewxa: kavga
qewxe/e: kavga
qey: 1)niçin, niye? 2)için, se-
 bebiyle
qeybê...: ...için
qeyd: 1)kayıt, yazma, yazılma 2) b.
 qeyd-i
qeyd bıyayış: kaydolmak, kayıt
 yaptıрма, yazılmak
qeyde/e: 1)türkü, türkü makamı
 2)kaide, kural
qeyde vatış: türkü söylemek
qeyd-i: bukağı
qeydi kerdış: ayağına bukağı tak-
 mak, prangaya vurmak
qeydkerda/d: 1)kayıtlı olan
 2)resmi nikahı kıyılmış olan kadın
qeydkerda/d: bukağılı olan, aya-
 ğına pranga vurulan
qeydkerde/e: b. qeydkerda
qeyd kerdış: 1)kaydetmek, kaydet-
 tirmek, yazdırmak 2)resmi nikah
 yaptırmak
qeydli: kayıtlı
qeyd vıraštış: kaydını yapmak,
 kayıt yaptırmak, kaydetmek, kay-
 dolunmak
qeyekî/d: kayık
qeyê: b. qey
qeyil: b. qayil
qeyl: b. qayil
qeyl bıyayış: b. qayil bıyayış
qeyme/e: yokuş (b. qayme)
qeymekî: b. qaymekî
qeymeqam/e: b. qaymeqam
qeymeqom/e: b. qaymeqam
qeyme ro gunayış: b. qayme
 gunayış
qeyntirme/e: yokuş, bayır

qeysan: b. qeysi (I)

qeysi(I): dam loğunun çekilmesinde kullanılan genellikle ağaçtan yapılmış çatallı araç

qeysi(II): okkalı (küfür)

qeysi(III): yeşil soğanın büyük ve kalın cinsi

qeytan: kaytan

qeyxane: yumurtanın yağda kızartılmasıyla hazırlanan bir yemek

qeza/e: kaza, ilçe

qeza/e: kaza, beklenmedik kötü olay

qeza/e: kaza, zamanında yapılmayan dini görevi sonradan yapma

qeza dest ra vejıyayış: elinden kaza çıkmak

qeza kerdış: kaza etmek, dini görevini sonradan yerine getirmek

qeza kerdış: trafik kazası yapmak

qeza wû qeder: kaza ve kader

qezay qudreti ri: tesadüfen, hasbelkader, kazara

qezenc/e: kazanç

qezenc kerdış: kazanmak

qezete/e: gazete

qê: b. qey

qê: b. qet

qêdayış: b. qedıyayış

qêlekı/d: su konan küçük tuluk parçası

qêlı/d: b. qêleki

qê mevaze: b. qe mevaje

qêret/e: gayret, yardım (b. xeyret)

qêretê...kerdene: -e yardım etmek

qêşı kerdene: b. qesey kerdene

qêyde/e: b. qeyde

qı: b. qe

qıb'et/e: 1)kabahat 2)cinsel ilişki, ırza geçme

qıb'et bere kerdış: ırzına geçmek, birisiyle zorla cinsel ilişki kurmak

qıb'et kerdış: kabahat işlemek

qıbı/d: kubbe, kubbeli yapı

qıble: kible

qıbrax/e: b. qebrax

qıbraxı/d: b. qebraxı

qıç/e: 1)küçük, ufak 2)çocuk

qıçayış: bağırarak (b. qıjayış)

qıçek/e: b. qıç

qıçı/d: kız çocuğu, küçük

qıçıke/d: b. qıjık

qıdem/e: kıdem

qıdemli: kıdemli

qıfle/e: grup, insan topluluğu, kafile

qıfle/e: ucu sivri ağaç veya taş parçası (b. qıfle ro gunayış)

qıfle ro gunayış: ucu sivri ağaç veya taşta takılıp yırtılmak

qıj/e: 1)küçük 2)çocuk

qıj: gri, alacalı, beyazımsı olan

qıj'a: 1)kırağı 2)dondurucu soğuk

qıj'ay dayış pıro: kırağı çalmak

qıjayış: bağırarak

qıjek: gri, alacalı

qıjek/e: b. qıçek

qıjık/e: karganın bir çeşidi

qıjjayış: b. qıjayış

qıjkek: küçük

qıl/e: küçük dağ, tepe

qılancı/d: serçe parmak

qılancıke/d: karga (b. qelancıke)

qılancıkı/d: karga (b. qelancıke)

qılaşıyayine ra: b. raqılaşıyayine

qıl'aynayış: ağacı veya dalı teme-

linden koparmak, söküp almak
qılçeki/d: 1)düzgün kesilmiş kü-
 çücük bez parçası, üçgen biçimin-
 de kesilmiş olan bez parçasığı
 2)tarla veya arazinin başka tarla
 veya araziler arasında kalan dar
 bölümü

qılçı/d: b. qılçeki

qılçix: kılçık

qılçix: belirli bölümlerle çevrili
 olan küçük tarla parçası

qılçı: içi çökelek, soğan, et vb. yi-
 yeceklerle doldurularak pişirilen
 ince ekmek, bir çeşit çörek

qiler/e: kir (b. qilêr)

qilerine/d: kirli (b. qilêrın)

qileyiş: b. qılıyayış

qil'eynayış: b. qil'aynayış

qileynayış: kızartmak

qilênayış: kızartmak

qilêr/e: kir

qilêrın/e: kirli

qilêşene re: çatlamak

qılıyayış: kızarmak, yağda kızar-
 mak, pişmek

qılıncele/e: kurbağa (b. qırıncele)

qılınç: serçe parmak

qılêr/e: b. qilêr

qıloncıkı/d: karga (b. qılancıke)

qılor: yuvarlak

qıl qıl: kızartılan yağ vb. yiyecek-
 lerin kızartılırken çıkardığı ses

qınasta: zayıflıktan ötürü etsiz
 olan kalça

qında/e: cinsel sapık erkeklerin
 cinsel ilişki kurduğu erkek, oğlan,
 homoseksüel

qınday/d: erkeklerin kendisiyle
 sapıkça cinsel ilişki kurduğu kadın

(daha çok hakaret için veya sövğu
 olarak kullanılır)

qındaye/e: b. qında

qındayey: oğlanlık, edilgin homo-
 seksüellik

qineki kerdış: yan çizmek, sav-
 saklamaya çalışmak

qineste/e: kalça, sağrı

qın'et: kanaat

qını/d: göt, kıç, anüs

qını nayış: cinsel ilişkide bu-
 lunmak

qır/e: beniz, yüz rengi

qır: beyazımtırak, gri, alacalı, be-
 yazımsı

qır: kıracağı

qıral/e: kral, müslüman olmayan
 devletlerin hükümdarı

qıraleiy: krallık

qırar/e: karar (b. qerar)

qırar dayış: karar vermek

qırati/e: korkuluk

qırban/e: kurban

qırban bıyayış: kurban olmak, fe-
 da olmak

qırban dayış: kurban kesmek,
 kurban vermek

qırban kerdış: kurban etmek, fe-
 da etmek

qırbelek: alaca renkli, alacalı

qırç: sert ve kuru şeylerin kırılma-
 sından ya da sürtünmesinden çı-
 kan ses, gıcırıtı

qırç: çalı çırpı kırıntısı(b. qırçıkı)

qırçayış: sert ve kuru bir şeyin kı-
 rılıp ses çıkarması, gıcırdamak

qırçık: b. qırçıkı

qırçıkı/d: yakılmak için kullanılan
 çalı çırpı kırıntısı, çalı çırpı

qırçı: sert ve kuru şeylerin kırılmasından ya da sürtünmesinden çıkan ses, gıcirtı

qırçnayış: gıcirdatmak

qırç.qırç: gıcirtı

qırç.qırç kerdış: gıcirdamak

qırê...kewtış: benzi solmak, üzgün olmak, morali bozuk olmak

qırêncile/e: kurbağa (b. qırincele)

qırfe/e: kopuk parça

qırfe: b. qırfe

qırfeke/e: kopuk parçacık

qırfe/d: hakaretamiz söz, laf (b. qırfe eyştış)

qırfe eyştış: laf atmak

qırfe ver...dayış: laf atmak

qırfe vıstış: laf atmak

qırfe qalı kerdış: imalı konuşmak, imalı konuşup laf atmak

qırfe tebiştış: b. qalı qırfe tebiştış

qırfe û qalı: laf, dedikodu, laf atma

qırfe nayış: b. qerefnayış

qırık-e/d: boğaz, gırtlak (**qırıke** ro **nêşıyayış**: boğazından geçmemek)

qırincele/e: kurbağa

qırincele/e: b. qırincele

qır kerdene: kırmak, topluca öldürmek, katliam yapmak

qır kerdış: b. qır kerdene

qırme/e: ağacın gövdesi, ağaç kütüğü, kesilen ağacın toprakta kalan kökü

qırme/e: kırma (bir tüfek çeşidi), av tüfeği

qırmiç/e: büzgü, kıvrım, kırışik, kırışma

qırmiçıyaya/d: kırışik, büzülmüş olan

qırmiçıyaye/e: b. qırmiçıyaya
qırmiçıyayış: kırışmak, büzülmek, kıvrılmak

qırmiçnaya/d: kırışik duruma getirilen, büzülen

qırmiçnaye/e: b. qırmiçnaya

qırmiçnayış: kırıştırmak, büzmek

qırmiç/e: kesilen ağacın kökü, kesilen ağacın küçük parçası, kütük parçası

qırmiçi/d: kırmızı renkli bir üzüm çeşidi

qırni/e: 1)iki duvarın birleştiği köşenin dış tarafı 2)köşe, kenar 3)duvar yapımında kullanılan kesme köşe taşı

qırnik: bir çeşit kene

qırıp/d: gürk, kuluçkadaki kümes hayvanı

qırıpçıka...gırewtış: gırtlağına yapışmak, boğazına yapışmak

qırıpçıka...tebiştış: gırtlağına yapışmak, gırtlağından yakalamak (hesap sormak)

qırıpçıki/d: gırtlak, boğaz

qırıp kewtış: 1)kuluçkaya yatmak, gurka yatmak 2)mecaz olarak: yerinden teplenmemek, çok beklemek

qırpoz/e: b. qerpoz

qırqır/e: ağız dalaşı, ağız kavgası

qırqırıyayış: mızırdanmak, yalvarıcı bir dille konuşmak

qırqır kerdış: ağız kavgası yapmak, mızırmak etmek

qırqırşun: kurşun

qırır/d: boğaz, gırtlak

qırırka...tebiştış: b. qırıpçıka...tebiştış

qırrıki/d: boğaz, gırtlak
qırrıki dekewtiş: sesi kısılmak
qırrıki pır bermı bıyayış: ağla-
 maklı olmak
qırr kerdış: b. qır kerdene
qırs: b. qırş
qırş/e: çöp, çöp parçası
qırşık/e: b. qırş
qırşıkın/e: çöplü, çöpe bulanmış
 olan
qırş û qalı: çerçöp, toz toprak
qırt: kopan şeyin çıkardığı ses
qırtê...qerefiyayış: ödü patlamak,
 çok korkmak
qırtê...qerefnayış: ödünü patlat-
 mak, çok korkutmak
qırtı ra bıyayış: çok korkmak, ödü
 patlarcasına korkmak
qırtqırt: 1) ağız kavgası, sert tar-
 tışma 2) kendi kendine söylenirce-
 sine konuşma 3) kopan şeyin çıkar-
 dığı ses
qırvan/e: b. qırban
qısa/d: söz, laf
qıse: söz, laf
qıse kerdış: konuşmak
qısey kerdış: konuşmak
qısım/e: kısım
qıskek: b. qıjkek
qısle: kışla
qısm/e: b. qısım
qısmet/e: kismet
qısmêki: bir kısım, bir kısmı
qısmi: bir kısım, bir bölüm
qıssa: b. qısa
qıssa xwı gûşıya kerdış: söz din-
 lemek, laf dinlemek
qısse: b. qıse
qısse kerdış: konuşmak

qıssê kerdış: konuşmak (b. qısey
 kerdış)
qıştnayış: ötmek (karga vb. kuşla-
 rın ötmesi)
qıtı/d: çiğ yenen ve hıyara benze-
 yen bir sebze
qıtıl/e: katil, öldürme, öldürülme
qıtıl dekewtiş mıl: katillik suçu
 veya günahının kişinin üzerinde
 kalması
qıtıl kerdış: öldürmek, katletmek
qıtıl...mıl kerdış: katillik suçu-
 nu...üzerine yıkmak
qıtıl sero mendış: katillik suçu-
 nun kişinin üzerinde kalması, ka-
 tillik suçunun kişiye yüklenmesi
qıt'i: kat'i, kesin
qıtli/e: katil, adam öldüren
qıtlıyey: katillik
qıxe/e: 1) karga 2) mecaz olarak:
 hazır yiyici, doymayan
qıyafet/e: kıyafet
qıyameti/d: kıyamet
qıyamgırewta/d: beceriksiz, her
 şeyi abartıp başarılamayacağını
 söyleyen
qıyamgırewte/e: b. qıyamgırewta
qıyamı/d: kıyamet
qıyamı ameyış: kıyamet kopmak,
 kıyamet gününün gelip çatması
qıyamı ardış: kıyamet koparmak,
 bir olayı veya işi olumsuz yönde
 çok büyük gösterip abartmak
qıyamı xwı dı ardış: aşırı şekilde
 korkakça veya cimrice davranmak
qız/e: küçük (b. qıç, qıj)
qızbanêri/d: melengiç ağacı, çit-
 lembik ağacı
qızbanı/d: çitlembik, melengiç

qızbon: b. qızbanı
qızbonêrî/d: b. qızbanêrî
qızbûn: b. qızbanı
qızbûnir: b. qızbanêrî
qızek: b. qıcek
Qızılbaş/e: Alevi, Kızılbaş
Qızılbaşey: Alevilik, Kızılbaşlık
Qızılkilise: Tunceli'ye bağlı bulunan Nazmiye ilçesinin diğeri adı
qızkek: küçücük (b. qıjkek)
qızlı/e: harmanda ekinin dövülmesi veya ürünün kaldırılmasından sonra geriye kalan başaklarından ayrılmamış ekin artıkları
qızvan/d: b. qızbanı
qızvan: dişi köpeğin çiftleşme istekliliği
qızwonı/d: b. qızbanı
qi/d: b. qını
qıjayış: 1)bağırarak, ağlamak 2)çığlık atmak, ciyaklamak
qıji: 1)çığlık, bağırma, ağlayış, haykırış 2)ağaç vb. cisimlerin yarılmak veya koparken çıkardığı ses
qıji dekewtış: çığlık koparmak, ağlamak, bağırarak
qıji: b. qıji
qıjjayış: b. qıjayış
qıjji: b. qıji
qıjij kerdiş: ciyaklamak, ciyak ciyak bağırarak
qij-wij: bağırış, gürültü
qim: yetinme, yeterli
qima: kıyma, kıyılmış et
qima kerdiş: kıyma gibi ezme, kıyma haline getirmek
qimet: kıymet, değer
qimetin: kıymetli
qimiş bıyayış: kıymak (qimiş nê-

bıyayış: kıymamak)
qim kerdey: yetmek, yeterli olmak
qim kerdiş: yetmek, yeterli olmak
qınatı/d: bir çeşit şinik, tahıl ölçmekte kullanılan bir araç olup bazı yörelerde çap da denir (b. çap)
qir/e: zift
qirayış: bağırarak, haykırmak, çığlık atmak
qireqir: bağırarak çağırma, çığlık, bağırma, böğürme sesi
qirnayış: bağırarak, haykırmak, seslenmek
qirqir kerdiş: bağırarak çağırarak
qirrayış: b. qirayış
qirri: bağırma, haykırış, çığlık
qıştnayine: ötmek (karga vb. kuşların ötüşü için kullanılır)
qit/e: 1)küçük, ufak 2)çocuk
qitaleki/e: küçücük, ufacak
qitaleki/d: b. qitaleki
qitek/e: 1)küçücük, ufacak 2)küçük çocuk
qiteki/d: b. qitek
qiti/d: b. qit
qivırran/e: müsrif, savurgan, hesabını kitabını bilmeyen
qivırraney: müsriflik, savurganlık
qiyafet/e: kıyafet
qiyda/e: b. qında
qiyday/d: b. qınday
qiydayey: b. qındayey
qiymet/e: kıymet, değer
qiymet dayış: kıymetini bilmek, değer vermek, önem vermek, saygı göstermek
qiymetê...zanayış: değerini bilmek, saygı göstermek

qiyetli: kıymetli, değerli
qiyemiş bıyayış: kıymak
qiyım kerdış: yetmek, yeterli olmak
qiy nayış: cinsel ilişki kurmak
qiy qırı qiqi: horozun öterken kı-kardığı ses
qiyır/e: b. qır
qiy sero rojanayış: kış üstü dikmek, kış üstü oturtmak
qiyvırran: b. qıvırran
qoat/e: b. qewet
qocag: b. gocagi
qoceman/e: kocaman, büyük, iriyarı
qoç/e: boynuz
qoçan/e: koçan, makbuz
Qoçan: Dersim'de yaşayan bir aşiret
qoçbê gay şêro: "nereye giderse gitsin", "dünyanın öbür bucağına gitse dahi (bulunur)" anlamında kullanılan bir deyim
qoçıkêri/d: ahlat ağacı
qoçıkı/d: 1)ahlat 2)yumru
qoçıkın/e: yumrulu
qoçıkını/d: b. qoçıkın
qoçi kerdış: boynuzlamak, süsmek, toslamak
Qoçû: Dersim'de yaşayan bir aşiret (b. Qoçan)
qoj/e: 1)kütük 2)bir kısmı yanmış olan odun kütüğü
qol/e(I): 1)kısa, bodur, tıknaz 2)kesik, kopuk 3)kuyruğu kesik olan hayvan
qol/e(II): 1)gömlek 2)kadınların giydikleri uzunluğu bele kadar olan ve genellikle kadifeden yapı-

lan bir giysi
qol bıyayış: 1)kesilmek, kopuk olmak 2)kesik kuyruklu olmak
qolçi/e: bekçi, muhafız
qolek/e: b. qol (I)
qoleki/d: b. qol (I)
qolı/d: 1)b. qol (I) 2)kadın veya kızlara hitap ederken sevimlilik ifadesi olarak kullanılan bir sözcük
qolık: gömlek (b. qolıki)
qolık/e: davulcu tokmağı
qolıki/d: gömlek
qolınc/e: 1)iki omuz arası 2)bel
qolınc: ishal
qolınd: b. qalın
qol kerdış: 1)kesmek, koparmak 2)hayvanın kuyruğunu kesmek
qolo/e: b. qol (I)
qom/e: b. qewm
qomedine/d: komodin, küçük dolap
qomı/d: b. qamı
qomı vetış: b. qamı vetış
qomiser/e: komiser
qomonist/e: komünist
qomonistey: komünistlik
qomunist/e: komünist
qonax/e: konak
qoncıxı/d: kancık (b. qancıxı)
qonç/e: boynuz
qondire/e: kundura
qonqıl: b. çıngaç
qonqile/e: b. qanqile
qontax/e: kontak
qontil/e: kütük, yumru biçimindeki ağaç parçası
qontrol/e: kontrol
qontrol kerdış: kontrol etmek
qop/e: 1)ucu kesik olan 2)kesik el

veya kol 3)yuvarlak olan nesne, yuvarlakça

qopal/e: eli veya kolu kesik olan kişi

qopalek/e: eli veya kolu birazcık kesik olan kişi

qopalıkın/e: yuvarlakça, yuvarlak yapılı olan

qoq bıyayış: 1)dikilmek 2)başına toplanmak

qoqı/d: baş, kafatası

qor/e: dizi, tabaka

qorayış: böğürmek

qor be qor: b. qor bı qor

qor bı qor: dizi dizi, tabaka tabaka

qor bıyayış: dizilmek, sıralanmak

qorçêr: ahlat ağacı (b. çoçikêri)

qoreni: böğürtü, hayvan böğürmesi

qoreqor: böğürme, böğürtü

qorık/e: sırt

qorıkçewt/e: kambür

qorıkçewtı/d: kambur (kız veya kadın)

qori: bazısı

qorr/e: b. qor

qorrayış: b. qorayış

qorrı/e: koruluk, ağaçlık

qorruk/e: sırt (b. qorık)

qorri: bazısı, bazıları

qorri: böğürme, böğürtü

qorri: b. qorrı

qospalıkın/e: yuvarlak yapılı, yumru gibi olan

qot/e(I): 1) kesik, kopuk 2)eli veya ayağı kesik olan 3)kesilen ağacın kökünün dışarda kalan kısmı, kurumuş ağaç kökü, odun parçası 4)kısa boylu

qot/e(II): tepe, tümsek

qota cexra/d: izmarit

qot bıyayış: 1)kesilmek

2)budanmak 3)kesik olmak, kopmak

qote/d: b. qewet

qotek/e: b. qot (I)

qotekı/d: b. qotı

qotı/d: b. qot (I)

qotı/d: kafa, baş

qotık/e: zikkım

qotı cı kerdış: kesmek, kafasını kesmek

qotkerda/d: 1)kesilmiş olan, kesik 2)budanmış olan

qotkerde/e: b. qotkerda

qot kerdış: 1)kesmek 2)budamak

qotme/e: kavun vb. sebzelerin sertleşip bozulmalarına yol açan bir hastalık

qotmi dayış pıro: kavun vb. sebzelerde hastalık meydana gelmesi (b. qotme)

qotnayış: kesmek, budamak

qowl/e: kavil, söz

qowlıx/e: 1)tabanca vb. silahların kılıfı 2)cüzdandan

qowm/e: b. qewm

qowmıyayış: b. qewmıyayış

qowqızıyayış: b. qewqızıyayış

qowrnayış: kovmak (b. qewırnayış)

qows/e: b. qews

qowxe/e: b. qewxe

qowxe/e: deriden yapılan kova, deriden yapılan su kabı

Qozltx: Siirt'e bağlı bulunan Kozluk ilçesi (bu ilçe merkezinin eski adı Hezo'dur).

qrincle/e: b. qrincele
quba/d: kubbe, kubbeli bina
qubbe/e: kubbe
qube qube: kabaca, laubalice
quçekı/d: 1)küçük taş yığını
 2)küçük yığın, kümecik
 3)insanların üst üste binerek yı-
 ğılması
quçekı kerdış: insanların üst üste
 binerek yığılması ve bu şekilde
 oynanan bir oyun adı
quçı/d: 1)taş yığını 2)yığın, küme
quçma : eşyalara yapıştırılan
 madeni pul
qudret: kudret, şifa verici olan
quel: kısa (b. qol)
qufa/d: küfe, küçük sepet
qufıkı/d: küçük küfe
qul/e: kul, köle, insan
qula heşı/d: ayı ini
qul bıyayış: delinmek
quleng: b. quling
qulı/d: delik
qulı/d: kadın (b. qul)
qulı bıyayış: delinmek
qulıkay zıncı/d: burun deliği
qulı kerdış: delmek
qulıkı/d: 1)delik, küçük delik
 2)hapishane 3)küçük ve tek gözlü
 ev
quling/e: turna
qulıx: b. qullıx
qul kerdış: delmek
qulız/e: kambur, sırtı eğik olan
qulız bıyayış: kamburlaşmak
qulizey: kamburluk
qulızı/d: kambur kız veya kadın
qullı/d: delik (b. qulı)
qullıkı/d: b. qulıkı

qullıx/e: karakol, nezarethane
Qullowella: Kur'an'ın "Qul
 huwellahu" diye başlayan İhlas
 süresi
Qulp: Diyarbakır'a bağlı bulunan
 Kulp ilçesi (b. **Pasûr**)
qulp/e: kulp
qulqulıka goşı/d: kulak deliği
qulqulıkı/d: delik
qultı/d: yudum
qultıki: geçirme
qultıki vero ameyiş: geçirmek
qultı kerdış: yudumlamak
qulto qult: 1)anlaşılmayan sesler
 çıkarma, anlaşılmayan dille ko-
 nuşma 2)su içerken çıkarılan ses
qum/e: kum
qumandan/e: kumandan
qumandar/e: kumandan,
 komutan
qumando/e: komando
qumar/e: kumar
qumarçi/e: kumarçı
qumar kay kerdış: kumar
 oynamak
qumar kerdış: kumar oynamak
qumarxane/e: kumarhane
qumaş/e: kumaş
qumbera/d: kumbara
qumça/d: düğme
qumılı/d: kımıl
qumqumık: b. gumgumıkı
qumrı/d: kumru
qunax/e: konak, köşk (b. qonax)
qunax/e: 1)konaklama yeri, konak
 2)bir günlük yol
qundax/e: 1)bebek, kundaktaki
 çocuk 2)kundak, bebeği sarmakta
 kullanılan sargı

qundax/e: dipçik, tüfek dipçığı
qundax kerdış: bebeğin bezlerle sarılması
qundire/e: kundura
qundırme: kundura (b. qundire)
qunitı/d: nutuk
qunitı wendış: nutuk çekmek, nutuk okumak
Qur'an/e: Kur'an
Qur'ani Kerim/e: Kur'an-ı Kerim, Kur'an
qurban/e: 1)kurban 2)müritlerin şeyhlerine hitap etme sırasında kullandıkları bir sözcük
qurban bıyayış: kurban olmak, kurban edilmek
qurban kerdış: kurban etmek
qure: kura
qure eştiş: kura çekmek
Qureşan: Erzincan ve Dersim (Tunceli) yöresinde yaşayan büyük bir aşiret (b. Kureysan)
qurış/e: kuruş
qurıx/e: yazın ortalarında görünen bir yıldız
qurmuçayene are: buruşmak (b. qırmıçıyayış)
qurnaz/e: kurnaz
qurnazey: kurnazlık
Qurqur Paşa: istihzai ve imalı olarak "büyük adam", "paşa" anlamında kullanılan bir ad
qurqur: guruldama sesi
qurqur kerdış: guruldama
qurrrayış: guruldama
qurre/e: kibirli, gururlu
qurre/e: kura, kura çekme
qurre antış: kura çekmek
qurre kaş kerdış: kura çekmek

qurreyey: büyüklük taslamak, kibirlilik
qurreyey kerdış: kibirlilik taslamak, büyüklük taslamak
qurreyi: kibirlilik, büyüklük taslama
qurrınçı/d: küçük ağaç parçası, çalı parçası
qurs/e: kurs
quruş/e: kuruş
quruşekı kerdış: 1)kuruşlar toplayarak bir şeyi satın almaya kalkmak 2)cimrice davranmak, kuruş hesabı yapmak
qurvetiye/d: gurbet, gurbetlik (xurbetey)
qusır/e: kusur
qusûr/e: kusur
quşxane/e: b. quşxane
quşxanı/e: b. quşxane
quşxana/d: b. quşxane
quşxane/e: küçük tencere
qut/e: 1)yem, azık, yenecek şey 2)tavuk, kuş vb. hayvanların yemi
quta...ronayış: bitirmek, tüketmek, sonunu getirmek
qut bıyayış: 1)bitmek, tükenmek 2)kesilmek, koparılmak, ortadan veya üstten kesilmek
qutê kergan/e: tavuk yemi
quti/d: kutu
qut kerdış: 1)bitirmek, tüketmek 2)üstten veya ortadan kesmek
qutni: pamuklu dokuma
quwet/e: kuvvet
quwetli: kuvvetli
quzılqut: b. quzılqurt
quzılqurt: çağırın veya seslenen birisine cevap olarak ve hakaret

için söylenen “geberesin!”, “zıkkımın kökü!” anlamlarında kullanılan bir sözcük

R

ra: yol (b. ray)

-ra: 1) -den, -dan 2) -e

ra-: fiilden önce gelerek bileşik fiil meydana getiren bir önek (rakew-tiş: yatmak)

raar/e: b. rayir

...ra ba'jıyayış: birisine çok kızmak, -den nefret etmek, -i kıskanmak

rabırıyayene: ayrılmak

...ra bırıyayış: -den kesilmek, yapamaz olmak

rabıyayene: açılmak, başlamak

rabıyayış: 1) açılmak 2) serilmek

racayış: kapatmak, örtmek

racêrayine: dönmek (b. ageyrayış)

raçarnayıne: çevirmek

radayış: 1) kapı almak

2) davranmak, kalkmaya davranmak 3) (kumarda) yitirmek

radio/d: radyo

raê...dayış: göstermek

rafızı: dinsiz, rafızı

rafınayış: 1) yatırmak 2) sermek

rageyrayış: çekip gitmek, terk etmek, terk-i diyar etmek

rakerda/d: serili olan, serilmiş olan

rakerde/e: b. rakerda

rakerde/e: açık

rakerdene: 1) açmak 2) kaldırmak

rakerdış: 1) sermek 2) (kumarda) yitirmek

...ra kerdış: -e sokmak, takmak

rakewta/d: yatan, yatmış olan

rakewte/e: b. rakewta

rakewtış: yatmak, uzanmak

rakotış: b. rakewtış

rakowtış: b. rakewtış

...ra lomey bıyayış: -den yakınılmak

...ra lomey kerdış: -den yakınmak

ramayış: kaçmak (b. remayış)

ramazan: ramazan ayı (b. remezan)

rame: rahmet, yağmur (b. rehmet)

rameyiş: b. ramıyayış

-ra mird bıyayış: -den usanmak, -e doymak

ramıta/d: sürülü, ekili olan

ramıte/e: b. ramıta

ramıtene ser: üzerine hücum etmek, üzerine saldırmak

ramıtis: b. ramıtış

ramıtış: 1) ekmek, sürmek

2) hayvanı sürmek, yürütmek

ramıtış ser: üzerine saldırmak,

üzerine yürüme, hücum etmek

ramıyayış: 1) sürülmek, ekilmek

2) yürütülmek, hayvanın sürülmesi

ram-i: apış arası kılıarı

rampa/d: rampa

ran/e: rehin

-ra naşta: -den beri, beride

ran kerdış: rehin etmek

...ra pawıtış: -den beklemek, ummak

...ra pey: -den sonra

rapor/e: rapor

raqlaşayine: b. raqlaşıyayine
raqlaşıyayine: yarılmak
raqlaşıyene: b. raqlaşıyayine
rar/e: yol, çare, çözüm (b. rayir)
rarıy: bazan, zaman zaman
rar bırnayış: yol kesmek (b. ray bırnayış)
rar deyiş: yolunu bulmak, çare bulmak
rarê...çın bıyayış: çaresi olmamak
rar geyrayış: b. rayir geyrayış
rar kewtış: yola dışmek (b. ray kewtış)
raro heq/e: 1)doğru yol, hak yolu
 2)din yolu, Tanrı yolu
rar tede deyiş: çaresini bulmak, yolunu bulmak (**rar tede nêdeyiř:** çaresini bulamamak)
...ra sadır bıyayış: -den meydana çıkmak, -den ortaya çıkmak
...ra sadır kerdış: -den meydana getirmek, -den meydana çıkarmak
rasanıyayine: şallanmak, dalgalanmak
rasanayine: sallamak, silkmek
rasnı/e: b. resene
rast: 1)doğru, gerçek 2)sağ taraf 3)direkt, dosdoğru
rast ameyış: rastlamak, rast gelmek
raste/e: meydan, düzlük
rastey: doğruluk, gerçeklik
rastê...ameyine: rastlamak, rast gelmek
rastı/d: doğru, gerçek, gerçek olarak
rastı/d: doğruluk, gerçeklik
rast kerdış: düzeltmek, doğrultmak

rast vıcıyayış: doğru çıkmak, gerçek olduğu anlaşılmak
raşanayış: 1)sallamak
 2)dağıtmak, savurmak, saçmak, serpiştirmek
raşonayış: b. raşanayış
raşt: b. rast
raşt: doğru söz, doğru sözlü kişi
raşta: doğru, gerçek, gerçekten, sahi, doğrusu
raşt ameyış: 1)rastlamak, rast gelmek, tesadüf etmek (b. rast ameyış) 2)rastgele, tesadüfı
raşta jey: b. raşta yê
raştaraşt: direkt, dosdoğru, doğrudan doğruya
raşta yê: doğrusu
raşt bıyayış: 1)doğrulmak; doğru olmak 2)(birisine karşı) dürüst olmak, samimi olmak
raşte/d: sağ taraf, sağdaki
raşte/e: meydan, düzlük (b. raste)
raşte dı mendış: açıktaki kalmak, meydana kalmak, eli boş (parasız) kalmak
raşte kewtış: 1)açığa çıkmak, meydana çıkmak 2)düzlüğe çıkmak 3)ortalığa dışmek, olur olmaz yerlere başvurmak
raşteraşt: direkt, doğrudan doğruya
raştey: doğruluk
raştey kewtış: b. raşte kewtış
rařtê...ameyış: -e rastlamak, tesadüf etmek, ...ile karşılaşmak
rařtê...ra: hizasında, hizasından
raşt hameyış: b. raşt ameyış
raşt-henekı: doğru veya şaka, yalan ya da doğru

raştıkên/e: gerçek, sahici, hakiki

raştiko: gerçek, gerçekten, doğrusu

raştıkoyên: gerçek, sahici, sahte olmayan, hakiki

raşt kerdış: 1)doğrultmak
2)yoluna koymak 3)düzenlemek, kurmak

raşt û çep: sağ sol, çaprazlama

...ra teber: dışında, hariç, ...olmaksızın

...ra teber kerdış: -den çıkarmak; laf sızdırmak, ağzından bilgi veya laf almak

raver: ileri, ön, önce

raver berdene: ileri götürmek, ilerletmek

ravernayış: geçirmek

raver seyis: b. raver sıyayine

raver sıyayine: ileri gitmek

ravey: ileri, ön (b. raver)

ravêrdene: geçmek

ravêretene: geçmek

ravêretiş: geçmek

...ra vêretiş: 1) -den geçmek, vazgeçmek 2)boşamak

ravêrtiş: b. ravêretiş

ravıstış: sermek, yatırmak

...ra vışıyayene: -den kopmak, -den geri kalmak

...ra vıyartış: 1) -den geçmek, vazgeçmek 2)boşamak

...ra vıyarnayını: -den geçirmek, geçirmek

ra vir ameyine: aklına gelmek, hatırlamak

ravor de: aşağıya doğru

rawustene: kalkmak (b. werıstış)

ray/d: yol

ray/d: kez, kere, defa (b. raye)

ray/d: rey, oy

raya cı dayış: -e göstermek

raya jewbina dayış: birbirine göstermek

rayan/e: yolcu (b. raywan)

rayaney: yolculuk

rayanı/d: kadın yolcu

rayan kerdış: yolculamak

raya pê jewbina dayış: birbirine göstermek, birbirine öğretmek

raya rastı/d: doğru yol

rayber/e: Alevilikte bir din adamı, rehber

ray bırnayış: yol kesmek

ray bıyayış: gönderilmek

raye/d: yol

raye: kere, kez, defa

rayer/e: yol

rayeri pira sımerine/e: samanyolu

rayêr/e: yol (b. rayir)

rayı/d: yol (b. raye)

rayır/e: 1)yol 2)çare, çözüm

rayırê heqqı/e: doğru yol, hak yolu

rayırê pırı/e: samanyolu (b. rayeri pira sımerine)

rayırê xwı ra şıyayış: yoluna gitmek, yoluna devam etmek, işine bakmak

rayırê xwı şaş kerdış: yolunu şaşırarak

rayırı ser nayış: yola düşmek, yola koyulmak

rayır pawıtış: yol beklemek, yolunu beklemek, yolunu gözlemek

rayır ra vecıyayış: yoldan çıkmak

rayir/e: 1)yol 2)çare, çözüm (b.

rayır)

rayir akerdış: yol açmak

rayira mendış: yolda kalmak

rayira verdayış: yolda bırakmak

rayir dayış: yol vermek, geçmesi için yol vermek

rayir dekerdış: yol açmak, bir yerden gide gele yol açılmasına neden olmak

rayir dı şeyiș: b. rayir dı Şıyayış

rayir dı Şıyayış: yolda gitmek, yürümek

rayir dıyayış: yol bulmak, yolunu bulmak, çaresini bulmak

rayirê...gırewtıș: ...yolunu tutmak

rayirê...tebiŐtıș: ...yolunu tutmak

rayir geyrayış: yol aramak, çare aramak

rayiri sero bıyayış: yola koyulmak üzere hazır olmak, yol üzerinde olmak, yolda olmak

rayiri ser nayış: yola koyulmak, yola düşmek

rayir kewtıș: yola düşmek, yola koyulmak

rayir...nawıtış: yol göstermek, akıl vermek

rayiro raşt/e: doğru yol, haklı yol; haklı çözümler

rayir ra mendış: yolda kalmak, yolundan geri kalmak

rayir Şaş kerdış: yolunu Şaşırmak, yolu Şaşırmak

rayir ta kewtıș: yol uğramak, yolu düşmek, yolun üzerinde olmak

rayir tede deyiș: yolunu bulmak, çaresini bulmak

rayir tede veynayış: yolunu bulmak, çaresini bulmak

rayir vin kerdış: yolu kaybetmek, yolu Şaşırmak

rayir viynayış: yolunu bulmak, çare bulmak

rayke: bir kere, bir kez, bir defasında

ray kerdış: yollamak, göndermek, yolculamak

ray kewtıș: yola düşmek, yola koyulmak

raykı: b. rayke

ray mendış: yola koyulmak, yola çıkmak

rayna: yine, tekrar, bir kere daha, başka bir defasında

raywan/e: yolcu

raywon/e: b. raywan

razi: razı, hoşnut

razi bıyayış: razı olmak, hoşnut olmak, yetinmek

razi kerdış: razı etmek, hoşnut etmek

re'a: reaya, halk tabakası

rebabı/d: bir çalgı aleti, rebap, rebab, rübab

Rebbi/e: Rab, Tanrı

rebbigırewte/e: b. hûmaygırewte

rebbi keni: b. hûmay keni

Rebbi't'ala/e: Allahü teala, yüce Tanrı

rebeqe/e: tarladaki biçili ekin dizisi

reca/d: rica, dilek

reca kerdış: rica etmek, yalvarmak

recefiyayış: titremek

recefnayış: titretmek

recfi/d: ürperti, ürperiș, titreme, titreyiș

recfî dekewtış: titreme tutmak, titremek, ürpermek

recifıyayış: b. recefiyayış

recim: recim, taşlama şeklindeki ceza

recim kerdış: recmetmek

reçete/e: reçete

reddê...dayış: reddetmek

red kerdış: reddetmek

ref/e: 1)kuş sürüsü 2)dizi, kitle

ref/e: raf

ref bestış: dizilmek, dizi oluşturmak, dizi dizi durmak

ref bı ref: 1)sürü sürü, sürüler halinde kuşlar 2)dizi dizi

refiq/e: olay arkadaşı, ortak, refik

refşî/d: b. recfî

refşî dekewtış: b. recfî dekewtış

refşıyayış: b. recefiyayış

refşnayış: b. recefnayış

reh: uyluk

rehet: rahat

rehet bıyayış: rahat olmak, rahat etmek

rehetey: rahatlık

rehetey reydi: kolayca, rahatlıkla, kolay kolay

rehet kerdış: 1)rahat etmek 2)rahatlatmak 3)kolayca yapmak

rehet rehet: rahatça, kolayca, kolay kolay

rehet vındertış: uslu durmak, rahat durmak (**rehet nêvındertış:**

uslu durmamak, yaramazlık yapmak)

rehman/e: rahman, merhamet eden, Tanrı

rehmani: rahmani, merhametli

rehmet: 1)rahmet 2)yağmur, yağış

rehmet...bêro: "Allah rahmet et-sin", "Allah selamet versin", "üzerine rahmetler olsun" anlamlarında kullanılan bir deyiş

rehmeti/e: merhum, rahmetli

rehmet mar û pêrdê to bêro: "Allahın rahmeti annen ve babanın üzerine olsun", "teşekkür ederim" anlamında kullanılan bir söz

rehmet varayış: rahmet yağmak, yağmur yağmak

rehmet varnayış: rahmet yağdırmak, yağmur yağdırmak

rehmî/d: 1)merhamet, acıma duygusu 2)rahmet, yağmur

reis/e: reis

reja/d: b. reca

reja kerdış: b. reca kerdış

reja minnet: rica minnet, güçlkle

rejim: b. recim

rejim kerdış: b. recim kerdış

rekat/e: rekat

rem/e: kaçış, kaçma, firar etme

remaya/d: kaçan, kaçmış olan, kaçak

remaye/e: kaçan, kaçmış olan, kaçak

remayış: kaçmak, tüymek

remayışê hewni: b. hewn remayış

remayox/e: kaçan, kaçıcı, kaçak

remezan: ramazan ayı

remil/e: gaipten haber verme, bir çeşit fal, remil

remil/e: liğ, aluvyon

remildar/e: gaipten haber veren kimse

remil eyştış: gaipten haber vermek, fala bakarak gaipten haber vermek

remılyayış: lığlanmak
remil vıstış: b. remil eystış
remnaya/d: kaçışılan kız veya kadın
remnayış: kaçışmak
remnayox/e: kaçışan, kaçışıcı kişi
Remtele: bir masal kahramanının adı
remtele/e: yarı deli kişi
remtut: tadı ekşi olan dut çeşidi
remtutêri/d: meyvesi ekşi olan dut ağacı
remzan: b. remezan
renca helalı/d: helal emek
rencber/e: rençper, emekçi
rencberey: rençberlik
renci/d: emek, çaba
renckês: 1)emekçi 2)eziyet çeken, zahmet çeken
reng/e: renk
reng bı reng: rengarenk, çok renkli
rengdar/e: renge bulanmış olan, boyanmış olan, renkli
rengdar bıyayış: renge bulanmak, boyanmak
rengên/e: renkli
reng kerdış: boyamak, renklendirmek
rep/e: sert bir cismin yere değmesiyle veya bir yere çarpmasıyla çıkan ses
rep/e: dik dıran şey
repal: b. rut û repal
rep bıyayış: 1)şişip uzanmak 2)şişip sertleşmek 3)cansızca uzanır hale gelmek 4)dikleşmek
repi: rap
repkerda/d: 1) sereserpe yere uza-

tılmış olan, cansızca yere serilmış olan 2)dikleştirilen
repkerde/e: b. repkerda
rep kerdış: 1)yere sermek, cansızca yere dışürmek, gebertmek 2)dikleştirmek

repp/e: b. rep
rep rep: rap rap diye çıkan ses, düzenli ve sert adımlarla yürüyenlerin ayaklarından çıkan ses
rep tep: patırtı, pat küt sesi
rep û raşt: dümdüz, dosdoğru olan şey
req: b. req û rut
req: takırtı (b. req teq)
reqabet/e: rekabet, yarış
reqabet kerdış: rekabet etmek, yarışmak
reqamı/d: rakam
reqayış: tıkırdamak, çınlamak
reqayıřê gûşi: kulak çınlaması
reqesıyayış: b. reqısiyayış
reqesnayış: b. reqısnayış
reqıs/e: raks, dans, oyun
reqısiyayış: oynamak, dansetmek
reqısnayış: raksettirmek, oynamak, dansettirmek
reqi: takırtı, tıkırtı
reqi/d: rakı (b. ereqi)
reqib/e: rakip
reqo teqo: tak tuk sesi, takırtı, pat küt
req req: takırtılı ses
reqs/e: b. reqıs
reqs kerdış: raksetmek, dansetmek, oynamak
req teq: takırtı sesi, tak tuk (sesi)
req.û rut: kupkuru

resane/e: b. resene
resaya/d: 1) yetişkin, olgun
 2) ulaşan, varan
resaye/e: 1) yetişkin, olgun
 2) ulaşan, varan
resayış: 1) ulaşmak, varmak
 2) yetişmek, olgunlaşmak
resayox/e: ulaşan, yetişen
resayoxı/d: b. resayox
rese: b. resene
resen/e: b. resene
resene/e: kıldan yapılan ve yük bağlamak vb. işler için kullanılan ip, urgan, halat
Resikû: Dersim yöresindeki bir aşiret adı
resım/e: resim, fotoğraf
resım kaş kerdış: fotoğraf çekmek, fotoğraf çektirmek
resım vıraştış: resim yapmak
resmen: resmen
resmi: resmi
resmiya: resmi
resnayox/e: ulaştıran, yetiştiren
resnayoxı/d: b. resnayox
resnayış: yetiştirmek, ulaştırmak, vardırmaq
resne/e: b. resene
restayıne: yetişmek, varmak
restene: yetişmek
resul/e: resul, peygamber
resulullah/e: resulullah, Allah'ın elçisi
reşbelek: siyahlı beyazlı; karın kısmen erimesi sonucu yer yer toprağın görünmesiyle beraber bazı yerlerin henüz karla kaplı olması durumu
reşle/e: sürüler halinde dolaşan bir

kuş çeşidi
reşme/e: saçak (poşunun saçakları)
reşme verra dayış: mecaz olarak: kabadayılık taslamak
reşmeyın/e: saçaklı, püsküllü
reşmeyını/d: b. reşmeyın
reştış: göndermek (b. rıştış)
ret: b. rehet
rew: 1)erken 2)çabuk
rewan/e: rahvan, dörtlü
rewarew: kolay kolay, çabuk çabuk (rewarew nêterseno: kolay kolay korkmaz)
rew erey: er geç
rewêr: daha çabuk, daha erken
rewna: çoktan, eskiden beri
rew ra: çoktan beri, epey zamandan beri, erkenden
rew rew: b. rewarew
rewtı/d: uzunca sırık, ince direk
rewûte/d: b. rewti
rexbet/e: rağbet, değer
rexbet zanayış: değerini bilmek, kadrini bilmek
rexdek/e: gevşek
rext/e: fişeklik
rey: yol (b. ray)
rey: kere, kez (b. raye)
reya: 1)bitki kökü 2)damar
reyayış: 1)kurtulmak 2)(dügüm vb. için kullanıldığında) çözülmek 3)(kol, ayak vb. için kullanıldığında) yerinden çıkmak
reyde: birlikte, ile
rey de mendış: yolda kalmak
reydı: birlikte, ile, beraber (b. reydır)
reydır: birlikte, ile, beraber

reye/d: yol (b. ray)
reye: bir kere (b. raye)
reye/e: 1)bitki kökü 2)damar
reye dayış: kök salmak
reyeyış: b. reyayış
reyis/e: reis
rey kewtış: 1)yola düşmek, yola koyulmak 2)beraberinde gitmek 3)(kız veya kadınla ilgili olarak kullanıldığında) erkekle kaçmak, ailesinin rızası olmadan kocaya kaçmak
reyna: yine, bir kez daha (b. rayna)
reynayış: 1)kurtarmak 2)(kol, ayak vb. için kullanıldığında) yerinden çıkarmak
reyra: ile, birlikte, vasıtasıyla
rez/e: bağ
reza/d: rıza
rezalet: rezalet
rezaletyey: rezalet, rezillik, ke-pazelik
rezan ra ameyış war: bağ bozumu- nun sona ermesi
rezbırın-i: bağ budama, bağ bu- dama mevsimi
rezil/e: rezil
rezil bıyayış: rezil olmak
reziletey: rezalet
reziley: rezalet, kepezelik
reziley antış: rezalete katlanmak, sıkıntılı ve kötü koşullara katlanmak
rezili: rezalet, rezillik
rezil kerdış: rezil olmak
rê: yol (b. ray, rey)
-rê: -e, için
rêber/e: rehber

rêberey: rehberlik
rêç: kök
rêçı/d: iz
rêdayış: yerden toplamak, derlemek
...rê derd bıyayış: yüreğine dert olmak, zoruna gitmek
...rê dest dayış: elvermek, ...için uygun olmak, uygun görmek
rêjıyayış: (sıvılar ile ilgili olarak kullanılır) sızdırmak
rêkerdış: yerden toplamak, derlemek
rêm/e: irin
rêm dekewtış: cerahat toplamak, irinli hale gelmek, iltihaplanmak
rêrê: arasıra, bazan
rês/e: 1)eğrilmiş olan yün 2)yün iplik
rêsên: yünlü, yünden yapılan
rêşa serre/d: kara yarı.
rêşı/d: yara, ur
rêşta/d: kirmen, iğ
rêşta/d: kıldan yapılan ve çuvalın ağzını dikmek için kullanılan kalın ip
rêw: b. rew
rêwi: yolcu
rêxı/d: sığırların veya insanın cıvık olan dışkısı
rêxıjın/e: 1)sık sık dışkı yapan kişi veya hayvan, altını kirleten 2)boklu, pis, pasaklı
rêxıjını/d: b. rêxıjın
rêxo/e: 1)sık sık dışkı yapan veya altını kirleten 2)pis
rêz: 1)dizi, sıra 2)satır
rêz bı rêz: sıra sıra, dizi dizi
rêz bıyayış: dizilmek

rêze/e: 1)dizi, sıra 2)çizgi, hat
rêzılı/d: zincir
rêzılı pa kerdış: zincir takmak
rêzil rêzil: zincirleme, halkalı, dizi dizi
rêz kerdış: dizmek, sıralamak
rêz rêz: dizi dizi, sıra sıra
rı/e: 1)yüz, surat 2)(giyecek, yatak vb. için kullanıldığında) dışarıya bakan taraf
-rı: b. -rı, -rê
rıb/d: pekmez
rıbês/e: gövdesi çiğ yenébilen ve mayhoş tadı olan bir bitki
rı bı rı: yüz yüze, yüzüne karşı
rica/d: rica
rica kerdış: rica etmek
rica mînet: rica minnet, yalvar yakar
ricıyayış: yıkılmak (b. rıjıyayış)
rı çın bıyayış: yüzü tutmamak, utanmak
rı dayış: yüz vermek, şımartmak
rıdê...ra: yüzünden, yüzü suyu hürmetine
rı 'erro sıyayış: mahcup olmak, utanmak, yerin dibine batmak
rı gırewtış: yüz bulmak, şı-marmak
rıhan: reyhan, fesleğen
rıjeyış: b. rıjıyayış
rıjıyayını: yıkılmak
rıjıyayış: yıkılmak
rıjnaya/d: yıkık, yıkılmış olan
rıjnaye/e: b. rıjnaya
rıjnayış: yıkmak
rıjnayox/e: yıkan, yıkıcı
rıjnayoxı/d: b. rıjnayox
rık: b. rıkı

rık: b. rık vîndertış
rıka Armini/d: Ermeni inadı, çok inatçı olma
rıkât/e: rekat (**rıkâtê nımaji:** namaz rekatı)
rıka xwı bıder bestış: -e musallat olmak, bir şeye kafayı takmak, inadına uğraşmak
rıka xwı çarnayış: inat etmek, inadını sürdürmek
rıka xwı debestış: musallat olmak, -nin başına bela olmak, inadına uğraşmak
rık'et/e: rekat
rıkêf: b. rıkêf kerdış
rıkêf kerdış: saldırmak, hücum etmek
rıkêf kerdış ser: üzerine hücum etmek
rık hewnıyayış: dik dik bakmak
rıkı/d: inat
rıkı çarnayış: inat etmek, inadını sürdürmek
rıkı kerdış: inat etmek
rıkın/e: inatçı
rıkını/d: inatçı kız veya kadın
rıko/e: inatçı
rık vîndertış: durup dik dik bakmak, duruvermek
rım/e: mızrak, kargı
rınd: güzel, iyi
rınd bıyayış: güzel olmak, iyi olmak, iyileşmek, düzelmek
rînde/d: güzel
rîndek: güzel, sevimli, güzelce, güzelim
rîndekey: güzellik, sevimlilik
rîndeki: güzellik, iyilik
rîndekine: güzellik

rındene: güzellik, iyilik
rındey: güzellik
rındê/d: güzel (hitap sırasında kullanılır)
rındê cı: en iyisi, iyisi
rındêl b. rındêr
rındêni: güzellik, iyilik
rındêr : daha güzel, daha da
rındı a ya kı: en iyisi, iyisi mi
rındi: güzellik, iyilik
rındine: güzellik
rındiye: iyilik, güzellik
ring: madeni eşyanın veya sert cisimlerin birbirine çarpmasıyla çıkan ses
ringi: b. ring
riperr/e: sayfa
ripêt/e: yüzü pek olan, utanmayan, çekinmeden konuşabilen veya isteyebilen kişi
ripêt bıyayış: yüzü pek olmak
ripêtıy: yüzü pek olma
rı ser nayış: ısrar etmek
rısêney: yüzkarası, rezalet, kötü durum
rısêney bıyayış: kötü duruma düşmek, rezil olmak, kepaze olmak, yüzü kara olmak, mahcup olmak
rısêney kerdış: rezil etmek, kepaze etmek, güç durumda kalmasına neden olmak, mahcup etmek
rısêney serı ser dı ameyış: başına olmadık kepezelikler gelmek
rısım/e: resim, fotoğraf
rısım antış: fotoğraf çekmek, fotoğraf çektirmek
rısıpi/e: yüzü ak olan, ak yüzlü
rısıya/e: yüzü kara olan, rüşva, ya-

lancı, ayıblı olan
rısıya bıyayış: 1)yalancı olmak, rüşva olmak, yalancı çıkmak, yüzü kara çıkmak 2)ayıblı ortaya çıkmak, mahcup olmak
rısıya kerdış: 1)yalancı çıkarmak, yalanını açığa çıkarmak, rüşva etmek 2)mahcup etmek
rısıyay/d: b. rısıya
rısıyayey: b. rısıyayı
rısıyayi: yüz karalığı, yüz karası, utanç verici durum, mahcubiyet
rısmi: resmi
rısnayine: dökmek (b. rışnayış)
rıspêney: yüz aklığı, olumlu sonuç
rıstem/e: gaddar, dayanıklı
Rıstem: b. Rustemi Zal
rısvet: b. ruşwet
rıswa: b. rısıya
rıswet/e: b. ruşwet
rıswa/e: b. rısıya
rışaye/e: dökülmüş olan, dökük, döküntü, saçıntı, serpinti
rışayış: dökülmek
rı şermayış: utanmak, yüzü kızarmak (b. şermayış)
rışış/e: çisenti, ince yağmur
rışışê varani/e: yağmur çisentisi (b. rışış)
rışıyayi: b. rısıyayı
rışıye/d: burularak sarılan ve kurutulup küçük hayvan yemi olarak saklanan ot demeti (bazı yörelerde "pontılı" denir)
rışkı/d: yavşak, sirke, bit yururtası
rışkın/e: yavşaklı, bitli, kirli
rışkını/d: b. rışkın
rışnaya/d: dökülmüş olan, dökük

rışnaye/e: rışnaya
rışnayış: dökmek
rışot/e: rüşvet (b. ruşwet)
rıšta/d: eğrilmiş olan, örülmüş olan
rışte/e: 1) bir şeyi bağlamaya veya sarmaya yarayan ince çaput parçası, küçük bez parçası 2) b. rıšta
rışte/e: gönderilen, yollanan
rıştık/e: bir şeyi bağlamaya veya sarmaya yarayan küçük çaput parçası, küçük bez parçası
rıştış: eğirmek, örmek
rıştış: göndermek, yollamak (b. erşawıtış)
rı û pey: b. rı wû pey
rıwen/e: yağ
rıweno kele/e: tereyağı
rıwen pede kerdış: -e yağ katmak
rıweş/e: tathı yüzlü, sevimli
rı wû pey: dış yüz ve arka, yüz ve astar (giyecek ve yatak eşyası vb. için kullanılır)
rıye/d: b. rêxı
rız/e: pirinç
rıza/d: rıza, istek
rızayış: çürüyüp dökülmek
rızıq/e: rızık, azık
rıznayıne: yıkmak, bozmak (b. rijnayış)
rıznayış: çürüyüp bozulmasına neden olmak, çürütmek
rıznayış: dökmek (b. rışnayış)
rızq/e: rızık
rızıyayış: yıkılmak (b. rijıyayış)
ri: yol (b. ray, rayır)
ri: sakal (b. erişe)
-ri: -e, için (b. -rê)
riba/d: faiz

...ri bar bıyayış: umursamak, dert edinmek
...ri bıyayış: -e yaramak, uygun gelmek
rica minnet: rica minnet, güçlükle razı etmek
riçal/e: reçel
riçık/e: dallardan çıkan küçük filiz (b. riçık kerdış)
riçık kerdış: filizlemek (**rez riçık kerdış:** bağıın gereksiz filizlerini budamak)
rim/e: irin, cerahat (b. rê m)
rippi: hilekarca davranış veya söz, numara, aldatıcı söz
rippiker/e: aldatıcı sözler söyleyip durumu farklı göstermeye çalışan, kandırmak için çeşitli numaralar yapan, hilekar, üçkağıtçı
rippiker bıyayış: hilekar olmak, numaracı olmak, üçkağıtçı olmak
rippikerey: aldatmak için numara yapma durumu, hilekarlık, üçkağıtçılık
rippikerı/d: b. rippiker
rippi kerdış: aldatmak için numara yapmak, kandırmak için veya durumu olduğundan farklı göstermek için aldatıcı sözler söylemek
riwayet: rivayet
riya/d: riya
riyakar/e: riyakar
riy 'ardan/e: yeryüzü
riy...erro sıyayış: utancından yerin dibine batmak, mahcup olmak
...ri yew ber abıyayış: b. dey ri yew ber abıyayış
riyê xo taştış: sakal traşı olmak
riy...gırewtış: yüzü tutmak, utan-

mayıp söyleyebilmek veya yapabilmek

riy...tebiştış: yüzü tutmak

riy...ra: yüzünden, yüzü suyu hürmetine

riy...sıpi kerdış: yüzünü ağartmak

riy...siya kerdış: yüzünü kara etmek, mahcup etmek, güç durumda bırakmak

riy tû siya bo: "yalan söylüyorsunuz", "yüzün kara olsun" anlamında kullanılan bir deyim

riy xwı siya kerdış: yüzünü kara etmek, yalan söylemek

riy xwı pêt kerdış: çekinmeden veya utanmadan söylemek

ro/e: ırmak

ro: b. ruwen

-ro: -e, içine doğru

ro-: bir fiil öneki (**rokerdış:** yere dökmek)

ro/e: b. ruh

roayene: filiz vermek

robıyayış: 1)inmek 2)yere dökmek

roc/e: b. roj

roca ra yew roc: b. rojan ra yew roj

roce/e: b. roje

rocey remezani/e: b. rojey remezani

rocêk: bir gün (b. rojê, roji)

rocike: b. rojike

rodayış: (sıvı) sızdırmak, sızmak

roj: (bazı yörelerde eril, bazı yörelerde dişil olarak kullanılmaktadır) güneş, gün, gündüz

roj akewtış: güneşin doğması

roja mehşeri/d: mahşer günü

rojanayış: bir şeyi yere sokup dikmek

rojan ra yew roj: günlerden bir gün, günün birinde

rojawan/e: batı

roj bı roj: günden güne, gün be gün, günü gününe

roje/e: 1)oruç; oruç tutulan ay 2)oruçlu kişi 3)günlük

roje gırewtış: oruç tutmak

roje şıkıtış: orucu bozmak, oruç bozmak

roje tebiştış: oruç tutmak

roje tewiştış: b. roje tebiştış

roje wardış: orucunu bozmak, oruç tutmamak

rojey remezani/e: ramazan orucu, ramazan ayı

rojê/e: bir gün, günün birinde

rojê mehşeri/e: mahşer günü

rojên: 1)bir gün, günün birinde 2)günlük, güne ait

rojê qıyamı/e: kıyamet günü

Rojê Zıyarı/e: İlkbaharın belirli bir cuma gününde, kırdı topluca yemek yemek ve oyunlar oynamak

suretiyle kutlanan bir şenlik günü (örneğin 1983'te Rojê Zıyarı, Piran yöresi köylerinde mayıs ayı ortalarında kutlandı).

roj giyırıyayış: güneş tutulması

rojhelat/e: doğu

roji: bir gün, günün birinde

rojike: bir gün

rojo meştên/e: yarın, ahiret günü, öbür dünyada

rojo rojên/e: ilk günden beri, eskiden beri, vakti zamanında; en önemli günde

rojo siya/e: kara gün, kötü gün
rojo teng/e: dar gün, kötü gün
roj şıyayış awan: güneşin batması
roj-teştare: gündüz ortası, güpe-
 gündüz
roj û şew: gece gündüz, devamlı
roj vejıyayış: güneşin doğması,
 güneşin çıkması
rokerde/e: yere dökülmüş olan
rokerdene: b. rokerdış
rokerdış: yere dökmek
rokewtıış: hayvanın yerde yatması
...ro kurr kerdış: -nin başına
 üşüşmek, etrafında toplanmak
rom/e: çete, soyguncu, eşkıya
romerdıyayını: erimek
rom geyrayış: soyguncu veya yol
 kesicilerin dolaşması, çete halinde
 dolaşmak
romıtış: b. ramıtış
ron/e: yağ (b. ruwen)
ronayene: yere koymak
ronayış: 1)(ağaç vb.) dikmek
 2)koymak, indirmek, yere bı-
 rakmak
ronayış ver: b. ver nayış
ronık/e: yere serilip üzerine ek-
 mek ya da yiyecek bırakılan örtü,
 sofraya bezi
ronıstene: oturmak (b. ronıştış)
ronıšta/d: oturan, oturmuş olan
ronışte/e: b. ronıšta
ronıştış: 1)oturtmak 2)tuvalet ihti-
 yacını gidermek, def'i hacet
ronıştı ra: oturarak, oturmuş va-
 ziyette
rosn: b. roşn
roste/d: ışık (b. roştə)
roşan/e: bayram

roşanayış: 1)oturtmak 2)(çocuğa)
 kakasını yaptırmak
roşanayış: (ağaç dalı vb.) silmek,
 silkelemek
roşanıyayış: oturtulmak
roşanıyayış: (ağaç, meyve vb.) sil-
 kelenmek
Roşanê Hajiyan/e: kurban
 Bayramı
Roşanê Remezani/e: Ramazan
 Bayramı, Şeker Bayramı
roşeyış: satılmak (b. roşıyayış)
roşıyayış: satılmak
roşn/e: aydın, aydınlık, ışıklı,
 parlak
roşna/d: ışık, aydınlık
roşna çımi/d: göz nuru, göz feri
roşnayı/d: aydınlık
roşn bıyayış: aydınlanmak, aydın-
 lık olmak, ışıklı olmak
roşney: aydınlık, ışıklı
roşnu kerdış: aydınlatmak, ışıkla-
 nırmak
roşt-e: ışık, aydınlık
roştıy: ışıklı, aydınlık
roştin: ışıklı, aydınlık
rotene: satmak
rotış: satmak
rotox/e: satan, satıcı
rotoxı/d: b. rotox
...ro vejıyayış: -e çıkmak, tır-
 manmak
rovetiş: meseleyi açmak, ortaya at-
 mak, sorunu deşmek
rowtı/d: b. rewti
roz: 1)gün 2)güneş (b. roj)
rozawa: batı (b. rojawan)
roze/d: gün (b. roj)
roz ve roz: günden güne, gün be

gün (b. roj bı roj)
ruçık/e: yüz hatları, yüz tipi, surat
ruçıkıyayış: yolunmak
ruçıkknaya/d: yolunmuş olan
ruçıkknaye/e: b ruçıkknaya
ruçıkknayış: yolmak
ruçıksız/e: tipsiz, çirkin kişi
ruekerdiş: b. rokerdiş
ruenayış: b. ronayış
rueniştış: b. ronıştış
ruen/e: b. ruwen
rueno kere/e: tereyağı
ruh/e: ruh
Ruha/d: Urfa
ruh ameyine cı: canlanmak
ruh dayış: can vermek, ruhunu teslim etmek
ruhê...gırewtış: canını almak
ruh gırewtış: can almak
ruh vejıyayış: canı çıkmak, ruhu çıkmak
rukû/e: rüku, namazda vücudu yarı yarıya eğme hareketi
rusnayene: göndermek, yollamak (b. rıştış)
Rustemi Zal: Zaloğlu Rüstem adındaki güçlü efsanevi kahraman
ruşot/e: rüşvet (b. ruşwet)
ruşot dayış: rüşvet vermek
ruşot wardış: rüşvet yemek
ruşwet/e: rüşvet
rut/e: 1)çıplak 2)tırlı, evsiz barsız, yoksul, boş gezen
rutbe/e: rütbe
rutbet/e: rütubet, nem
rut bıyayış: 1)çıplak olmak, soyunuk olmak, çıplaklaşmak 2)tırlı olmak, evsiz barsız olmak, yoksul olmak

rule/e: süpürülmüş olan
rutey: 1)çıplaklık 2)tırlılık, yoksulluk, evsiz-barsızlık
rutı/d: b. rut
rutıbet/e: rütubet, nem
rutıbet antış: nem çekmek, nem kapmak
rutış: süpürmek
rut kerdış: 1)soymak, çıplaklaştırmak 2)varını yoğunu elinden almak, evsiz barsız hale getirmek
ruto/e: 1)çıplak 2)tırlı, bir şeyi olmayan, itibarsız kişi
rutubet/e: rütubet, nem
rut û repal: çırılçıplak
ruwej/e: b. roj
ruwen/e: yağ
ruwenın/e: yağlı
ruwenını/d: b. ruwenın
ruweno kele/e: tereyağı
ruweşn/e: b roşn
ruweşonayış: oturtmak (b. roşanayış)
rû: yüz, surat (b. rı)
rûc/e: b. roj
rûcike: b. rojike
rûçık/e: b. ruçık
rûmet/e: değer, kıymet
rûmıtış: sürmek (b. ramıtış)
rûmıtış ser: b. ramıtış ser
rûn/e: yağ (b. ruwen)
rûnın/e: yağlı (b. ruwenın)
rût-rûpal: b. rut û repal
rûvetış: b. rovetış
ryex/d: b. rêxı

S

şa: ne (b. se)

şa: b. şa

saba/d: 1)yeni doğan oğlak, kuzu vb. hayvan 2)geç doğan oğlak, kuzu vb. hayvan

sabe/e: b. saba

sabıqe: sabıka

sabıqeli: sabıkalı

sabit/e: sabit

sabun/e: sabun

sabun kerdış: sabunlamak

sabur/e: keçinin tümüyle kırılması

sac/e: saç, demir tabaka

sade/e: b. şade

sadır bıyayış: -den meydana çıkmak, ortaya çıkmak

sadır kerdış: ortaya çıkarmak, elde etmek

safı/d: saf, sıra

safı bestış: saf bağlamak

safi: 1)safi, duru, sadece 2)kurtulma, bitme

safi bıyayış: 1)duru olmak, arı olmak 2)bitmek, sona ermek, silip süpürülmek, tükenmek, kurtulmak

safi kerdış: bitirmek, sonunu getirmek, sonuçlandırmak, temizlemek, silip süpürmek

sahnayış: kontrol etmek, yokla-

mak, üzerini aramak

sakıl: ağaç yaprağı (b. şakıl)

sala desti/d: el ayası

salda beleki ni: argoda "alacağın olsun" anlamında yakınma ve tehdit ifade eden bir deyim

sale/d: şal

saleki/d: b. salı (II)

salı/d(I): el ayası

salı/d(II): yassı, ince ve düz olan küçük taş

salıh/e: salih, kötülük yapmayan, günah işlemeyen

salihên/e: salih

salihêni/d: b. salihên

salıkı/d: b. saleki

salıncı/d: erik (b. sarıncı)

salıncêrı/d: b. sarıncêrı

salıx: haber, salık

salıxan gore: salık verildiği kadarıyla, salık verildiğine göre

salıxi: b. salıx

salıxi dayış: salık vermek, özelliklerini söylemek, tavsiye etmek

salonı/d: salon

sallê: b. inşalla

salme/e: başıboş gezme, başıboş bırakma, salma

salme geyrayış: başıboş dolaşmak, rastgele dolaşmak

salmeki: salarcasına, salarak, rastgele bırakma, rastgele dolaşma

salmeki geyrayış: b. salme geyrayış

salme verra dayış: başıboş salmak (özellikle hayvanlar için kullanılır)

salte/e: salatalık, hıyar

salux: b. salıx

same/d: b. şami
samıke/d: b. şamıke
sami/d: b. şami
samimi: samimi
samimiyet/e: samimiyet
san: b. şan
sanayene: dayamak (b. şanayış)
sanayine: dayamak (b. şanayış)
sanayine hard: yere dayamak
sanayine xwı ver: önüne katmak
 (b. xwı ver şanayış)
sanayış: sallamak (b. tê şanayış)
sa'nayış: b. sahnayış
sancı/e: 1)sancı 2)üşütme sonucu
 ishal olma, ishal
sancı gırewtış: 1)sancısı tutmak
 2)üşütmeden ötürü hastalanıp is-
 hal olmak
sancı kerdış: sancımak, sancı
 yapmak
sancı gırewtış: sancısı tutmak,
 sancımak
sancû/e: 1)sancı 2)üşütme
sane: b. şane
sandığı/d: sandık
sanekı/d: masal
sanıke/d: b. sanekı
sanıkı/d: b. sanekı
saniya/d: saniye
sanka: sanki
sanki: sanki
sano çıvor/e: yün taranılmasında
 kullanılan ve sivri demir telleri
 olan bir alet
sankıla: sanki
santımı/d: santimetre, santim
sap/e: sap, bitki sapı
sape: sapa
sape kewtış: sapa düşmek, ters

düşmek
sapık/e: küçük sap, bitki sapı
saq/e: baldır
saqe/e: 1)ayak bileği ve diz arasın-
 daki baldıra geçirilen yünden örül-
 müş giyecek, bir çeşit yarım çorap
 2)diz boyu (kar vb)
saqe/e: eskiden tüfek için kullanı-
 lan ve içine barut gibi patlayıcı
 madde konan çaput
saqın: sakın
sar: üst, üzeri (b. ser)
sar/e: b. şar
-sar: "gibi", "benzeri" anlamını
 veren bir sonek (asar: öylesi; ena-
 sar: böylesi)
sara/d: b. saray
saray/d: saray
sarbına/d: üzüm teveğini dik tut-
 mak için destek olarak kullanılan
 çubuk
sard/e: soğuk
sare/e: baş (b. sere)
sare bırnayine: kafasını kesmek,
 boğazlamak
sare wedardayene: başkaldırmak
sarincêri/d: erik ağacı
sarıncı/d: erik
sarna/d: b. sarbına
sarrı/d: yıl (b. serrı)
sas: b. şaş
sas: b. şaş
sas bıyayine: şaşmak (b. şaş
 bıyayış)
sas kerdene: b. şaş kerdış
Sason: Siirt'e bağlı bulunan Sason
 ilçesi
sate/d: saat
satıl/e: kova

satılcan/e: satılcan, zatülcanp
satın/e: saten, pamuklu bir çeşit bez
satırı/d: satır, yazı dizisi
satlecan: b. satılcan
satolı/d: b. satorı
satorı/d: satır, büyük bıçak
sava/d: b. saba
sava: b. seba
sav bıyayış: nezle olmak
sawa/d: b. saba
sawax: b. sebox
sawax kerdış: b. sebox kerdış
sawıte/e: 1)sürülen, bir şeye sürülmüş olan 2)bilenmiş olan
sawıtış: 1)sürmek, -e sürmek 2)sürtmek 3)bilemek
sawıyayış: 1)sürtünmek, sürtülmek 2)bilenmek
sawl/e: b. sewl
sawt/e: ses
sax/e: 1)sağlam, çürük olmayan 2)saf, saf kişi
sax/e: sığ, derinliği az olan
sax bıyayış: 1)sağlam olmak, çürük olmamak 2)saf olmak, kişinin saf olması
saxek/e: saf kişi, safça davranan
saxekey: saflık
saxekı/d: b. saxek
saxey: 1)sağlamlık 2)saflık
saxı/d: sağlamlık
sax kerdış: araştırıp tespit etmek, öğrenip anlamak
sax kerdış: sağlamaştırmak, çürüklüğünü gidermek
saxlem/e: 1)sağlam 2)güvenilir, emin
saxlemey: 1)sağlamlık 2)güveni-

lirlik

say /d: elma

Saya Xelati/d: Ahlat elması (masallarda adı geçen ve tılsımlı olduğu varsayılan elma)

say bın 'ard: yer elması

say bıyayene: bir şeyden sayılmak

say bıyayış: sayılmak

saye/e: 1)çizilmemiş, yazılmamış, temiz, düz olan 2)karartısız, açık renkli, göğün bulutsuzluğu
saye: saye, neden, yüzünden (sayedê: ...sayesinde)

sayekı/d: ayak bileği kemiği

sayê kerdene: aramak

sayê kı: sanki

sayêrı/d: elma ağacı

sayır: b. şayır

saz: saz, çalgı

sazbend/e: saz çalan, çalgıcı

sazbendey: çalgıcılık, saz çalma

saz bıyayış: kurulmak, işlemek

sazê...dayış: hakkından gelmek, -i iyice dövmek, cezasını vermek

saz kerdış: bozuk bir aracı tamir edip işler duruma getirmek, düzeltmek

se: ne (Tı se keni?: Ne yapıyorsun?)

se: yüz (100)

se: kadar (b. ze, heze); gibi (se teney: is gibi, kapkara)

se: ise, eğer, şayet

seba: için, nedeniyle, yüzünden

seba: b. sebah

sebah/e: sabah, sabahleyin, yarın

sebale: biçilmiş ekini harman yeri-ne taşıma işi

sebale kerdış: biçilmiş ekini har-

mana taşımak

sebatek1: kedilerin çiftleşme istekliliği veya çiftleşme dönemi

sebatek1 kerdış: kedilerin çiftleşme istekliliği, kedilerin çiftleşmesi

sebatı/d: şubat ayı

sebox/e: siva, sıvacılık

seboxçi/e: sıvacı

seboxçiyey: sıvacılık

sebox kerdış: sıvamak

sebeb/e: sebep, neden

sebeb bıyayış: sebep olmak

se beno: 1)lütfen, ne olur, ne var
2)nedir, ne oluyor, ne olacak?

seбір/e: sabır

seбір kerdış: sabretmek

se bı se: yüzer yüzer

sebi/e: sabi, küçük çocuk

sebkan/e: nişancı (b. sekman)

sebox/e: eli ağır, yavaş davranan, yavaş iş yapan

seboxey: eli ağır olma, yavaş iş yapma, hantallık

seboxnayış: geciktirmek, ağır davranmak

secde/e: secde, namaz kılariken başı yere koyma

secde berdış: secde etmek

secde kerdış: secde etmek, secdeye varmak

sede/e: çift sürerken uzunlamasına sürülen arazi bölümü

sedefı/d: düğme

sedeqa/d: sadaka

sedeqe/e: sadaka

sedır/e: sedir, kerevet

se't/e: saat

se't/e: sıhhat, sağlık (se't bo: afiyyet olsun, sıhhatler olsun)

se'eta seqerı/d: tekin olmayan an, işlerin sarpa sardığı an, zamansız, beklenmeyen rastlantı anı

se'etı/d: saat (altmış dakikalık süre)

se'etweşey: sağlıklı olma, sıhhatlilik

sef: saf, insanların oluşturduğu sıra

sefa: sevinç hali, ferahlık

sefaq: b. şefeç

seferbilig/e: 1)seferberlik, savaş
2)Birinci Dünya Savaşı

seferi: uzun yolculuk yaptığından ötürü oruç tutmayan kişi

seffı/d: saf, insanların dizilmesiyle oluşan sıra, camide namaz kılanların oluşturduğu sıra

sefin: b. fesinı

sehan: sahan, büyük tabak (b. sehenı)

sehebe/e: sahabi

sehenı/d: sahan, büyük tabak

sehid/e: b. şehid

sehife/e: sahife, sayfa

seke: nasıl ki, -ince (olunca, olur olmaz)

seker/e: b. şeker

sekeratı/d: can çekişme

se kerd nêkerd: ne yaptıysa olmadı, bütün çabasına rağmen (olmadı) anlamında bir söz

sek hal o: b. sekı hal o

sekı: gibi, benzer, nasıl ki, olunca, adeta, sanki (b. seke)

sekı hal o: öyle anlaşılıyor ki, durum gösteriyor ki, anlaşıldığı kadarıyla

sekı ma vajê: örneğin, diyelim ki,

sanki, gibi

seki vanê: söylediklerine göre, söylenenlere bakılırsa, denildiği gibi, söylendiği üzere

seki nêva: dediği gibi, dendiği gibi, söylendiği üzere

seklawi: iyi bir at cinsi

sekman/e: nişancı, nişana iyi isabet ettiren kişi

sekmaney: nişancılık

sekratî/dêsekeratî

sekre/e: bent, set, büğet

sekre bestîş: bent çekmek, taşma veya aşındırmalara karşı suyun olumsuz etkisini gidermek amacıyla set çekmek

sekte: kusur

sekte ardîş ser: kusur bulmak, kara çalmak, gölge düşürmek

sekû/d: taraça, seki (b. sekûy)

sekû be sekû: taraçalı, taraça taraça

sekûy/d: taraça, seki

sekwi/d: b. sekûy

sel: b. selî

sela/d: cuma namazı sırasında veya cenaze için okunan Arapça dinsel metin, sala

selam/e: selam

selate/e: salata

selbî/d: şişmanca ve hantal olan kız ya da kadın

selbo/e: şişmanca ve hantal olan kişi

selef/e: faiz

selef wardîş: tefecilik yapmak, faiz almak

selefwer/e: tefeci

selehîyet/e: yetki, salahîyet

seleki/d: b. selleki

seleqnayene: hafifçe kavurmak

selete/e: salata

selewatî/d: salavat

selexnayîş: derisinin soyulmasına neden olmak, derisini sıyırmak, derisini soymak

selleki/d: sepet, sele, küçük sepet

sellexıyayîş: b. sellıxıyayîş

sellî/d: 1)sele, sepet 2)mecaz olarak: hantal, ağır

sellîki/d: b. selleki

sellıxana/d: hantal, iyi koşamayan, ağır davranışlı

sellıxane/e: sellıxana

sellıxaneyey: hantallık, ağır davranışlılık, iyi koşamamazlık

sellıxıyayîş: derisi soyulmak, derisi sıyrılmak

sellox: insan yükü (b. şallagı)

selsela/d: silsile, sülale

sembe: b. şenbe

sembullay: bir yemin etme sözcüğü

sembure/e: sincap

semed: için, ötürü; sebep, neden

semedê: b. semed

semere/d: semer

semernayîne: (kolları vb.) sıvamak

Semîkû: Dersim yöresinde yaşayan bir aşiret

semsemîk/e: yeni yeşeren meşe ağacında biten ve yenebilen bir ürün

semt/e: semt, yöre

sen: b. seno

senceyîş: b. sencıyayîş

sencî/d: tartı

sencıyayış: tartılmak
sendalı/e: sandalye
sendoqı/d: sandık
sened/e: senet, belge
senede/d: senet (b. sened)
sened kerdış: senetlemek, ta-
 pulamak
sen'et/e: sanat, zanaat
sen'etkar/e: sanatçı, sanatkar, za-
 naatkar
senê: nasıl, ne biçim?, nasıl ki
senê bo: nasıl olsa, ne de olsa
senê kı: -ince, olunca, nasıl ki (**se-
 nê kı vana**: "tam dediğim gibi",
 "nasıl söylüyorsam öyle" anlamlar-
 ında kullanılan bir söz)
senên: b. senin
senê nêbo: nasıl olsa, ne de olsa
senêwa: nasıl, ne şekilde?
senık: az, hafif (b. şenık)
seni: 1)nasıl, ne türlü? 2)gibi
senin: nasıl?
seniwa: nasıl, ne biçimde?
seniye: nasıl (b. seni)
seno: gibi, kadar
seno se: gibi, kadar
sepetı/d: sepet
sepiyarı/e: b. sêpare
sepi: beyaz (b. sipi)
seqelnayış: topraktan olan evin
 tabanını yassı bir taşla bastırıp
 düzgülleştirme işi
seqet/e: sakat
seqetek/e: hafifçe sakat olan kişi
seqetey: sakatlık
seqênayış(I): enemek, kısırılaştır-
 mak (b. sexênayış -I)
seqênayış(II): bilemek
seqılınayış: b. seqelnayış

se qırş: çöp gibi, değersiz, hafif
seqle/e: b. seqelnayış
ser: 1)üst, üzeri, üzerine 2)baş, ka-
 fa (b. sere)
sera: nere, nereye?
sera: üzerinde, üzerinden, üstten
 (b. serra)
sera/d: b. sıra
serab/e: b. şerab
seracêr/e: 1)baştan aşağı 2)aşağı
 doğru, yokuş aşağı 3)inişli yer
sera çarnayış: üzerinde dolaştır-
 mak, üzerinde gezdirmek
sera kı şı/d: geçen yıl (b. par)
sera pari/d: geçen yıl
sera paryine/d: geçen yıl
serapıran ra: zamansız olarak,
 çok yaşlanmış olduğu bir sırada,
 yaşlı haliyle, bu yaştan sonra, bun-
 ca şeyden sonra
seraser: 1)baştanbaşa, büsbütün
 2)ticarete başabaş değiştirme,
 trampa
seraser bedelnayış: trampa, başa-
 baş değiştirmek
sera şıyayış: 1)üzerinden geçmek
 2)(sıvı) taşmak
serawa: uzun hava, müzikte
 taksim
serba: için, nedeniyle
serbar/e: hayvana yüklenen yü-
 kün, hayvanın sırtına rastlayan or-
 tadaki kısmı
serbena/d: b. sarbına
serber/e: kapının içinde bulundu-
 ğu dikdörtgen çerçevenin, eşğin
 karşısına düşen üst kısmı
serbest/e: 1)serbest 2)cüretkar
serbest bıyayış: serbest olmak

serbestey: serbestiyet, serbest olma durumu

serbest kerdış: 1)serbest bırakmak
2)serbestçe yapmak

serbest mendış: serbest kalmak

serbest verdayış: serbest bırakmak

serbê...: "...başı hakkı için" anlamında, adına yemin edilen kişinin adından önce kullanılır (b. serebê...)

serbê...ra: üstünde, üzerinde; üzerinden

serbın: b. ser û bın

serbına/d: b. sarbına

serbûna: b. sarbına

sercıl/e: 1)semerin altına konulan örtü 2) mecaz olarak: hantal, davranışları ağır olan

serçime/e: göze, su kaynağı

serd/e: soğuk

serd bıyayış: soğuk olmak, soğumak

ser darıtış: üzerine yıkmak, üzerine dökmek

ser dayış ...ro: -e uğramak, uğrayıvermek

serd dayış xwı : üşütmek

ser de: üzerine, üzerinden, başına, üzerinde

...ser de ameyine: başına gelmek

ser de kerdene: soyamak

serdest/e: 1)galip, hakim olan
2)üst kesim

serdey: soğukluk

serdgerm: ılık

serd gırewtış: üşütmek, nezle olmak, soğuktan ötürü hasta olmak

ser dı ageyrayış: bir şeye doğru

yönünü geriye çevirmek, geriye dönmek

ser dı ameyiş: üzerine gelmek, baskına gelmek, saldırmak amacıyla gelmek

ser dı kerdış: 1)üzerine asmak, üstüne asmak 2) (derisini) yüzmek

serdın/e: soğuk, üşütücü

serdın bıyayış: soğumak, soğuk olmak

serdına/d: soğumuş olan, soğuk

serdın kerdış: soğutmak

ser dı perrayış: üzerinden atlamak

ser dı qelebnayış: 1)üzerinden aşırarak 2)üzerine yıkmak

ser dı şeyiş: b. ser dı şıyayış

ser dı şıyayış: 1)üzerinden geçip gitmek 2)üzerinden (zaman) geçmek 3)taşmak 4)üzerine yürümek, üzerine gitmek

ser dı verra dayış: üzerinde sarkıtmak

ser dı verra deyiş: b. ser dı verra dıyayış

ser dı verra dıyayış: üzerinden sarkıtılmak, sarkmış olmak

serd kerdış: 1)üşütmek, soğuktan çabuk etkilenmek 2)soğutmak

serd û pûk: soğuk-tipi, ayaz

sere/d: yıl (b. serri)

sere/e: yıllık (b. serre)

sere/e: 1)baş, kafa 2)başkan 3)uç, tepe, zirve 4)başak

sere/e: sıra, fırsat, zaman, esna

sere asan bıyayış: rahat olmak, kafasını dinlemek, bir sıkıntıdan kurtulmak

sereasaney: rahatlık

sere bere ameyiş: fırsat çıkmak, rast gelmek, pundunu bulmak

serebeste/e: başı bağlı olan

serebê...: "başı hakkı için" anlamında başına yemin edilen kişinin adından önce kullanılır

sere bıriyayiş: boğazlanmak, başı kesilmek

serebırnaye/e: başı kesilmiş olan, boğazlanan

sere bırnayiş: başını kesmek, boğazlamak

sere bıyayiş: ucuna eklenmek

sere cı kerdış: kafasını kesmek, boğazlamak

sere decayiş: b. sere dejayiş

seredej: baş ağrısı, baş belası

sere dejayiş: başı ağrımak

seredejey: başı deritte olma

sere dejnayiş: baş ağrıtmak

sere doş bıyayiş: başı dönmek

sere girewtış: 1)gemi aziya almak, atın hırsı ve kontrol edilemeden koşması 2)baş ağrısı tutmak, başı ağrıtmak

sereher/e: eşek başlı, eşek kafalı, koca kafalı

serek/e: baş, baştaki, başkan

sere kerdış: ucuna eklemek, ulamak, ilave etmek

serekê derdan/e: baş sorun, dertlerin en önemlisi

serepiştâ/d: başı sarılı olan, başı örtülü olan

serepişte/e: b. serepiştâ

sererast: düzenli, yolunda

sererut/e: 1)dazlak kafalı 2)baş açık, başında başlık veya örtü bulunmayan

sere şıyayiş: olumlu bitmek, sonuçlanmak

sereşikite/e: başı kırık olan, ucu kırık olan

seretêj/e: ucu sivri, keskin

sere ver pê dayiş: 1)kafa tokuşturmamak 2)mecaz olarak: çok bol olmak

serewerd: kahrolası, meret

sereweşey: başsağlığı (b. sereweşi)

sereweşi: başsağlığı

sere w gûşi asan bıyayiş: rahat etmek, bir sıkıntıdan kurtulmak

sere w gûşi...ra asan bıyayiş: -den kurtulmak

serewışk/e: inatçı, sert kafalı

sere w pay ra: sık sık, ikide bir

sere w sırot: yüz göz, surat, çehre

serey...berdiş: kafasını şişirmek

serey...boro: kahrolası, geberesi

serey...cı kerdış: kafasını kesmek

serey...dayiş pure: kafasını kesmek, boynunu vurmak (kesmek)

serey...dejnayiş: başını ağrıtmak

serey heri/e: 1)eşek başı, eşek kafası 2)kaba, kavrayışsız

serey muy: kıl ucu kadar, pek az

serey...tewnayiş: başını ağrıtmak, kafasını ağrıtmak

serey...wardış: 1)başını yemek, birisinin hayatını yitirmesine neden olmak 2)başını ağrıtmak, kafasını şişirmek

serey xwı asan kerdış: bir sıkıntıyı defedip rahat etmek, rahata kavuşmak, rahatlamak

serey xwı berz kerdış: 1)başını kaldırmak 2)fırsat bulmak, kısmen rahatlamak

serıy xwı boro: kahrolasıca, geberesice

serıy xwı gırewtış: başını örtmek, kafasını bir şeyle sarmak

serıy xwı ronayış: 1)yatmak 2)ölmek

serıy xwı şutış: banyo yapmak, kafasını yıkamak

serıy xwı wardış: kendi başına iş açmak, kendini harcamak, kendi başına olmadık işler açmak, kendi başını yemek

serıy xwı , xwı ver nayış: başını önüne eğmek

serıy zıwani dı bıyayış: dilinin ucunda olmak, hatırlamak üzere olmak

serêk: bir yıl, yılın birinde

serên: üstteki

serê pıskı: ayrıcalıklı olan, imtiyazlı

serê...ro: üzerine, üzerinde

serê sıbay/e: sabahın erken saatleri, sabahleyin, şafak vakti

serê ŝiti/e: süt kaymağı

serê xwı gırewtış: 1)kavurması yapılan hayvanın kendi iç yağının kavurma için yeterli olması 2)olumlu sonuçlanmak, başarıyla yapılmak

serf/e: sarf, harcama

serfiyat/e: sarfiyat, harcamalar

serf kerdış: harcamak

serf û nehıw: dilbilgisi, sarf ve nahiv

sergırewte/e: üstü kapalı olan, üstü tıkalı olan

ser gırewtış: 1)üzzerını kapatmak, üzzerını örtmek 2)b. serê xwı gı-

rewtıŝ 3)süt vb. şeylerin üstünün kısmen katılaŝması

sergovend: "govend" denilen oyunda başı çeken, baş oyuncu

sergovendi: b. sergovend

serhed/e: serhat, hudut bölgesi, sınıır bölgesi

serıdıyayıŝ: 1)başaklanmak 2)hububatın kalburdan geçirilmesi

serıdnayış: hububatı kalburdan geçirmek

seri: b. seri berdış

seri berdış: başarmak, başarıyla sonuçlandırmak

seri çıman ser: baş göz üstüne

serin/e: üstteki

seri ser de ameyiş: 1)başına (bir şey) gelmek, başından geçmek 2)başüstü yere gelmek

...seri ser dı ameyiş: b. seri ser de ameyiş

...seri ser dı ardış: başına getirmek

seri sıbay: b. serê sıbay

seri şeyiş: b. seri şıyayış

seri şıyayış: 1)başına çıkmak, baş etmek 2)başarılmak, olumlu sonuçlanmak

ser kerdış: 1)üstüne varmak, sıkıştırmak 2)üzzerine eklemek, üstüne katmak 3)hayvanın semer veya eyerini indirmek 4)üstünü açmak

serkewte/e: 1)galip, yenen 2)üste çıkan, üste çıkmış olan

ser kewtış : 1)üzzerine çıkmak, üste çıkmak, yukarı çıkmak 2)alışmak, yatkınlaşmak

serm/e: şerm

sermayene: b. şermayiş

serme/e: b. şerme

sermetiyayiş: kaymak(b. sermitiyayiş)

sermetiyayox/e: kayan

sermetnayiş: kaydirmek (b. sermitnayiş)

sermên/e: 1)sermaye 2)yönetici

sermên antiş: -den yana olmak, bir yarışmada veya paralı oyunda birisinin kazanmasını istemek

sermêney: yöneticilik

sermêney kerdış: 1)yönetmek 2)yönetmeye kalkışmak, büyüklük taslamak

sermênê keyi/e: evin yöneticisi, evin büyüğü

sermitıkın/e: kaygan

sermitiyayiş: kaymak

sermitnayiş: kaydirmek

sermiyan/e: sermaye

sermiyandarey: sermaye sahibi olma, sermaye sahipliği

sermusteqim: sıkışık bir durumda, zamansız, yersiz

serna: gelecek yıl

ser nayene: b. ser nayiş

ser nayiş: 1)üzerine katmak, üstüne koymak 2)birisinin üzerine atmak, (suç vb. için kullanıldığında) üzerine yıkmak 3)uğruna feda etmek, yolunda harcamak 4)pişirmek, kaynatmak

sernewe/e: yılbaşı

ser nıyayiş: 1)üzerine konmak 2)üzerine atılmak, (suç vb. için kullanıldığında) üzerine yıkılmak 3)yolunda harcanmak, uğruna

harcanmak 4)pişirilmek, kaynatılmak

sero: 1)üzerinde, üstünde, üzerine 2)için, yüzünden, nedeniyle

3)yukarıda 4)taşarcasına dolu

serobinê aşmı: bir çocuk hastalığı

serobını: bir çocuk hastalığı (b. serobinê aşmı)

sero bıyayiş: 1)üzerinde olmak, üstte olmak 2)evlendiği halde ebeveyniyle aynı evde yaşamak 3)(derisi) soyulmak, yüzülmek

sero cerayını: üzerinde dolaşmak, başında dolaşmak(b. sero geyrayiş)

sero geyrayiş: 1)üzerinde dolaşmak, başında dolaşmak 2)bir şeyi yapmaya uğraşmak ve bunun için gidip gelmek

sero ispat bıyayiş: üzerinde ispatlanmak

sero ispat kerdış: kanıtlamak, üzerinde ispatlamak

sero kerdış: 1)(derisini) yüzmek, (kabuğunu) soymak 2) -i soymak 3)bir işle birlikte başka bir işi yapmak

sero kewtış: rahatsız edecek kadar başkasının evinde kalmak, başkasına yük olmak

sero mendış: 1)üstünde kalmak, üzerinde kalmak 2)birisinin yanında alacağı kalmak

sero ronayiş: üzerine bırakmak, üstüne koymak

sero sermêney kerdış: b. sermêney kerdış

sero şadi dayiş: hakkında tanıklık yapmak, aleyhinde şahitlik

yapmak

sero şıyayış: (derisi veya kabuğu) soyulmak

sero vındertış: üzerinde durmak, ilgilenmek

serpala/d: b. serpale

serpale/e: ekin biçen işçi grubunun sağ başta olanı, işte başı çeken

serpaleyi: ekin biçen işçilerin başını çekme (b. serpale)

serpali: b. serpaleyi

ser pernayene: başını uçurmak

serpirana: b. serapiran ra

serqalun/e: pipo başlığı

ser qelebnayış: 1)üzerini başka şeyle örtmek 2)örtüsünü kaldırmak

serqot/e: başı açık kişi, başında başlık bulunmayan kişi

serquç: taşarcasına dolu

serquçı/d: b. serquç

serra: 1)üstüne, üstünde, üstünden, üzerine, üzerinde, üzerinden 2)üstelik, fazladan

serra agırewtış: üzerini kapatacak şekilde üzerine germek

serra dayış: 1)üzerini örtmek, üzerine örtmek, üstüne atmak, üstünü kapatmak 2)trampada üstüne para veya eşya vermek 3)üstten veya üzerinden vermek

serradi/d: kalbur

serraf/e: sarraf

serrafey: 1)sarraflık 2)işin ehli olma, bir şeyden iyi anlama

...ser ra gırewtış: 1) -den üstün tutmak, yeğ tutmak 2)trampada üstüne para veya eşya almak

serra kerdış: 1)sıkıştırmak sure-

tiyle üzerine koymak 2)üzerinden geçecek şekilde bir yere silah sıkmak veya bir şey fırlatmak 3)üzerine sürmek

serra kewtış: 1)ırsına geçmek, cinsel ilişki kurmak 2)üzerinden düşmek, üstünden düşmek

serra newey/d: b. sernewe

serra pari/d: geçen yıl

serra şıyayış: üstünden gitmek, üzerinden (zaman) geçmek

serra vındertış: başında beklemek, başında dikilmek; üstte durmak

serrawext: yıl boyunca, sürekli

serra zewecıyayış: kuma getirmek, evli olduğu halde yeniden başkasıyla evlenmek

serre/e: yıllık (**des serre:** on yıllık, on yaşında)

serrednayış: b. serıdnayış

serrê.vıyarte bıyayış: yılları geçkin olmak, yaşlı olmak

serrê... vıyartış: yaşı ilerlemek, yaşı geçmek

serrı/d: yıl, yaş

serrıdıyayış: 1)başaklanmak 2)hububatın kalburdan geçirilerek saman ve çöplerden ayrı hale getirilmesi

serrıdnayış: b. serıdnayış

serrı beyntar kewtış: aradan yıllar geçmek, araya yıllar girmek

serrı ser dı şıyayış: yıllanmak, üzerinden yıllar geçmek

serro dayış: 1)kafasına vurmak 2)üzerine yıkmak 3)üzerine örtmek, kafasını örtmek

sersem/e: sersem

sersemey: sersemlik
serseri/e: serseri
serseriyey: serserilik
sersey/d: gölge
sersew/d: gölge
sersiway/e: b. serê sibay
sersi/d: gölge
ser şeyiş: b. ser şıyayış
ser şıyayış: 1)dolmadığı için girecek yeri olmak 2)üzerine gitmek 3)üst kata çıkmak, üstüne çıkmak 4)benzemek 5)taşmak
ser şıyayış: başı dönmek
sert/e: sert
sert: b. şert
sertey: sertlik
ser û bın: alt üst, altı üstü, topu topu
ser û binê aşmı: bir çocuk hastalığı
ser û bini kewtış: çocuğun belli aralıklarla yakalandığı bir hastalıktan dolayı hasta düşmesi (b. ser û binê aşmı)
ser û çıman ser: baş göz üstüne, hayhay
serû de: ...sıralarda, sıralarında
serva: için, nedeniyle, ...yüzünden
ser vejayene: kazanmak, galip gelmek
servetıyayne: derisi soyulmak
serwet/e: servet, mal mülk, zenginlik
serxoş/e: sarhoş
serxoş bıyayış: sarhoş olmak
serxoşey: sarhoşluk
serxoş kerdış: sarhoş etmek
serye/e: b. serin
ses: altı (b. şeş)

se se: yüzer yüzer
seser: yüzyıl
seserra/d: yüz yıllık, yüz yaşında, çok eski, çok yaşlı
seserre/e: b. seserra
seserrı/d: yüzyıl, asır
sestêlın: altı telli (çalgı)
sesti: b. şeşti
set: yüz
seta/d: tartılmış olan
setarı/d: barınak
setar kerdış: barındırmak
sete/e: tartılmış olan
seterı: ceket
setırnayış: barındırmak
setış: tartmak
setrenc/e: satranç
se'ur/e: sahur
seveta: için, nedeniyle (b. semedê)
sevetê: b. semedê
sevev/e: b. sebeb
sew: şayet, eğer
sewab/e: sevap
sewal/e: sual, soru
sewbi: başka, ayrıca
sewbina: başka, ayrıca
sewe/d: b. şewı
seweta: için, yüzünden, nedeniyle (b. semedê)
sewkı: eğer, şayet
sewl/e: ayakkabı
sewle/e: şule, ışık, aydınlık
sewlderz/e: ayakkabı dikicisi, ayakkabı diken
sewq/e: sevk, yollama, gönderme
sewqat/e: sevkıyat, asker gönderme işi
sewq bıyayış: sevkedilmek
sewq kerdış: sevk etmek, gön-

dermek

sewra: b. şewra

sews: akli denge bozukluğu (özellikle hayvanlar için kullanılır)

sewsi dayış pıro: akli dengesi bozulmak (b. sews)

sewt/e: ses (**sewtê xwı nêkerdış**: sesini çıkarmamak)

sewt...ra vejıyayış: -den ses çıkmak, sesi çıkmak (**sewt tıra nêve-ıyayış**: sesi çıkmamak, -den çıkmamak)

sewzı: sebze

sexênaye/e: enek, erkekliği giderilmiş olan, iğdiş, burulmuş

sexênayış(I): enemek, burulmuş kısırlaştırmak, erkekliğini gidermek, iğdiş etmek

sexênayış(II): bilemek (b. seqênayış-II)

sexlet/e: kalabalık

sexte/e: sahte

sextekar/e: sahtekar

sextekarey: sahtekarlık

sextekarey kerdış: sahtekarlık yapmak, sahtekarlıkta bulunmak

sey: gibi, kadar

seyd: gölge

sey: öksüz

seyd/e: av

seyda/e: büyük din adamı, medreselerde ders veren hoca

seydbaz/e: avcı

seydewan/e: avcı

seyd kerdış: avlamak, ava çıkmak

seyhet/e: seyahat, yolculuk, gezi

seyek/e: öksüz

seyı/d: gölge

seyın/e: yüzüncü (100.)

seyıne/d: yüzüncü (100.), yüzlük, yüz liralık

seyını : b. senin

seyid/e: Peygamber Muhammed'in soyundan olan kişi

Seyid Qaji (Qazi): Dımılı (Zaza) lehçesinde söyleyen Dersimli bir halk ozanı

seyin: nasıl? (b. senin)

seykur: öksüz

Sey (Seyid) Rıza: 1937 Dersim halk ayaklanması ve direnişinin lideri olup 1937'de Türk yöneticileri tarafından asılan Seyid Rıza

sey sere ra şıyayış: akli dengesini geçici olarak yitirip bağımlık geçirmek

seytan/e: b. şeytan

sê: gibi

sêgam: üç adım uzun atlama

sê kerdene: b. sêr kerdene

sêkur/e: yetim, öksüz (b. seykur)

sêkurı/d: yetim kız çocuğu

sêm/e: gümüş

sêmên/e: gümüşten yapılan şey, gümüşlü

sêne/e: 1)göğüs, sine 2)yamaç

sêne verra dayış: göğsünü açık bırakmak, yakası iyice açık olmak

sêni/d: sini

sêpare/e: sabah yemeği, kahvaltı

sêpê: sehpa

sêr/e: sihir, büyü

sêrbaz/e: sihirbaz

sêrbazey: sihirbazlık

sêrçi: sihirbaz, numaracı

sêrçiyey: sihirbazlık

sêrçiyey kerdış: sihirbazlık yap-

mak, numara yapmak
sêr kerdene: seyretmek
sêr kerdış: sihir yapmak, büyü yapmak
sêrsi/d: gölge
sêsembe/e: salı (b. sêşeme)
sêşeme/e: salı
sêşime/e: b. sêşeme
Sêwan: Palu yöresinde birkaç köyü kapsayan bir bölge ve burada oturan aşiretin adı
Sêwaney: Sêwan yöresi ve aşiretleri (b. Sêwan)
Sêwas: Sivas İli
sêwı/d: b. şewı
Sêwon: b. Sêwan
Sêwoney: b. Sêwaney
Sêwregı/d: Siverek İlçesi
sêxı/d: sivri uçlu küçük çubuk
sıba/e: yarın, sabahleyin
sıba-dısıbay: yarın öbür gün, yakında
sıbatı/d: şubat ayı
sıbayên/e: yarınki
sıbêde: sabah (b. sıpêde)
sıbha/e: yarın, sabahleyin
sıcil/e: sicil
sıfaq/e: b. şefeq
sıfır: sıfır
sıfır/e: bakır
sıfırını/e: saçak
sıfqêr: eşik (b. zıfqêlı)
sıfr/e: bakır (b. sıfır)
sıfre/e: sofrası
sıfre xemılneyış: sofrası donatmak
sıfrên/e: bakırdan yapılmış olan nesne
sıft/e: cumartesi
sıfte: ilkin, önce

sıftên: ilk
sıftı: b. sıfte
sıkır: b. şıkır
sıkıtene: kırmak (b. şıkıtış)
sıkıyayine: kırılmak (b. şıkıyayış)
sıkre/e: su bendi, set
sıl/e: gübre, sığır pisliği, tezek
sılam/e: selam
sılam dayış: selam vermek
sılamet/e: esenlik, selamet
sılametey: esenlik, selamet
sılametey reydi: selametle
sılameti: selamet, selamle
sılam gırewtış: selam almak
sılamı kerdış: selam söylemek, selam göndermek
sılamû 'eleykum: selamün aleyküm
sılasnayış: b. şınasnayış
sılecı: gurbette olan, gurbetçi
sılıımı/d: merdiven basamağı, taraça
sılı: b. şılı
sılıye/d: yağmur (b. şılı)
sılı û sıpeliye: b. şılı û şepeli
sılo/e: gübre veya çerçöp yığıntısı, çöplük, gübrelük (b. zıbilge)
sılom/e: selam (b. sılam)
sısqı/e: 1)şeker pancarı 2)mecaz olarak kıpkırmızı
sıluk/e: tasavvuf mensubu kişinin halvete çekilmesi, riyazet
sılûm/e: b. sılam
sılval: şalvarın altında giyilen uzun beyaz don, şalvar
sım/e: toynak, dört ayaklı hayvanların turnağı
sıma: b. şıma
sımaq/e: somak, ekşilik vermesi

için yemeğe konan kırmızı ve ekşi taneler veya bunun ağacı

sımbil: b. şimbêli

sımer/e: saman

sımerin/e: samanlı

sımitayını: içmek (b. şımitış)

sımitene: içmek (b. şımitış)

sımitis: b. şımitış

sımil: bıyık (b. zimbêl-i)

sımiri/d: dövme (bulguru) ve bundan yapılan çorba

sımsiya: simsiyah

sımondi: ayakkabı veya çarık bağı

sımore/e: b. sembure

sımsıme/d: halk arasında oynanan bir oyun

sımsıpi: bembeyaz

sım û sıpi: bembeyaz

sıMZêri/d: alıç ağacı

sıMZı/d: alıç

sıMZir: b. sıMZêri

sıMZorı/d: samanlık

sınasnayış: tanımak (b. şınas-nayış)

sınaşi: b. şınasi

sınaşnayış: tanımak (b. şınas-nayış)

sinc: iğde, iğde ağacı

sincêr: bir çeşit iğde ağacı

sıncıqı/d: b. sıncoqı

sıncoqı/d: 1)sucuk 2)hayvan barsağının içine piriç vb. maddelerdoldurularak pişirilmek suretiyle yapılan bir yiyecek 3)ceviz veya badem içinin üzüm şirasından yapılan helvaya batırılması ve kurutulması suretiyle hazırlanan tatlı bir yiyecek

sındoqı/d: sandık

sın'et/e: sanat

sın'etkar/e: sanatkar, sanatçı

sınıfı/d: sınıf

sının: nasıl? (b. senin)

sınır/e: sinir

sıpe: beyaz

sıped: b. sıpêde

sıpê: beyaz (b. sıpe)

sıpêdar: kavak, kavak direği

sıpêde/e: sabah

sıpêla/e: beyazlı, beyazlar giymiş olan

sıpêloç/e: beyazımtırak, beyazımsı

sıpêloçek/e: beyazımtırak, beyazımsı

sıpêloçı/d: b. sıpêloç

sıpi: beyaz, ak (b. sıpid)

sıpi bıyayış: beyazlaşmak, aklaşmak, beyaz olmak

sıpid: beyaz

sıpi kerdış: 1)beyazlatmak 2)beyaz görünmek

sıpiyek/e: beyazımsı, beyaza çalan

sıpiyey: beyazlık, aklık

sıpnayış: emmek

sıpsaxlem/e: sapasağlam

sıpyerdış/e: aksakallı (b. erişsıpi)

sıra/d: sıra

sıraşnayış: b. şınasnayış

sıratê musteqim/e: doğru yol, sıratı müstakim, Müslümanlarca cennete gitmek için cehennem üzerinde kurulacağına inanılan, çok dar ve geçilmesi güç olan köprü.

sıre: sıra, esna

sırf: 1)sırf, sadece, ancak

2)tamamıyla, büsbütün
sırf safi: sadece
sırm/e: kalın barsağın alt kısmı
sırmê...vejıyayış: çok zorlanmak, çok sıkışmak
sırmê vetiş: çok dövmek, çok zorlayıp güç duruma sokmak
sırot/e: surat, yüz
sırr/e: sır, gizli tutulup başkasına söylenmeyen söz veya bilgi
sırsi/d: karasaban demiri, saban kulağı
sırş/d: b. sırsı
sırtê...ra: -nin sırtından, -nin yüzünden
sırtê seri/e: sırt, omuzlar arası
sıskı/d:koruk suyundan yapılan sirke
sıst/e: 1)gevşek 2)yoksul
sıst bıyayış: 1)gevşemek, gevşek olmak 2)yoksul olmak, yoksullaşmak
sıstek/e: 1)gevşek, gevşekçe 2)yoksul olan
sısteni: gevşeme, gevşeklik
sıstey: 1)gevşeklik 2)yoksulluk
sıst kerdış: gevşetmek
sıstki: gevşekçe
sısto/e: gevşek, beceriksiz
sıt/e: süt
sıtıl/e: kova
sı'ud/e: şans
sı'ur/e: sahur
sıvık/e: 1)hafif 2)olgun olmayan, hafif kişi 3)atik, iyi koşabilen 4)tez, çabuk
sıvık bıyayış: 1)hafif olmak, hafifleşmek 2)atik olmak, hızlı yürüye-

bilmek veya koşabilmek
sıvıkey: 1)hafiflik 2)olgun olma- ma 3)atiklik, hızlı yürüme veya koşma durumu
sıvıkêr: daha hafif olan
sıvık kerdış: 1)hafifletmek, hafif- leştirmek 2)çabuk yapmak, tez yapmak
sıvıng/e: saçak
sıvıl/e: sivil
sıvıley: sivillik
sıvıliya: sivil, sivillik
sıwe/e: kepek, öğütülen tahıldan veya elenen undan artakalan ka- buk kırıntıları
sıwe/e: b. şuphe
sıweyın/e: kepekli (b. sıwe)
sıxıntı/d: sıkıntı
sıxıntı dayış...: sıkıntı vermek, sı- kıştırmak
sıxi: sıkı
sıxiye/e: sıhhiyeci, sıhhiye, sağlık işleriyle uğraşan kişi
sıxlet: kalabalık
sıxre/e: angarya, hizmet, ayak işi
sıxre kerdış: angarya yapmak, hizmet etmek, ayak işlerini yapmak
sıya/e: siyah
sıyay/d: siyah, siyahlı
sıyayını: b. sıyayış
sıyeşeme: b. sêşeme
sızme: b. helawa wışkı
si/d: taş
sikke/e: sikke
sıla/d: sille, tokat
sil bıyayış: silinmek
silge/e: silgi

silh/e: silah
silh wekerdış: silah çekmek
silksor/e: bir çeşit yapıştırıcı, so-
 lüsyon
sil kerdış: silmek
silla/d: sille, tokat
silme: dopdolu, hepsi
sille: sille, tokat
silley kerdış: tokatlamak
sim/e: gümüş
simsar/e: simsar
simsarey: simsarlık
simsariya/d: simsarlık hakkı
sinaya/d: sevilen, sevimli
sinaye/e: sevilen, sevimli
sinayış: sevmek
sinayox/e: seven
sindor/e: sınır
sindordaş/e: sınırdaş
sine/e: sine, göğüs (b. sêne)
sinema/d: sinema
sini/d: sini, büyük tepsi
siniya dibani/d: çok geniş olup
 sofraya olarak üzerinde yemek ye-
 mek için de kullanılan sini
sinor/e: sınır (b. sindor)
sinordaş/e: sınırdaş (b. sindordaş)
sipariş: sipariş
siper/e: siper
sipor/e: spor
sir/e: sarımsak
sirawı/d: sarımsaktan yapılan bir
 çorba
sirawi/d: sarımsak ve toz biberle
 yapılan bir çorba
sirıj/e: çiriş, çirişotu
sirkutık/e: ufak tefek yiyecek
 maddelerini ezmekte kullanılan
 küçük tokmak

Siweregı: Siverek İlçesi
sixorta/d: sigorta
siy/d: taş
siya çeçmaqi/d: çakmak taşı
siya/e: siyah
siya kerdış: 1)karartmak, siyah-
 laştırmak 2)siyah görünmek
siyala/e: siyâh giysili, siyahlı
siyalay/d: b. siyala
siyaset: siyaset
siyasi: siyasi
siyatala/d: b. siyatale
siyatale/e: siyah kılıklı, siyahımsı,
 yağız
siya w sût: simsiyah, siyaha bulan-
 mış olan
siyay/d: siyah, siyahlı
siyayek/e: siyahımsı, hafifçe kara-
 olan
siyayekı/d: b. siyayek
siyayey: siyahlık, karalık
siyayış: b. sıyayış
siyayi: 1)siyahlık, karalık 2)kara,
 toprak 3)karın eridiği yer
soba/d: soba
soba/e: b. siba
So-bê: Dersim yöresinde Kur-
 manc Lehçesi ile konuşanların, yer
 yer Dımili (Zaza) Lehçesi için ve
 bu lehçe ile konuşanlar için kullandıkları ad (sözcük anlamı: git-gel)
sobina: başka, ayrıca
soci/d: saç, ekmeğe sacı (b. sac)
sodır/e: sabah
sofi: sofı, dindar, tarikat mensubu
sofiyey: sofuluk
sohbet/e: sohbet
soj: saç, demir levha, ekmeğe sacı
 (b. sac)

soja surı/d: kızgın saç
soji/d: saç, ekmeç sacı (b. sac)
sol/e: ayakkabı
sola mergi/d: aşırı tuzlu
sola vergan/d: mermere benzeyen fakat kolayca küçük parçacıklara ayrılan bir çeşit parlak ve düz taş
solawı/d: tuzlu su
solderze/e: ayakkabı diken, ayakkabı dikicisi (b. sewlderz)
sole/d: tuz
solı/d: b. sole
solı devıstış: içine tuz atmak, tuz katmak
solıke/d: b. salı-II
solı kerdış: tuzlamak
solın/e: tuzlu
somid: darıdan yapılan bir çeşit çorba veya tatlı
son/e: b. şan
soncı/e: b. sancı
soncı gırewtış: b. sancı gırewtış
soncı kerdış: b. sancı kerdış
sond: akşam (b. şan)
sond/e: yemin (b. suwend)
sond dayış: b. suwend dayış
sond wardış: yemin içmek, yemin etmek
sond wendış: yemin içmek
sond werdene: yemin içmek
soqa/d: topaç
soqal/e: ayağı veya kolu sakat olan kişi
sor: kırmızı (b. sur)
sorıncı/d: kızamık
sorıncı/d: bir bitki adı
sorıngı/d: kırmızı renkli bir toprak çeşidi
sorıngın/e: kırmızı renkli toprağı

olan yer veya bu toprağı bulanmış olan
soringını/d: b. soringın
sorını/e: saçak (b. sıfırını, sıvıng)
sorva/d: b. şorba
ŝosine: kokulu bir bitki ve bunun çiçeğı
sosret û xax: skandal, "dillere destan olma", "elaleme karşı olma", "görülmedik kötü durum" (b. xax û gosırmıt)
soteri: soytarı
sowbi: b. sewbi
sowbina: b. sewbina
sowkı: eğer, şayet (b. sewkı)
sowl/e: ayakkabı (b. sewl)
sowlderz/e: ayakkabı dikicisi (b. sewlderz)
sowq: b. sewq
sowt/e: b. sewt
sowzı: sebze (b. sewzı)
soxır/e: sorgu
soybina: başka (b. sewbina)
soye/d: b. say
soyin: son, netice
soz dayış: söz vermek
sozdê xo sero bıyayış: sözünde durmak, sözüne bağılı olmak
sozdê xo sero vindertıŝ: sözünde durmak
sozê xo sero vindertıŝ: sözünde durmak
sozê xo tebiştış: sözünü tutmak
soz gırewtış: söz almak, garantilemek
soz kerdış: birbirine söz vermek, sözleşmek
spar: b. espar
spêdar: kavak ağacından yapılan

kalın direk
spêde/e: sabah
spêloç/e: beyazımsı, beyazımtırak, gri
spêloçek/e: beyazımsı, beyaza çalan gri
spêloçekı/d: b. spêloçek
spi: beyaz
Stembul: İstanbul
stor/e: at (b. estor)
sual: tuz (b. solı)
sual/e: soru, sual
sual bıyayış: sorulmak
sual kerdış: sormak
suand wendış: b. suwend wardış
sube/e: soba
subhanella: fesuphanallah
suc/e: suç
sucê...kerdış: suçlamak
sucırıyayış: ısınıp kızgın hale gelmek, kızarıp yanma derecesine gelmek (bez, kumaş vb. dokuma eşyası için kullanılır)
sucırnayış: ısıtıp kızgın hale getirmek, ısıtıp yanma derecesine getirmek (bez, kumaş vb. dokuma eşyası için kullanılır)
sucli: suçlu
suend/e: b. suwend
sufre/e: b. sifre
suhbet/e: sohbet
suistimal: kötüye kullanma, suistimal
suj/e: b. suc
suke/d: şehir
suked: şehirli (b. sukij)
sukı/d: şehir (b. suke)
sukij/e: şehirli
sukıjı/d: şehirli kız veya kadın

sukut: sükut, susma, sessizlik
sukut kerdış: susmak
sulala/d: sülale, soy sop
sulh/e: barış, sulh
sulh kerdış: barış sağlamak
sulh ronıyayış: barış sağlanmak
sulı: b. silo
sultan/e: sultan, padişah
suluk/e: b. siluk
suluk kewtış: inzivaya çekilmek, dervişçe yalnızlığa çekilmek
sulumı/d: basamak, çıkıntı
sumer/e: saman
sumerın: 1)samanlık 2)samanlı
sumure/e: b. sembure
sungı/d: süngü
sunıx: sönük, güçsüz, kısık, yoksul
sunnet/e: sünnet
sunnet bıyayış: 1)sünnet olmak (bir şeyin sünnet olması) 2)sünnet edilmek
sunnetçi/e: sünnetçi
sunnetçiyey: sünnetçilik
sunnetkerde/e: sünnetli, sünnet edilmiş olan
sunnet kerdış: sünnet etmek
supe: beyaz
sur/e: 1)kırmızı 2)kızgın, kızartılmış olan, çok ısınmış olan
sur: b. surrı
sur: sır
surahi/d: sürahi
sura vıtıkını/d: b. sur û vıtıkın
sur bıyayış: 1)kırmızılaşmak, kırmızı olmak, kızarmak 2)kızgın olmak, çok ısınmış olmak, kızgınlaşmak
surbunı/d: çıban
sur cenayış: suru üfleme

sure/d: 1)kırmızı 2)kızgın, kızarmış olan
surek/e: 1)kırmızımtırak, kırmızımsı 2)bir çeşit darı
surela: kırmızı giysili, kırmızılı, kırmızımtırak
suret: surat, yüz
surey: kırmızılık
surêla: b. surela
surgêç/e: süzgeç (b. suzgêç)
surgım/e: b. surgun
surgum/e: b. surgun
surgum bıyayış: b. surgun bıyayış
surgum kerdış: b. surgun kerdış
surgun/e: sürgün
surgun bıyayış: sürgün edilmek, sürülmek
surgun kerdış: sürgün etmek, sürmek
surı/d: kırmızı (b. sure)
surıncı/d: b. sorıncı
suri: 1)kırmızılı 2)kırmızı renkli bir üzüm çeşidi
surkerda/d: b. surkerde
surkerde/e: 1)kırmızılaştırılmış, kırmızıya boyanmış olan 2)kızartılmış olan, kızgın
sur kerdış: 1)kırmızılaştırmak, kırmızı renge boyamak 2)kızartmak, kızgın hale getirmek 3)kırmızı görünmek
surme/e: b. surmey tıfngi
surmey tıfngi/e: tüfeğin mermisini namluya sürmeye yarıyan mekanizması
suro/e: kırmızı, kızıl, kırmızı renkli; kırmızımsı olan
surot/e: yüz, çehre, surat
surra vay/d: rüzgar esintisi, esim

surrı/d: b. surra vay
surrıkiyayış: kaymak
sursurık/e: 1)kalın barsağın alt kısmı, anüs 2)biçimsizce sarkık ve ya çıkıntılı olan şey
sur û sıpi: 1)al al, alaca bulaca, kırmızı ve beyaz, rengarenk, güzel renkli 2)sağlıklı, neşesi yerinde olan
sur û vıtıkın/e: kıpkırmızı olan (insan için kullanılır), kızıl
sus/e: kırmızı renkli bir güve
sus/d: süs
sustali/d: sustalı
sutal: b. sutale
sutale: soytarı, serseri
su'ud/e: şans, talih
su'udê...bıyayış: şanslı olmak
suwar/e: süvari
suwar beyiş: b. suwar bıyayış
suwar bıyayış: 1)at vb. binek hayvanına binmek, süvari olmak 2)dama ve satranç oyununda rakibin taşını utma durumunda olmak
suwarey: binicilik, süvarilik
suvari/e: süvari, atlı
suvarıyey: süvarilik
suwar kerdış: bindirmek (binek hayvanına bindirmek)
suwe/e: öğütülen tahılların veya elenen unun artakalan kabuğu, kepek
suwend/e: yemin
suwend dayış: yemin içirmek
suwend wardış: yemin etmek
suxte/e: medrese öğrencisi
suxteyey: medrese öğrenciliği, öğrencilik
suzde/e: seccade

suzgêç/e: süzgeç

sû/d: b. şew-e

sûk: şehir (b. sukı)

sûkî/d: şehir (b. sukı)

sûnd wendîş: b. suwend wardîş

sûng: mantar

sûr: 1)kırmızı 2)kızgın, ısıtılıp kızgın hale getirilen, çok sıcak olan nesne

sûra/d: sure

sûret/e: suret

sûrêla: kırmızılı, kırmızılar kuşanmış kişi

sûrîncî/d: kızamık (b. sorîncî)

sûrîncî/d: bir bitki adı

sûrîngî: b. sorîngî

sûrkerde/e: b. surkerde

sûr kerdîş: 1)kırmızılaştırmak
2)kızartmak 3)kırmızı görünmek

Ş

şâ: sevinçli, neşeli (b. şad)
şa/e: şah
şa: b. siya
şabe: b. şabey
şabeweş/e: cana yakın kişi, sempatik
şabeweşey: cana yakınlık, sempatik olma durumu
şabey: yüz hatları
şabey...mendîş: yüz hatları benzemek, andırmak
şabey...ser şıyayış: -e benzemek, sima olarak birisine çekmek
şabey ta kewtış: b. şabey...ser şıyayış
şabey weş bıyayış: cana yakın olmak, görünüşüyle sempatik olmak
şâbık/e: kakül, saç perçemi
şa bıyayış: sevinmek, mutlu olmak
şad: sevinçli, neşeli
şada/d: kadın veya kız şahit, tanık
şad bıyayış: mutlu olmak, sevinmek, neşelenmek, şad olmak
şade/e: şahit, tanık
şadetname/e: diploma, şahadetname, belge
şadew zûra/e: yalancı şahit
şadi: şahitlik, tanıklık
şadi dayış: tanıklık yapmak, şahitlik etmek

şadi kerdış: tanıklık etmek
Şâfi: Şâfiî Mezhebi veya bu mezhebe mensup olan kişi
şagırd/e: şagirt, çırak, çömez
şagırdey: öğrencilik, çıraklık, şagirtlik
şahıd/e: şahit, tanık
şahrestan/e: şehir
şak ameyiş: b. kabe şak hameyış
şa kerdış: mutlu kılmak, sevindirmek
şakıl: ağaç yaprağı
şak û şalwar-i: ceket ve şalvar, elbise, giyim kuşam
şal: şalvar, dokuma yünden yapılan şalvar (b. şal-i)
şalagı/d: sırtta taşınan yük, şelek
şalbar-i: şalvar (b. şalwar-i)
şalbêr: b. şavlêr
şalên/e: 1)şaldan yapılan
 2)kahverengi
şal-i: şalvar, dokuma yünden yapılan şalvar
şallagı/d: b. şalagı
şalwar-i: şalvar
şam: 1)akşam 2)akşam yemeği (b. şame)
şamdani/d: şamdan
şame/d: akşam yemeği
şamı/d: b. şame
şamıke/d: domates
şamıkı/d: vucuttaki ben
şami/d: akşam yemeği, yemek
şampiyon/e: şampiyon
şampiyoney: şampiyonluk
şan/e: akşam
şa'n: bal peteği, arının yuva olarak kullandığı yer
şanayış: dayamak

şan bı şan: akşam akşam, akşamdan akşama

şan dı: akşamleyin

şane/e: tarak

şane/e: b. şıwane

şanekerde/e: taranmış olan

şane kerdış: taramak

şanek-i: Küçükayı yıldız takımı

şaney mari/e: kırkayak

şa'no/e: 1)benekli, karışık renkli

2)öküz adı olarak kullanılan bir sözcük

şan ra şan: akşamdan akşama, akşam akşam

şans/e: şans, talih

şapda...kewtış: ağına düşmek

şapda xwı vıstış: ağına düşürmek (kendi ağına düşürmek)

şaq/e: 1)bacak, iki bacak arası

2)bölüm, yarık

şaqul/e: çekül

şar/e: el, halk, başkası, yad

şarbet/e: şerbet

şarlık/e: küçük testi

şarestan/d: yosma, hafifmeşrep kadın

şarê duri: gurbet ehli, gurbetçi

şarge/e: daha çok bahçe veya bağlarda meyve yahut sebze saklanan yer

şa'rı/d: kadınların başörtü olarak veya kofî denen başlığa sarmak için kullandıkları siyah poşu

şarıstan/e: kent, şehir

şarıstanıj/e: şehirli

şarıstanıjı/d: şehirli kadın veya kız

şaro xerib: el, eloğlu, yabancılar

şaş/e: 1)yanlış, eğri 2) yanılan,

yanılığ

şaş/e: 1)şaşı gözlü kişi 2)şaşkın, şaşırma

şaş/d: sarık (b. şaşı)

şaşbıyaya/d: b. şaşbıyaye

şaşbıyaye/e: şaşırılmış olan, şaşkın

şaş beyiş: b. şaş bıyayış

şaş bıyayış: 1)şaşırmak

2)yanılmak, yanlış olmak (bir şeyin yanlış olması) 3)şaşı olmak

şaşey: 1)şaşılık 2)şaşkınlık

3)yanlışlık

şaşı/d: 1)yanlışlık 2)şaşı gözlü (kız veya kadın)

şaşı/d: sarık

şaşı bestış: sarık bağlamak

şaşı kerdış: şaşırarak, şaşkınlasmak

şaşıkı/d: sarık

şaşıkı bestış: sarık bağlamak

şaşı/d: b. şaşey

şaşkani: 1)şaşkınca 2)şaşılardan gibi

3)yanlışlıkla, şaşırarak

şaş kerdış: 1)şaşırtmak, yanıltmak

2)yanlış yapmak, hata yapmak

şaş mendış: şaşmak, hayret etmek, şaşırarak

şa'teya/d: b. şa'tıyaya

şa'teye/e: b. şa'tıyaya

şa'teyek/e: b. şa'tıyayek

şa'teyekı/d: b. şa'tıyayek

şa'tıyaya/d: zayıflamış olan, zayıf, cılız

şa'tıyaye/e: b. şa'tıyaya

şa'tıyayek/e: zayıfca, zayıflamış olan

şa'tıyayekı/d: b. şa'tıyayek

şa'tıyayış: zayıflamak, bozulmak

şa'tnayış: 1)bozmak, yanlış iş yap

mak 2)zayıflatmak
şavlêr: bir cins meşe ağacı
şavlır: b. şavlêr
şawıtış: göndermek
şawıyayış: gönderilmek
şawşewuke/d: b. şewşewıke
şawutış: göndermek (b. şawıtış)
şax/e: dal, kol, budak
şayax-i: pantolon
şayet: şayet
şayi/d: 1)sevinç, neşe, şenlik 2)iyi hava
şayi dekwetış: 1)şayia dolaşmak 2)şevınç duymak, neşelenmek
şayir/e: şair
şayirey: şairlik
şayi ronıyayış: 1)neşeli bir ortam oluşması, ortalığın şenlenmesi 2)havanın düzelmesi
şayış tê: silkmek, sallamak (b. tê şanayış)
şay maran/e: şahmaran
şebake/d: b. şıbake
şebaş: düğün vb. eğlencelerde oyuncu, çalgıcı veya evlenenlere verilen hediye
şebaş kerdış: 1)b. şebaş 2)parsa toplamak
şebeke: şebeke
şecere/e: şecere, soyağacı
şedde/e: şedde
şeer: b. şehir
şef/e: şef
şefaq/e: b. şefeç
şefaqi: yarın, sabahleyin
şefe't/e: şefa't, birinin bağışlanması için aracılık etme
şefeç/e: şafak, sabah
şefeç bestıyayış: şafak sökmek

şefeçi dayış pıro: şafak sökmek
şefeçi pıro dayış: b. şefeçi dayış pıro
şef'et/e: şefa't
şehid/e: şehit
şehidı/d: şehit olan kız veya kadın
şehir: şehir
şehwet/e: şehvet
şe'ire/e: şehriye
şe'ire bırınyayış: şehriye kesmek, şehriye hazırlamak
şek/e: seçkin, yiğit
şek/e: şüphe, şek
şeker/e: şeker
şe kerdış: tanımak, bilmek, anlamak
şekerek/e: gezginci derviş
şekerın/e: şekerli
şekerını/d: şekerli
şekerloxme/e: lokum
şekeri: beyaz renkli ve çok tatlı olan bir üzüm çeşidi
şekıl/e: şekil, biçim
şekil: şekil, biçim
şekşeko/e: beş taş
şel: toprağıyla birlikte çim
şelaqı/d: büyük taş
şele/d: ağaç topluluğu
şelle/e: biçilip dizilmiş olan ekin yığını (b. cele)
şellıqıyaya/d: 1)üzü veya derisi kırmızı ya da pişik olan 2)yarılmış olan, çatlak
şellıqıyaye/e: şellıqıyaya
şellıqıyayış: 1)derisi güneşte yarıp kızarmak 2)pişik olmak 3)yarılmak
şellıqnayış: nohut gibi pişince çatlayan yiyecekleri pişirmek

şelnaye/e: teyelli
şelnayış: teyellemek
şelp: ıslak bir şeyin düşmesi veya sert bir cismin ıslak eşyaya çarpmasıyla çıkan ses
şelpayış: iyice ıslanmak, ıpslak olmak
şelpıza/d: perişan (b. şerpıza)
şelpize/e: perişan (b. şerpize)
şelpi: b. şelp
şelpnayış: iyice ıslatmak
şelta/d: hantal, davranışları ağırca olan
şelte/e: 1)şilte, çaput, eski bez 2)hantal kişi
şelteyin/e: 1)giysileri yırtık pırtık olan 2)hantal 3)şapşal, sünepe
şelteyini/d: b. şelteyin
şeltok/e: b. şelteyin
şemate/e: şamata
şeme/e: cumartesi(b. şenbe)
şemıtyayış: kaymak
şemşa/d: şemsiye
şemşêr/e: b. şımşêr
şemşi/d: şemsiye
şenayış: yapabilmek, muktedir olmak (b. şinayış)
şenayış vatiş: söyleyebilmek
şenbe/e: cumartesi
şendeliyaya/d: sarkık
şendeliyaye/e: b. şendeliyaya
şendeliyayış: sarkmak
şendelnaya/d: sarkıtılmış olan
şendelnaye/e: b. şendelnaya
şendelnayış: sarkıtmak
şendilyayış: şendeliyayış
şendılınayış: b. şendelnayış
şenik: 1)hafif 2)küçük
şenikek/e: küçücük

şenikekî/d: b. şenikek
şenikî/d: b. şenik
şep tep: ıslak eşyadan çıkan ses, şapırdama, paldır küldür
şeq: tak (sesi)
şeq/e: 1)yarık, çatlak 2)çatallı bir şeyin parçalarından herbiri 3)apış arası
şeqal/e: yarık, çatlak
şeqata/d: yarılmış olan, çatlak
şeqate/e: b. şeqata
şeqatış: yarmak
şeqayış: b. şeqıyayış
şeqıyayış: yarılmak
şeqnayış: yarmak, bölmek
şeqo teqo: 1)takır tukur, pat küt 2)"derken", "uğraşıp dururken"
şeqşeq: şakırtı, sertçe çıkıp tekrarlanan ses
şeqşeqo/e: genellikle ekinler arasında biten bir bitki
şeq-teq: b. şeqo teqo
şer/e: b. şerr
şerab/e: şarap
şerabi/d: olgunlaştığında dahi mayhoş tadı olan siyah renkli bir üzüm çeşidi
şerabwer/e: şarap içen, içkici
şerbet/e: şerbet
şerdin: b. serdin
şeref/e: şeref, onur
şerefsiz/e: b. bêşeref
şer'en: şer'an, şeriata göre
şer'et/e: şeriat
şer'et kerdış: şeriat kurallarına göre olan yargıyı kabullenmek, şeriata göre yargıda bulunmak, şer'i mahkemeye uygun yargılamak
şer'i: şer'i, şeriata göre

şerm/e: utanç, utanma, utangaçlık, haya
şermayış: utanmak
şermayox/e: utanan, utangaç
şerme/e: utanç, utangaçlık
şerme remayış: 1) yüz göz olmak, saygıyı ortadan kaldıracak kadar aşırı samimi olmak 2) çekingenliği kalmamak, açılmak
şerme remnayış: 1) yüz göz olunmasına meydan vermek, saygıyı ortadan kaldıracak kadar samimiyet yaratmak 2) çekinmemesine, açılmasına fırsat vermek
şermezar/e: mahcup
şermezar bıyayış: mahcup olmak
şermezarey: mahcubiyet, utanılacak durum, yüz karası
şermezar kerdış: mahcup etmek, utandırmak
şermızar: b. şermezar
şermızar kerdış: b. şermezar kerdış
şermok/e: utangaç
şermokı/d: b. şermok
şermokın/e: utangaç
şermokını/d: b. şermokın
şerpıza/d: perişan (kız veya kadın)
şerpize/e: perişan
şerpize bıyayış: perişan olmak, rezil olmak
şerpize kerdış: perişan etmek, rezil etmek
şerq/e: şark, doğu
şerqi/d: şarkı
şerr/e: şer (hayırın karşıtı), kötülük
şert/e: 1) şart 2) bahse girme, şart koşma

şert kerdış: 1) şart kılmak, şart koşmak 2) bahse girmek
şeş: altı
şeş bı şeş: altışar altışar, altılı olarak
şeşdarb/e: eski bir tabanca çeşidi, tabanca
şeşderb/e: b. şeşdarb
şeşik: Ramazan Bayramı'ndan hemen sonra tutulan altı günlük oruç
şeşin/e: altıncı
şeşını/d: b. şeşin
şeşla: altı misli, altı kat
şeşlet: altız
şeşme/e: saçma (silah saçması)
şeşqat: altı kat, altı misli
şeş şeş: altışar altışar, altılı olarak
şeşt-i: altmış
şevak: b. şıbake
Şewa Beratı/d: Berat Gecesi (Muhammed'e peygamberliğin geldiği söylenen şaban ayının on ikinci gecesi)
şewa kı şı/d: geçen gece
Şewa Leyletul Qedri/d: Kadir Gecesi
Şewa Qedri/d: Kadir Gecesi
şewat/e: ateş (hararet), yanma (b. adır û şewat)
şewa tari/d: karanlık gece
Şewaz: Sıvas
şewbnayış: benzetmek
şewe/d: 1) gece 2) gecelik (dışewe: iki gecelik)
şew-ı/d: gece (b. şewe)
şewi: bir gece
şewna: 1) başka bir gece 2) gelecek gece, yarın gece

şewq/e: aydınlık, ışık

şewqa/d: şapka

şewq dayiş: ışık saçmak, ışıklan-
dırmak, aydınlatmak, parlamak,
şavkımak

şewqi/d: şapka

şewq kerdış: aydınlatmak, ışımak,
şavkımak

şewra: 1)sabah, sabahleyin
2)geceden, sabah erkenden

şewşewike/d: yarasa

şewşewıki /d: yarasa

şewşewuke/d: yarasa

şewşı/d: gece körlüğü, tavuk kara-
sı hastalığı

şewşı gırewtış: gece körlüğüne ya-
kalanmak

şewşı/d: b. şewşı

şewşıbiyayış: sendelemek

şewta tadaya: 1)bükülmüş veya
burulmuş olan değnek 2)meceza
olarak: atik, çevik, atletik kişi

şewtı/d: değnek

şew û roj: gece gündüz, devamlı

şexıs/e: şahıs, kişi

şexs/e: şahıs, kişi

şexsen: şahsen

şexsi: şahsi, kişisel

şexsiyet: şahsiyet, kişilik

şeyir: şehir

şeyiş: b. şıyayış

şeyiş hetı: 1)yanına gitmek
2)koynuna girmek

şeyiş howna: b. hewna şıyayış

şeyiş over: ileri gitmek

şeyiş rehmet: b. şıyayış rehmet

şeyiş verni: b. şıyayış verni

şeyiş zeyi: b. şıyayış zeyi

şeylı/d(I): bağcılıkta pekmez ölçü-

sü olarak kullanılan pekmez dolu-
su kazan

şeylı/d(II): disk (yarışmak sure-
tiyle uzağa atılan ağırlık)

şeylı eştış: disk atmak

şeylı vıstış: b. şeyli eştış

şeyştın: altmışıncı

şeyşti: altmış

şeyştıyın: altmışıncı

şeytan/e: 1)şeytan 2)meceza olarak:
yaramaz, haylaz, kovucu, karıştı-
rıcı; çok kurnaz

şeytaney: 1)şeytanlık, şeytanca
2)kötülük, yaramazlık, karıştı-
rıcılık; kurnazlık

şeytani...xapênayış: b. xapênayi-
şê şeytani

şeytar/e: binayı bölmelere ayır-
mak için ağaç dallarıyla örülen in-
ce duvar

şeytar kerdış: binanın bölmelerini
özel olarak ağaç dallarından örü-
len ince bir duvarla birbirinden
ayırarak

şeyta tadaya/d: b. şewta tadaya

şeyta tıfıngı/d: tüfeği temizlemek
ve doldurmakta kullanılan ince
çubuk

şeytı/d: değnek (b. şewtı)

şêl: b. şeyli

şêllık/e: geçim, geçinme

şêllık bıyayış: geçinilmek

şêllık kerdış: geçinmek

şêm/e: b. sêm

şêmên/e: sêmên

şên: işlek, nüfusu kalabalık olma,
şen

şênayi: işleklik, nüfusu kalabalık
olma, şen

şênayış: yapabilmek (b. şınayış)
şên bıyayış: işlek olmak, canlanmak, şenlenmek
şêne: b. sêne
şêney: işleklik, nufusu kalabalık olma, şen
şêni/e: terazi
şên kerdene: işlek hale getirmek, şenlendirmek, çalıştırmak, bayındır hale getirmek
şêpiye/d: sehpa
şêr/e: 1) aslan 2) mecaz olarak: yiğit, mert
şêri/d: dişi aslan
şêx/e: şeyh
şêxey: şeyhlik
Şêx Se'id (1864-1925): 1925'te Piran'da başlayan ayaklanmaya önderlik ettiği için Türk yöneticilerince aynı yıl Diyarbakır'da asılan Şeyh Sait
şêyr kerdene: seyretmek, bakmak
şıb/e: şap
şıbake/d: duvarın iç tarafında içine eşya konmak için yapılan küçük boşluk, küçük iç pencere
şıbakı/d: b. şıbake
şıd/e: b. şıt
şıdeyiş: b. şıdıyayış
şıdênaya/d: sağlam, sıkı, pek, sıkıca bağlanmış olan
şıdênaye/e: b. şıdênaya
şıdênayış: sıkıştırmak, sağlamlaştırmak, sıkmak, sıkıca bağlamak
şıdıyaya/d: sıkıca bağlı olan, sıkı, pek, sağlam
şıdıyaye/e: b. şıdıyaya
şıdıyayış: 1) sıkıca bağlanmak, sıkışmak 2) pekişmek, sağlam-

laşmak
şıdnayış: b. şıdênayış
şıfaq/e: b. şefeç
şıfe/e: b. şuphe
şıfe kerdış: şüphelenmek
şıfeli: b. şupheli
şıfıl/e: b. şıflê kardi
şıflê kardi: bıçağın kabza dışında kalan madeni kısmı
şıırı/d: şiiir
şı'ire/e: şehriye
şıji/d: ayranın üste çıkan su kısmı, ayrılan su
şıkıftı/d: mağara
şıkıl: şekil, biçim
şıkır: şükür
şıkır kerdış: şükretmek
şıkıta/d: 1) kırık, kırılmış olan 2) yaşlı
şıkıte/e: b. şıkıta
şıkıtış: kırmak
şıkıyayene: kırılmak
şıkıyayış: kırılmak
şıkl/e: şekil, biçim
şıknayış: kırmak
şıkrê xo ardış: şükretmek, haline razı olmak
şıkte: 1) kırık 2) yaşlı (b. şıkıte) 3) taşlık-kayalık
şıkıyayış: b. şıkıyayış
şıl: yaş, ıslak
şılabend/e: uçkur
şılı/d: b. şılı
şılı û şepli: yağmur, karla karışık yağmur, fazla yağış
şılıki/d: üzerine pekmez katılarak yenen cıvık hamurdan yapılmaya yufka şeklindeki incecik ekme

şilli/d: yağmur, yağış

şılwalındı/d: uçkur

şılwar: b. şalwar-i

şıma: siz

şım'a/d: balmumu

şimbêlı/d: birçok tutamın bir araya gelmesiyle oluşan tarladaki biçilmiş ekin dizisi

şimêl: b. şimbêlı

şımık: terlik

şımıšta/d: üzüm teveğinin kesilmiş olan ince, kuru dalları

şımıtene: içmek

şımıtış: içmek

şımıyayış: içilmek

şımiyel: b. şimbêlı

şımşêr/e: kılıç (b. şımşir)

şımşir/e: kılıç

şımşyêr/e: b. şımşir

şımûnd: kıldan yapılan ve çuvalın ağzını dikmekte kullanılan ip (b. arûzi)

şınaseyiş: b. şınasıyayış

şınasıyayış: tanınmak

şınasi: tanıdık

şınasnayış: tanımak

şınasnayış dayış: tanıtmak

şınasnayox/e: tanıyan

şınawıtış: duymak, işitmek

şınawutış: b. şınawıtış

şıngê xatunan: bir yemlik çeşidi (b. şıngı)

şıngı/d: yemlik (ilkbaharın biten ve çiğ olarak yenen bir kır bitkisi)

şınık/e: küçük, ufak (b. şenik)

şıqı/d: 1)parça 2)kilim vb. örtü ya da bezin bir parçası 3)küçük tarla, tarlanın bir parçası

şıqoqı/d: ahlak

şırasnayış: b. şınasnayış

şırık/e: ortak, şerik

şırit/e: damın üzerini örten direklerin üzerine sıralandığı ana direk, kiriş

şırnayış: iyice ıslatmak, ıpsıslak hale getirmek

şırr: şırıltı

şırrayış: iyice ıslanmak, ıpsıslak hale gelmek

şırrı: şırıltı

şırr mizzı ver xo dayış: korkudan altına işlemek

şırsır: şırıltı, şırl şırl, su şırıltısı

şırt/e: b. şert

şırt: ip, şerit

şırt kerdış: şart koşmak, bahse tutuşmak

şış: b. şeş

şıt/e: süt

şıtawı/d: beyaz topraktan yapılan sıva, kireç sıvası, duvarı beyazlatmakta kullanılan beyaz toprakla karışık sıvı

şıt dayış: 1)süt vermek 2)hayvanın sağılması sırasında usluca durması (**şıt nêdayış:** hayvanın kendisini sağdırmaması, süt vermemek)

şıtê marı/d: anne sütü

şıtê may/e: anne sütü

şıtê...peysayış: sütü tükenmek

şıtê xo helal kerdış: sütünü helal etmek

şıtê xo heram kerdış: sütünü haram etmek

...şıt gırewtış: sağmak, sütünü almak

şıtıl/e: 1)fide 2)bir bitki

şıtıle/e: arı kovanı, kovandaki

arılar

şıtın/e: sütlü**şıtış:** yıkamak (b. şutış)**şıtlane/e:** süte benzer sıvı salgılayan bir bitki**şıtlaney hıngan/e:** arı kovanı, kovandaki arılar**şıt ra bırnayış:** (süt çocuğunu vb) süttten kesmek, süt vermemek**şıt û şeker:** süt ve şeker (gibi), tatlı, helal, uygun**şıtwer/e:** süt emen**şıv:** değnek, ince dal**şıvıng/e:** saçak (b. sıvıng)**şıwana/d:** kadın veya kız çoban**şıwane/e:** çoban**şıwanevey:** çobanlık (b. şıwaneyi)**şıwaneyi:** çobanlık**şıware/d:** ağıt, türkü**şıwari:** b. suwari**şıweyiş:** yıkanmak**şıwıyayış:** yıkanmak**şıxulıyayış:** işlemek, çalışmak**şıyayış:** gitmek, gidilmek**şıyayış û ameyiş:** gidiş geliş, gidip gelmek**şıyayış dest:** teslim olmak, kendisini ele vermek**şıyayış dı:** b. deşıyayış**şıyayış rehmet:** vefat etmek, rahmete kavuşmak**şıyayış ver:** 1)yanına gitmek, önüne gitmek 2)karşılama (b. vera şıyayış)**şıyayış...ver:** 1)önüne gitmek 2)beklemeye (korumaya) gitmek**şıyayış verni:** (birisinin) önünü kesmek, yolunu kesmek; önüne gitmek**şıyayış warey:** yaylaya gitmek, yaylamak**şıyayış zeyi:** yeni evlenen kadının baba evini ilk ziyareti**şıyes:** on altı (b. şıyıs)**şıyıs:** on altı**şi:** gölge (b. sey)**şia:** b. siya**şifa:** şifa**şifon:** kızların başlarına örttükleri çiçekli küçük tülbent**şıkayat/e:** b. şikayet**şıkayet/e:** şikayet**şıkayet bıyayış:** şikayet edilmek, şikayet olunmak**şıkayetçi:** şikayetçi**şıkayet kerdış:** şikayet etmek**şil/e:** taş ya da ağaç parçası, taş kırıntısı**şilgerm:** ılık (b. şirgerm)**şilpatı/d:** tokat, sille**şilpaxe/d:** tokat, sille**şim/e:** b. sêm**şinate/d:** b. sen'et**şınayış:** muktedir olmak, yapabilmek, edebilmek**şınayış bere:** b. şınayış bider**şınayış bider:** -e gücü yetmek**şınayış pey:** -e gücü yetmek**şınayış xwı:** kendisine hakim olabilmek, kendi kendisine gücü yetmek**şiniye/d:** b. sini**şınor:** b. sindor**şin û şıware:** b. şin û şıwan**şin û şıwan:** yas tutup ağlama, feryat-figan**şipe şipe:** şıp şıp diye çıkan ses**şipi/d:** burgaç, girdap, keskin su

akıntısı

şıqayış: yüksek ses çıkarmak, yüksek sesle konuşmak

şıqı: şingirtı, yüksekçe ses

şir/e: süt (b. şıt)

şir: tatlı, bir hamur yemeği

şirayış: kişnemek (atın kişnemesi)

şirboni: bir çeşit halay oyunu

şire/e: şıra, üzüm suyu

şire: b. şirey vıstış

şiren/e: b. şirin

şirene/d: b. şırını

şiret/e: öğüt

şiret kerdış: öğütlemek

şirey engurı/d: üzüm şırası

şirey vıstış: belli bir yaşa gelen büyükbaş hayvanın diş dökmesi

şirgerm: ılık

şirikê padişay/e: Osmanlı parası

şirin/e: tatlı

şirin bıyayış: tatlı olmak, tatlılaşmak

şiriney: tatlılık

şırını/d: tatlı

şırını: tatlılık

şırıt/e: ip, organ

şırız/e: yapıstırıcı olarak kullanılan bir bitki kökü ve bunun tozu, çiriş, çirişotu

şirketi/d: şirket

şirne/e: 1)tatlı yiyecekler 2)nişan sırasında verilen ziyafet ve bu ziyafette yenen tatlılar

şirne kerdış: tatlı hazırlamak, üzüm şırasından pestil, helva vb. tatlılar yapmak

şirne wardış: 1)nişanlama için ziyafet düzenlemek ve bu ziyafette tatlılar yemek 2) sözlü veya nişanlı

durumuna getirmek

şis: beyaz

şış/d: şış, ince demir çubuk

şışko/e: şışko, şışman

şışkoy/d: şışko (kız veya kadın), şışman

şıtı/d: çok sert yapılı bir taş çeşidi

şiy: gölge (b. sey)

şiya: b. siya

şiyayene: gitmek

şiyayış: yapabilmek (b. şınayış)

şiyayış: gitmek

şiyayış...ser: üzerine çıkmak, üzerine gitmek

şiyayox/e: giden, gidici

şiyes: b. şiyıs

şiyesın/e: on altıncı

şiyıs: on altı (b. şıyıs)

şoane/e: b. şıwane

şoanêni: çobanlık (b. şıwaneyi)

şofor/e: şoför

şomi/d: b. şami

şon/e: akşam (b. şan)

şonayış: 1)sallamak 2)(yayık ile ilgili olarak kullanıldığında) yayık yaymak

şone/e: tarak (b. şane)

şone/e: b. şıwane

Şonkuş: Diyarbakır'a bağlı bulunan Çüngüş İlçesi

şop: b. şope

şope/d: iz

şopı/d: iz (b. şope)

şor: b. şorrı

şorba/d: çorba

şorık: salya

şorıkın/e: salyalı

şorrı/d: kahpe, orospu, kötü işler yapan kadın

şoşman/e: şişman
şoşo/e: şayia
şoşo dekewtı: şayia çıkmak
şotı/d: değnek (b. şewtı)
şow: b. şewe
şowbnayış: b. şewbnayış
şowq/e: şavk, ışıq, aydınlık
şowşı/d: b. şewşı
şowşıbıyayış: b. şewşıbıyayış
şuane/e: b. şıwane
şufır/e: şoför
şufirey: şoförlük
şuj/e: b. suc
şullımpe: karla karışık yağmur
şuma: siz (b. şıma)
şunayış: sallamak
şundor/e: b. sindor
şupe/e: b. şuphe
şuphe/e: şüphe, kuşku
şupheli: şüpheli, kuşkulu
şurub/e: surup
şuşa/d: şişe
şuş bıyayış: fırlamak (canlı için kullanılanlar), ileri doğru sıçramak
şut/e: b. şıt
şuta/d: yıkanmış olan, yıkanık
şuta ruta/d: tertemiz olan, tertemiz hale getirilen
şute/e: yıkanmış olan, yıkanık
şute rute/e: b. şuta ruta
şutıkı/d: poşu, tülbent, büyük mendil
şutış: yıkamak
şutış dayış: yıkatmak
şutox/e: yıkayan, yıkayıcı
şutoxı/d: yıkayan, yıkayıcı
şuwane/e: çoban (b. şıwane)
şuxılıyayış: b. şuxuliyayış
şuxul/e: iş, meşgale

şuxuliyayış: çalışmak, işlemek
şuxulnayış: kullanmak, çalıştırmak, işletmek
şuyeyiş: yıkanmak
şû: b. şûy
şûbe/e: şube
şûnayış: b. şûwnayış
şûne/e: b. şıwane
şûwnayış: sallamak
şûy: 1)yunak (yıkanılan yer)
 2)yıkama zamanı 3)yıkama
şûye/d: dağ sırtı
şıwane/e: b. şıwane
şwari/e: b. suwari
şyêr/e: b. şêr

T

ta/e: dolu olan çuval

ta: 1) sıtma 2) hastalık nöbeti

ta: yaşıt, tay, denk

ta: b. tıya

ta: b. ta ardış

ta-: (-e, ona anlamında) bileşik fiil yapımında kullanılan bir önek

ta ameyiş: yapmaya fırsat bulmak, yetiştirmek

ta ardış: bir işi yapmaya fırsat bulmak, yetiştirmek

tabih: tabi, bağımlı

ta'bir/e: bağ sürme (b. ta'bir kerdış)

ta'bir kerdış: bağ sürmek

ta'birê rezan/e: 1) bağın sürülmesi 2) bağ sürme mevsimi

tabur: b. taburı

taburçi: taburcu

taburçi bıyayış: taburcu olmak, taburcu edilmek

taburçi kerdış: taburcu etmek

taburı/d: tabur

tabut: tabut

tac/d: taç

taçarnaya/d: b. taçarnaye

taçarnaye/e: 1) çalkalanmış olan 2) içinde gezdirilmiş olan

taçarnaye bıyayış: 1) çalkalanmış olmak 2) içinde gezdirilmiş olmak

taçarnayış: 1) çalkalamak 2) içinde dolaştırmak, içini gezdirmek

ta'da/d: baskı, eziyet, zulüm

tadaya/d: çevrilen, döndürülen, bükülen, burulan

tadaye/e: b. tadaya

tadayene: b. tadayış

tadayış: çevirmek, döndürmek, burmak, bükmek

tadayox/e: çeviren, çevirmen; döndüren, bükten

tadeyiş: b. tadyayış

tadyayış: çevrilmek, dönmek, bükülmek

ta'et/e: taat, ibadet

ta'et kerdış: ibadet etmek

tafinayış: 1) takmak, çengellemek 2) (sigara vb) yakmak, tutuşturmak

tafineyiş: b. tafiniyayış

tafiniyayış: 1) takılmak, çengel lenmek 2) tutuşturulmak

tageyrayış: 1) içini dolaşmak, içini gezmek 2) karıştırmak, deşmek

tahda/d: baskı, işkence, eziyet

tahfil kerdış: bir şeye dokunduğu veya bulaştığı için temizlik yapmak yahut yedi kere yıkamak, dezenfekte etmek

tahsildar/e: tahsildar

tahsil kerdış: 1) ürün almak, tahsil etmek 2) tahsil yapmak, öğrenim yapmak

tahtı/d: büyük ve düz taş (b. tehtı)

tain: bazıları (b. tay)

taja seri/d: baş tacı, taç

tajı/d: taç

taji/d: b. tanzı

taket naket: tereddüt, ikirciklilik

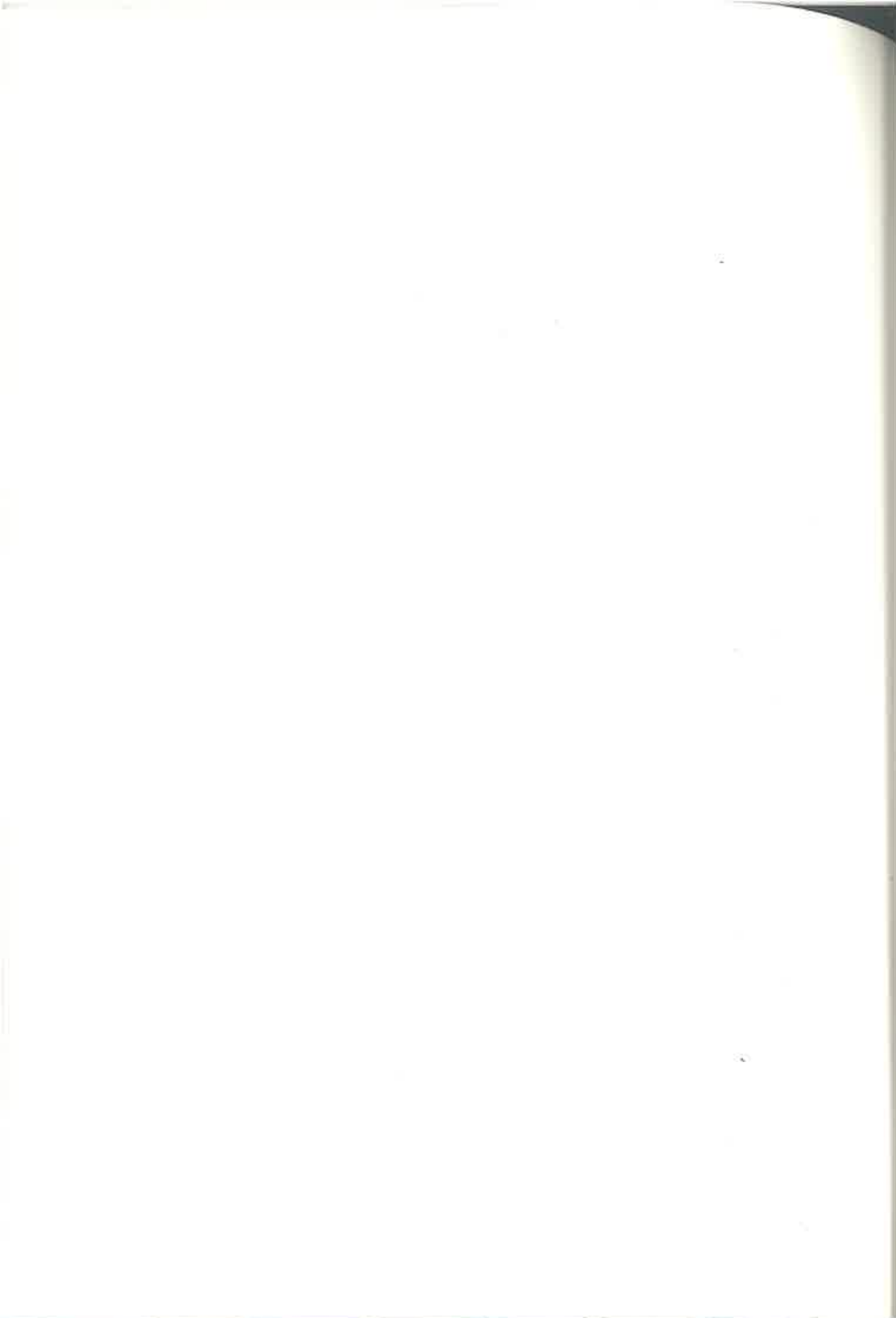
taket naket kerdış: tereddüt etmek

ta kewtış: takılmak, değmek, isabet etmek
takêş/e: salak, şapşal
tal: boş (b. tol)
ta'l: acı (badem acısı)
talan/e: talan
talan kerdış: talan etmek, yağma etmek
talazık: hortum (havada oluşan hortum)
ta'l bıyayış: acı olmak, acı tad vermek, acılaşmak
taldı: b. dalde
tale/d: acı (b. ta'l)
ta'lekı/d: yabani bir bitki
ta'let/e: taharet, apteş için avret yerlerini temizleme
ta'let gırewtış: avret yerlerini temizlemek
ta'ley: acılık, acı olma durumu
talıb/e: talip
talih/e: şans, talih (talıho siya: kötü talih, karayazı)
ta'lim/e: talim, askeri eğitim
ta'limat/e: talimat
ta'lim dayış: talim ettirmek, eğitmek
ta'lim dıyayış: talim ettirilmek, eğitilmek
ta'lim kerdış: talim etmek
taluke/e: tehlike
ta'lim veynayış: talim görmek, eğitim görmek
ta'l kerdış: acılaştırmak, acı tat vermesine neden olmak
taloq/e: talik, erteleme
taloq eyştış: talik etmek, erteleme (mahkemenin ertelenmesi)
taloq vıstış: b. taloq eyştış

ta'm/e: tat
tam: tam, tamam
tamar: b. damarı
tam dayene: tat vermek
ta'm dayış: tat vermek
ta'm dayış: itmek
ta'mê cenneti: cennet taamı
ta'mıjıyaye/e: tat alıp alışan, tadına alışan, dadanan
ta'mıjıyayış: tadını almak, tadına alışmak, dadanmak
ta'mıjnayış: tadına alıştırmak, dadandırmak
ta'mıkar/e: tamahkar, açgözlü
ta'mıkarey: tamahkarlık, açgözlülük
ta'mir/e: tamir, onarım
ta'mirat: tamirat
ta'mir kerdış: tamir etmek, onarmak
ta'm kerdış: tatmak, tadına bakmak
ta'mul/e: tahammül
ta'mul kerdış: tahammül etmek
ta'm xo ra nêdıyayış: hayattan tad alamamak, rahat edememek
ta'm xo ra nêveynayış: b. ta'm xo ra nêdıyayış
tanayış: (yakacak) yakmak
ta'nayış: b. tehernayış
tanca: bir yere kadar, bir bakıma, bir yerde, az yer
ta'nebi/d: bir üzüm çeşidi
tanekı/d: cep
taneki: azıcık, birazcık
tani: 1) bazı, biraz, bazısı, bazıları
 2) az, azlık, azınlık
tanikeki: azıcık, birazcık
tanini: bazıları, bazısı

tankeş/e: b. takêş
tanzi/e: tazı
tanzi/d: dişi tazı
tapo/e: tapu
tapokerde/e: tapulu, tapulanmış olan
tapo kerdış: tapulamak
taq/e: kat, takım (giyecek için kullanılır)
taqa/d: b. şıbake
taqat/e: takat, güç
taqat/e: tahkikat, araştırma
taqet/e: takat, güç
taqib/e: takip
taqibat/e: takibat, kovuşturma
taqib bıyayış: takip olunmak, izlenmek
taqib kerdış: takip etmek, izlemek
taqıqat/e: tahkikat, araştırma
taqoz/e: takoz
taq taq: 1)kah kah gülme, kahkaha sesi 2)tak tak diye çıkan ses
taq û toq: b. teq û tuq
tar: bir çalgı
tar/e: b. tarr
tari/e: karanlık
tari bıyayış: karanlık olmak, kararmak; koyu olmak, koyulaşmak
ta'rif/e: tarif
ta'rif kerdış: tarif etmek
tari kerdış: karartmak, karanlık olmasına neden olmak
tari ra tari: şafaktan şafağa, sabah erkenden, karanlıktan karanlığa, akşamdan akşama
tari û dermat: zifiri karanlık, kâp-karanlık (b. tari û zurmat)
tari û zurmat: kapkaranlık
tarix/e: tarih

tarixi: tarihi, tarihsel
tarn/e: b. tern
tarr/e: pişirilerek yenen semizotu, tereotu, sebze vb. yiyecek maddelerinin genel adı
tarrı/d: orakla ekin biçerken sol elde tutulan, daha fazla biçmeyi ve tutamı kontrol etmeyi sağlayan bir el aracı
tarruz/e: taarruz
tarruz kerdış: taarruz etmek
tarr û turr: sebze
tarsnayış: korkutmak
tar û tur: b. tarr û turr
tarve/d: b. darbı
tarva cigere/d: ciğer yarası, evlat ACISI
tarvı/d: b. darbı
tasekı/d: küçük taş
tası/d: tas
tasıkı/d: b. tasekı
ta's-na's bıyayış: harcanmak, çarçur edilmek
ta's-na's kerdış: çarçur etmek, rasgele harcamak
tastene: b. taştış
tastı/d: b. taştı
ta's û na's kerdış: b. ta's-na's kerdış
taşdere/e: öğlen (b. teştare)
taşêle bıyayene: çok ağlamak
taşta/d: 1)kabuğu soyulan 2)traş edilmiş olan
taşte/e: b. tašta
taştış: 1)yülümek, traş etmek 2)kabuğunu soyamak
taştı/d: öğleden önce yenilen yemek
ta şuya bıyayış: çalkalanmış

tazi/d: b. tanzî

teba: şey, nesne; hiç bir şey

tebarık/e: b. teberik

tabaşır/e: tebeşir

tebat/e: dayanma, direnç

tebat dekewtış: sabredebilmek, dayanabilmek, durabilmek, dinmek

tebat kerdış: 1) sabretmek, dayanmak, durmak, dinmek

2) sancımak, ağrı yapmak

tebax: b. toz û tebaxı

tebaxı/d: tabak

tebeq/e(I): bir sığır hastalığı, şap hastalığı

tebeq/e(II): tabaka, kat

tebeqe/e: tabaka, kat, katman

tebeqe vıstış: tabakalar halinde dökülmek, pul pul dökülmek

tebeqın/e: şap hastalığına yakalanmış olan hayvan

tebeqın: tabakalı, katlı

teber/e: 1) dış, dışarı 2) hariç, dışında

tebera: dışarda, dıştan

tebera verdayış: dışarda bırakmak

teber dayış: dışa vurmak, belli etmek

teberık/e: 1) ermiş olarak bilinen kişilerin verdiği ve uğurlu olduğuna inanılan şeker vb. yiyecek 2) megaz olarak: başkasına verilen çok az şey

teber kerdış: dışarı çıkarmak, kapı dışarı etmek, kovmak

teber kewtış: 1) dışarı çıkmak 2) gizlisi açığa çıkmak, foyası çıkmak

teber kowtıŝ: b. teber kewtış

teber vecıyayış: 1) dışarıya çıkmak 2) def'i hacette bulunmak, tuvalet ihtiyacını gidermek

tebetıyayıŝ: 1) durmak, dayanmak, dinmek 2) barınmak

tebetnayıŝ: 1) dindirmek, durmasını sağlamak 2) barındırmak

tebexça/d: küçük tabak

tebıq: b. tebeq (I)

tebitıyayıŝ: b. tebetıyayıŝ

tebitnayıŝ: b. tebetnayıŝ

tebiŝıyayıŝ: tutulmak, yakalanmak

tebiŝta/d: 1) tutulan, yakalanan 2) cimri, tutumlu

tebiŝte/e: b. tebiŝta

tebiştış: yakalamak, tutmak

teblıx/e: tebliğ

teblıxat/e: tebligat

teblıx kerdış: tebliğ etmek

tebrık: b. teberik

tebŝıyayıŝ: b. tebiŝıyayıŝ

tecawuz/e: 1) tecavüz, saldırma 2) sarkıntılık, ırza geçme

tecawuz kerdış: 1) tecavüz etmek, saldırmak 2) ırzına geçmek, sarkıntılıhta bulunmak

tecil kerdış: tecil etmek, sonraya ertelemek

teczat/e: teçhizat, donatı

tecrube/e: tecrübe, deneyim

tecrube belaş o: "isteyen dene-sin", "denemesi bedava", "hodri meydan!" anlamında kullanılan bir söz

tecrube gırewtış: deneyimden ders çıkarmak, ders almak

tecrube kerdış: denemek

tecrubey xo kerdış: kendi kendisini denemek

tecrubey xo vetış: kendi kendisini denemek

tecwid/e: tecvit, Kur'an'ın kural-larına uygun olarak okunması

te'da/d: b. ta'da

tedarik/e: tedarik, temin, hazırlık

tedarikê xo dıyayış: tedarikte bu-lunmak, hazırlığını yapmak

tedarikê xo kerdış: tedarikte bu-lunmak, hazırlık yapmak

tedarik kerdış: tedarik etmek, te-min etmek

tedawi: tedavi

tedawi bıyayış: tedavi olmak

tedawi kerdış: tedavi etmek

tedbir/e: tedbir, önlem

tedbir gırewtış: önlem almak

tede: onda, içinde; beraberinde (b. teder)

tede behs kerdış: birisiyle boy öl-çüşmek

tede dejayış: -e üzülme

tede gırewtış: birisiyle birlikte al-mak, birisinin bir şeyi almasına veya taşınmasına yardım etmek

tede kar kerdış: -i etkilemek, -e iş-lemek, etki bırakmak, -de kar et-mek, dokunmak

tede mahkema bıyayış: 1)...ile mahkemelik olmak 2)...ile tartış-mak

tede mendış: 1)bir olay üzerine duraklayıp düşünmek 2)içinde kalmak 3)yanında (bir şey) kalmak

teder: onda, içinde; beraberinde

tede rayir deyiş: (bir) yolunu bul-mak, çaresini bulmak

tede seri şeyiş: baş etmek, başa çıkmak

tede şeyiş: b. tede şıyayış

tede şêllik bıyayış: 1)...geçinilmek 2)içinde barınılabilmek

tede şêllik kerdış: 1)...ile geçin-mek 2)içinde barınmak (ge-çinmek)

tede şıyayış: 1)beraberinde git-mek 2)(hayvan) gütmek

tede tey vetış: farkına varmak, hissetmek

tedır: onda, içinde, beraberinde (b. teder)

teera/d: b. teyara

teer kı: yeter ki, sadece (b. ter kı)

teertış: kazınmak, yontmak (b. tertış)

tefekkur/e: tefekkür, düşünme

tefeyiş: b. tefıyayış

tefênaye/e: söndürülmüş olan, sö-nük

tefênayış: söndürmek

tefiyaye: sönmüş olan, sö-nük

tefiyayış: sönmek

tefsir/e: tefsir, Kur'an'ın açıklama ve yorumu

teftiş/e: teftiş

teftiş kerdış: teftiş etmek

tef û duman: toz duman

tef û duman sero bestış: toza du-mana boğmak

têftal/e: eşya, ıvır zıvır, öteberi, pı-lı pırtı, takım taklavat

tegel/e: teyel

tegel kerdış: teyellemek

tehdit/e: tehdit

tehdit kerdış: tehdit etmek

teheqquq kerdış: tahakkuk etmek

tehernayış: öğütme
tehliyık: beyaz bir üzüm çeşidi
tehnayıne: öğütme (b. te-
 hernayış)
tehnayış: öğütme (b. tehernayış)
tehnebi: erken olgunlaşan beyaz
 renkli bir üzüm çeşidi
tehran/e: kaya
tehrnayış: b. tehernayış
tehsil/e: tahsil, öğrenim
tehsilat: tahsilat, para alımı
tehsil bıyayış: tahsil olunmak,
 tahsil edilmek
tehsildar/e: tahsildar
tehsildarey: tahsildarlık
tehsil dıyayış: tahsil görmek, öğ-
 renim görmek
tehsil kerdış: 1) üretme, tahsil et-
 mek 2) tahsil yapmak, öğrenim
 yapmak
tehsilli: tahsilli
tehsil veynayış: tahsil görmek,
 öğrenim görmek
tehsil vinayış: tahsil görmek, öğ-
 renim görmek
tehtı/d: büyük ve düz taş
tek: yan, nezd, yanına, yanında
 (**tek ra:** yanından)
tek: 1) tek, bir tane, çift olmayan
 2) eşsiz, yegane 3) benzer, eş
tek bı tek: teker teker
tekbir/e: tekbir
tekbir ardış: tekbir getirmek
tekelekı/d: tekerlek
tekerı/d: teker
teker teker: teker teker, birer birer
tekêna: bir tane daha
tekın: uğurlu (**tekın nêbıyayış:**
 tekinsiz olmak, uğurlu olmamak)

tekiya/d: tekke
teklif/e: teklif, öneri
teklif kerdış: teklif etmek
Tekman: b. Tatos
tekmil: tekmil, tamam, mükem-
 mel, hepsi
tekmil dayış: (askerlikte) tekmil
 vermek
teknik/e: teknik
tekrar/e: tekrar
tek tek: tek tek, birer birer
tek tuk: tek tük, nadir
tek û tuk: b. tek tuk
tek wehid: tek başına, yapayalnız
tekyad: tekke, sevap kazanmak
 için muhtaçlara yemek yedirilen
 yer
telaq/e: boşama, erkeğin karısını
 boşaması
telaq sond werdış: b. telaq su-
 wend wardış
telaq suwend wardış: boşama ye-
 mini içmek
telaşe/e: talaş, kabuk
telaşe vıstış: kabuğunu atmak,
 kavlamak
teleb/e: 1) talep, istek 2) kısırak veya
 atın çiftleşme isteği duyması,
 kösnük
teleba/d: kız öğrenci
telebe/e: talebe, öğrenci
telebeyey: talebelik, öğrencilik
telef/e: telef
telefât: telefât, can kaybı
telef bıyayış: telef olmak, yok
 olmak
telefıyayış: çok korkmak
telef kerdış: telef etmek,
 harcamak

telemnayış: çok korkutmak
telefon/e: telefon
telefon kerdış: telefon etmek
telemn/e: b. telefon
televizyon/e: televizyon
televizun/e: b. televizyon
telı/e: b. tellu
telı/e: b. tellu
telısı/d: seyrek dokulu bir çeşit çuval
tellıfeyış: b. telemnayış
tellıfıyayış: çok korkmak (b. telemnayış)
tellıfnayış: çok korkmak (b. telemnayış)
tellıqıyaya/d: kösnük
tellıqıyayış: dişi köpeğin kösnümesi
tellı/e: diken (b. tellu)
tellu/e: diken
tellu bıyayış: dikenleşmek
tellu kerdış: etrafını dikenle kuşatmak
telluy mari/e: yılan iskeleti
telp: düşme sesi
telqeraf/e: telgraf
telqın/e: talkın, ölüyü gömdükten sonra mezar başında imamın söylediği dinsel sözler ve dua
telqın dayış: talkın vermek
telu/e: b. tellu
telxıraf/e: telgraf
tem/e: istek, eğilim, niyet
tema: tamahkarlık, cimrilik
temafilı/d: otomobil vb. motorlu taşıt
temam: 1)tamam 2)yetişkin kişi,
temam bıyayış: 1)tamamlamak, tamam olmak 2)büyülemek

3)büyük olmak
temamen: tamamen
temamıla: temamiyle
temami ra: tamamen, tümüyle
temam kerdış: 1)tamamlamak, tamam etmek 2)büyütmek
temas/e: temas
temas kerdış: temas etmek, ilişki kurmak
temaşe/e: 1)temaşa 2)ilginç 3)çok
temaşe kerdış: seyretmek
temaşıır/e: tebeşir
tembel/e: tembel
tembeley: tembellik
tembelı/d: tembel kız veya kadın
tembur/e: tambur
tembur cenayış: 1)tambur çalmak, saz çalmak 2)gürültü patırtı etmek
tembure: tambura, bir çalgı
temeh/e: 1)tamahkar, açgözlü 2)açgözlülük
temel/e: temel, binanın temeli
temey kerdene: b. temên kerdış
temezi/d: ipekli ve renkli bir çeşit poşu olup kadın başlığı olan kofiyey sarılarak da kullanılır
temê...bıyayış: eğilimi olmak, niyeti olmak
temên/e: tembih, öğüt
temên gırewtış: öğüt tutmak
temênkerda/d: tembihli, tembihlenmiş olan
temênkerde/e: b. temênkerda
temên kerdış: tembihlemek
teminat/e: teminat, güvence
temin kerdış: temin etmek, sağlamak
temiz/e: temiz

temiz bıyayış: temiz olmak, temizlenmek

temiz kerdış: temizlemek

temmuz/e: yazın en sıcak döneminde tiz bir ses çıkararak öten bir böcek

temmuzı/d: temmuz ayı

temsil/e: temsil, söz gelişi, misal

temtene/e: tentene, dantel

temuz: temmuz ayı (b. temmuzı)

temuz: temyiz

temuz kerdış: temyiz etmek

temzi/d: b. temezi

ten/e: 1)kişi 2)tane

tene: yalnız, tek, yalnızca

tenayey: yalnızlık

tenca/d: evlere yakın olup bazı sebzelerin de ekilebildiği arazi, çöplük

tencıra/d: tencere

tencire/e: tencere

tendûrı/d: tandır

tene: 1)tane 2)biraz 3)tohum 4)tahıl

tenefus/e: teneffüs

teneke/e: teneke

teneki: biraz

teney/d: is

teneyê: biraz

tenezul/e: tenezzül

tenezul kerdış: tenezzül etmek

tenê: 1)biraz 2)bir tane 3)yalnız

tenê kı mend: 1)neredeysel, az daha, az kalsın 2)bir süre sonra, az sonra

tenêna: biraz daha

teng/e: 1)dar 2)binek veya yük hayvanının kolanı

tengane: 1)darlık 2)sıkıntılı

durum

teng bıyayış: dar olmak, daralmak

tenge: dar, darlık

tenge de mendene: darda kalmak

tengey: 1)darlık 2)tahammülsüzlük

tengê xwı şıdênayış: 1)doyasıya yemek-içmek 2)sıkıca giyinip kuşanmak

tengı dı mendış: darda kalmak

teng kerdış: daraltmak, darlaştırmak

teni/d: vucut, sırt (**tene xwı dêş**

darıtış: sırtını duvara yaslamak)

teni: tahıl (b. tene)

tenık/e: ince

tenık bıyayış: incelmek, ince olmak

tenıkey: incelik

tenık kerdış: inceltmek, ince yapmak

teni: yalnız, yalnızca

teni bıyayış: yalnız olmak

tenke/e: b. teneke

tentene/e: tentene, dantel

tenurı/d: tandır (b. tendûrı)

tenya: 1)yalnız 2)sadece

tenzilât/e: tenzilât, indirim

tep : küt (sesi)

tepa: geri, geriye

tepa ageyrayış: geriye dönmek

tepe/e: tepe

tepıka silli/d: tezek, sığır pisliği

tepikı/d: içi boş şişkinlik, şiş

tepiştış: b. tepiştış

tepia/d: geriye, geri (b. tepya)

tepişıyayış: tutuşmak; tutulmak, yakalanmak

tepiştış: tutmak, yakalamak

tepiya: sonra, geriye

tepsi/d: tepsi

teptepik: içi boş şişkinlik, şiş

teptepik: büyük altın tanesi

teptepik qerefiyayış: ödü kopmak, çok korkmak

tepya: 1)sonra, -den beri 2)geri

tepya verdayıne: geri bırakmak

teq: tak (sesi)

teqa/d: duvarın iç tarafındaki küçük boşluk, duvarın iç tarafındaki pencere

teqawut/e: emekli

teqawutey: emeklilik

teqawut bıyayış: emekliye ayrılma

teqayış: 1)çatlamak, patlamak, infilak etmek 2)çok öfkelenmek

teqdiri ilahi: takdiri ilahi, Allah'ın takdiri

teqênayış: b. teqnayış

teql/e: ağırlık, sıklet

teqlıgıran/e: vücutça ağır olan, davranışları yavaş olan, yavaş davranan, hantal

teqlısvık/e: davranışlarında atik olan, çabuk hareket edebilen veya koşabilen

teqi: patlama sesi, tak

teql: b. teql

teqla/d: takla

teqla eyştış: takla atmak

teqlê xo...ser darıtış: ağırlığıyla (bir şeye) yüklenmek, -e yaslanmak

teqnayış: 1)patlatmak, çatlatmak 2)çok kızdırmak

teqo pa nayış: (pat diye) -e silah sıkılmak

teq req: tak tuk, güürültü patırtı

teq req kerdış: tak tuk diye ses çıkarmak

teqsim/e: taksim, bölüştürme

teqsim kerdış: bölüştürmek

teqsir/e: taksir, kusur, kısıntı

teqsir kerdış: bir şeyi yapabildiği halde yapmamak, esirgemek

teqsit/e: taksit

teq û tuq: tak tuk (sesi)

teqwa/d: takva, dinin yasakladığı şeylerden kaçınma

teqwim/e: takvim

teqwiye/e: takviye

teqwiye kerdış: takviye etmek

teqyayış: b. teqayış

tera: -den, -e, ona, ondan (b. tıra)

tera/d: b. teyara

tera kerdış: kesmek, koparmak (b. dırra kerdış)

terampe/e: trampa

terampe kerdış: trampa etmek

teraqı/d: b. terraqı

terarık/e: hazırlık

terarıkê xo diyayış: hazırlığını yapmak, hazırlığını görmek

terarıkê xo kerdış: hazırlığını yapmak, tedbirini almak

terarıkê xo veynayış: hazırlığını görmek, hazırlığını yapmak

teras/e: traş

teras bıyayış: traş olmak

teras kerdış: traş etmek

terawih-i: teravîh namazı

terazı/e: terazi

terazû/e: terazi

terbê/e: b. terbiye

terbê dayış: b. terbiye dayış

terbê gırewtış: b. terbiye gırewtış

terbê kerdış: b. terbiye kerdış

terbêsiz/e: b. bêterbê
terbiye/e: terbiye
terbiye dayış: terbiye vermek, terbiyelendirmek, uslandırmak
terbiye gırewtış: terbiye almak, terbiyelenmek, uslanmak
terbiye kerdış: terbiye vermek, terbiyeli olmasını sağlamak
terbiyesız/e: b. bêterbê
Tercan: bugün Erzincan'a bağlı bulunan Tercan İlçesi
tercih/e: tercih
tercih kerdış: tercih etmek
tercuman/e: tercüman
tercumaney: tercümanlık
tercume/e: tercüme, çeviri
tercume kerdış: tercüme etmek, çevirmek
teref/e: taraf
tereftar: taraftar, yandaş
tereftarey: taraftarlık
tereknayış: terk etmek, bırakmak
tereqnayış: sohbet etmek, şaka yapmak, gülecek ya da güldürecek biçimde konuşmak
teres/e: korkak
teresbav/e: herif, "ıamert herif", "behey adam!" anlamlarında kullanılan bir sözcük
tereseke/e: korkak, korkakça davranan kişi
teresekey: korkaklık
teresey: korkaklık
teresiyyayış: 1)derisi ya da kabuğu soyulmak 2)budanmak
tereshnayış: (ağacı) budamak (b. terrishnayış)
tereyış: b. teriyyayış
terfi/e: terfi

terfi kerdış: terfi etmek
terfi pa kerdış: terfi takmak
terfiye/e: terfi
terhi/d: tınaz, ekin yığını
terhi/d: kayalıklardaki doğal barınak, sığınak
terhis/e: terhis
terhis bıyayış: terhis olmak, askerliği bitirmek
teriknayış: terketmek
teriknayış: çatlatmak
terine/e: tarhana
teriqnayış: b. tereqnayış
terishnaya/d: budanmış olan
terishnaye/e: b. terishnaya
terishnayış: b. terrishnayış
teriyayış: yontulmak, kazıma işine konu olmak
terişet/e: tarikat
Terjal/e: Deccal
terk/e: terk
terk/e: çatlak
terkaye/e: çatlak, çatlamış olan
terkayış: çatlamak, yarılmak
terke/e: ekin
terkê...dayış: terk etmek
terkê dina biyayış: yerini yurdu-
nu terketmek
ter kı: yeter ki, sadece
terkisela: serseri, başıboş kişi
terkiweten/e: vatanını terketme,
vatanını terkeden
terk kerdene: terk etmek
terk kerdış: terk etmek
terknayene: b. tereknayış
terlik/e: terlik
term/e: ceset, ölü, leş
tern/e: yaş, kuru olmayan, taze
terne/e: b. terine

terney: yaşlık, tazelik
tern û cıwan/e: gencecik, çok genç
tern û cıwanı/d: b. tern û cıwan
ternza/d: yeni doğuran, yeni doğurmuş olan
terrafı/d: ateş yığını, küllenmeye yüz tutmuş ateş yığını
terrampe/e: b. terampe
terraqı/d: sohbet, güldürücü konuşma
terraqçi/e: güldürücü konuşan, şakacı, sohbeti tatlı olan kişi
terreqnayış: b. tereqnayış
terriqıyayış: kızarıp gevrek hale gelmek, kavrulmak
terriqnaya/d: kızartılıp gevrek hale getirilen, kavru lan
terriqnaye/e: b. terriqnaya
terriqnayış: kızartıp gevrek hale getirmek, kavurmak
terrişnaya/d: budanan
terrişnaye/e: b. terrişnaya
terrişnayış: 1)(ağacı) budamak 2)derisini hafifçe sıyırıp soymak
ters/e: korku
tersaya/d: b. tersaye
tersaye/e: korkmuş, korkak
tersayene: korkmak
tersayış: korkmak
tersdê...ver: ...korkusundan
tersi ver: korkudan, korkudan ötürü
tersnaya/d: korkutulmuş olan, korkutulan
tersnaye/e: b. tersnaya
tersnayış: korkutmak
tersok/e: korkak
tersokın/e: korkak
tersokını/d: korkak kız veya kadın

tersonek/e: korkak
ters/e: davar veya sığır sürüsü
ters û dewar: sürü, davar
terta/d: yontuk, yontulmuş olan, sıyrılmış olan
terte/e: b. terta
tertele/e: yağma malı, yağma
tertiş: yontmak, silip sıyırmak, kazımak
tertib/e: tertip, düzen, dizi
tertibat/e: tertibat, dizge, araç gereç hazırlığı
terviye: b. terbiye
terz/e: tarz, biçim
terzi/e: terzi
terzixane/e: terzihane
terziyey: terzilik
tesaduf/e: tesadüf, rastlantı
tesadufen: tesadüfen
tesadufi: tesadüfi
tesbit: tespit
tesbit kerdiş: tespit etmek
tesdiq/e: tasdik, onay
tesdiq bıyayış: tasdik olmak, tasdik olunmak
tesdiq kerdiş: tasdik etmek, onaylamak
tesdiqname/e: tasdikname
teseli/d: tesellü, umut
tesir/e: tesir, etki
tesisat/e: 1)tesisat, döşem 2)araç gereç
teskere/e: tezkere, askerliği bitirme belgesi, resmî izin belgesi
teskere gırewtış: tezkere almak, askerliği bitirme belgesi almak, askerliği bitirmek
teskere vıstış: zorunlu askerlik süresi bittiği halde istekli olarak as-

kêri görevde çalışmaya devam etmek

tesli/d: teselli, umut (b. teseli)

tesli kewtış: umudu kesilmek

teslim: teslim

teslim bıyayış: teslim olmak, teslim edilmek

teslim kerdene: teslim etmek

teslim kerdış: teslim etmek

tesli vıstış: umudunu kesmek

teşbih/e: 1)teşbih, benzetme
2)örnek, misal

teşebus kerdış: teşebbüs etmek, girişimde bulunmak

teşekur kerdış: teşekkür etmek

teşkere/e: teskere, "yapılarda gereç taşımada kullanılan dört kollu ve iki kişinin taşıdığı tahta araç,

teşkilat/e: teşkilat

teşkil bıyayış: teşkil olunmak, teşkil edilmek, kurulmak

teşkil kerdış: teşkil etmek, kurmak

teşqele/e: b. teşxele

teşt/e: teşt, büyük leğen

teştare/e: öğlen

teşti/d: öğle yemeği

teşwiq kerdış: teşvik etmek

teşxele/e: kargaşa, hır gür, vurtut

tet/e: (çocuk dilinde) el

tetbiq/e: tatbik, uygulama

tetbiqat/e: tatbikat, uygulama

tetbiq kerdış: tatbik etmek, uygulamak

teterxan/e: çok üzülen, kahrolan, bunalan

teterxan bıyayış: kahrolmak, çok üzülme, bunalma

teterxan kerdış: kahretmek, çok

üzme, bunaltma

tetun/e: tütün

tetû/e: b. tetun

teva: b. teba

tever: b. teber

tevera verdayene: dışarda bırakmak (b. tebera verdayış)

teverike: b. teberik

tever kerdene: b. teber kerdış

tevger/e: hareket, davranış

tew: hiç, kesinlikle

tew: "ah keşke", "vay be!", "ya, elbette" anlamlarında kullanılan bir ünlem

tew: b. tewı

tewa: b. teba

tewaf/e: tavaf, kutsal bir şeyi ziyaret etme

tewaf kerdış: tavaf etmek, kutsal bir şeyi ziyaret etmek

tewa gani/d: can derdi, can acısı

tewa...girewtış: ...durdine düşmek, ...için endişelenmek

tewa seri/d: baş ağrısı, baş sızısı

tewa xwı girewtış: kendi derdiyle uğraşmak, kendisi için endişelenmek, can durdine düşmek

tewayış: ağrımak

tewbe/e: tövbe

tewellud/e: tevellüt, doğum tarihi

tewgıran/e: ağrısı şiddetli olan, dertli

tewı/d: 1)sancı, ağrı, sızı 2)ateşli hastalık nöbeti, sıtma

tewı girewtış: 1)ağrısı tutmak, hastalık nöbeti tutmak

2)endişelenmek, durdine yanmak

tewı girotış: b. tewı girewtış

tewır tür, çeşit

tewir bı tewır: çeşit çeşit, türlü türlü
tewırı: bir çeşit, tuhaf
tewirına: bir başka çeşit, değişik
tewirna: b. tewırına
tewiştı: b. tebiştı
tewli: ile, birlikte
tewq/e: boyna geçirilen halka, tasma, tavr
tewqı/d: ekmek sacı
tewqna'let/e: kimi inançlara göre lanetlenmiş olanın boynuna geçirilen halka
tewr: ile, birlikte (b. tewli)
tewr: en, en fazla, daha da
tewraniye/d: bir hastalık
Tewrat/e: Tevrat
tewre/e: torba
Tewrêz: Tebriz
Tewricye: b. Tewrêz
tewr teber: en dıştaki, tam dıştaki, en dışarda olan
tewş: ters, aksi, tuhaf
tewşeyiş: b. tebişiyayış
tewşkani: tuhaf olarak, acayip bir şekilde, ters biçimde
tewtıhayıyış: sendelemek, dengesini yitireyâzmaq
texir/e: tehir, gecikme, geciktirme
texir bıyayış: tehir edilmek, ertelenmek
texir kerdış: tehir etmek, ertelemek
texliya/d: tahliye, tutukluyu salıverme
texliya bıyayış: tahliye olunmak, tahliye edilmek
texliya...dayış: tahliyesini kararlaştırmak

texliya kerdış: tahliye etmek
texmin/e: tahmin
texminan gore: tahminen, tahmin edildiğine göre
texminê...kerdış: -den kuşkulandırmak, tahmin etmek
texmini: tahmini
texmini reydi: tahminen, tahmin ile
texmin kerdış: tahmin etmek
texminki: tahmini, tahminen
texsi/d: taksi
texsir: b. teqşir
text/e: 1)taht (padişah veya kral tahtı) 2)üzerinde yatılan tahta divan
texta/d: tahta
texta...kemi bıyayış: tahtası eksik olmak
texta serey...kemi bıyayış: b. texta kemi bıyayış
textequrusi/e: tahtakurusu
textıkı/d: küçük tahta
tey: beraberinde, birlikte
tey: içinde (b. tede)
tey/d: darıdağan
teyar/e: büyük, iriyarı (**teyari**)
mendis: uzunboyllu ve iriyarı olmak)
teyara/d: uçak
teybı/d: teyp
teyemmum kerdış: teyemmüm etmek
teyari/d: darıdağan ağacı
teyi: ile, birlikte
teyi berdene: birlikte götürmek
teyl/e: ince uzun şeritler halindeki dallarıyla yeri kaplayan bir bitki
teyl/e: tel, telgraf

teyl antış: telgraf çekmek
teylı/d: dikiş
teylı todayış: dikiş için iğneyi batırıp çıkarmak
teyl kaş kerdış: telgraf çekmek
teyn: b. tayn
teyna: b. tenya
teyncı/d: koruk
teynıya: yalnız (b. tenya)
teyr/e: kuş
teyrek/e: kuş
teyreki/d: dişi kuş
teyrı/d: dişi kuş
teyrıke: yağın dolu
teyrıke/d: dişi kuş
teyrıki/d: b. teyrıke
teyr û tebur: kuş türünden olan hayvanlar
teyr û tûr: b. teyr û tebur
teysan/e: b. teyšan
teyš/e: susama, susamışlık
teyšan/e: susamış olan
teyšan bıyayış: susamak
teyšaney: susamışlık
teyšan kerdış: susamasına neden olmak
teyšo/e: b. teyšan
teyštı merdiş: aşırı derecede susamak, ölesiye susamak
tey vetış: farkına varmak, hissetmek
teze/e: taze, körpe, genç
teze bıyayış: 1)taze olmak 2)genç olmak 3)yenilenmek
teze kerdış: tazelemek, yenilemek
tezeyey: b. tezeyi
tezeyi: 1)tazelik 2)gençlik
tezmınat/e: tazmınat
tê-: birbirine, birlikte anlamlarını

veren bir önek
têare: bir araya, bir arada (b. têteti)
têbesta/d: şık, giyinik olan kız veya kadın
têbeste/e: b. têtbesta
têbestış: giydirmek
têbın: alt alta, alt alta
têbına kerdış: alt alta sokuşturmak, birini diğerinin altına koymak
tê bınayış: rasgele kesmek, kesitirmek
têc/e: b. têtj
tê cêra bıyayına: birbirinden ayrılmak
têcir/e: tacir, tüccar
tê darıtış: birbirine dayamak, birbirine katmak
tê dayış: 1)karıştırmak 2)tepletmek, yerinden oynatmak (b. têtew-dayış)
têdest kewtış: elele tutuşmak
têde: hep, hepsi, beraber
tê de: içinde (b. teder)
têdest: el ele
têdest dı: el elde, el ele
têdesta: el ele, birbirinin elinden
têdestı: el ele, birbirinin elinden
têdestı antış: birbirinin elinden çekmek, çekiştirmek
têdı: hêp, hepsi, beraber (b. têtde)
tê dıma: ardarda, peşpeşe, birbirinin peşisıra
têdıma: b. têtđma
têdır: hepsi (b. têtde)
tê dıyayış: 1)karıştırılmak 2)tepletilmek
têdine: hepsi, tümü, hepsini

têdini: hepsi, hepsini (b. têdine)
tê elawıtış: 1)birbirine katmak, birlikte yoğurmak 2)perişan etmek
tê elawıyayış: 1)birbirine katılıp yoğrulmak 2)mecâz olarak: perişan edilmek
têfek vıstış: 1)birbirine katmak 2)hepsine birden söylemek veya vurmak
tê finayış: 1)birbirine katmak 2)kızıştırmak
tê geyrayış: teplenmek, oynamak, kıpırdamak, hareket etmek
tê hefılınayış: birbirine katıp sıkarak deforme etmek, altüst edip yoğururcasına karıştırmak, şeklini bozmak
têhetı: yanyana, bir arada
têj/e: savrulup sapından ayrılmış olan buğday yığıını
têj: 1)keskin 2)sivri
têj bıyayış: 1)keskinleşmek, keskin olmak 2)sivrilmek, sivri olmak
têjey: keskinlik, sivrilik
têjêr: daha keskin, daha sivri (bıçak, balta vb. eşya için kullanılır)
têjık/e: sivri uç, ucu sivri olan odun veya tahta parçası
têjıkın/e: sivri uçlu olan
têjır/e: tüccar, tacir
têj kerdış: 1)keskinleştirmek 2)sivriltmek, bilemek
tê kerdış: 1)derleyip toplamak, hazırlamak, düzenlemek 2)birbirine katmak
tê kewtış: 1)(ateş) tutuşmak, iyi yanmak 2)(ekin) boy atmak, iyi gelişmek
têkıl: karışma

têkıl bıyayış: karışmak, alakadar olmak, ilişmek
têkiley: b. têkılı
têkılı: ilişki, alaka, karışım, karışma
têl/e: tel
têlewe der: yanyana, bir arada
tê medı: “hiç sorma”, “sorma git-sin”, “karışma!”, “dokunma” anlamlarında kullanılan bir deyim
têmiyan: içiçe, birlikte
têmiyan bıyayış: karışmak, birbirine karışmak
têmiyan kerdış: 1)birbirine karıştırmak, birbirine katmak 2)düzgünce katlayıp kaldırmak (b. têmiyan nayış)
têmiyankewta/d: b. têmiyankewte
têmiyankewte/e: karmaşık, karışık, düzgün olmayan
têmiyan kewtış: birbirine karışmak, birbirine girmek
têmiyan nayış: birbirinin içine koymak, iç içe koymak, katlayıp düzenlemek
têmiyo kerdış: b. têmiyan kerdış
têmiyo kewtış: b. têmiyan kewtış
têni: tane
têpa: b. tepa
têpey: art arda, birbirinin arkasından
têpey gınayış: yığılmak, birikmek, art arda dizilmek
têpey gunayış: b. têpey gınayış
têpey kerdış: rasgele döverek sıkıştırmak (kişi için kullanılır), birbirine katmak
têpey kewtış: 1)birbirine destek

olmak, birbirini desteklemek

2)birlikte gelmek veya gitmek

têpey nıştış: art arda binmek, birbirinin arkasında (hayvana) binmek

têpey ra: art arda, arka arkaya

têpey ra kewtış: birbirine dolanmak

tê qesıyayış: kesilmek, doğranmak

tê qesnayış: rasgele kesmek, doğramak

têqest kewtış: birbirine karşı inatlaşmak, birbirinin inadına davranmak, yarışmak, rekabet etmek,

karşılıklı olarak kasıtlı davranmak

têqını nayış: birbiriyle cinsel yaklaşımda bulunmak, sikişmek

têqırırıkı kewtış: sertçe münakaşa etmek, kavga edercesine münakaşa etmek, hırlaşmak

têqiy nayış: b.têqını nayış

têq têq: kahkaha

têq têq hewayış: kahkaha atarak gülmek

tê ra: birbirine, birbirinden

tê ra bıyayış: kızışmak, (olay) çıkmak

tê ra çarnayış: döndürüp dolaştırmak, elde dolaştırmak

tê ra geyrayış: birçok kişinin hareket halinde olması, karışık şekilde gidip gelmek

tê ra kerdış: birbirine katmak, birbirine sokmak, kızıştırmak

tê ra pıstene: sarmak, sarmalamak

tê ra pıştış: sarmak, sarmalamak

tê ra şıyayış: 1)birbirine girmek

2)güreşmek

têreydı: birlikte

têreydı mazi û gezi çınayış: arkadaş olmak, haşır neşir olmak, samimi olmak anlamlarında kullanılan bir deyim

tê rı dı: yüz yüze

tê rı kerdış: yüzleştirmek

tê rı kewtış: yüz yüze gelmek, yüzleşmek

tê rı vıstış: yüzleştirmek

tê ro: birbirine

tê ro çarnayış: b. tê ra çarnayış

tê ro pêşıyayış: birbirine sarılmak

tê ro şıyayış û ameyış: karışık şekilde gidip gelmek, iç içe girmek

têsa: b. têşan, teyşan

têsa bıyayına: b. teyşan bıyayış

têsan: b. têşan, teyşan

tê sawıtış: birbirine sürtmek, sürtüştürmek, ovuşturmak

tê sawıyayış: birbirine sürülmek, birbirine bulaşmak

têser dı: üst üstte, birbiri üzerinde

têser dı kerdış: üst üste asmak, üst üstte giymek

têser dı qelebıyayış: üst üstte yatmak, üst üste devrilmek, birbirinin üzerine yıkılmak

têser dı qelebnayış: üst üste yatırmak, üst üste devirmek, birbiri üzerine yıkmak

têser bıyayış: birbirine eklenmek, uç uca eklenmek

têser kerdış: birbirine eklemek, uç uca eklemek

têser nayış: birbirinin üzerine koymak, birbirinin üzerine bırakmak

têserra kerdış: üst üste sokuşturup dizmek
têserra kewtış: birbiriyle cinsel ilişki de bulunmak
têserro dayış: birbirinin üzerine yıkmak, üst üste devirmek, birbirinin üzerine devirmek
têşan: susayan, susamış olan (b. teyšan)
têşanayış: sallamak, silkmek
têşaney: susamışlık, susuzluk, susama (b. teyšaney)
têşaneyış: sallanmak, titremek
têtewr kerdış: birbirine karıştırmak
têv dayını: karıştırmak
têvera kewtış: birbiriyle karşılaşmak
têver dı: yanyana
têverıkı: kucak kucağa
têverıkı kewtış: kucak kucağa yatmak, kucak kucağa gelecek şekilde düşmek
têver kerdış: birbirinin önüne katmak, birbirinin yanına koymak
têver nayış: 1)birbirinin yanına veya önüne koymak, dizmek 2)sertçe tartışmak 3)iyice düşünmek, ölçüp biçmek 4)karşılaştırmak
têvero: yanyana, birbirinin yanısıra
têvero nayış: 1)birbirine dayayarak dikmek 2)kıyaslamak, karşılaştırmak
têvero şeyış: 1)yanyana gitmek 2)birbiriyle yarışmak 3)ödeşmek
têvero şıyayış: 1)birbirinin yanına sokuşmak 2)birbiriyle yarışmak

3)yanyana yürümek
têverradı: kucak kucağa
têvirad: b. têverradı
têvirare: kucak kucağa
têvirare kerdış: kucak kucağa bırakmak, yanyana bırakmak
tê vıstış: 1)birbirine katmak 2)(ateş) yakmak (sönmesine engel olmak)
têw dayış: karıştırmak (b. têv dayını)
têwerte kerdene: birbirine katmak
têwo dayış: 1)karıştırmak (b. têv dayını) 2)tepletmek
têyna: b. tena
tı: sen
tıb/e: tıp
tıb'et/e: tabiat, huy
tıb'et gırewtış: huy edinmek, alışmak
tıb'et kerdış: alışkanlık haline getirmek, huy edinmek
tı çı zani: "bir bilsen", "bilemezsin", "bilmiyorsun", "ne biliyorsun?", "nereden bileceksin?" anlamlarına gelebilen bir söz
tıfang/e: tüfek
tıfaye: ateş yakılan ocak (b. kuçlan)
tıfê adırı/e: ateş yakılan ocak (b. kuçlan)
tıfıl: küçük çocuk
tıfıng/e: tüfek
tıfong/e: b. tıfıng
tıftıkı/d: keçeden yapılan bir külah çeşidi
tı herrı fini 'ard nêgêna: "iğne atsan yere düşmez", "tıklım tıklım"

dolu" anlamında bir deyim
tı herrı fini 'ard nêkwena: b. tı
 herrı fini 'ard nêgêna
tıkê: az, azıcık, biraz
tıkêki: azıcık, birazcık
tıkê mend: az daha, az kalsın
tıkêna: biraz daha, az daha
tiki: az, biraz (b. tıkê)
tikina: biraz daha, az daha (b.
 tıkêna)
tıktık: tıktır
tıkûtêna: yapayalnız, yalnızca
tıl/e: tepe, küme, yığın
tılıli/d: zilgit
tıll/e: b. tıl
tıllahi: tallahi
tılsım/e: tılsım
tım: daima, her zaman, devamlı
tımafil: otomobil (b. temafılı)
tımanê kırri: şort, külot, kısa don
tımanê lenglengi: bir bitki adı
tımanê qoli: şort, külot, kısa don
tıman-i: don, pijama
tı me vaji kı: meğer, meğerse; de-
 me ki, sanma ki
tımo: sürekli, devamlı, hep, her
 zaman
tımo aya kı: nasıl olsa, madem ki
tımo ayo kı: b. tımo aya kı
tımoni leglegi: b. tımanê
 lenglengi
tımo oyo kı: b. tımo aya kı
tımoyn: her zamanki
tımûtım: sürekli, devamlı, her
 zaman
tınê: sadece, salt (b. tena)
ting: tıngırtı
tingayış: tıngırdamak
tıpiya: sonra, geri (b. tepiya)

tıra: 1) -e, ona 2) -den, ondan, için-
 den 3) "şuna bak", "hele şuna
 bak!" anlamında hayret ve kızgın-
 lık ifadesi olarak kullanılır
tıra ameyiş: 1) -den gelmek, -den
 akmak 2) elinden gelmek, yapı-
 bilmek
tıra bırnayış: -den kesmek, ondan
 kesmek
tıra bıyayış: 1) -den doğmak 2) -
 den olmak, yitirmek
tıra cıgırıyayış: birisine kızmak,
 birisine küsmek
tıra çarnayış: 1) içini dolaştırmak,
 içini gezdirmek 2) (su ve benzeri
 bir şeyle) çalkalamak
tıra çerayış: sırtından geçinmek,
 otlanmak
tıra çınayış: -den biçmek
tıradaya/d: sıvalı, sıvanmış olan
tıradaye/e: b. tıradaya
tıra dayış: 1) sıvamak 2) -den
 vermek
tıra duri: 1) uzağında, -den uzak
 2) "ondan uzaklaş!", "ondan sa-
 kın!", "ondan uzak dur!" anla-
 mında sakınılması gerekeni belir-
 ten bir söz
tıra duri kewtış: bir şeyden uzak-
 laşmak
tıra gırewtış: -den almak
tıra hera geyrayış: -den uzak gez-
 mek, uzağında gezmek
tıra hera kewtış: -den uzaklaş-
 mak, uzak düşmek
tıra hes kerdış: -i sevmek
tıra heybi kewtış: b. heybi kewtış
tıra hille bıyayış: bir şeyden kuş-
 kulanmak

tıra kerdış: 1)kesmek, koparmak (b. dırıra kerdış) 2)içine sokmak, batırmak
tıra kewtıq: 1) -den düşmek, düşmek 2)kaybolmak 3)çok fazla uğümek
tıra lomey bıyayıq: -den yakınılmak
tıra lomey kerdış: (birisinden) yakınmak
tıra ma'na vetış: -den anlam çıkarmak, anlam vermek
tıra mehrum bıyayıq: -den mahrum olmak, yoksun olmak
tıra mehrum kerdış: -den mahrum etmek, yoksun bırakmak
tıra mehrum mendış: -den mahrum kalmak, yoksun kalmak
tıra mendış: (bir işten) kalmak, arkada kalmak, geç kalmak
tıra mizzı ver xwı dayış: bir şeyden çok korkmak, altına işercesine korkmak
tıra mizzı xwı ro kerdış: b. tıra mizzı ver xwı dayış
tıra na'f diyayıq: -den yarar görmek, faydasını görmek
tıra nayene: (odunu) ateşe vermek
tıra nayış: 1)dokundurmak 2)kesmek, boğazlamak
tırane/e: tarhana
tıra nefet deyış: -den yarar görmek, faydasını görmek
tıra nıyayıq: 1)kesilmek 2)kendisine dokunulmak, kendisine yapılmak
tıra pey: ondan sonra, ardından
tıra peyda bıyayıq: -den oluşmak, -den peydaşlanmak

tıraqtorı/d: traktör
tıraş/e: traş
tıra şanayıq: üzerine serpmek, -e katmak
tıra şanıyayıq: üzerine serpilmek, -e katılmak
tıra şeyış: b. tıra şıyayıq
tıra şıyayıq: 1) -e batmak 2) -den geçmek, -den gitmek 3)(kumarda) yitirmek
tıra tay: -den bazısı, bazısı, bazıları
tıra teber: dışında, hariç
tıra teber kerdış: 1)dışına çıkarmak 2)açığa çıkarmak, itiraf ettirmek
tıra vetış: -den çıkarmak, çıkarmak
tıra wardış: 1)(oyunda veya kumarda) utmak 2) -den yemek
tıra werdış: b. tıra wardış
tırawıta/d: çalıntı, çalınmış olan
tırawıte/e: b. tırawıta
tırawıtış: çalmak, hırsızlık yapmak
tırawıtıx/e: çalan, hırsız
tırawıtıxı/d: b. tırawıtıx
tıra xeyr diyayıq: hayrını görmek
tıra xeyr viynayıq: hayrını görmek
tıra xwı kerdış: -den çekinmek
tırbêh-i: teravih (namazı)
tırbı/d: türbe
tırewı/d: turp
tıreya/d: kavrulmuş olan
tıreye/e: b. tıreya
tıreyış: kavrulmak
tırê: acaba
tırênaya/d: kavrulmuş olan

tırênaye/e: b. tırênaya

tırênayış: kavurmak

tırêq'am/e: kamu malı, herkesin
gelip gittiği yol

tırêqet/e: tarikat

tırıng: sertçe vurunca çıkan ses

tırıngi: sertçe vurunca çıkan ses,
tıngırtı

tırıtene: çalmak, hırsızlık yapmak

tırıtış: çalmak, hırsızlık yapmak
(b. tırawıtış)

tırıye/d: b. tırri

Türk/e: Türk

tırkê: bazı yörelerde erkeğin karı-
sına seslenirken kullandığı bir hi-
tap etme sözcüğü

Tırkı/d: Türk (kız veya kadın)

Tırkıstan/e: Türklerin oturduğu
ülke, Türk ülkesi

Tırki/e: Türkçe

Tırkiya/d: Türkiye

Tırkman/e: Türkmen

tırm/e: b. term

tırni kerdış: yersiz olarak kızıp
küsmek

tıro: -e, -den

tıro ameyış: 1) -den gelmek, için-
den çıkmak 2)(bitki veya ot)
bitmek

tıro cenayış: içine sokmak, batır-
mak, daldırmak

tıro çarnayış: içini gezdirmek,
içinde dolaştırmak

tıro kerdış: 1)sokmak, batırmak,
daldırmak 2)yutmak 3)(saç vb)
taramak

tıro kewtış: çökmek, göçmek
(dam, vb. için kullanılır)

tıro şeyış: b. tıro şeyayış

tıro şıyayış: 1)içine girmek, bat-
mak 2)içinden gitmek, içinden
geçmek 3)yutulmak

tıro vejıyayış: 1)tırmanmak
2)çıkılmak

tıro vetış: içine batırıp çıkarmak,
daldırıp çıkarmak

tırr: yellenme esnasında çıkan ses

tırral/e: tembel, çalışmayan, çalış-
mayı sevmeyen

tırraley: tembellik, çalışmama

tırrêz/e: dokuz taş, dört taş, dama
vb. oyunların genel adı

tırrı/d: koyun kuyruğu

tırro/e: kişinin bir şeye yaramadı-
ğını ve değersiz olduğunu ifade et-
mek için-hakaret olarak-kullanılan
bir sözcük

tırs/e: b. tırş

tırs/e: kalkan

tırs û kalme: kılıç-kalkan oyunu
(İki kişinin karşılıklı olarak vuruş-
tuğu bu oyunda, günümüzde ha-
kiki kılıç ve kalkan kullanılmam-
aktadır. Oyuncu, kalkan yerine
bir eline aldığı ayakkabılarını kul-
lanır, diğer elinde ise rakibine vur-
mak için kullandığı ince, uzun ve
yaş bir değnek bulundurur.)

tırş/e: ekşi

tırşı/d: 1)ekşi 2)ekşili bir yemek

tırşıngı/d: bir bitki adı

tırşı wardış: 1)düğün sahibi aile-
nin genellikle düğünün bitişiinde
hazırladığı yemeği (toplucu) ye-
mek 2)mecaz olarak: (birisinin)
düğününü yapmak

tırşo/e: turşu

tırşo ronayış: turşu kurmak

tırş û tilloq: çok ekşi, aşırı derecede ekşi

tırtene: b. tırtene

tır tır: tir tir, tiril tiril

tır tır recefiyayış: tiril tiril titremek

tırtox/e: çalan, hırsız (b. tırawıtox)

tıştare/e: öğlen (b. teştare)

tı vana: 1)sanki, sanırsın ki, dersin ki, adeta 2)acaba

tı vani: 1)sanki, sanırsın ki, dersin ki, adeta 2)acaba

tı vani qey: sanki, sanırsın ki

tıx: bir şeyi başaramayan ya da mağlup olan kişiye hitaben "işte böyle yenilirsin!", "nasılmış gör!" anlamında kullanılan bir sözcük

tıya: bura, burası, burada

tız: keskin, kızgın (b. tuj)

tız kerdene: kızıştırmak

tızbe-y: b. tızbêhı

tızbêh/e: namazda okunan dualar veya söylenen dinsel sözler

tızbêh antış: "sübhanellah" diyerek Allahı yüceltmek, tespih çekmek

tızbêhı/d: tespih

tic: güneş ışını (b. tije)

ticaret/e: ticaret

ticari: ticari

ticı/d: güneş ışını, güneşli hava

tih: "tüh!", "yazıklar olsun!" anlamında kullanılan bir hayıflanma ve kızgınlık ifadesi

tihе: b. tih

tije/d: güneş ışını, ışın

tijı/d: ışık, güneş ışını (b. tije)

tik/e: dik

till: bilenmiş, zağlı, keskin, bir ye-

re sürülerek düzleştirilen

till kerdış: bilemek, keskinleştirmek, bir yere sürerek düz hale getirmek

timar/e: tımar

timar kerdış: tımar etmek

timarxane/e: tımarhane

tinca telay: ısıtıcı güneşli hava, alabildiğine ısıtan güneş ışınları, çok sıcak

tincı/d: 1)güneş ışını 2)güneşlik, güneşleme yeri 3)güneşli hava

tincın/e: güneşli

tip/e: tip

tipıya: b. tepya

tiqetiç: b. tiqtiç

tiqtiç: kahkaha sesi, kahkaha

tiqtiç huwayış: kahkaha atarak gülmek

tiratiro/e: tiyatro

tir /d: dam direklerinin üzerine sıralandığı ana direk, kiriş

tire/d: b. tiri

tirêj/d: ışın, güneş ışını, ışık hüzmesi

tiri/d: 1)ok 2)oklava

tiri/d: sızı, aniden başlayan sızı

tiriç: ışın, güneş ışını, ışık hüzmesi

tiri kerdış: sızı yapmak, sızlamak, sancı yapmak

tirız/d: b. tiriç

tiri/d: 1)tığ 2)oklava

tirkeman/e: ok

tirkıman/e: b. tirkeman

tirkıvan/e: b. tirkeman

tirmar/e: ince bir yılan cinsi, ok yılanı

tir û birini: ağrı-sızı, dert-acı

titik/e: en uç, en yüksek yer, zirve,

doruk

titikan sero rönıştış: kalçalar yere değmeyecek biçimde çömelerek oturmak (b. tunci ra ronıştış)

tiya: bura, burası, burda

tızı/e: sesli osuruk

tıziker/e: 1)osurğan, çok yellenen kişi 2)tutarsız kişi, kaypak, değer-siz kişi

tızı kerdış: 1)ses çıkaracak biçimde osurmak, yellenmek 2)çok tuhaf ya da kötü bir iş yapmak

tızikerı/d: b. tıziker

tizi: b. tije

to: sen, sana

toa: b. teba

tobe/e: b. tewbe

to bıyayış: sıvanmak (kol, paça vb. için kullanılır)

to dayış: içine daldırıp doldurmak, daldırmak

tofan/e: tufan

toj: sivri, keskin (b. têtj)

tojêr: daha sivri, daha keskin (b. têtjêr)

tokerda/d: sıvanmış olan, sıvalı (kol, paça vb. için kullanılır)

tokerde/e: b. tokerda

to kerdış: 1)sıvamak (kol, paça vb. için kullanılır) 2)kaynatılmakta olan sıvı bir maddeyi kepçe veya kaşığa doldurup havalandırarak boşaltmak

tokerdox/e: 1)sıvayan (kol veya paçasını vb. sıvayan)

2)kaynatılmakta olan bir sıvıyı kepçe veya kaşığa doldurup havalandırarak boşaltma işini yapan kişi

tokerdoxı/d: b. tokerdox

tokme: bir yere topluca yığma; topluca, yığıntı

tol: boş

tol: acı (b. ta'l)

tole/d: b. tale

tolaz/e: hovarda, toyca davranışları olan kişi, serseri

tolên: boşluk

tol kerdene: boşaltmak

tollık: çığ yenebilen bir ot

tomet: töhmet

tomır: b. tembur

tomofil: otomobil

tompız/e: ucu topuzlu olan sopa

tonekı/d: cep (b. tanekı)

tonı/d: ton, bin kilogramlık ağırlık

tontırot/e: ten türdiyot

top: 1)hepsi, tümü 2)toparлак, toplu 3)top (b. topı)

topaçı/d: topaç

topal/e: topal

topalek/e: hafifçe topal olan, aksayan

topaley: topallık

topalı/d: b. topal

top bıyayına: toplanmak

top bıyayış: toplanmak

topey têt/d: genellikle çaputtan yapılan bir çeşit top ve grupça sopa ile oynanan bir çocuk oyunu

to pêşeyiş: b. to pêşıyayış

to pêşeyişê vengi: b. to pêşıyayışê vengi

to pêşıyayış: sarılmak, bir şeye sarılmak

to pêşıyayışê vengi: sesin yankı yapması, (ses) yankı yapmak

topı/d: top

to pıstıŝ: 1)sarmak, bir şeye sar-
 mak 2)arkasından fırlatmak, ar-
 dından savurmak 3)yalan uydur-
 mak, rasgele konuşmak
topız/e: topuz
top kerdene: toplamak
top kerdış: toplamak
top p̄ser kerdış: hepsini bir araya
 toplamak
toqe/e: b. towqe
toqı/d: ekmek pişirmek için kulla-
 nılan sac
toqmaq/e: tokmak
tor: en (b. tewr)
toraq/e: çökelek
torayene: cesaret etmek (b. ef-
 terayıŝ)
torbe/e: torba
tore/e: b. tewre
to rê: sana
torge/d: (yağın) dolu (b. tuwerge)
torğı/d: b. tuwerge
torğı dayış pıro: b. tuwerge dayış
 pıro
torın/e: babayığıt
to ri: sana (b. to rê)
torjen: b. tuwerzin
torjile/e: (yağın) dolu (b. torsele)
torn/e: torun
tornavida/d: tornavida
tornı/d: (kız) torun
torpil/e: torpil
torpil kerdış: torpil yapmak
torrı/d: ağ
torsele/e: (yağın) dolu
tor şenık/e: en küçük, en ufak
 (kişi)
tor teber: b. tewr teber
torotor/e: doktor

torvık/e: torba (b. towre)
torzên/e: b. tuwerzin
torzin/e: b. tuwerzin
tose/d: b. tası
tosle/e: b. torsele
to vetış: içine daldırmak, içine
 daldırıp doldurmak
towa: b. teba
towbe/e: tövbe (b. tewbe)
towbe ca dı verdayış: bir tarikata
 girmek üzere günahları için tövbe
 eden kişinin sonradan bundan ca-
 yarak tarikatın ve tövbe etmenin
 gereklerini yerine getirmemesi
towbe dayış: 1)tövbe ettirmek
 2)pişman ettirmek
towbe, giy miçıkı mı nowbe:
 "tövbeler olsun" analımınad piç-
 man olmayı ifade eden ve çocukla-
 larca kullanılan bir tekerleme sözü
towbe istifar: tövbe-istiğfar, gü-
 nahları için tövbe etme
towbe kerdış: 1)tövbe etmek, piç-
 man olmak 2)günahları için tövbe
 edip bir tarikata girmek
towkılı: tevekkeli, tesadüfe
 bırakma
towkıl ta'della: tevekkeltü tealel-
 lah, tevekkül, işi oluruna bırakma
towle/e: tavla, at ahır
towqe/e: b. tewq
towqe/e: saç tokası, toka
towqı/d: ekmek sacı
towqı/d: baş dönmesi (b. dewqı)
towqıf: tevkif
towqıf bırnayış: tevkifine karar
 vermek, tevkifini kararlaştırmak
towqıf bıyayış: tevkif edilmek, tu-
 tuklanmak

towqıf kerdış: tevkif etmek, tutklamak

towqna'let/e: b. tewqna'let

towqna'let...mıl kewtıış: gūnahı...boynuna girmek, vebali altında kalmak

towr: b. tewr

towre/e: torba

towre pū kerdış: içiné saman, arpa vb. koyarak torbayı hayvanın (binek hayvanın) boynuna takmak

towre xwı mıl kerdış: dilenmek anlamında kullanılan bir deyim

towtıhiyayış: b. tewtıhiyayış

tox/e: tok, besili, kabına sığmayan

toxemiş bıyayış: dokunmak (d. toxınmış bıyayış)

toxey: tokluk, kabına sığmazlık

toxey kerdış: kabına sığmazlık etmek, kibirlice davranmak, müsrifçe davranmak

toxım/e: tohum

toxınmış bıyayış: dokunmak

toxımlıx: tohumluk, damızlık

toy: az, bazı, biraz (b. tayn, tani)

toye: bazıları (b. tayn, tani)

toyê: biraz, bazıları (b. tayn, tani)

toyn: bazıları (b. tayn, tayne)

toyneki: birazcık, azıcık (b. tayeki)

toz/e: toz

toz bıyayış: toz haline gelmek; tozlu olmak, tozlanmak, toz kapmak

toz gırewtıış: tozlanmak, toz kapmak

tozın/e: tozlu

tozını/d: b. tozın

toz kerdış: tozutmak, toz çıkması-

na neden olmak

toz ũ duman: toz duman

toz ũ teboxı: toz toprak

trını/d: tren

tu: sen (b. tū, to)

tu: hiçbir şey, hiç

tub/e: b. tıp

tubı/d: tüp

tuc/e: b. tuj

tucar/e: tüccar

tucaret/e: ticaret

tucaret kerdış: ticaret yapmak

tucarey: tüccarlık

tue: sen (b. tū)

tuerge/d: b. tuwerge

tufing/e: tüfek

tuf kerdış: tükürmek

tufong/e: b. tufing

tufu: tuh, tüh

tuha: b. teba

tuj: 1)acı (biber acısı) 2)sivri, keskin

tuj/e: tunç

tujar/e: b. tucar

tujaret/e: b. tucaret

tujaret kerdış: b. tucaret kerdış

tujarey: b. tucarey

tuj bıyayış: acı olmak, acılaşmak

tujey: 1)acılık 2)sivrilik, keskinlik

tuj kerdış: 1)acılaştırmak, acı olmasını sağlamak 2)sivriltmek, keskinleştirmek

tuk/e: yüz hatları, beniz, surat, tip

tukan/e: b. dıkan

tu kerdış: tükürmek

tukes: hiç kimse

tukê...heremıyayış: yüzünün görünüşü bozulmak, şuratu ekşimek,

somurtmak, beti benzi solmak
tukme: b. tokme
tule/e: tuğla
tulu/d: b. tullu
tulu tulu: b. turlu turlu
tulle: davar ve sığır gibi hayvanların değiştirdikleri kıl veya tüyleri (b. tulle vıstış)
tulle eştiş: b. tulle vıstış
tulle vıstış: davar ve sığır gibi hayvanların tüylerini dökmesi ve yenilemesi
tulli/d: geniş adım
tulli kerdış: adımlamak
tull perrayiş: tümüyle kesilip atılmak
tull pernayiş: tümüyle kesip atmak
tulpızıyayiş: şıklak olmak
tulpızınayiş: şıklak olmasına neden olmak, şıklak hale getirmek
tulumı/d: tulum, işçi tulumu
tulumpa/d: tulumba
tuman-i: don, tuman, pijama
tumı/d: ot vb. bitkilerin bir tanesi
tun: acı (biber acısı)
tunc/e: tunç
tunci: b. tunci ra
tunci dayiş: kalçaları yere değmeyecek biçimde çömelerek oturmak
tunci ra: ç melik durumda, kalçaları yere değmeyecek biçimde çömelme
tunci ra ronıştış: kalçaları yere değmeyecek biçimde oturmak, ç melmek
tunedi: sonra... görme, görgüsüz
tunekı/d: b. tanekı

tunıkı/d: b. tanekı
tuqlıkı: takla
tuqlıkı dayiş: takla attırmak
tuqlıkı deyis: b. tuqlıkı dıyayiş
tuqlıkı dıyayiş: kendisine takla atılmak, (yuvarlanıp) takla atmak
tur/e: ağacın ince dalları, sepet  rmekte kullanılan ince dallar
tura meybi/d: 1) z m teveğinin ince dalı 2)mecez olarak: çok titreyen, titrek
turı/d: ağacın değnek inceliğinde ki dalı
turı/d: tur, dolaşma, devir
turı eştiş: tur atmak, dolanıp gelmek
turist/e: turist
turistey: turistiklik
turistı/d: bayan turist
Turki: Türkçe (b. Tirki)
turlu turlu: türlü türlü
turr: b. tarr   turr
turre/e: tura, tuğra (b. yazı turre)
turturık: kuyruk gibi sarkan Şey, kuyruksokumu
tusk/e: b. tuşk
tuşk/e: çepiç, bir yaşındaki erkek keçi
tuşkı/d: çepiç, bir yaşındaki dişi keçi
tut/e: çocuk, bebek, oğlan çocuğu
tut: b. tut bıyayiş
tut bıyayiş: dikilip durmak
tutı/d: k c k kız çocuğu, bebek
tutı/d: dilde meydana gelen kabartı
tutin/e: b. tutun
tutı zan ro hameyiş: dilin ucunda

kabarcık şeklinde şişkinlik meydana gelmesi

tut kerdış: dikilip durmasına neden olmak

tutun/e: tütün

tuwa: b. teba

tuwerge/d: (yağan) dolu

tuwerge dayış pıro: dolunun ürüne zarar vermesi

tuwerı/d: dut ağacı (b. tuyerı)

tuwersele/e: (yağan) dolu

tuwerzin/e: odun yarmak vb. işlerde kullanılan büyük balta

tuy: b. tuy tuy

tuy/d: dut (b. tuye)

tuya tırışı/d: tadı ekşi olan bir dut çeşidi

tuye/d: dut

tuyerı/d: dut ağacı

tuy tuy: tavuğu çağırırken sesleniş biçimi

tuz/e: 1)acı (biber acısı) 2)keskin (b. tuj, têtj)

tuzi: sivrilik (b. tujey, têtjey)

tuzmurrik/e: omurganın alt bölümü, kuyruksokumu çıkıntısı

tû: dut (b. tuye)

tû: sen (b. to)

tû çırênay, mı lawnay: “ben senden çok önceleri bunu biliyordum” veya “ben çok daha önce bunu yaptım” anlamında kullanılan bir deyim (sözcük anlamı: sen otlattın, ben -ise- emzirdim)

tû dayış: b. to dayış

tûfan/e: b. tofan

tû kerdış: tükürmek (b. tu kerdış)

tû kerdış: b. to kerdış

tûman-i: b. tıman-i

tû ra 'eyan a: “sence malum”, “biliyorsun” anlamında bir söz

tû ra onı roşa: “boyu devrilesi”, “Allah belanı versin”, “geberesin”,

“ölesin de senden kurtulayım” anlamlarına gelebilen bir ilenç sözü

tûraq/e: çökelek (b. toraq)

tûra meyıbı/d: b. tura meyıbı

tûrbe/e: b. torbe

tûrgı/d: b. tuwerge

tûrsele/e: b. tuwersele

tûrzi/e: b. tuwerzin

tût/e: b. tut

tû tû: b. tuy tuy

tûy: bazı, bazıları (b. tay)

tûye/d: dut (b. tuye)

tûy tûy: bazıları, bazı kimseler, bazısı (b. tay tay)

tye: b. têt

tyepey gunayış: ardarda birikmek (b. têtpey gınayış)

tye şonayış: b. têt şonayış

tyo dayış: karıştırmak (b. têtew dayış)

U

uca: b. wuca
ucret/e: ücret
uff: of
uffayış: oflamak
uffayış puffayış: oflamak
puflamak
'Uj/e: çok uzun boylu ve iriyarı ol-
duğu ve çok uzun süre yaşadığı
varsayılan efsanevi bir kişi.
'Uj Bin 'Unuq: b. 'Uj
ujdan/e: vicdan
ujdansız/e: b. bêujdan
umbaşı/e: b. unbaşı
umid/e: b. umid
'umır/e: ömür, yaş
umid/e: umut, ümit
umidey: umutluluk, ümit
umideya xwı bırnayış: b. umidê
xo bırnayış
umidê xo bırnayış: umudunu
kesmek
umud/e: b. umid
umudey: b. umıdey
umudeya xwı bırnayış: b. umide-
ya xo bırnayış
'umûm: umum, genel
'umûmi: umumi, genel
'umûmiya: umumiye, genellik,
kamusal
unbaşı/e: onbaşı
unce/e: yonca
urznayine: kaldırmak (b. we-

reznayış)
usar/e: b. wesar
usari: baharın (b. wesari)
'Usmanli: Osmanlı, Osmanlılar
usta/e: usta
ustine/d: sütun
ustor/e: at (b. estor)
ustore/d: at (b. estorı)
'uşır/e: öşür vergisi, onda birlik
vergi
utêlçi/e: otelci
utêlçiyey: otelcilik
utêlı/d: otel
uti/d: ütü
utikerda/d: ütülenmiş olan, ütülü
utikerde/e: ütülenmiş olan, ütülü
uti kerdış: ütölemek, ütü yapmak
uv: (çocuk dilinde) ağrımak, yan-
mak, yara olmak
uv bıyayış: (çocuk dilinde) ağrı-
mak, yanmak, yara olmak
uvvık: b. uv
uvvıkı/d: b. uv
uvvıkı bıyayış: b. uv bıyayış
uwo bin/e: diğeri
uwo kı: madem ki, o ki, nasıl olsa
'uzır/e: özür, kusur
'uzr/e: özür, kusur
'uzrê xo waştış: özür dilemek

Ü

û/e: o

û: ve, ve de

-û: b. -an

û ay bini (û.a.b.): ve diğeri, vb.

ûbal/e: vebal

ûbal girewtış: birisini itham etmek, iyice bilmeden suçlamak, günahını almak

ûbalê...wegirotış: 1)b. ûbal girewtış 2)günahını çekmek, çıkacak sonuca katlanmayı üstlenmek

ûbal...mıl kerdış: bir günahı başkasını sorumlu tutmak, günahını başkasının üzerine yıkmak

ûbal mıl kewtış: günahkar olmak, ...-nin suçlusu olmak

ûbal to ri: "günahı senin boynuna", "sorumlusu sensin" anlamında kullanılan bir deyiş

ûbal xwı mıl kerdış: 1)günahı üstlenmek, suçluluğunu kabullenmek 2)günahına girmek 3)yalan yere beyanda bulunup günahkar olmak

ûca: ora, orası, orda

ûçırma/d: uçurtma

ûja: b. ûca

ûmardış: saymak

ûmarıtış: saymak

ûmıd/e: umut, ümit

ûmnû/e: b. amıñan

ûmud/e: umut, ümit

-ûn: b. -an

ûna: 1)böyle 2)boşuna, bedava

ûnawa: 1)böyle 2)boşuna, bedava

ûnca: yine, buna rağmen

ûnci: yine, buna rağmen

ûnı: bedava (b. onı)

û qeder: azıcık, biraz

Ûrıs/e: Rus

ûsar/e: ilkbahar (b. wesar)

ûsıl/e: 1)usül 2)yavaşça

ûstor/e: at (b. estor)

ûşk/e: b. wuşk

ûşk bıyayış: b. wuşk bıyayış

ûtia: burada (b. etiya, ita)

ûver: 1)ileri 2)öte yan, karşı yaka

ûwe/d: b. awe (II)

ûza: ora, orası (b. wuca)

ûza ra gore: ona göre

ûzaxkor/e: b. ocaxkor

V

va/e: rüzgar
vaa/d: b. vaya
va bıyayış: şişmek
vaceyiş: b. vacıyayış
vacıreyiş: b. vacırıyayış
vacırıyayış: kendi kendine söylenmek (b. vajırıyayış)
Vacıxe: Tunceli'ye bağlı bulunan Ovacık İlçesi
vacıyayış: söylenmek, söylenilmek
va dayış: savurmak (b. vay dayış)
vajeyiş: b. vajıyayış
vajırıyayış: kendi kendine söylenmek
vajıyayış: söylenmek
vajor bıyayış: konuşmak, söylenmek
vajor kerdış: başkasıyla konuşmak
va kerdış: şişirmek
vakur: kuzey
val: söğütlük, söğüt (b. viyale)
vame/d: badem
vamêrî/d: badem ağacı
vamı/d: b. vame
vara: kuzu
varan/e: yağmur
varanın: yağmurlu
varani dayış pıro: üzerine yağmur yağmak, yağmura tutulmak

varan rışayış: (yağmur) çiselemek, yağmur yağmak
varar: kucak (b. vırare)
varayış: yağmak
vardiya/d: vardiya
varek: yeni doğan kuzu
varete/d: yağmur
varg/e: kurt
varıgı/d: b. varıke
varıke/d: piliç
varıtı/d: yağmur (b. varete)
varnayış: yağdırmak
varni: b. verni
varo/e: b. varan
vartı/d: yağmur, sağanak (b. varete)
vart û varan: yağmur-tipi
varsiy/d: b. varsû
varsû/d: rüzgarın etkisiyle karla dolan çukur
varû/e: b. varan
vas/e: ot (b. vaş)
vaş/e: ot
vaşê beng/e: bir bitki adı
vaşık/e: küçük ot, ot
vaştıri/d: orak
vaşturû/d: orak
vaştûri/d: orak
vata/d: 1)söylenmiş olan, söz
2)söylenti, söyleyiş
vate/e: b. vata
vatena vırênan: b. vatey verinan
vatene: söylemek, söylenen, söz
vatey verinan: atasözleri, eskilerin deyişleri
vatis: b. vatiş
vatiş: söylemek
vatişan gore: söylentilere göre, söylenenlere göre

vatiş qey: sanmak (**ez vana qey:** sanırım, sanıyorum ki)

vatox/e: söyleyen

vatoxı/d: söyleyen kız veya kadın

vatiş veyni: sanmak (**va veyni:** sandı ki)

va û vırrıki: rüzgarlı hava, fırtına

va wû vırrıki: b. va û vırrıki

vawetiş: örmek

vay: pahalı

vaya/d: paha, fiyat

vaya/d: su arki

vay bıyayış: pahalılaştırmak, pahalı olmak

vay cınnan: cin çarpması (**vay cınnan ta kewtiş:** cinlerce çarpılmak)

vay dayiş: savurmak, yabalamak

vay dijna/e: esince yağmurun yağacağı anlaşılan bir rüzgar

vayey: b.vayi

vayêr: daha pahalı olan, fiyatı daha fazla olan

vayi: pahalılık, paha, fiyat

vay koyan: küzeyden esen bir rüzgar adı

vayştüre/d: orak (b. vaştûri)

vayşturi/d: b. vaştûri

vaz ameyine: vazgeçmek

vazd: b. vezd

vazdayıne: koşmak

vazdayiş: koşmak

vazıyayış: b. vacıyayış

ve: b. bı

ve: b. ver

ve bere dayiş: b. ver bider dayiş

vecıyayış: çıkmak

vecıyayışê mali: mal (hazine) çıkması

vecıyayış ver: karşı çıkmak

veerg/e: kurt (b. varg)

vejiki xo ardış: gerinmek

vejıyayış: çıkmak

vejıyayış teber: dışarı çıkmak (b. teber vecıyayış)

vejıyayıne: çıkmak

velg/e: yaprak

velgezın: keçi vb. hayvanların yemesi için kesilip kışa saklanan ağaç yaprakları

velgın/e: yapraklı

velgını/d: yapraklı

velg ronayış: hayvanların yemesi için kışlık yaprak kesimi ve dizimi

velke/d: böbrek

velki/d: b. velke

venc/e: b. veng

vendayış: çağırmaq (b. veng dayiş)

venekı/d: uyuklama, uyku

venekı ameyiş: uyuklamak, uykusu gelmek

venekı kerdış: uyuklamak

venertene: beklemek (b. vındertış)

venertış: b. vındertış

veng/e: ses

veng: boş

venga...dayene: çağırmaq

venga...dayiş: çağırmaq

veng ameyiş: sesi gelmek, ses duyulması

vengan/e: ün, şöhrət

vengan dayiş: nam salmaq, ün kazanmaq

vengan dekewtiş: haberin yayılması, şayia çıkmak

vengane/e: boşluk

vengane dır mendış: boşlukta kalmak
venganê...vejiyayış: namı duyulmak, adı çıkmak, şöreti yayılmak
vengan gırewtış: ün kazanmak, şöhrete kavuşmak
vengberz/e: yüksek sesli, sesi yüksekçe çıkan
veng bıyayış: boş olmak, boşalmak
veng dayine: çağırarak, seslenmek
veng dayış: 1)çağırarak, seslenmek 2)ötmek
vengey: boşluk, boş olma durumu
vengê...bırıyayış: sesi soluğu kesilmek
vengê...kewtış: sesi kısılmak, ses kısılması
vengê xo bırnayış: sesini kesmek
vengê xo kerdış: sesini çıkarmak, konuşmak
vengê xo vetış: sesini çıkarmak
vengın/e: sesli
veng kerdene: ses çıkarmak
veng kerdış: çağırarak, seslenmek
veng kerdış: boşaltmak
vengnımız/e: alçak sesli, sesi kısık olan
vengnımzey: alçak seslilik, sesin alçak çıkması durumu
vengnımız/d: alçak sesli (kız veya kadın), sesi kısık olan (kız veya kadın)
veng ra: boşuna, yok yere
veng...ra vejiyayış: -den ses çıkmak, sesi çıkmak
veng...ro pêşeyış: b. veng to pêşiyayış

veng to pêşiyayış: sesi yankılanmak, sesin yankı yapması
veng û hes: ses sada
veng vetış: 1)ses çıkarmak 2)kavga çıkarmak, ağız münakaşası yapmak
veng û varıt: bomboş, boş yere, eli boş
veng û varıt ra: boşu boşuna
veng varıt: b. veng û varıt
venik: b. venekı
ven kerdene: b. veng kerdene
vepor: vapur (b. wapırı)
ver: 1)ön 2)önce, eski 3)ileri 4)yüzünden 5) -e doğru (b. ver bı) 6)yan, kıyı, taraf 7)ekin veya ot biçerken biçmek için yönelinen ve hedeflenen mesafe
vera: 1) karşı, mukaşil, karşılık, karşısında 2)yerine, bir şeyin yerine, adına, karşılığında 3)önüne, önünde 4)-e doğru 5)yön, yönü
vera/d: kuzu
vera.bıyayış: 1)karşılaşmak, karşılaşılabilecek biçimde önünde olmak, 2)boynunda olmak, boynuna takmış olmak
vera...bıyayış: karşısında olmak
veracê: 1)karşılıklı, birbirinin karşısında, karşı karşıya 2)karşılıklı oynanan bir oyun
veracê şıyayış: 1) -e yönelmek 2)birbirine doğru gitmek
vera cı dayış: 1) -i kovalamak 2)(birisinin) borcunu ödemek, nin yerine ödemek
veracor/e: yokuş
vera çarnayış: önünde dolaştırmak, önünde gezdirmek

vera çıman: aşık, göz önünde olan, gözle görülebilen

verad/e: yamaç, dağ sırtı

veradaya/d: 1)terkedilmiş olan, bırakılmış olan, salınmış olan

2)boşanmış olan (kadın)

3)başiboş, serseri

veradaye/e 1) terkedilmiş olan, bırakılmış olan, salınmış olan

2)başiboş, serseri

veradayış: 1)bırakmak, terketmek, salıvermek 2)boşamak

3)elden kaçırmak (b. verradayış)

vera dayış: birisinin yerine ödemele bulunmak, birisinin adına vermek, karşılığında vermek

veradı/d: kucak, kucak dolusu

vera gerewtış: b. vera gırewtış

vera geyrayış: yalvarmak (b. vero geyrayış)

vera gırewtış: 1)kucaklamak, kucağına almak 2)birisinin yerine bir şeyi almak

veraj: yokuş

vera kerdış: boynuna takmak

vera kerdış: 1) -nin yerine bir işi yapmak, başkasının adına yapmak

2) -nin boynuna takmak, takı takmak

vera kewtış: rastlamak, karşılaşmak

vera nayış: önüne koymak, karşısına koymak, karşısına dikmek, önüne siper olacak şekilde önüne koymak

vera neyiş: b. vera nıyayış

vera nıyayış: önüne koymak, önüne siper edilmek

verapey: önü arkaya gelecek şekilde

de ters

verapê: b. verapey

verard: yamaç

vera ridê...: yüzüne karşı

verarı kerdış: kucaklamak

vera riy...: yüzüne karşı

verarocık/e: güneşleme yeri (b. veroj)

verarwecık/e: ayçiçeği (b. veroj)

vera...şeyış: b. vera...şıyayış

vera şıyayış: karşılamak, önüne doğru gitmek, karşılamaya gitmek

vera xó...kerdış: 1)muhataf kabul edip konuşmak 2)yönünü -e çevirmek, -e yönelmek

verba: -e karşı

ver bede dayış: b. ver bider dayış

verbendık/e: önlük, bebek önlüğü

ver berdış: ilerletmek, ileri götürmek

ver bere dayış: b. ver bider dayış

ver bı...: -e doğru, -e karşı

ver bider dayış: 1) -e doğru fırlatmak, ona atmak 2) -e karşı kışkırtmak, üzerine kışkırtmak

verdayene: bırakmak

verdayene pêw: birbirine bırakmak, birbirine düşürmek

ver dayine de: 1)içine dökmek, dökmek, çevirip dökmek

2)dökülmek

ver dayine ra: bırakmak (b. verra-dayış-1)

verdayış: 1)bırakmak, önlemek, engellemek, meydan vermek 2)boşamak

ver...dayış: -e fırlatmak, -e atmak, -e doğru atmak, -e püskürtmek

ver dayış ra: bırakmak, salmak (b.

verradayiş)

ver dayiş tıra: -e doğru fırlatmak

ver dı bend bestiş: (birisine) kin bağlamak

vere/e: kuzu (b. verek)

verecû: eskiden

verek/e: kuzu

verê: önce, eskiden, -den önce

verên/e: eski, ilk, önceki, öndeki (b. verin)

verêna: eskiden beri, önceden

verêne/d: b. verin

verêney: eskilik

verênêr/e: daha eski, daha önceki

verênı/d: b. verin

verê verkan: en önce, ilkin, her şeyden evvel

ver finayiş: 1)önüne katmak, önüne düşürmek 2)alıştırmak

verg/e: kurt (b. varg)

vergı/d: dişi kurt

ver girewtiş: 1)kavga eden taraflardan birinin taraftarlığını yaparak onunla birlikte rakibine karşı dövüşmek ya da karşı koymak 2)(ekin biçerken) belli bir yönde bir yerin ekinini biçmeyi hedeflemek

verg kura merd: birisinin daha önce pek yapmadığı ve kendisinden beklenmeyen bir şeyi yapması halinde "nasıl oldu da yapıyorsun?" anlamında hayret veya yakınma ifadesi olarak kullanılan bir deyim

verı/d: kuzu (b. vere, verek)

verı: b. verri

verıki/d: kucak

verın/e: enli, geniş

verıney: genişlik

verıney sero: genişliğine, genişliğine olarak

verınêr/e: daha geniş

verınerı/d: b. verınêr

verıtış: kusmak

verı: ön, önce, önceleri, ilkin, eskiden, eskiye

verı coan: eskiden, vaktiyle, bir zamanlar

verın/e: 1)ilk, eski, önceleri, öndeki, geçen 2)yaşlı

verına: eskiden beri, öteden beri, önceden

verıne/d: b. verin

verıya: önce

ver kerdış: 1)yanına katmak, (birisinin) önüne katmak 2)önüne bırakmak

verkewçık/e: b. verkewçiki dekewtış

verkewçiki dekewtış: bel kayması, belde kayma olması

ver kewtene: önüne düşmek (b. ver kewtış)

ver kewtış: 1)önüne düşmek, kılavuzluk etmek 2)birisi veya bir şey için üzölmek, hayıflanmak, -nin adına utanmak 3)alışmak, alışkanlık haline gelmek

verkoçık/e: b. verkewçık

verna: b. verına

ver nayiş: 1)önüne koymak, yanına koymak 2)(dikişte) parça katmak

vernayiş: 1)geçinmek, idare etmek 2)geçirmek (b. vıyarnayiş) 3)süt, ayran vb. şeyler kaynarken karıştırıp kesilmelerini önlemek

ver nezeliyayene: hırpalamak, girişmek

verni: ön, ilk, öndeki

verni kewtış: önüne düşmek, başını çekmek, klavuzluk etmek

verni piro girewtış: önünü tutmak, (önceden) önünü kapatıp önlemek

verni ra peyni: baştan sona, önceden sonraya dek

verni û peyni: ön ve arka, ilk ve son, eni sonu, başı sonu, ilerisi gerisi

vero: yanısıra, yanında

vero ameyiş: 1)karşı gelmek, dikelmek, karşı çıkmak 2)(bitki için kullanıldığında) yanında bitmek, yanısıra gelmek

veroc/e: 1)güneşleme yeri. güneşlik 2)ayçiçeği (b. veroj)

verocık/e: b. veroj

vero dayiş: b. xwı ...vero dayiş

vero deştış: bir şeyi örnek alarak başka bir şeyi dikmek

vero geyrayiş: 1)yalvarmak 2)hizmet etmek

veroj/e: 1)güneşleme yeri, güneşlik 2)ayçiçeği

verojık/e: b. veroj

vero kewtış: 1)yanına doğru düşmek, yanında uzanmak 2)kucağında yatmak

veronaya/d: 1)başka bir şeye dayandırılan veya yaslandırılan 2)başkasıyla kıyaslanan

veronaye/e: b. veronaya

vero nayiş: 1)bir şeyi başka bir şeye dayamak, yaslamak, yanısıra koymak 2)bir şeyi başka bir şeyle

kıyaslamak 3)(el, ayak vb. için kullanıldığında) çalışamaz hale getirmek

vero neyış: b. vero niyayiş

vero niyayiş: 1)bir şeye yaslanmak, bir şeye dayandırılmak, yanısıra konmak 2)başkasıyla veya başka şeyle kıyaslanmak 3)(el, ayak vb. için kullanıldığında) çalışamaz hale getirilmek 4)karşısına dikilmek

vero şeyiş: b. vero şiyayiş

vero şiyayiş: 1)yanısıra gitmek 2)yanından geçmek 3)(birisine) karşı çıkmak, dikelmek

vero vıraştış: kopya etmek, bakarak benzerini yapmak

ver pê dayiş: 1)sallamak, tartaklamak 2)birbirine bırakmak (kavga ettirmek), birbirine karşı kıskırtmak 3)atışmak 4)tokuşturmamak, birbiriyle çarpıştırmak

ver pê deyış: b. ver pê diyayiş

ver pê diyayiş: 1)sallanmak, tartaklanmak 2)birbirine bırakılmak, birbirine karşı kıskırtılmak 3)tokuşturulmak, birbiriyle çarpıştırılmak

verra: giderek, yavaş yavaş

verra antış: yanından çekmek, -nin önünden geçmek

verrad/e: 1)yamaç 2)kucak (b. verradi)

verradaya/d: 1)bırakılan, salınan, salınan 2)başkasınca boşanmış olan 3)serseri, başıboş 4)elden kaçırılan

verradaye/e: b. verradaya

verradayış: 1)bırakmak, terket-

mek, salıvermek 2)boşamak
3)elden kaçırarak

verradeyiş: b. verradıyayış

verradı/d: kucak, kucak dolusu

verradıyayış: 1) bırakılmak, salıverilmek, salınmak 2)başkasınca boşanmış olmak 3)elden kaçırılmak

verraj: yokuş

verran: b. vıran

verra verra: yavaş yavaş, giderek

verrek/e: kuzu (b. verek)

ver resayış: yanına varmak, yanına ulaşmak

verri/e: gömlek vb. giysilerin boyundan göbeğe kadar olan açık kısmı

verri/d: 1)yılan vb. hayvanların yılda bir değiştirilen derileri, kabuk 2)soğan gibi bitkilerin iç içe olan parçacıklarının her biri

verri eştiş: b. verri vıstış

verri vıstış: 1)deri değiştirmek 2)meceza olarak: gürbüz olmak, neşesi yerinde olmak

verroj/e: b. veroj

verro kerdış: yanına sokuşturmak

ver şanayış: yanına destek etmek

ver şanayış: önüne katmak

ver şıyayış: düşük yapmak

ver tê mıyan dayış: birbirine karıştırmak, birbirine katmak

ver tê mıyan diyayış: birbirine karışmak, birbirine karıştırılmak

verûjık/e: b. veroj

verva: -e karşı (b. verba)

ver vıstış: 1)önüne katmak 2)alıştırmak

ver xwı dayış: 1)başkasını kendi-

sine musallat etmek, başkasının kendisine karşı davranmasına neden olmak 2)kendi üzerine sıçratmak, kendi üzerine dökmek

verylene/d: b. verin

veşayını: yanmak

vesayış: b. veşayış

veş/e: 1)ateş (hararet) 2)ağrı, yanma

veşata/d: yanan, yanık, yanmış olan, tutkun

veşate/e: b. veşata

veşaya/d: yanmış olan, yanık

veşaye/e: b. veşaya

veşayış: 1)yanmak 2)sızlamak, acımak 3)hükümsüz kalmak, boşa gitmek 4)vucut ısısı artmak, ısının çok artması

veşnayış: yakmak

veşnayox/e: yakan, yakıcı

veşnayoxı/d: b. veşnayox

vetene: çıkarmak

vetiş: çıkarmak

vetiş dayış: çıkarttırmak

vewra surı varayış: "olağanüstü derecede zor olan bir durumun ortaya çıkması" anlamında kullanılan bir deyim

vewre/d: kar

vewrês/e: çığ (yuvarlanan büyük kar kütlesi)

vewrı/d: kar (b. vewre)

vewrı mendış: kar gibi (beyaz) olmak, bembeyaz olmak, tertemiz olmak anlamlarında kullanılan bir deyiş

vewrın/e: karlı

vewrını/d: karlı

vewrı rutış: kar küremek

vewris/e: çığ (b. vewrês)
veye/d: fiyat, paha (b. vayı)
veyeki/d: 1)gelin 2)göz kapağında çıkan arpacık 3)oyuncak bebek
veynayış: görmek (b. vinayış)
veyndaya/d: çağrılmış olan, çağrılı, davetli
veyndaye/e: b. veyndaya
veyndayış: çağırmaq (b. veng dayış)
veyng dayış: b. veng dayış
veynıyayış: görülmek
veyni: hele, bakalım, görelim, kimbilir, belki de
veysan/e: aç (b. veşan)
veyson: b. veşan, veşan
veyş/e: acıkma, açlık
veyşan/e: aç
veyşan bıyayış: acıkmak, aç olmak
veyşaney: açlık
veyşanı/d: b. veşan
veyşan kerdış: aç bırakmak, aç olmasına neden olmak
veyşan mendış: aç kalmak
veyşan verdayış: aç bırakmak
veyşayış: yanmak (b. veşayış)
veyşo/e: b. veşan
veyve/d: gelin
veyve/e: düğün
veyvek/d: b. veyvekı
veyve kerdış: düğün yapmak
veyvekı/d: 1)gelin 2)göz kapağında çıkan arpacık 3)oyuncak bebek
veyvende: düğün veya bayram gibi şenlik
veyve ronayış: düğün yapmak
veyvey cınnân/e: havada oluşan hortum

veyvı/d: gelin
veyvıke/d: gelin
veyvıkı/d: b. veyvıke
vezd/e: içyağı
vezd bestış: yağ bağlamak (semizleşmek)
vezdın/e: yağlı (içyağı bol olan)
vezdını/d: b. vezdın
vêcayıne: çıkmak (b. vecıyayış)
vêjeyış: b. vêjıyayış
vêjıyayış: elenmek
vêkana/d: gelinlik çağındaki genç kadın
vêkaney: b. vêkaneyi
vêkaneyi: gelinlik zamanı, gelinlik
vêkani: b. vêkaneyi
vêkı/d: 1)gelin 2)göz kapağında çıkan arpacık 3)oyuncak bebek (b. veyeki)
vêr/e: geçit
vêr dayış: geçit vermek
vêrdene ra: geçmek (**ravêrd:** geçti)
vêre/e: göbek
vêreta/d: geçen, geçmiş olan, geçkin (b. vıyarta)
vêrete/e: b. vêreta
vêretene ra: b. ravêretene
vêretış: geçmek (b. vıyartış)
vêrê..., ..başêr bıyayış: -e nispetle daha iyi olmak
vêrgi/d: vergi
vêrgû/d: vergi (b. vêrgi)
vêri: eski, eskiye (b. veri)
vêr ra: eskiden beri
vêsa/e: b. veşan
vêsan/e: b. veşan
vêsani: açlık (b. veyşaney)
vêsaniye: açlık (b. veyşaney)

vêsaya/d: b. veşaya
vêsayene/d: yanmak (b. veşayış)
vêsayıye: b. veşaya
vêsi: b. vêşi
vêsnayene: yakmak (b. veşnayış)
vêson/e: b. veyşan
vêşan/e: aç (b. veyşan)
vêşane: b. vişane
vêşaney: açlık (b. veyşaney)
vêşêr: b. vişêr
vêşi: çok, çoğu, çoğunluk (b. vişi)
vêv/d: gelin (b. veyvı, veyve)
vêve/d: düğün (b. veyve)
vêve kerdış: düğün yapmak (b. veyve kerdış)
vêw/d: gelin (b. veyve, veyekı)
vêwe/d: düğün (b. veyve)
vêwekı/d: oyuncak bebek (b. veyvekı)
vıciyayış: çıkmak
vıj: basınçla fışkıran sıvı sesi
vıjıyayış: çıkmak (b. vejıyayış)
vıjt: b. vıj, vışt
vıjyayış: b. vejıyayış, veciayış
vıla: dağıtım; dağınık, yaygın
vıla beyış: b. vıla bıyayış
vılabıyaya/d: dağılmış olan, yayılmış olan
vılabıyaye/e: b. vılabıyaya
vıla bıyayış: dağılmak, yayılmak
vıla hınarı/d: nar çiçeği
vılakerde/d: dağıtılmış olan, yayılan
vılakerde/e: b. vılakerdä
vıla kerdene: dağıtmak
vıla kerdış: dağıtmak, yaymak
vılakewta/d: yaygın, dağınık
vılakewte/e: yaygın, dağınık
vıla kewtış: dağılmak, yayılmak

vılay bıyayene: dağılmak
vılayêr-ı: söğüt ağacı
vıle/d: çiçek
vıle/e: boyun (b. ml)
vıleçewt/e: boynu bükük veya eğri olan
vılênaya/d: ovulmuş olan
vılênaye/e: ovulmuş olan
vılênayış: ovmak, okşamak
vılêniyayış: ovulmak, okşanmak
vılêr-ı/d: gül ağacı
vılêşayış: b. vılêşıyayış
vılêşıyayış: erimek
vılêşnayış: eritmek, ovmak
vılı/d: çiçek (b. vıle)
vılı dayış: çiçeğe durmak, çiçek açmak, çiçeklenmek
vılıka roci/d: ayçiçeği
vılıke/d: çiçek
vılıkey hınar/d: nar çiçeği
vılıkı/d: 1)çiçek 2)çiğdem
vılınayış: ovmak, okşamak
vılince/e: sakız
vıllı/d: b. vılı
vıllıkı/d: 1)çiçek (b. vılıkı) 2)çiğdem 3)meceza olarak: bembeyaz, tertemiz
vınd/e: durma, durgunluk, sebat
vındarnayıne: durdurmak, bekletmek
vındarnayış: durdurmak, bekletmek (b. vındernayış)
vındayıne: beklemek, durmak
vındernayış: durdurmak, bekletmek
vınderta/d: durgun, duran, bekleyen
vınderte/e: durgun, duran, bekleyen

vındertış: 1) durmak, bekleme (vınderi: dur!) 2) (yağış) dinmek
vındırnayış: b. vındernayış
vınekı/d: b. venekı
vınerı: b. vındertış
vınetene: durmak (b. vındertış)
vınêr-ı/d: bir ağaç çeşidi, dişbudak
vıng: vızılı sesi, bir esinti sonucu çıkan ses
vıngi: vızılı, bir esinti sonucu çıkan ses
vınışkêri/d: çitlembik ağacı (melengi ağacı)
vınıyayene: görülmek (b. vey-nıyayış)
vıqe/d: sessizliğe bürünme, çıt çıkmama durumu
vır: sertçe atma veya bu nedenle çıkan ses
vıradayış: bırakmak (b. ver-radayış)
vırad-ı/d: kucak
vırajıyayıne: yapılmak, oluşmak (b. vırazıyayış)
vıran/e: 1) çıplak 2) üstü açık olan, üzeri örtük olmayan
vıran bıyayış: 1) çıplak olmak 2) üstü açık olmak
vıran kerdış: 1) soymak, çıplaklaştırmak 2) üstünü açık bırakmak
vıran mendış: çıplak kalmak, açıkta kalmak
vırad: kucak
vırare/d: kucak
vırarı/d: kucak (b. vırare)
vırarı: yamaç
vırastene: yapmak, oluşturmak, inşa etmek (b. vıraştış)
vıraşta/d: yapılmış olan, yapılan,

inşa edilen, yapma (sun'i)
vıraşte/e: b. vıraşta
vıraştene: yapmak (b. vıraştış)
vıraştış: 1) yapmak, oluşturmak, inşa etmek, kurmak 2) yapılış, tabiat, mizaç
vıraştış dayış: yaptırmak
vıraştıx/e: yapan, yapıcı, kuran, yaratan
vıraştıxı/d: b. vıraştıx
vırazıyaya/d: yapılmış olan, yapılan, düzeltilmiş olan, inşa edilmiş olan
vırazıyaye/e: b. vırazıyaya
vırazıyayış: 1) yapılmak, oluşmak 2) inşa edilmek 3) düzelmek
vır bıyayış: sıçramak, fırlamak
vırane: çıplak, açık, üstü açık olma
vır da wê da: "burası-orası derken", "az gitti uz gitti" anlamlarında kullanılan bir deyiş
vıren: b. verin
vırende: ilk, başta
vırene/d: b. verine
vıreni: ön, karşı (b. verni)
vıreniye: ön, baş taraf
vıreznayını: kusmak
vırê: b. verin, verên
vırên: b. verin
vırıkı/d: b. vırıkı
vırıng: b. avring
vırıstey: gölge
vırıtını: kusmak
vırini: ön, eski (b. verni)
vır kerdış: fırlatmak
vırnayış: değiştirmek
vırnayış pıra: -e doğru fırlatılmak, -e doğru atmak

vırni: b. verni
vıroz: b. veroj
vırr: b. vır
vırran: b. vıran
vırran kerdış: b. vıran kerdış
vırr bıyayış: b. vır bıyayış
vırrıkı/d: cıvık haldeki hayvan ya da insan dışkısı
vırrıcıyayış: kusulmak (bir şeyin kusulması)
vırr kerdış: b. vır kerdış
vırrıo/e: bir şeye yaramaz, kaypak, tutarsız kişi
vırronde/e: hıza
vırsık/e: yıldırım, şimşek
vırsıkıyayış: 1)yün veya pamuğun ya da bunlardan yapılan eşyanın parçalara bölünüp ayrışması, didiklenmek, tiftiklenmek 2)(koku için kullanıldığında) yayılmak
vırsıkı dıyayış: iyice kokmak, (koku) yayılmak
vırsıknayış: yün veya pamuk gibi şeyleri ayrıştırmak suretiyle küçük parçalara ayırmak, didiklemek, tiftiklemek
vırso/e: yıldırım, şimşek
vırso akewtış: şimşek çakmak
vırsoy dayış pıro: (bir şeye) şimşegin çarpması
vırvır: dırdır
vır vır: tir tir, tiril tiril
vırvırıyayış: uzağa fırlatılmak
vırvırnayış: uzağa fırlatmak
vır vır recefiyayış: tiril tiril titremek
vısnayış: koparmak
vısta/d: atılmış olan, düşürülmüş olan

vıste/e: b. vista
vıstewre/e: 1)kayınbaba
 2)kayınbirader
vıstırı/d: b. vıstırû
vıstırû/d: kaynana
vıstış: atmak, düşürmek (b. eştış)
vıstış dı: içine atmak (b. devıstış)
vıstış kopekbazaran fek: sopayla iyice dövmek, sopalamak
vıstış mezate: açık arttırmaya çıkarmak, açık arttırma yoluyla satmak
vıstış mıyanı: içine atmak
vıstış pey xwı: koruyuculuğu altına almak, (başkasını) arkasına almak; (başkasını) arkasına bindirmek
vıstış ser: 1)üzereine atmak 2) baskın yapmak
vıstış xwı pey: b. vıstış pey xwı
vıstonek-ı/d: çocuk masalı, çocukların söylediği tekerleme
vıstore/e: b. vıstewre
vıstox/e: atan, atıcı; düşüren
vıstoxı/d: b. vıstox
vısturi/d: kaynana
vıško/e: yeni açan yaprak (b. vıškuwe)
vıškuwe/e: yeni açan yaprak
vışt: basınçla fıkıran sıvı sesi
vıte/e: elenen, elenmiş olan
vıtıkı/d: güvercin büyüklüğünde bir kuş
vıtıkın/e: sur û vıtıkın
vıtış: elemek
vıtvit: dırdır, kendi kendine söylenme
vıtıvıtıyayış: kendi kendine söylemek

vıtvıt kerdış: dırdır etmek
vıyarnayış: geçinmek, geçirmek
vıyarta/d: geçen, geçmiş olan, geçkin
vıyarte/e: b. vıyarta
vıyartış: geçmek
vıyerdış: geçmek (b. vıyartış)
vız: kayarak veya akararak giden bir şeyin çıkardığı ses, vızılı
vızdı/d: ıslık
vızdı cenayış: ıslık çalmak
vızêr/e: dün
vızêrên/e: dünkü, dünden kalma
vızêrênı/d: b. vızêrên
vızık: sivrisinek
vızıkı/d: üzerine pekmez katılarak yenen, cıvık hamurdan yapılmaya yufka şeklindeki incecik ekmek (b. şilliki)
vızıyayış: çıkmak (b. veciyayış)
vızvız: vızılı, vızıldama
vızıyayış: çıkmak (b. veciyayış)
vızıyêr/e: dün (b. vızêr)
vızıyêri: dün
vızzi: vızılı, vızılı ses
vicayış: b. veciyayış
vicinaya: b. vijnaya
vicinaye/e: b. vijnaye
vicinayış: b. vijnayış
vijnaya/d: seçilmiş olan, seçkin, ayıklanmış olan
vijnaye/e: b. vijnaya
vijnayış: seçmek, ayıklamak
vijt: basınçla fişkırarak sızmanın çıkardığı ses, sızmanın basınçla fişkırması durumu
vilik: b. vilike
vin: b. vindi
vinayine: görmek (b. vinayış)

vinayış: görmek
vin beyiş: b. vindi bıyayış
vinbıyaya/d: kayıp, kaybolan
vinbıyaye/e: b. vinbıyaya
vin bıyayış: b. vindi bıyayış
vince/e: 1) sakız (b. vilince, vinceli) 2) salgısından sakız elde edilen bir ot
vince/e: b. vincew
vinceli/e: sakız
vincew/e: karış
vincılı/e: b. vinceli
vind: b. vindi
vind bıyâyene: b. vindi bıyâyine
vindi: kayıp, yitirme
vindi bıyâyine: kaybolmak, yitmek
vindi bıyayış: kaybolmak, yitmek
vindi kerdış: kaybetmek, yitirmek
vind kerdene: kaybetmek (b. vindi kerdış)
vinıtene: görmek
vinı: b. vindi
vinibeya/d: kaybolmuş, kayıp
vinibeye/e: b. vinibeya
vinı bıyayış: b. vindi bıyayış
vinkerda/d: kaybedilen, kaybedilmiş olan, yitirilen
vinkerde/e: b. vinkerda
vin kerdış: b. vindi kerdış
vir/e: bellek, hafıza, hatırlama
vira kerdış: unutmak
vir ameyiş: aklına gelmek, anımsamak, hatırlamak
vir ardış: hatırlatmak, anımsatmak, çağrıştırmak
vira şıyayış: unutmak
vir de bıyayış: aklında olmak, ha-

tırında olmak

virdê...ra: hatırladığından beri, hatırlayalıberi

vir dı bıyayış: aklında olmak, unutmamak (b. vir de bıyayış)

vir finayış: hatırlatmak, anımsatmak

vir kerdış: b. vira kerdış

vir kewtıış: 1)hatırlamak, anımsamak, aklına gelmek 2)özlemek

vir ra ardene: hatırlatmak

vir ra kerdene: unutmak

vir şeyiş: b. vira şeyayış

vir vıstıış: hatırlatmak, anımsatmak, çağrıştırmak

vist: yirmi

vistekı/d: an, bir anlık, kısa süre, çabucak

vistı/d: an, kısa süre, çabucak

vistıkı/d: b. vistekı

vistın/e: yirminci

vistını/d: 1)yirminci 2)yirmilik 3)yirmi liralık para

vist kerdış: (oyunda) yirmiyi tamamlamak, bitirmek, başarmak

vistpere: yirmi para, "peş para" anlamında, bir şeyin değersizliğini ifade eden bir sözcük

vistpere w sur/e: b. vistpere

vist ra vist: dört yüz (400)

vist ray: 1)yirmi kere 2)mecaz olarak: çok kere, birçok kere, defalarca

vist û des: otuz

vist vist: 1)yirmişer yirmişer 2)b.

vist ra vist

viş: b. vişi

vişane: çoğunluk, çokluk. çoğu, artık, fazla, gereksiz: daha ziyade

vişêr: 1)daha fazla, daha çok 2) başka, gayri

vişi: çok, fazla, çoğu, çoğunluk

vişi bıyayış: çoğalmak, artmak, çok olmak, fazlalaşmak

vişi-kemi: az çok, aşağı yukarı, yaklaşık olarak, takriben

vişi kerdış: arttırmak, çoğaltmak

vişt: b. vist

viştera/e: boğa

viştıra/e: b. viştera

vit: dikleşen (b. bell)

viya: dul

viya: süyüm (b. viya lay)

viya lay/d: iplik sapı, süyüm

viyale/d: söğüt

viyari: aşerme

viyari kerdış: aşermek, gebe kadının aşermesi

viyarnaya/d: geçirilen, geçirilmiş olan

viyarnaye/e: b. viyarnaya

viyarnayene: geçirmek

viyarnayış: geçirmek

viyarta/d: geçen, geçkin, geçmiş olan

viyarte/e: b. viyarta

viyarte bıyayış: geçmiş olmak, geçmek, geçkin olmak

viyartıış: geçmek

viyay/d: dul kadın

viye/e: boyun

viye nıstıış: boynuna binmek, yüklenmek

viyey...dayış pıro: boynunu vurmak, boynunu kesmek

viynayış: görmek

viyrû şeyayış: b. vira şeyayış

vizzılı/d: dilim, parça

vizzili bıyayış: paramparça olmak, dilimler halinde parçalanmak

vizzili kerdış: paramparça etmek, dilimler halinde parçalamak

vizzili vizzili: paramparça, dilim dilim

vizzili vizzili kerdış: b. vizzali kerdış

volta çıştı: volta atmak

vomêri/d: badem ağacı (b. vamêri)

vomi/d: b. vami

vorayine: b. varayış

vorayıs: b. varayış

vore/d: b. vewre

vorek/e: b. verék

vosn/e: koç

vowre/d: b. vewre

vowrês/e: b. vewrês, vewris

vowrıb: kara pekmez karıştırılarak oluşturulan bir yiyecek (b. cellawı)

vowrı mendış: b. vewrı mendış

vowris/e: b. vewris

vozd/e: b. vezd

vozdayene: kaçmak, koşmak (b. vazdayış)

vozdın: b. vezdın

vuzêr/e: dün (b. vızêr)

vurıyayıs: değişme, değişmek

vurnayine: değiştirmek

vurnayıs: değiştirmek

vûmi/d: b. vami

W

wa/d: kız kardeş (b. ware)
wa/d: o (b. a)
wa: olsun, peki, -sın (-sun), keşke
wa bı xeyr bo: hayırlısıyla; hayırlı olsun
wabo: olsun, peki
wacıb: vacip
wacıyayiş: söylenmek (b. vacıyayiş)
wa'd/e: söz verme, vaat
wadaritene: kaldırmak
wade/e: oda
wa'de: vade, zaman; sırası, vakti
wa'de biyayiş: zamanı olmak, sırası olmak (**wa'de wo:** sırasıdır, zamanıdır, neredeyse olmak üzeredir)
wa'd kerdış: vaat etmek, söz vermek; adamak
wa'dnayiş: adamak
wahar/e: sahip
wahır/e: sahip (b. wahar)
wahş/e: vahşi, yabani
wahşi/e: vahşi
wairên: sahiplik (b. wayırı)
wake/d: kız kardeş (b. wayıke)
wakı/d: b. wake
waklû-y/d: tilki kardeş (tilki bacı) anlamında daha çok masallarda geçen bir sözcük
wali/e: vali

waliyey: valilik

-wan: sözcüklerin sonuna gelerek meslek belirten bir takı (**gawan:** sığırtmaç)

waneyiş: b. waniyayiş

waniyayine: okunmak

waniyayiş: okunmak

wapuri/d: vapur

waqayış: çığlık atmak, bağırmak

waqewağ: çığlık, feryat sesi

waqi: çığlık, feryat, bağırıtı, ağlama sesi

waqi dekewtış: çığlık atmak, feryat etmek, ağlayıp bağırmak

war: aşağı, alt kat, alt

war: 1) yayla (b. ware) 2) barınma yeri (b. ware)

war/e: b. wayêr

war amayene: aşağı inmek (b. ameyiş war)

war ameyiş: b. ameyiş war

warbay: yalınayak

war biyayiş: aşağı inmek, yere düşmek; yere düşürülmek

wardış: 1) yemek içmek 2) (oyunda) utmak

wardox/e: yiyen, yiyici

wardoxı/d: b. wardox

ware/e: 1) alan 2) yazlık yayla 3) yerleşim alanı, barınma yeri

ware/d: kız kardeş

wareza/e: kız kardeşin oğlu, yeğen

warı/d: kız kardeş (b. ware)

warıs/e: varis

warıştış: kalkmak

warıştış pay: ayağa kalkmak

warıza/e: b. wareza

waridat/e: gelir

war kerdış: aşağı indirmek, aşağı-

ya düşürmek

war kewtış: b. kewtış war

warkeyna/d: kız kardeşin kızı, yeğen

war nayış: aşağı indirmek

wa roz û na roz a: o günden beri, o gün bu gündür (b. ay roj o, ino roj o)

warro dayine: düşürmek, yere atmak

warro gınayene: düşmek, yere düşmek

Warto: Muş'a bağlı bulunan Varto İlçesi

warway: b. warbay

wasar/e: bahar

wastene: istemek, arzu etmek

wasteni: b. wastene

wastış: b. waştış

wašta/d: sevgili (kız), nişanlı, yavuklu; istenen

waşte/e: sevgili (erkek), nişanlı, yavuklu; istenen, arzulanın

waštene/d: istemek

waştış: istemek

watış: söylemek (b. vatış)

wax: b. wex

waxt/e: vakit, zaman

way: vay

way/d: kız kardeş (b. waye)

way babo: b. way bavo

way bavo: "vay be!", "vay anasını!" anlamında taaccüp ifadesi

waye/d: kız kardeş

wayer/e: sahip

wayey: kız kardeş olma durumu, bacılık

wayê: abla, bacı

wayêr/e: sahip

wayêrey: sahiplik

wayıke/d: kız kardeş

wayır/e: sahip

wayırey: sahiplik (b. wayırı)

wayırey pey kerdış: sahip çıkmak, korunmasını veya bakımını sağlamak

wayırê qalda xwı bıyayış: sözünün eri olmak, sözünde durmak, söylediği söze sahip çıkmak

wayırı/d: sahibe

wayıri: sahiplik, sahip olma durumu

wayıri dı bıyayış: bakımlı olmak

wayır vecıyayış: b. wayır vejıyayış

wayır vejıyayış: sahip çıkmak, bakımını ve korunmasını üstlenmek

wayır vécayeni: sahip çıkmak

wayır/e: b. wayır

way lemin: "vay halime!", "vay başıma gelen!" anlamında kullanılan bir ünlem

way leminê: b. way lemin

wayleminı: ana baba günü, çok tehlikeli veya sıkıntılı durum

wayştış: b. waştış

wa'z: b. wa'zı

wazena: ister, istersen, uygun ise

wazeno: b. wazena

wa'zı/d: vaiz

wa'zi dayış: vaiz vermek

we/e: o

webıyayış: 1)sökülmek 2)kabuğu soyulmak 3)karşıdakinin vurması için havaya atılarak dikilmek (top vb. için kullanılır)

weçinayış: örmek, örmek suretiyle yırtık yeri tamir etmek

weçinayış: toplamak, ayıklamak
weda/d: b. oda
wedardaya/d: kaldırılan, saklanan
wedardaye/e: b. wedardaya
wedardayene: kaldırmak, saklamak
wedardayı/e: b. wedardaye
wedardayış: saklamak, kaldırmak,
wedardı: b. wedardayış
wedaritene: kaldırmak
wedarıtış: 1)kaldırmak
 2)defnetmek 3)(silah) patlamak
wedarıyayış: 1)kaldırılmak
 2)ortadan kaybolmak, ortadan yok olmak, ortalıktan çekilmek
wedarnayını: b. wedarnayış
wedarnayış: saklamak, gizlemek
wedartış: b. wedardayış, wedarıtış
wedarıtış: b. wedarıtış
wedayene: gizlemek
wedayış: (dudak) uçuklamak
wede/e: oda
wedertış: b. wedarıtış
wedetış: b. wedarıtış
weer/e: b. wayır
weey: "vay be!" anlamında hayret ifade eden bir ünlem
wefakar/e: vefakar
wefat/e: vefat, ölmüş
wefat kerdış: vefat etmek, ölmek
weferıyayış: b. wefarıyayış
wefernayış: şişirmek
wefırıyayış: kabarmak, şişmek
wefırnayış: kabartmak, şişirmek
wegırewtı: sırtlamak, omuzlamak, yüklenmek
wegırgırıyayene: hıçkırarak
wegırotış: b. wegırewtı

wegırıyayış: 1)sırtlanmak, yüklenilmek, binilmek 2)azmak(**wegırıyayışê bırını:** yaranın azması)
weh: oha (sığırlara seslenirken kullanılır)
wehar/e: sahip
wehe: b. weh
weher/e: sahip (b. wehar)
wehid/e: 1)yardım edecek kimsesi olmayıp işlerini yalnız başına yapmak zorunda kalan kişi 2)b. fert
wehid
wehidey: kimsesizlik, yalnızlık (b. wehid)
wehidı/d: b. wehid
wehşet/e: vahşet
wehşi: vahşi, yabani
wehşiyey: vahşilik, vahşet
wehye/d: vahiy
wekalet/e: vekalet, vekillik
wekaleten: vekaleten
wekaletname/e: vekaletname
wekerdene: 1)açmak 2)(ateş) yakmak 3)(tarla) sürmek
wekerdış: 1)sökmek, çözmek, açmak 2)çıkarmak 3)(top vb.) havaya atıp dikmek 4)(ateş) yakmak 5)silkelemek 6)(paçayı) sıvamak
wekil/e: vekil
wekilella: 1)"inan ki", "emin ol ki" 2)"Allah'a bırakıyorum", "Allah'ı vekil kabul ediyorum" anlamlarında kullanılan Arapça kökenli bir söz
wekiley: vekillik
wela: hele
weladekı/d: küçük bağ kulübesi
weladı/d: bağ kulübesi
welaqı: b. wellaqı

welat/e: vatan, yurt, ülke, memleket

welaxe: geçit

welayış: b. fek welayış

welcax/e: b. welecax

welçeği/d: b. welçeki

welçeki/d: tahıl için kullanılan bir ölçü; bazı yörelerde yaklaşık olarak 40 kg. ağırlığında olan tahıl (ölçüsü)

wele/d: 1)kül 2)toprak

wele: orada, içinde

welecax/e: kaza, beklenmeyen bir anda başa gelen kötü olay

weledıyayış: çocuk doğurmak, doğurmak

welednayış: doğurtmak

weleki/d: 1)firtına, tozutan rüzgar 2)savrularak yağan kar

weleki wariştış: tozutan rüzgarın esmesi, karın yağarken rüzgarla savrulması veya rüzgar tarafından yerdeki karın savrulması

welhasılı: hasılı, sonuç olarak, kı-sacası

weli/d: 1)kül (b. wele) 2)bağda kül-leme hastalığı

weli bı to ro: "sana yazıklar olsun!" anlamında bir kınama ifadesi

welin/e: küllü

weline/d: küllü, topraklı

weli/e: veli

wellaqı/d: kız veya kadına hitaben hakaret etmek için kullanılan bir sözcük

welli/d: kül (b. wele)

welli bıyayış: 1)kül gibi un ufak olmak 2)mahvolmak

welli kerdış: 1)mahvetmek, perişan etmek (b. wellıwellı kerdış) 2)kül haline getirmek, un ufak etmek

wellikı/d: savrulan veya fazla sulu olmayan kar

welliwellı bıyayış: mahvolmak, perişan olmak; çok yorulmak

welliwellı kerdış: mahvetmek, perişan etmek; çok yormak

wellrıwe/e: halk arasında hekimlikte kullanılan kül ve yağ karışımı

wel û welax: toz toprak

welwele: gürültü patırtı, bağrışma

welwelekı/d: b. weleki

welwele ronayış: gürültü patırtı etmek, bağrışmak

wemr/e: b. emır

wenawa: böyle

wenaya/d: yüklü, yüklenmiş olan, bindirilmiş olan

wenaye/e: b. wenaya

wenayış: 1)bindirmek, yüklemek 2) göç etmek, göçmek

wenda/d: okumuş olan kadın veya kız, okumuş

wendayene: okumak

wende/e: okumuş olan kişi, okur yazar

wenden: b. wendene

wendene: 1)okumak 2)ötmek

wendey: okuma

wendın: okumak (b. wendene)

wendıs: b. wendiş

wendiş: okumak

wendiş dayış: okutmak

wendox/e: okuyucu, okuyan

wendoxı/d: b. wendox

weniştış: binmek

wenişta/d: b. wenişte
wenişte/e: binen, süvari
weniştiş: binmek (b. weniştiş)
weontene: çekerek sökmek, çekip çıkarmak (b. werantiş)
weqa/d: okka, 400 dirhemlik ağırlık (1283 gram)
weqefiyaya/d: b. weqefiyaye
weqefiyaye/e: çok korkan, korkak, ödlele
weqefiyayış: çok korkmak
weqefnayış: çok korkutmak
weq'et/e: vukuat, kaza
weq'et dayış: kazâ yapmak, olay çıkarmak
weq'et seri ser dı ameyış: başına olay gelmek, kazaya uğramak
weq'et vetiş: olay çıkarmak, kavga çıkarmak
weqıf/e: vakıf
weqıfeyiş: b. weqefiyayış
weqıf kerdış: vakfetmek
weqıfnayış: b. weqefnayış
weqqa/d: b. weqa
weqt/e: b. wext
weqta: vakta ki, -ınca (-ince), ne zaman ki
weqto: b. weqta
wer/e: b. wayır
wer/e: 1) yiyecek, yemek (b. werd)
 2) rüşvet
werancıyayış: çekilmek, çekilip çıkarılmak
werandış: çekmek (b. werantiş)
weranta/d: 1) çekik, çekilmiş olan
 2) çıkarılmış olan 3) paçası sıvanmış olan
werante/e: b. weranta
werantiş: çekerek çıkarmak, çek-

mek, köküyle birlikte çıkarmak
weray: layık
weray ameyiş: barışmak
weraznayış: kaldırmak, dikleştir-
 mek; uyandırmak
werd/e: yemek, yiyecek
wer dayiş: 1) yemek vermek
 2) rüşvet vermek, rüşvet yedirmek
werdeke/d: ördek
werdeki/d: b. werdeke
werdene: (yemek) yemek
werdenı: b. werdene
werdı: ufak, küçük (b. wurdı)
werdıkek/e: küçük, ufaklık
werdı kerdış: kesmek, ufak parçalar haline getirmek, doğramak
werdış: b. wardış
werdı werdı: b. wurdı wurdı
werdı: ufak, küçük (b. wurdı)
werdı diyayış: küçük görmek
werdı kerdış: b. werdı kerdış
werdı merdı: b. wırdı mırdı
werdox/e: b. wardox
werdoxı/d: b. wardoxı
werrek: b. werrek
werem/e: verem
werem bıyayış: 1) vereme yakalanmak
 2) çok üzölmek, çok kederlenmek
weremin/e: veremli
wereminı/d: b. weremin
werem kerdış: 1) verem hastalığına yakalanmasına neden olmak
 2) mecaz olarak: çok üzömek
werey ameyiş: anlaşmak, barışmak
wereye/e: b. weriyaye
wereygeyraya/d: acıyan, başkasını düşönen, başkası için üzölen,

yufka yürekli

wereygeyraye/e: b. wereygeyraya
werey geyrayış: acımak, başkası için üzölmek, başkası adına hayıflanmak

wereygeyrayox/e: b. wereygeyraye
wereygeyrayoxı/d: b. wereygeyraya

wereyış: b. werıyayış

werey kerdış: barıştırmak

werey kewtış: acımak, başkası için üzölmek, başkası adına hayıflanmak

wereykewtox/e: b. wereygeyrayox

wereznaya/d: kaldırılmış olan, uyandırılan; dikleştirilen

wereznaye/e: b. wereznaya

wereznayış: kaldırmak, dikleştirmek; uyandırmak

werê xo vetış: nafakasını çıkarmak, yiyeceğini sağlamak

werişta/d: kalkmış olan, kalkık; uyanmış olan, dikleşmiş olan

werişte/e: b. werişta

weriřtendê: kalkmak (b. weriştiş)

weriştiş: 1) kalkmak 2) uykudan uyanmak 3) (rüzgar) esmeye başlamak

weriştiş-roniştiş: (birisiyle) oturup kalkmak; davranmak

werıyaya/d: 1) yenilmış olan şey 2) aşınmış olan

werıyaye/e: b. werıyaya

werıyayıne: (yiyecek) yenilmek, yenmek

werıyayış: 1) yenilmek, yenmek, yenilebilecek durumda olmak 2) aşınmak

werıznayış: b. wereznayış

werrek: "keşke"; "ne mutlu..." anlamlarında kullanılan temenni ve imrenme ifadesi

werrek ardış: imrenmek, haline şükretmek

werrek bı abı (ay) roji: "ne gezer?", "nerde o günler?" anlamında geçmiş yahut geleceğe ait özelemi veya imrenmeyi ifade eden bir söz

werrekina: keşke, ne gezer?

werrekna: b. werrekina

werrek pıro ardış: (birisine veya bir şeye) imrenmek, şükretmek

wers/e: ardiç ağacı

wertaq/e: ortak

wertax/e: b. wertaq

wertaxey: ortaklık, ortak olmak

werte/e: orta, ara

werti/e: b. werte

wer vijnayış: yiyecek ayırmak (belli yiyecekleri yiyip bazılarını yememek), yiyecek seçmek

wer wardış: 1) yemek yemek 2) rüşvet yemek

werzanayış: kaldırmak, uyandırmak (b. wereznayış)

werziyayış: kalkmak

wes: 1) hoş 2) sağ, sağlıklı (b. weş)

wesait: taşıt

wesar/e: bahar

wesar/e: yular (b. hewsar)

wesari: baharın, ilkbaharda

wese/d: b. weş

wese bıyayıne: iyileşmek, iyi olmak; hoş olmak

wesefıyayış: övünmek

weseni: sağlık (b. weşi)

wesênayış: haber göndermek, ha-

berdar etmek

wesêt/e: b. wesiyet

wesêt kerdış: b. wesiyet kerdış

wesêtê xwı kerdış: b. wesiyetê xo kerdış

wesfê...dayış: övmek

wesfê xwı dayış: övünmek, kendisini övmek

wesfi/d: övgü (**wesfi nêbo:** övünmek gibi olmasın)

wesfi dayış: övmek, methetmek

wesif: övme, övgü

wesifeyiş: b. wesefiyayış

wesifıyayış: b. wesefiyayış

wesi/d: vasiyet, öğüt

wesi kerdış: vasiyet etmek, öğütte bulunmak

wesiqe/d: vesika, belge

wesiqeli/e: vesikalı, belgeli

wesiqe vetış: vesika çıkarmak, resmî belge çıkarmak

wesiyet/e: 1)vasiyet 2)öğüt

wesiyet kerdış: vasiyet etmek, vasiyette bulunmak

wesiyetê xo kerdış: vasiyet etmek, vasiyetini söylemek

weslı/d: vucut parçası, vucut organı

wesni/d: kuma

wessılam 'eletemam: "oldu bitti", "vesselam", "işte o kadar" anlamında kullanılan Arapça kökenli bir söz

westa/e: usta

westay/d: usta (kız veya kadın)

westayey: b. westayi

westayi: ustalık

wesyet/e: b. wesiyet

weş/e: 1)hoş, güzel 2)sağ, sağlam,

diri

weşanaya/d: 1)silkelenmiş olan 2)vurmak üzere kaldırılan şey

weşanaye/e: b. weşanaya

weşanayış: 1)silkelemek, silkmek; sallamak 2)vurmak üzere kaldırmak 3)yıkmak

weşaneyiş: b. weşanıyayış

weşanıyayış: 1)silkelenmek, sallanmak 2)vurmak üzere kaldırmak 3)yıkmak

weşarnaye: "sıvalı, sıvanmış olan (kol, paça vb.)

weşarnayış: (kol, paça vb.) sıvamak

weşayış: yıkmak

weş beş kerdene: hoş beş etmek

weşbê...şıyayış: hoşuna gitmek, beğenisini kazanmak

weş bıyayine: 1)sağ olmak 2)hoş olmak

weş bıyayış: 1)hoş olmak, tatlı olmak 2)sağ olmak, sağlam olmak, sağlıklı olmak 3)iyileşmek 4)güzel olmak

weşek/e: hoşça, güzel, sevimli, iç açıcı, cici

weşeki/d: b. weşek

weşeki/d: tütün bulunamayınca tütün yerine kullanılan ağaç yaprağı veya ot

weşey: b. weşi

weşêr/e: daha hoş, daha iyi, daha sağlıklı

weşê weşan: 1)en hoş olanı, en iyisi, iyilerin iyisi 2)en sağlıklı olanı

weşı kerdış: 1)olayları iyi göstermek için abartarak anlatmak, (birisiyle) arayı düzeltmek için hoş

gidecek şekilde konuşmak, ballandırmak, yaltaklanmak 2)(hastayı) sağaltmak

weşi: 1)sağlık 2)iyilik, güzellik 3)hoşluk, tatlılık 4)havanın güzel olması

weşi: b. wesi

Weşin: Palı (Palu) yöresindeki yüksek bir dağ ve buradaki bir köy adı

Weşiney: Palı yöresindeki birkaç köyü kapsayan bölge ve burada yaşayan aşiretler

weş kerdış: 1)diriltmek 2)(hastayı) sağaltmak 3)hoşa gidecek duruma getirmek, güzelleştirmek 4)tatlı konuşmak, ballandırmak 5)vurmak için sallamak, dayak atmak

weş kerdış bere: b. weş kerdış bider

weş kerdış bider: -e dayak atmak, sopaya (veya şilaha) dâvranıp vurmaya başlamak

weşonayış: b. weşanayış

weş û war: sapsağlam

wet/e: öte

weta: öte, öte taraf, o yan, o yanda, orası

wetanayış: korkmadan yapabilmek, cesaret etmek (b. efterayış)

weten/e: vatan

wetendaş/e: vatanadaş

weteryayış: (sopa vb. için kullanıldığında) vurmak üzere kaldırılmak, tetikte beklemek

weternayış: dikleştirip sallamak, (sopa vb.) kaldırıp vurmaya davranmak

wetiryayış: b. weteryayış

wetirnayış: b. weternayış

wever/e: o yan, öte taraf, karşı taraf

wex: vah, eyvah, yazık

wext/e: vakit, zaman

wexta:.-diğinde (-diğında), -ince (-ınca), ne zaman ki

wext ameyiş: vakti gelmek, zamanı gelmek

wextano: b. wextaño kı

wextano kı: -diğinde (-diğında), vakti ki

wext-bêwext: vakitli vakitsiz, yerli yersiz

wext dı: zamanında, vaktinde

wextê...vıyartış: zamanı geçmek

wexto: -diğinde (-diğında), vakti ki, ne vakit ki

wexto kı: b. wexto

wextrawext: yirmi dört saatlik süre (bir saatten ertesi gün aynı saate kadar geçen süre)

wext ser kewtiş: üzerinden zaman geçmek, vakti geçmek, zaman aşımına uğramak

wext vıyarnayış: vakit geçirmek, zamanını geçirmek, avunmak

wext vıyartış: zamanın geçmesi

wex wex: vah vah!, eyvah, yazık!

wey(I): vay!, vay be!, vah!, keşke

wey(II): tabii, elbette, hay hay

wey(III): “nasıl olur?, niye?” anlamlarında hayret ifadesi olarak kullanılan bir ünlem

weyca: ora, orası, orada

weye kerdış: beslemek, bakmak, korumak

wey gıdı: “vah be!”, “tüh be!”

“ne yazık ki” anlamlarında kullanılan bir yakınma ve hayıflanma ifadesi

weyır/e: b. wayır

wey kı: b. wey (I, II)

weylan/e: yıkıntı (b. wêran)

wey lımın: b. way lemin

wey lımını: b. way lemin

weylımını: b. wayleminı

weynayış: b. weynıyıyış

weynıyıyış: bakmak (b. hew-nıyıyış)

weyra: ora, orada, orası

weysız/e: b. bêwe

weyta: bura, burası, burada

wey wey: 1)“vay be!”, “nasıl olur?” anlamında hayret ifadesi olarak kullanılan bir ünlem 2)nara atarken kullanılan bir ünlem

wezêt/e: b. weziyet

wezife/e: vazife, görev

wezir/e: 1)vezir 2)mecaz olarak: giyimi iyi olan, üstü başı düzgün olan kişi

wezirey: vezirlik

weziyet/e: vaziyet, durum

wêr/e: b. wayır

wêran: viran, yıkık

wı/e: o (b. we)

wıca: ora, orası, orada

wıca ra pey: ordan sonra, ondan sonra

wıcdan/e: vicdan

wıçık/e: bezden yapılan şerit, uç

wıdêlek/e: b. wırdêlek

wıhêr: b. wahar

wılat/e: welat

wıllahi: vallahi

wıllay: vallahi

wılwılı: mırıltı, gürültülü mırıltıdanma sesi

wına: 1)bedava, boşuna 2)böyle (b. ma)

wını: böyle, öyle

wınıyıyış: bakmak (b. hew-nıyıyış)

wınıya wına: böyle böyle, böyleleyen böyle

wır: her

wırd/e: irt, belirli zamanlarda okunan bazı dinsel dua veya sözler

wırd antış: ibadet amacıyla bazı dini sözleri söylemek

wırdę wırde: 1)ufak ufak, küçük 2)hafifçe, giderek, yavaş yavaş 3)çok ufak parçalar halinde

wırdêk/e: küçük, ufak

wırdêk bıyayış: küçük olmak, küçülmek

wırdêk dıyıyış: küçük görmek

wırdêkek/e: ufacık, küçücük

wırdêkey: küçüklük, ufaklık

wırdêkı/d: b. wırdêk

wırdêlek/e: ufacık, küçücük

wırdêlekek/e: b. wırdêlek

wırdêsı/d: iki elin bitleştirilmesi suretiyle oluşturulan (iki) avuç

wırdı/e: küçük, ufak, kırıntı

wırdı bıyayış: 1)ufak olmak 2)doğranmak, ufak parçalar halinde kesilmek

wırdıkerda/d: b. wırdıkerde

wırdıkerde/e: doğranmış olan, doğranan

wırdı kerdış: doğramak, ufak parçalar halinde kesmek

wırdı mırdı: ufak tefek, kırıntı

wırdı wellı bıyayış: b. wırdı wellı

bıyayış

wırdı wellı kerdış: b. wurdı wellı kerdış

wırdı wırdı: b. wurde wurde

wırdı wırdı bıyayış: doğranmak, küçücük parçalar halinde kesilmek

wırdı wırdı kerdış: doğramak, küçücük parçalar halinde kesmek

wırdı wırdı varayış: çisinti halinde yağmak, azar azar yağmak

wırdı: ikisi, her ikisi (b. herdı)

wırdı çımandê xwı ra şıyayış: b. çımandê xwı ra şıyayış

wırdı mırdı: 1)ufak tefek olan kimse veya şeyler 2)mercimek, nohut vb. kısa boylu ekinler

wırdine: her ikisini, her ikisi (b. herdinan)

wırdini: b. herdinan

wırkes: b. herkes

wırnayış: kaşımak (b. wurnayış)

wırrı/e: kaşıntı (b. wurr)

wırrıyayış: kaşınmak (b. wurrıyayış)

wırrik: keçiyi çağırırken kullanılan bir sözcük

wırrı/e: işe yaramaz (kişi), cılkı çıkmış olan

wır ro: her gün, hep (b. her roj)

wır royên/e: b. wır royın

wır royênı: b. wır royını

wır royın/e: her zamanki, her günkü

wır royını/d: b. wır royın

wıryew: her bir (b. heryew)

wısar/e: b. wesar

wısk/e: kuru (b. wışk)

wıskura/d: b. eskura

wışk/e: kuru

wışkawışk: kupkuru, sertçe

wışkayi: kuruluk

wışk beyış: b. wışk bıyayış

wışk bıyayış: kurumak kuru olmak

wışkdês/e: yalnızca taştan örülen harçsız duvar

wışkey: kuruluk (b. wışkayi)

wışkıla: sertçe, kupkuru

wışk kerdış: kurutmak

wışk û wa'd: kupkuru, kaskatı

wışş: b. wuşş

wıt/e: nem (b. hut)

wıt/e: çıt, en ufak ses (**wıt nêkerdış:** çıt çıkarmamak)

wıta/d: uyuyan, uykuda olan (kız veya kadın)

wıta: burada, burası

wıt antış: b. hut antış

wıte/e: uyuyan, uyumuş olan

wıtı/d: damla, yudum

wıtış: uyumak

wıtûwıta...bıyayış: mırıldanmak, mırıltısı duyulmak, kendi kendine söylenip durmak, vıdı vıdı etmek

wıtwt: mırıltı, mırıldanarak konuşma, vıdı vıdı

wıtwtıyayış: kendi kendine söylenmek, gevelemek, vıdı vıdı etmek, mırıldanmak

wıtwt kerdış: vıdı vıdı etmek, çok konuşmak, mırıldanmak, kendi kendine söylenmek

wıyayış: gülmek (b. hıwayış)

wıye/e: kürek

wıyeyış: b. hıwayış

wıyı/e: gülüş, gülme (b. hıwı)

wi: 1)tabii, elbette, kuşkusuz 2)

“vay bel!” anlamında hayret ve hayranlık ifadesi olarak kullanılan bir ünlem

wi/e: 1) o, onun 2) onlar

wiçalek: (çocuk dilinde) ufacık, çok küçük

wida/d: vida

wi dayê: bir şeyden kaçınıp ilişkisinin olmadığını veya şaşkınlık ifade etmek için kullanılan bir söz

wih: tabii, elbette

wiww: “bel!”, “yahu!”, “ne oldu sanki?”, “ne oluyor bel!” anlamlarında kullanılan bir ünlem

wilayet/e: vilayet

win: b. bin

wine: onlar, onların

wiy: vay!

wiy be mı ro bo!: vay başıma, vay halime!

wiye/e: kürek

wo: “bel!”, “yahu!”, “of!” anlamlarında kullanılan bir ünlem

woni: b. wını

woye/d: kız kardeş (b. waye, warı)

wu: ve, ve de (b. û)

wu: o

wuare/e: b. ware

wuayir/e: b. wayir

wuca: ora, orası, orada

wucdan/e: vicdan

wucud/e: vücut, gövde

wuja: b. wuca

wujdan/e: vicdan

wujdansız/e: b. bêwujdan

wulat/e: b. welât

wuna: böyle, öyle

wuni: böyle, öyle

wuniyayış: bakmak (b. hew-

niyayış)

wuraznayış: kaldırmak, uyandırmak (b. weraznayış)

wurde: ufak, küçük, kırıntı

wurde wurde: küçük küçük, ufak ufak, hafifçe, yavaşça

wurdı: ufak, küçük, kırıntı (b. wurde)

wurdı kerdış: doğramak, küçücük parçalar halinde kesmek

wurdı wellı bıyayış: 1) toz haline gelecek kadar ezilip ufalmaq 2) perişan olmak, mahvolmak

wurdı wellı kerdış: 1) toz haline getirecek kadar ufaltmak 2) perişan etmek, mahvetmek

wurdı wurdı: b. wurde wurde

wurdı wurdı kerdış: doğramak, küçük parçalara bölmek

wurdı: ikisi, her ikisi (b. herdı)

wurdini: ikisini, her ikisi (b. herdinan)

wureyış: b. wurriyayış

wurıştış: kalkmak (b. weriştış)

wurnayış: kaşımak

wurr/e: kaşıntı, kaşınma

wurreyış: b. wurriyayış

wurriyayış: kaşınmak

wusar/e: bahar, ilkbahar (b. wesar)

wusk: b. wuşk

wuşk/e: 1) kuru 2) tamamen

wuşk bıyayış: kurumak

wuşk kerdış: kurutmak

wüşş: 1) bıkınlık ve yakınma ifadesi olarak kullanılan bir ünlem

2) hayret ifadesi olarak kullanılan bir ünlem

wuyatey: gülüş

wuyayıs: b. wuyayış

wuyayış: gülmek

wû: b. wo

wû/e: o

wûy: of! ah!

wûza: b. wuca

X

xaç/e: haç

xaçê Armini: 1)Ermeni haçı, Hıristiyan haçı 2) inat, inatçı, kin

Xaço/e: 1)Hıristiyan, Ermeni 2)inatçı

xafı/d: başa bağlanan sarık

xafı bestış: sarık bağlamak

xafıla: ansızın, aniden, haberi olmaksızın

xafil de: aniden, ansızın

xafilı/d: musibet, bela, başa gelen beklenmedik felaket

xafilı seri ser dı ameyiş: başına (bir) felaket gelmek

xafilı seri ser dı ardış: başına (bir) felaket getirmek

xafıla: b. xafıla

xag/e:ham, olgunlaşmamış olan (meyve, sebze vb. için kullanılır)

xag bıyayış: ham olmak, olgunlaşmamak (sebze ve meyveler için kullanılır)

xagey: hamlık, olgunlaşmamışlık (sebze ve meyveler için kullanılır)

xain/e: hain

xal/e: dayı

xalcıkı/d: b. xalcını

xalcını/d: dayı karısı (yenge)

xale/d: teyze

xalı/d: b. xale

xalıbe: genellikle, ekseriya çoğu

zaman

xalıbı: b. xalıbe

Xalıq/e: Tanrı, yaratan

xalıs/e: saf, arı, halis

xalı/d: halı

xalı: تنها, sakin, ıssız

xalı bıyayış: tenhalaşmak, تنها olmak, ıssızlaşmak

xalı kerdış: tenhalaştırmak, ıssızlaştırmak

xaliza/e: dayı oğlu

xalkeyna/d: dayı kızı

xalo/e: dayı

Xalpêt: Harput, Elazığ'ın eski adı

xalxalık/e: beş taş oyununda kullanılan taşlardan her biri

xalxalık-i: beş taş oyunu

xalxalo/e: b. xalxaliki

xalza/e: b. xaliza

xancerı/d: hançer (b. xencer)

xam/e: 1)ham, çiğ, olgunlaşmamış

2)acemi, bir işte yabancı olan, alışkın olmayan 3)acayip

4)işlenmemiş, üzerinde çalışılmamış olan

xam bıyayış: 1)ham olmak, çiğ olmak 2)bir işin yabancı olması, alışkın olmamak 3)acayip olmak, tuhaf olmak

xam dâyiş pıro: bilmezlikten gelmek, haberi yokmuş gibi konuşmak

xamey: 1)hamlık, çiglik 2)acemilik 3)tuhaflik

xamey kerdış: acemilik etmek, acemice davranmak

xamêr/e: 1)daha çiğ, daha ham 2)daha acemi 3)daha tuhaf

xam ra: 1)çiğ olarak, ham olarak

2)aniden, beklenmedik bir durumda 3)tanınmadan, tanımaksızın

xam ra dekewtış: haberi yokken bir olaya karışmak, bilmeyerek bu-
laşmak, gafil avlanmak

xan/e: han

xanedan/e: hanedan, asil aile veya
böylesi aileye mensup olan

xanımey: hanımlık, hanıme-
fendilik

xanıımı/d: hanım, itibarı olan
kadın

xanzeki/d: ebegümeçi

xaxeberi dekewtış: bağlamak için
bcması, şayia çıkmak

xaxeberi ersawıtış: b. xeberê-
m şawıtış

xaxeberi gırewtış: haber almak

xaxeberi dayış: konuşmak

xaxebetıyayış: çalışmak, işlemek

xaxebetnayış: çalıştırmak,
kandırmak,

xaxecıyayış:

xapênayışê şeytani: ihtilam

xapênayox/e: aldatan, kandıran,
uçkağıtçı, dalavereci

xapênayoxı/d: b. xapênayox

xapênok: bir kuş adı

xapı/d: hile, aldatmaca, dubara

xapıtene: aldatmak, kandırmak

xapıyayış: kandırılmak, kanmak,

aldanmak, yanılmak, yanıltılmak

xapı kerdış: hile yapmak, aldat-
mak, oyuna getirmek

xapınayış: kandırmak, aldatmak

(b. xapênayış)

xapxapık: bir kuş adı

xar: b. xıyarı

xar: binek hayvanının koşması

xar dayış: koşturmak, kovalamak

xar deyiş: b. xar diyayış

xar diyayış: koşturulmak, kova-
lanmak

xardolabı/d: gardrop

xarı/d: bilye, misket

xarıc: haric

xarıca: b. xarıciya

xarıci: harici, dış, dıştaki

xarıciya: hariciye

xarz/e: yeni dikilmiş olan bağ

xarzek/e: b. xarz

xas/e(I): saf, arı, katışıksız, nâs,
üstün kaliteli eşya

xas/e(II): buğdayın iyisinden ya-
pılan kaliteli un veya böylesi un-
dan yapılan ekmek

x(III): b. xas û 'am

xela ağızgel

xel'am: herkes, aristokratlar ve
nalk tabakası

xaşi: b. xaşiye

xaşiye/d: büyük saman çuvalı,
harar

xaşxaşên: güzel, süslü

xatır/e: 1)saygınlık, hatır, kadir

2)vedalaşma 3)müşamaha

xatır kerdış: müşamaha etmek,
hoş görmek, bağışlamak

xatır mendış: gücenmek, da-
rılmak

xatır persayış: hal hatır sormak

xatır verdayış: gücendirmek, ha-
tırını kırmak, üzme

xatır waştış: vedalaşmak, yola çı-
karken birisinin hayır duasını
almak

xatır wayştış: b. xatır waştış

xatır zanayış: değerini bilmek,

hatırını bilmek, saygı göstermek

xatun-e/d: hatun, itibarlı kadın

xatun-ı/d: b. xatun-e

xauj: b. xawuz

xawuz: olgunlaşmamış olan meyve veya sebze, ham

xax(I): ham, olgunlaşmamış olan meyve veya sebze (b. xag)

xax/e(II): 1) tuhaf olay, felaket, skandal 2) mahcup etme, bozma, mahcup olma

xaxane/e: b. xax(II)

xaxane xwı nayış: tuhaf bir iş yaparak kendisini gülünç veya kötü duruma düşürmek

xax beyış: b. xax bıyayış

xax bıyayış: ham olmak, olgunlaşmamak (b. xag bıyayış)

xax bıyayış: rezil olmak, sa gelen konusu plmak

xax-ı/d: hile, numara, aldatici s.

xaxıker/e: aldatici sözler söyleyip durumu farklı göstermeye çalışan, numaracı, üçkağıtçı

xaxıkerey: aldatmak için numara yapma durumu, üçkağıtçılık, hilekarlık

xaxıkerı/d: b. xaxıker

xaxi bere vetış: birisinin başına olmadık işler getirmek, rezil etmek

xaxi bın dı bıyayış: hilekar olmak

xaxi...kerdış: ...başına olmadık işler getirmek, rezil etmek

xaxi...seri ser de hameyiş: başına olmadık işler gelmek

xaxi...vetış: b. xaxi...kerdış

xax kerdış: rezil etmek, kepaze etmek, skandal konusu etmek

xax û gosırmet: skandal, gülünç durum, çok kötü durum

xax û nemay: olmadık durumlar, skandal, kötü olaylar, felaketler

xaye: gaye, amaç

xayet: gayet

xayile/e: hüzün, keder, sıkıntı verici durum

xayin/e: hain

xayiney: hıyanet, hainlik

xayiney kerdış: hıyanet etmek, haince davramak

xayiney reydi: haince, hainlikle, hıyanetle

xayinêni: hıyanet, hainlik

xayını/d: hainlerden her biri

xayın: beş taş oyunu

xalxalo/e: b. xalxalılı

xalza/e: b. xaliza

xancerı/d: hançer (b. xencer)

xam/e: 1) ham, çiğ, olgunlaşmamış

xaxi/e: 1) gazi, yabancı olan, alış-

xaxmık/e: geniz 3) acayip

xazoz/e: gazoz

xebar: 1) ekim için önceden sür-

löp yumuşatılmış veya yabancı ot-

lardan temizlenmiş olan tarla

2) bağın sürülmesi veya çapa-

lanması

xebar kerdış: 1) tarlayı yabancı ot-

lardan arındırmak veya bunu sağ-

layacak şekilde sürmek 2) bağı sür-

mek veya çapalamak

xebatı/d: çalışma, çaba

xebat û lebat: çalışıp çabalama

xebera...bıyayış: 1) haberi olmak,

haberdar olmak 2) söylediği gerçek

olmak, dediği gibi olmak (xebera

to ya: dediğin doğru)
xeberdar/e: haberdar
xeberdar biyayış: haberdar olmak
xeberdar kerdış: haberdar etmek
xebere/d: haber
xebere erşawıtış: haber göndermek, haber yollamak, haber iletmek
xeberi/d: haber (b. xebere)
xeberi beyiş: b. xeberi biyayış
xeberi biyayış: 1)(yeni) haber olması 2)haberi olmak
xeberi dayış: haber vermek
xeberi dekwıtış: haberin yayılması, şayia çıkmak
xeberi erşawıtış: b. xebere erşawıtış
xeberi gırewıtış: haber almak
xeberi dayış: konuşmak
xebetiyayış: çalışmak, işlemek
xebetnayış: çalıştırmak, işletmek
xeceliyayene: eğlenmek
xecelnayene: eğlendirmek
xeciti: bağ kulübesi
xedema/d: kadın müstahdem, kadın hademe
xedeme/e: hademe, müstahdem
xedev/e: b. xezeb
xedıma/d: b.xedema
xedıme/e: b. xedeme
xedir/e: haksızlık, gadir
xedir kerdış: haksızlık etmek, zulmetmek, gadretmek
xefif/e: hafif
xefiya/d: kadın hafiye, kadın casus
xefiye/e: hafiye, casus
xeftanı/d: kaftan
xeftiyayış: b. xebetiyayış

xejeliyaya/d: meşgul, dalgın
xejeliyaye/e: b. xejeliyaya
xejeliyayış: 1)meşgul olmak 2)dalmak 3)yanlış yapmak, şaşırma
xejelnayış: 1)meşgul etmek 2)şaşırtmak 3)bocalamak
xejilda...kewıtış: atasasına düşmek, ...için kaygılanmak
xejileyiş: b. xejeliyayış
xejilnayış: b. xejelnayış
xejl/d: meşgale, şaşırma
xejla...kewıtış: b. xejilda...kewıtış
xejli kewıtış: atasasına düşmek, tasalanmak
xela/d: hediye, armağan, bahşış (b. xelat)
xela/d: kıtlık, yokluk
xela ameyiş: kıtlık olmak
xela roniyayış: kıtlık olmak
xelaqey: hizmetçilik (kadın için kullanılır), halayıklık
xelaqı/d: halayık, kadın hizmetçi (b. xelayıqı)
xelas: kurtulma, kurtuluş
xelasey/d: kurtuluş
xelası/d: kurtuluş
xelasi/d: kurtuluş
xelat: hediye, armağan, bahşış
xelayıqı/d: kadın hizmetçi, halayık
xele/e: buğday (b. xelle)
xeleqiyayış: yaratılmak
xeleq kerdış: yaratmak, hal-ketmek
xeleqnayış: yaratmak, halketmek
xeleqnayox/e: yaratan, yaratıcı
xelesı/d: b. xelası
xelesiyayış: 1)kurtulmak

2)doğum yapmak

xelesnayene: kurtarmak (b. xelesnayiş)

xelesnayene ra: b. xelesnayeñe

xelesnayiş: kurtarmak

xeleşiyayine: kurtulmak (b. xeleşiyayiş)

xeleşnayene: kurtarmak (b. xelesnayiş)

xelet: yanlış, hata, yanılta şey

xelet bıyayiş: yanlış olmak

xeletey/d: yanlışlık, hata

xeletey kerdış: hata yapmak, yanlışlık yapmak

xeletiye/d: yanlışlık, hata

xelet kerdış: yanlış yapmak, yanlışlıkla yapmak

xeletnayene: b. xeletnayiş

xeletnayiş: şaşırtmak, yanıltmak, yanlış yapmasına neden olmak

xeletnayox/e: şaşırtan, yanıltan

xelêşayine: kurtulmak, kurtuluş (b. xeleşiyayiş)

xelf: b. xelfe

xelfe/e: kalfa

xelfe/e: filiz

xelfe dayiş: filizlenmek

xelfek: filiż (b. xelfe)

xelfe vıstış: filizlenmek, dârbudak salmak

xelî/e: buğday (b. xelle).

xelîqnayiş: b. xeleqnayiş

xelife/e: 1)halife 2)tarikatta yetkin kîşi

xelifeyey: halifelik

xelle/e: buğday

xellesnayiş: kurtarmak (b. xelesnayiş)

xelliseyîş: b. xeleşiyayiş

xellîsnayiş: b. xelesnayiş

xelmaş: uyumak üzere olma, uyku öncesi yarı uyanık olma durumu

xelmaş bıyayiş: uyumak üzere olmak, (uyuma öncesi) yarı uyanık olmak

xelq: 1)halk 2)yaratma, yaratış

xelq kerdış: yaratmak, halk etmek

xelwe/e: halvet, uzlet, ıssız, tenha

xem/e: gam, keder, üzüntü (**xemê...nêbıyayiş:** umurunda olmamak)

xemeliyaya/d: süslenmiş olan, süslü

xemeliyaye/e: b. xemeliyaya

xemeliyayiş: süslenmek

xemelnaya/d: süslenen, süslü, süslendirilmiş olan

xemelnaye/e: b. xemelnaya

xemelnayiş: süslemek, donatmak

xemiliyayiş: süslenmek (b. xemeliyayiş)

xemılınaya/d: b. xemelnaya

xemılınaye/e: b. xemelnaye

xemılınayiş: b. xemelnayiş

xem kerdış: gamlanmak, tasalanmak, üzülmek, kederlenmek

xeml/e: 1)süs, ziyet eşyası 2)yeni giysi

xeml û xêz: süs püs

xencer/e: hançer

xençer/e: hançer

xendeq/e: hendek

xeneqayiş: b. xeneqıyayiş

xeneqıyayını: b. xeneqıyayiş

xeneqıyayiş: boğulmak

xeneqnaya/d: başkası tarafından boğulmuş olan, boğdurulan, idam

edilen

xeneqnaye/e: b. xeneqnaya

xeneqnayını: b. xeneqnayış

xeneqnayış: boğmak, idam etmek

xenıqe/e: boyunduruğun hayvanın boynuna geçirilen kısmı

xenıqıyayış: b. xeneqıyayış

xenıqnayış: boğmak

xenim bıyayış: yüzüne gözüne durmak, zehir zıkkım olmak, çarpmak

xenimet/e: ganimet

xenim kerdış: (kutsal bir şey) çarpmak

xenzir/e: 1)domuz 2)hınzır, kur-naz; güçlü

xenqe/e: xenıqe

xenzirey: domuzluk, hınzırlık

xenzırı/d: dişi domuz

xerab/e: kötü

xerabêri/d: söğüt ağacı, sal-kımsöğüt

xerabnayış: yıkmak, bozmak, vi-raneye çevirmek

xeraçi: b. qereçi

xeraj: b. xerraç

xerc/e: elbisedeki sırmalı nakış

xerc/e: harç, beton harcı

xerc bıyayış: harcanmak

xercırax/e: harcırah

xerc kerdış: elbisenin belirli yerle-rini sırmalı nakışla işlemek

xerc kerdış: harcamak

xerdel/e: bir bitki adı

xerebir: b. xerabêri

xerefiyaya/d: bunamış, bunak

xerefiyaye/e: b. xerefiyaya

xerefiyayış: bunamak

xeremı/d: gram

xerenti/d: garanti

xerepiyaya/d: 1)bozuk, çürük 2)yıkık, virane

xerepiyaye/e: b. xerepiyaya

xerepiyayış: 1)yıklmak, viran ol-mak 2)bozulmak, çürümek

xerepnayış: 1)yıkmak, viraneye çevirmek 2)bozmak, çürütmek

xereq/e: bayılma, baygınlık

xereqıyaya/d: bayılmış olan, baygın

xereqıyaye/e: b. xereqıyaya

xereqıyayış: bayılmak

xereqnayış: bayılmak

xerez/e: garaz, kin (b. qerez)

xerıfiyaya: b. xerıfiyaye

xerıfiyaye: b. xerıfiyaye

xerıfiyayış: b. xerıfiyayış

xerıpnayış: b. xerepnayış

xerib/e: yabancı, garip

xeribey/d: b. xeribi

xeribey kerdış: yabancı gibi çe-kingen davranmak, yabancılık çekmek

xeribi/d: b. xerib

xeribi: gurbet, gariplik, ya-bancılık

xeribiye: b. xeribi

xerim bıyayış: b. xenim bıyayış

xerita/d: harita

xeriv: b. xerib

xerj: b. xerc

xerj kerdış: b. xerc kerdış

xerraçi: b. qereçi

xerraçiyey: b. qereçiyey

xerraj/e: haraç, birışinden zorba-lıkla alınan para, vergi

xerraj/e: garaj

xerrıfiyayış: b. xerefiyayış

xerripıyaye/e: b. xerepiyaye
xerripıyayış: b. xerepiyayış
xerripnayış: b. xerepnayış
xerripnayış: 1) meyve veya sebze bahçesinin ürününü aldıktan sonra bakımsız bırakmak 2) mecaz olarak: soyup soğana çevirmek
xertı/d: aralıklı dikiş
xesar/e: hasar
xesarat/e: hasarat, zarar ziyan
xesb kerdış: gasbetmek, başkasının malını zorla almak
xestexane/e: hastahane
xeta/d: hata
xetemiyyaya/d: tıkanmış olan, tıkanık (b. xetimiyyaya)
xetemiyyaye/e: b. xetemiyyaya
xetemiyyayış: b. xetimiyyayış
xetemnaya/d: tıkanık, tıkalı hale getirilen
xetemnaye/e: b. xetemnaya
xetemnayış: b. xetimnayış
xetı/d: hat, çizgi (**xeta cıd:** karasaban izi, çift sürünce oluşan hat)
xetikin/e: çizgili, hareli
xetikini/d: çizgili, hareli
xetimeye/e: b. xetimiyyaye
xetimiyyaya/d: tıkanmış olan, tıkanık
xetimiyyaye/e: b. xetimiyyaya
xetimiyyayış: tıkanmak
xetimnayış: tıkamak
xevere/d: b. xebere
xevere guretene: haber almak (b. xeberı girewtış)
xevrıyayış: b. xebetiyayış
xewesıyayış: suya batırılmak, suyun dibine batırılarak çıkmasına fırsat verilmemek (canlı için kul-

lanılır)
xewesnayış: suyun dibine batırarak çıkmasına fırsat vermemek (canlı için kullanılır)
xewf/e: korku, ihtişamdan ürperme
xewf kerdış: korkmak
xewle/e: b. xelwe
xewle kewtış: halvete çekilmek,
xewlet/e: halvet (b. xelwe)
xewli/d: havlu
xewriyayış: bayılmak
xewtiyayış: b. xebetiyayış
xewx: akılsız
xewxêr/d: şeftali ağacı
xewxı/d: şeftali
xewxır: b. xewxêr
xeyal: hayal
xeyb/e: gaip, görünmeyen
xeybane/e: 1) gaip, görünmeyen 2) görünürde olmayan varlık, gaip-ten çıkan yaratık, gulyabani
xeyel: b. xeyal
xeylê: b. xeyli
xeylên: hayli, çok
xeyli: hayli, çok, fazla, epey
xeyme/d: çadır
xeymı/d: çadır (b. xeyme)
xeymı dayış pıro: çadır kurmak
xeyr: hayır, yok (değil)
xeyr: hariç, gayri
xeyr/e: sevap, hayır
xeyr ameyış: hoş gelme (tı **xeyr amey:** hoş geldin)
xeyrat: b. xeyr û xeyrat
xeyr deyiş: b. xeyr diyayış
xeyr diyayış: hayrını görmek, yarar görmek

xeyret/e: gayret, çaba, hamiyet
xeyretin/e: gayretli
xeyret kerdış: gayret göstermek, çaba sarfetmek
xeyretli/e: gayretli, gayretkeş, kötülüğe ve haksızlığa tahammül edemiyen; hamiyetli
xeyrên/e: hayırlı
xeyrênı/d: hayırlı
xeyrê xo: lütfen, hayrına
xeyrimewquf: tutuksuz olarak, gayri mevkuf
xeyrimuslim/e: gayri müslim, müslüman olmayan
xeyr ke: yoksa, olmazsa, aksi takdirde
xeyr kerdış: sevap işlemek, sevapta bulunmak, hayırlı davranışta bulunmak
xeyr...ra veynayış: hayrını görmek, uğurlu gelmek
xeyrsılam: selamete, hayırlısıyla
xeyr û xerib: tümüyle yabancı olan
xeyr û xeyrat: 1)hayırlı şeyler, yapılmasıyla sevap kazanılan işler 2)ölünün günahlarının bağışlanması için başkalarına verilen mal veya para
xeyrweşi: "sağlıkla", "hayırlısıyla" anlamlarında kullanılan bir deyiş
xeyşa/d: büyük saman çuvalı, harar (b. xaşiye)
xeyşlet: yırtık saman çuvalı parçası
xeyt: keklik avı için yapılan çeper
xeyt: giyeceklerde özel bir dikiş ve-

ya süs
xeyt kerdış: (giyecekleri) özel bir dikişle süslemek
xeza/e: gaza, savaş
xezalı/d: ceylan, gazal
xezeb/e: 1)gazap, felaket, bela 2)yaramaz, haylaz 3)geveze 4)acımasız
xezev/e: b. xezeb
xezina/d: hazine
xezna/d: hazine (b. xezına)
xezum: sararıp kuruyan yaprak, gazel
xêlê: hayli, çok (b. xeyli)
xêr/e: hayır, sevap (b. xeyr)
xêra-y: hariç, gayri (b. xeyr)
xêv/e: aptal, şapşal, salak, yanlışsız
xêvı/d: b. xêv
xêvo/e: b. xêv
xêz bıyayış: çizilmek
xêzekı/d: kısa çizgi, tire
xêzı/d: çizgi, hat
xêzı antış: çizgi çekmek
xêzı kaş kerdış: çizgi çekmek
xêzıkı: b. xêzekı
xêzıkın/e: çizgili
xêzıkını/d: çizgili
xêz kerdış: çizmek
xıb/d: iğde
xıbêr: iğde ağacı
xıdar/e: 1)afacan, hareketli, dövüşken, yaramaz 2)yaman 3)şiddetli 4)ağır hasta, yarası veya hastalığı ağır olan
xıdar bıyayış: 1)dövüşken olmak, afacan olmak 2)ağır hasta olmak, hastalığı ağır olmak

3)şiddetlenmek, şiddetli olmak

4) yaman olmak

xıdarey: 1)afacanlık, dövüşkenlik
2)yaman olma 3)ağır hasta olma durumu

xıdarên/e: 1)yaman 2)afacan, dövüşken, hareketli

xıdarı: b. xıdar

xıdar kerdış: 1)şiddetlendirmek, kızıştırmak, azdırmak
2)hastalığını arttırmak

xıdarêr/e: 1)daha dövüşken, daha afacan 2)daha yaman 3)daha ağır hasta 4)daha şiddetli, beter

xıdmet kerdış: hizmet etmek (b. xızmet kerdış)

xıj: cızırtı, cızırtılı ses, gıcırtı, gıcirtılı ses

xıj bıyayış: kaymak

xıjık-ı: b. xışık-ı

xıjjık-i: içyağının kızartılmasıyla meydana gelen bir yiyecek

xılık: b. xıllık

xıllêsi: sümsük, şapşal, elinden iş gelmeyen kişi

xıllı/d: küp, büyük çömlek

xıllık: kiremit, tuğla

xıllıkı/d: çömlek

xıllıkın/e: tuğladan yapılan şey, kiremitli

xıllıkını/d: b. xıllıkın

xılmaş: b. xelmaş

xılneyiş: yıkmak

xılori/d: ekinler arasında yetişen yabancı bir bitki

xılt: 1)(oyunda) hile 2)karışık, eklektik, bozuk

xıltan/e: bir bitki adı

xılıl: kaynayan şeyin çıkardığı ses, fokurdama

xım: güm, gümbürtülü ses, patlama sesi

xıncêr/e: b. xencer

xıncêr/e: b. xencer

Xınus: Erzurum'a bağlı bulunan Hınıs İlçesi (b. Xunus)

xınzir/e: b. xenzir

xırab/e: kötü, fena, bozuk

xırab/d: 1)bozuk araç, arızalı 2) yıkık, yıkıntı, viran

xırab bıyayış: kötü olmak, bozulmak

xırab/e: 1)bozuk araç, arızalı 2) yıkık, viran

xırabey bıyayış: 1)arızalanmak, bozulmak 2) yıkılmak, viraneye dönmek

xırabek/e: kötü, fena

xırabey kerdış: 1)bozmak, arızalanmasına neden olmak, arızalandırmak 2) yıkmak

xırabey: kötülük, fenalık

xırabeyey: bozukluk, arızalı olma
xırabey sero: kötü amaçla, kötü niyetle

xırabêr/e: beter, daha kötü

xırabêri/d: b. xırabêr

xırabı/d: b. xırab

xırabine/d: kötülük

xırabiniye/d: kötülük

xırab kerdış: kötüleştirmek, fenalaştırmak, kötü yapmak

xıramafonı/d: gramafon

xıramı/d: gram

xırarı/d: saman vb. için kullanılan kıldan yapılmış büyük çuval, harar

xırave: b. xıraabe

xırave bıyene: b. xıraabe bıyayış

xırave kerdni: b. xıraabe kerdış

xıravın/e: b. xırab

xıraviye/d: b. xırabey

xıravnêni: kötülük (b. xırabey)

xırbekı/d: harabe, yıkıntı, yıkık bina

xırbı/d: yıkıntı, yıkık bina, harabe

xırç: 1)gıcırtı 2)kırılan veya sürtünen şeylerin çıkardığı ses

Xıristiyan/e: Hıristiyan

Xıristiyaney: Hıristiyanlık

Xıristiyanı/d: Hıristiyan kız veya kadın

xırm: gevrek bir şeyin kırılmasıyla çıkan ses

xırmı: gevrek bir şeyin kırılınca çıkardığı ses

xırnık: sümük

xırm xırm: b. xırm

xırp: b. xırpo vazdayış

xırpe: karıştırıcılık, kışkırtıcılık, kovuculuk

xırpó/e: salak, kaba davranışlı kişi, serseri, hırbo

xırpo: b. xırpo vazdayış

xırpo vazdayış: aniden kaçivermek, aniden koşmaya başlamak

xırr: sert cisimlerin sürtünmesinden çıkan ses, hırıltı, horultu

xırrayış: hırıltılı ses çıkarmak, horlamak

xırrıpiyayış: b. xerepiyayış

xırr û xalı: ıssız, sessiz, çok تنها

xırt: bir şeyin kapanması veya kırılmasıyla çıkan ses

xırto: hemen, pat diye

xırt û xımılı: un ufak, çok küçük

parçalar, iyice ezilerek kırılma

xırt û xımılı bıyayış: un ufak olmak, paramparça olmak, iyice ezilerek kırılmak

xırt û xımılı kerdış: un ufak etmek, paramparça etmek, iyice ezerek kırmak

xırxalêni/d: halhallı, güzel, şık olan kız yahut kadın

xırxalı/d: halhal, kadının ayak bileğine taktığı bilezik

xırxı: bir çeşit yerel gocuk veya ceket

xırxıl/e: çakıllı veya taşlık yer, çakıl taşları

xırxır: b. xırr

xırxır kerdış: hırıltılı ses çıkarmak

xısım/e: akraba

xısım/e: birisinin seviyesine uygun rakip, kişinin dengi, bedel

xışayış: hışırdamak (b. xuşayış)

xışık-ı/d: (yağan) dolu

xışın/e: büyük, iri

xışın bıyayış: büyümek, büyük olmak

xışn/e: b. xışın

xışney: büyüklük, irilik

xışnêr/e: daha büyük, daha iri

xışnı/d: b. xışın

xıştı/d: ucu sivri şiş

xıtım: 1)tam, tamam 2)hatim (b. xıtmı)

xıtım kerdış: hatmetmek, bitirmek, Kur'an'ın hepsini okumak

xıtma Qur'ani/d: Kur'an hatmi, Kur'an'ın tümüyle okunması

xıtme/e: (camide okunan) hutbe

xıtmı/d: hatim, Kur'an'ın tamamını okuma

xıtmı wendiş: hatim okumak, ha-
 im indirmek
xıyanet: hıyanet, ihanet
xıyarı/d: hıyar, salatalık
xızal/e: ateşin yanmasından sonra
 artakalan kömür parçası
xızalek/e: b. xızal
xızalek1/d: b. xızalı
xızalı/d: ceylan
xızalık/e: b. xızal
xızalın/e: kömürlü
xız bıyayını: kaymak
xız bıyayış: kaymak
xızı bıyayış: sesi kısılmak, ses kı-
 sıklığı
xızıkı: ses kısıklığı, ses kısılması
Xızır: Hızır
xız kerdene: kaydırmak
xızmekar/e: hizmetçi
xızmet/e: hizmet
xızmetçi/e: hizmetçi
xızmet kerdış: hizmet etmek
xızmıkar/e: hizmetçi, hizmetkar
xızmıkarey: hizmetçilik
xızmıkarı/d: kadın hizmetçi
xızna/d: 1)hazine 2)define
xıznedar/e: hazinedar
xıç/e: b. xınç
xılaf: yalan (**xılaf tede çınna:** için-
 de yalan yok, söylenende yalan
 yoktur)
xılafet: hilafet, halifelik
xınç: çakıl, küçük taş (b. xınç1)
xınçek: çok küçük taş parçası, kü-
 çük çakıl
xınçek1/d: ufacık çakıl, çok küçük
 taş parçası
xınçek1/d: b. xınçek1 kerdış
xınçek1 kerdış: tek çift oynamak

suretiyle bir şey seçmek veya be-
 lirlenmek
xınç1/d: çakıl, küçük taş
xındar/e: sersem (**xındarê hewni:**
 uyku sersemi)
xint/e: 1)deli 2)sersem, bunak
xint bıyayış: 1)sersemleşmek 2)
 deli olmak, delirmek
xint kerdış: 1)sersemletmek 2)
 delirtmek
xiret/e: gayret, hamiyet
xitab kerdış: hitap etmek
xo: kendi, kendisi
xo antış: kendisini çekmek, çe-
 kişmek
xo antış pê: 1)büzülmek, vücudu-
 nu toplamak 2)karşılıklı çekişmek
xo antış pêser: kendisini topl-
 mak, toplanmak, toparlanmak
xo apey dayiş: kendisi geride du-
 rup etkinlik göstermemek, kendini
 esirgemek, geride durmak
xo besetnayış: gerinmek
xo be xo: kendi kendine, kendi
 kendisine, kendiliğinden
xo beyan kerdış: kendisini açığa
 vurmak, kendi kendisini deşifre
 etmek, açıkça yapmaya başlamak
xoca/e: hoca
Xoca Xızır/e: Hızır, Hızır Aley-
 hisselam
xo çe kerdış: atlamak (b. xo çeng
 kerdış)
xo çeng kerdış: atlamak, fırlamak,
 kendisini atmak, kendisini fırlat-
 mak, hoplamak
xo dar de kerdene: kendi kendini
 asmak, intihar etmek
xo desta dayiş: 1)kullanmak

2)(birisine) ayak işlerini yaptırmak, çalıştırmak

xo desta kerdış: eline almak, elinde tutmak; eline takmak

xo destı kerdış: çalışırken bir diğer işi beraberinde yapmak

xo dest kerdış: eline almak, elinde tutmak, eline geçirmek

xo dı: b. xo dır

xo dı kerdış: 1) takınmak, boynuna takmak 2) rasgele yemek, atıştırmak

xo dıma kaşêlı kerdış: ardından sürüklemek, sürüklendirmek

xo dıma kaş kerdış: ardından sürüklemek, sürüklendirmek

xo dıma kerdış kaşêlı: b. xo dıma kaşêlı kerdış

xo dır: kendisiyle, kendisinde

xoe: b. xo

xoe ra: b. xora

xo eştış: kendini atmak, atlamak

xo fersş kerdış: delişmence davranmak, zıvanadan çıkmak, aşırı veya anormal davranışlarda bulunmak, şaşkınca davranmak

xo germın kerdış: ısınmak, kendini ısıtmak

xo hesıyayış: 1) uyanmak

2) farkına varmak

xo hesnayış: 1) uyandırmak

2) farkına vardırmaq

3) başkalarını kendinin veya kendi yaptıklarının farkına vardırmaq

xoja/e: b. xoca

xoji: keşke, ne mutlu

xo kendış: kaşınmak, kendi kendisini kaşınmak

xo kerdış: 1) kendine yapmak, ken-

dine etmek 2) alınmak, gocunmak; çekinmek, korkmak

xo kerr kerdış: duymazlıktan gelmek, kendini sağır-laştırmak

xo kınd kerdış: karnını iyice doyurmak, tıkabasa yemek

xo kıştene: kendi kendisini öldürmek, intihar etmek

xo koliki nayış: birisini omuzlarına almak (b. koliki nayış)

xol/e: gol

xo lingi kerdış: ayağına geçirmek, giymek

xo lingi ra geyrayış: gitmemek için bahane aramak, savsaklamaya çalışmak

xo lingi ra kerdış: ayağına geçirmek, (ayakkabı) giymek

xo lingi şanayış: çiş veya kaka yapması için küçük çocuğu iki ayağının arasında tutmak

xo lingiya geyrayış: gitmek istememek, gitmemeye çabalamak, bir işi savsaklamaya çalışmak (b. xo lingi ra geyrayış)

xo lıştış: yalanlamak, kendi kendisini yalamak

xoma: zaten

xoma ra: zaten

xo mêra bestış: beline bağlamak, kuşanmak

xona: daha, henüz

xopan: 1) yıkık, harabe 2) ürüngü toplanmış olan bağ veya bahçe

xo parçe kerdış: 1) üstünü başını yırtmak 2) kendini aşırı derecede kaşınmak, çok kaşınmak

3) kesinlikle reddetmek, kabullenmemek, karşı çıkmak

xo pêra nayiş: büzülmek, vücudunu toparlamak
xo pis kerdîş: 1)kendini kötü etmek, kötü olmak 2)kendini pis etmek, kendini kirletmek 3)inat etmek, dediğinde direnmek
xo qeremnayiş: gerinmek
xora: zaten
xo ra dayiş: 1)giymek, giyinmek; örtünmek 2)sürünmek (parfüm, merhem vb. için kullanılır)
xo ra gîrewtîş: 1)giymek 2)(söz) kendine söylenmiş sanıp alınmak, söylenenden dolayı alınmak, gocunmak
xo ra nayîne: 1)kendi kendine silah sıkmak 2)kendi kendine takmak, kendi kendisine yapıştırmak
xo ra şıyayiş: 1)uyumak, kendinden geçmek 2)ceplerinde veya üzerinde bir şeyler aramak, aranamak
xorayiş: böğürmek
xo rê: kandise, kendisine, kendisi için
xorin/e: b. xorin
xori/e: b. xorin
xorin/e: derin
xoriney: derinlik (b. xorini)
xorini: derinlik
xort/e: delikanlı, genç erkek
xortey: delikanlılık, gençlik (erkek için kullanılır)
xortêni: delikanlılık, gençlik
xortımı/d: hortum
xos: b. xoz
xo sanayene...: (bir şeye) dayanmak, kendini -e dayamak
xo sas kerdene: şaşırmaq (b. xo şaş kerdîş)

xoser: kendi başına, başına buyruk, bağımsız, özgür
xo şaş kerdîş: şaşırmaq, paniğe kapılmak, telaşa kapılmak, şaşkınca davranmak
xoşawı/d: hoşaf
xoş bêş: hoş beş
xo veng kerdîş: içini boşaltmak, üzerindeki boşaltmak, kendini boşaltmak
xo vera: 1)kendiliğinden 2)kendi adına
xo vera çarnayiş: kendi önünde dolaştırmak
xo ver dayiş: çabalamak, bir işi yapmaya çalışmak
xovero: kendiliğinden
xo verran kerdîş: soyunmak
xo ver sanayîne: önüne katmak (b. xo ver şanayiş)
xo ver şanayiş: 1)önüne katmak 2)bir şeyi kendisine destek yapmak 3)katlanmak, yapmayı üstlenmek, yüklenmek, yaklaşmak 4) yaslanmak 5) -e destek olmak
xo ve xo: b. xo be xo
xo vira kerdene: unutmak (b. xo vira kerdîş)
xo vira kerdîş: unutmak
xo viro kerdene: unutmak (b. xo vira kerdîş)
xo viyarnayını: dolanmak
xowf/e: b. xewf
xowle: b. xewle
xowle kewtîş: yalnızlık içinde ibadetle vakit geçirmek, uzlete çekilmek, halvete çekilmek
xowli/d: havlu (b. xewli)
xows/e: büyük veli, kurtarıcı oldu-

ğuna inanılan şeyh

xowseyiş: b. xewesıyayış

xowsnayiş: b. xewesnayış

xowxı/d: b. xewxı

xoya: beraberinde

xo yew kerdış: birlik olmak, bir olmak, birleşmek

xoz/e: domuz

xoze/d: dişi domuz

Xozat: Tunceli'ye bağlı bulunan Hozat İlçesi

xu: kendi (b. xo, xwı)

xu/e: huy, alışkı, tabiat (b. xuy)

xubar: sert kar tanecikleri

xuçê: abla (hitap sırasında kullanılır)

xudık: huylandırıcı, gıdıklayıcı, gocundurucu, gıdıklama

xudık bıyayış: huylandırıcı olmak, gıdıklayıcı olmak, gocundurucu olmak; gıdıklanmak

xu dı kerdış: b. xo dı kerdış

xue: b. xo

xu gırewtış: b. xuy gırewtış

xu kerdış: b. xuy kerdış

Xulama: b. Xulomon

xulase: hülase

Xulomon: Elazığ'a bağlı bulunan ve bakır işletmelerinin bulunduğu Guleman kasabası

xulq/e: huy, yaradılış, tabiat

xulqo safi ra: içtenlikle, yürekten

xuma: b. xoma

xumar/e: kumar

xumi: 1) yıkılan şeylerin çıkardığı ses 2) akan suyun çıkardığı ses, uğultu

xundi/e: gelin getirmeye giden erkek

xunuq: mayhoş, kekremsi, ekşimsi tadı olan

Xunus: Erzurum'a bağlı bulunan Hınıs İlçesi

xura: b. xora

xurbet: gurbet

xurde: hurda

xuremi/d: balya

xurin/e: derin

xurini/d: derin

xurma/d: hurma

xurr: toplu halde yürüme ve koşma sırasında veya bir şeyin yıkılması sırasında çıkan ses

xurri: b. xurr

xurt/e(I): büyük, iriyarı, güçlü, kocaman, nüfuzlu

xurt/e(II): üvey oğul

xurt bıyayış: büyüme, güçlenmek, büyük olmak, iriyarı olmak, güçlü olmak, nüfuzlu olmak

xurtey: iriyarılık, güçlülük, büyüklük; nüfuzluluk

xurtéy: üvey evlat olma durumu

xurtı/d: üvey kız

xurtı/d: b. xurt(I)

xurt kerdış: büyütme, güçlendirme, iriyarı hale getirmek; nüfuzlu olmasını sağlamak

xurxur: gür akan şeylerin veya yürüyenlerin çıkardığı ses

xuser: b. xoser

xusr/e: güsül

xusrê xo vetiş: güsül aptesi almak, boy aptesi almak

xusus/e: husus

xususı: hususi, özel

xususiyet: hususiyet

xuş: hışırta, şırılta

xuşayiş: 1)hışırdamak
2)şırıldamak
xuşrugi/d: daha çok çocuklarda görülen ve kafada sivilceler halinde beliren bir hastalık
xuşi: 1)hışırtı 2)suyun akarken çıkardığı ses, çağılı-tı
xuşşi: hışırtı (b. xuşi)
xuşst: bir şeyin çekilmesi veya iki şeyin birbirine sürtünmesiyle çıkan ses
xuşto: bir şeyi aniden çekip çıkarınca çıkan sesi ifade eden bir sözcük
xuştxuşst: hışırdama, hışırtı
xuşxuş kerdış: hışırdamak
xutbe/e: hutbe
xuvero: b. xovero
xuy/e: huy, alışkı, tabiat
xuy gırewtış: alışkanlık kazanmak, huy edinmek
xuy kerdış: 1)alışkanlık kazanmak, alışmak, huy edinmek 2)huyulanmak, gocunmak, alınmak 3)korkmak, çekinmek
xû: b. xo
xû/e: huy, tabiat (b. xuy)
xû kerdış: b. xuy kerdış
xwarde/e: hovarda
xwazgin: dünürücü, görücü
xwazginey: dünürlük, görücülük
xwera: b. xora
xwı: kendi, kendisi
xwı/e: huy (b. xuy)
xwı aqılıyayiş: 1)uyanmak 2)farkına varmak
xwı aqılınayiş: 1)uyandırmak 2)farkına yaptırmak 3)kendinin veya kendi yaptıklarının farkına

vardırmak

xwı 'arda nayiş: oturmak, henüz yeni oturmuş olmak

xwı 'arda verdayiş: oturmuşken kalkmak istememek, gitmek istememek

xwı bendedê...nayiş: kollamak, izleyip gözetlemek

xwı berzin nayiş: başının veya yastığının altına koymak, başucuna koymak

xwı beyntar kerdış: araya almak, aralarına almak

xwı bın kerdış: altına etmek, altına ıslatmak

xwı bı xwı: kendi kendine, kendi kendisine, kendiliğinden (b. xo be xo)

xwı burro dayiş: kendisini yüksek bir yerden aşağı atmak

xwı cerebnayiş: kendisini denemek

xwı cê dı kerdış: yırtınmak

xwı cê ra kerdış: yırtınmak

xwı cıllı nayiş: 1)yatağa girmek 2)hasta olmadığı halde kendisini hasta gösterip yatağa girmek

xwı çeng kerdış: b. xo çeng kerdış

xwı çıma kerdış: 1)göze almak

2)gözüne kestirmek, hedeflemek

xwı...çım vıstış: (başkasının) gözüne girmek veya bunun için uğraşmak

xwı çokan ro dayiş: dizlerini dövmek

xwı dayiş dest: kendisini ele vermek, teslim olmak

xwı dayiş kınar: gizlenmek, ortalıkta çekilmek, kenara çekilmek

xw1 dejnayış: kendini üzme, kendini incitme, kendini yormak

xw1 dekerdış: karnını tıka basa doldurmak, çok yemek

xw1 dekerdış: koşmak, kaçmak

xw1 derênayıř: eğilmek, kendini eğmek, sinmek

xw1 desta dayış: b. xo desta dayış

xw1 desta kerdış: b. xo desta kerdış

xw1 destı berdış: birlikte götürmek, beraberinde götürmek, elinde götürmek

xw1 dest kerdış: b. xo dest kerdış.

xw1 dest vıstış: ele geçirmek, eline geçirmek

xw1 dı ardış: 1)beraberinde getirmek 2)korkaklık veya cimrilikte bulunmak

xw1 dı 'edelnayış: b. xw1 dı verdayış

xw1 dı dık: b. xudık

xw1 dı kay kerdış: neşesi yerinde olmak, kendi kendisiyle oynamak, ne yapacağını bilmez olmak

xw1 dı kerdış: b. xo dı kerdış

xw1 dır berdış: beraberinde götürmek, birlikte götürmek

xw1 dı şıyayış: uyumak

xw1 dı verdayış: 1)(sır, laf vb) gizlemek 2)kendisinde bulundurmak, kendi üzerinde bekletmek

xw1 'ebênayıř: kendine sokmak

xw1 'eyan kerdış: kendisini açığa vurmak

xw1 eyıştış bıde: 1) -e atlamak, bir şeyin üzerine atlamak 2)aman dilemek, ricada bulunmak, yalvarmak

xw1 fa'ř kerdış: aşırı ve ahlaksızca davranışlarda bulunmak, zıvanadan çıkmak

xw1 feka kerdış: xw1 fek ra kerdış

xw1 fek ra kerdış: ağızına sokuşturmak, rasgele yemek, atıştırmak

xw1 ferş kerdış: b. xo ferş kerdış

xw1 gewşek kerdış: gevşekçe davranmak, korkakça veya cimrice davranmak

xw1 gıj kerdış: başkasına saldırmak için davranmak, atakta bulunmak

xw1...gırewtış: sığınmak

xw1 goş kerdış: dinleyip kabul etmek, kulağına küpe etmek

xw1 gûşa kerdış: b. xw1 goş kerdış

xw1 gûşiya kerdış: b. xw1 goş kerdış

xw1 hemet kerdış: korunmak, kendini (bir şeyden) korumak

xw1 heremnayış: 1)üstünü kirletmek, donunu kirletmek, altına pislemek 2)bözulmek, kötüleşmek

xw1 hesıyayış: b. xo hesıyayış

xw1 hetı: kendi nezdinde, kendi yanında, kendince, kendine göre

xw1 hewnıyayış: 1)kendine bakmak, kendine itina göstermek, bakımına dikkat etmek 2)kendi bildiğini yapmak, kendi yapısına göre davranmak

xw1 hewnıyayış: uyumadığı halde uyur gibi davranmak; uyumak, yatağına girmek

xw1 hiz kerdış: aşırı ve ahlaksızca davranışlarda bulunmak, zıvanadan çıkmak

xw1 howl kerdış: 1)kendi kendisi-

ni iyi göstermek, övünmek 2)iyi olmak, iyileşmek (iyi bir kişi olmak)

xwı 'ingırnayış: somurtarak durmak, sezdirmeden bekleyip bakmak

xwı kaş kerdış: kendini çekmek, çekilmek ; sürüklenmek

xwı kerdış: b. xuy kerdış

xwı kerdış: b. xo kerdış

xwı kırrantış: kendisini çekmek, sürüklenmek

xwı kise ra: 1)kendi kesesinden, kendi parasıyla 2)kendi uydurması, uydurarak

xwı koliki nayış: b. xo koliki nayış

xwı mahfeze kerdış: korunmak, sakınmak, kendini korumak

xwıma: b. xoma

xwı merg nayış: 1)ölmüş gibi davranmak, ölü numarası yapmak, uyumuş gibi davranmak, teplenmeden durmak 2)ölümü göze almak, ölümü göze alarak bir işi yapmak

xwı mêra bestış: b. xo mêra bestış

xwı mêra dayış: b. xwı mêra bestış

xwı midâfe kerdış: kendini savunmak, korunmak

xwı mıl kerdış: 1)boynuna asmak, takınmak 2)(günah veya suçu) üzerine almak, üstlenmek

xwı mıyan kerdış: araya almak, kendi aralarına katmak

xwı nayış: itiraf etmek

xwı neternayış: kollamak, gözleyip izlemek

xwı nêdıyayış: kendini kaybetmek

xwı...peleknayış: saklanıp birisi-

ni veya bir şeyi beklemek, gizliden gözlemek

xwı pey dı ver dı kerdış: sallanarak gösterişlice yürümek, bir öne bir arkaya doğru hareket etmek

xwı pey nayış: koruması altına almak, sahip çıkıp korumak, sahip çıkmak, kanat germe, kendi arkasına gizlemek

xwı pê kırrantış: kavga etmek için çekişmek

xwı pê şanayış: omuz omuza vermek, sırt sırta vermek, birlikte davranmak, birbirine destek olmak

xwı pêt kerdış: sıkı durmak, dayanmak, dişini sıkmak, sabretmek

xwı pıra nayış: içine dalmak

xwı pıstan kerdış: koynuna koymak, koynuna bırakmak

xwı pıstan nayış: koynuna koymak, koynuna sokmak

xwı pizze dı vatış: içinden söylemek, kendi kendine söylemek

xwı pizze dı vatış qey: sanmak

xwı pizze kerdış: içine dert etmek, karşılık vermek üzere bir kötülüğü unutmamak

xwı pizze nayış: içine dert etmek, karşılık vermek üzere bir kötülüğü unutmamak

xwı pola kerdış: omuzuna asmak, omuzuna takmak

xwı pola nayış: omuzuna koymak, omuzunda taşımak, kendi omuzuna dayamak

xwı pol nayış: omuzlamak, omuzuna koymak

xwı qerımınayış: gerinmek

xw1 qiy ro hameyiş: (argoda) bô-bürülenmek, övünüp durmak, horrozlanmak

xw1ıra: zaten (b. xora)

xw1 ra duri vıstış: kendisinden uzaklaştırmak, başından savmak

xw1 ra geyrayış: kendi ceplerinde veya üstünde bir şey aramak, aranmak

xw1 ra hera vıstış: kendisinden uzaklaştırmak

xw1 ra hes kerdış: rahatına ve bakımına düşkün olmak, kendi kendisini sevmek

xw1 ra hille bıyayış: kendisinden kuşkusuz olmak, foyası olmak

xw1 ra kerdış: kendi kendisine takmak, takınmak

xw1...ra kerdış: içine girmek, içine dalmak

xw1 ra nayış: kendine silah sıkmak; kendi kendisine yapıştırmak, kendi kendisine takmak, kendi kendisine dokundurmak

xw1 ra pey verdayış: geride bırakmak, gerisinde bırakmak

xw1 ra razi bıyayış: kendi kendisini beğenmek, kendi halinden memnun olmak, kibirli olmak

xw1 ra vetış: (laf) uydurmak, kendinden çıkarmak

xw1 ra veynayış: üşenmeden yapabilmek, kendinde yapabilecek gücü bulmak, gücü yetmek

xw1 recefnayış: kendini titretmek, vücudunun değişik yerlerini oynatmak

xw1 refşnayış: b. xw1 recefnayış

xw1 rehet kerdış: içini dökmek,

deşarj olmak, kendi kendisini rahatlatmak

xw1 reşenayış: vücudunu oynatmak, oynamak, raksetmek

xw1 ri: kendine, kendisi için (b. xo rê)

xw1 ri bar kerdış: kendine dert etmek, önemsemek, umursamak

xw1 ri derd kerdış: kendine dert etmek, kendine dert edinmek, önemsemek

xw1 ro beyış: b. xw1 ro bıyayış

xw1 ro bıyayış: (kendi) üstüne başına el atmak, (kendi) saçını başını yolmak, kendi üzerinde veya ceplerinde bulunan bir şeyi almaya çalışmak

xw1 ro kerdış: 1)kendi kendisinin üzerine dökmek, dökünmek 2)altını kirliletmek, altına etmek

xw1 ronayış: diz çökmek, eğilmek, sinip beklemek

xw1 rut kerdış: soyunmak, kendini çıplaklaştırmak

xw1 sape kerdış: (yüzyüze gelmek için) ters yönde gitmek, sıvışmak

xw1 sawıtış: 1)kendi üzerine sürmek, kendi kendisine sürmek, sürünmek 2)bulaşmak, başına bela etmek

xw1ser: b. xoser

xw1 ser darıtış: (bir şeyi) kendi kendisinin üzerine devirmek, kendi kendisinin üzerine yıkmak

xw1...ser darıtış: -nin üzerine abanmak, -e yaslanmak

xw1 ser deh kerdış: başından savmak, atlatmak

xwı ser dı kerdış: 1)kafaya dikmek (içmek) 2)başından aşırmaq

xwı ser nayış: 1)(külah, şapka vb) kafasına giymek, kafasına koymak 2)bir şeyi kendi üzerine koymak 3)kendi üzerine almak, üstlenmek

...**xwı ser nayış:** başkasını veya bir şeyi kendisi uğruna harcamak, kendisi için (başkasını) feda etmek

xwı...ser nayış: kendini...için feda etmek, kendi kendisini...için harcamak

xwı sero bıyayış: dinç olmak, sağlığı yerinde olmak

xwı sero vındertış: dik durmak, ayakta durmak

xwı serro dayış: 1)kafasına giymek, kafasına sarmak 2)kendi kafasına vurmak

xwı serro kerdış: 1)kendi başına dökmek, kendi başına geçirmek 2)müsrifçe davranmak, harcamak

xwı şınayış: iradesine sahip olmak, kendi kendisine gücü yetmek

xwı tebiştış: kendini tutmak, kendi kendisini alıkoymak, dişini sıkmaq, sabretmek, dayanmaq

xwı tede rehet kerdış: (birisine veya bir şeye karşı) içini dökmek ve kendi kendisini rahatlatmaq

xwı tepa dayış: kendisi geride durup etkinlik göstermemek, kendini esirgemek, geride durmaq

xwı tereknayış: ölmädik işler yapmaq, aşırı olumsuz davranışlarda bulunmaq

xwı tê bına kerdış: birbirine sokulmaq

xwı tê dayış: b. xwı têwo dayış

xwı tê pıringnayış: büzülmek, vücudunu toplamak

xwı têwo dayış: kıpırdanmaq, harekete geçmek

xwı tê şanayış: vücudunu oynatmaq, kendi kendisini titretmek, sallanmaq

xwı tıra kerdış: (bir şeyin) içine dalmak, içine girmek

xwı tıra pawıtış: -den korunmaq, -den sakınmaq

xwı to kerdış: sıvanmaq (kollarını veya paçasını sıvamak), toparlanıp hazırlanmaq

xwı tuqlıki dayış: takla atmaq

xwı tut kerdış: dikilip durmaq, dikilip beklemek

xwıver: kendiliğinden (b. xovero)

xwı vera: kendi namına, kendi hesabına, kendi adına

xwı vera gırewtıış: 1)kucağına almak, kucaklamak 2)kendi namına almak, kendisi için almak

xwı vera nayış: kendisine siper etmek

xwı...vera nayış: kendini...e siper etmek

xwı ver dı vındertış: haddini bilmek, olumsuz bir şey yapmadan durmaq

xwı ver hewnıyayış: önüne bakmaq, başını önüne eğmek

xwı ver kewtıış: utanmaq

xwı ver nayış: kendi önüne koymak

xwıvero: b. xovero

xwı vero dayış: gayret etmek, gayret göstermek, çabalamak, uğraş-

mak, baş etmeye çalışmak

xw1...vero dayış: ...ile başa çıkma-ya çalışmak, ...ile baş etmeye uğraşmak, ...için çabalamak

xw1 vero dexterıyayış: önüne bakıp dalgınca düşünmek, cevap vermeden başını önüne eğmek

xw1 vero hewrıyayış: önüne bakmak, başını önüne eğmek, utanmak

xw1 verra dayış: 1)kendini bırakmak 2)serserileşmek, iyice şaşırıp bozuk davranışlarda bulunmak 3)(bağlı iken) kendini çözmek

xw1 ver ra dayış: önünden vermek, önündekinden vermek

xw1 ver ra wedertış: aşırı davranışlarda bulunmak, olmadık şeyler yapmak

xw1 ver şanayış: b. xo ver şanayış

xw1...ver şanayış: 1)(bir şeyi) kabullenmek, yapmaya yanaşmak, yapmayı üstlenmek 2)yaklaşmak, yanaşmak 3)destek olmak

xw1 ver pê dayış: sallanmak, vücudunu oynatmak, sallana sallana yürümek

xw1 ver vıstış: önüne katmak

xw1 ver wedertış: b. xw1 ver ra wedertış

xw1 vıraştış: kılık kıyafetini güzelleştirmek, üstünü başını düzeltmek

xw1 vırran kerdış: kendi üstünü açık bırakmak, soyunmak

xw1 vırran verdayış: kendi üstünü örtmeyip açık bırakmak (b. xo verran kerdış)

xw1 vıstış bere: b. xw1 eyştış bide

xw1 vira kerdış: unutmak

xw1 vir ardıș: hatırlamak, anımsamak

xw1 vir kerdış: unutmak

xw1 wardış: 1)kendi kendisini bitirmek, kendi kendisini yemek 2)çok istemek 3)çok çalışmak

xw1 wendış: yüz verip kendine çekmek, ilgi gösterip kendine yaklaşılmamasını sağlamak

xw1 werantış: (kol veya paçasını) sıvamak, sıvanmak, toparlanıp hazırlanmak

xw1 werdış: b. xw1 wardış

xw1 weşanayış roşanayış: üstünü başını silkelemek

xw1 weternayış: saldırmak üzere davranmak, dikelip hazır beklemek

xw1 xejelnayış: şaşırarak, telaşa kapılmak, paniğe kapılmak

xw1 xemelnayış: süslenmek

xw1 xemılınayış: b. xw1 xemelnayış

xw1 xırab kerdış: kötüleşmek, kötü olmak

xw1 yewbınan pelekınayış: birbirini kollamak

xw1 yewbınan bın ra kerdış: birbirine sokulmak

xw1 zanayış: kendi durumunu bilmek, kendini bilmek

xw1 zan ro gunayış: kekelemek

xw1 zel kerdış: çok yiyip karnını şişirmek, tıka basa yemek

xw1 zut kerdış: soyunmak, kendini çıplaklaştırmak

xwiy/e: huy, alışkı (b. xuy)

xwiy girewtış: b. xuy girewtış

xwiy kerdış: b. xuy kerdış

xwu: b. xo, xwı

Y

ya/d: o
ya: evet
ya: ya, yahut, veya (b. nê)
ya: ey!, hey!, haydi!
yaban/e: yaban, kır, yerleşim biriminin dışındaki yer
yabanê Hûmay: Allah'ın çölü, kır, yaban, ıpıssız yer
yabani/e: yabani, vahşi
yabaniyey: yabanilik, vahşilik
yaban kewtış: dağlara düşmek, delirmek, şaşkına dönmek
yabañ ra çerayış: “yabani olmak”, “ilkel olmak” anlamında kullanılan bir deyim
yaban vıstış: “delirtmek”, “dağlara düşürmek”, “yabanileştirmek”; “(birisini) şaşkına çevirmek” anlamlarında kullanılan bir deyim
yabaş: yavaş (b. yewaş)
yabon/e: b. yaban
yaboni/e: b. yabani
yacêrayıne: b. ageyrayış
yadigar/e: hediye
ya Ella: ayağa kalkarken veya bir işe başlarken “Ya Allah!”, “Allah! in adıyla”, “haydi!” anlamlarında kullanılan bir deyiş
Yahudi/e: Yahudi
Yahudiyey: Yahudilik

yakerdene: b. akerdış, akerdene
yallah: yallah, haydi
yaman: 1)yaman 2)güç, dayanılması zor olan
yan: ya, yahut, veya
yanış: yanlış
yanışey: yanlışlık
yani: yani
yan..., yan...: ya..., veya
yaqut/e: yakut
yar/e: yar, sevgili
yaranıye/d: şaka, yarenlik
yarbi: b. yarebbi
yardım/e: yardım
yardım kerdış: yardım etmek
yardım waştış: yardım istemek
yare/d: yar, sevgili
yarebbi: yarabbi, aman Allahım!
yarı/d: yar, sevgili, dost
yari: şaka, latife
yari kerdış: şaka yapmak
yarme/e: yarma, uçurumlu yer
yar û axyar: dost ve düşman
yas/e: yas
yasax/e: yasak
yasax bıyayış: yasak olmak, yasaklanmak
yasax kerdış: yasaklamak
Yasin: Kur'an'ın surelerinden biri olan Yasin Suresi
yastuxı/d: yastık (b. balışna)
yaşıl/e: yeşil (b. hewz)
yaw: b.yew
yäwer/e: yaver
Yawıdi/e: Yahudi
Yawıdiyey: Yahudilik
Yawudi/e: b. Yahudi
Yawudiyey: Yahudilik
yaxe/e: yağa (b. gırane)

yaxer/e: yağmur (b. varan)
yaxır: b. yaxer
yaxme: yağma, zorla başkasının malını (veya parasını) alma
yaxme niyo: “yağma yok”, “öyle şey olmaz” anlamında kullanılan bir deyim
yaxme wo: “yağma yok”, “öyle şey mi olur?” anlamında kullanılan bir deyim
ya xuda: ayağa kalkarken veya bir işe başlarken “ya Allah!” anlamında kullanılan bir deyiş
yaxut: yahut, veya
yay/d: o
yay/d: yay
yay/d: teyze (b. yayı)
ya..., ya...: ya..., veya... (b. nê...nê...)
ya..., ya ki...: b. ya..., ya zi...
ya..., ya zi: ya..., veya...(b. nê...nê...)
yayê: teyze (hitap sırasında kullanılır)
yayi/d: teyze
yaykeyna/d: teyze kızı
yaykê/d: teyze (hitap sırasında kullanılır)
yaykî/d: teyze
yaykıza/e: teyze oğlu, teyzezade
ÿayli: yaylı
yazı/e: yazı
yazı kerdış: yazmak (b. nuştış)
yazı-turre: yazı tura
yazıxane/e: yazıhane
yazux: yazık (b. heyf)
yaz û yaban: yaban, kır, çöl (b. yaban)
yebaş: b. yewaş

yebaşki: b. yewaşki
yekten: yekten, aniden, birdenbire
yekun: yekun, toplam
yella: yallah, haydi
yeman: 1)yaman, becerikli 2)b. eman-yeman
Yemen/e: 1)Yemen 2)mecaz olarak: çok uzak yer, çok yorucu ve sıkıntılı yolculuğun yapıldığı yer
yemeni: ayakkabı (b. sowl)
yemiş/e: yemiş
yemno: b. yewbinan
yene/e: cuma günü
yeni/e: çeşme, kaynak
yeqin: 1)kat'i olarak bilme, sağlam bilgi, yakın 2)meğer
yeqin bestiyayiş: kanaat hasıl olmak, bir konuda yargıya varmak, inanmak
yeqin kerdış: inanmak, kani olmak
yere/e: ikinci
yerewo teng/e: akşam üzeri, ikindinin geç saatleri
yerey: ikinci zamanı, ikinci zamanında
yerxat/e: ırgat
yerı/e: ikinci (b. yere)
yesir/e: esir
yetim/e: yetim
yew: 1)bir 2)aynı, eşit, denk
yewaş: yavaş
yewaşki: yavaşça
yewbına: b. yewbinan
yew bıyayiş: 1)bir olmak, tek olmak 2)birlikte olmak, birlik olmak 3)eşit olmak, aynı olmak
yew bı yew: birer birer

yewbinan: birbirini, birbirine

yewbinan diyayış: 1)birbirini görmek, görüşmek 2)birbirini anlamak, anlaşmak

yewbinan girewtış: 1)birbirini desteklemek, birleşmek

2)kapışmak, birbiriyle didişmek

yewbinan nawıtış: birbirine göstermek, birbirine öğretmek

yewbinan resayış: 1)birbirine yetişmek 2)birbirine girişmek, vuruşmak

yewbinan tebiştış: 1)birbirini tutmak, tutuşmak, birbirine tutunmak 2)birbirini desteklemek

yewbinan wardış: 1)birbirini yemek (birbirine düşmek), 2)birbiriyle didişmek

yewbinan zanayış: birbirini bilmek, birbirinin ne mal olduğunu bilmek, birbirinden haberdar olmak

yewbini: birbirini

yewbino: birbirini (b. yewbinan)

yewbino tebiştış: b. yewbinan tebiştış

yewbno: b. yewbinan

yew cus: aynı, aynı cinsten olanlar, birbirinden farksız, tek tip

yewçım/e: tek gözlü, yalnız bir gözü görebilen kişi

yewçımı/d: b. yewçım

yewda xwı ra şıyayış: temelli gitmek, arkasına bakmamacasına gitmek, tümünden gitmek

yew dcme: bir ara, bir süre, bir zamanlar

yewdest: 1)yandaş, aynı taraftan olmak 2)tek el, tek elli, tek kollar

yewek: 1)biricik, tek; ailenin tek oğlu 2)birisi, biri, kimse 3)hiçbirisi, hiçkimse, birisi dahi

yewekey: biricik olma durumu; ailenin tek çocuğu olma

yewekı/d: 1)hiçbir 2)ailenin tek kızı

yewendes: on bir

yewendesın/e: on birinci

yewendesını/d: on birinci

yewer: 1)biri, birisi 2)hiçkimse

yeweri: 1)biri, birileri, birisi 2)hiçkimse

yewey: 1)birlik, teklik 2)beraberlik, birliktelik 3)deşitlik

yewên: birinci, ilk

yewfek: sözbirliğı

yewfek/e: 1)tek ağızlı, tek tarafı kullanılan araç 2)tek taraflı kazma, bir çeşit bel

yewfek bıyayış: sözbirliğı veya işbirliğı içinde olmak

yew hewa kerdış: 1)birşeyler yapmak 2)bir çeşit (iş) yapmak 3)gayri meşru cinsel ilişkide bulunmak

yew hewa kerdış: aynı şekilde yapmak, aynı biçimde davranmak

yewın/e: birinci, ilk

yewını/d: birinci, ilk

yewı: 1)biri, birileri, birisi 2)hiçbir, hiçbiri

yewına: bir başkası, başkası, başka kimse

yew kerdış: 1)birleştirmek 2)deşit kılmak, farklı iki şeyi aynı biçime sokmak, birlemek

yew kes: kimse, birisi, bir kişi

yewkışt û yewkînar: 1)yamrı yumru, yamuk, çarpık 2)hasta,

bazı organları eksik, güdük olan

yewmın: birbirini, birbirinin (b. yewbinan)

yewmiye/e: yewmiye, günlük ücret, gündelik

yewna: bir de, bir daha, başka, diğeri, bir tane daha, bir başkası (b. yewına)

yewna vinayış: görüşmek, birbirini görmek, buluşmak (b. yewbinan diyayış)

yewnay: başka birisi, başka bir tanesini

yewndes: b. yewndes

yewno: b. yewbinan

yewpa: tek ayaklı

yewqat: tek katlı

yewrayi: birden, tümünden, tümüyle, temelli

yew rayır diyayış: bir yolunu bulmak, bir çaresini bulmak

yew rayır vinayış: bir yolunu bulmak, bir çaresini bulmak

yewreng: tek renkli, tek renk, aynı renkten olan

yewroja/d: b. yewroje

yewroje/e: 1)bir günlük 2)yaşı çok küçük olan

yewserra/d: bir yıllık, bir yaşında olan

yewserre/e: bir yıllık, bir yaşında olan

yewşewa/d: b. yewşewe

yewşewe/e: 1)bir gecelik 2)yaşı çok küçük olan

yewwek: hiç kimse

yewxe/e: yufka ekmeği

yew yew: 1)bazısı, bir kısmı 2)tek tük 3)birer birer

yew yew ray: bazı kere, bazan, ara sıra

yey/e: o

yê/e: o, onun

yê: onlar

yê...: -nin, -ki, iyelik, zamiri (yê

dey: onun; **yê mın o**: benimdir, benimkidir)

yêne: b. yene

yêni: onlar, onları, onların

yê ra/e: ona, ondan

yê ri/e: ona

yı/e: b. yê

yın: b. yini

yını: b. yini

yışlge: b. ışık, qolığı

yi/e: o, onun, onu (b. yê)

yi: onlar (b. yê)

yin: b. yini

yine: onlar (b. yini)

yinë: b. yini

yini: onlar, onları

yo/e: bir (b. yew)

yo/e: o

yobinû: b. yewbinan

yobinû muejnayış: birbirine göstermek

yom/e: hava, eyyam

yome/e: b. yewmiye

yona: b. yewna

yondes: b. yewndes

yowmiye/e: b. yewmiye

yowxe/e: yufka ekmeği (b. yewxe)

yoxleme/e: yoklama

yoxleme kerdış: yoklamak, üzerini aramak, arama yapmak, yoklama yapmak

yoxro ke: meğerse (b. oxmo kı)

yuh kerdış: yuhalamak

yuka cıllan/d: yüklük, evlerde dü-
rülen yatağın konduğu yer

yukı/d: b. yuka cıllan

Yunan/e: Yunan

Yunanı/d: Yunan kadın veya kız

Yunanki: Yunanca

yû/e: o

Z

za/e: oğul, erkek çocuk
zabıta: zabıta
zabıtı/d: zabıt, tutanak
zabıtı tebiştîş: zabıt tutmak
zabut/e: zabıt, subay
zacılaney: loğusalık, loğusa olma durumu
zacılanı/d: loğusa, yeni doğum yapan kadın
zad/e: yiyecek maddesi, hububat ürünü
zaf: çok, hayli, epey
zaf bıyayış: çok olmak, çoğalmak
zafey: çokluk, bolluk (b. zafi)
zafêr: daha çok (b. zaftır)
zafi: 1)çokluk, bolluk, çoğunluk
2)daha ziyade, genellikle
zaf kerdîş: çoğaltmak, arttırmak
zaf nêmend: az kalsın, az daha, neredeyse
zaf ra tayi: az çok, az da olsa
zaftır: daha çok
zaf zaf: 1)çok fazla 2)çok çok, en fazla, nihayet
zaf zeman, tay zeman: gel zaman git zaman, aradan epey zaman
zalıml/e: zalim
zalımey: b. zalımı
zalımenî/d: b. zalımını
zalımlı/d: b. zalım

zalımı: zalimlik
zalımını: zalimlik
zalımki: zalimce
zama/e: dâmat, güvey, enişte
zamayi: damatlık
zamq bıyayış: zamklanmak
zamqı/d: zamk
zamqkerda/d: zamklı, zamklanmış olan
zamqkerde/e: zamklı, zamklanmış olan
zamq kerdîş: zamklamak
zan/e: b. zıwan
zanaya/d: bilen, bilgili (kız veya kadın)
zanaye/e: bilen, bilgili, bilgin
zanaye bıyayış: bilgili olmak
zanayene: bilmek (b. zanayış)
zanayey: bilginlik, bilme
zanayını: b. zanayene
zanayış: bilmek (zanayışo ez
zana: bence, benim bildiğime göre, benim bildiğim kadarıyla, benim bildiğim)
zanayox/e: bilen
zanayoxı/d: bilen kız veya kadın
zan degunayış: kekeliyerek konuşmak, kekelemek
zaneyış: bilinmek (b. zanıyayış)
zanıyayış: bilinmek, bilinmiş olmak
zanık/e: diltik
zani: diz
zani: "sakın", "baksana", "olmaya ki", "biliyor musun?" anlamlarında kullanılabilen bir sözcük
zanqı/d: b. zamqı
zanqı kerdîş: b. zamq kerdîş
zanqile/e: çingil, küçük üzüm

salkımı

zanqole/e: b. zanqile

zar/e: tavla vb. oyunlarda kullanılan zar

zaranc: keklik (b. zerenc)

zaranz: keklik (b. zerenc)

zar û zêç: çoluk çocuk

zat/e: zat, saygın kişi

zaten: zaten, aslında

zati: zatên

zature/e: zatürree

zav: b. zaf

zavey: b. zafi

zavi: b. zafi

zav nê mend: b. zaf nêmend

zav ra tani: b. zaf ra tayi

zav û zêç: b. zar û zêç

zav zav: b. zar zaf

zav-zêç: b. zar û zêç

zaw: b. zaf

zay bîrazay/e: erkek kardeşin oğlu

zay datizay/e: amca oğlunun oğlu

zay 'emızay/e: hala oğlunun oğlu

zayene: b. zayıf

zayıf/e: b. ze'if

zayı'et/e: zayıat, kayıp, hasar

zayı'et dayiş: zayıat vermek

zayış: doğmak, doğurmak (hayvanlar için kullanılır)

zay warızay/e: kız kardeşin oğlunun oğlu

zay xalizay/e: dayı oğlunun oğlu

zay yaykızay: teyze oğlunun oğlu

Zaza/e: 1) Dımıl, Kırd, Kırmanc da denilen Kürt 2) Zazaların konuştuğu lehçe, Dımılı lehçesi

Zazaki: Zazaca, Dımılı lehçesi

ze: gibi (b. se)

zebani: zebani

zebeşe/d: karpuz (b. hındi)

Zebûr/e: Zebur, Peygamber Davud'un kutsal kitabı

zeft bıyayış: 1) zapt edilmek, ele geçmek 2) kaplanmak

zefti/e: zaptiye, jandarma, asker

zeftiyey: zaptiyelik, jandarmalık

zeftiyo bejık/e: bir çeşit milis asker

zeft kerdış: 1) zapt etmek

2) kaplamak 3) yakalayıp sıkıca tutmak

zeh bıyayış: harcanmak

zehf: çok (b. zaf)

zeh kerdış: harcamak

zehmet/e: zahmet, güçlük, eziyet 2) güç, güçlkle yapılabilen

zehmet bıyayış: zahmet olmak, güç olmak

zehmet deyiş: b. zehmet dıyayış

zehmet dıyayış: eziyet çekmek, sıkıntı görmek, zahmete katlanmak

zehmet kerdış: zahmet etmek

zehmet kewtış: zahmet etmek, zahmete girmek

zehmet veynayış: zahmet görmek, eziyet görmek, sıkıntı çekmek

zehmet wardış: zahmet etmek, sıkıntıya katlanmak

zehr/e: zehir

ze'if/e: zayıf

ze'if bıyayış: zayıf olmak, zayıflamak

ze'ifey: zayıflık

ze'ifi/d: zayıf (kız veya kadın)

zeka/d: zeka

zekat/e: zekat

zeke: nasıl ki, gibi, sanki, adeta.

-ince (-ınca)

zekı: b. zeke

zel: kaval

zelal: duru, berrak

zelal bıyayış: duru olmak, berrak olmak, durulaşmak, berraklaşmak

zelaley/d: b. zelali

zelaleya sıbay/d: safak aydınlığı
zelalıyayış: 1)berraklaşmak, durulaşmak 2)aydınlanmak

zelali/d: duruluk, berraklık

zelal kerdış: durulaştırmak, berraklaştırmak

zel bıyayış: şişmek (karın şişmesi vb. için kullanılır)

zeli/d: eskiden barut konmak için kullanılan ve tahtadan yapılan küçük bir araç

zelliqıyayış: yapışmak

zelzele/e: zelzele, deprem

zem/e: zam

zem/e: başkasının aleyhinde konuşma, (başkasını) çekiştirme

zem ameyiş: pahalılaşmak, (üzeline) zam gelmek

zeman/e: zaman

zemanêk: bir zamanlar, bir vakitler, bir süre

zemanê...vıyartış: zamanı geçmek

zemanî: bir zamanlar, bir vakitler, bir süre

zemanına: bir süre sonra, bir süre daha, başka bir zaman

zemanı: vakta ki, ne zaman ki

zemanı kı: vakta ki, ne zaman ki

zeman vıyartış: zamanın geçmesi

zeman vıyarnayış: zaman geçirmek; avunmak, zamanını ge-

çirmek

zembil: sepet

zemê...kerdış: çekiştirmek, zemetmek, aleyhinde konuşmak

zem kerdış: başkasının aleyhinde konuşmak, çekiştirmek, zemetmek

zem kerdış: zam yapmak, fiyat arttırmak

zemqı/d: b. zamqı

zemq kerdış: b. zamq kerdış

Zemzem: Zemzem

zend: dirsek

zen'et/e: 1)zanaat 2)ziraat

zeng/e: zil, çan, çingirak

zeng/e: 1)açık ve parlak yeşil, berrak 2)açık yeşil gözlü

zengar: pas

zengarrın/e: paslı

zengarrını/d: paslı

zengen/e: kazma

zengey: açık yeşil gözlü olma, açık yeşil renklilik

zengı/d: pas

zengı/d: açık yeşil gözlü (kız veya kadın)

zengıl/e: zil, çan, çingirak

zengin/e: zengin

zengin bıyayış: zengin olmak, zenginleşmek

zenginey: zenginlik (b. zengini)

zengini: zenginlik

zengin kerdış: zenginleştirmek, zengin etmek

zengne/e: kazma (b. zengen)

zengû/e: üzengi

zep bıyayış: şişmek, şişkin hale gelmek

zep kerdış: şişirmek, şişkin ve gös-

terişli hale getirmek

zer/e: altın

zerabet-i/d: yufka ekmeğın üzerine yoğurt ve kızartılmış yağ katılarak hazırlanan bir yemek

zerafet: yufka ekmeğın üzerine yoğurt ve kızartılmış yağ katılarak hazırlanan bir yemek (b. zerabet-i)

zeranc/e: keklık

zerancı/d: dişi keklık, ana keklık (b. mari)

zerar/e: zarar

zerba...bıyayış: gönlüne göre olmak, istediği gibi olmak, gönlünce olmak

zerba xwı: kendi gönlünce, istediği gibi

zerbe/e: kapının açılmasını önlemek için kullanılan ve genellikle tahtadan yapılan bir çeşit sürgü-kilit

zerbe kerdış: sürgülemek

zerbeti/d: b. zerabeti

zerd/e: sarı

zerd/e: altın

zerdawı/d: safra, cerahat, kusunca dışarı çıkarılan sarı su

zerd bıyayış: sarı olmak, sararmak

zerde/d: sarı, sarışın (kız veya kadın)

zerdek/e: sarımtırak, sarıya çalan

zerdeni: sarılık

zerdey: sarılık, sarı olma durumu

zerdık/e: yumurta sarısı

zerdıkê haki: 1)yumurta sarısı 2)mecaz olarak: zarif, nazik, çok güzel

zerd kerdış: 1)sarartmak, sarılaştır-

tırmak 2)sarı görünmek

zerdo/e: sarı renkli bir kuş

zerd û zımılêq/e: sararıp solmuş olan, sapsarı (hastalıktan dolayı sararmış olan kişi için kullanılır)

zere/d: gönül, yürek

zere/e: iç, içeri (b. zerre)

zere/e: karın (b. zerre)

zerehira/e: ferah, gönlü rahat, sabırlı olan

zerec/e: keklık (b. zeranc)

zerej/e: keklık (b. zeranc)

zereje/d: dişi keklık (b. zerancı)

zerejı/d: b. zereje, zerancı

zere kotene: içeri girmek, içeri düşmek

zerenc/e: keklık

zerancı/d: dişi keklık

zeretenık/e: yufka yürekli

zeretenike/d: yufka yürekli kız veya kadın

zereveti/d: b. zerabet-i

zerevêsaye/e: acıyan, yüreği yanan

zerevêsayêni: yufka yüreklilik, insancıl olma durumu

zerez: b. zerenc

zerfı/d: zarf

zergûn: 1)sarartı, yeşerti 2)filiz

zergûn bıyayış: filizlenmek, yeşermek

zergûn kerdış: filizlendirmek

zerhera: b. zerehira

zerı/d: gönül, yürek (b. zere, zerre-III)

zerık: 1)sarılık hastalığına yakalanan kişi 2)aşırı susama, çok susamışlık

zerık bıyayış: 1)sarılık olmak

2)çok susamak

zerrî kewtîş cı: -e gönlünü kaptırmak, -i sevmek

zerrîkî/d: 1)sarılık hastalığı
2)sarılık hastalığına yakalanan kız veya kadın 3)mecaz olarak: çok susama

zerrî/d: gönül, yürek (b. zerre-III)

zerrî/d: sarışın güzeli, sarışın kız veya kadın, sarışın dilber

zerrin/e: b. zerrin

zerrn: b. zerre

zerrne/e: altın

zerrnên/e: altından yapılmış olan, altın yapılı

zerr/e: sarı renkli öküz vb. hayvanlar için ad olarak kullanılan bir sözcük

zerrp: b. zerrpı

zerrpê xwı...nawıtış: fiyaka satmak, gösteriş yapmak, böbürlenmek, caka yapmak

zerrpı: gösteriş için yapılan davranış, fiyaka, caka

zerrq: ışık süzmesi, ışın (b. zerqe)

zerrqê/d: ışın

zerrqetı/d: sarı renkli bir cins yabanı arı

zerrâ mı, mı wena: "içim içimi yiyor", "kendi kendimi yiyorum", "çok acıktım", "çok istiyorum" anlamlarına gelen bir deyim

zerrâ mı va çık: "yüreğim hop etti" anlamında kullanılan ve aniden bir şeyin farkına varıp ürpermeyi ifade eden bir deyim

zerrâ..., ...şıyayış: canı...istemek, canı çekmek

zerrâ...waştış: canı istemek

zerrâ xwı pêt kerdış: canının istediği bir şeyden kendisini alıkoyabilmek için kendisini sıkıkmak, yemedene dayanmaya çalışmak, yüreğini pek tutmak

zerrâ xwı teng kerdış: bir şeyden hoşnutsuz olmak ve hoşnutsuzluğunu belirtmek

zerrê/e(I): iç, içeri

zerrê/e(II): karın, mide

zerrê/d(III): gönül, yürek

zerrê/e(IV): zerre, zerrecik (b. mısqalı zerre)

zerrê kerdış: 1)içeri sokmak
2)içeri girmek

zerrê kewtış: 1)içine dalmak, içeri dalmak 2)içeriye kapanmak

zerrê...masayış: yüreği şişmek, çok üzölmek

zerrê masnayış: yüreğini şişirmek, üzömek, kızdırmak

zerrê nayış: içine koymak, içine bırakmak

zerrê w teber: iç ve dış, içeri ve dışarı

zerrên/e: b. zerrin

zerrhera/e: tahamüllü, sabırlı (b. zerehira)

zerrherayey: tahamüllülük, sabırlılık

zerrî/d: gönül, yürek (b. zerre-III)

zerrî/e: iç, içeri (b. zerre-I)

zerrî bere şeyış: b. zerrî bider şıyayış

zerrî bider şıyayış: canı istemek, canı çekmek

zerrî çıqlıkı dıyayış: 1)(bir şeyden) rahatsız olmak, tiksirmek

2)canı istemek, canı çekmek
zerrî dekewtış: sevmek, aşık olmak, gönül kaptırmak
zerrî devistış: gönül kaptırmak, sevmek, aşık olmak
zerrî fek ra ameyiş: 1)(heyecandan veya korkudan) yüreği ağzına gelmek 2)soluğu kesilmesine yorulmak
zerrîfiyayış: çok korkmak, ödü patlamak
zerrî helliyayış: 1)yüreği sızlamak, yüreği cızlamak, çok acımak, yüreği yanmak 2)yüreği bayılmak, çok acıkmak
zerrîhera bıyayış: yüreği geniş olmak, tasasız olmak, tahamül"ü olmak
zerrî kotene huri: mide (midesi) bulanmak (**zerra mı kuna huri**: midem bulanıyor)
zerrî mendış: gönlü kalmak, birisine kızmak, alınmak
zerrî pêt bıyayış: yüreği katı olmak, acıya ve açlığa karşı dayanıklı olmak
zerrî...ra mendış: (bir şeyden) soğumak, (bir şeyi yiye yiye) bıkmak, yiyemez olmak
zerrî rehet bıyayış: yüreği rahatlamak, müsterih olmak
zerrî şıkıtış: gönül kırmak
zerrî tadiyahış: (bir şeyden) soğumak
zerrî teng bıyayış: sıkılmak, hoşnutsuz olmak; sinirli olmak, sinirlenmek
zerrî teng kerdış: hoşnutsuz olduğunu belli etmek, tehammül ede-

memek, kaılanamamak
zerrî tî diyayış: midesi bulanmak
zerrî tıra mendış: b. zerrî...ra mendış
zerrî verdayış: kalbini kırmak, gönlünü kırmak
zerrî waştış: canı istemek, gönlü istemek
zerrî xereqıyayış: yüreği bayılmak, çok acıkmak; çok istemek
zerrî xereqnayış: imrendirmek, özendirmek; çok acıktırmak
zerrî ziz kerdış: (birisini) üzüp ağlamaklı duruma getirmek, duygulandırmak, üzmek
zerrî: yürek
zerrin/e: altından yapılmış olan nesne, altın yapılı
zerrşıkta/d: üzgün, kalbi kırılmış olan, alınan (üzülen)
zerrşıkta/e: b. zerrşıkta
zerrteng/e: sinirli, öfkeli, sert huylu kişi; alıngan; sıkılan (çinde sıkıntı olan kişi)
zerrtengey: yüreği daralma, içinde sıkıntı olma sıkıntılılık; sinirlilik
zerrtenik/e: yufka yürekli, alıngan (b. zerrtenik)
zerrtenıkey: yufka yüreklilik, alınganlılık
zerrwaştış: 1)kayırmak 2)canı istemek 3)torpil
zerrwaştış kerdış: canının istediği gibi davranmak, kayırmak, torpil yapmak
zerweş/e: mutlu, hoşnut, neçesi yerinde olan
zerweşi: mutluluk, hoşnutluk, ne

şesi yerinde olma
zerzewat/e: sebze, zerzewat
zerzur: kafile şeklinde dolaşan büyük bir kuş çeşidi
zew/e: bir (b. yew)
zewac/e: evlilik, evlenme
zewaj: b. zewac
zewaz: b. zewac
zewc: çift
zeweciyaya/d: evli kadın, evlenmiş olan kadın
zeweciyaye/e: evli erkek, evlenmiş olan erkek
zewıcıyayış: evlenmek
zewecnaya/d: evlendirilmiş olan kız veya kadın
zewecnayış: evlendirmek, evermek
zewejyayıne: evlenmek (b. zeweciyayış)
zewencı/d: çift (tekin karşıtı)
zewer: b. yewer
zeweri: b. yeweri
zewên: b. yewên
zewijnayış: b. zewecnayış
zewın: birinci (b. yewın)
zewmbini: b. yewbinan
zewncı/d: b. zewenci
zewnc fert: Tek veya çift sayılı bir şey bulundurarak karşıdakine göstermeden ona "tek mi, çift mi?" diye sormak ve bilip bilmemesine göre tespit ya da seçmede bulunmak. Tek mi çift mi oyunu.
zewndes: b. yewendes
zewq/e: zevk, haz
zewq girewtış: zevk almak
zewtı/d: ilenç, beddua
zewucnayış: b. zewecnayış

zexel/e: kurnaz, hilekar, oyunda hile yapan kişi
zexel bıyayış: kurnaz olmak, kurnazlaşmak, hilekar olmak
zexeley: kurnazlık
zexelı/d: b. zexel
zexeliyayış: kurnazlaşmak, hilekar olmak, kuşkuluca davranır olmak
zexelnayış: kuşkulu davranması-na neden olmak, hilekar olmasına neden olmak, kurnazlaştırmak
zexire/e: zahire, azık
zext/e: nodul, övendirenin ucuna takılmış olan sivri demir
zey: kadar, gibi (b. sey)
zey adırı: ateş gibi; hızlı, keskin, atik
zeydnayış: 1)ilerletmek, (başkasını) geçmek 2)arttırmak
zeyi: yeni evlenen kadının evlenme sonrası baba evine yaptığı ilk ziyaret
zeynayış: b. zeydnayış
zeynet/e: ziyet, süs, bezek
zeynetın/e: süslü
zeynetli: b. zeynetin
zeyt/e: b. zeyt yaxi
zeyt yaxi/e: zeytin yağı
zeytunı/d: zeytin
zê: gibi (b. zey)
zêd: b. zêde
zêde: ziyade, çok, fazla, zait
zêde bıyayış: fazlalaşmak, fazla olmak, artmak
zêde kerdış: arttırmak, fazlalaştırmak, çoğaltmak
zêdeyi: fazlalaşma, artış, fazlalık
zêdi: b. zêde

zêdi: çok, fazla, ziyadesiyle
zêdnayine: arttırmak, çoğaltmak
zên/e(I): eyer
zên/e(II): zihin, bellek
zênci/e: zenci
zêndan/e: zindan
zên kerdış: eyerlemek, binek atının üzerine eyer koymak
zêq hewnıyayış: durup dik dik bakmak
zêq kerdış: (gözlerini) faltaşı gibi açmak
zı: -den (ismin -den hali için kullanılır)
zıbala: b. zıbilge
zıbil/e: gübre
zıbilge/e: gübrelik, gübre dökülen çöplük
zıbl/e: b. zıbil
zıbl û zebalı: çer çöp, rüzgarla savrulan gübre veya toz toprak
zıd/e: zıt, karşıt
zıdi/d: güç, takat (**zıdi tede nê-mendiş:** takati kalmamak, takati kesilmek)
zıfır: yiyinti, yiyecek kııntısı
zıfqêlı/d: eşik
zıft/e: zift
zıgar: çakıl, ufak taş parçası
zihin/e: zihin, bellek
zi'if/e: zayıf, güçsüz
zi'ifey: zayıflık
zıkat/e: zekat
zıkır/e: zikir, Allah'ı anmak için söylenen dini sözler
zıkır antış: zikir çekmek
zıkır kerdış: zikir çekmek
zık û zuwa: kupkuru
zılm/e: zulüm

zılqıtı/d: b. zırqıtı
zımayış: uğuldamak, iniltili ses çıkmak
zımbêl: b. zımbêl-i
zımbêlboq/e: gür ve biçimsiz bıyıkları olan kişi
zımbêlın/e: bıyıklı
zımbêl-i: bıyık (bıyıklar)
zımbêlqeytan/e: kaytan bıyıklı, gür ve siyah bıyıklı
zıme/e: tarla
zımêl: bıyık (b. zımêl-i)
zımêl-i: bıyık (bıyıklar)
zımılêq: b. zerd û zımılêq
zımıstan/e: kış
zımıstanên: kışlık
zımıstani: kışın
zımıstani: kışlık
zımıston/e: b. zımıstan
zımıstû/e: b. zımıstan
zımı: uğultu, uğultulu ses
zımı dekewtış: uğultu çıkarmak, yer yerinden oynamak, gürültü kopması
zımı û nali: uğultu ve inleyiş sesi, feryat ve ligan, gürültü
zımpere/e: zımpara
zınar/e: kaya
zıncar/e: 1)bakır pası 2)bakır yeşilli, koyu yeşil
zıncı/d: burun
zıncılıyayış: b. zıncılıyayış
zıncı/d: et parçası
zıncı/d: burun (b. zıncı)
zıncile/d: zincir
zındêq/e: b. zındıq
zındıq/e: zındık, münafik
zındıqey: zındıklık
zing: çınlama sesi, çınlamalı ses,

zangırdama, çingırdama
zingayene: çınlamak
zingayış: çınlamak, zangırdamak
zingezıngı: çingırtılı ses, zangırdama
zingıl/e: çan, çingırak, zil (b. zengil)
zingılı/d: bir çeşit börek, poğaçâ
zingılık/e: çan, çingırak, küçük zil (b. zengil)
zingi: çingırdama, çınlama, zangırdama sesi
zınj/d: burun (b. zıncı)
zınn: b. zıncı
zıp û joa: kupkuru (b. zık û zuwa)
zıqaq: sokak
zıq bıyayene: dikilip durmak
zıqum/e: b. zıqqûm
zıqumnayış: zıkkınlamak
zıqqûm/e: zıkkım
zır: zırlama, zırlayış, zırlıtı
zır: b. zırdelu
zırar/e: zarar
zırar dayış: zarar vermek
zırar dayış pıro: -e zarar vermek, zarara sokmak
zırar diyayış: zarar görmek, hasara uğramak
zırarı/d: düğme
zırar kerdiş: zarar etmek (zırar nêkeno: zararı yok, neyse, önemi yok)
zırar pıro gunayış: zarar görmek, zarara uğramak
zırar...resayış: zarar görmek, -e zararı dokunmak
zırar veynayış: b. zırar viynayış
zırar viynayış: zarar görmek, zarara uğramak

zırav: zarif, ince boylu
zırayene: b. zırayış
zırayış: b. zırrayış
zırç/e: yeni filizlenen ot, çim
zırçayene: b. zırçayış
zırçayış: bağırarak, çığlık atmak
zırdelu/e: zırdeli
zırdeluy/d: zırdeli olan kız veya kadın
zırezır: zırlıtı
zırıng: çarpma veya çarpışma sesi, zangırtı
zırıngi: çarpma veya çarpışma sesi, zangırdama sesi
zırna/d: zurna
zırq: güneşin doğarken ya da batarken saçtığı kızılılık, ışık hüzmeleri (b. zerqe)
zırq dayış: güneşin doğarken ya da batarken kızıl ışık saçması
zırqıtı/d: sarı renkli bir çeşit yaban arısı
zırqıtıkı/d: b. zırqıtı
zırı/e: zırlama, anırış, anırma
zırrayış: anırmak, zırlamak
zırrê...ameyış: 1) -nin anırma zamanı gelmek, zırlamak üzere olmak 2) şımarık, şımarıklığı tutmak
zırri: anırtı, anırma, zırlama sesi
zırt: 1) anlayışsız, kaba saba, tahammülsüz 2) yellenme sırasında çıkan ses 3) aniden kızan kişi için kullanılan (olumsuz anlamlı) bir sözcük
zırtayış: 1) aniden ve kabaca bağırarak 2) ses çıkaracak biçimde yellenmek
zırtık: b. zırtık

zırtıkê...vetiş: (argoda) birisini perişan etmek, çok sıkıştırmak, mat etmek, posasını çıkarmak, suyunu çıkarmak (canlılar için kullanılır)

zırto/e: 1) anlayışsız, kaba saba, palavracı, tahammülsüz kişi 2) çabuk kızan ve olur olmaz davranışlarda bulunan kişi, zıpır

zırto: beklenmedik ve gereksiz bir anda olma durumunu ifade etmek için kullanılan bir sözcük (**zırto vejıya ame:** pat diye çıkıp geldi)

zırtzırt kerdış: rasgele uygunsuz davranış ya da konuşmalarda bulunmak, fiyaka yapmak, gösteriş yapmak, övünmek, zart zurt etmek

zırzır: zırlıltı, zırlama, ağlama sesi

zıt/e: çıplak

zıt kerdış: soyamak, çıplaklaştırmak

zıvıl/e: b. zıbil

zıvl û zebal: b. zıbl û zebal

zıwa: kuru (b. zuwa)

zıwa bıyayış: kurumak, kuru olmak

zıwa kerdış: kurutmak

zıwan/e: dil, lisan

zıwanê...geyrayış: henüz konuşabilir durumda olmak, dili dönmek (**zıwanê...nêgeyrayış:** dili dönmemek, konuşamamak)

zıwanê...giyriyayış: dili tutulmak

zıwanê marı/e: anadili

zıwan fek dı çın bıyayış: çok sesiz olmak, (adeta) dilsiz olmak

zıwani sero bıyayış: dilinin ucunda olmak

zıwan ser şıyayış: dili yatkın olmak

zıxre/e: zahire, azık

zi: de, dahi

zıbanı/d: ekinler arasında yetişip hububata karışan ve siyahımtırak taneleri bulunan yabancı bir bitki

ziç/e: 1) kuş, tavuk vb. hayvanların dışkı 2) çapak

ziçê çımı/e: göz çapağı

ziçın/e: çapaklı

ziç kerdış: 1)(göz) çapak yapmak, çapaklanmak 2) kuş, tavuk vb. hayvanların dışkı yapması

zihniyet/e: zihniyet

zil/e: 1) filiz, sürgün 2) karniş, saz

zil/e: zil

zil dayış: filizlenmek

zili/d: kıldan veya yünden örülecek yapılan şerit olup uçkur olarak ya da kadınlarca- kuşak yerine kullanılır

zili/d: sülük

zillık/e: filiz

zillık/e: kadın üreme organındaki dilticik

zillık dayış: filizlenmek

zilliyayış: filizlenmek

zilli/d: b. zili

zilpeys/e: baharın kırlarda biten bir bitki

zin/e: eyer, binek atının eyeri

zina: zina, gayri meşru cinsel ilişki

zina kerdış: zina yapmak

zincılı/d: z ncir

zincılı pa kerdış: zincir takmak, zincire vurmak

zincılıyaya/d: 1) (eti) çürüyüp dökülün, iyice ezilmiş olan

2) davranışları çok yavaş olan, aşırı hantal

zinciliyaye/e: b. zinciliyaya

zinciliyayış: 1)(eti) çürüyüp dökmek, iyice ezilmek 2) hareket ve davranışları çok yavaş olmak, hantal olmak

zincılınayış: posasını çıkarırcasına ezmek, çok dövmek

zinci/d: et parçası (b. zinci)

zindan/e: zindan

zippıkı/d: yüksek bir yerden akmakta veya damlamakta olan suyun donmasıyla oluşan sarkık buz parçasığı

zi ı: b. zêq hewnıyayış

ziqo/e: fırlak gözlü kişi, gözleri büyük ve biçimsiz olan kişi

ziq hewnıyayış: durup dik dik bakmak (b. zêq hewnıyayış)

ziqziq: bağırtı çağırıtı

zir'et/e: ziraat

zivker/e: kuyumcu

ziwi: yeni evlenen kadının, evlenme sonrası baba evine yaptığı ilk ziyaret (b. zeyi)

ziyafet/e: ziyafet

ziyafet dayış: ziyafet vermek

ziyafet kerdış: (birisi için) ziyafet vermek, ziyafet çekmek

ziyan/e: ziyan, zarar

ziyan dayış pıro: -e zarar vermek

ziyani: sürekli ekinlere girip ekin yiyerek zarar verme alışkanlığı olan hayvan

ziyan kerdış: ziyan etmek; zarar vermek

ziyaret/e: ziyaret

ziyaretçi/e: ziyaretçi

ziyaretı/d: yadır, ziyaretgah (b. ziyarı)

ziyaret kerdış: ziyaret etmek

ziyarı/d: yadır, ziyaretgah, kutsallığına inanılarak ziyaret edilen yer

ziyon/e: b. ziyan

ziyon: b. zibanı

ziz: ağlamaklı, üzgün, hüznü

ziz bıyayış: 1) durulmak, sakinleşmek 2) (ses) net olmak, (ses) etkileyici olmak 3) ağlamaklı olmak

zizıkıyayış: yakarmak

ziz kerdış: 1) ağlamaklı duruma getirmek, üzüp ağlayacak duruma getirmek 2) (sesi) netleştirmek, (sesi) etkileyici duruma getirmek

zo/e: b. zıwan

zoa/e: b. zuwa

zoan/e: b. zıwan

zobina: başka (b. yewna, sewbina)

zof: b. zaf

zolal: b. zelal

zolı/d: kesilen ince, uzun et veya deri parçası

zolı kerdış: deriyi uzun parçalar halinde yüzmek veya kesmek

zol wekerdış: deriyi uzun parçalar halinde yüzmek veya kesmek

zoma/e: b. zama

zompı/d: balyoz

zon/e: b. zıwan

zon/e: b. jan

zonaox/e: b. zanayox

zonayene: b. zanayış

zonayış: b. zanayış

zoncı/d: çift (b. zewencı)

zon dayine: sızlamak, acı vermek (b. jan kerdış)

zonê may/e: b. zıwanê marî

zoni: diz (b. zani)

zonqîle/e: b. zanqîle

zope/e: sopa

zoq zoq: İki grupla oynanan bir çocuk oyunu olup şöyle oynanır: Taraflardan birinci grup mensupları gözlerini yumarlarken diğerleri dağılıp gizlice, görünmeden küçücük toprak kümeleri oluştururlar; daha sonra, gözlerini yummuş olanlar aniden gözlerini açarak "zoq zoq zoq!" diye bağırır ve buna aynı şekilde bağırarak cevap veren karşı grubun gizlice yapmış olduğu toprak kümeciklerini bulup bozmaya çalışırlar. Bulamadıkları veya bulup da bozmaya fırsat bulamadıkları bu toprak kümecikleri birlikte sayılır, bunlar rakipleri için avantaj sağlar. Bir sonraki oyunda, ikinci grup gözlerini yumar ve oyun böylece devam eder.

zor/e: 1)zor, zorbaca davranış 2)güç, çetin

zoran ver: zorlamadan ötürü, zordan dolayı, zorlama sonucu, zorlama sonucunda

zorbe/e: zorba

zorbeyey: zorbalık

zorbê...şiyayış: zoruna gitmek, gücüne gitmek

zor bıyayış: zorlaşmak, zor olmak

zor-çiqam: b. zor çiqıyam

zor çiqıyam: güç bela, zorlukla, zorla

zordar/e: zorba, zor kullanan kişi, zorbaca davranan kişi

zordarey: zorbalık, zor kullanabi-

lecek gücü olma

zor dayene ca: -i yenmek, -i zörlamak

zor dayış: zorlamak, yenmek

zor dayış xwı: kendi kendisini zorlamak, kendi kendisini sıkmak

zordê...şiyayış: b. zorbê...şiyayış

zorê...berdiş: yenmek

zorêna: zorla

zorê...seyiş: b. zorê...şiyayış

zorê...şiyayış: 1)yenilmek

2)zoruna gitmek 3)mecaz olarak:

takati azalmak, yaşlanmak

zori reydi: 1)zorla, zorbalıkla

2)güçlülükle

zorkani: zorla, zorbaca, zorbalıkla

zor kerdene: zorlamak, zor kullanmak

zor kerdış: zorlamak, zor kullanmak, zor kullanarak yapmak

zor şiyayış: 1)b. zorê...şiyayış

2)zorla gitmek, güçlülükle gitmek

zoti/d: beddua (b. zewtı)

zovina: başka, başka biri (b. yewna)

zov û zêç: b. zar û zêç

zow: eğer (b. sew)

zowbina: başka, daha başka (b. yewna, sewbina)

zowjeyiş: b. zewecıyayış

zewjnayış: b. zewecnayış

zowq/e: zevk (b. zewq)

zoybi: başka (b. sewbi)

zoyna: başka (b. yewna, sewbina)

zozan/e: yayla

zu: bir (b. yew)

zuan/e: dil (b. zıwan)

zubun: bir çeşit bez

Zulfiqar/e: Zülfiqar, Zülfeqar
(Hazreti Ali'nin kılıcı)
zulm/e: zulüm
zulimkar/e: zalim, zulmeden
zulmkarey: zalimlik, zulmedicilik
zulim kerdış: zulmetmek
zulit: b. zulut
zuli: b. zili
zulum/e: b. zulüm
zulum/e: zulüm
zulum kerdış: zulmetmek, zulüm yapmak, zulümde bulunmak
zulut/e: çirliçiplak
zulzulı/d: yemek borusu, nefes borusu
zumbur/e: b. zunbur
zumust: kış (b. zımıstan)
zumust de: kışın (b. zımıstani)
zumzuq: yumruk
zunar/e: b. zınar
zunbur/e: yüzün ön kısmı, somak, surat
zuqaq: sokak
zuqım/e: zikkım
zuqum/e: zikkım
zuqqumnayış: zikkımlamak
zura/e: 1)yalancı 2)sahte 3)üvey
zura boçqolı/d: aslı astartı olmayan yalan, büyük yalan
zura vejiyayış: yalancı çıkmak
zura...vejiyayış: yalanı ortaya çıkmak
zura...vetış: yalanını meydana çıkarmak, yalanını ortaya çıkarmak
zura vetış: yalancı çıkarmak
zuray/d: 1)yalancı kız veya kadın 2)sahte 3)üvey
zurayey: yalancılık

zurayên/e: yalancı, sahte, yapmacık, sun'î
zure/d: yalan
zureker/e: yalancı
zurekereni: yalancılık
zurı/d: yalan (zurê to veşi: "seni yalancı seni", "yalancı", "yalancı söylüyorsun" anlamlarında kullanılan bir söz)
zurı teber kerdış: yalanı ortaya çıkarmak
zurı teber kewtış: yalan olduğu ortaya çıkmak, yalanı açığa çıkmak
zurı teber vıstış: yalanı ortaya çıkarmak
zurı vecıyayış: 1)yalancı çıkmak 2)yalancı olduğu anlaşılacak
zuri kerdene: yalan söylemek
zuri kerdış: yalan söylemek
zuri ra: yalandan, yalan yere
zurı varnayış: pek çok yalan söylemek (yalancı yağdırmak)
zurker/e: yalancı (b. zureker)
zur kerdene: b. zuri kerdene
zurıa/d: zurna
zurneçi/e: zurnacı
zurrı/d: dal budak salıp büyüdüğü halde meyve vermeyen ağaç veya asma
zurret/e: zürriyet, döl
zut/e: çıplak
zutık/e: anüsün içi, kalın barsağın son kısmı
zuvın-i: birbirine, birbirini (b. yewbinan)
zuwa: 1)kuru (yaşın karşıtı) 2)doğrudan doğruya, tümünden, büsbütün

zuwa bıyayış: 1)yaş iken kurumak
2)dili damağı kurumak, kupkuru kesilmek

zuwa...bıyayış: doğrudan doğruya...olmak, büsbütün...olmak

zuwa kerdış: kurutmak

zuwan/e: dil (b. zıwan)

zuwan nêgeyrayış: dili dönmemek (**zuwanê cı nêgeyreno:** dili dönmüyor, konuşamıyor)

zûwayi: kuraklık, kuruluk, yağış ve çamur olmaması durumu

zuwer: birisi, kimse (b. yewer)

zû: bir (b. yew)

zû/e: b. zıwan

zû bı zû: b. yew bı yew

zûbini: birbirini, birbirlerini (b. yewbinan)

zûma/e: b. zama

zûn/e: b. zıwan

zûra/e: yalancı

zûra boçını/d: aslı astarı olmayan büyük yalan

zûray/d: yalancı kız veya kadın

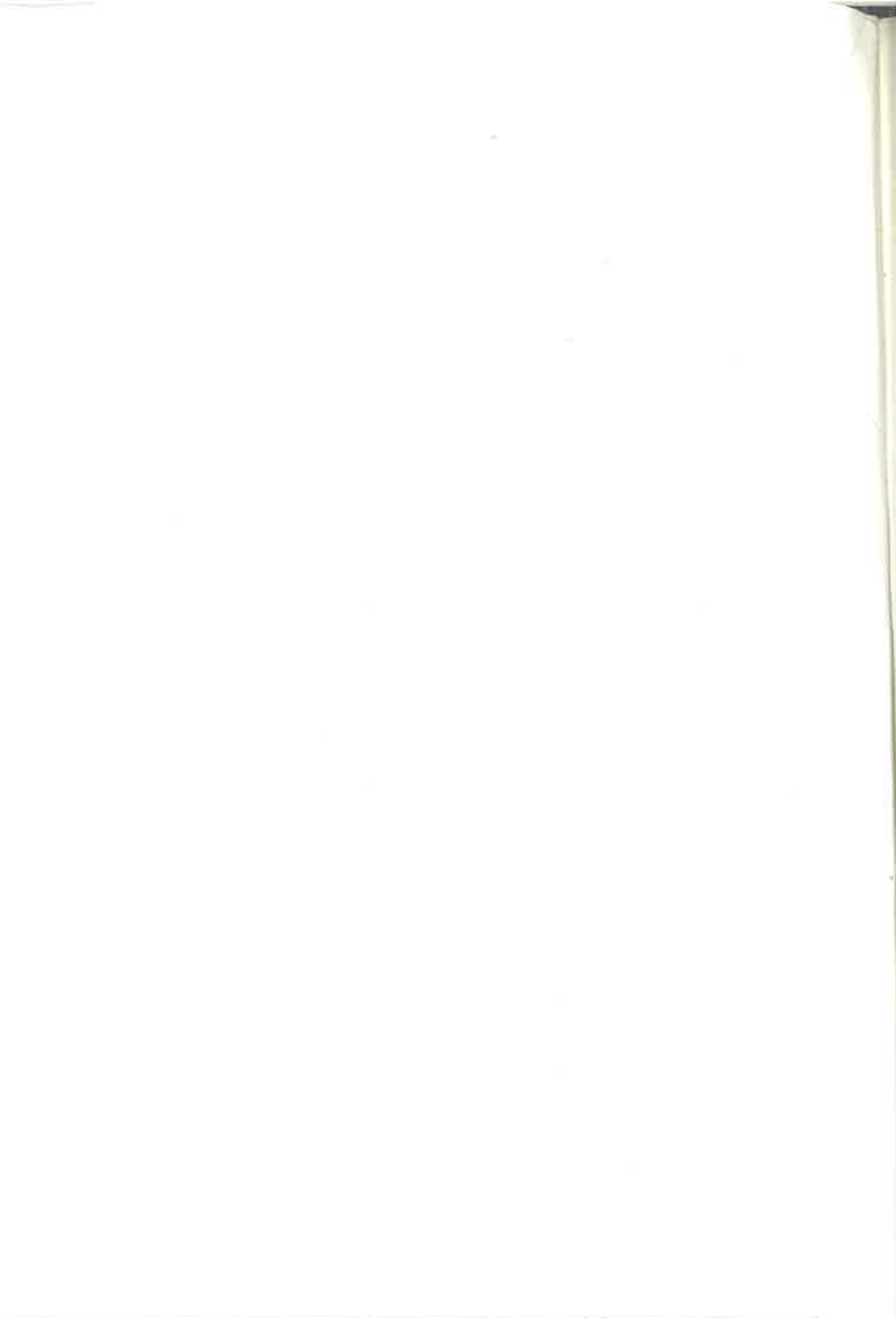
zûrı/d: yalan

zûrker/e: yalancı

zûvin: birbirini (b. yewbinan)

zûye/d: bir tane, biri

zyedi: ziyade, çok, fazla (b. zede)

DENG
YAYINLARI

75000